BIBLIOTECA NAZIONALE
14
18 0
11/7

37.8
19 C.

BIBLIOTHECA PATRVM ASCETICA

SIVE

SELECTA VETERVM PATRVM DE CHRISTIANA ET RELIGIOSA PERFECTIONE OPVSCVLA.

TOMVS SECVNDVS.

VERBA SAPIENTIVM SICVT STIMVLI, ET quasi claui in altum defixi, quæ per Magistrorum consilium data sunt à Pastore vno. Eccl. 12. 11.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

PARISIIS,
Apud FREDERICVM LEONARD, viâ Iacobæâ ad insigne scuti Veneti.

M. DC. LXI.

PATRVM

ASCETICA

LECTORI.

BIBLIOTHECÆ ASCETICÆ TOMVS alter, Operum S. P. Ephræm Eccleſiæ Edeſſenæ Diaconi Monachique probatiſſimi partem maximam (reliquâ in tertium Tomum reiectâ) complectitur. Quæ quidem Opera (inquit eius Interpres Latinus, Gerardus Voſſius Tungrenſis Præpoſitus) virum demonſtrant moribus ſuauiſſimis præditum, variis iiſque eximiis animi dotibus ornatum, & in rebus diuinis exercitatiſſimum: qui nihil humile, nihil abiectum, nihil abſurdum aut infimum ſentiat vnquam vel loquatur; ſed cuius omnis oratio de Deo rebúſque cæleſtibus: qui vitia vbique acriter inſectetur, ac virtutes mirum in modum celebret, non voce duntaxat, ſed opere potiùs viuo atque exemplo: qui affectiones denique noſtras ad Dei amorem vanique huius ſeculi contemptum, atque ad cæleſtis regni gaudia conſequenda, formidabilia autem inferni tormenta effugienda, vbicunque ſeriò grauiterque moueat flectatque: de quo iure affirmat Baſilius Magnus Cæſareæ Cappadociæ Archiepiſcopus, quòd tanto à mundana ſapientia diſtaret quantò verarum rerum ſcientiæ propinquior erat. Quem ſanctus Hieronymus ad tantam veniſſe claritudinem teſtatur, vt poſt lectionem Scripturarum publicè in Eccleſiis eius ſcripta recitarentur. Qui, (vt cum Sozomeno teſtis eſt Nicephorus) vitâ Monaſticâ percelebris extitit, & ex æquo cum iis qui Epiſcopatu, doctrina, & vitæ ſanctitate clari ſunt, laudatur. De quo demum & illud

Hexam. homil. 2.

Catal. ſcriipt. Eccleſiaſt.

Sozom. l. 3. Eccl. hiſt. c. 15. Niceph. l. 9. c. 14.

memorabile legitur, quòd ab Angelo visus sit librum aureis conscriptum literis aliquando recepisse, quem nemo præter eum aperire meruit; vnde mox postero die ac deinceps, loquente in eo Spiritu sancto, tantam dicendi ac declamandi gratiam habuit, vt nullum sibi similem suo tempore inueniret.

Natus Constantino magno Imperatore, vixit ad Valentis vsque tempora.

Quæ porro illius opera hîc contineantur, prodit sequens Indiculus.

INDEX TRACTATVVM S. EPHRÆM,

Qui in hoc secundo Tomo continentur.

De Virtute, Adhortationes IV. 1
De Virtute Tractatus. 19
Parœneses 50. ad Monachos. 35
In illud: Attende tibi ipsi. 169
Ad Ioannem Monach. Epistola. 197
Monita ad Fratrem quemdam, al. Hypomnisticon. 203
De Monachis ac Turture. 210
De Perfectione Monachi. 212
De Panoplia siue Armatura spiritali. 232
De Agone spiritali. 240
Sermo I. Asceticus ad Fratres. 247
Sermo II. Asceticus de Perfecta vita Monachi. 258
Sermo III. Asceticus adinstar Prouerbiorum. 297
Apophthegmata. 348

TRACTATVS MINORES.

I. Beatitudines. *Caput I.* 380
Caput II. 387
Caput III. 394
II. De recta viuendi ratione. 396
III. Consilium de vita spiritali. 408
IV. Exhortatio I. ad pietatem. 428
V. Exhortatio II. Ad pietatem. 431
VI. De vera renuntiatione. 435
VII. De animæ recursu ad Deum. 437
VIII. De timore animi. 443
IX. Reprehensio suiipsius. 448

X. De non ſcandalizando proximo. 453
XI. Ad euerſionem ſuperbiæ. 456
XII. In Monachos vitioſos & ambitioſos. 462
XIII. De Linguæ malo. 471
XIV. Non eſſe ridendum ſed lugendum. 481
XV. De Fide, ſeu, fiducia in Deum. 486

S. P.

EPHRÆM SYRI

EDESSENÆ ECCLESIÆ DIACONI,

ET MONACHI.

DE VIRTVTE

AD IVNIOREM MONACHVM,

ADHORTATIONES IV.

PROLOGVS.

DOMINVS ad ſalutem hominum profectus in mundum, mandatum de inuicem diligendo dedit nobis. Charitatis autem opus eſt, etiam adhortari ac conſolari inuicem, in timore Dei. Quoniam igitur à paruitate mea ſermonem audire expetiuit tua pietas: meipſum propter obe-

Ioan. 13. 15.
1. Ioan. 4.
1. Theſ. 5.

dientiam, Christi charitate cooperante, obtuli ac tradidi. Et nunc de iisdem argumentis hæc in hunc retuli commentarium. Si quid ergo vtile inueneris, menti tuæ inserito: vt te proficiente apud Dominum, ego quoque consilij mercedem referam. A nobis autem, qui inter fratres versamur, non requires verborum artificium quod non didicimus, neque ornatum dictionum quas non nouimus: verùm in simplicitate syncerè, atque impolitè, quæ in charitate tibi sunt conscripta, cum charitate accipito; eaque apud teipsum augeto, quippe qui sis nobis magis idoneus. Et quasi semina quædam, atque occasiones à nobis capiens, in tuæ mentis latitudine plurimum fructificare facias. Et quæ modicè ac tenuiter à nobis denuntiata sunt, efficaciter exhibe his, qui tecum sunt, ô studiosissime dicendi; illosque ad obseruandas nostræ profundæ stultitiæ, inscitiæque admonitiones hortare: qui neque sumus adsueti in scribendo, ad eloquentiæ ostentationem; neque in orationis arte exercitati. Cæterùm charitate nos commonente, vt tibi & omnibus, qui tecum sunt, significemus; & sicut jam pridem nos ipsos magno studio atque conatu, dum de Virtute addiscere expeteres, tradidimus diuinæ gratiæ præsidio, verorum sermonum exercitiis: ita & tu cæteris studiosè secundùm gratiam tibi à Domino concessam, inseruies, vt ne ampliùs fratres in fraudem impellantur, & seducantur.

ADHORTATIO I.

SI vitam solitariam in Eremo colueris, sanctorum Anachoretarum spirituales exercitationes, atque progressus inuestiga, & ob oculos tibi constitue. Sin autem in Cœnobio fratrum degeris, Regulas conuentuales ne despexeris: Vtrumque enim, si in singulis seruetur ordinibus in pura conscientia, gratum & acceptum erit Deo.

Si ergo solitariam vitam vixeris: caue optimas formas Anachoretarum, qui rectam tibi semitam strauerunt, deprauaueris, quin potiùs te formam atque exemplum vtile omnibus exhibe, semper dictum illud Apostoli discutiens: *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.* Ne rectè factis, te deturbet ex loco tuo inimicus.

In Cœnobio agens: à legitima, & Apostolica regula ne declinaueris. Quæ enim parua esse videntur delicta, non afferunt exiguum aut qualecunque detrimentum. Præclarum est igitur, ac valdè præclarum, non magnificè de se ipso sentire, neque aliquid agere, quod ex cæco sui amore nascatur, eoque damnationis sententiam subire Decet igitur in synaxe atque conuentu cum aliis fratribus conuenire, vigiliis, laboribus, & exercitationibus manuum; quod maximum humilitatis est signum, necnon communem cum aliis mensam, extra tamen corporalem infirmitatem, frequentare; & propria voluntate non detineri, ac tumore vano.

Oportet ergo vnumquemque, perfectum opus quod incepit exstruere, cum omni humilitate & patientia persequi. Ingenio autem instabilem esse & mente vagari de loco in locum, & ex opere in opus, immaturum fructum reddit; si tamen vllum iste fructum feret omninò. Neque verò in quolibet loco, eodem modo fratrem oppugnabit

hoſtis : dum hîc quidem ſuadet, vt anteponatur dura, & auſtera vita, quæ ſanctis iſtiſque operibus commendatur: ibi loca vtilia fugienda ſuadet, quòd nemini quicquam ibi ſoleat indulgeri, ne imbecillioribus quidem; ita adulterat mentem, fratrique molitur interitum. Et quidem in Cœnobio degentem, eremum imaginari facit, cùm tamen ſatis multa in Cœnobio ſit ſolitudo. In Eremo autem verſantibus tanquam nimis ſqualida omníſque conſolationis expertia illa loca fugienda ſuadet. Et hæc ſæpius mouet, vt inſtabilem vbique fratrem reddat, deridendumque proponat, nullamque virtutem ad perfectionem perducere poſſit. Quemadmodum enim ſi quis turrem ædificare incipiat, & torpore ac tædio ædificij affectus, dicat ſe porticum exſtruere malle; & vbi jam fundamenta fodere cœperit, rurſus dicere incipiat, ſatius eſſe cellam ædificare, illamque imperfectam etiam relinquens, planè in vanum laborauit: Sic & Monachus, niſi in vno loco, ſpiritali intellectu perſeuerauerit, fructum perfectum reddere non poterit.

In Monaſterio igitur reſidens, Canonem ſeu Regulam, cum omni reuerentia, & timore Dei ſequere. Licetque bis in die ad comedendum tradatur, ſemper cibum cum gratiarum actione ſumito. Et ſi quid fratres religione ac pietate inter alios magis conſpicui faciunt; fac & ipſe in conſcientia pura, & rectè in Domino proficies. Quòd ſi in diſceptationem mens venerit, quaſi multa ſint in mensâ appoſita fercula: eſt quod cogitemus, non noſtrâ cibos ordinatione præparatos eſſe. Quòd ſi viciſſim, quæ ſunt opportunè parata, vilia & perpauca videantur, atque id incipiat animus ferre moleſtiùs: cogitemus & Dominum ipſum gloriæ, qui pro nobis carnem aſſumpſit, panes hordeaceos non reſpuiſſe. Oportet ergo ſpiritali intellectu, bello occurrere, in omnibus ejus inſidioſis congreſſionibus, ad incantationes atque impoſturas ipſius retundendas per virtutem crucifixi. Vltra autem menſuram, temperantem eſſe velle, vt puto commendabile non eſt, ſicut neque vtile eſt debitam temperantiam ſpernere. Quemadmodum enim per diuturnam quis abſtinentiam à cibis conſtitutis, ſibi corporis eneruationem atque languorem remiſſionémque ad ſua obeunda munia parit: ita & nimia

ciborum repletio atque ingluuies homines damnabiles reddit. *Væ enim*, inquit Saluator in Euangelio, *qui nunc ſaturati eſtis : quoniam eſurietis.* Quin & per intemperantiam, voluptatibus quæ infra ventrem ſunt, ſubjicietur incontinens. Quare piè atque decenter corpus noſtrum gubernetur oportet.

In Eremo autem verſans, dignas ſemper tecum virtutes habe, rectam de fide ſententiam, animi ſubmiſſionem, vigilantiam & fortitudinem : diſtractiones autem animi, & auaritiam fuge, ſynceram ſanctitatem cole, & patiens laborum eſto. Omnium te conſolatorem præbe. Ad indulgentiam erga alios, promptus ſis & accuratus. In contemplatione congruenti, mentis euagationem fuge ; quod & paſſiones animi ſedat, & dæmonas * fugat. Neque corporalem imbecillitatem, aut mortis præſentiam pertimueris. Verùm ſic cum lætitia exitum expectabis, quaſi ex metallis, aut ab exilio in regnum cælorum ſis reuocandus ; ſecundùm eum, qui ait : *Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto.*

* *al.* ad mortem fugat.

In Cœnobio degentem, hæc amplecti oportet : obedientem in Domino ſe præbere abſque vlla prorſus contradictione, compatientem quoque in proximum, & ab inani gloria alienum ; auaritiæ, ac dominandi non cupidum ; & reuerentiam atque obſeruantiam exhibere erga alios : vigiliis autem, & orationibus intentum, & in piis religionis exercitiis operâque manuum tolerantem. Fugere denique oportet, & tacere, atque abſtinere : fugere quidem hæreticos, & homines pernicioſos : Tacere autem vetita, Deóque non placentia : Abſtinere verò, atque deſiſtere à turbis, rebuſque mundanis. Non oberrare è cella in cellam ; non offendiculum *, aut ſcandalum proponere proximo ; non ſine judicio ac ratione verba proloqui ; neque iracundiæ aut furori obſequi ; non delectari ornatu veſtium ; non carnem ad pulchritudinem exterere ; non oculum effrænatum habere. Nec callidus, atque aſtutus videri quis optet, ne in vanam decidat gloriam, quæ voluptatis, iræ, & mœroris procreatrix eſt : Magis autem ſeipſum curet exhibere ſimplicem & facilem vt plurimùm. Corpus ab omni cogitatione peccati cuſtodiat, nec Creatori ſuo mentiatur. Donum enim nos ipſos obtulimus Domino neque

* *al.* non offenſionem in ſcandalum proponere.

ampliùs corporis noſtri poteſtatem habemus. Siue enim anguſtiamur, ſiue oppugnamur; ad arbitrium noſtrum auferre munus non licet. Quemadmodum enim ſi quis votum vouens Deo, munus Domino obtulerit, quod Sacerdos acceptum in templo ſeponit; ſique poſtea pœnituerit eum qui munus obtulit, non ampliùs in ſua poteſtate jam eſt auferre donum, poſtquàm Domino illud obtulit, adeò vt ſi occultè hoc ſuffurari molitus fuerit, non jam quaſi ſuum auferre velit, à culpa abſoluetur, ſed velut ſacrilegus punietur. Sic quoque, qui Deo ſuas animas conſecrarunt, corporis ſui poteſtatem ampliùs non habent. Beati qui * hæc ſeruant, & juſtitiam æſtimant: Gaudentes enim & collaudantes Deum, in regnum cælorum introibunt. Quod vtinam nos conſequamur, gratiâ & benignitate Domini noſtri IESV CHRISTI. Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

* *al* qui hanc viam ſeruant.

ADHORTATIO II.

ATTENDENDVM chariſſime, à conſilio peruerſo. Nam quemadmodum duo aliqui ſplendidè induti ſimul per forum euntes, alterverterque non ſibi præcauens, impingendo in lutum incidit, veſtémque præclaram omnino deſtruit: poſtea motus inuidiâ, etiam proximum in cœnum dejicit, ne ipſe ſolus turpis videatur. Sic etiam hi, qui virtute exciderunt, nituntur ſupplantare cæteros, ne ſoli in dedecore verſentur. Loquuntur humilia, dulciterque reſpondent: vt à modeſtia auellentes ſibi obſequentes in peccata deturbent; & non confunduntur improba factitantes: ſed proximum exhortantur, dicuntque: Cur nos abominaris? Quia peccatores ſumus, condemnas nos? Ille, & ille, de quibus accepimus, eadem agunt? An ignoras, rem iſtam eſſe labi atque reſurgere? Neque illos pudet, cùm hæc dicunt: Quid ita? quia ipſi lapſi * nequeunt aſſurgere: quin etiam

* *al.* nolunt

& scandalum multis, & lapsum & interitum afferunt; & quasi escâ in hamo, iis vtitur diabolus. Interdum etiam sanctos quoque Prophetas criminari incipiunt, ad inescandas animas infirmas. O cor peruersum, atque obscuratum talium hominum. O os amaritudine ac dolo plenum. O guttur sepulchrum apertum, incunctanter perimens incidentes in ipsum. Iustéque traduntur passionibus ignominiæ, eo quòd cognitionem Dei repulerint; vnde & à Domino propter multitudinem impietatum ipsorum ejicientur, quòd neque Deum timuerint: neque Christianorum pietatem cæteris rebus anteposuerint, animas juniorum decipientes. Quapropter ab iis tibi caue, charissime, ne mollibus suis verbis comburant te. Fuge ipsorum consuetudinem; ne exacerberis denique, in bicipitem gladium, secundùm documentum Salomonis, decidens. Et omnis quidem homo salutem proximi curans, prolapsum cernens, rursus excitare atque erigere conatur: stantem verò, ne cadat, retinet. Atque hi tanquam corruptores, alios quidem stantes magno studio dejicere nituntur: alios autem lapsos humique jacentes, per desperationem interficiunt. Et cùm dicendum fuerit: Charissime, attende tibi, nihil Dei timore sublimius, nihilque vitâ religiosâ pretiosius; peccasti, non adjicias vltrà, sed de prioribus veniam peccatorum tuorum deprecare: nunc adhuc simul sumus, & paulo post ab inuicem separabimur. Et si læserimus proximum, ingemiscendo in nos culpam conjicier, dicens: Quia ex conuersatione illius hominis damnum percepi, vtinam ejus notitia caruissem: scandalisauit animam meam, quantorum mihi malorum causa extitit conjunctio societatis ejus? Si verò in bonis profuerimus proximo, nostri memor dicet: Auxiliare, Domine, fratri huic, sicut auxiliatus est mihi, propter nomen tuum, confirmauitque animam meam in timore tuo, cúmque periturus essem, tua charitate seruauit me. At hi, qui contraria sapiunt, animarum deceptores sunt: non enim tantùm ea faciunt, sed etiam facientibus consentiunt. Prou. 5. 4.

Quando verò rursus aliquem ab opere execrando abstinere conspexerint, mox absurdis causis illum onerant, cùm dicunt: Ille frigidi est temperamenti; conuincuntur

verò etiam in hoc, quòd hæc non bona mente proferunt. Nam si hoc esset secundum illius intentionem, non opus esset Apostolum dicere : *Omnia mihi licent, sed*
1.Cor 9. *non omnia ædificant. Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet.* Sed dicere oportebat: Omnis qui certat in agone, calido temperamento præditus, ab omnibus se abstinet Si igitur hi quidem continentiæ dono indigent, illi verò non: quis obsecro diligentium Dominum, vanam istam suspicionem non reprehendat? Quem enim inimicus non impugnat, ac tribulat, siue masculos siue fœminas? Necessaria ergo continentia, verumtamen pio ac religioso consilio. Attendamus igitur nobis, ne magnam ipsi nobis damnationem asciscamus, & in hoc seculo constituti, & post vitæ hujus exitum. Nam qui hodie pulcher, cras deformis : variis enim infirmitatibus hoc corpus reperitur circundatum, atque circunfusum. Vnde qui religiosam, & cum virtute conjunctam sectantur vitam, non solùm florida eorum ætate commendabuntur, qua temperantiam sibi elegerunt; sed etiam in senecture, summæ admirationi erunt. Præclara enim sementis, non solùm dum in campis viresçit, spectatores delectat : sed & quando agri ad messem albescunt, spicasque incuruatas, ac in terram vergentes habent: valdè enim oblectat intuentes. Maxima ergo possessio est, vita religiosa, & virtute ornata.

Caue igitur ne ab hominibus voluptatum amatoribus abripiaris : qui quidem diuersimodè lasciuientes, propria
Eph. 5. 12. coinquinant corpora, juxta eum, qui dicit : *Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est, & dicere.* Quin & Paræmiastes illicitos actus redarguens, ait: *Talis est & via mulieris adulteræ, quæ comedit ; & tergens os suum dicit: Non sum operata malum*; ita & qui peccatorum consuetudine ducti, turpissima agentes, paruipendunt, quasi nihil egissent mali, omne suum studium in diabolicis concupiscentiis reponentes. Quando verò maximè, etiam in sanctas scri-
Rom. 2. 3. pturas, quasi essent in ridicularum numero ponendæ, dicteria jaciunt, quorum judicium justum est: hi & in tabernis conuersationes fouent, ad ebrietatem vinum bibentes. Vnde quoque pietas, & continentia apud eos abominationi

minationi est, quin & plebeiis in extrema malitia versantibus, impudentiores isti existunt; & hoc verè luctu planctuque dignum, quoniam illustrem, celebremque virtutem in tantam vilitatem* deduximus. Cetcrum Deus magnus, atque benignus, diues in misericordia, & bonus in commiserationibus, ac potens operibus subleuet infirmitatem nostram, conterarque Satanam sub pedibus nostris; nobisque largiatur fortitudinem, atque intellectum spiritalem: vt in veritate, reliquum vitæ tempus transigentes, gratiam ab eo inueniamus in illa die magna, atque horrenda judicii. Quoniam ipsum decet confessio atque potentia, imperiumque in cunctas generationum generationes, & in secula seculorum.

* *al.* deduxerunt.

Esto igitur prudens sicut serpens, ac simplex sicut columba, quia in medio luporum versaris. Intellige quæ dico, charissime: ne mori verearis pro Christo, siue strangulatio te inuaserit, siue gladius, siue in lacum te coniecerint, siue in fluminis vndam, siue in profundum maris. Caue propter humanum timorem perdas continentiam, qui paulo post in puluerem resolueris. Caue diuina mandata spreueris, & quamuis non adsint qui reprehendant, nihil tamen latet Dominum etiam Abelis vindicem. Siue ergo in cœnobio degis, siue in eremo, puritatem atque humilitatem non despexeris. *Sancti enim eritis, quia ego sanctus sum*, ait Dominus, Et *qui se humiliauerit, exaltabitur.* Humilis autem ille, qui opere virtutem prædicat. Qui igitur ista amplexus fuerit, reuera humilis secundùm voluntatem Domini erit.

Matth. 10 & *Luc.* 12.

Gen. 4.

Leu. 11. & 1. *Petr.* 1. *Luc.* 14. 18.

Paucis ergo tibi hanc virtutem commendare cupio, vt vel inde, ex parte vim eius cognoscas, Diuinæ gratiæ auxilio. Humilis, inani non ducitur gloria, non elatum se gerit circa* Domini ministerium, ob timorem eius. Humilis, propriam voluntatem non ponderat, veritati contradicens, sed veritati paret. Humilis ob proximi profectum non inuidet, non gaudet super alterius ruina: gaudet verò potiùs cum gaudentibus, & flet cum flentibus. Humilis, egestate ac paupertate pressus non abjicit animum, & in prosperitate ac gloria non insolescit; sed in eadem perpetuo virtute persistit. Humilis alium fratrem apud alium non traducit, quod est Satanicum: sed pacificatorem agit, malum pro

* *al.* circa obsequium proximi ob timorem Domini.

malo non reddens. Humilis, non maiores sese tantùm diligit, atque honorat, sed & inferiores. Humilis, totis viribus pietatem atque religionem sectatur. Humilis, non corripitur ira, non agit contumeliosè neque vociferatur: sed omnia pietatis ergo contemnit. Humilis, non malitiose ac callide rem gerit; neque pigrum se præbet, etiamsi media nocte ad opus vocetur; obedientem enim se mandatis Dei exhibet. Humilis, acerbitatem, dolumve non nouit: sed in simplicitate atque innocentia seruit Domino, in sanctitate ac pace, gaudioque spiritali. Humilis, non inebriatur vino, neque ventri indulget, præcepta Domini timens. Humilis, si verba increpatoria audierit, non obmurmurat, neque acceptâ etiam alapâ, impatienter fert: nam discipulus eius est, qui crucem pro nobis sustinuit. Humilis, amorem sui ipsius detestatur, vnde neque primas tenere quærit, sed se in hac vita, velut nauis conscensorem reputat. Humilis, delectatur audire sermones spiritales, suamque mentem à præceptis Altissimi non remouet: abnegauit enim seipsum, propter spem in Dominum nostrum Iesum Christum. Vere felices, atque beati tales, quoniam ad ipsos dicit Dominus: Non amplius vos vocabo seruos; sed amicos, & fratres. Ipsi gloria in seculorum secula. Amen.

ADHORTATIO III.

Cõtra turpes cogitationes.

DE quibus autem animi cogitationibus mihi locutus es, non me latet: nam & ego ipse ab iisdem passionibus molestor, neque occulto meam infirmitatem. Quocirca oportet nos assidue orare, vt nos liberet Dominus à dæmonum insidiis. Neque enim nos in quiete, ac solitudine tantùm exagitant: sed & in domo Domini, conuenientibus nobis vehementer insultant; masculorumque corpora turpiter, atque impudice nos conspicari efficiunt, & ad ipsam impuram vsque actionem nos falsâ imaginatione illudit Draco: & quasdam

cogitationum sordes, atque quisquilias occulte subseminat, ad conturbandum fratrem, ne pura mente immaculatis Saluatoris nostri Dei attendat mysteriis. Attamen per oculorum custodiam, mentisque attentionem, ista superabit continens, Diuinâ cooperante gratiâ. Decet ergo nos omni custodiâ custodire cor nostrum, ac sensus: quoniam magno bello expositi sumus in hac vita, inimicusque furit: sed non propterea detrectandum est certamen. Verùm corporaliter vincamus eius phantasmata; & illum disrumpi* sinas. Nouit enim Dominus, quanta vexator noster cauteria nostris cordibus per cogitationes admoueat. Non enim vt homo videt Dominus. Nam homo videt in faciem, Deus autem intuetur cor. Ceterùm pugnantium est, cæstum pugnamque non admittere: qui autem passionibus acquiescit, quomodo aduersus illas decertabit? præsertim cùm iam se seruum vendiderit voluptatibus, omnique cum beneuolentia tyranno vectigalia pendat. Vbi enim inimicitiæ, ibi bella; & vbi bella, ibi certamen; & vbi certamen, ibi coronæ. Porro si quis ab acerba liberari velit seruitute, bellum cum Diabolo committat oportet. In quo quidem bello victores effecti Sancti; cælestibus digni sunt habiti bonis.

*al. sinamus.

1. Reg. 16.

Bellum cõtra diabolũ suscipiendum.

Sed nos interpellans, forte quis dixerit: Si igitur vbi aduersus passiones sunt inimicitiæ, ibi & pugnæ fieri sint solitæ: quomodo libidinosos vehementer ab inutilibus passionibus impugnari cernimus, cùm tamen non permittatur ijs resipiscere? Non arbitror ego, chariſsime, bellum hoc secundum virtutem fieri, & ad resistendum tyranno, sed ad passionem seruitutis voluptatum, atque libidinis: vnde neque voluntate ab inimico separantur: Nam qui bellum gerunt, nulla sunt inter se concordia vel fœdere coniuncti, sicut ad Saül dicit alienigena: Date mihi virum, & descendamus in singulare certamen, & si quiuerit pugnare mecum, & percusserit me, erimus vobis serui: si autem ego præualuero, & percussero eum, vos serui eritis, & seruietis nobis. Cùm igitur hi se ipsi manciparint voluntati, ac voluptati inimici, quomodo belligerare inter se dici poterunt? Quòd si impugnantur, non tanquam de virtute* soliciti, sed inopiâ & merito eius qui commercium conciliauit iniquitatis: vnde & seipsos præcipitant, qui in eiusmodi studium omne

1. Reg. 17

*al. curarent, atque certarent.

collocant, talibusque acquiescentes, etiam dona conferunt, ac stipendia persoluunt, vt voluntatem decipientis ipsos, perficiant. Quamobrem nulla etiam in ijs, vbi malum, & scelus perpetrarunt, est vis discernendi, aut continentia, aut à malo abstinentia. At Sanctorum bella atque certamina non sic se habent: nam dum oppugnantur resistunt, incontinentiæque flammâ dum incenduntur, continentiæ remedium adhibent, ac dum vexantur sustinent, ipsamque materiam præsentem auersantur, propter timorem Domini. Illi verò oppugnantur, non quasi contraria tyranno sapiant, sed vt consueta vectigalia reddant, prauarumque voluptatum ac
2. Reg. 2. concupiscentiarum viliſſimas functiones ne recusent. A quo enim quis superatus est, huius & seruus est. At ex certatoribus si quis etiam supplantatus fuerit, citiùs resurgit. Nam qui à Barbaris detinentur, & tyrannicæ subiecti sunt potestati, non omnes eorum gaudent seruitute, à quibus sunt capti: sed ij, qui direptionibus & cædibus delectantur, hi soli læti ac hilares permanent absque vinculis atque carceribus, cùm passione teneantur. Quare & pro Barbaris pugnant, ac exploratores aduersus contribules constituuntur: morum enim improbitate cum Barbaris copulantur. Qui verò super populatione ac desolatione consanguineorum anguntur, perditionemque animæ suæ lugent, hi fugere conantur, ægrè ferentes impium illud viuendi genus, occasionemque obseruant recuperandi libertatem illam, qua olim fruebantur, & nulla cum aduersarijs beneuolentia conspirant. Quare ex illorum manibus erepti, aduersarij impiorum in resistendo erunt, pietatis socij facti. Tempus igitur pœnitentiæ instat; quare qui ab illa iniuria, acerbaque ser-
*al. conatibus, uitute volunt liberari, resistere eos oportet *voluntatibus tyranni, & oppugnare ipsum, propter charitatem Creatoris. Tunc enim periculum præclari capient certaminis, virtutis sudores distillantes, quando non labijs duntaxat; sed & cordis affectu ad eum dicent: Notum sit tibi Diabole, nos voci tuæ aurem non præbituros, nec voluptatibus tuis ampliùs seruituros.

Oportet autem in certamine, supplices ad Deum voces
*al. nõ erit Dan. 3. destinare, cum ijs qui dicunt: quoniam non * est confusio confidentibus in te. Et nunc sequimur te in toto corde,

& timemus te, & quærimus faciem tuam. Ne confundas nos: sed fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuam, & secundum multitudinem misericordiæ tuæ. Et erue nos secundum* mirabilia tua, & da gloriam nomini tuo Domine: & confundantur omnes qui ostendunt seruis tuis mala; & confundantur ab* omnipotentia: & robur eorum conteratur. Et sciant, quia tu es Dominus Deus solus, & glorioſus super vniuersum orbem terrarum. Et licet vehementer insaniens Tyrannus, septuplo fornacem voluptatum succenderit; tamen confidant, qui spem posuerunt in Domino, quòd paulò post fornax in ventum roris flantem mutabitur: & quem antea timuerunt tyrannum, ipse deinceps eorum vmbram contremiscet, propter auxilium quod iis superuenit ab alto. Beati igitur, qui sanctificationem custodiunt in humilitate, atque misericordia: quoniam profunda perfruentur pace membra ipsorum, dum eorum animus in Spiritu sancto lætabitur.

*al. in mirabilibus tuis, & sic vulg.

*al. in omnipotentia

Dan. 3.

Hostis voluntati non parendum.

Nemo autem se quietem consecuturum confidat, si obsequentem se hostis voluntati præbuerit: quia ipse tyrannus iis tanquam mancipijs abutitur, ad quodcunque opus impium eos pertrahens: aliorum quidem corpora sodomiticis actionibus corrumpens, atque commaculans; vt cùm fœminæ congressu abstineant, persuadeat sibi de virginitate blandiri; cùm tamen toto sint corpore commaculati: atque in his, tamquam peccato liberi, efficit vt glorientur, inimicus; dum amarâ eos vuâ, & racemis acerbissimis explet, atque infercit. Acerbum enim est bellum, atque difficile: & quot modis efficit pessimus vexator, vt nos homines ad iracundiam Dominum prouocemus? Beati qui non inciderint in retia eius, vel certè si inciderunt, disruperunt eius laqueos, & exiluerunt ab illo profugientes, vt piscis è sagena saluatus. Nam piscis in aquis constitutus, si captus perruperit rete, seque in fundum impulerit, saluatur: ac cùm extractus in terram fuerit, sibi ampliùs opem ferre non potest. Sic & nos donec in hoc seculo versamur, potestatem à Deo habemus, disrumpendi à nobis vincula earum rerum, quas cupit inimicus; abiiciendique graue onus peccatorum per pœnitentiam, ac saluandi nos in regnum cælorum. At si tremendum illud præoccupauerit edictum, & anima è corpo-

re egressa fuerit, corpusque in sepulchrum illatum; non amplius nos ipsos iuuare poterimus, quemadmodum neque piscis ab aquis extractus, & *in vasculo conclusus sibi amplius opem ferre potest. Demus ergo operam chariſſimi, vt laqueos inimici, bonis euitemus operibus, antequam veniat & illucescat dies illa magna, in qua reuelabuntur quæcunque in occulto, ac tenebris egimus. Ne igitur expectemus, donec mors aduenerit: vt non confundamur in resurrectione mortuorum, quando amicti conspicientur Sancti stolis candidis, quas sibi per bona pararunt opera. Si nos ipsos tunc conspexerimus, non solùm resplendente nudatos gloria: verùm etiam denigratos, ac fœtore plenos: qualis putas nos occupabit confusio? Despiciendum nobis prauæ concupiscentiæ opus, & pro re nihili ducendum. Vincamus exiguum istud pietatis amore; ne in minimo cernamur reprobi. Magnum naufragium, peccati opus: & quisquam erit, qui tantam iacturam pro nihilo putet? Enitamur igitur, ne tali tantoque periculo succumbamus: nos enim propriâ negligentiâ à passionibus opprimimur, sine labore, atque molestia vlla viuere volentes, & importunas causas in nobis ipsis effingentes: dum hic quidem ait: Ab infantia, in monasterio commoratus sum, & ideo acriùs mihi passiones inhærent: sed audiat talis, quòd multi Sanctorum à iuuenili ætate bonum certamen decertantes, voluptates proculcarunt. Alius autem rursus: In mundo, inquit, educatus sum, multorumque malorum periculum feci, vnde & consuetudo compellit me ad appetitus. Audiat quoque iste, multos Sanctorum, qui antea improbis improbiorem vitam duxerant; demum viuendi mutantes modum, optimos exstitisse, ac Deo caros, & acceptos. Paruerunt enim ex animo dicenti: Noli æmulari in malignantibus; neque zelaueris facientes iniquitatem: quoniam tanquam fœnum velociter arescent, & quemadmodum olera herbarum citò decident. Malignus ille nos suis præstigiis ad noxia quæque impellens, fascinat, ad diuini nos timoris adducere studens contemptum: Ceterùm nos acrioribus cogitationibus atque consiliis venenum ipsius repellamus; gratiâ Domini nostri Iesu Christi nobis cooperante: Cui gloria in secula seculorum. Amen.

*al. & hamo captus.

Psalm. 38.

ADHORTATIO IV.

DIxit quidam Sanctorum : Meditare bona, vt ne mediteris mala: siquidem mens non patitur otium. Demus igitur mentem nostram meditationi Diuinorum eloquiorum, orationibus, cogitationibusque bonis. Nam meditatio vana, opera vanitatis suscitat; at bona meditatio, fructum bonum reddit. Reuoluamus & hoc mente, quòd multi tyranni regiones, atque munitiones varias occupauerint, quorum fama exstincta iam iacet, & perierunt, quasi non fuissent. Quàm multi Reges, imperium multarum habentes gentium, imagines sibi erexerunt, atque columnas; arbitrantes per similia se nomen post exitum ex hoc seculo comparaturos: & superuenerunt alij, qui illorum euersis simulacris, proprias imagines* subsstituerunt: verùm & illorum quoque opera ab alijs euertentur. Alij porro præclara sibi exstruxerunt sepulchra, opinantes se his sibi nomen æternum firmaturos, sua in epitaphio insignia, formamque describentes. Succesit alia ætas, datus est alteri potestati dominatus, & ager. Hi porro tumulum expiare cùm vellent, ossa eorum instar lapidum transtulerunt. Et quid ijs, adeo præclaræ, ac sumptuosæ sepulturæ, pyramidesque profuerunt? Cuncta igitur vanitatis opera, in nihilum desinunt. Qui verò in Deo ditari, & in ipso celebrari malunt; non sic: Nam vitam sibi æternam, gloriamque indissolubilem parant. Quemadmodum enim lumen Solis ac Lunæ chorique astrorum ad hoc vsque tempus non est obscuratum, neque inueteratum à creatione eorum hucusque; & omnis quidem carnis generatio ac sanguinis, instar frumenti maturi, quod suo tempore metitur, contrahitur: lumen autem Solis, ac Lunæ, atque stellarum eodem modo nouum ac recens permanet, viget, & enitescit iuxta determinationem Creatoris, qua ijs definiuit præesse diei ac nocti: Sic & diligentibus ipsum, constituit Regnum cælorum, gaudiumque sine fine duraturum. Et sicut in hoc verus, ita & in

Mens bonis cogitationibus occupanda

Eccl. 44.

* *al.* impressserunt.

illo veracissimus; atque ista quidem præteribunt, quando voluerit Creator: gloriæ autem ipsius non erit finis. Studeamus ergo fructus facere pœnitentiæ; ne à gaudio illo exclusi, emittamur in terram tenebrosam ac caliginosam, in terram tenebrarum æternarum. Ingredere, si videtur, in cubiculum tuum, & occlude ostium cum fenestris; oppila autem & quæcunque pellucentia, & sede intus, aspicieisque quantum habeant dolorem tenebræ; vbi sine labore, & tormento versaris, atqui arbitratu tuo potes, cùm volueris, aperire atque exire. Qualem igitur habere tibi dolorem videntur tenebræ illæ exteriores; vbi clamor ac fletus, & stridor dentium? Considera intus caminos tui ipsius foci; & attolle oculos versus ortum Solis, ac cerne differentiam; tenebrarumque opera fuge. Vitium tenebræ sunt, virtus vero lumen. Vitium dum inuestigatur, suos denigrat operarios: at virtus dum exercetur, suos cultores illustrat.

Ne autem existimes, charissime, te solum præ cunctis hominibus affligi. Nam omne caput in labore, & omne cor in mœrore. Et quemadmodum fieri nequit, vt aliquis super terram effugiat hunc aërem: ita impossibile est homini, quandiu in hoc seculo est, tribulationibus, atque molestiis non tentari. Et qui terrenis rebus distrahuntur, per huiusmodi quoque affligentur: qui verò spiritalia consectantes, in spiritalibus laborant; hi beati erunt: fructus enim ipsorum multus in Domino.

Patientia perfecta tibi sit, charissime: in quo vocatus es opere, firma anchoras, ac funes, ne in pelagus paulatim nauis tua impellatur: & tunc docebit te experientia, quali pace in portu constitutus fruereris. Mundus assimilatur pelago: portus verò est vita religiosa. Noli esse amator euagationis, sed potiùs patientiæ. Ex aliorum scandalis, dum peregrinantur, lucrum cape. Atque vt hoc quoque dicam; quando vniuersum obierimus mundum, nonne tandem nos cella manebit, si salutem assequi voluerimus? Si porro in cœnobio constituti, non toleramus; &, dum soli sumus, non quiescimus: vbi igitur nostrum diuersorium erit? Simileque hoc est illi, qui dicit se neque solis sufferre posse calorem, neque etiam vmbram; & vbi tandem consistemus? Vereor equidem, ne caminus ille nos excipiat. Quare caueamus esse negligentes,

negligentes, laboris tædium consectantes. Si vincti Saluatoris nostri Dei simus; ne vincula tribulationum erubescamus: sed cum gaudio illa sustineamus, aduentum eius è cælo expectantes, vt nos choro adscribat Sanctorum: qui enim passionum ipsius socii extiterint, etiam consolationis erunt. 2. Cor. 1. Si quis porro opus laboris molestiùs ferat: quot sunt secundùm mundum, manibus ac pedibus laborantes, homines diuites, multisque stipati, qui nec noctu, neque interdiu quiescunt, necessitate laborum oppressi, & velut catena quadam ac vinculo constricti. Possideamus igitur laborem voluntarium, & patientiam veram atque spontaneam propter timorem Dei: & non negligamus tolerantiam, humilitatem, continentiam, obsequium, atque indulgentiam; indulgentiam autem dico, non vt in malitia proximo consentias, verùm in rebus spiritualibus fratri coopereris ad compunctionem excitandam ac lacrymas. Et si non appareat lacryma, contritus tamen corde perseueres: nam & in lacrymis differentia reperitur. Beatus autem qui Dominum proprio cordis speculo contemplatur, explicans linguam suam cum clamore ac gemitu coram bonitate ipsius: quoniam exaudietur deprecatio eius.

In medium tibi affero aliud depositum in Domino, tanquam homini Dei, & saluari cupienti. A refectione surgens, noli vagari per cellas, sed in tua cella quiesce: multos enim diabolus per vinum decepit. Quare post refectionem in alia cella versari, signum est audaciæ & peruersitatis. Nam ex confessionibus eiusmodi, animarum ruinæ proueniunt, & potissimùm cessante Præfecti baculo: nam qui Diuino nolunt timore suam refrænare mentem, humano terrore indigent; vt saltem per hunc ab inutilibus abstineant, quemadmodum seruus temperatè modestéque se gerit ob seueritatem Domini. Attende igitur tibi ipsi, & negligere noli: nam si in vino * temperantiam ac sapientiam quæris; nec tibi, nec aliis proderis. Si enim vniuersam sacram edidicisti Scripturam: vide ne fortè animo efferaris. Omnis quippe scriptura, cùm diuinitus sit inspirata, animi humilitatem modestiamque edocet: qui autem contraria ijs quæ dicit, sentit aut agit, præuaricatorem sese eò ipso constituit.

* al. sapiēs & prudens tibi videaris.

Si spiritus superbiæ, aut ambitionis diuitiarumve te con-

turbet, ne abripiaris; quin potiùs ſtrenuè maligni ac fraudulenti ſpiritus impugnationi ex aduerſo reſiſte. Conſidera vetera ædificia, inueteratasque imagines, ac ærugine conſumptas columnas: tecumque cogita atque aſpice, vbi iam ſint prædictorum poſſeſſores, atque artifices; & ſtude placere Domino, vt Regno cælorum reddaris dignus: *Quia omnis caro vt fœnum: & omnis gloria hominis tanquam flos fœni.* Quid maius, honorificentiusvè regno? cujus appetitores, & propter varios in eo gloriæ caſus atque infortunia illud ſpreuerunt, & ſibiipſis inſidias pararunt, mortem vitæ præferentes: quoniam Deum non exquiſierunt, neque ſperauerunt in ſalutare ipſius. Qui autem cæleſti regno reperiuntur digni, nullo iſtorum tentabuntur; in pace atque exultatione in cælis cum Angelis choros agentes, & citra dolorem luctumque ac gemitum ibi degentes, cum gaudio atque lætitia collaudantes, ac ſuperexaltantes, magnificanteſque Regem cælorum, & Dominum vniuerſæ terræ. Cui conuenit laus, gloria, & magnificentia, in ſecula ſeculorum. Amen.

Eſai 40. & 1. Petr. 1.

S. P.

EPHRÆM DE VIRTVTE.

TRACTATVS.

PROLOGVS.

NEceſſarium duxi, Chariſſime, & alia quædam cum his congruentia in hoc commentario addere, vt legens, depreceris pro me peccatore, atque operibus confuſo, Dominum: Vt mihi peccata remittat, faciamque fructum ei gratum, antequam edictum veniat tremendum de anima mea è corpore tollenda, quando omnis humanus apparatus & ornatus euaneſcet. Væ tunc ei, qui Deum offenderit, neque reſipuerit: Requiret enim tempus in negligentia deperditum, & non inueniet. Ploremus igitur coram Domino Deo noſtro, vt miſerationes ab ipſo obtineamus. Donec tempus habemus, temperemus nobis, & placare ſtudeamus Deum. Non eſt nobis certamen de pecuniis, quarum iacturam licet quis fecerit, alias pro illis rurſus comparare ſibi poterit. De anima nobis periculum, quam ſi perdiderimus, non ampliùs recuperare poterimus, iuxta quod ſcriptum

Matth. 16. est: Quid proderit homini si mundum vniuersum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Filius enim hominis venturus est in gloria & maiestate sua: & tunc reddet vnicuique secundùm opera eius. Si ergo detur retributio, nullaque opera nostra latere possunt Deum: quare non operamur bonum, vt bonum nobis retribuatur, abstinemusque à malo, ne mala nos * inuadant? sicut scriptum est: Recede ab iniquo, & non timebis, & tremor non appropinquabit tibi. Erubesco dicere, & tacere nequeo, ob meam, meique similium ignauorum negligentiam, quòd milites huius sæculi misera à Rege dona accipientes, promptè alacriterque ad mortem vsque pro ipso periculis se subjiciunt: quanto magis nos, quibus tales factæ sunt promissiones, debemus non cessare ab operibus iustitiæ, vt à ventura saluemur ira, ne tanquam inimicâ nostrâ vtamur animâ, quam sibi vindicat Deus. Cogitemus quomodo ardorem solis, vehementiam ve febris tolerare nequeamus, & quo pacto inextinguibilem illum ignem pro nihilo ducimus? Dominus autem suo nos consilio dirigat, manuque sua forti nos protegat, in secula. Amen.

* al. obruāt. Esaiæ 54. secundum LXX.

CAP. I.

BEata Ciuitas, quæ à pijs regitur; & nauis, quæ à peritis gubernatur: Monaſteriumque, quod à temperantibus adminiſtratur. Vę autem ciuitati, quæ ab impijs dirigitur; & naui, quæ ab imperitis gubernatur; ac Monaſterio, quod ab intemperantibus adminiſtratur: nam & ciuitas replebitur Barbaris ob impietatem eorum qui eam tenent, & nauis confringetur propter imperitiam gubernatorum: Monaſterium autem deſolabitur, ob ignauiam adminiſtrantium.

CAP. II.

SI ſub obedientia ſpiritalium Patrum conſederis; non cùm demulceris, & audis verba aſſentationis, apparet fidei tuæ ſtabilitas atque firmitas: ſed quando contemptus atque percuſſus ſuſtinueris; nam etiam fera meritò cùm demulcetur, manſuefcit atque miteſcit. Ne itaque erga corripientem & inſtruentem te amarulentior fias: ſi nimirum cupis vas electionis euadere: ſcienſque obedientiæ in Domino ac humilitatis profectum, eò progreſſus es; nempe ſi eius gloriam cognoſcens, eam tibi elegiſti. In ea, frater, Sanctorum vita illuſtris & magnifica. Moyſes enim ſeruus Domini etſi doctrinâ Iethro non erat imbutus: veruntamen illi ſe ſubjecit atque ſeruiuit: quamuis in Ægypto ſatis eſſet eruditus. Ieſus quoque Naue filius, perfectâ ſuâ obedientiâ tantum donum promeruit, vt Moyſis ſucceſſor fieret. Et Samuel per obedientiam quam Heli ſacerdoti præſtitit, dignus habitus eſt, qui vocem Dei audiret. Eliſæus verò ejus adminiculo pallium & gratiam ſui accepit Magiſtri. Quid porro homines ſimiles vobis, paſſionibus ſubjectos commemoro? Ipſe quoque Deus Verbum incarnatum, vitam in humilitate & obedientia traduxit, ſicut nos docet Euangeliſta, dicens: Et erat ſubditus parentibus ſuis. Rurſus autem & Apoſtolus ait: Humiliauit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Quin etiam

Obedientiæ & humilitatis commendatio.

Exod. 3. 18. Deut. 34.

Ioſue. 1.

1. Reg. 3.

4. Reg. 2.

Luca 2.

Philip. 2.

quotquot viuendo nolunt bonam parentum tolerare disciplinam, non leui se periculo exponunt: plerique enim qui in ciuitatibus à magistratu puniuntur, ferè propter inobedientiam, atque contumaciam, duramque ceruicem plectuntur. Quin & puellæ, nolentes bonis morem gerere admonitionibus, verecundiâ ac pudicitiâ abjectâ, in plateis viciſque turpem vitam cum dedecore traducunt: quæ autem intentæ sunt operi, & mentis tranquillitati atque pudicitiæ vacant; ab hominibus quidem honorabuntur, à Deo autem glorificabuntur. Bonum incepisti opus; in eo persiste: vt magnificeris à Domino cum mansuetis & humilibus, in regno cælorum. Amen.

CAP. III.

SI ad dimidium perduxerit opus aliquod frater tuus, contigeritque ipsum in morbum incidere, tuaque opera indigere in opere: curam ejus suscipe omni cum humilitate, patienti compatiens. Postquàm verò sanitatem is recuperarit, ne fratris tui appetieris opus: ne fortè tibi ipse à Domino & hominibus damnationem adsciscas. At fortasse suggerit cogitatio, non sine diuina id permissione accidisse, vt ille malè habeat, & ego interim hoc consequar: at cur non bonum illud cogitasti; quòd scilicet Domini id factum sit permissu: vt cuiusmodi voluntate sis demonstres, tuine ipsius, an fratris amator? Quòd si à morbo liberatus, ipse recusauerit, rem bonâ conscientiâ cum permissu tamen Præfecti accipe: vt bonum habeas testimonium ab his, qui foris sunt. Necessaria enim est iustitia, pietas, atque obseruantia. De sanctissimo quippe Simeone, qui Saluatorem accepit in vlnas suas, scriptum habemus, quòd esset iustus, & timoratus. Luca 2.

CAP. IV.

FIrmo ac ſtabili corde ſimus, Chariſſime: nam virtuti aduerſatur ſegnities. Ne igitur exigua nobis ingruente acedia, euadamus puſillanimes: verùm vim nobis ipſi inferamus, magnanimi Viatoris inſtar; quippe cui dum defectio atque debilitas per viam accidit, non cadit animo, neque à ſcopo deſiſtit propter longitudinem viæ, ſed ſeipſum conſolatur, dicens: Adhuc modicum reſtat viæ, & ad diuerſorium peruenies, atque quieſces. Et Dominus vim eius cernens, robur illi vireſque præbet, viæque mollit ac mitigat aſperitatem: ſegnities enim atque pigritia paupertatis conciliatrices exiſtunt non modò donorum ſpiritalium, ſed etiam neceſſitatum corporalium. Virtuti inimica ſegnities.

CAP. V.

SI ante cunctos in Synaxim, ac congregationem prodeas, & perſiſtas donec abſoluatur, ne in hoc te efferat cogitatio: quoniam & artifices multum ſtudij ac vigilantiæ in ſuo opere adhibent. Neque corpore duntaxat te præſentes Domino: ſed & cogitationes in corde humili à ceteris rebus vt illi des operam, abducito. Superbia enim latibulo ſimilis eſt, in quo draco libenter moratur, & eum, qui ad illud acceſſerit, interficit. Porro de non inebriando ſe vino, aut de mulierum conſuetudine vitanda, ſuperfluum mihi videtur tuæ ſignificare pietati: tum quia manifeſtum eſt omnibus, hoc à virtute eſſe alienum. Neceſſarium eſt ergo non ſolùm in hac parte impetum dæmonum obſeruare atque cauere: ſed neque cum maribus, & adoleſcentibus conferre licet ſermones laſciuos atque effœminatos, qui in perniciem animam trahunt. Non tamen quòd malum ſit fœmina, eius conuerſationem auerſamur: ſed quia facile eſt inimico, per colloquia & conuerſationes mulierum nos ſubuertere, & ad tranſgreſſionem Diuini præcepti inducere. Quocirca nos oportet vndequaque obſeruare malignorum ſpirituum iacula confidentes armaturæ, ac virtuti Spiritus ſancti: nam qui vnam portam inimico præcludit, duas

autem ei aperit, existimans se securum esse, fallitur hic quisquis est. Necessarium est ergo, vt nos ipsi vndique communiamus: nullamque occasionem præbeamus ijs, qui occasionem quærunt. Deus enim non irridetur, & horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Cui gloria in secula seculorum. Amen.

Galat. 6. 7.

Hebr. 10. 31.

CAP. VI.

FRater quidam sub obedientia spiritalium Patrum residens, alium fratrem adijt, dixitque: Cupio relinquere Patres meos spirituales, & per me tranquillè degere. Ad quem ille: Homo, inquit, quidam habebat filium, quem accipiens, in manus tradidit artifici, qui eum artem suam doceret, eratque puer distractior circa opus. Cúmque post dies aliquot adolescens ad patrem suum accederet, dixit: Pater, tolle me ab hoc magistro meo: per me enim magis artem apprehendere potero. At pater ad ipsum: Si cum ab aliis, inquit, docearis, & manuducaris, nihil didicisti: quid per te solus præstare poteris, ô fili, non addiscens, neque obediens, quemadmodum oportet? Videó te malè erga artem, quam addiscis, affectum: metuoque ne fortè frustrà in te laborauerim: arripe igitur opificium tuum sicut oportet, fili, vt in arte exercitatus ipse tibi requiem inuenias: nam inertes assequitur mors. Quapropter & nos, charissime, caueamus à nobis abjicere jugum obedientiæ in Domino: ne fortè non placeat Deo: cúmque in tentationem inciderimus, non sit qui auxilietur nobis. Quando enim Agar ancilla Saræ aufugit à conspectu Dominæ suæ, inueniens eam Angelus Dei, dixit ad ipsam: Reuertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manu illius: fecitque illa sicut dictum erat ad eam. Cùm verò adesset tempus ejus, assumpto commeatu, dimissa est cum fiducia, vnà cum filio suo: oberranteque ipsa per solitudinem, adeo vt siti peritura videretur simul cum filio suo Ismaël, non despexit eam Deus. Oportet ergo & nos patienter perferre tribulationes, tanquam Domino seruientes, & non hominibus. Ideóque dum sub obedientia versamur, ne opera inobedientiæ agamus, ne & nos patiamur, quemadmodum passus est Giezi, minister

Genes. 16. & 21.

Prophetæ

Prophetæ Eliſæi: quin potiùs per piam religioſamque obe- 4. Reg. 5.
dientiam, fructum reddamus perfectum Domino noſtro Ie-
ſu Chriſto: Cui gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

CAP. VII.

SI quis ad te acceſſerit ſecretò dicens: Conueniamus in-
ter nos, ac ſimul fœdus & amicitiam ineamus; vt ſi
quid dixero tibi, me ſine contradictione audias. Deinde
etiam poſt iuſiurandum, ſi te in peccatum inclinare atque
ſubuertere voluerit: ne morem geras illi, quamuis magnifi-
ca protulerit, ſeque ipſum humi proſtrauerit, vt violes Dei
præceptum ſupplicans. Noli acceptor eſſe perſonæ aduer- Eccl. 4.
ſus animam tuam: nouit quippe diabolus, non tantùm iſta
ſubornare, ſed etiam è Scriptura afferre, carniſque infirmi-
tatem allegare, ac multa alia comminiſci, vt hominem præ-
uaricatorem mandatorum Dei efficiat: habeatque quod
contra eum glorietur. At nos tali illius ſtudio inanique la-
bore edocti, ad pietatem fortes in propoſito, ſuſceptoque
conſilio erimus. Nam ſi illi dum propriam cupiunt voluntа-
tem perficere, aut potiùs cooperantis in eis diaboli, tantum
ſtudium artemque exercent, ne ſuo fruſtrentur inſtituto
ac fine; quantò magis eos qui ſpiritalem exercent vitam,
decet peritiores ac vigilantiores eſſe, vt ne aduerſus eos
exultet diabolus. Atqui oportebat non iurare omnino, ob
præceptum Saluatoris noſtri Dei. At nunc abreptus es verbis Matth. 5.
ne paruifacias: in manus enim malorum veniſti, propter Prouerb. 6
amicum tuum. Ne dederis ſomnum oculis tuis, nec dormi-
tent palpebræ tuæ, vt ſalueris: tanquam damula è laqueis,
& quaſi auis è * reti. Veruntamen ne cadas animo, neque * vulg. de
confundere: eſt enim emendatio mandato, ſi de cetero præ manu au-
oculis habeas Dominum. Attende igitur tibi ipſi, non enim cupis.
obnóxius es iureiurando, ſi teipſum à malo elongaueris.
Nam ipſe, qui Euangelium in mundo prædicauit propter
nimium ſuum in humanum genus amorem, ipſe inquam Do- Matth. 3. &
minus mandauit hominibus, vt pœnitentiam agant: abſti- Luc. 3. 5. 24.
neantque ab omni peccato. Videndum igitur, ne dum volu-
ptates noſtras explere deſideramus, iuriſiurandi prætextum
adducamus, quaſi ampliùs nos ex inimici retibus ſubducere

Galat. 6. nequeamus. Deus non irridetur, cupientibusque saluari
psalm. 33. manum porrigit. Declina ergo à malo, & fac bonum: sic-
Psalm. 118. que sermonem seruaueris, secundùm eum qui dixit: Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiam verba tua. Vis autem, vt plenam perfectamque tibi fidem faciam, quòd verbis non sis obnoxius, si mala vitaueris, bona autem egeris, subtraxerisque te ab omni homine ambulante inordinatè. Audi Parabolam, aut potius exemplum: Homo quidam habebat filium, qui patrem suum in cunctis vehementer honorabat: alius autem quidam inuidiâ ductus super profectu iunioris, occultè accedens, dixit ei: Iura mihi aduersus patrem tuum, quòd quæ tibi sum dicturus, facies, seruabisque absque omni contradictione; atque ille non rectè agens, iurauit ipsi. Deinde post hoc, dixit ad eum: Vade, ac dedecore patrem tuum affice, ipsumque plagis cæde; & noli amplius reuereri conspectum eius, & quæcunque tibi mandauerit non facienda, facito: quoniam iurasti mihi, & non poteris non obedire ijs quæ tibi à me dicta sunt. Sed numquid tantam sustinebit dementiam, aut potius impietatem filius, & non despiciet iniquissimum consilium illius, propter cultum ac reuerentiam erga patrem? ad eumque respondebit: Video te hominem non verum, nec iustum esse, sed inimicum patris mei, animæque meæ insidiatorem: at me non de-
Genes. 3. cipies, sicut serpens sua calliditate Euam: neque me ad im-
2. Cor. 11. pietatem versutâ tuâ improbitate compelles. Nolo vt me accusare, vel reprehendere pater possit, quòd impietati paruerim: despicio itaque consilium tuum nefarium ob patris mei reuerentiam animæque meæ salutem: aureisque meas pretiosæ Crucis signaculo obsigno, ne ampliùs intret in aures meas verborum tuorum virus: ipsamque tuam consuetudinem vitabo, propter dolum in te latentem. Admonet
1. Thess. 3. quoque nos Apostolus, vt subtrahamus nos ab omni fratre ambulante inordinatè. Nam Deus malis actionibus non colitur. Ne igitur abduci te à sceleſtis hominibus patiaris, chariſſime: vt non exacerbes patrem tuum, qui in cælis est, contraria præceptis eius agendo, & non habeas excusationem in die iudicij. Propter transgressionem enim mandatorum sancti Euangelij, Deum prouocas. Quocirca attende tibi ipsi, summam sermonis per Prophetam edoctus. Ait

enim Propheta Dauid : Iuraui & ſtatui, non, tranſgredi præcepta tua & cuncta iudicia tua : ſed iuraui & ſtatui, inquit, cuſtodire mandata tua, & omnia iudicia iuſtitiæ tuæ. Rurſuſque ait : Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum: legem autem tuam dilexi. Et* hac Diuina miſericordia, magnas euitabis tentationes, atque pericula. In illo autem eueniet, quod ſcriptum eſt : Conuertetur* dolor eius in caput eius, & in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet. Charitatem igitur ac vnionem poſſide, non quidem per iuramenta & blanditias, aliaue prohibita, coactam : ſed quæ ſecundùm Deum ſit, & ex animi affectu directa, ac conſummata : quippe in qua nihil iniquum, aut coactum obrepit. Eritque gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti tecum. Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm. 118

* *al.* & in hoc *Pſalm. 7.*

* *al.* labor eius.

CAP. VIII.

DEuita, Frater chariſſime, conſuetudinem hominum hæreticorum ac libidinoſorum, nihil fidele loquentium : nam inſtar ſagittarum, ſermones ipſorum corda vulnerant. Noui quoſdam, ſermonibus animas peruertentes; cuiuſmodi quidem homines, fortaſſe per ſymbola quædam, ſeminis fluxu laborantes Scripturæ ſermo, & leproſos appellat. Quemadmodum enim menſtruatus immundum reddit ſecundùm legem, vbicunque conſederit, vel quodcunque conſputauerit : ſic & horum impurorum fluxus animæ malè affectæ, ſermonumque conſputatio, execrabiles reddit ſuſcipientes; & fortaſſe illorum deprauata animi affectio cum eo, qui leprâ laborat, comparanda eſt, ſicut iam dictum eſt. Et omnis quidem Sanctorum cœtus zonam habebat lumbos conſtringentem, aſperitatem, inquam, vitæ demonſtrantem : nam armaturam Spiritus ſancti poſſidebant, & vndequaque virtute Spiritus ſancti confirmati erant. Iſtos autem ex propria negligentia, hoc dono Spiritus ſancti cernimus nudatos, nec lumbi ipſorum cogitationibus caſtis coërcentur : verùm cuncti eorum mores diſſoluti, atque corrupti ſermones, actioneſque. Atque is quidem qui circa fidem laborat, quid noceat, inquit, cum quouis homine verſari, ſiue rectè credat, ſiue malè ſentiat; modò

Leu. 13. 15. Matth. 8. 30

sanam nos fidem teneamus? At qui voluptatibus ventris indulgent, his, quæ infra ventrem sunt, dicent: & quid obesse poterit edere ac bibere, & genio indulgere,* corporalisque concupiscentia? Malum est concupiscere rem alienam, seu furari: & si quando de his quoque coarguantur, iterum dicent: necessitate coactus hoc feci: furatus sum, vt esurientem explerem animam. Quid isto fluxu impurius, aut eiusmodi lepra turpius ac indecentius? Ideo non permittit sermo, execrandas hasce cogitationes in sanctarum animarum versari castris: sicut neque lepræ contactu notatos, finit lex tentoria figere in medio castrorum filiorum Israël. Etenim turpissimum reuera, in medio illustrium, atque sanctarum cogitationum morari: & immundis interim cogitationibus aditum præbere. Dissolutionem autem, ac turpitudinem, corruptionemque operum ipsorum, necnon impudentiam voluntatis eorum, procacitatemque linguæ, atque inexcusabilia eorum opera innuens dicit: Quicunque tactus fuerit leprâ, vestimenta eius dissuta sint, & caput ipsius reuelatum, & circa os eius contegatur: & immundus vocabitur omnibus diebus, quibus fuerit super eum tactus: & immundus cum sit, immundus erit, separatus sedebit; extra castra erit conuersatio eius. Ex his sunt, qui dicunt: Comedamus, & bibamus, cras enim moriemur. Sunt autem isti hominum, qui à veritate aberrant, sermones, atque etiam hæreticorum sensus: Nam hæretici suum volentes confirmare errorem, ex diuinis scripturis loca atque testimonia depromere conantur, ad corda obedientium ipsis peruertenda: ad quos pulchrè, & magnificè quidam Sanctorum enuntiauit, dum sic docens ait: Cum sit igitur tale illorum argumentum, quod neque Prophetæ prædicauerunt, neque Dominus docuit, neque Apostoli tradiderunt, quod abundantiùs gloriantur plus quàm ceteri cognouisse, de ijs quæ non sunt scripta, legentes: & quod solet dici, de arena resticulas nectere adfectantes, fide digna aptare conantur ijs, quæ dicta sunt, vel parabolas dominicas, vel dictiones propheticas, aut sermones apostolicos, vt figmentum illorum testimonio non carere videatur: ordinem quidem & textum Scripturarum supergredientes, atque transilientes; & quantum in ipsis est, soluentes membra veritatis.

* al. & carnalis concupiscẽtia?

Leuit. 13. & Nu. 12.

Esa. 22. & 1. Cor. 15.

Irenæum intelligit

Transferunt autem, & transfingunt, & alterum ex altero facientes, seducunt multos ex ijs quæ aptant ex dominicis eloquijs, malè composito commento. Quomodo si quis Regis imaginem bonam, fabricatam diligenter ex gemmis pretiosis à sapiente artifice: soluens subiacentem hominis figuram, transferat gemmas illas, & reformans faciat ex ijs formam canis, vel vulpeculæ: & hanc malè dispositam, dehinc confirmet, & dicat hanc esse Regis illam imaginem bonam, quam sapiens artifex fabricauit, ostendens gemmas quæ bene quidem à primo artifice in Regis imagine compositæ erant: malè vero à posteriore in canis figuram translatæ sunt: & per gemmarum phantasiam decipiat idiotas qui comprehensionem regalis formæ non habeant: & suadeat hanc turpem vulpeculæ figuram, illam esse præclaram Regis imaginem. Eodem modo, & hi anicularum fabulas assumentes, post deinde sermones & dictiones & parabolas hinc inde auellentes; vt aptare volunt fabulis suis eloquia Dei. Vnde sufficienter exemplis edocti, fugiamus peruersos hæreticorum sermones, imitationemque eorum, qui in luxu ac lasciuia viuunt, & ex scripturis testimonia proferre videntur; vt fide, & operibus sani, fructum referamus perfectum Domino nostro Iesu Christo: Cui gloria in secula seculorum. Amen.

Hæretici Scripturas ad impia figmenta detorquẽt.

Hactenus ex Irenæo contra hæreses.

CAP. IX.

CONsidera habitum, quo indutus es, ô Monache, & cerne, quantum sit inter hunc, sæcularemque, discrimen: diligenterque animaduerte, quidnam ille designet. Constat quippe, quòd secularium institutorum, siue etiam rerum significet abiectionem; spiritaliumque operationum recordationem afferat. Noli igitur virtutem negligere, sed totis viribus sanctificationem procura: quoniam ideo egressus es mundo. Acquire ergo tibi castitatem, vt inhabitet in te Spiritus Sanctus. Audi bonam in Domino admonitionem, chariſſime; & hanc nequaquam spernes, vt quietem tibi inuenias. Noli animum conuertere ad detestabiles concupiscentias, assentationesque vanas, ne quis te fallat verbis inanibus: & ne zelaueris in malis, neque erratis attendas alienis.

Sanctificatio vt comparanda.

Te castum custodi: & si iam cœpit in te peccati flamma incendium excitare, eam lacrymis restingue: saluat enim cunctos Dominus, qui ad illum conuertuntur. Hæc igitur tibi à Domino deposce: nam eos Dominus diligit, qui in sanctitate ipsi seruiunt. Possessio pretiosa est puritas in cogitatione recta: hanc si amaueris, à Domino glorificaberis, & in omnibus prosperaberis. Ista audiens, vide ne diabolus oculos mentis tuæ vanis cogitationibus claudat, non enim ille te adiuuabit, quando ab angelis traheris improbis, vbi certè ne sibi quidem ipse opem ferre potest. Illi enim parata est gehenna, & angelis eius: at tibi gaudium paradisi præparatum, si ab operibus ipsius recesseris. Tunc lætatur diabolus quando vitam turpiter degis: doletautem, quando in bonis te viderit proficientem actionibus. Ne ergo iam dictam virtutem despexeris, quippe * ex cuius exercitio parum laboris atque molestiæ capies. Verùm confide; quoniam citò fructus eius comedes. Si autem vtiles commonitiones malè acceperis, in nouissimis te pœnitebit, quando consumpseris carnes tuas, & corpus tuum, & dicas: Cur detestatus sum disciplinam, & increpationibus non acquieuit cor meum: nec audiui vocem docentium me, & magistris non inclinaui aurem meam? penè fui in omni malo, in medio Ecclesiæ & Synagogæ. Ne ergo salutem nostram negligamus, charissime, neque imitatores simus eorum, qui in lasciuia & superbia, ac sine timore viuunt: nam confusio, & improperium operient eos, qui odio habuerunt Dominum. Dies nostri currũt, & finis appropinquat. Ploremus coram Domino Deo nostro, antequam tenebris concludamur exterioribus. Quomodo dies istos poterimus quærere, si in malis eos transegerimus, nihilque omnino profuerimus? Ecce, nunc tempus acceptabile: Ecce, nunc dies saluris. Beati sobrij atque vigilantes: quoniam ipsi in exultatione coronabuntur. Beati, qui lugent nunc: quoniam ipsi cum electis Dei consolabuntur. Beati, qui laboribus se fatigant in Domino: quoniam deliciæ eos paradisi manent: quibus concedatur nobis perfrui, intercessione omnium, qui complacuerunt Domino nostro Iesu Christo, Cui gloria in secula seculorum, Amen. •

Matth. 25.

* *al.* in cuius.

Prouerb. 5.

2. Cor. 6.

Matt. 5. & Luc. 6.

CAP. X.

VItam ſpiritalem conſectemur, Chariſſime, vt opere fidei cooperante, ex vtriſque homo reperiatur perfectus. Ad Theologiam verò tum demum vix erimus idonei, quando ſuperando paſſiones, à nobis ipſi omnem affectionem carnalem exterminauerimus, nullamque occupationem mente retinuerimus. Tunc enim Spiritus ſancti gratia requiem in nobis inueniens, intelligendique vim præbens, illuminabit corda noſtra; ſicut lychnium inſtructum, oleo & ſtupa implent; in quo quidem ignis ſubiectam materiam apprehendens, lampadem accendet abundè exhilarantem, aceos, qui adſunt, illuminantem. Si verò paſſionibus adhuc angimur, in ijſque volutantes, dignitates petimus; non vulgariter periclitamur, lychnio aſſimilati oleo & combuſtibili materia deſtituto, qui ne ad breue quidem tempus, ignis calorem ferre poterit & efficaciratem. Oportet ergo primùm curare præparationem, ad intelligibilis luminis ſuſceptionem; vt ſpiritalibus gratiarum donis reddamur digni. Vitam ſpiritalem ſectemur; vt mente in poteſtatem Spiritus ſancti redacta, ſanctificetur corpus participatione ſpiritus. Singulis diebus à Domino compunctionis lacrymas efflagitemus, vt de peccatis nòſtris flentes, anima noſtra à peccatorum corruptione reuireſcat. Non negligamus propriam animam: ſed conſideremus, & viſitemus ipſam, ſtercora circa eam projicientes; vt emollita atque exuſta, fructum vtilem referat Domino. Pro ligone, vetus ac nouum Teſtamentum habeamus: & ſtercorationis loco, ardorem ſancti Spiritus. Iſtis curam geramus animæ, rigantes eam lacrymis: vt ſic exculta, lacrymiſque irrigata, referat fructum in iuſtitia, ne ex negligentia dicamus & nos in ſeparationis hora cum timore, atque tremore, ſicut Rex Amalecitarum: ſiccine amara mors eſt? Ezechias, quia cùm valeret, non neglexerat iuſtitiæ munus; tempore anguſtię ac mortis conſolationem à Domino *inuenit: nam cùm mortis ſententiam per Prophetam accepiſſet, conuertit faciem ſuam ad parietem, & orauit Dominum, dicens: Obſecro Domine, memento quæſo, quomodo ambulauerim coram te in veritate,

4. Reg. 20

* al. accepit.

4. Reg. 20.

& in corde perfecto, & quod placitum est coram te fecerim. Fleuit itaque Ezechias fletu magno. Et quid ad eum misericors Dominus? Mox & è vestigio per eumdem Prophetam, ad ipsum misit, dicens: Audiui orationem tuam, & vidi lacrymas tuas: & ecce, addam diebus tuis quindecim annos; sed & de manu Regis Assyriorum liberabo te, & reliqua. Vides quale bonum sit, non negligenter viuere: sed semper ante oculos timorem Domini habere? magnus nobis timor, & tremor imminet. Demus & nos operam bonis operibus: vt tempore necessitatis, ac tribulationis, *protectorem inueniamus Dominum. Prædictorum ergo non immemor, Chariſſime, attende tibi ipsi, & vehementer custodi animam tuam, ne quæsitâ fruſtreris margaritâ. Pietatem & temperantiam ama, vt valdè proficias. Si verò negligenter viuere inceperis, crapulę & ebrietati te dando, exterminaberis simul cum ijs, qui delicatis & conquisitis vescuntur cibis: & primò quidem diuinam in istis gratiam auertes, perdesque. Deinde verò ab ijs, qui te in illis *impudentem, atque profusum cernent, damnaberis. Tertiò, neque ipsa manuum cuiusque nostrûm industria, ad tantos sumptus suffecerit. Inde porro enascuntur distractiones, curiositates, mendacia, iniurię, diuagationes; & erga eminentes ac sublimes personas assentationes, ac quæcunque his similia. Vnde maximum bonum est pietas, & temperantia; siquidem *victus excessus, atque immoderatio dissoluit, temperantia verò ædificat: atque ista sibi mutuò aduersantur, nec se vnà admittunt. Si ergo pietatem & temperantiam recta cogitatione dilexeris; omnibus ex partibus* exaltaberis. Pietas enim seorsim habitare docet, & non diu extra cellam versari, neque inanibus *commiscerì suadet.

*al. protectionem apud Dominum.

*al. dissolutum.

*al. negligētia atque dissolutio.

*al. perficieris.

*al. neque vana suadentibus cōmiscerì.

Verùm neque sis de splendido vestitu solicitus; eoque distraharis, neque multa vestimenta conteras, quieti vacans: temperanter autem viuens, de multis expensis non eris solicitus, præsentibus contentus. Tribus enim, aut quatuor, siue quinque paxamacijs, pauciſque lentibus, ceterisve leguminibus, siue oleribus exigentem necessitatem exples: Dominumque in cunctis istis adiutorem habes, atque cooperatorem, vires animæ tuæ bona spe impinguantem. Qui verò lasciuis effusi sunt concupiscentijs; curis, atque solicitudinibus

dinibus plena est omnis vita eorum : quin & recordationis ipsius Dei obliuionem capiunt, quo pejus grauiusque est nihil : Nam continua Dei recordatione turpes animæ passiones recedunt, instar maleficiorum, prætore accedente ; vnde & mundum sancti Spiritus habitaculum efficitur. Vbi verò memoria Dei abest, ibi tenebræ cum fœtore dominantur, omnisque res improba exercetur. Existimo autem quasi gradus quosdam esse in ijs, quæ tum ad carnem, tum ad spiritum referuntur. Et diabolus quidem malitiæ inuentor, qui nostrûm omnium interitu gaudet, efficit, vt anima deorsum ad carnalia se inclinet : atque ita paulatim pertrahit atque deuoluit, agitque præcipites eos qui non multùm attendunt, quo ad ipsum inferorum profundum miseros deducat, peregrinos & alienos à regno cælorum eos reddens. Vnde Apostolus, tanquam gradus quosdam ad infernum ducentes enumerans, ait : Manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt : fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia. Quis autem istorum finis, magna cum vehementia declarat, dicens : Quæ prædico vobis, sicut prædixi : quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Propterea necessarium fuerit, totam nostram mentem ac cogitationem ad superna extendere, neque illam sinere deorsum ad vetita spectare. Si verò nos in aliquo supplantauerit inimicus, citò resurgamus, ne etiam ad reliqua nos mala pertrahat, paulatim conuoluens rapiensque nos ex vno lapsu in alium ; & denique ad fundum ipsum perditionis atque desperationis subuertat. Si porro etiam nos in quæcunque prohibita inimicus seduxerit, ne in illis permaneamus, neque de nobis ipsi desperemus : cùm liceat ista omnia per pœnitentiam transilire, & in ipsis pietatis septis consistere. Ceterùm tunc vitæ mutationem, synceramque nostram pœnitentiam cernens Dominus, quódque ipsum solum toto corde desideremus, & quæ grata atque accepta ei sunt, faciamus : non ampliùs, vt seruis loquetur nobis : sed tanquam amicos veros, ad perfectiores sublimioresque virtutes nos inuitabit, dicens : Amice, ascende superiùs, id est, ad bo-

Dei recordatio quid prosit.

Gradus ad infernum. *Galat. 5.*

Mens ad superna atque cælestia erigenda.

Luca 14.

Gradus in cælum. num pulchrumque aſcenſum, in cælos ſuſtollentem : cuius gradus ſunt, fides, ſpes, charitas, ceterique fructus ſpiritus; factique ciues ſupernæ Hieruſalem, gaudeat cor noſtrum, gaudiumque noſtrum nemo tollat à nobis. Dominus autem Deus omnipotens ſuo nos deducat conſilio, fortique manu ſua nos protegat. Væ enim & interitus homini non habenti Deum adjutorem ſibi : quoniam non eſt alius præter Deum viuum : quia ipſe eſt dominus cæli & terræ, & omnia quæcunque voluit, fecit, in cælo ſurſum, ac in terra deorſum, & in mari, & in abyſſo. Neque eſt vllus qui reſiſtere poſſit conſilio ac voluntati ipſius. Ipſi gloria atque majeſtas, & magnificentia in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm. 134.

S. P.

EPHRÆM PARAENESES

AD MONACHOS.

PROLOGVS.

GLORIA tibi Deus. Gloria tibi. Iterumque dicam. Gloria tibi Deus, qui superlaudatus & superexaltatus es in secula. Omni tempore, chariſſimi, gratias debemus Deo; qui dignatus eſt nos ſuauiſſimo jugo ſuo, & liberare à caducis & corruptibilibus mundi rebus. Statutum igitur eſt mihi, vobis ſubminiſtrare ſermones, quales lumine gratiæ occurrunt menti meæ. Loqui autem volo, non in doctis ſapientiæ verbis. 1. Cor. 2. Nam & ego * homo ſum idiota ac viliſſimus. Veruntamẽ quia argutè dicta non omnibus ſunt perſpicua, & ijs potiſſimùm, qui non deguſtarunt ſapientiam mundanam: idciro claram oportebit proferre orationem, quam aſſequi poſſint qui legunt; ſecundùm B. Apoſtolum: Si enim, ait, neſciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus, & qui loquitur mecum, mihi barbarus. Potens eſt autem ſermo ſpiritalis perſuadere obtemperantibus fidei, etiam abſque Grammatica & Rhetorica. Benedi-

* al. nam & ego homo ſum idiota & peccator, terra & cinere vilior

1. Cor. 14.

ctus autem Deus, qui cunctis cuncta præbet; & vnumquemque, quantum expedit, illuminat. Id verò captum meum excedere non sum nescius; sed scriptum est: Tempus tacendi, & tempus loquendi. Quam ergo excusationem in die judicij habituri sumus: non succurrentes pro viribus, imperitiâ atque ignorantiâ *laborantibus, & maximè tempore isto: similiterque fluctibus peruersæ doctrinæ consilijque illiciti agitatis? Leo enim cruentus, & veritatis inimicus, non cessat eos, qui non valde attendunt, decipere: non quidem humanas carnes deuorare volens, verùm animas secum in gehennam trahere gestiens. Quot putatis, charissimi, post abdicationem rerum terrenarum, iterum perturbationibus ac passionibus ignominiosis per eum subigi? Quot post prima religionis elementa tradita, effecit apostatas, & habitu ipso spoliauit? Quare à via non est *aberrandum, charissimi. Ceterùm frater adjutus à fratre, laqueis diaboli capi nequit. Nos autem cum Apostolo dicimus: Non quòd sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis; sed sufficientia omnis nostra ex Deo est, qui & idoneos nos fecit sibi ministros, licet indignos. Vobis autem concedat Dominus, suscipere verbum instar terræ bonæ atque perfectæ: vt fitis multiplicem fructum referentes, in justitia & veritate, Christo Saluatori nostro: Cui sit gloria in secula seculorum. Amen.

Eccles. 3.

* al. ignoranter peccantibus.

* al. digrediendum.

2. Cor. 3.

PARÆNESIS I.

Ad eos, qui in Religionis se rudimentis exercent.

INitium renuntiationis Monachi, est timere Dominum. Qui verò diuini timoris expers est, extra portas Regni Dei demorabitur. Initium bonæ vitæ Monachi, est cognitio Dei: ignorantia autem de Deo, Monachi mentem occæcat. Optima Monachi hæreditas, est temperantia & sanctimonia vitæ: exhæreditabitur autem à parentibus, qui his sine Monachus fuerit. Exercitatio Monachi, sit meditatio Scripturarum, & Diuinorum mandatorum obseruatio: Iners autem est Monachus, qui in his versatus non fuerit. Cibus Monachi est, vt faciat voluntatem Dei, & non sensus: Nam qui secundum appetitum sensitiuum est cibus, Monachum Deo non sistit; sed in ventrem vadit, & in secessum exit. Graui incessu Monachus atterat gradus Ecclesiæ: Indecoro autem incessu è domo in domum non diuagetur.

Vita Monachi pura sit, & non ludibrio mulierculis peccatorum cumulo grauatis: siquidem tentationis sagitta est in corde Monachi, mulier in domo dissolutè viuens. Consilium Monachi, cum cordato habeatur: Stulti verò consilium in corde Monachi non demoretur.

Monachus, Psalmis, & Hymnis, ac Canticis spiritalibus inuigilans, nocturnas phantasias depellit: at de bene gestis se venditans, & interim dormitans, telam araneæ texit. Monachus strenuus, Cruce Christi, laqueos fugat diabolicos. Monachus terrena sapiens ac spectans, omnibus est satanicus.

Mens Monachi semper in bonis operibus sit occupata. Exercitium Monachi cogitationes bonæ continuatæ, ac sibi mutuò succedentes. Vigilantia fidelis Monachi, turpes cogitationes reprimit. Agricultura Monachi, anima bona euangelicè fructificans, quam dum excolit Monachus illius fructu vescitur. Dulcis fructus oris, propriorum merces.

Immortalis virtus Monachi, est paupertas crucem Domini sufferens: mala siquidem res est Monachis auaritia, eos

Regno Dei priuans. Impone cor tuum Monache in humeros tuos, vt cogitatione & opere aduersarium à te propellas.

Donum optimum Monachi, est virginitas; curru ipsum ad cælos cum Elia euehens. Quamobrem Monache, hanc excolens, igneo ascende curru, duobus canalibus irrigatus. Lacrymæ ex oculis distillantes, arbor sunt vitæ in altitudinem humilitatis excitata: cuius dum possessionem capere potuerit Monachus, optimos sibi fructus vindemiabit. Vis virginitatis, in ciborum consistit abstinentia: Monachus autem crapulæ deditus, contaminabit carnem suam.

Monachus publicam faciens domum suam, abominationi erit, audietque à Christo: Recepisti mercedem tuam. Qui autem erubescit rectè facta sua publicare, mercedem ab occultorum scrutatore Christo accipiet. Monachus dans Deo quæ sunt Dei, non extollatur. Deum autem orans, dicat: Ex tuis ego Domine, tua tibi offero. A te solo animæ redemptionem requiro. Monachum puro corde preces de nocte fundentem exaudiet Dominus: de die autem hunc illustrabit Deus, & vt diem, quotidie demonstrabit ipsum.

Monachus misericors, fratrum amator erit, & terræ bonæ hæreditatem capiet. In Monacho superbo, non requiescet Dominus: at in humili requiescit Spiritus sanctus.

Cogitatio Monachi, semper circa Regnum cœleste versetur; & celeriter illud hæreditate possidebit. Omni tempore Monachus vestem immaculatam teneat; non quidem textam illam, sed spiritalem: Media enim nocte talis cum sponso ingredietur. Oleum secum ferat Monachus in occursum sponsi: siquidem extrà manebit cum quinque virginibus fatuis, qui lampadem suam oleo resplendentem non habuerit.

Vita Monachi, ad imitationem Angelorum fiat, comburens peccata: nam vita est pœnitentiam agentium, perfecta sui oblatio. Vita Monachi notam inurat membris suis mortificatis quoad concupiscentiam, quæ priùs ad eam incitabant: Siquidem vita & mores S. Ioannis, forma atque descriptio quædam sunt Monachorum.

Tempestas dæmonum, procul sit à Monachis: tranquil-

litas verò Angelorum, apud Monachos, choros agat. Turbatione diabolica ingruent. Monachus iram coerceat: nam vita Monachi, in lenitate & patientia dignoscitur. Monachus feruens spiritu, fugat diabolum: iniquo autem odio persequens proximum, iniquè adscisçit diabolum. Fermentum malitiæ, non nominetur inter Monachos: syncera verò charitas inter monachos dominetur. Sol non occidat super iracundiam monachi. Monachus quietus, non conturbat fratres: at vociferabundus peruertit Conuentum.

Sonum Psalmodiæ, monache non renuito: nam Angelorum in hoc cantica sita sunt, ac laudes. Diabolicorum spectaculorum strepitum, monache fugito: quoniam in eo, dæmonum est deceptio. In fronte tua, perpetuò impressam habeto Crucem Christi, monache: & in corde tuo, timor Dei semper sit, Christi pugil. Silentium Monachi cum puritate cordis coniunctum, Spiritum sanctum flectit.

Placidi mores monachi, fraternum amorem conciliant & rixas depellunt. Monachus se Domino accommodans, non se tradat diabolo; ne confundatur coram sponso. Scutum monachi inexpugnabile, est hymnus Angelicus in ore eius. Somnus verò si plusquam hymnus diligatur, monachi mors est.

Thesaurus monachi, paupertas voluntaria. Diuinissimus est monachus in hac exercitatus. Thesauriza tibi in cælis monache: sempiterna enim sunt fruitionis secula. Monachi contemplatio, in diuinis sit Scripturis.

Ostium monachi non vectibus occludatur ferreis: verùm angulari lapide firmetur. Monachi in Deum pietas, in hospitalitate cognoscatur, & in exultatione dirigatur. Admirabilis facies Monachi per orationem redditur, & per cleemosynam agnoscitur. Monachus aspectu amœno, exercitatoribus oblectamento erit, & improbas cogitationes dissipabit.

Ioannes ipse Baptista, tibi exemplo sit Monache, capillis cameli amictus: vt Elias te sua pelle caprina cooperiens, in cælos introducat. Iacobus etiam lætandum admonet in calamitatibus obuenientibus, patientiam nobis commendens. Ioannes te ad Verbum, quod fuit à principio, deducit. Sudor in hilari & exporrecta spiritali fronte Monachi excita-

tus, Monachorum multitudinem recreat. Monachus temerarius, fratrum Conuentum dissipat. Æqualitas inter Monachos, extirpat superbiam, & humilitatem ipsis familiarem reddit.

Angelis ille similis est monachus, qui quæ ventris sunt spernit, & crapulam atque ebrietatem fugit. Pulchritudo immensa in anima monachi, est relucens virginitas. Turpissima autem illius est facies Monachi, cuius violata est virginitas. Pessima res est Monacho, malitia in animum introducta, instar ignis suppositi stipulis. Monachus conculcans mundum, cum Christo familiariter agit: at rebus mundanis implicitus, placere non poterit militiæ Præfecto Christo. Fidelissimus Regni cælorùm præco, est Monachus ab omni auaritia alienus: Malè autem peribit, qui auaritiæ morbo laborat.

Mundities iunioris Monachi, est temperantia haudquaquam obscuram virginitatem possidens. Thesaurus Monachi est obedientia, quam qui possederit, exaudietur à Domino. Malitia non habitet in corde Monachi: Bonitas verò in operibus eius redundet. Sermonem bonum scrutetur Monachus, & in ore suo verba loquatur Dei altissimi. Famem spontaneam sibi Monachus adsumat, ad subiugandum hoc corpus terrenum, & exaltandam cælestem animam. Sermonem verum Monachus loquatur, & mendacium non audiatur in ore illius. Si duriora verba audierit Monachus, non insolescat; sed submittat sese: quoniam fidelissimam pacis mercedem accipiet, & Altissimi filius vocabitur, pacis mediator factus. Suauiter verba sua cum humilitate depromens monachus, etiam ex lapideo corde lacrymas excitabit.

Sicut Leo formidabilis est onagris: ita Monachus contrarius esse debet desideriis malis. Monachus importuno tempore ieiunium soluens, velut qui turrim è fundamentis euertit. Sicut turbo puluerem in campis excitat: ita Monachus superbus rixas, & contentiones in monasterio. Vt portus sine tempestate, nauigiis: ita in monasterio suo sit Monachus.

Imitator Angelorum est Monachus in terra bona, qui voluptatis sagitta non exstitit vulneratus. Caue cum superbia

bia quid enitaris Monache, ne præceps ex alto corruas. Imitator esto Monache humilitatis Diui Pauli: vt Sanctorum quoque consors euadas. Imitare Publicanum, ne cum Pharisæo condemneris. Elige tibi mansuetudinem Moysis, vt cor tuum lapideum, in stagnum aquarum transmutet Deus; postea verò tamquam captâ experientiâ dices: Quàm bona est mansuetudo; super aquam refectionis educauit me. Caue durum te præstes Monache, memor quòd nemo durus sit patiens. Caue monache, relicto Abel, te superbo adsocies Caïno: ne & ipsius te supplicij consortem facias. Disce ergo, quàm pulchra res sit humilitas, & hanc tibi delige: nam in cælum sustollit; optimam ecce tibi meredem humilitatis propositam, monache, ipsum cæleste Regnum, quod caue negligas.

Monachus iuuenis in abstinentia firmetur, vanamque gloriam spernat. Nouella planta à Deo sanctificata, est Monachus abstinentiæ rore irrigatus. Ieiunium frænum est monachi, quod qui rejicit, equus insanus comperietur. Iuuenis monachus effrænatus, impunè peccat. Monachus lauans pedes sanctorum, cor suum illustrat, & thesaurum in cælis habebit: lauans autem indifferenter pedes peccatorum, benedictionem eorum qui pereunt, super seipsum colligit.

Nocte, diuque operatur monachus, vigil orationibus incumbens. Monachus tundens sibi pectus suum, effundit lacrymas, cælitusque misericordiam implorat. Fluentum diuinum in ore monachi, est psalmus confessionis, cuius possessor perfectus est. Lignum vitæ super terram, monachus passionum expers. Lignum vitæ æternæ in cælis, monachus stabilis & non errans. Admirandum spectaculum in cælis est, monachus super terram, angelicam vitam agens. Ensis acutissimus aduersus diabolum, est psalmus in ore monachi.

Lignum aridum ex mandato Elisæi, ferrum securis de profundo aquæ traxit: corpus autem monachi, quod ieiunio exaruit, animam de profundo sursum attollit. Exsiccat voluptatum cloacas ieiunium monachi: gladius aduersus cupiditates, vigilantia Monachi in orationibus attenditur. Conuiuium monachi, ex solis oleribus cum charitate constans, melius est victimarum adipe. Xenia ac munera excæcant oculos sapientum; qui recipit ea cum iniustitia aliorum,

cultor pietatis non erit. Terminus ieiunij monachi, mors est: ante obitum ergo, ab illo non abstineat. Terminus orationis Monachi indefinitus: cùm omni tempore benedicere Domino, bonum sit.

Pietatis athleta conuitiis agens cum Monachis reprobus, & apud homines abominabilis habebitur. Monachus non refrænans linguam suam in die iræ, non facilè etiã passionibus temperare poterit huiusmodi. Monachus iracundus occidit animam suam, acutissimisque sagittis vulnerat proximum suum. Væ Monacho, qui seipsum iustificat coram hominibus: abominabilis enim talis est coram Deo. Piger Monachus excogitabit verba vana, & colloquium eius erit fucatum. Monachus præceps, in tentationem incidet: clemens autem sedabit iram. Monachus confidens in virtute sua, concidet: at qui in pietate confidit, stabit. Qui proximum suum tanquam peccatorem spernit, miser est: at cui in primis cura est de proximo suo, exaltabitur. Monachus cum aliis colluctans, abominationi erit, & coram honoratis viris dedecorabitur.

Ante tentationem, arma te ipsum monache: vt in tentatione probatus inueniaris. Diuitias ac corpulentiam ne consecteris monache: angusta enim & stricta via, quæ non conferunt, reijcit. Tanquam Pauli factus discipulus, dic
Phil. 3. cum eo: Omnia arbitratus sum sicut stercora, vt Christum lucrifaciam. Ignis intra monachum ardens, est voluptas, ex ebrietate incensa. Fons perennis Christus est: ex hoc hauriens monache, grauem incendij odorem restingues. Diuitias manibus contrectans, & corpulentiam ex crapula & ebrietate comparans, non intromittetur in portas regni cælorum. Confide igitur monache, non in diuitiis, neque corpulentia: verum in paupertate potiùs, ac continentia; ne extra portas constituaris. Monachus confidens in præstantia generis, ac nobilitate corporis, humiliabitur: qui autem humiliauerit se propter Christum, exaltabitur. Sermonem improbum non proferat monachus: ne vitis absque floribus fiat. Verbis dulcissimis monachus compellabit proximum suum: cùm mel nullam in se amaritudinem habeat. Ne sis segnis operum iustitiæ defensor: cùm apes semper versentur in opere. Iordani fluentum, purificatorium po-

culum est peccatorum, à Christo sanctificatum. Fluentum lacrymarum monachi, remissio delictorum, Christo dicente: Beati qui nunc flent, quoniam ridebunt. Qualescet leuis monachus à cogitationum procella: dictis autem Euangelicis se ipsum confirmat temperans. *Matth. 5.*

Proximum à peccatis, sine improperio, monache, libera, quantùm potes: nam Deus reuertentes ad se, non repellit. Verbum malitiæ atque nequitiæ, ne foueas in corde tuo, aduersus fratrem tuum, monache, vt dicere queas: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. *Matth. 6.*

A cogitationibus suis suffocabitur monachus ignauiæ deditus, sicut à vepribus ac spinis frumentum. Corona gloriæ & exultationis monachi est pax & sanctitas: quæ qui possederit, Deum videbit. Temperantia monachi, eriget caput eius & in medio multorum glorificabit illud. Sapiens monachus, non qui solùm recta docet, sed & constantem, benignumque se exhibet. Verè enim sapiens is est, qui quod verbo docet, etiam opere præstat.

Monachus prudens aduersus dæmonum decertans phalangas, non vulnerabitur eorum sagittis. Monachus cruce Christi munitus, conteret caput draconis. Os monachi aperiatur sermoni Diuino: at cor eius meditetur eloquia Domini, absque distractione. Pretiosa possessio monachi, est virginitas lumine eleemosynæ collustrata: quam cùstodiens monachus, securè ad sponsum ingredietur.

Serua mandata Altissimi, ô monache, & Patrum constitutiones excole, pietatis pugil: hæc enim faciens, regni cælestis hæres designaberis. Monachus *audax in tentationem incidet, & in laqueum diaboli: mansuetus autem pace fruetur, & coronâ sanctitatis donabitur. Monachus deliciis indulgens, in erroribus erit, & phantasiis nocturnis: Ieiuniis autem deditus cubile immaculatum erit, & somnus eius sine phantasmate. Monachus Deum timens, in rem improbam non incurret: talem namque custodit Deus, & in die obitus sui, talis propitiationem inueniet. *al. confidens.

Renuntiatio monachi, non in maiori dignoscitur: sed in tentationibus probatur. Patientia monachi, per tribulationes à fideli perfecta, spem sibi vindicat minimè confunden-

tem. Patientia monachi, ad vltimum vſque eius ſpiritum du-
Matt. 10. ret. Qui enim perſeuerauerit vſque ad finem, hic ſaluabitur.

Diuinas laudes aſſiduè perſonet monachus: Seraphim enim inceſſabili voce Deum glorificant. Canticum ſpiritale in ore tuo verſetur, monache; quo ſuperuenientium tentationum onere ſubleueris.

Patiens eſto, monache; nam tempus patientiæ breue eſt: ſecula autem fruitionis ſempiterna. Monachus morigerus audacter cruci ſe ſiſtet: quandoquidem in cruce dominus,
Philip. 2. mortem autem crucis. Vox monachi non extollatur aduerſus fratrem ſuum, in amaritudine animæ ſuæ. Vox monachi, in manſuetudine orationis ſyncerè dirigatur in Deum, immotis labiis. Verum in terris luminare eſt monachus, qui linguâ ſuâ non eſt lapſus: Amicus talis eſt Chriſti, & qui corpus ſuum non contaminauit peccatis.

Timor Dei continet monachum velut turris inexpugnabilis. Monachus diuini timoris expers, ab aduerſariis facilè ca-
1. Tim. 6. pietur. Lumen in terris purum, eſt monachus, in quo non eſt reperta cupiditas: cùm ea radix ſit omnium malorum, & non producat fructus bonos.

Carnem edere, & vinum bibere, melius eſt Monacho, quàm in detractione carnes proximi ſui deuorare. Panem tuum, Monache, cum melle comede, ab amaritudine abſtinens; & vinum tuum cum lacte bibe, ſicut infans ſpiritu: mel enim abſque amaritudine eſt, lac autem malitiæ expers. In camino ignis probatur aurum, & monachus in Conuentu monachorum agnoſcetur.

Monachi manus reuerenter ad Deum extenſæ ſint: manibus enim ſuis præfigurans crucem Moyſes, deuicit Amalech. Magnum præmium crucifixus conſequetur monachus, qui & quotidie moriatur. De eo enim gaudebunt Angeli, in regnum cælorum intromittentes ipſum. Frænum cupiditatibus monachi, eſt ieiunium; deſtructio verò earumdem, oratio cum eleemoſyna. Pernicioſa grando eſt vineæ, quæ modò clauiculos protulerit: ſic manus monachi quæ perperam moueantur, in monaſterio nuper conſtituto. Monachus niue candidior, qui carnis deſideria ſuperat: nam Chriſtum præ auro concupiſcens, adſpiciet ipſum in die benignitatis coronantem ſe.

Monachus susurro. Conuentum monachorum dispergit, & amicos dissipat. Monachus autem cum intellectu canens, amicitiam paternam comparabit. Susurrans serpens, Euam è paradiso eiecit : cui & monachus susurro existit similis, quippe qui animam proximi perdit, & suam non saluat: Spiritaliter autem in corde suo psallens, à Deo exaudietur.

Anima monachi semper Deum respiciat : Nam anima monachi quæ semel renuntiauit mundo, & desponsata est Christo, res terrenas despiciet. Monachus bonis operibus circumamictus, caput draconis armillâ perforabit. Anima enim monachi spiritaliter bene redolens, piè odoratum draconis obstruit, ne in eo voluptatis inquinamentum odoretur. Quàm bonum est fratres, voluptatem domare, & desideria carnis superare : Cui enim in corde præsto est timor Dei, à voluptatis inquinamento non inficitur.

Speciosa laus ex ore monachi, in cordis puritate ad Deum directa, sicut suffitum spiritalem suauissimi odoris, orationem huius suscipiet Dominus. O quantus in Angelis dolor, monacho per negligentiam è regno cælorum electo. O quanta tristitia Sanctis erit, exercitatore non comparente coram Sponso, ad sanctum thalamum nuptialem. O quantum contra gaudium inter Sanctos erit, peccatore præuiâ pœnitentiâ, regnum cælorum ingrediente. O quanta lætitia Sanctis, peccatore conuerso ab errore viæ suæ. Quorum imitantes fidem, cum gaudio implete lætitiam, ô beati Dei filij, monachi, qui à carnis concupiscentia non estis deuicti; vos terra non teget: sed cum Angelis, cælum suscipiet. Ipsi Deo gloria, in secula. Amen.

PARÆNESIS II.

AVdite ista, & custodite, vos qui filij lucis estis : Regnum enim cælorum vobis hæc ipsa adhortatio conciliabit; inuigilate verbis istis, & inuenietis requiem animabus vestris. Conualescite ab infirmitate vestra timore diuino confirmati. Oratio vestra ad Deum pura sit, sed pro me etiam obsecro. Vitæ æternæ hæredes euadetis, si admonitiones hasce non neglexeritis. Sit verbum vestrum, est, est: & non, non, ex præscriptione Euangelica. Matth. 5.

Mors vobis non dominetur, translati enim estis de morte ad vitam. Iesus sit vita vestra, cui adhærentes non moriemini. Nam Dominus est vitæ, & mortis: & cunctos accedentes ad ipsum saluos facit: peccata soluit, delet scelera eorum qui inuocant ipsum, pœnitentiam agentes curat, conuertentes sanctificat. Intelligite ergo virtutem pœnitentiæ, & ad eam qui peccastis, adducimini: peregrinatur enim à vobis omnis peccati species, ô Dei amici. Non ergo regnet peccatum in vestro spiritali corpore qui incorruptionem suscepistis. A tentatione liberi estis fratres, siquidem amaritudinem abiecistis, diuinis verbis fidem habentes. Res terrenas despicite. Crucem fronti * impressam tenentes, spectaculum diabolo tremendum habebitis. Honorantes iustitiam, castimoniamque seruantes, iam incolæ paradisi euasistis.

* *al.* Crucē in fronte adsumentes.

PARÆNESIS III.

De humilitate.

QVæ discendi cupidi interrogastis, breuiter ac compendiosè dicturus sum: quoniam absque timore Dei, perfectâque patientiâ præclarè aliquid geri, & ad optatum finem deduci impossibile est, Apostolo dicente: Patientia vobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. Ipseque Dominus discipulos suos instruens, sic ait: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Et rursus: Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Non enim definiuit, ad hoc vel ad illud vsque tempus: sed qui in finem perseuerauerit, hic saluabitur. Neque enim in principio cognoscitur finis, sed in ipso fine fructus inuenitur. Quamobrem fini principium coniungite: vt in fine inuenientes victoriam reportetis promissiones.

Hebr. 10. *Luc. 21.* *Matt. 10.*

Sanctificatio etiam nobis sit curæ: siquidem hoc potissimùm requireturà vitæ monasticæ sectatoribus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi: ne & nobis dicatur à Domino: Omnia sua opera faciunt, vt videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, & magnificant suas fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathe-

Matth. 23.

dras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Simus itaque humiles, in verbo, in opere, in conuersatione: vt gratiam inueniamus apud Dominum: quandoquidem humilitas grata est Deo. Noui fratrem in Domino, qui quodam in loco quietam ducebat vitam, sub magna obedientia; acciditque illo in loco fratrem diuexari ab impurissimo dæmone: atque * hic quietum illum atque optimum Monachum appellans, exclamare cœpit ac dicere (Erat autem in conuentu sub custodia iuniorum (Ille verò aduersus quem vociferabatur dæmonium, in sua cella desidebat. Vt autem Præfectus multam cacodæmonis agitationem conspexit, accersendum curat fratrem illum, vt patienti deseruiat: qui aduentans, offendit ægrotum nonnihil relaxatum. Et dum cum eo colloquitur, repente ab impuro obsessus dæmone, incepit exclamare ac dicere: Tu iterum huc malè per malam venis viam: mali sunt tui occursus: mala si dixeris, mala etiam audies. Primúmque tu me eiecisti, atque ligasti per humilitatem tuam. Rususque ad eum dæmon: Ne extollaris bone vir, ne quæso extollaris; visitandus enim mihi & tu eris, nisi humilitate tua protegaris: nam eâ & nunc ego crucior impugnorque. Quòd si igitur ipsi quoque dæmones quantumuis inuiti, confitentur se nihil cum humilitate posse, sed eam timere atque horrere: quare nos tantam illius dignitatem adeò parui facimus? Etenim signum ex ea resplendet spiritale, quod superbi dæmones tolerare nequeunt, Domino dicente: Discite à me, quoniam mitis sum & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris. Nos verò ad ipsum dicamus: Tibi gratiarum actio Domine, vniuersorum Regi & Deo, quia factus es nobis via salutis. Tu Domine, etiam dæmones refrænas, & eruis ex omni malo in te sperantes. Pro me porro non desistatis precari, vt apud Dominum inuenire merear misericordiam, quando angustiæ illæ me obsederint, & mortis suffocatio: & non confundar; quando reuelauerit Dominus abscondita tenebrarum, manifestaueritque consilia cordium. Væ confusis in hora illa. Dominus autem Deus omnipotens, qui scrutatur omne verbum, vestri pariter ac nostri misereatur, secundùm multitudinem miserationum suarum: singulorumque nostrorum nomina inscribenda curet in regno suo

* al. atque sic.

Matth. 11.

1. Cor. 4.

cæleſti. Quoniam ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS IV.

Ad Monachos nouitios.

CHariſſime, ſi ſeculo renuntians, ad fratres ingreſſus ſis, incideriſque in cœnobium complurium fratrum, cum ijs viuere, & Domino noſtro Ieſu Chriſto ſeruire cupiens; conſpexeriſque ibi fratres quoſdam immodeſtè atque incompoſitè incedentes, aut quæ non placent Deo loquentes: tu * caue, ipſis, aut eorum ſermonibus attendas, ſine eos loqui ſibi ipſis, Qui enim loquuntur diſplicentia Deo, ipſi in negligentia vitam tranſigunt, eorumque os loquitur ſuperba: nam cor peruerſum ſuſcitat mala omni tempore. Tu autem Deum præ oculis habe, Scriptum quippe eſt in Pſal. Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi, ne commouear. Et ne te diabolus callidus dicere doceat: Quòd ſi ſenes iſti improbæ ſint conuerſationis, ego qui ſum junior, quid agam? Sed Dominum audi dicentem: Multi vocati, pauci electi. Saluari igitur exopta, vt ſis vnus inter electos. Qui enim malum committunt, ſiue in cœnobio, ſiue in qualicunque loco, ipſi filij ſunt hoſtis nequam, adſimilati zizaniis in medio tritici. Eſto igitur tu triticum, vt congregeris in horrea Domini; & non inſtar zizaniorum cõburaris igne inexſtinguibili. Verùm neque iudicemus quemquam: non enim eius nouimus pœnitentiam; neque ſi ridentem, aut quid loquentem adſpexerimus: cùm nobis exploratum non ſit, quomodo in ſua cella vitam degat, aut cuiuſmodi erga Deum laborem ſubeat. Ideò vnumquemque noſtrûm oportet ſibi ipſi attendere: quia ſinguli noſtrûm Deo rationem reddituri ſunt. Toto ergo corde tuo, attende pſalmodiis, & lectioni diuinarum Scripturarum, & vtilitatem ex iis manantem in anima tua combibe, ſicut infans matris ſugit vbera. Ex iis quippe virtutum diſces præmia: eritque gaudium & exultatio cordi tuo. Manſuetum te præbe, & morigerum, atque prudentem: manſuetum quidem, vt ſi te vel puer compulerit, ſequaris ipſum, & opere tuo confecto, tacens reuertere in cellam

* *al.* at tu ne ipſorum attendas ſermonibus.

Pſalm. 15.

Matth. 13.

lam tuam; ac labris silens, corde ora: obedientem verò, vt castitatem tui corporis, tanquam pretiosam margaritam conserues in Domino. Vestium ornatu non delecteris, & parentum diuitiis non efferaris: Qui enim gloriatur, in Domino glorietur. Omnis quippe gloria hominis, tanqnam flos fœni. Exaruit fœnum, & flos eius decidit: verbum autem Domini manet in æternum. Oculos in terram defixos habe, animam verò in cælos. Cum ad olescentulo nimiam consuetudinem atque amicitiam caueto: cum fœmina verò etiam loqui superfluum ducito. Cum puero verba ne multiplicaueris. Cum ebriis porro, & pugnacibus atque pertinacibus, & inobedientibus, risuique deditis non commiscearis: at in timore Dei omni tempore persiste. Ait enim Apostolus: Cautè & sapienter ambulate, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quę sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Et rursus: vt is qui ex aduerso est vereatur, nihil habens malum dicere de *nobis. Quoniam Deo conuenit gloria in secula seculorum. Amen.

Ephes. 5.

Tit. 2.
** al.* de vobis.

PARÆNESIS V.

CHarissime, Ecce aliud tibi seruandum commendo *depositum in Domino: quod si custodieris, in fine lætitiam atque iucunditatem tibi retribuet. Si vanâ huius sęculi vitâ abdicatâ, ingressus fueris cœnobium plurium fratrum, cupiens fieri Monachus: vide ne te decipiat inimicus, ad exeundum Cœnobium tentans, antequam sanctum *Monachi indumentum assumas: vt ne ad extremum, te vehementer pœniteat: sed perfer, bona faciens fundamenta, cum omni humilitate. Superuenientes verò atque immissas ab inimico tentationes ne pertimueris: verùm suffer ac tolera vt beatitudinem consequaris. Scriptum quippe habetur: Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Dominus diligentibus se. Cupis autem non succumbere tentationibus? omnem tuam voluntatem abscinde, & requiem obtinebis. Sin verò & bona tibi res videatur, quę à tuo Prępfecto in Domino non bona iudicetur; crede illi, in Domino. Nam contentiosum

** al.* testamentum nouum in Domino.

** al.* sanctæ solitariæ vitæ habitum.

Iacob. 1.

esse ac pertinacem proprioque consilio duci, subuersionis signum existit. Nouitius enim cùm quis sit & inobediens, contumeliosum probrisque obnoxium sibi nomen conciliat.

Psalm. 2. Dicit enim in Psalmo: Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Apprehendite disciplinam ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via iusta. Qui igitur * iustitiam diligit, non peribit: at qui disciplinam auersatur, sibi-ipsi damnum infert. Quemadmodum autem in dolium immitti vinum, simul & acetum nequeunt: sic neque in solitaria vita, virtus simul degere cùm dissolutione poterit. Fidemque huius tibi faciat Apostolus: Quę enim conuentio Christi ad Belial? aut quæ societas luci ad tenebras? Ama igitur modestiam & temperantiam summopere: vt diuini Spiritus tabernaculum efficiaris. Et quandoquidem vitę monasticę habitum ferre meruisti, ne sic quęso cogitationibus consentias; siquidem te à fraternitate separare voluerint: ne fortè à iuuentute tua discas esse vagabundus & instabilis. Vide autem, ne reuerentiam ac pietatem, quam dum ingredereris habebas, deperdas: sed eam ad finem vsque retinere contende. Maledicentia autem, vel iusiurandum, nec nominetur in * labris tuis, sicut decet sanctos. Ceterùm humilis esto: & in omni tua responsione hoc verbum (ignosce) adhibeto: vt inutiles seculi mores abs te euellas ac destruas, vitamque deo gratam ducens, ab eo laudem obtineas. Veniens * porro ad monasterium, ne aurum, argentum, vestesque desideres: verùm cuncta in cęlum pręmittens, secundùm Saluatoris nostri Iesu Christi pręceptum, hęc tibi acquire, & vindica: fidem, temperantiam, patientiam atque humilitatem, & reliqua. Et deus ex sua benignitate prębebit tibi. Cui gloria, in seculorum secula. Amen.

* *al.* disciplinam.

2. Cor. 6.

* *al.* in nobis.

* *al.* Cùm verò iam monachismum inchoaueris, &c.

Ad Monachos nouitios.

PARÆNESIS VI.

SI quis à magna vani seculi existimatione, ad monachatum accesserit; seipsum à fastus & arrogantiæ dæmone custodiat oportet: ne in spiritum superbiæ, & inobedientię incidat sibique ipse detrimentum adferat. Non tibi hîc Cha-

rissime, sit pudor, quòd sub obedientia viuas in Domino, neque quòd propriis opereris manibus bonum. Nam exigua ista angustia & tribulatio, quam Domini causâ toleras, vitam tibi æternam conciliabit. Et quid amplius dicam? Sicut enim, qui drachmam vnam cum decem millibus talentorum auri commutat: Ita & quæ nunc est tribulatio, parua est ad futuram vitam æternam comparata; ac contrà etiam, ad futuram tribulationem, quæ improbè ac perditè viuentibus contingit. Exigua igitur præbes, & magna * tibi bona reddúntur. Aduigila ergo dilectissime, tanquam bonus miles; & gratiam, quæ in te est, non neglexeris, ne fortè vtrumque in te eueniat; vt & homines contristes, hoc est, tuos secundùm carnem parentes; & Deo non placeas. Verùm decerta, vt & videntes te, glorificent Deum super bona conuersatione tua. Scriptum quippe est: Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur: quia in verba tua supersperaui. Et rursus: Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Propterea custodi te à superbia, & Dominus pars tibi erit atque munitio. Cui * gloria & fortitudo, in secula seculorum. Amen.

* *al.* & magna recipies.

Psalm. 118.

Ibidem.

* *al.* ipsi gloria.

PARÆNESIS VII.

CHarissime, si bona ac pulchra ieceris principia, sic & senectutem tuam Deo gratam & acceptam traducas; erisque instar luminaris, quod multos in via illuminat Domini. Sin autem ab vtero malus & non rectus exieris; * cum ignominia erit & senium tuum. Forte igitur ac validum fundamentum colloca, vt opus in altum ascendat. Ante omnia autem frater Deum time, ipsumque toto corde tuo glorifica: vt & ipse cum omnibus Sanctis suis, te gloria coronet. A iuuentute tua, mansuetissimam * sapientiam acquirito, eamque ad extremum vsque spiritum non relinquito: hæc enim in semitam iustitiæ rectam deducet te, erisque vas electionis à iuuentute tua, & honorabilis senectus tua; obtinebisque laudem apud Deum: & homines in te magnificabunt Dominum. Si igitur à Præfecto, in manus fratris sis traditus, non tibi tacita mentis cogitatione dicere videaris: Ego quidem magnorum & illustrium parentum sum filius: hic autem nul-

* *al.* ipsam quoque vitam miserè transfiges.

* *al.* mansuetudinē & sapientiam.

lius existimationis, & mendicorum filius, aut sæpe etiam ex seruorum turba originem ducit; & quomodo ego huic subesse atque obedire potero? ignominia enim mihi erit, si istud fecero. Ne talia tecum cogitaueris, dilecte Frater: non enim prudens hanc cogitationem suscepisti. Nam qui eiusmodi cogitat, nondum veterem hominem exuit, qui corrumpitur secundùm desideria erroris. Nos autem, dilectissime, tanquam à Deo commendati in obsequium concordibus fratribus, sufferamus, vt digni efficiamur libertate iustorum, mente recolentes omnium Dominum, qui propter nos cùm esset diues, pauper est factus, vt nos illius inopiâ diuites essemus. Charissime, collum iugo ipsius submitte, vt requiem animæ tuæ inuenias. Quia scriptum est: Immundus coram Domino omnis qui elato est corde. Quoniam ipsi est gloria, in secula seculorum. Amen.

2. Cor. 8.

PARÆNESIS VIII.

Ad Monachos nouitios, de opere manuum.

OPus quoque manuum non negligas: Nam sæpe tibi cogitatio suggerit, dicens: nunquam manuale istud opus addiscere poteris; debilis enim es ac negligens, & operis huius labores sufferre in finem vsque nequibis. Nam ecce tua membra præ * labore defatigari ac frangi cœperunt: non enim laboribus es assuetus. Ceterùm transiens, abi vnde venisti: nam & ibi, inquit, si timere Dominum Deum volueris, saluari poteris. At tu tanquam fidelis, non frangaris eiusmodi cogitationibus: sed Dominum expecta, qui te ad suum inuitat regnum, & gaudium. Ipse quippe dixit: Amen, amen dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: transi hinc illuc: & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Et nos ergo, charissimi, sustineamus: non enim in hominem, qui saluare nequeat, speramus; sed in Deum, qui saluat sperantes in ipsum. Sicut scriptum habetur: Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, non commouebitur in æternum, qui habitat in Hierusalem. Et rursus, beatos eos prædicat Spiritus sanctus, qui sperant in Domino, dicens: Domine Deus virtutum: beatus homo qui

* al. dolore.

Matth. 17.

Psal. 124.

sperat in te. Sustine ergo ô dilecte à Domino. Nonne si literas discereres, vexationem sustineres? Quòd si opificium aliquod seculi: nonne laborem subires? Sed nonne multo magis, cuncta propter Dominum sufferre debemus? Scriptum quippe est: Labores * palmarum tuarum manducabis: beatus es, & benè tibi erit. Et Apostolus admonet dicens: Operantes propriis manibus, quod bonum est: vt scilicet non solùm vobis quod edatis laborando curetis, sed etiam ex propriis laboribus habeatis, vnde necessitatem patienti tribuatis. Studium ergo omne nostrum in eo sit, vt à peccatis nostris liberemur. Nam si ipsi voluerimus, liberabimur. Ipse quippe Dominus dixit: Petite & dabitur vobis: Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur. Ipse enim est, qui thesaurum pœnitentiæ non deficientem mundo dilargitur. Ipsi gloria in secula. Amen.

Psal.83.

Psalm.127.
* *vulg.* manuum.
* *al.* fructuum tuorum.
Ephes. 4.

Matt.7. & Luca 11.

PARÆNESIS IX.

DE scandalis porro occurrentibus, nouimus eum qui ait: Nolite iudicare, & non iudicabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, & quæ sequuntur. Vt verò cogitationum adminiculum habeas: animo reuolue, quomodo iustus Loth in Sodomis commoratus sit; sed nequaquam illorum abductus est lasciuiâ atque superbiâ, quare & saluatus est, sicut scriptum reperitur: Visu enim atque auditu dum iustus inter eos habitaret, quotidie animam iustam operibus illicitis torquebant. Sed quid infert, dicens: Nouit Dominus pios de tentatione eripere, impios autem in diem iudicij cruciandos seruare, & reliqua. Ne ergo hodie continentia, atque clementia: & cras incontinentia atque superbia. Ne hodie vigiliæ, quies atque silentium, & humilitas: cras autem somnus insatiabilis, distractiones, inobedientia, & his similia. Ne hodie renuntiatio seculi, & abdicatio rerum terrenarum, ac valedictio patriæ & amicorum parentumque carnalium, propter spem in Dominum Christum: cras autem nostram regionem, & patriam, atque hæreditatem inquiramus, demergentes nos ipsos in plurima mala. Vxor siquidem Loth retrorsum conuersa, in * columnam salis mu-

Matth.7. Marc 4. & Luca 6.

Gen. 19. & 2. Pet. 2.

Genes. 19. Luca 17.
* *al.* statuã.

Luc. 9. tata est. Quare & Dominus instruit nos dicens: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno cælorum. Quare semper in mente diem illum habeto, quando exutus omnibus, propter Dominum reliquisti seculum; & quando diuino incensus eras timore, feruensque Spiritu in Dominum: ac idem institutum retine vsque ad finem. Qui enim perseuerauerit vsque ad finem, hic saluabitur: vt mercedem laboris referas atque operationis, vnà cum vita æterna. Quoniam ad Deum verum accessisti, omniaque contempsisti, vt Christum Deum lucrifacias. Cui gloria in seculorum secula. Amen.

PARÆNESIS X.

Quòd propter tempus non sit indulgendum torpori atque desidiæ.

NE etiam ad tempus negligentiæ causam reieceris: nam quibusdam inimicus *concupiscentiam suggerit, sub prætextu temporis; vt frater vim cupiditatis atque libidinis non ferens, stadium fugiat. At tu charissime, quippe qui * Deo placere studeas, patientem te præbe, atque longanimum; Cùm dicat Apostolus: Sed & si potes fieri liber, magis vtere. Generationes porro antiquas respice, & vide quo pacto Sancti cuncti per longanimitatem, & patientiam adepti sint repromissionem, & patiens esto. Consolemur ergo, & cohortemur nos ipsos quotidie: vt eorum cohæredes inueniamur in Regno cælorum. Primùm quidem Patriarcha Iacob, nonne quatuordecim inseruiuit annos propter Rachel, Laban Syro in Mesopotamia, in calore diei, & gelu noctis? Similiter autem & Ioseph dilectus, nunquid multis annis deseruiuit in terra aliena? Sicut scriptum est: Et erat Ioseph * septemdecim annorum, dum oues pasceret cum fratribus suis. Rursusque ait: Triginta annorum erat Ioseph, quando stetit in conspectu Regis Pharaonis. Similiter verò & Moyses, seruus Domini, quadraginta annis incola fuit, ac peregrinus in terra Madian. Et filij Israël per annos quadraginta in terram ingressi sunt promis-

* *al.* lubricitatem.

* *al.* Domino.

1. Cor. 7. 21.

Gen. 29.

Gen. 37.

* vulg. sedecim annorum.

Gen. 41. 46.

Exod. 2.

Exo. 14. 15.

Num. 14.

sionis. Item & Daniel vir præclarus, cum tribus quoque pueris, qui fornacis ignem, rorem per fidem effecerunt; seruitutem, & tribulationes, atque opprobria, in terra aliena pertulerunt, quare & *saluati sunt. Nos autem ne minimam quidem molestiam sufferre volumus: nam quia non credimus, patientia longè recedit à nobis. Sic enim dolori teipsum tradidisti, ac si ob alienum deperditum depositum, in captiuitatem abiisses. Alacritatem tibi ipsi adhibe in Domino, & viriliter age tanquam fidelis, ne quando præ multa tristitia firmitatem ac robur animi deperdas, & in fine te pœniteat. Perpende igitur animo, charissime, eos qui in exilio, & in metallis, atque acerbissima seruitute torquentur: & subditus esto Præfecto tuo in Domino. Quòd si humano more, potiùs seruitutem reputas, quam propter Deum sustines: quis obsecro vnquam pro Rege, ignominia affectus; non potius iniuriam arbitratur in gloria? Verùm* sæpe fortè dicturus es, quòd res laborem in se atque molestiam contineat. Hei mihi peccatori, & seruo inutili: si laborem propter Dominum sufferre nolumus, quorsum è seculo exiuimus? Quis, dilectissime, dignus est, ac sic felix, vt pati mereatur pro eo, qui pro ipso est passus? Exigua, charissime, præstas, & magna reportas. Patientia porro nobis est necessaria, vt Dei voluntatem facientes, promissiones eius consequamur. Qui enim in finem vsque perseuerauerit, hic saluabitur. Quoniam ipsi conuenit gloria, atque potentia, Patri, & Filio, & Spiritui sancto: nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Dan. 3.

**al.* instificati sunt.

**al.* sed frequenter vi dicere.

Matth. 10. 24.

PARÆNESIS XI.

Quòd frangi atque deficere non oporteat.

NOn frangaris, ac dissoluaris, Frater, à *cogitationibus inuadentibus: principiũ enim est certaminis. Perdisce autem ex pluuiali lacu: quando enim pluerit, & benedictio aquæ in lacu collecta fuerit, in initio quidem turbata est aqua; quanto autem diutiùs perstiterit, purior redditur ac clarior. Ne abijcias animum, ô dilecte. Scriptum quippe est: Torrentes iniquitatis conturbauerunt me. Rursusque

**al.* Ne frãgaris à cõspectu ingruentium cogitationum.

Psalm. 17.

Psalm. 87 in alio dicit Psalmo: Repleta est malis anima mea, & vita
Psal. 117. mea inferno appropinquauit. Ideóque dicit: Dominus mihi adiutor: & non timebo, quid faciat mihi homo. Quando ergo obrepserit menti tuæ praua cogitatio, cum lacrymis ad Dominum exclama, dicens: Domine propitius esto mihi peccatori, & da mihi veniam benignissime: malumque à nobis Domine funditus* depelle. Cordium enim scrutator est deus, & nouit cogitationes quæ ex maleuolo animo procedunt, nouitque suggestiones quæ nobis à dæmonum amaritudine inferuntur. Hoc autem scito, quòd quantò certaueris, & sustinueris in seruiendo Domino: tantò purior tibi mens redditur, & cogitationes. Ait enim dominus noster
Ioan. 15. Iesus Christus: Omnem palmitem in me non ferentem fructum, purgabo eum, vt fructum plus afferat. Velis modò saluari: quoniam Dominus amat, & adiuuat eos, qui vt saluentur, sunt soliciti. Audi porro & Parabolam aduersus turpes & sordidas cogitationes: Vua dum ex vite fuerit vindemiata, & in torcular proiecta atque calcata, vinumque suum dederit, & in vasa immissa; tantum in initio vinum ebullit, quantum ab ardentissimo labro succensum est, ita vt & vasa quantumuis præclara non ferentia violentiam, præ contentione atque vigore rumpantur & diffluant: Sic quoque hominum cogitationes, quando ex vanissimo hoc seculo, eiusque solicitudinibus transferuntur ad* cælestia. Siquidem dæmones zelum non ferentes, multifariam hominis mentem perturbant, turbidam ei euersionem admiscere volentes; vt si vas obnoxium ac fragile inuenerint, mox perfodiant illud, hoc est, animam infidelem, & vacillantem, ac duplicem. Sunt enim dæmones lupis rapacibus similes, qui obeunt monachorum cellas, ianuam sibi apertam inquirentes; vt intro insilientes, animam ipsis obedientem corrumpant atque occidant: Sin autem ostium repererint occlusum, in faciem suam mœsti concidentes, recedunt: dico autem de anima, in fide fundata. Ne ergo timeas, neque verearis à versutia & calliditate eorum: non
1. Tim. 1. enim tibi nocere poterunt, Christum adiutorem habenti. Ait quippe Apostolus: Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. Quin & ipse Dominus ad suos dixit discipulos: Videbam

Satanam

* al. euelle as dele.

* al. ad cognitionem voluntatẽque cęlestẽ.

Satanam sicut fulgur de cælo cadentem, & ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Ideirco charissime, viriliter age, & confortare in Domino: quia in æternum misericordia eius. Si porro etiam nobis parentum secundum carnem, memoriam adducunt: dicamus ad eos, melius esse parentes contristare, quàm Dominum. Quòd si diuitias quoque nobis in medium attulerint; ad eos dicamus: Scriptum est: Thesaurizas, & nescis cui congregabis ea. Ac rursus: Simul insipiens & stultus peribunt, & relinquent alienis diuitias suas: vt mihi quidem peccata ac culpas, aliis verò *pecunias; non expedit mihi hoc: est enim malitia multa. Ideo, neque thesaurizare in terra edocti sumus, vbi ærugo & tinea demolitur, & fures perfodiunt atque furantur: vbi enim est thesaurus tuus, ibi & cor tuum erit. Benedictus autem Deus, qui fortitudinem nobis aduersus hostes inuisibiles elargitur. Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

Luc. 10.

Mat. 6. & Luc. 12. Psalm. 48.

*dona ac munera.

Matth. 6.

PARÆNESIS XII.

De animi promptitudine ad omne opus bonum.

DEcerta Frater, tanquam bonus miles Christi, donec adhuc tempus suppetit, quia non super corruptibili corona tibi certamen propositum est: verùm de peccatorum expiatione, & vita æterna. Vindica ergo tibi in cunctis operibus tuis humilitatem, matrem obedientiæ: proijce autem abs te animi duplicitatem, & in omnibus fidem induere, vt Dominus cernens animi tui promptitudinem, confirmet te in *omni opere bono. Vehementer porro ignauiam, & contentionem detestare, cum omni *astuto consilio, & inuidentia: quippè qui propter Dominum reliquisti parentes tuos secundùm carnem, amicos, & facultates. Nam si ab initio, in cogitationibus improbis relaxatus fueris; molestiam consequeris & damnum. Si ergo aliquando acciderit nobis, vel modicum amore Christi, laborare, vel etiam supra vires: ne obmurmurauerimus. Nam qui murmurat, seipsum declarat, non ex proprio laborare institu-

*al. in omnibus.

*al. peruersa, & voluntate.

to ac voluntate. Tu igitur tanquam prudens, ne contende-
* al. infir. mioribus. ris cum * negligentioribus fratribus, neque zelaueris eos qui absque timore Dei vitam traducunt: illud certò sciens, quòd qui cadit, sibi ipsi decidit: & qui vincit, coronatur. Noli ergo litigare cum fratre: non enim nosti, an morbus aliquis eum diuexet, quem tu ignores, & huius causâ imbecillior sit: cùm eidem nos potiùs oporteat compati, solatiumque præbere, atque adhortari, & nequaquam exagitare, quasi perturbationum expertes. Tu ergò bonum certa certamen, conscius ad quænam exieris: nunc enim tempus tibi commodum, aptumque est propositum congregandi diuitias indeficientes, per ministerium & fructum quem facis erga fratres. Quapropter chariſſime, si à stercoribus intimas * ædes vindicas ac reprimis: intrinsecus etiam mundanas concupiscentias comprime. Et si cineres coquinæ purgas atque aufers; multa cum humilitate opus perfi-
Psal. 101. cito, memor Prophetæ dicentis: quia cinerem tamquam panem comedebam, & potum meum cum fletu miscebam. Considera etiam simul dilectiſſime, corruptibilem ignem, & perpende animo flammam illam æternam, quæ peccatores deuoratura est: ac deplange peccata quæ commisisti; pariter autem & pro me peccatore: vt remiſſionem nobis peccatorum largiatur Dominus. Quem decet omnis gloria, & fortitudo, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XIII.

Commonitoria est ad Humilitatem.

FRater, si post abdicationem vanæ vitæ, ingressus sis cœnobium plurium fratrũ; & à Præfecto traditus fueris
* al. monacho. alteri * fratri, qui te virtutum præmia doceat: ne tibi' contraria videatur dicere dignitati tuæ, aut agere; dum tu tecum quę non conueniunt cogitas, dicisque: Ergo quidem diuitias,
Philip. 3. domos, agros, seruos, & ancillas reliqui, omniaque vt stercora arbitratus sum, vt Christum lucrifacerem: hic verò cum nullius rei dominus esset, sæpéque etiam ex necessitate ad hoc venerit, huicne ego subijciar; vt & in eiusmodi vi-

litatem redigar? nunquid huc me compulit fames? Noli chariſſime, talia tecum mente voluere; cùm iſti ſuperbia pleni ſermones ſint: ſed perpende, quo pacto omnium noſtrûm Dominus Chriſtus, propter nos humiliauerit ſeipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. *Philip. 2. 2. Tim. 2.* Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Duo athletæ ſimul ad certamen venerunt, quorum alter ſplendida indutus erat veſte; alter autem vili ac ſordida. Sed nunquid ſplendidum ſibi veſtimentum adhibet certaminis tempore, athleta in ſubſidium contra aduerſarium? aut non potiùs fortitudinem, artemque cum animi vigore, contrà ſecum adfert Antagoniſta aduerſus colluctatorem? Aut quomodo auſi ſimus remiſſionem nobis priorum peccatorum à Deo efflagitare: ſi ipſi non obliuiſcamur conuerſationis priſtinæ? Aut quo pacto nouum hominem, qui ſecundum Deum nobis creatus eſt, induemus: ſi veterem hominem, qui corrumpitur ſecundum deſideria, non prius exuerimus? Non enim vetus nouo coaleſcit, cùm dicat Saluator noſter: Nemo immittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum vetus: tollit enim plenitudinem eius à veſtimento, & peior ſciſſura fit. Ac rurſus: Neque mittunt vinum nouum in vtres veteres: ſed vinum nouum in vtres nouos mittendum, & ambo conſeruantur. Neque ſapias ſecundùm veterem hominem, quia ſcriptum eſt: Qui vult inter vos ſapiens eſſe in hoc ſeculo, ſtultus fiat, vt ſit ſapiens. Sapientia enim huius mundi, ſtultitia eſt apud Deum. Quocirca humilitatem amplectere, quoniam ſcriptum habetur: Quæ apud homines alta ſunt, abominabilia ſunt coram Deo. Vt omnia rectè probéque ex virtute agens, laudem apud Deum obtineas; coronamque vitæ accipias, quam repromiſit diligentibus ſe, in Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Epheſ. 4. & Coloſ. 3. *Matth. 9. Luc. 5.* *1. Cor. 3.*

PARÆNESIS XIV.

Quòd non oporteat altè ſapere.

OPortet porro & eos qui ex miſera atque ærumnoſa vita ad ſolitariam vitam accedunt, non ſublime ſapere,

neque gloriâ aliquâ extolli : quin potiùs omnem manſuetudinem modeſtiámque animi exhibere, memoriâ recolentes, ac ſimul perpendentes beneficia Domini; quippe ex cuiuſmodi ipſos exemerit turbatione ſeculi iſtius, Dominus: ne fortè mente elati, tamque ingrati audiant à benefactore, quod in Pſalmo dictum: Et homo cùm in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt immentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis. Seruiamus ergo Domino, chariſſimi, magna cum humilitate, omnibus diebus vitæ noſtræ. Qui ſuſcitat à terra inopem, & de ſtercore erigit pauperem: vt & poſt finem vitæ huius, nos gloriâ dignetur manſuetorum atque humilium. Quia ſcriptum eſt: Dominus retribuet abundanter facientibus ſuperbiam. Et rurſus: Dominus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Cui gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm. 48.

Pſalm. 112.

Pſalm. 30.

Iacob. 4. *1. Pet.* 5.

PARÆNESIS XV.

De ſtatu Præpoſitorum, ac de cura Paſtorali.

FRater, creditæ tibi ſunt animæ; cingere contende, ſicut vir lumbos ſuos: certamen quippe imminet non exiguum; ſiquidem perfectorum eſt virorum, animas ſuſcipere. Quare ſobrium te præbe vehementer ac vigilantem: quoniam multam res exigit attentionem; & non deſpexeris, verùm in omni ſanctitate, ac puritate ſit veſtra conuerſatio ad inuicem; ne fortè ex ſegnitie aliquid de proprio occultè ſubſeminet inimicus, per ipſius qui morem gerit, obedientiã. Nã qui terminos caſtitatis, ac pudicitię tranſgreditur, & obedientiã ad voluptatem atque libidinem requirit, non impunitus euadet: nam vinea eius ex Sodomis, & palmes ipſius ex Gomorrha. Cùm dicat Apoſtolus: qui hæc ſpernit, non hominem ſpernit, ſed Deum, qui etiam dedit Spiritum ſanctum in nobis. Sed neque qui eiuſmodi *morem gerit mandato, laudem apud Deum obtinet: quoniam neque Ioſeph, neque B. Suſannæ imitatorem ſe præbet. Siquidem Ioſeph, etiam in ſeruitutem venundatus Ægyptiæ, non eſt abductus blanditiis eius, nec mortis minæ Dei amicum deterruerunt. Nam cùm aliquando blanditiis iuuenem demulceret, pro-

Deut. 32.

1. Theſſ. 4.

* *al.* eiuſmodi rem audit.

mittebat se daturam ei dona plurima: cùm autem eum in sententiam pertrahere nequiret, etiam mortem ac tormenta sæpe est comminata. At iste nihil prius habebat pudicitiâ, morigerus alioquin in omnibus: sed istud solum recusabat. symbolum ac notam nostræ vitæ proponens. Similiter autem & beata Susanna mortem potiùs elegit, quàm peccare coram Deo. Magnum porro supplicium sibi conciliat, qui iustum calumniatur. Vnde & Apostolus dicit: Cum metu & tremore vestram salutem operamini. *Gen. 39.*

Valde enim inimicus aduersatur iis, qui virtutum studio sunt dediti, verumtamen conculcatur à fidelibus.

Oportet verò maiores minoribus formam præbere atque exemplum ad omnem virtutem: vt non demus occasionem, quærentibus occasionem. Nam si nos inobedientes simus: quomodo ceteris obedientiam demonstrabimus? Si gulosi, aut ebriosi aut auari: quomodo inferiores nobis, temperantiam, ac patientiam docere poterimus? Si nos temerarij, aut multiloqui instabilesve fuerimus: quo pacto iuniores nobis, grauitatem morum, ac tolerantiam, constantiamque docebimus? Cum dicat Dominus, & Saluator noster Iesus Christus: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Rursusque per Apostolum ait: Exemplum esto fidelium. Sed dices mihi: tametsi ego non faciam, dico tamen quod expedit fratri meo. Et quid prodest nobis charissime, alios admonere, si ipsi contraria agamus? Domino per Prophetam Ezechielem dicente: Vnumquemque vestrum secundùm viam * suam iudicabo, dicit Dominus Adonai. Non fecimus? at nunc faciamus. Victi sumus? at nunc ne vincamur. Negligentes fuimus? at verò iam ne negligamus. Deinceps ad Dominum conuertamur. De docendo porro & admonendo nos inter nos mutuò, præceptum à Spiritu sancto habemus: Nam qui conuerterit, inquit, peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animam eius à morte, & * operiet multitudinem peccatorum. Itaque Charissimi, neque nobis conuenit superiores nostros iudicare. Nam scriptum est: Nolite iudicare, vt non iudicemini. Exemplum autem humilitatis, fratres mei, in Samuele Propheta habetis: Non enim exaltatum est cor eius aduersus Heli Sacerdotem, quamuis etiam *Philip. 2.* *Matth. 5.* *1. Tim. 4.* *Ezech. 18. 33.* * *al.* viam vestram. *Iacob. 5.* * *al.* operit. *1. Reg. 2. 3.*

à Deo audisset de viro isto. Admonet quoque Apostolus Petrus dicens: Non solùm bonis & modestis obedite; verùm etiam dyscolis. Hæc est enim gratia apud Deum, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens iniustè. Quæ est enim gloria, si peccantes, & colaphis excepti sufferetis? Sed si bene facientes, & * patientes sustinetis: hæc est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro * nobis, nobis relinquens exemplum, vt * sequamur vestigia eius, qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius, qui cùm malediceretur, non maledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti se iniustè. Salutem ergo nostram curemus charissimi, prompti atque parati ad pœnitentiam; in omni verbo quodcunque audierimus: potissimùm verò, à præfecto in Domino; semper ei respondentes: Ignosce. Nam quemadmodum aqua exstinguit ignem: ita pœnitentia pura restinguit iram, & auertit furorem. Fidemque tibi faciat * Quinquagenarius Eliæ temporibus, qui cùm Prophetam humilitate ac summissione placasset, ab ira liberatus est. In cunctis igitur obedientiam cole dilectissime in Domino: vt cor tuum ab omni superbia alienum, ac humile cernens Dominus, te exaltet. Sermones porro eius ad finem vsque custodi; & ne desperis locutionē oris ipsius. Eritque nobiscum, qui ait: Vbicunque duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio ipsorum. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen.

1. Pet. 2.

Ibidem.

** al.* patiēter.

Ibidem.

** al.* vobis.

** al.* sequamini.

** al.* Centurio.

4. Reg. 1.

Matth. 18.

PARÆNESIS XVI.

Qualem oporteat esse Præfectum: & de Obedientia, admonitio.

** al.* De nō grauando subditos atque obedientes.

PAulatim ac per partes ædificatur ciuitas, & cum gubernatione oritur bellum. Nequit inexpertus, sicut exercitatus, arcum ac telum tenere, nequitque puerulus sicut vir currere. Si puero onus supra vires imposueris, nocebis ipsi: Et si instruere eum omiseris, nequam & inutilis euadet. Sic quoque nouitium Monachum cum iudicio & discretione

gubernare oportet: & non per inanem gloriam imponere ei onus, neque rursus despicere animam ipsius. Ceterùm instar prudentis perpende tecum quomodo Superiori tuo ipse subiectus fueris: atque ita paulatim ac per partes præbe ei exercitium. Sed neque affectione * alicuius auaritiæ, fratrem ad opus impelle: quoniam cordium scrutator est Dominus. Verum tanquam apud Deum, retributionem te accepturum speranS, doce ipsum virtutum præmia, ac castæ religiosæque vitæ virtutem, & conuersationem. Si igitur post adimpletas vigilias, & consuetam regulam, vigilare ipse priuatim volueris; subditus autem, paululum dormire cupierit, requiem ipsi concede: non enim (vt antè dictum est) potest puer currere, instar perfecti atque adulti viri. Et si infirmo sit corpore, ne spernas æque reijcias eum; sed compatere & auxiliare ipsi patienter atque longanimiter: super ipsum vt prudens agricola, plantam inserens bonam, in agro ipsius. Omne porro studium adhibeas, vt corpus * eius hostiam exhibeas viuentem, ac bene placentem Deo, vt non cum ijs iudicemur, quos Apostolus accusat, dicens: Speciem quidem habentes pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Omnem igitur bonam edoce actionem, eum qui sub obedientia viuit. Quia scriptum est; Si pretiosum ex *indigno eduxeris, quasi os meum eris. Si enim præceptores huius seculi, non respuunt molestias infantium animarum; neque recusant cum pueris conuersari, propter mercedem quam ab hominibus expectant: quanto magis oportet perfectos, propter Dominum tolerare imbecilles? Scriptum quippe est: Hæc verò dicit Dominus: Beatus qui habet semen in Sion, & domesticos ac familiares in Hierusalem.

Ipse autem, charissime, videne reijcias Patrum, qui te genuerunt in Domino, adhortationes. Ait enim Apostolus: Obedite præpositis vestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant pro animabus nostris, quasi rationem reddituri: vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non expedit vobis. Ideo in Psalmo ait Propheta: Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Si enim qui secundùm carnem ægrotant, suæ vim inferunt naturæ, vt seruent quæcunque ipsis præscripserint medici: nonne multò nos magis

* al. aliquo contentionis vitio ac animo.

* fort. tuũ.

2. Tim. 3.

Hier. 15. * al. ex vili.

Esa. 31.

Heb. 13.

Psalm. 140.

decet morem ijs gerere, quibus cura animarum noſtrarum eſt credita? Cupiamus porro etiam Spiritus ſancti ediſcere mandata. Nam qui mundi iſtius præceptores atque interpretes agunt; ſtudiosè in lectionem ſapientiæ, quæ non eſt, incumbunt: cùm ſapientia mundi huius ſtultitia ſit coram Deo. Quantò magis meditari nos decet, atque perdiſcere ad ſalutem animarum noſtrarum, eloquia Dei. Quin & Spiritus ſanctus beatificat eos, qui exquirunt teſtimonia ipſius dicens: Beati qui exquirunt teſtimonia eius: quia in toto corde exquirent ipſum. Et rurſus in alio ait Pſalmo: Beatus populus, qui ſcit iubilationem. De quo & Apoſtolum audi dicentem: Omnis autem diſciplina in præſenti quidem videtur non eſſe gaudij, ſed mœroris; poſtea autem fructum pacatiſſimum exercitatis per eam reddit iuſtitiæ. Quoniam ipſi conuenit gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm. 88. Heb. 12.

PARÆNESIS XVII.

FRater, dignus es habitus ſancto indumento monaſtico; ne extollaris aduerſus exſpectantes, in futurum annum. Non enim videri aliquem primum eſſe, virtus eſt: ſed ad finem vſque tolerare. Neque videaris tibi dicere apud te ipſum, aſſumpto habitu, iam à laboribus ſum liberatus: imò nunc multò ampliùs in virtutum labore occupari debes, ne tibi ipſe damnum inferas. Adhuc enim ſæpe etiam Superiore ac moderatore cogente, tuam ſalutem non neglexiſti. Nam adhuc in exteriore verſatus es tholo, ſeu camera: nunc verò in interiorem tholum ac domum introiſti. Ne igitur teipſum neglexeris, vt non perdas labores tuos, ſed vt mercedem potiùs tuam recipias. Ex hoc enim tempore, apparet tuum quietis ac ſilentij ſtudium. Ex hoc tempore, tua apparet patientia. Ex hoc, tua apparet humilitas, & manſuetudo, ac morum grauitas. Ex hoc, tua apparet monaſtica exercitatio, & tranquillus ac pacificus vitæ ſtatus. Ex nunc, tua apparet probatio; & num ſaluari expetas. Ex nunc, deſiderium tuum apparet, & occultarum cogitationum conſilia. Ex nunc, tuus apparet labor ac ſtudium, & caſtitas, atque tranquillitas. Ex nunc apparet, qualem inire viam deſideres: an latam, & amplam quæ ducit ad perditionem; an anguſtam

& arctam, quæ ducit ad vitam æternam. Et quidem in lata via, hæc sunt: temeritas, distractiones, ingluuies ebrietas, luxuria, lasciuia, contentio, excandescentia, inflatio atque superbia, & instabilitas, ac his similia; quæ consequuntur, infidelitas, diffidentia, inobedientia, omniumque malorum vltimum, quod est desperatio: & qui in istis versatur, à via veritatis aberrat, sibique ipse propriam perditionem conciliat. In angusta porro & arcta via, sunt ista, quies atque silentium, continentia, temperantia, mansuetudo, charitas, gaudium, patientia, pax, humilitas, & hisce similia; quæ consequitur vita immortalis. Cùm ergo iam cognoueris, charissime, quæ in lata & spatiosa lateant via, recede ab ea, vt vitam æternam accipias. Si enim à iuuentute tua per semitas iustitiæ incesseris, etiam exitus tuus in pace erit. Sin verò ex nũc per *obliquum ambulare inceperis, postremùm lugebis amarè. Quòd si conspexeris eos, qui absque timore Dei vitam agunt, crassos & pingues, ac corpore sanos: ne opera eorum timoris Dei expertia imitatus fueris. Quid enim melius fuerit, paucos dies in delicijs versari, & carnis desideria perficere, vitaque æterna priuari: an verò modicùm angustijs premi, & effugere iudicium atque supplicium sempiternum, stridoremque dentium: ac cum Christo, vitâ in perpetuum perfrui sempiternâ? Valde teipsum custodi à licentia & vitæ libertate: ne fortè multiloquio, & impudentiæ inseruias, teque dæmonibus ridiculum præbeas, ac denique à fraternitate te etiam detorqueas, atque abrumpas. Non tantum * asini syluestres deuastant frumentum; quantum nimia libertas corrumpit labores Monachorum. Præcinge igitur teipsum pietate ac reuerentia, & humilitate, ac patientia, in patientia * veritatis. Admone teipsum & cohortare, dicens: Et si monasticum assumpsi habitum, monachi tamen mores nondum didici. In his igitur permanebit humilitas tua. Considente porro te in silentio ac tranquillitate cellæ tuæ, recollige cogitationes tuas, & dic tecum, corde: Nonne ô homo, mundum reliquisti, & parentes carnales, atque amicos, & ciuitatem, & patriam, ac diuitias Domino tibi cooperante? Quæ porro erit vtilitas, siquidem etiam huc profectus, agas ea, quę aliena sunt à salute; pecceſque coram Domino, nudum & otiosum no-

* *al.* per viã latam.

* *al.* onagri.

* *al.* in vera patientia.

PARÆNESIS XVIII.

De iis, qui de seipsis magnificè sentiunt.

FRater cur deciperis, correptus à diabolo; vt gradus transilias in quibus nullam capies vtilitatem, tibi ipse honorem acquirens? Apostolum dicentem audi: Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Dominus commendat. 2. Cor. 10. Ipsumque Dominum ausculta: Quomodo potestis credere, qui gloriã ab hominibus accipitis: & gloriam quæ à solo Deo est, non quæritis? In teipsum ergo descende charissime, & mente causam reuolue, quare vanissimæ huic vitæ, & diabolo, ac superbiæ ipsius renuntiaueris: & desine res mundanas sapere. An ignoras, quòd si proximum tuum depresseris, peccatum committas amoris proprij & inanissimi erroris? Finge porro te promotum esse, & primum ante fratrem constitutum, ac ad maiora per contentionem & ambitionem progressum: quodque fratri tuo submitti ac humiliari nolueris. Nunquid vana ista gloria præsentabit te Deo? Vide frater, ne fortè dum vis primus supra fratrem tuum esse: ibi minimus inueniaris in futuro seculo. Tuncque audias quod audiuit prædiues ille ambitiosus, qui vrituri gne illo inextinguibili: Fili recordare, quòd receperis bona tua, in vita tua. Scriptum est: Quæ alta sunt hominibus, abominabilia sunt coram Deo. Nunquid oblitus es dicentis: Qui cupit inter vos magnus fieri, sit vester minister: Et si quis voluerit inter vos primus esse, sit omnium seruus. Cogita ergo quòd mortuus sis mundo, & vita tua est abscondita cum Christo in Deo. Quando igitur apparuerit Christus vita nostra: tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Ne ergo gloriam humanam dilexeris: non enim permanebit tecum in seculum. Secundùm eum qui ait: Omnis caro fœnum, & omnis gloria hominis vt flos fœni. Beatior porro, qui inter homines perfectos connumeratur. Quæ enim videntur, momentanea sunt: quæ verò non videntur, æterna. Nam si adhuc humano sensui & elationi, seruis: vanitati res tua obnoxia redditur. Nemo enim potest duobus Dominis seruire. Proijce igitur abs te iugum inimici, cha-

Luca 16. Matth. 20. Coloss. 3. 1. Pet. 1. 2. Cor. 4. Matt. 6.

rissime, omnemque fastum ipsius: & subde ceruices tuas iugo suauissimi Domini, & Saluatoris nostri Iesu Christi. Ipse
Luc. 14. enim dixit: Qui seipsum humiliauerit, exaltabitur: qui verò seipsum exaltauerit, humiliabitur. Et rursus:
Iacob. 4. Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Timeamus ergo charissimi, ne fortè dicat de nobis: Dilexerunt gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei. Gloria & magnificentia, omnis principij experti, Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Amen.

PARÆNESIS XIX.

De excitatione animæ, & de bono seruando ordine.

FRater, quando fores tuas noctu frater pulsauerit, vt ad collaudandum & glorificandum Deum consurgas: promptè atque alacriter te erige: vt & negligentiores promptitudinem tuam cernentes, animam suam ad sobrietatem vigilantiamque excitent. Secundùm eum qui dicit:
Psalm. 118. Præuenerunt oculi mei ad te diluculo, vt meditarer eloquia tua. Et rursus: Media nocte surgebam ad confitendum tibi, super iudicia iustificationis tuæ. Quòd si contigerit te profundiore obdormiscere somno, & dæmoniacis districtum teneri visionibus; postea autem euigilaueris: ne per negligentiam pigeat expergisci, & surgere, atque abire ad Synaxim fratrum. Hoc sciens, quòd sicut qui ad mala pergunt, de gradu atque incessu, ac sermone otioso rationem reddituri sunt, in die iudicij: Sic & de vnico bono verbo, & incessu præmium referet, quisquis ad id quod bonum est, concurrit. Noli igitur pigrescere, sed euigila atque expergiscere; & ne intra te dixeris: nunc Synaxis absoluta est atque dimissa, & ego quò me conferam? Ignauorum enim ista sunt verba: sed potiùs è strato mox te erige, proijciens abs te stragulum; moxque tuas ad Deum extendens manus, thronumque gratiæ ipsius adorans, cellam tuam aperi, & ad Synaxim orationis propera, quasi vi eò adactus; & sicut caprea ex laqueis effugiens. Et licet ad posteriores aduentares orationes, saltem ne pigriteris, & adire detrectes: verùm euigila ac surge; poteris enim

post absolutas in communi preces, psalmos tuos fundere in cella tua, quos phantasia subtraxit dæmonum. Neque pigritiæ occasione, suggeras tibi posteriorem esse precationem, charissime: sed postero die, promptior atque alacrior ad opus Domini inueniaris. Nam si absque necessitate, aut infirmitate prætermiseris, audies quod dictum est in Psalmo: Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt. Illud verò scitote charissimi, quòd quantum quis perperam suam fouet carnem: tantò ampliùs in seipso perturbationes ac passiones auget; ipsaque deinde anima à praua consuetudine corporis grauata, inutilis & infructuosa redditur. Iccirco ait Saluator: Videte ne fortè grauentur corda vestra, in crapula & ebrietate, & curis huius vitæ. Hinc & Apostolus dicit: Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cùm aliis prædicauero, ipse reprobus efficiar. Si quis autem seipsum ad opus Domini compulerit: tantò etiam magis corpus eius sanum validumque reddetur, & anima illustrabitur. Nam quemadmodum athleta corpus suum studiosè exercet, vt illud ad certaminis artificium, aptum compositumque reddat: Ita & pietatis pugil, seipsum ad omne opus bonum exercere debet. Cùm dicat Apostolus: Te ipsum verò ad pietatem exerce: Nam corporalis exercitatio ad modicum vtilis est: pietas autem ad omnia vtilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ. Dominus porro nostras excitet animas ad timorem ipsius: Cui gloria, in seculorum secula. Amen.

Psal. 75.

Luc. 21.

1. Cor. 9.

1. Tim. 4.

PARÆNESIS. XX.

COmplectamur mente ac consideremus Charissimi, eos qui coram Rege constituti sunt terreno, thronoque mortali ac corruptibili ministrant: quomodo omni cũ scientia, & timore, Regi suo adsistant: nonne & nos multò magis vt fideles oportet corã Rege cælesti consistere cum timore, ac tremore & cum omni grauitate atque decoro? Propterea non existimo dilectissimi, bonum esse impudenti oculo contemplari proposita mysteria corporis & sanguinis Domini nostri, & Saluatoris Iesu Christi. Fidemque huius nobis faciat Diuina scriptura dicens: Tremefactus autem Moyses,

Hebr. 7.

1. Reg. 2. non audebat adspicere. Scriptum est enim: Quicunque honorificauerint me, glorificabo eos; qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. Tu enim vt homo contemplaris: at ipse vt Deus, nouit profunda cordis tui, & cogitationes tuas intuetur. Non enim est creatura abscondita coram ipso. Quomodo porro etiam audent quidam relinquere Synaxim, & exire ante finem, absque magna necessitate? Nunquid si vocatus esses ad prandium diuitis viri, auderes ex medio accumbentium surgere, & abire domum? nonne ibi remaneres, donec omnes pariter surgerent? Timeamus
Ierem. 48. igitur fratres, quia scriptum est: Maledictus omnis, qui facit opus Domini negligenter. Demus ergo operam, vt in modico hoc seculo atque peruerso, grati & accepti simus Domino; regnique cælestis euadamus hæredes. Ipse enim est sanctus, & in sanctis requiescit, pusillanimisque patientiam ac longanimitatem præbet: Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

PARENÆSIS XXI.

De dormitationum diuersitate.

VT arbitror Fratres tres sunt dormitationes quæ conturbant hominem noctu: & prima quidem accidit fratri, ex maligni hostis operatione, quando psallere inceperit; sed sine fratris ignauia, nihil potest. Vehementius porro diuexabit, si stomachus fratris, cibo potúque grauatus fuerit. Secunda ferè suboritur fratri ad medium diuini officij, ex propria negligentia; quando non adlaborat, vt cum fratribus persistat vsque ad expletum canonem: sed in medio Synaxis, alios canentes relinquit, & ad lectum suum pergit. Tertia verò contingere solet fratri, secundùm naturam, hoc est, post expletum canonem soliti officij. Propterea patientem & longanimum erga imbecilliores fratres esse oportet, vt non perficiatur consilium inimici. Tu igitur frater, vide ne negligas te sobrium ac vigilantem præbere in omnibus. Nonne audisti, quòd sæpius vocatus
1. Reg. 2. Propheta Samuel, neque semel cunctatus sit surgere, quantumuis adhuc puer esset? Cùm ergo inter alios fratres, in

officio constiteris: siue etiam per te solus ad laudem & glorificationem Saluatoris nostri Iesu Christi, & prima te dormitatio infestarit, re animaduersa, resiste: ne fortè pigritantem te, vacuum & inanem, ad lectum strati tui auertat. Verùm patienter sustine, & si te inuaserit, oculisque te conniuere cogat, & semel & iterum, ne te tuo dimoueris loco, & inuenies requiem. Similis quippe est perturbatio ac passio insatiabilis somni, ingluuiei ventris. Nam si quis multa comedere sit solitus, multa quoque natura requiret: at si temperantiæ se assuefecerit, non multùm vorare appetet. Perpende tecum animo charissime, piscatores, qui totam noctem transigunt in vigiliis, propter opus incumbentes. Si quis verò ipsorum, somno grauatus, ex negligentia dormierit, quando à somno experrectus est, videt se nihil prehendisse; eos verò qui vigilarunt & attenti fuerunt, domui suæ ipsorum quemque consuluisse. Tunc pœnitere atque dolere secum incipit, ac dicere: Hei mihi peccatori, & negligenti ac pigro, quoniam per negligentiam obdormiui: cùm & ego laborare ac satagere, vt sodales mei debuissem, frugique esse ac domui prospicere; verùm nunc negligens, ecce vacuus & inanis in domum meam reuertor, nihil manibus retinens. Dormierunt enim, inquit, somnum suum, & *Psal. 75.* nihil inuenerunt. Reuolue etiam mente, charissime, figulos, & fabrilem artem pertractantes, inuenieque illic laborem immensum, & vigiliam valde magnam, atque patientiam. At nos quorum corpora, neque fumo, vel cinere, ac puluere vexantur, neque aliud quidpiam simile sustinemus, sed consistentes in loco mundo & sanctificato coram Domino deo nostro, in grauitate & pace multa, in psalmis & hymnis, canticisque spiritalibus, in spiritali exultatione & spe bona, cur torpescimus dilectissimi? quod enim est tempus nostrum super terram? Ecce Propheta clamat: Homo vanitati similis, dies eius sicut vmbra prætereunt. *Psal. 143. Iob 8.* Noli ergo contendere mecum, qui ignauus sum & patientiam deperdidi; istud exactè sciens, quòd qui sobrium ac vigilantem se præbet, ipse lucrum ac quæstum sibi faciet: qui autem segnis fuerit, is damnum patietur. Nam vnus- *Rom. 14.* quisque nostrum, pro seipso rationem daturus est Domino

Deo. Ego quippe noui inexcusabilem me esse ex operibus: nam alios admonens, in eadem cum ipsis inertia perseuero. Ideo vos precor serui fideles Saluatoris, deprecemni pro me peccatore Saluatorem nostrum Christum, Regem virtutum ac potestatum, vt deleat multitudinem peccatorum meorum, secundùm multitudinem miserationum eius, saluetque in Regnum ipsius cæleste, vt benignissimus Deus. Ne ergo pro lucro duxeris somnum, corporisque quietem: At lucrum est ac requies, seipsum ad opus Domini semper compellere. Quocirca cogamus nos ipsos dilectissimi: vt aduenies Dominus, comperiat nos vigilantes, suaque nos
Luc. 12. beatitudine dignetur. Ipse enim dixit: Beati serui illi, quos cùm venerit Dominus ipsorum, inuenerit vigilantes. Inuicem ergo nos cohortemur, inuicem admoneamus, ad timorem Domini. Mutuam alacritatem ad laudandum & glorificandum Dominum Deum nostrum, & Saluatorem Iesum Christum, excitemus, vt & ipse nos resuscitet cumomnibus qui dilexerunt aduentum ipsius: nosque ex dextris
2. Tim. 4. suis constituat in Regno suo. Cui gloria in secula seculorum, Amen.

PARÆNESIS XXII.

De iis qui ab initio negligentes, ac sine cura sunt.

SI acciderit Fratrem aliquem ad Monasticam ac solitariam vitam quacunque occasione venire, & non se sobrium vigilantemque præbuerit, protinus & è vestigio deuorabit eum diabolus. Incipit enim improbus suggerere ipsi, & dicere: Quid iam vis in virtutibus labores subire, & tibi negotium facessere, ac miseriis affligi, absque remuneratione aliqua? Nunquid enim tua voluntate atque iussu ad monachatum accessisti? Nisi enim illa tibi res euenisset, & necessitate constrictus fuisses; nunquam sanè monachus factus esses. Ne igitur modò frustrà affligaris atque te excrucies; cùm neque in hoc Deus gratias tibi habeat. Ista fratri suggerit inimicus, cupiens, ipsum in desperationis profundum præcipitare. Tunc igitur frater, non discernens in seipso beneficia Domini, seipsum desperationi tradit,

tradit, mente occœcatus; incipitque deinceps in negligentia atque ignauia vitam traducere, & absque timore Dei, paruis ac magnis æquè resistendo, & insatiabili somno perfruendo. Et si quid vnquam feciſſet boni, dolendo; damnique loco illud reputans, assiduè obmurmurat, & seipsum deplorat prorsusque perditioni se se tradit: & pro eo, quòd se virtutum laboribus tradere vehementiùs ac diligentiùs debebat, contraria admittit & agit; non secum dijudicans reputansque beneficia Domini. Et pro eo, quòd secum dicere debebat: O anima, quàm multi per multa ieiunia & eleemosynas, promeruerunt ad eiusmodi vitæ religiosæ institutum venire: ego verò in negligentia omne vitæ meæ tempus dum transigo, etiam Dominus me eiusmodi dignatus est felicitate, vt ad sanctam honorandamque hanc vitæ rationem, ac omni distractione carentem peruenire possem, multorum peccatorum meorum immemor. Cur ergo & nos, ô anima, non damus operam, vt digna pœnitentiæ opera agamus, ne duplicatum in his supplicium inueniamus, tanquam diuinam gratiam aspernantes, & beneficiorum ipsius non recordantes. Audi porro & Parabolam ad ista: Erat quidam diues in regione quadam, emitque possessionem sibi vltra fluuium, & proprios aduocans seruos, confestim peregrè profectus est, diuidens eis possessionem, singulis pro sua libera voluntate attribuens. Dixitque ad eos: Abite singuli vestrûm in partes proprias, & operamini in iis, donec veniens conspexero opus vestrum. Et quidam eorum inuenti grati, & amantes herum suum, non immorigeri imperatis sui domini exstiterunt; sed mox fluuium traijcientes, operati sunt in possessione domini sui: alij verò ex ipsis inobedientes & duræ ceruicis, contradixerunt domino suo, dicentes: Nos vocem tuam non auscultabimus, & fluuium non traijciemus, neque in tua possessione laborabimus, & in omnibus hisce non succensuit ipsis dominus eorum. Tunc præparat diues ille seruis potulenta; & inebrians immorigeros seruos, imperauit aliis seruis vt illos traijcerent: qui cùm eos traiecissent, collocarunt singulos in agri parte, quam illis eorum dominus attribuit. Et postea vnus ex iis ad se rediens, seipsum vltra flumen comperit transiatum, in possessionem quam ei suus exercendam dederat dominus. Obstupuitque

ſeruus ille propterea, & dixit intra ſeipſum: Si ita me diligit dominus meus; cùm enim inobediens ei fuerim, non eſt iratus, ſed patienter tulit, ac per ingentem fluuium iſtum atque vehementem, velut per ſomnium me traduxit, & in parte mea me conſtituit. Quare & ego rectè laborare incipiam in poſſeſſione eius, memor beneficiorum ipſius in me collatorum. Incepitque ſeruus ille cum diligentia operari, ita vt reliquos anteuerteret qui ante ipſum inceperant. Poſtea & alius experrectus ſeruus inuenit ſeipſum vltra fluuium in poſſeſſione domini ſui. Malus autem ac durus cùm eſſet, dixit intra ſe: Ecce, inquit, per fluuium hunc magnum ac rabidum, traiecit me, tanquam per ſomnium: ego autem agrum eius incultum relinquam, & videbo quidnam facturus ſit mihi. Rurſuſque reclinans ſeipſum piger ſeruus obdormiuit: ipſoque dormiente excreuerunt ſpinæ, herbęque ſylueſtres, & obtexerunt eum. Poſt multũ verò temporis, venit dominus ſeruorum illorum ad videndum cuiuſque opus: cernenſque eorum, qui antea inceperant, opus, benedixit ipſis. Deinde iterum ad ſeruum, quem ipſe per fluuium tranſtulerat veluti per ſomnium, reuerſus, aſpicienſque pulchrum ipſius opus, lætatus eſt in eo, & benedixit ipſi. Poſtea venit viſurus pigrum ſeruum, opuſque illius: & aduenies offendit eum dormientem, & ſpinis herbiſque ſylueſtribus obtectum. Aduocanſque eum dominus ſuus, dixit comminatoriè ad ipſum: Serue nequam, ac piger, cur incultum meum reliquiſti agrum? an ignoras quomodo te quaſi in ſomno traduxerim per flumen: & in eadem parte quam compartitus ſum tibi, repoſui te; neque ſum memor prioris iniuriæ tuæ atque contumaciæ in me demonſtratæ? Nonne oportebat & te imitatorem tui eſſe conſerui, quemadmodum & eum per flumen traduxeram? Tunc nullam ſeruus ille excuſationem inuenit, in die tremenda. Tuncque ipſorum dominus cum iis fecit, ſecundùm vniuſcuiuſque actionem. Dico autem, diuitem illum eſſe Dominum Chriſtum: poſſeſſionem verò, fidem. At ebrietatem, caſuum incommodum, & calamitatem. Violentum porro fluuium, fraudem atque deceptionem, ac diuitias huius ſeculi. Promptos autem ſeruos, viros iuſtos. Eum verò qui ex ebrietate ſe collegerat, & operari cœperat, hominem peccatorem, qui ex

infortuniis, & calamitatibus ad se rediit, & ad Deum recurrit, ac voluntatem Domini fecit. Piger verò seruus est homo qui aspernatus est gratiam Dei, suamque neglexit salutem. In cunctis autem istis, Saulum considera. Hic enim acceptis epistolis à principibus sacerdotum, abiit in Damascum, persecuturus ac vinculis constricturus credentes in Dominum. Quique exierat, euersurus fidem, ipse fidei prædicator inuentus est. Multæ enim miserationes Domini, in omnes qui in veritate inuocant eum. Ipsi sit gloria in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XXIII.

De Nouitiis laborem fugientibus.

NOuitios in cœnobiis Monachos variè oppugnare solet inimicus: nam aliquibus odium & alienationem suggerit in labore atque exercitio manuum. Et quo pacto? Dicam diuinâ adiuuante gratiâ. Manè surgit frater, orationem sibi facturus in cella sua. Deinde arrepto opere, infert ei tunc honestatis inimicus dæmon cogitationem acediæ: & si obueniente acedia resisteret frater, operando & se exercendo; tunc acediæ spiritum Diuinæ gratiæ auxilio repelleret. Nam ingruente ipsi acedia, non resistit ei per patientiam: statim enim cogitationem laxans, incipit secum dicere: Hodie quasi dissolutum ac læsum esse me sentio, & minùs valeo. Quid igitur, quid, inquam, est agendum mihi? Potiùs hodie otiabor, vt paululùm me ipsum reficiam; & cras opus meum persequar, faciamque duorum dierum opus. Interea in otio versatur frater per primum diem, subtrahitque deinde opus vnius diei. Similiterque postero die honestatis hostis dæmon vehementiorem fratri circumfundit acediam quàm die præcedente; in memoriam ipsi præteritum reuocans diem, atque præsentem. Tunc ergo cogitationibus compressus frater, euigilat, & opus suum dimittit, incipitque sæpè opera, quæ ad ipsum non spectant, quasi sua essent, facere: aut etiam ex cella sua eliciens Monachum, efficit vt euagetur. Et in hoc improbus monachum tentat, ex ipsiusmet ignauia atque socordia. Alium porro

Fratrem aliter impugnat inimicus: cuius causam ausculta ac sapiens esto & da gloriam soli sapienti Deo: & vbi didiceris, obserua, tamquam rectè callens insidias eius, vt non in la-
1. Pet. 5. queos illius incidas. Sicut enim leo rugiens, circuit quærens quem deuoret, cui resiste fortis in fide. Alteri porro Fratri præbet malignus promptitudinem ad opus, vltrà quàm oportet; vnde auaritiæ morbus generatur, indeque anima vulnerata, radice malorum omnium auaritiâ, efficit vt monachus mane summo surgat & ad vesperam producat opus plùs quàm par est: ita vt si fieri queat, & precationem is, & Synaxim negligat, solíque operi insistat causâ auaritiæ. Signo verò ad Synaxim & officium dato, omnium vltimus tunc frater occurrit, & ante omnes è congregatione exire conatur. Hæc igitur sciens, serua teipsum, chariſſime: ne illicitorum errore adductus, propria infirmitate excidas. Et ne protrahamus sermonem, neruis eius per auaritiam dissolutis, & vigore succiso, incipit rursus improbus suggerere fratri. Tuncque frater non considerans diuexantem eum perturbationem, incipit dicere, incusando opus: Tot iam annos operor in benedicto hoc manuum opere, & neque mercedem refert sicut oportet, nisi quòd laborem habeat immensum; & ait: melius esse cessare, quàm mala agere: quare vado, inquit, aliam vt addiscam artem, vnde sufficientem consequi possim mercedem, & facilè quæ necessitatis meæ sunt, acquirere; similiter autem & iste, per propriam ignorantiam à Satana tentatur. Ceterùm vir sciens atque intelligens, omnia cum modo atque prudentia operatur, & sicut oportet: vt precibus & Synaxi suæ vacet, oratioque fidei fortitudinem ipsi præbet, & gratiam in omni opere bono. Nam si occasione operis, animum non subierit aliena cogitatio, & cogitatione quis non abreptus fuerit, siue auaritiæ, & inanis gloriæ, siue amoris sui ipsius, & luxuriæ, atque inuidiæ, siue perfidiæ, & negligentiæ: siue otij ac segnitiei, ebrietatis, & libidinis, inobedientiæ, & his similium: Nisi aliquid, inquam, horum vitiorum quæ dicta sunt, in anima proseminatum fuerit, ac seruituti subiectus exstiterit homo talium affectionum: non est censendum graue opus manuum monachi vrgentis quæ oportet, & quę sufficiunt. Sin verò aliquas ex passionibus ac perturbationibus

istis anima concupierit, tunc accidit in homine illo, quod scriptum est: A quo enim quis superatur, huic & seruus efficitur. Nam si propter teipsum operaris, vltrà quàm conueniat, superaris. Cùm verò abundaueris, præbe indigenti in hilaritate: Hilarem enim datorem diligit Deus. Et rursus: Vt & illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum, vt fiat æqualitas, sicut scriptum est: Qui multum, non abundauit: & qui modicum, non minorauit. Dominus autem dirigat corda nostra in timore ipsius: Cui gloria in secula seculorum. Amen.

2. Petr. 2. Ioan. 8.

2. Cor. 9. 2. Cor. 8. Exod. 15.

PARÆNESIS XXIV.

Quod diuersimodè impugnantur, qui sub obedientia viuunt.

DIuersimodè impugnantur qui sub obedientia spiritalis patris constituti sunt: Nam si eos viderit inimicus carnalia sapientes, suggerit ipsis cogitationes carnales, dicens: Recede à monasterio, & negotiare aliqua in re ad lucrum. Spiritali porro viro opponit se aduersarius improbus per rectè facta suggerens eiusmodi, dicendo: In seculo, hæc seruilia opera exercebas, & comedebas sicut animalia rationis expertia. Et qualis hæc iustitia, operari & comedere? Ecce enim & per cibum excitatur tibi fornicationis bellum: Et viciſſim nisi comedas, laborem ferre non potes. Quin potiùs huc veni, ingredere in eremum interiorem & saluaberis: Domini enim est terra, & plenitudo eius. Ceterùm ferramentum tecum paruum tolle, quo herbas euellere possis, & comedere quemadmodum & antiqui ac primi Monachi faciebant, qui etiam grati acceptique fuerunt Deo. Et quid necesse tibi est hîc desidere, vbi scandala regnant, & obtrectationes, aliæque res quas non oportet dicere? Quando autem exieris, & nihil istorum habueris: aliam addisces artem vnde & sufficientem emereri possis mercedem, vt etiam inopi atque mendico ex tuis laboribus elargiaris. Tales suggerit malignus cogitationes fratri. Tunc suggestori respondet frater, dicens: Ecce discedam ab his qui hîc versantur,

ad quas tamen partes diuertam neſcio: vereor ne fortè egreſſus, ſi locum non inuenero, iterum huc reuerti cogar. Cui aduerſarius: ſolùm ab his diſcede, & locus tibi non deerit. Quem enim, inquit, deſeruit Dominus, vt te derelinquat? quin & iureiurando affirma, te huc non reuerſurum. Quibus reſpondet frater, dicens: Exſpectemus ad certum tempus: non enim iam tempus idoneum eſt, quo nos hinc ſecedamus. Ad quæ aduerſarius: Et quomodo ſuſtinebis ingruentes tentationes in loco iſto? Exiſtimanſque frater ad maiorem ſe profectum trahi, aſſenſum cogitationibus præbet, quod omnibus deterius eſt. Quemadmodum enim in pelago nauis, ſi vel exiguum ipſi foramen acciderit, niſi citò curata fuerit: ex modico illo, talis tantaque magnitudo vndis maris facilè inuoluetur: Ad eundem modum etiam anima excipiens inſultus hoſtium, niſi ad creatorem ſuum redierit. Sobrietate igitur & vigilantia, multaque humilitate opus eſt, chariſſimi. Omne enim malum funditus deletur, perfectæ in Deum charitatis poſſeſſione. Frater ergo qui cogitationibus conſentit, & vehementiùs ab ijs deinceps diuexatur, accedit ad Præfectum ſuum, ac dicit: Pater Abba, fac charitatem, & dimitte me: non enim queo ampliùs in cœnobio deſidere. Quæ audiens ſenex, incipit contriſtari, ac lugere vices fratris, quòd illuſus ſit: cœpitque Senex conſolari & hortari fratrem dicens: Ego, frater, non dimittam te. Cur verò, fili, dæmones audis, volentes te à fraternitate ſegregare, & dulci eorum charitate? An ignoras frater, quòd ſi ex caula ouis non exierit; ea à feris, non capiatur? Sed dic mihi, frater: num quis te fratrum contriſtarit, aut ego ipſe? Dic quæſo, & ego te curabo in Domino. Et ſi quis te fratrum moleſtiâ iniuriâue affecerit; tolera propter eum qui dicit: Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti. Quorſum autem attendis erratis alienis? Teipſum potiùs purum intemeratumque ſerua. Et ſi fortè moleſtus ego tibi fuerim, teſtis mihi ſcrutator cordium eſt Dominus, quòd non ex aliquo tui odio, id ſim conatus: ſed potiùs ſalutis animæ tuæ ſatagens. Atque iſta auribus quidem frater excipiens, interiùs ſuis interim cogitationibus abſtrahitur. Similiter quoque & fratres eum interpellant, dicentes: Ne deſeras nos, frater, vnanimiterque condolent ei. Quòd

Galat. 6.

si persuasum fratri fuerit, & acquiescat: liberatur multis tentationibus atque tribulationibus. Quòd si adduci non possit, vt maneat; dicit Præfecto: Non propterea, sed solitariè viuere desidero. Et ne in longum protrahamus sermonem: nisi morem gerat frater, recedit à confraternitate. Egredienſque monasterio, in quo degebat, circumspicit ad dexteram, & ad sinistram. Quòd si mundum spectarit, & in seculum reuerterit, occœcatus mente, dicit intra seipsum: Liberatus sum à solitudine vitæ monasticæ; suumque exitium arbitratur esse sapientiam. Similis autem talis est homini, qui sumptâ hydriâ suâ abiit hausturus aquam, & tamen hydriam aquâ non impleuit; sed reuersus etiam vas confregit. Talis quoque est qui spretâ gratiâ Christi Domini, denuo in mundum ad vitam secularem se conuertit.

Quod si piam frater, ac religiosam mentem obtinuerit, in interiorem ingreditur eremum. Contingit autem vt in senes quosdam incidat qui hospitalitatis virtutem exercentes, fratrem cum gaudio excipiunt. Deinde interrogant, vnde, ô frater? At ille, Huius sum, inquit, cœnobij, fratres. Et acediâ circumfundente me in cœnobio, ab eo exiui, nuncque inquiro vbi considerem, & plangam peccata mea. Tunc quoque Senes illi cohortari fratrem incipiunt, dicentes: Potiùs ad tuum te confer cœnobium, ô fili; & ibi conquiesce. Ecce enim, vides quantis nos premamur angustijs in locis istis. Audiuimus autem & à Patribus, bona esse cœnobia, maximéque iuuenibus. Et si morem gerens frater, reuertatur ad locum suum, ibique quietam amplectatur vitam: iam multas ac malas tribulationes effugit. Quod si senibus non paruerit: interiorem petit eremum, & paulatim fames eum affligit ac premit; tuncque fratrem tædere ac pœnitere incipit. Quin & dæmones ipsum timore atque ignauia exagitant, & dicunt: Bene cum fratribus tuis considebas, quis te disturbauit, atque adduxit in eremum istam? Et cuiusmodi censebitur iustitia, si mala moriaris morte in ista eremo? Tunc magnum fratri incutiunt timorem atque terrorem, tormentaque multa in mente ipsius. Tuncque frater intra seipsum dicere incipit, pœnitentia ductus: Bene mihi inter fratres meos versanti erat. At quis me seduxit? aut cuiusmodi me dæmon decepit, vt ad eremum hanc horribilem exi-

rem, vbi feræ inhabitant multæ, malæ atque terribiles? Quid porro agam miser, si in manus Barbarorum incidero? ne fortè & in latrones incurram; aut etiam fera aliqua praua occurrat mihi: quin & dæmonia multa in locis istis reperiuntur, nam locus, inquit, desertus est. Et quomodo ego solitariè potero habitare in eremo ista, vbi assiduè spiritus sunt immundi: præsertim verò cùm ego inter plures fratres degere consueuerim? Reuera autem nisi sobrium se ac vigilantem præbuerit, qui vitam solitariam in eremo agit, citò etiam mentem deperdet, quemadmodum & multi id perpessi sunt. Deinde post eiusmodi cogitationes, incipit secum frater dicere: Eamus habitatum apud fratres, solitariam vitam quietè ducentes. Postea ad solitarios, frater accedit: Excipiuntque eum fratres in pace, tribuunt ei cellam inter ipsos, & assumunt ipsum in Domino; offerentes ei quantum poterat manus ipsorum. Deinde considens frater in cella sua, ait intra sese: Paululum nos operari oportet, vt inueniamus quo alamur. Et rursus quid agam: quoniam opificium huius loci nondum didici? Et post aliquot dies, vbi opificij rationem didicit, incipit deinceps distrahi, & conflictari, quippe qui solitariam vitam degat. Quemadmodum enim solitariam vitam ducere solito difficilis atque molesta videtur vita cœnobitica: Ita ei, qui in cœnobio viuere consueuit, molesta apparet vita solitaria. Omne porro lignum à proprio agnoscitur fructu: Et laboribus deditus, ex iuuentute sua. Incipit deinde frater, sæpe distractionibus tentus, pœnitentiâ duci, ac dicere: Ecce distrahor vndique, & neque horarias preces meas persoluere possum, cum cogitationibus quotidie dimicans. Cùm verò in cœnobio versabar, ab omnibus istis liber eram: at cura omnis mea erat in Synaxi ac precibus, & exiguo manuum penso persoluendo. At nunc quid agam miser? nam propter mea peccata, ista mihi euenerunt, quia enim immorigerum me Patris admonitioni præbui, ecce multæ tribulationes constringunt me. Praua enim admo-
Genes. 3. dum inobedientia Adamum ex paradiso eiecit: & me ex monasterio meo. Et post hosce sermones, accidit fratrem duplici ferri cogitatione, tum bona, tum mala: quarum mala, ei suggerit eiusmodi, dicens: Ecce & cœnobium probasti, & eremum expertus es: & si ad cœnobium redieris, pu-
dor

dor tibi erit, & dedecus: neque verò istud solum: quin & in cœnobijs oppressiones regnant, ac scandala plurima Rursusque in eremo ista terrores sunt varij, & labor immensus: imò potiùs hinc digressus in mundum abi: nam & ibi, inquit, si Deum timere volueris, saluaberis. An putas solos eos, qui in eremo versantur, saluari? Ceterùm si sapuerit frater, respondebit cogitationi eiusmodi, dicens: Si in eremo, vbi magna est quies atque tranquillitas, non permiseris me conquiescere: quæ non mala aduersum me excitabis, si in mundum abiero? Hæc quippe suggerit inimicus, volens ipsum reflectere velut canem ad proprium vomitum. Nam si frater cogitationi consenserit, illico in mundum inimicus abigit eum. Sin verò fratris anima concupierit salutare Domini; dabit ei Deus cogitationem bonam, in semitam iustitiæ. Talia igitur sunt cogitationis bonæ propugnacula. Ecce, inquit, & cœnobia probasti, & eremum expertus es. Proba igitur cogitationem tuam: & vbi vides in bonum ædificari animam tuam, ibi persiste. Quòd si etiam hisce in locis quietam degere vitam volueris, sicut & ceteri fratres, qui ibi residēt propter Dominum; nequaquam te Dominus noster Iesus Christus despiciet: sed ipse tui curam geret, solùm in timore Dei versare. Sin autem & ad cœnobium redeundi fuerit animus, hoc etiam melius est. Caueasque tacita mentis cogitatione tecum dicere: Ad fratres meos reuerti erubesco: reputabunt enim me, si ad eos rediero, tanquam impatientem, & labores eremi ferre nolentem: imò instar segnis alicuius ac pigri militis à belli acie profugientem. Verùm non sic, mi frater, non sic: sed tu potiùs, velut probatus pugil, quod dictum est ab Apostolo, explesti & effeciſti. Ait enim: Omnia probantes quod bonum est tenete. En tu vtrumque exploraſti atque tentaſti, hoc est, solitarium, & cœnobiticum vitæ genus. Inueniſti bonum & iucundum esse, fratres habitare in vnum, quemadmodum scriptum est: Frater qui adiuuatur à fratre, quasi munita atque excelsa ciuitas: nam fundari regni instar, fortis est ac potens. Quibus compunctus frater, ad cœnobium reuertitur. Suscipit eum Præfectus cœnobij, cum fratribus, promptè atque libenter, propter illum qui dixit: Suscipite ac sustinete infirmos, attribuitque ipsi cellam. Et aliquot post

1. Thess. 5.

Prouer. 18.

1. Thess. 5.

dies, fratre in sua conquiescente cella, incipit malignus talibus exagitare fratrem, atque suggerere ipsi, dicens: Iterum ad antiqua venisti. Nonne tibi solitudo sufficiebat, libertasve eremi? vbi neque quid noxium cernebas, neque scandalo afficiebaris, neque etiam aliquid cum aliquo loquebaris. Et tantopere rursus dæmones exagitare ac diuexare atque perturbare fratrem incipiunt; vt si fieri posset, etiam parietibus monasterij effractis effugeret. Vsque adeò turbatur cogitationibus à malo dæmone immissis, qui eum volens adhuc è cella retrahere, tædium illi in exiguo opificio injicit. Cæterùm prudens si est frater (quemadmodum
Matth. 10. scriptum est: Prudentes estote sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.) resistet illis, dicens: Ne me illuseritis operarij iniquitatis: quoniam consilium vestrum ego non tolerabo, cùm illud veneno sit plenum? Auscultans quippe vos, prima vice egressus sum monasterio, existimans me ad maiorem profectum abire. Et cellâ quidem exiui, sed vtilitatem mihi non retuli: imò cognoui quòd omnes viæ vestræ sint tenebræ, & qui in eis ambulat, in tenebris iter faciat. Ego autem ab hoc tempore, me ipse putabo seruum cuiuspiam, qui huc profectus, me huius monasterij Præfecto commendarit, in quo habito: ideò non sum mei iuris. Et super modico manuum opere, quid me diuexatis atque affligitis? Nunquid ego sum melior hominibus secularibus, qui quidem non solum de die, sed etiam de nocte operantur, sataguntque eorum quæ sunt vxoris, & liberorum, & cellæ, & pretij conductæ domus? me vero ab omnibus istis
Matth. 11. Psal. 118. liberauit Christus: quia iugum ipsius suaue est, & onus eius leue. Propterea declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei: Quoniam ipsi gloria, in secula Amen.

PARÆNESIS XXV.

Inuasio atque impugnatio hostis in transgressores.

SVggerit fratri cogitatio: Tot iam annos in hoc sancto loco degis, inseruiens Christo Domino: at nunc consenuisti, nec sufferre poteris ampliùs regulas loci istius: nam

caro tua debilitata est, neque vires tibi vltrà suppetunt faciendi quidquam, sperneriſque deinceps à paruis & magnis: quin & propter senium tuum requie indiges. Age igitur, inde egredere, & in vno aliquo reside loco, atque quiesce: & siue ex charitate, siue ex qualicunque alia occasione, Deus tibi victum mittet. Quæ enim tibi impendet necessitas, vt etiam miserè causâ victus tui, improperia sufferas? Quid porro & cibus tuus est: quòd ita quotidie etiam prauum instar serui defatigeris atque affligaris, sustineaſque minoribus te subjici? Hæc atque alia eiusmodi, improbus hostis Seni suggerit, volens à fraternitate ipsum post tot tantosque annos abstrahere, & loco, in quo consenuit, dimouere, eumque impatientem tempore senectutis suæ demonstrare. Et si cogitatione senex facilior leuiorque fuerit, mox & è vestigio obedientem se improbo consultori præbet, & exagitatur ab ipso, sicut sarmentum ac stipula à vento agitata: sin autem senex cogitatione perfectus sit, eum de loco tranquillitatis non dimouent, neque ipsum vincunt, tanquam aliquem catena vinctum. Non enim præualent cogitationibus pijs: nam & ijs resistit senex, dicens: Ne senectutem meam irriseritis improbi dæmones: non enim prauas vestras cogitationes atque consilia ignoramus. Nam si in iuuentute mea patienter labores pertuli: multò magis nunc sustinebo, quando tempus resolutionis meæ instat, vt sim cum Christo, quemadmodum & vos mihi conteſtabamini: consenui enim, & caro mea infirmata est, quò igitur abibo? Senex quippe aliud exspectat nihil, nisi vt hac liberetur vita, ac dissoluatur: & adhuc vt ignauiæ forma reddar atque exemplum, & non patientiæ, suadetis? Si enim senex Eleazarus, dum incendij supplicijs torqueretur, non est mutatus mente, vnde & iuuenes ætate, huius patientiam respicientes, contempserunt tormenta quæ videbantur, viceruntque tyrannum Septem sancti pueri: quid igitur ego? Atque ita diabolicas cogitationes dissipat, si in eadem voluntate sententiaque permaneat, diuina adiuuante gratia, moriturque in loco, vbi consenuit, referens coronam gloriæ, & à Domino audiens: Euge serue bone, & fidelis: in paucis fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui. Cui gloria & imperium, Patri, &

2. Mach. 6.

2. Mach. 7.

Matth. 25.

Filio, & Spiritui sancto: nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XXVI.

De transmutatione loci in locum, &c.

FIdes, mater est boni omnis operis, & per ipsam quis acquirit promissiones Domini, & Saluatoris nostri Iesu Christi, quemadmodum scriptum est: sine fide autem *Heb. 11.* impossibile est placere Deo. Fertilis porro possessio est diabolo infidelitas quæ operis omnis mali est mater: quippe ex qua duplicitas animi nascitur, quæ est inordinatio atque *Iacob. 1.* confusio. Vir autem duplicis animi, inquit, instabilis est in omnibus vijs suis. Si ad eremum exierimus, in eremo non quiescunt pedes nostri: Et si ad loca quæ habitantur; eos qui eremum sequuntur, felices prædicamus. Fratres, nisi seminauerimus, quomodo metemus? Et fructus largitori fructuum non offerentes, quomodo fructum ferre poterimus? Tribulationem non sustinentes, quomodo refrigerium adinueniemus? In eremo patienter non perseuerantes, quo pacto mercedem peregrinationis nostræ recipiemus? Inopiam & angustias non sufferentes, quo pacto veras diuitias reperiemus? In contumelijs, & plagis, atque contemptionibus non acquiescentes: quo pacto vestigijs Domini Christi insistemus? Sub obedientia seniorum esse in Domino non sustinemus: sed ex loco in locum alium transimus. Primùm verò debet quis ex proprijs perdiscere cogitationibus, cur, & quam ob causam velit proprium deserere locum in quo habitat; ne fortè laborem effugere cupiens, interiorem petat eremum, arbitrans leuiorem se in eremo inuenturum locum, ne rursus ab honestatis inimico dæmone, liuore atque inuidia vulneratus angatur; quippe quòd alius frater in ijs rebus quæ cernuntur proficiat, ipse verò non sit honoris gradum ac dignitatis adeptus, & huius rei gratiâ relinquere vult locum. Ne laborem fugiens virtutum, aut sub obedientia in Christo viuere detrectans, solitudinem petat. Neue terrenam hæreditatem persequens, suum deserere velit locum: nam cogitationes ista pa-

tefaciunt. Si ergo ante exquisiuerimus ac perscrutati simus; cognouerimusque diuexantem nos perturbationẽ ac passionem animi: eam minimè sequamur; ne in manus improborum incidamus dæmonum, in locis desertis & inaquosis. Examina igitur teipsum strenuè, an planè secundùm Deum in veritate accidat res, & non consilio atque proposito deprauato: Nam qui non cum consilio ac deliberatione rem agit, similis est talis viro volucres suis pedibus persequenti, & imprudenter quæ ad ipsum pertinent agens. Consilium autem bonum, mandata Domini obseruat. Et quid ad ista dicere oportet? Sobrietate ergo & vigilantia opus est, chariſſimi. Accidit porro, vt & rectè iustéque factorum prætextu, fratres oppugnet inimicus. Et si consenserit condescenderitque frater, vt à loco separetur; machinatur inimicus ipsum aliquo in loco suis laqueis capere. Sin verò homines nos acerba quadam æmulatione persequantur, aut communicare operibus cogant alienis, in quibus non sibi complacet Deus, & ad alium confugimus locum, fiduciam habeamus ad Deum; cùm Dominus & Saluator noster Iesus Christus dixerit discipulis suis: Quòd si vos persecuti fuerint; ex hac ciuitate, fugite in aliam. At de non oberrendo, ait rursus Saluator: Nolite transire à domo in domum. Et iterum: In quamcunque ciuitatem ingressi fueritis, ibi manete. Si porro nostram explere voluntatem voluerimus: quæ ista erit virtus? Sin autem Præfecti nos separarint, locum præbeamus: resistamus autem diabolo magis. Sic enim agebat Dauid alienigenas oppugnans, dum à facie Saül declinabat. *Matth. 10.* *Luc. 9. 10.*

Si ergo rectè in eremo quiescas, & diuexarit te cogitatio, vt ad loca quæ habitantur te transferas: respondeei bellum mundi, & quæ aliquibus ibi degentibus eueniunt. Sin verò bene in cœnobio quiescis, teque conturbarit cogitatio, vt eremum ingrediaris: respondeipsi bellum atque molestiam eius. Quòd si solitariam vitam probè degas, ac te molestarit cogitatio, vt in plurium fratrum conuentum ac cœtum introeas: respondeipsi certamen cœnobiorum, ac præterea retributionem. Et ne imprudenter nostris abripiamur cogitationibus: non enim nouimus, quid expediat nobis, quemadmodum ait Sapientia: Non te extollas in cogita- *Eccl. 5.*

tione animæ tuæ : ne abripiatur velut taurus anima tua; Frondes tuæ comedentur & fructus tuos perdes, & relinques teipsum vt lignum aridum in deserto. Salus autem est in multo consilio.

At sæpe vis dicere, te propter scandala & obtrectationes inde fugere velle; feras æquo animo, ac tibi consilium dabo: Cupis fugere scandala, & obtrectationes? obstrue os tuum in Domino; & auerte oculos tuos ne videant vanitatem: atque ita vtrumque vinces, & detractionem per silentium, & scandala per custodiam oculorum. Nam si ista non vicerimus: quocunque abierimus, in nobis portabimus à quibus oppugnemur. Hos vince chariſſime, & habebis requiem vbicunque resederis. Ceterùm frequens vis dicere: cognita cunctis est fratribus mea ad conuersionem difficultas, atque negligentia, & ideo non ampliùs habitare queo in loco isto: Nam quamuis ego virtutem desiderem, homines tamen quibuscum habito, ijdem sunt. Audi ergo chariſſime: tu bonum fac, & videbis quòd Dominus conscientiam tuam curabit, fratrumque tuorum, in iis quæ ad te pertinent. Nam si discedere vis, quia nota est fratribus tua ignauia: illud est fugere velle dedecus, & eos quærere, quibus non sint noti praui mores tui, vt apud eos bene audias, nec sit memoria defectus, & imbecillitatis
Psalm. 68. tuæ prioris. Cum dicat Propheta: Improperium exspectauit cor meum, & miseriam. Valde enim conducit, opprobrium & despectionem ab hominibus ferre propter Dominum, ad purgationem peccatorum. Fidemque illius tibi
Psalm. 35. faciat Propheta, dicens: Quoniam in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus: & redemit nos ab inimicis nostris. Sed vbi te petit, qui ex aduerso insurgit, reluctare ac resiste inimico; vt quibus tui defectus & imperfectiones notæ sunt, iis quoque tua rectè facta manifestentur: atque in eo magnam à Domino referes gloriam: ipso Saluatore
Mat. 19. 20. nostro Iesu Christo dicente: Et erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. Ex quo enim die, sordida vestis lota est, non ampliùs cum immundis seponetur. At si quis inuidia atque æmulatione praua ductus, vestem mundam appellarit sordidam, non credetur ei; nam forma atque aspectus vesti-
Psal. 50. menti coarguet eum: Lauabis enim me, (inquit Scriptura)

& ſuper niuem dealbabor. In aduerſarios porro tuos, & qui mentem ac cogitationem tuam rurſus ad antiqua ſtudent conuertere mala, etiam ait Scriptura: Væ qui potum dat amico ſuo, mittens fel ſuum & inebrians; vt aſpiciat nuditatem eius. Velut qui relinquunt iter rectum, vt ambulent per vias tenebroſas: qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis; quorum viæ peruerſæ ſunt, & infames greſſus eorum: vt longè te faciant à via recta, & alienum à iuſto conſilio. Ideo dicit: Non comprehenditur ſub annis vitæ. Nam ſi per ſemitas ambulaſſent bonas: inueniſſent vtique ſemitas iuſtitiæ planas ac faciles. Boni erunt habitatores terræ, ſimplices autem relinquentur in ea. Semitæ impiorum, ex terra peribunt: & iniqui expellentur ab ea. Fili, ne mearum obliuiſcaris concionum: verba autem mea retineat cor tuum. Quoniam Deo noſtro gloria, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

Habac. 2.

Prouerb. 2. iuxt. LXX.

Prouerb. 3.

PARÆNESIS XXVII.

Oportere reuertentem fratrem, ſine præteritorum malorum recordatione, & cum gaudio ſuſcipere.

SI contigerit fratrem à cœnobio, quocunque prætextu recedere, eumque acciderit in morbum labi; aut etiam ſponte reſipiſcentem reuertere: non oportet fratrem deſpicere; ſed potiùs ipſum in Domino velut proprium membrum conuenerit amplecti, etiam ſi peccarit. Attamen tu non id homini præſtas, ſed Domino dicenti: Quod vni horũ ex minimis feciſtis, mihi feciſtis. Nam ſui ipſius duntaxat curam gerere, prohibitum eſt, Saluatore noſtro dicente: Ne ſoliciti ſitis animæ veſtræ quid mãducetis, & quę ſequuntur; deinde adiungit: Hæc enim omnia, inquiens, gentes inquirunt. Quare & per Apoſtolum admonet dicens: Non quę ſua ſunt ſinguli conſiderantes, ſed ea quę aliorum. Rurſuſque idem ait Apoſtolus: Et adhuc excellentiorem viam vobis demonſtro. Si linguis hominum loquar, & Angelorum, charitatem autem non habeam: factus ſum velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens. Et ſi habuero prophe-

Mat. 25.

Mat. 6.

Philip. 3. 4.

1. Cor. 13.

tiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam. Et si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum, omnes facultates meas; & si tradidero corpus meum, ita vt ardeam; charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas patiens est, benigna est. Charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, sed congaudet veritati: Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit. Bona igitur oratio cum ieiunio: sed hæc roborat atque confirmat eleemosyna. Misericordiam enim (inquit per
Osea 6. Prophetam Dominus) volo, & non sacrificium. Cerne porro Prophetam, quo pacto immisericordes redarguat:
Psal. 108. Pro eo (inquit) quod non est recordatus facere misericordiam, & persecutus est hominem inopem & mendicum, & cõpunctum corde mortificare; dispereat de terra memoria eius: quoniã quem tu percussisti, ipsi persecuti sunt, & super dolorem vulnerum meorũ addiderunt. Propterea beatos prædicat Saluator misericordes, dicens: Beati misericordes, quoniã ipsi misericordiã consequentur. Quid enim Angelus ait ad Cornelium? Non orationes duntaxat tuæ, sed etiam eleemosynæ, inquit, tuæ ascenderunt in memoriam, in conspectu Dei. Ab errore igitur reuertentem, ac pœnitentem suscipe; à mortuis resurgentem de profundo priuationis timoris Dei, & negligentia, amplectere. Apostolum audi dicentem: Confirmate in illum charitatem; ne fortè abundantiori tristitia absorbeatur, qui eiusmodi est. Rursusque ait: Rogamus vos fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonũ est sectamini, in inuicem & in omnes. Etenim Dominus gloriæ non reiecit filium prodigum: sed amplexus est eum tanquam à mortuis resurgentem, & induit ipsum stolâ primâ, ac calceauit, annulumque dedit in manum eius, & vitulum saginatum occidit, vt lætaretur super inuentione filij perditi; de quo cùm alter filius doleret, etiam ipsum pater consolando curauit, dicens: Fili, tu sem-

Matth. 5.
Actor. 10.
2. Cor. 2.
1. Thess. 5.
Luc. 15.

per

per mecum es, & omnia mea tua sunt: epulari autem & gaudere oportebat; quia frater tuus hic mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. Sic ergo conuenit misericordes esse fraternitatis Præfectos.

Tu porro frater, misericordiam assecutus, ne parui pendas: sed filium illum resipiscentem ac reuertentem imitare: quippe qui dum reperit patrem suum, non obliuioni peccatum tradidit; sed etiam in genua se prouoluit, confessusque est in veritate, & non in simulatione, dicens: Pater peccaui in cælum & coram te: & non sum amplius dignus vocari filius tuus; fac me sicut vnum de mercenariis tuis. Vides qualem compunctionem habuerit, qualem dolorem, qualem humilitatem. Quocirca & nos charissime de cetero sobrij simus, & vigilemus; vt & turrim negligentiâ euersam restauremus. Nam qui suam ipsius parui facit negligentiam, planè non ignoscet, etiam in alterius euersione. Ad quem Propheta dicit: Væ qui propinat proximo suo subuersionem turbidam. Seruiamus igitur Domino in timore, & in humilitate. Prudenter verò ac cautè quę dicuntur tibi, intellige. Ne ad modicum tibi tempus seruiat humilitas ac silentium: & post modicum obmurmuratio, & ad ministerium ac vigiliam pigritia atque negligentia, neque occasione minùs necessarij operis & accessorij, tuam despexeris Synaxim. Quemadmodum enim pluuia auget semen: ita & Synaxis ad virtutem incrementum præbet animę. Ne hodie gratiarum actio pro iis quę apposita sunt in mensa: & cras aduersus eum qui cibos coquit, & panes parat, obmurmuremus. Marcidi sunt panes? Sed Prophetę meminerimus dicentis: Quia cinerem tanquam panem manducabam. Acerbum & marcidum est vinum? At recordemur, quomodo omnium nostrûm Dominus & Saluator, acetum cum felle propter nos gustauit. Ne ergo hodie tẽperantia & abstinentia, & postero die Præfectos ob voluptatem ventris tentemus ac lacessamus, vt non audiamus: quorũ Deus venter est, & gloria. Ne hodie quietem sectemur ac meditationem, & cras è cella in cellam oberremus: vt non dicam, è vico in vicum; & in ciuitate detineamur: neque prætextu ministrandi senibus acediam tædiumque prę nobis feramus. Quantùm enim quis quie-

Habac. 2. Iuxta. LXX.

Psalm. 101.

Philip. 3.

tem sectatur, tantùm cogitationes eius in puritate versantur: & quantò quis longiùs à tranquillitate recedit, tantò crassior hebetiorque mens eius redditur. Et si opificium tibi committitur, quod quoque vtile sit cœnobio, ne ob illud extollaris. Nam si propter hominem id exerceres, rectè quidem diceres: at si Deo, ne efferaris aduersus fratrem tuum; verùm Deo relinque: Nam ipse vnicuique largitur secundùm opera sua, quippe qui cernat omnia. Ideóque humiliemus animas nostras coram Domino: vt nos exaltet, & velut quotidie initia iacientes, componamus cogitationes nostras: sic enim & robustiores atque paratiores erimus. Ne ergo carnalibus abducamur voluptatibus, neque vitam timoris Domini expertem degamus: sed omnem iuuenilem vitemus concupiscentiam, ne fortè eiusmodi concupiscentia in priorem nos ducat conuersationem, & in eadem incidamus mala, peius nobis ipsi iudicium iræ præparantes: abscindamúrque putrido membro similes, & in reliquorum corporis membrorum beneficium, amputato. Cùm Dominus & Saluator noster Iesus Christus dicat: Ecce sanus factus es: iam noli ampliùs peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Ipse porro Dominus concedat nobis gratiam exhibendi conuersionem, ac digna pœnitentiæ opera faciendi: vt induti veste nuptiali, occuramus ei in gloria. Quoniàm ipsi gloria, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Ioan. 5.

PARÆNESIS XXVIII.

De priuatione timoris Dei, & de negligentia.

FRater quidam exposuit mihi, dicens: Patruum habui aurificem, abdicataque vita seculari, factus est Monachus. Et circa senium eius venit ad ipsum secularis quidam Alexandrinus natione, artis cabidiæ, cupiens fieri Monachus. Admisitque eum senex in monasterium suum: ac post aliquod tempus, curauit fratrem Senex sumere sanctum habitũ, & non ampliùs sub obedientia senis fuerat. Ipsi autem Senex duas in suo monasterio cellas adsignarat. Insaniebat porro frater in opere suo, cabidiis relictis. Pro-

greſſus enim erat in loco, vt de alia re nulla iam laboraret, neque de ſynaxe, niſi de opere, quippe qui argenti cupiditate teneretur. Quare fratrem pius exhortabatur Senex, dicens: frater Palladi, huc age, rigemus hortum. Cui ille: vade, & venio. Et non ibat, ſed negligebat. Rurſus ad eum Senex: Palladi frater, huc age, faciamus Synaxim. At ille iterum reſpondit: vade, & venio; & non abibat, ſed contemnebat. Habebat verò ſecum Senex tres fratres, & ex iis duos cæcos: alius autem ſanus erat, & integer. Quando ergo Senex exiguum aliquod pulmentum faciebat, Palladius ſibi panem ferens, edebat cum ipſis: ſicque rurſum ad opus ſuum abibat. Sanctus autem ſenex adhortabatur fratrem, monens ne ſuam ſalutem ſperneret. At ille non acquieuit bonis ſancti Senis monitis: ſed relinquens eum, exiuit monaſterio, habitaturus in ſolitudine, expers timoris Dei. Sic verò dum ſuam ipſe vitam negligeret, cùm neque obedientiam ferre poſſet, neque vitam agendo ſolitariam, ſalutem curaret ſuam: tandem mente ſua longiùs à Dei auxilio ac ſpe Sanctorum remota, ad extremum à malo ſuperatus dęmone, mentem perdidit. Cúmque non poſſet amplius ori manum admouere, ab aliis inſtar infantium, cibus illi in os inſerebatur: neque enim hominem ampliùs agnoſcebat; & nares ipſius, ac ſaliuæ in barbam ei defluebant. Vbi verò eius ſorores, quod illi acciderat, acceperunt; ſumpſerunt eum ſecum: erant autem virgines. Eumque acceptum recluſerunt in oratorio monaſterij: ipſe verò ſe in ſua ſedicula trahebat, per totum officium atque ſynaxim. Cumque iam Preſbyter veniret adducturus ipſas, rogabant eum vt precaretur pro illo: vt miſericordiam cum ipſo faceret Dominus. Manenſque in ea diſciplina aliquandiu, interea moritur. Ecce quid efficiat nimia audacia? Ecce quid inobedientia, & negligentia concilient? En quorſum euadat finis inobedientiæ? Quare non contemnamus timorem Dei, chariſſimi: ſed humiliemur ſub potenti manu ipſius, ſeruientes inuicem in timore Dei: & ipſe nobis erit murus, & protector à facie inimici. Sicut ſcriptum eſt: Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos. Ipſi ſit gloria, & imperium in ſecula ſeculorum. Amen. 1. Pet. 5.

PARÆNESIS XXIX.

In illud Dictum: Habenti dabitur, & abundabit.

Mat. 13. & 25. SCriptum est: Habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Quid ergo dicemus? Nunquid iniustitia est apud Deum? Absit. Audi porro & de hoc parabolam: Erat pater-familias in regione quadam, qui duos habebat seruos, & tria iuga boum: deditque vni duo iuga boum, alteri vnum, & dixit ad ipsos: Euntes operamini, donec advos venero. Abiēsque qui duo iuga boum acceperat, operatus est in iis, & ditatus est homo vehementer, bouesque bene atque egregiè nutriuit: qui autem vnum acceperat, abiens, ligauit boues ad præsepe, nulli prorsus rei admouens illos, inclinansque seipsum obdormiuit. Deinde venit Dominus seruorum illorum, vt videret eorum opera; & cernens opus ac lucrum eius qui duo acceperat iuga, benedixit ipsi. Postea venit & ad alterum seruum; inuenitque ipsum dormientem, & boues præsepio alligatos, fame ac siti pereuntes. Dixitque intra sese: Si reliquero boues meos apud pigrum hunc seruum, perdet eos: auferam igitur meos ab ipso boues, & dabo illi qui bene operatus est, & diligentem operis sui curam habuit. Mat. 13. Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et rursus Dominus: Ego quidem cùm sim bonus, vocaui ipsum, & potestatem ei dedi, vt bonum operando, vitam æternam possideat: ipse autem me spreuit, & propterea despicietur, Psal. 48. ignominiaque afficietur. Quia homo cùm in honore esset, nō intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis Psal. 108. factus est illis. Noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Psalm. 35. Et quid ita? Noluit intelligere vt bene ageret: iniquitatem enim meditatus est in cubili suo. Astitit omni viæ non bonæ: malitiam autem non odiuit. Numquid iniustitia est apud Deum? absit. Ideo fratres, demus operam, vt placeamus Deo: accipiamusque repromissiones ipsius, cum omnibus Sanctis eius. Quoniam ipsum decet gloria, in seculorum secula. Amen.

PARÆNESIS XXX.

De temerario iudicio non ferendo.

FRatres, si quis ex simplicioribus fratribus in Synaxe constitutus, aut inter deambulandum vertigine ipsi obueniente, repente humi concidat; non in eo admirandum est, neque obstupescendum: sed potiùs toto corde ac mente orare oportet Deum; vt in omnibus nos protegat atque defendat. Nam si veraci corde seruierimus ei, non sinet nos tentari vltra vires: quin & tentatos liberabit. Sic enim in Psalmo scriptum est: Altissimum posuisti refugium tuum. Non accedent ad te mala, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quoniam Angelis suis mandabit de te, vt custodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem. Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meum. Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum. Et rursus: Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion: non commouebitur in æternum, qui habitat in Hierusalem. Et iterum: Iunior fui, etenim senui: & non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panes. Atqui vertigo ex efferuescentia acutæ coleræ accidit: aut etiam ex abundantiore humore: aliquibus autem & ex corporis debilitate atque languore: interdum verò aliquid huiusmodi comparat atque molitur diabolus, cùm nequeat vel opere, vel sermone fratrem vincere; vt saltem hac machinatione confundens eum, repellat à stadio. Ceterùm Dominus non sinet vltra vires ipsum tentari; sed citò confirmabit cor eius. At certè non simpliciter, neque casu impetum facit in fratrem: sed cùm illius cogitationes distractionibus iracundiæ perturbantur.

Psalm. 90.

Psalm. 124.

Psal. 36.

Alius autem in manus traditur inimici, ex Dei permissione; idque ex elatione quadam, quando seipsum fallaci-

bus inimici consilijs commiserit, & dicit: Ecce præ omnibus hominibus magis probatus es, & non est ex ijs, qui similis sit tibi super terram, aliaque his sublimiora, aut potiùs grauiora. Præterea etiam rectè facta sibi ipsi adscribens, & non Deo honorem deferens, tanquam à quo auxilium acceperit. Hic ergo in tentatoris manus traditur; vt correptus, infirmitatem cognoscat suam, & non obliuiscatur auxilij eius, qui dicit: Quando cuncta feceritis quæ præcepta sunt, dicite: serui inutiles sumus. Nam qui seipsum exaltat, humiliabitur. Fieri enim non potest, vt qui in veritate Dominum diligunt, diaboli dominio potestatique subijciantur. Siquidem diabolus agitare conatur atque conuellere, sed euellere radicitus non valet. Quemadmodum & in Iob accidit, qui in manus quidem tentatoris erat traditus: sed non ausus fuit tentator attingere ipsum, propter tutelam Dei: quamuis etiam potestatem à Deo accepisset, vtendi eo sicut voluisset, saluâ tamen animâ iusti. Nam vicit iustus aduersarium solo amore ac desiderio, quo verè in Deum ferebatur. Datus porro & Apostolo est stimulus, Angelus Satanæ, sed illum deuicit, per eum qui dilexit ipsum, Dominum nostrum Iesum Christum, quem mente continebat, in charitate perfecta. Neque enim ægrotare secundùm carnem, est delictum; neque in damna & tribulationes incidere, est lapsus atque ruina, sed in tentationibus non probatum inueniri. Videmus quippe, ne in porcos quidem inimicum potestatem habere, citra permissionem diuinam. Ego quidem alium, virtutis amore, in columna constitutum aspexi: putasne si potestatem tollendi quos vellet, haberet, talem ipse è vestigio vnà cum columna non detraxisset? vnde nouimus contusam esse potentiam eius, per virtutem pretiosæ passionis, & crucis Saluatoris nostri Iesu Christi.

Luca 17.

Matth. 23.

Iob. 1. 2. &c.

Iob. 1.

1. Cor. 12.

Matth. 8. & Luc. 8.

Ne ergo pertimescas, serue Christi, nec conturbentur cogitationes tuæ, neque recesseris à loco, vbi proficis in Domino. Credimus enim ei qui dixit: Vestri autem etiam capilli capitis omnes numerati sunt. Et ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Sagittæ enim paruulorum, factæ sunt plagæ eorum, & infirmatæ

Matt. 10. Luc. 16.

Psal. 63.

sunt contra eos linguæ eorum. Quando ergo in varias incideris tribulationes, non te ignauum ac pusillanimum præbueris, cùm dicat Propheta: Domine in tribulationibus memores tui fuimus. Et: Multæ tribulationes iustorum, & ex omnibus hisce liberabit eos Dominus. Vnde & in alio loco dicit: Respicite in veteres generationes, & videte quis sperauerit in Domino, qui sit confusus? Quis enim permansit in mandatis eius, & derelictus est? aut quis inuocauit eum, & despexit illum? Quoniam pius & misericors est Dominus, & remittit peccata, saluatque in tempore tribulationis. Timor ergo Domini turris fortitudinis est à facie inimici. Ne ergo turrim diruas; atque ita non capieris. Verùm ad solum benignissimum accede Deum, cum Propheta ad ipsius clamans bonitatem: In te Domine speraui, ne confundar in æternum, in iustitia tua libera me, & eripe me. Inclina ad me aurem tuam, accelera vt eruas me. Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij, vt saluum me facias. Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me. Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus Domine. In manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis. Vt & ipse, quod scriptum est, ad nos dicat, hoc modo: Ego ero tecum, & non deseram te, neque despiciam te: Viriliter age & confortare. Rursusque ait: Ne timueris à facie eorum, neque paueas coram ipsis. Quoniam ego tecum sum, inquit Dominus, vt eripiam te. Gratias ergo benignitati eius agens, procide coram eo, dicens: Impulsus euersus sum vt caderem, & Dominus suscepit me. Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem. Ipsi gloria, in seculorum secula. Amen.

Psal. 33.

Eccl. 3. 4.

Psal. 30.

Iosue 1.

Ierem. 1.

Psalm. 117.

PARÆNESIS XXXI.

De Humilitate.

CHariſſime frater, ſi promotus fueris, vt in ſupremo conſiſtas gradu, caue obliuiſcaris humilitatis, ac modeſtiæ animi: vt ſi quando tibi è gradu deſcendere contigerit, viam inuenias; & non inopinato grauique caſu corruas. Hoc quippe aliquibus ex propria accidit ingratitudine atque inſcitia, dum eum non agnoſcunt, qui ipſis donauit gratiam. Nam ſi benefactorem agnouiſſent, non eius mandatis inobedientes ſe præbuiſſent: & ſi non inobedientes fuiſſent, non ſanè dilapſi eſſent. Quemadmodum
Matth. 23. & ſcriptum habetur: Qui ſeipſum exaltauerit, humiliabitur: & qui ſeipſum humiliauerit, exaltabitur. Ideo & in
Pſal. 36. Pſalmo ait: Vidi impium ſuperexaltatum, & eleuatum ſicut cedros libani, & tranſiui, & ecce non erat: & quæſiui eum, & non eſt inuentus locus eius. Cuſtodi innocentiam, & vide æquitatem: quoniam ſunt reliquiæ homini
1. Pet. 5. pacifico. Rurſuſque dicit: Dominus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Et per Apoſtolum admonet, di-
Rom. 12. cens: Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes.
Eccli. 1. Alibique dicit: Non teipſum exaltes, ne fortè cadas, & adducas animæ tuæ inhonorationem: & reuelet Dominus abſconſa tua, & in medio ſynagogæ elidat te, quoniam acceſſiſti malignè, & abſque timore ad Dominum, & cor tuum plenum eſt dolo & fallacia. Propterea, fratres, ſtudeamus humiliare animas noſtras coram Domino, vt nos exaltet in tempore viſitationis. Ipſe enim eſt, qui ſuſcitat à terra inopem, & de ſtercore erigit pauperem. Quicunque enim ſeipſum ob pietatem humiliare noluerit ſponte, humiliabitur inuitus. Quoniam & in iuſto Iob ſcriptum reperitur: Apud ipſum eſt potentia, & fortitudo: ipſi ſcientia,
Iob. 12. Iuxta 70. & intellectus: Qui ducit conſiliarios captiuos: iudices autem terræ rapit in ſtuporem. Qui collocat reges ſuper ſedes, & præcingit baltheo lumbos eorum. Qui ſacerdotes captiuos emittit, dynaſtas autem terræ euertit. Qui commutat labia fidelium: intelligentiam verò ſenum cognouit.

Qui

Qui ignominiã effundit ſuper Principes, humiles autem ſanitati reſtituit. Diligamus igitur humilitatem chariſſimi, quoniam ipſe Dominus dixit: Tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite à me: quoniam mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris. Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. Etiam benedicte, etiam glorificate, etiam miſericors, etiam amator hominum optime, valde iugum tuum ſuaue eſt, & onus tuum leue, in omnibus accedentibus ad ſeruiendum tibi in vero corde. Quoniam te decet gloria, & potentia, ac fortitudo, in ſecula ſeculorum. Amen. *Matth. 11.*

PARENÆSIS XXXII.

Quòd Chriſtianum oporteat eſſe longanimem, & immemorem iniuriarum.

SI quæ acerbitas acciderit, non quidem eſt peſſimum id contigiſſe, ſed graue admodum & horrendum perſiſtere in acerbitate. Frater, ſi in tua abſentia, contigerit tibi ab aliquo maledici & obtrectari: veneritque alius qui renuntiet tibi, fratrem quendam in te maledicta atque conuicia contuliſſe: tu vt prudens, agnoſce cuius iſta ſit ſuggeſtio, & ne aduerſus fratrem exacerberis. Quin & ei, qui te certiorem illius fecit, ſic reſponde: quamuis contumeliis me conſectatus ſit, frater tamen meus eſt, ego verò conuicijs ſum dignus: veruntamen non ex ſe ipſo, contumeliâ & ignominiâ me affecit; ſed hoc inimicus machinatus eſt, vt inimicitias inter nos ſpargat: at Dominus malignum deſtruet, fratris autem miſereatur, & nos non derelinquat. Sin autem & in faciem rurſus dictæ tibi fuerint contumeliæ: ne ſuccenſeas atque indigneris, neque citò mente commouearis. Sin porro de malo aliquo contigerit in nos conuicia ſpargi: ne ſimus duri corde: ſed potiùs lapſum atque erratum corrigamus. At ſi improbi hoſtis ſuggeſtione hoc acciderit: tu velut conſcius operis, ne indigneris aduerſus fratrem tuum. Nam ſi affectus contumelijs, contumeliam rependas: duplici teipſum contumelia afficis: primùm qui-

dem, quòd contumeliosè tractatus, non patienter ac longanimiter tuleris: deinde verò, quòd impudenter vsus, viciſſim maledixiſti & conuitiatus es. Quando ergo contigerit te conuitijs ab aliquo onerari, ne excandeſcas irâ in proximum: ſed mox labijs placidè gruiterque ſubridens, in teipſo iracundiam in pacem conuerte.

Ceterùm eſt etiam riſus, qui excitat animum ad iram contra proximum, ſi ad alterum irritandum rideas. Nam
Prouer. 10. ſtultus, inquit Sapiens, in riſu operatur mala. Verùm non de illo hæc dico, fratres: ſed vt tanquam bonus & probatus medicus, charitatis admiſceas pharmacum, in vinculo pacis. Ignis enim ignem non extinguit. Alioqui ridendum non eſt: ſed vt charitate, grauitate, ac longanimitate, iracun-
Iacob. 1. di dæmonis impetum reprimas. Nam ſcriptum eſt: Ira viri, iuſtitiam Dei non operatur. Alibique dicit: Momentum enim furoris eius, ruina ipſi. Si porro & frater tuus, dum leniter arrides, non ædificatur: ne vincatur ab ira, admitamur modis omnibus curare ac conciliare fratrem. Cùm dicat Domi-
matth. 5. nus, & Saluator noſter Ieſus Chriſtus: Si offeras munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid aduerſum te: relinque ibi munus tuum ante altare, & vade primùm reconciliare fratri tuo; & tunc veniens offer
Hebr. 12. munus tuum. Et per Apoſtolum admonet, dicens: Pacem ſectamini cum omnibus, & ſanctimoniam: ſine qua, nemo videbit Deum.

Et ne te doceat inimicus improbus dicere: Non triſtor de contumelia qua affectus ſum: ſed quòd in præſentia fratrum me conuitijs exceperit. Hoc te conturbat, ſerue Domini Ieſu Chriſti? Sed vbi arma tua reliquiſti, ô miles Chriſti? dico
Philip. 2. autem de Cruce, quæ crux eſt humilitas; ſicut ſcriptum habetur: Humiliauit ſemetipſum, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis. Vis oſtendam tibi, frater, quòd cum gratiarum actione debemus omnia ſuſtinere, quæcunque pro Chriſto nobis illata ſunt: ſiquidem Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti veſtigijs inſiſtere velimus? Chriſtus eſt vita noſtra, & ſalus animarum noſtrarum. Qui ergo pro Chriſto patitur, pro ſui ipſius ſalute & vita patitur. Oſtendam verò, & perſimiles nobis paſſibiles homines, quòd per humilitatem grati acceptique Deo fuerint, primúmque tibi ab ijs, qui ſe-

cundùm carnem ambulant, producam exemplum: deinde ad eos qui ſpiritaliter vitam duxerunt, tranſibimus. Contumeliâ affectus es? mente pugilum certamen perpende, eoſque qui publicis ſpectaculis interueniunt: quomodo propter momentaneam gloriam, anxietates & opprobria, ſæpe etiam mortes perferant. Verùm omiſſis illis qui ſecundùm carnem ambulant, veniamus ad eos qui ſecundùm ſpiritum. Quando fugit Dauid à facie Abſalon filij ſui; nonne egreſſus Semei, contumelijs excepit Regem Dauid in conſpectu omnium qui comitabantur ipſum? Num ſeorſim maledicebat Regi, vt dicere quis poſſet, quòd ea de causâ patienter ac longanimiter contumeliam Rex tulerit? Et non ſolùm maledicebat, ſed etiam execrabatur, ac lapides in Regem projiciebat: ita vt quidam ex veris amicis, Regi diceret: Quare maledicit canis hic moriturus, Domino meo Regi? vadam & amputabo caput eius. Rex autem ad eum: Quid mihi & vobis eſt filij Saruiæ? ſinite eum ſic maledicere: Dominus enim præcepit ei, vt malediceret Dauid. Et quis eſt qui audeat ei dicere, quare ſic feciſti? Rurſuſque ait: ſinite eum vt maledicat: ſi fortè reſpiciat Dominus humilitatem & afflictionem meam, reddatque mihi bonum pro maledictione eius, in die iſta. Vides chariſſime, quòd in humilitate ſeruierint Sancti & iuſti Domino? Si porro Rex & Propheta cùm eſſet, tantum ſtudium & humilitatem exhibuerit: quales obſecro eſſe oportebit mendicos, & peccatores? Reuolue ſimul etiam mente, ipſius ſancti Dauid obliuionem iniuriarum, erga Saùl. Quare & nos, fratres, longanimitatem colamus, alter alterius onera portantes. Quis enim eſt miles, qui dum ſuum aſpicit commilitonem ab aduerſarijs comprehenſum, non decertet ac pugnet cum aduerſarijs, vt commilitonem ſuum è manu eorum, qui captiuum eum ducunt, eximat atque recuperet? Quando autem recuperare eum nequierit, tunc plorat & lamentatur, memor ſodalis ſui atque amici. Nonne multò magis debemus nos pro inuicem ponere animas noſtras? Cùm Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus dicat: Maiorem hac charitatem nemo habet, quàm vt quis animam ſuam ponat pro amicis ſuis. Ipſi gloria & potentia in ſeculorum ſecula. Amen.

2. Reg. 16.

Ioan. 15.

PARÆNESIS XXXIII.

De Patientia & Compunctione.

CHariſſimi, præbeamus nos tanquam ſtrenuos milites, pro Rege noſtro Chriſto alacriter mortem oppetentes. Quando enim adhuc in ſeculo eramus, quando in humanis negotijs verſabamur, talia non patiebamur, neque tot ærumnas ſuſtinebamus: Nunc autem cùm acceſſerimus ad Dominum, vt ei maximè placeamus; incurſiones eiuſmodi, tentationes, vexationeſque in nos improbi hoſtis excitantur. Vides autem nos hæc Domini causâ perpeti: cùm enim nobis inimicus inuideat, noſque à vitæ viâ conetur abducere, in mollitiem deſidiamque nos inducit, ne Deo complacentes, ſaluemur. Quantùm igitur aduerſum nos malignus exſurgit: tantùm nos in patientia inueniamur viriles, magnanimi, ſtrenui & alacres, paratos nos præbentes ad ſuſtinendum vſque ad mortem, propter ſpem in Chriſtum, & cunctæ eius inſidiæ diſſoluentur. Habemus ſiquidem defenſorem & propugnatorem noſtrum Chriſtum, quique nobis oppreſſis & ſperantibus in ipſum patientiam præbet, illoſque confundit; nobis interim præmia victoriæ atque laborum, id eſt, Regnum cælorum, propter Dominum, reportantibus. Præbeamus ergo nos velut incudes percuſſi, & nequaquam terga vertentes, neque aliquam notam mollitiei, vel deſpicientiæ, deſidiæue per flagella atque tentationes in nos ipſos admittentes. Cæſi vincamus aduerſarium, per patientiam: Etenim Dominus noſter ſic hanc vitam traduxit, flagellatus, contumelijs affectus, conſputatus, lapidatus, ac denique ignominioſa quoque morte crucis, ab impijs affectus: omniaque ſuſtinuit propter noſtram ſalutem, nobis exemplum vitæ relinquens, vt quâ viâ tribulationum, tentationum, ac mortis ipſe ambulauit, eâdem quoque qui in ipſum verè credunt, & cohæredes regni eius fieri deſiderant, iter ſuum inſtituant. Vt quemadmodum ipſe per multas paſſiones, poſtremò autẽ in Cruce moriens, vicit crucifixus, & moriens ſuperauit, interemit,

condemnauitque peccatum in carne, abigens aduersarias potestates, sicut scriptum est: Exspolians principatus & potestates in cruce, ostentauit palam triumphans illos in semetipso: Ita & nos omnem ipsius insultationem, angustiamque ab hoste improbo illatam, viriliter alacriterque etiam ad mortem vsque si sustinuerimus, tunc aduersarium superabimus, per fidem & patientiam, ac spem firmam in Dominum. Sicque probati inuenti, & hinc redemptionem merebimur, sanctique Spiritus sanctificatione implebimur, & hæreditatem deinde vitæ æternæ consequemur. Nam in spiritali certamine, victoria contra aduersarium, per passiones & mortem comparatur. Patiendo igitur & moriendo propter Dominum, promptissimè superabimus omnem inimicorum potestatem. Neque ergo nobis laboriosum sit, quamcunque tribulationem ac tentationem perferre: sed desiderium omne figentes in Dominum, & ob oculos mortem eius statuentes, cum patientia, quæcunque sustinebimus. Et sicut dictum est à Domino: Quotidie tollentes crucem eius, quæ est mors, sequamur ipsum. Atque ita facilè quamcunque afflictionem tolerabimus, siue occultam, siue manifestam. Si enim mortem à Domino sustinere exspectamus, & coram oculis ponentes, semper desideramus: quantò magis qualescunque afflictiones graues, opportunè importunéque cum omni prorsus gaudio sustinebimus? Propterea graues nobis, molestæ, & intolerabiles res aduersæ videntur, cùm mortem Domini continuò ob oculos constitutam non retinemus, ipsumque non semper mens concupiscit. Nam qui Christum possidere desiderat, etiam pro ipso pati optabile omnino illi est, & expetendum. Itaque Christi amatores in hoc apparent, quando omnem tribulationem ipsis superuenientem, generosè alacriterque propter spem in Deum sustinent. Quocirca obsecremus Dominum, vt intellectum nobis concedat, ad cognoscendam diuinam eius voluntatem, promptéque præstandam eam, in omni patientia & longanimitate, cũ gaudio & exultatione, quam ipse largiatur nobis, confirmans nos in omni beneplacito suo: vt probati, dignique reperti, æterna perfruamur salute; In Christo Iesu Domino nostro: Cui gloria & potentia in secula seculorum. Amen. *Coloss. 2.*

PARÆNESIS XXXIV.

De passionibus ac perturbationibus animi.

VIr in torpore ac negligentia dies suos transigens, seipsum decipit, prorsusque non cogitat de bonis, quæ Dominus Deus iustis præparauit. Nec supplicia peccatoribus parata considerat, sed seipsum absque timore vllo pascit: in tali autem omnem concupiscentiam operatur carnalem hostis improbus; nequitque talis intelligere, qua ratione ne porta quidem Vrbis potest animaduertere, quinam per eam ingrediantur, & exeant. Nam concupiscentia in mentem eius ingressa, oculos ipsius obuelat. Athletas porro variis modis inimicus oppugnat: & ante quidem consummationem iniquitatis, vehementer eam in oculis ipsorum imminuit; potissimùm verò concupiscentiam voluptatis carnalis: tantúmque eam in ipsorum oculis, priusquã peragatur scelus, extenuat improbus; quomodo si quis poculum aquæ frigidæ humi effunderet. Consummato autem iam scelere, vsque adeo illud extollit atque exaggerat malignus in manibus fratris qui in illud incidit, vt nihil suprà. Quin etiam desperationis aduersus eum vndas excitans, sæpè quoque & per parabolas se illi opponit, talia ipsi suggerens dicensque: Quid feciſti, inanis & inutilis operarie? Nũc patefaciam ibi cui labor tuus sit similis: Quemadmodum si quis sibi plantasset vineam, quam studiosè coluisset atque custodisset, donec fructum ferret: deinde illâ vindemiatâ, vini cados implesset; tum verò repente surgeret, arreptâque securi dolia frangeret, effusumque vinum periret; huic simile est opificium tuum. Hæc improbus dæmon fratri suggerit, volens ipsum in profundum desperationis deprimere. Quare hasce inimici machinationes prænoscens, frater charissime, fuge peccatum. Et si fortè in delicto aliquo præoccupatus fueris, ne in eodem permaneas errato: verùm resurge, & conuertere ad Dominum Deum tuum, in toto corde tuo: vt saluetur anima tua. Ad improbam porro cogitationem dicito: Etsi dolia confregi, vinumque deperdidi: vinea tamen adhuc supersest, & Dominus lon-

ganimis est, & misericors, ac iustus: & spero bonitate eius mihi cooperante, fore vt iterum ipsius vineam studiosè excolam, atque custodiam: ac dolia ex ipsa vt antea compleam. Ait quippe per Prophetam Esaiam ipse: Si fuerint peccata vestra, vt phœniceum, quasi niuem dealbabo: & si fuerint vt coccinum velut lanam dealbabo. Et, si volueritis, & audieritis me, bona terræ comedetis. Si autem nolueritis, neque exaudieritis me, gladius deuorabit vos: os enim Domini locutum est ista. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen. *Isai. 1. iuxta 70.*

PARÆNESIS XXXV.

Quomodo oporteat consolari pusillanimes.

FRater suum quærebat fratrem, illóque inuento, dixit ad eum: Quo te recipis frater? ille autem ad eum: Quidam in angustiis versabatur ex fratribus, & abibam consolaturus eum. Et frater eius ad ipsum: Si propter Dominum abijsti, mercedem habebis. Sunt enim nonnulli, qui videntur consolari, ac compati, & nesciunt quòd potiùs affligant, & ad nocendum abeant: Frater autem: Et qualis, inquit, ille qui sic suum consolatur fratrem, ad nocumentum & damnum? Respondit illi frater eius: Si vir spiritalis fuerit, qui alterum consolatur, non ad nocendum, sed vt multùm profit, vadit. At qui, quæ carnis sunt, sapit: hic nihil proderit. Frater autem ait: Vellem scire vtriusque verba: ne fortè dum prodesse cupio fratri, obsim. Et frater ad eum: A Domino miserationes quæramus ambo, vt gratiam suam cordibus nostris immittat: nam sine gratia ipsius, homo rectè & cum virtute agere nihil potest. Audi ergo gratiam cooperantem. Qui carnalia sapit, ad fratrum consolationem vadens, talia depromit: Quid habes, inquit, mi frater? Ille verò ad ipsum: Rem quandam necessariam ab Oeconomo postulaui, nec dedit mihi, vel alium adhibet fratrem, à quo sit violatus iniuriâ. His auditis, qui scilicet ad consolandum venerat, exclamat dicens: Et quamobrem iste nos vsque adeò dedecore afficit? Nam & mihi aliàs idem fecit, ignominiæque notam intulit, *Differentia inter Consolatorem spiritalem & sensualē*

& honore à nobis afficitur, & non intelligit, neque vult seipsum ferre, putantque Prefecti eorum qui hîc sunt, in hoc solùm loco licere saluari: vel hîc tantummodò solem oriri, & alibi saluari hominem non posse. Recedo & ego à loco isto, & ab istis hominibus liberor: magisque in verbis hisce, fratri nocet. Si porro & alij reperiantur, eidem obnoxij cogitationi, peiùs fratris cogitationem dissoluunt atque euertunt. Sæpe verò contingit & vinum in medium proferri, & donec inebriati fuerint, non cessant potitare, & verbis contendere ad inuicem. Accidit autem quòd & manibus se inuicem adoriantur: alij verò etiam in ipso loco, ex nimia compotatione obdormiscunt.

Frater autem ait: Cuperem spiritalium quoque nosse verba, vt optima ex iis mihi ipse deligam. Ille verò respondit: Spiritalis, quando ad fratris conceſſurus est adhortationem, in primis etiam priusquam suâ egrediatur cellâ, in oratione consistit, vt Dominus viam suam prosperet, venienſque ad ianuam fratris & pulsans, pœnitentiam agit, admissusque ingreditur, ac se ad orationem componit. Postea verò, simul in silentio sedent. Deinde ad fratrem, dominus cellæ: Bene, inquit, venisti, frater: aduenisti enim benedicturus nobis. Frater respondit: A pietate & reuerentia tua ego benedicar. Obsecro igitur te, benedicte à domino, quid est quod habes? At frater, cogitationes suas profert, ac fratrem quendam esse qui ipsi molestiam exhibuerat. Quibus auditis, frater ait: Domine adiuua me; non enim sinit inimicus quemquam quiescere. Rursus autem sermonem subiungens, dicit: Veruntamen chariſſime, & vbi non est tribulatio? vbi non est labor? Mundani, nonne laborant? Nautæ, per maria discurrentes, nonne periclitantur? Milites in bello, nonne pericula subeunt? & quo pacto nos sic pusillanimes sumus tanquam soli anguſtiis ac tribulationibus pressi? Mundani in mundanis laborãt, & fatigantur; spiritales in operibus spiritalibus afflictantur; at mũdi tristitia mortem operatur: qui autem secundum Deũ est dolor pœnitentiam in vitam æternam. Et nos ergo tribulati, ne pusillanimes simus. Scriptum est enim: Tristitia vestra
Ioan. 16. conuertetur in gaudium. Et tu quidem ista sustinuisti, nunc autem carne consummaris? Recordare, quòd mundo renuntiasti,

nuntiasti, ac propriæ voluntati, & verbum non sustines? Nam nostro ventri seruimus, propriæque voluntati? & verbum non toleras? propter quod etiam à mansione vis abscedere. Istane nostra laus est? Itane inimicus cogitationem humilitatis deprædatus est, & ea de causa perturbationes vehementer in nos insurgunt? Ne mihi res veras ad te referenti irascaris: hæc enim pro te tolerans, loquor. Nam vnde causa prouenit? planè vel ob cibum, aut ob potum: aut quòd verbum tolerare nolueris, tantis affectus es damnis. Et reputasti omnia velut stercora, vt Christum lucrifaceres: & iterum antiquis mentem pateris demergi passionibus? Nam nisi continentiam diligamus, nisi tribulationem feramus, nisi nostram voluntatem abscindamus, non est nobis libertas dicendi: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Perpende mente qualis eras, dum primùm ad ianuam monasterij aduenisti, spiritu feruens in timore Domini. *Mat. 19.*

At fortè cupis dicere: homines isti cogitationem meam peruerterunt. Ergo nostri ventris mancipia facti sumus, & propriæ voluntatis? Vis ostendam tibi, charissime, ex nostra ignauia id ortum esse? Lot in Sodomis habitabat, & non cum iis periit. Giezi Prophetæ Elisæo seruiebat, & peccauit. Similiterque Samüel apud Heli permanebat, & simul cum filiis ipsius versatus est: & illi ceciderunt, hic autem saluatus est; quia in veritate dilexit Dominum. Iudas porro Iscariotes cum discipulis sequebatur Dominum: & tradidit magistrum ac Dominum gloriæ in manus impiorum. Ne igitur cedamus inimici consilio suggerentis, videlicet, honestas prima fronte causas ad animas nostras euertendas. Ex diuinis enim Scripturis exempla habemus, quomodo vnusquisque sibi ipsi attendere debeat; siue cum iustis conuersetur, siue cum peccatoribus. Inter iustos ergo ac bonos dum commoramur, iustè ac sanctè viuamus: at si peccatoribus cohabitemus, demus operam, vt à nobis illi ad viam pertrahantur salutis, diuina adiuuante gratia.

Quòd si vis dicere, debilem te esse & pusillanimem. Audiamus sacras Scripturas, & Sanctorum Patrum viuendi normam imitemur, vt sanetur anima nostra: & non solùm dum audimus, compungamur, & paulò pòst deteriora aga-

mus. Nam qui ita sermonem accipit, nunquam fructum referet: cùm radicem tales in seipsis non habeant; omnis au-
Mat. 3. tem arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Tanquam infirmi, auscultemus admonitiones virorum timentium Dominum, qui ad sanitatem deducant animam: & ne similes efficiamur illis, qui, quæ voluntatis sunt propriæ, audire solùm volunt: vt ne miserè, insanis ac temerariis cogitationibus adhæreamus. Dixit enim quidam sanctorum Senum: Si conspexeris adolescentem propria voluntate in cælum ascendentem, tene ipsum: expedit enim ipsi. Id verò de illo quoque intellige, qui cùm ætate sit senex, mente tamen est iunior. Dicit enim in Pro-
Prou. 12. uerbiis Sapiens: Viæ insipientium rectæ coram ipsis: qui autem sapiens est, amplectetur consilia. Audiamus porro
1. Pet. 5. & eum qui dicit: Adolescentes, subditi estote senioribus. Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: quia Deus
Iacob. 4. superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Sunt enim nonnulli, qui sibi videntur sapientes esse, & non dignantur obedire iis qui verè sapientes sunt, ac cognitionem Dei habent. Quos etiam iure Apostolus vaniloquos & seductoTit. 1. res denominat, dicens: Sunt multi vaniloqui, inobedientes, & seductores.

Alteri porro sæpe cogitatio suggerit, & ait: Iunior adhuc es, circa senectutem tuam pœnitentiam ages. Et si ad senium peruenerit, iterum cogitatio ipsi obijcit: Nunc consenuisti, & requie indiges. Vnde necessarium est, charissime, cum timore & tremore Domino quotidie inseruire. Quis enim nobis dixerit, certioresque fecerit, fore vt consenescamus? & si consenuerimus, quòd bonam cogitationem inueniemus? siquidem vel iam hinc salutem nostram neglexerimus. Audiamus dicentem Dominum: Vigilate & ora-
Mat. 24. te, quia nescitis diem, neque horam. At nos ob nostrum torporem, atque segnitiem, graue reputamus suaue iugum Domini. Quot putas, charissime, in mundo diuersimodè conflictari atque vexari, eorumque filios pro pignore poni? aliorum verò etiam optimatum filios in captiuitatem delabi, & in seruitutem diuendi, seruientes vilioribus ac miserabilioribus hominibus, quàm sint ipsi, in terra aliena? Alij verò inopes atque mendici, in plateas & vicos ciuitatis

proiecti iacent nudi, frigore æstuque afflicti: nobis verò non satis est habere tectum hoc, quod nobis largitus est Dominus, & mundanarum rerũ curâ vacuos esse atque solutos. Hæc recolamus memoriâ, & non aspernemur gratiam Dei, beneficia eius: quia dignatus nos est suaui iugo suo. Imò & quæsiuimus, inquit, & non dedit nobis. Et quis scit, non ad commodum & vtilitatem nostram, id accidisse? dicamus autem & istud: Nonne nouit quispiam nostrûm, sese inobedientem fuisse Domino: & tamen id videns Dominus, patienter ac longanimiter tulit?

De præfectis porro nostris, relinquamus Domino. Omnes enim astabimus coram tribunali Christi. Nam Deus personam hominis non accipit. Exurge igitur, & præcinge teipsum. Et ne succumbas cogitationibus. Audi dicentem: Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Hei mihi peccatori, chariſſime. Tot ac tanta Dominus gloriæ pro nobis pertulit: quid poterimus ei, æquiualens passionibus proferre, quas propter nos sustinuit? Procidamus ergo coram ipso, tota mente ac viribus, patientiam à bonitate ipsius deposcentes. Per multas enim tribulationes oportet nos intrare in regnum cælorum. Dixit quippe Saluator suis discipulis: Vos tribulationem habebitis in mundo, mundus autem gaudebit, vos verò contristabimini; sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem peperit puerum, iam non meminit horæ illius propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur tribulationes hîc habebitis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Et sic confirmans fratrem verbo veritatis, secundùm donum gratiæ, vterque gratias agit Domino. Si porro etiam gustare inter se cibum contigerit, omni cum honestate ac verecundia comedunt & bibunt, ob sustentationem corporis: & ne inebrientur vino, in quo est luxuria. Faciens ergo opus Domini, reuertitur ad cellam suam, glorificans Deum super mutatione atque conuersione fratris. Quoniam ipsius est potentia & gloria, in secula seculorum. Amen.

Rom. 12.

Act. 14.

Ioan. 16.

PARÆNESIS XXXVI.

Oportere fratrem cùm legit, aduertere: & studiosè legere velut in præsentia Dei.

FRater chariſſime, ſi onus legendi mandatum tibi fuerit coram fratribus; aduerte diligenter, vbi qui auſpicatus eſt, finiuit: & reſumptis verbis, lectionem incipe: vt ſit lectio tua inſtar catenæ ex auro contextæ. Nam qui verbum vnum contemnit, & verſus tranſilit; hic neque diſcere vult ſicut oportet, neque eos edocere, qui attendunt: ſolum enim finem Sermonis expetit; & quando abſoluatur liber. Tu autem chariſſime, ſobrius eſto ac vigilans, vt & tibi ipſi proſis per lectionem tuam, ac iis qui te auſcultant. Quòd ſi repente imperetur tibi vt legas: ex ſiniſtra parte, lectionem aggredere. Si autem initium Sermonis ſit; dic titulum atque inſcriptionem: ſic enim quod legitur, intelligetur. Sin verò librum bene compunctum, rectéque deſcriptum habes: poſſide ac tene eum, ne in ipſo offendiculum legenti reperiatur, aut exſcribenti.

PARÆNESIS XXXVII.

Non debere nos huc illucque retorquere oculos, ſed potiùs deorſum aſpectum habere, ſurſum verò animam ad Dominum.

INTERROGATIO.

IN quonam, fornicationis dæmon funditus profligatur?

RESPONSIO.

NOn ſolùm per abſtinentiam à cibis: verùm etiam vt oculos auertamus, ne videant vanitatem. Nam in oculo vago atque diſtracto adulterium conſiſtit, quod &

Dominus teſtificabatur, dicens: Amen dico vobis, quia omnis qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, iam mœchatus eſt eam in corde ſuo. Hanc fornicationem eradicat, atque euellit, qui oculos deorſum deprimit, ſurſum autem mentem ad Dominum attollit. Et qui ventrem domat, aſpectum quoque cohibet. Grauis enim ac vehemens eſt proditor, oculus vagus atque diſtractus. Nam ceteræ affectiones atque perturbationes animi, recentem habent tentationis ardorem. Bellum autem oculorum, & præſens, & abſens, dolore affligit animam, prauâ concupiſcentiâ inflammans mentem. Exempli gratiâ, chariſſimi: Audiuit quis ſuauem muſicorum concentum, & præteriit: poſtea luctus vocem audiuit; & planctus dulcem muſicorum concentum depulit. Similiter guſtauit quis mel, poſtea verò aliquid etiam acerbiſſimarum deguſtauit ſpecierum: & acerbitas mellis dulcedinem ex gutture reiecit. Item, odoratus eſt quis ſuauiſſimum aliquid, deinde etiam malum aliquem olfecit odorem; & grauis odor ſuauitatem odoratus exſtinxit. Et rurſus, tetigit quis aquam frigidam, ac poſtea ebullientem attigit; & feruor calidæ, frigiditatem aquæ repreſſit. Ceterùm vagi atque diſtracti oculi bellum, & præſente & abſente materia comburit mentem per concupiſcentiam. Quin etiam in ſomnis corda ſimplicium, imaginationibus illudit: Nam dæmones tentationem in animo deſcribunt, mentemque exercent, efformantes tentationem in oculis hominis. Pro quo & Propheta obſecrat, dicens: Auerte oculos meos; ne videant vanitatem. Effrænata quippe concupiſcentiæ cogitatio, mentem etiam puram ac ſimplicem transfert atque immutat: Nam in oculorum conflictu, dæmonum inſidiæ latent, niſi præciderit qui aſpectu ſuperatus eſt. Quando ergo efformare tentationem dæmon inceperit, & in mente tua ac cogitatione depingere pulchritudinem mulieris, quam aliquando conſpexiſti, vel quid ſimilium: in medium tibi adducito timorem Dei, & memineris illorum qui in ſepulchris dormiunt. Cogita diem tui hinc exitus, quando anima tua ſeparanda erit à corpore: conſidera formidandam atque tremendam vocem, quam audituri ſunt, qui iuſtitiam neglexerint, & Chriſti præcepta non ſeruauerint: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo

Matth. 5.

Pſalm. 118.

Matth. 25.

& angelis eius : vbi erit fletus, & stridor dentium. In tenebris exterioribus considera vermem non quiescentem, & tormentum non cessaturum. Horum reminiscaris. Ista animo tecum perpende : & exterminabitur è mente tua concupiscentia voluptatis carnalis : sicut dissoluitur cera à facie ignis : non enim resistere poterunt timori Dei.

Quicunque enim prauæ concupiscentiæ non resistit, sed euacillat, lasciuè oculos suos dimittens : prorsus & mentem ad passiones eiusmodi inclinauit : & nisi ob verecundiam omisisset humanam, sæpe etiam corpus corrupisset. Si ergo non se sobrium ac vigilantem talis præbuerit, timoremque Domini præ oculis suis constituerit : non tardabit etiam corpus corrumpere. Nam istum dæmonem, qui oculorum euagationem atque distractionem suggerit, alius dæmon subsequitur, qui naturaliter in carne operatur peccatum. Si enim secundus priorem viderit potuisse animam ad distractiones eleuare : continuò consilium suggerere incipit, peccatum carnaliter perficiendi. Incipit enim aliquid eiusmodi suggerere, & ad eum, qui oculorum aspectu victus est, dicere : Ecce, studio & instituto proprio peccasti, inquiens, & corde iam mœchatus es. Deinde etiam præcepto excidisti : & peccatum transgressionis mandati modò reputatum est tibi : nunc ergo tuam perfice concupiscentiam : cùm idem sit agere, & in animo habere : fruere igitur ipse tua concupiscentia. At tu charissime, ne acquiescas consilijs
2. Cor. 2. ipsius : non enim (vt ait Apostolus) eius cogitationes ignoramus. Nam in istis animam tuam ipse venari cupit. Audi porro & de eo Parabolam : Adolescens quidam erat in regione quadam, & sibi ipse tres virgines desponsauit : peregréque in regionem longinquam est profectus, vbi cum diutiùs moraretur, vna virgo sibi virum accepit : secunda autem elapsa, similiter scortationi se dedit, & vterum tulit. At tertia virgo, secum dixit : Nisi humanus me cohiberet pudor, ego quoque mihi virum caperem. Et incepit virgo in eiusmodi versari cogitationibus : ac postea recordata est adolescentis peregrè profecti, à quo & arrabonem acceperat post reliquas virgines : pœnitentiâque ducta, defleuit quòd etiam omnino permisisset cogitationem improbam in suo

corde succrescere. Quando ergo iam reuersus est adolescens, qualem putas ex tribus istis virginibus ipsi fuisse magis acceptam? nonne postremam, quæ cogitauit solùm, & non opere perfecit? imò verò & de praua cogitatione pœnituit, ac fleuit. Quapropter necessarium fuerit dicere solicitanti dæmoni ad actionem iniqui peccati: Tametsi oculis impegerim, & corde mœchatus sim: ipsum tamen cor meum adulterio obnoxium, gemitibus inenarrabilibus conteram; & oculum collapsum, lacrymis abluam. Quoniam cor contri- *Psal. 50.*
tum, & humiliatum Deus non despiciet. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XXXVIII.

De Mansuetudine.

ITtane ô Monache, professus es te Christo placere velle, vt tentationes ac tribulationes, quæ ingeruntur ab aduersariis, non fortiter sufferres, neque correctiones & admonitiones à tuo Præfecto susciperes: cùm Apostolus dicat: Quòd si extra disciplinam estis, cuius participes facti *Heb. 12.*
sunt omnes: ergo adulterini & non filij estis? Cæsus es? gaude te cæsum esse verberibus: verùm, erratum corrige. Iniustè verberatus es? gaude, quoniam merces tua magna. *Actor. 5.*
Nam & Apostoli, qui salutem mundo nuntiabant, oppidatim velut facinorosi atque malefici cædebantur, & non irascebantur, neque ægrè ferebant: sed gaudebant, quòd digni haberentur pro nomine Iesu contumeliam pati. Quare tu quoque gaude, quòd dignus sis habitus, qui pro nomine ipsius, ignominiâ afficiaris.

At fortè quis ex negligentioribus dicet: Doleo hoc mihi accidisse, & quidem post tantos labores. Istud te angit, serue Christi? hinc ergo teipsum cognosce; num reuera post tot annos, passiones & affectiones tuas viceris? num superueniente aliqua ignominia gauisus sis? & non potiùs superbieris de gloria quæ obtigit? Nam si quis existimat se ali- *Galat. 6.*
quid esse, cùm nihil sit, ipse se seducit. Experimentum enim gubernatoris, in tempore fluctuationis ac tempestatis

apparet. Nam qui se iactitat, & dicit: Tot iam annos in vita solitaria ago: promissi autem sui effectum non ostendit, neque rationes castæ ac religiosæ vitæ susscipit; instrumenta hic circumfert, quorum artificium nondum didicit. Consenuisti in habitu? tanquam experientiam prædictæ vitæ habens, forma esto iuuenibus & inexpertis. Si verò adhuc es nouitius: senioribus morem gerito. Etenim terreni regis milites, ducibus atque principibus suis subiiciuntur, parentque. Nonne multò nos magis decet obedire, non solùm ob timorem, sed etiam propter conscientiam? Nam si illi, qui secundùm carnem militant, omni studio contendunt curare subditos suos: quomodo tu, qui & vitam ipsam abnegasti, pateris te ab eiusmodi distrahi passionibus, effrænis, atque inobediens, & Christi disciplinam propulsans? Laudem quidem & gloriam perfectorum Anachoretarum expetimus: verùm labores, quibus acquiruntur honores, subterfugimus. Cur tantam tibi quietem & laborem, ob diem horamve vnicam perire pateris? Si teipsum peremeris, quis miserebitur tui? Hæcne tua laus? istane probatio tua? vt vel modica tibi obueniente tribulatione, & habitum & vitam abneges, ac contra te, inimicum propriâ negligentiâ armes? Ne frater, ne quæso aduersariis des terga: verùm resiste, atque oppugna eos, & à te profugient. Existimo enim eum, qui tui curam susscepit ac præfecturam, non in tuo gaudere vituperio, quippe cui incumbat rationem pro te reddere Domino: sed gaudio afficitur, si te perfectum Christo Domino sistat. Ingredere igitur in teipsum chariſſime,
Ephes. 6. & reuertere in requiem tuam. Induere thoracem fidei, & tibi galeam salutis impone. Assume gladium Spiritus sancti, quod est verbum Dei. Esto forma & exemplum mansuetudinis fratribus concordibus. Admirentur etiam Superiores patientiam tuam. Gaudeat & Spiritus sanctus in te inhabitans de fortitudine tua. Si autem exiguam non feras tentationem, quomodo magnam sufferes? Et si puerum vincere nequeas, virum perfectum in lucta quo pacto superabis? Et si verbum non toleres, verbera quomodo perferes? Et si alapas ac verbera non sufferas, crucem tuam quomodo portabis? Et si crucem portare nequieris, quo pacto gloriæ
Psalm. 43. consors in cælis eris, cum iis qui dicunt: Hæc omnia venerunt

runt super nos, nec obliti sumus te, & iniquè non egimus in testamento tuo. Et rursus: Quoniam propter te mortificamur tota die, æstimati sumus sicut oues occisionis. Volebam mihi silentium imponere, frater dilecte, ob confusionem faciei meæ, sed dolor cordis mei, vt loquar perurget. Ita, frater chariſſime, obliti sumus eorum, quæ propter nos omnium nostrûm sustinuit Dominus? quippe qui nostrâ causâ contumelijs affectus est, & contemptui habitus. Audiuit, dæmonium habes, & non est ira commotus; audiuit, seductor es, & non est vltus; alapis percussus est, pugnis cæsus, & cruci affixus, acetum cum felle gustauit, lanceam in latere accepit: hæc cuncta propter nostram salutem sustinuit. Hei, hei, misero mihi; hei, hei infelici mihi, & peccatori: quia inexcusabilis sum. Quid dicam, aut quid eloquar coram te, Domine, qui occulta nosti cordis mei? Propitius esto mihi indigno peccatori Deus, qui planè nullam iniuriam, aut verbum contumelioſum, propter te, qui tanta propter nos pertulisti, audire volo. Quis super me non plangat, qui religionem ac pietatem mihi pro operimento malitiæ vindico? Nam verbis monachatum profiteor: operibus autem ad iracundiam Dominum prouoco. Verè quia abundauit iniquitas, refrixit multarum animarum charitas. Resipiscamus, & ad Dominum reuertamur, obsecro chariſſimi: non enim quemquam saluari cupientem reiicit Dominus, sed etiam saluti cooperatur. Dicamus & nos cum Propheta: Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, & pedes meos à lapsu. Placebo in conspectu Domini, in regione viuorum. Vt nos quoque illud audire mereamur dictum: Hic filius meus mortuus erat, & reuixit; perierat, & inuentus est. Quia Deo nostra gloria, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Matth. 26 27.

Psalm. 114.

Luc. 10.

PARÆNESIS XXXIX.

De inobedientibus, & de ſtatu ac timore Dei, & de futuro iudicio.

CHariſſime, ſi frater aliquis aduentans, cohortetur te, dicens: Veni nobiſcum, velut ſanguine iuncti communicemus conſilia noſtra; in fratria ac factione coniuncti ſimus; Contradicentes verò reprimamus; Senioribus reſiſtamus, & non reuereamur caniciem; percutiamus œconomos; ſubſannemus quietis ac ſilentij cultores; religioſos ac pios ludibrio excipiamus; Cunctos nobis ipſi ſubiiciamus: erimuſque nominati ac celebres; Reprehenſi, ne præbeamus ſilentium; vnà pariter vociferemur, ne noſtrum appareat mendacium; Admoniti faſtum retineamus ac tumorem; adhortationibus interpellati, efferamur. Sit noſtra vis lex iuſtitiæ: nam quod infirmum eſt, velut inutile reprehenditur. Tu ergo chariſſime, ne cum iis in via ambulaueris: verùm ab ipſis declina, & te expedi. Non enim conquieſcent, niſi malè egerint. Reſponde autem ei, qui iſta dicit: Nihil mihi tecum eſt negotij. Iſta omnia effugi: & rurſus iiſdem ſeruire volo? Quæ vtilitas detonſi capilli? aut cuiuſmodi vtilitatem ac fructum ex iis rebus quis capiat? Mente retineamus, quòd mundum deſeruerimus, vt Monachi eſſemus: & quo pacto tu animas vis fratrum turbare? Audiens autem iſta veridica verba, ne ſuccenſeas: nam communis eſt adhortationis vtilitas. Et cur non agnoſcimus, quæ pſallimus? Nonne iſta canimus: Beatus vir, qui non abiit in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſterit: & in cathedra peſtilentiæ non ſedit. Sed in lege Domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte? Et rurſum ait: Quoniam nouit Dominus viam iuſtorum; & iter impiorum peribit. Et in alio iterum Pſalmo dicit: Quia ecce, qui elongant ſe à te, peribunt: perdidiſti omnes qui fornicantur abs te. Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino ſpem meam. Rurſuſque ait: Inimici verò Domini, mox vt honorificati fuerint & exaltati; de-

Pſal. 1.

Ibidem.

Pſalm. 72.

ficientes quemadmodum fumus deficient: Mansueti autem hæreditabunt terram; & delectabuntur in multitudine pacis. Dicit porro & in alio Psalmo: Quid gloriaris in malitia, qui potens es iniquitate, tota die. Et in alio ait: Non habitabit in medio domus meæ, qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum. Multos quippe cogitatio decepit superbiæ, inania spirans. Nam scriptum habetur: Non alta sapientes, sed humilibus consentientes. Quiesce igitur obsecro: ne fortè dum ad tempus voluntati tuæ indulges, nouissima tua in dolore peragas. An potius insidias struere conaris aduersus locum hunc sanctum? secundùm eum qui dicit: Qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem. Concedamus ergo ad cellas nostras. Defleamus peccata nostra, vt Deum placatum reddamus: propter quem etiam ex vano hoc seculo egressi sumus: ne quando rapiat, & non sit qui eripiat. Consideremus hæc clarè atque perspicuè: quoniam & si mille nunc simus, in die tamen mortis singuli hinc soli abibimus: solùm opera quemque sequentur sua, quæcunque hîc egerit, siue mala siue bona. Hæc meditare, de istis cogita, vt à ventura fugere possis ira. Non enim nobis est possibile, manus effugere Creatoris nostri, secundùm Psalmistam dicentem: Quo ibo à spiritu tuo? & quo à facie tua fugiam? Nemo ergo seipsum decipiat. Nam coram tribunali Christi oportet nos omnes præsentari: vbi cuncta erunt nuda & aperta oculis ipsius, vbi millia millium, & decies centena millia sanctorum Angelorum & Archangelorum assistent coram eo, & omnes cælorum Virtutes mouebuntur. Et vbi tunc erit superbia atque inflatio? vbi tunc temulentia & excandescentia? vbi tunc luxus atque lasciuia, minæ, & iactantia vana? Quis horribiles Angelorum Dei minas sustinebit? Cogitemus fore, vt qui Christum Dominum exspectarunt, & ei accepti fuerunt, ipsi tunc nos iudicent. Sicut scriptum est: An nescitis, quòd Sancti hunc mundum iudicabunt? Ipsi enim cùm similes nostri passibiles fuerint homines, in mundo gratos atque acceptos se Deo præbuerunt: Nos verò malis operibus Deum exacerbamus.

Psal. 51. *Psalm. 100.* *Rom. 12.* *Psalm. 4.* *Psalm. 138.* *1. Cor. 6.*

•Sed fortè dixerit quis duplicis animi homo: Nouit, in-

quiens, Dominus quæ meæ sunt imbecillitatis, & compatitur infirmitati meæ. Hei mihi, hei mihi. Quis hos non deploret? quoniã in opere Domini infirmitatẽ prætexim⁹: ad pugnas autem & fratrias seu factiones, ac contradictiones faciendaque mala potentes sumus. Cur teipsum decipis, Deum
Eccl. 7. 2. irridere putans? Ne senines mala, & mala non metes. Audi eum qui dicit: Quis durus factus, & ante eum permansit? Qui
Iob. 9. Iuxta 70. in vetustatem perducit montes, & nesciunt: qui subuertit eos in ira. Aut potiùs cor nostrum in crapula & ebrietate, curisque secularibus incrassatum est ac impinguatum: vt ordinem nostrum atque institutum intelligere nequeamus. Nam pro eo, quòd vnumquemque nostrũm cogitare secum oporteret, & dicere ad animam suam: Non reperio quò me bene vertam; quin potiùs omni vento circunferor. Et, quorsum ego aliorum animas, in meam damnationem conturbo? Et nonne magis mihi conueniebat, etiam tale quid conantes, aliqua commonitione & adhortatione ad modestiam reuocare & in officio continere, ne adoptione excidam? Scri-
Matth. 5. ptum est enim: Beati pacifici: quoniã ipsi filij dei vocabuntur At nunc quid agã negligens? Quid in die iudicij, corã horribili tribunali non solũ pro anima mea: sed etiã pro illis, quibus scandalo fui, & à via veritatis auerti, respõdebo? Nã cùm alius patrem reliquisset & matrẽ: alius vxorem & filios, fratres & amicos, vniuersamque substantiam, propter spem in Christum; quietamque vitam elegissent: Ego miser non cessaui eos diuexare, atque affligere. Et dum per quietem atque tranquillitatem contendũt placere hominum amatori Deo: tu hisce contraria agis, & tua non conquiescis in cella; verùm monachorum cellas obis, peruertens fratrum animas, & fratres inter sese traducens, ac calumniis premẽs, suspicionesque improbas ipsis proferens, & cogitationum pulueres iis excitans, ac pugnas fraternitati conflans. Nam quia te malæ concupiscentiæ emancipasti: stulta atque inepta ista didicisti. Quid ita crudeliter tuâ ipsius vitâ abuteris? Cur damnũ animæ tuæ, velut lucrum reputas? Cur in te alienа attrahis mala? Nisi deinceps temperatè ac modestè te gesseris, vitæque tranquillæ te dederis: etiam ab eis coarguêris atque damnaberis. Cùmque penitus in profundum collapsus fueris malorum; tunc etiam tu veritatis inimicos accusabis. Non

enim subsistet impiorum consilium, secundùm eum qui dicit: Dominus dissipat consilia gentium, & quæ sequuntur: Consilium autem Domini in æternum manet. Aut adhuc magis ex duritie cordis nostri, & ob corporis nostri vires efferimur? nescientes dictum illud: Quoniam gigas non saluabitur in multitudine virtutis suæ. Et paulò post: Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius. Vt eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame. Ne recuses, admonitus. Video enim inclinationes tuas, ambitionem, dominandique libidinem spirantes. Noli suspicere humanam gloriam: sed in consequens periculum respice. Siquidem potentes potenter tormenta patientur. Nam si animam vnicam, quam nobis credidit Dominus, neglexerimus; permiserimusque eam desolari ac deuastari, & spinis impleri, tanquam vineam in sepimento neglectam: quomodo totius paradisi nobis curam Dominus committet? Qui enim in paucis, inquit, fidelis est, etiam in multis fidelis erit. Et qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est. Oremus igitur pro anima nobis à Deo concredita: vt de ea rationem reddere possimus, quando Dominus vniuersum mundum discutiet. Non enim exiguum sequetur eos periculum, quibus gregis ouium fuerit cura commissa: si præter voluntatem Principis pastorum, ouibus abusi fuerint. Nam potentes, sicut iam dictum est, potenter tormenta patientur. Quare resipiscamus ante finem vitæ; priusquàm hinc nobis emigrandum sit, ac moriendum: vbi non erit, qui pro nobis aduocati ac patroni partes suscipiat. Ibi conspiciemus mites & humiles corde, in magna gloria: nos verò, qui inobedientes ac contumaces sumus, in angustiis & suspiriis. Nihil enim propter Deum facimus, nihil ob charitatem ipsius, nihil cum humilitate: sed omnia in fastu ac superbia, omnia studio complacendi hominibus, & ob perditam inanem gloriam. Omnes superbi sumus, omnes iracundi, & excandescentes: inuicem enim nobis inuidemus, inuicem æmuli sumus, inuicem nos mordemus, & deuoramus. Citò anticipent nos misericordiæ tuæ, Domine: quia pauperes facti sumus nimis. Adiuua nos Deus salutaris noster. Dicentem audi: Qui non est mecum, contra me est; & qui non colligit mecum, dis-

Psal. 32.

Luc. 16.

Psalm. 78.

Matth. 12.

Luc. 17. pergit. An oblitus es frater lapidis molaris, in supplicium definiti aduersus eos qui scandala committunt? Ne decipiaris ô homo: Impossibile enim est, sine timore Dei, magnaque humilitate proficere. Nam quæ absque iis commoda acci-
Heb. 5. dunt, damna conciliant. Scriptum quippe est: Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo. Diuerte
Psalm. 33. ergo à malo, & fac bonum; inquire pacem, & persequere eam, vt assequaris, quoniam oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum: vultus autem Domini super facientes mala, vt perdat de terra memoriam eorum.

Ne simulachris, & opinionibus huius seculi abstrahamur: nihil enim ab vmbra differt. Nam multi cùm obdormissent opulenti, surrexerunt pauperes. Et qui hodie princeps, cras magistratu priuatur. Et qui hodie Rex, cras morietur. Beati autem qui sustinent Dominum, & fallaciam seculi huius abominantur: nam reuerâ gloriam futuram hæreditate possidebunt. Ille enim diues induebatur byssо, & purpura, & quotidie epulabatur splendidè; ipsumque felicem prædi-
Luc. 16. cabant filij istius seculi: at non Angeli Dei. Lazarus verò mendicus, vlceribus plenus iacebat ad ianuam diuitis, cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa diuitis: sed & canes aduentantes lingebant vlcera eius. Lazarus ergo non cupiebat aliud ab ipso diuite, neque ex ferculis mensæ ipsius; sed neque ex quibus comedebat diues; verùm tenuia saltem atque abiecta petebat, ex quibus vescebantur canes. Et quantùm quidem diues suspiciebatur ac magnificabatur ab hoc seculo, propter gloriam de ipso conceptam: tantùm ab iis mendicus spernebatur ac respuebatur: Angeli verò Dei, patientiam ipsius admirabantur. Quando ergo vtriusque iam aduenit finis, factum est vt deportaretur mendicus ab Angelis in sinum Abrahæ; diues autem in supplicium iniectus est: & in inferno suos eleuans oculos, cùm esset in tormentis, videt Abrahã à longè, & Lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit: Pater Abraham miserere mei, & mitte Lazarum vt intingat extremum digiti sui in aquam, & refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Dixit autem Abraham: Fili, recordare quia tu bona tua recepisti in tua vita, & Lazarus similiter mala: nunc autem hîc consolatur, tu verò cruciaris. Et in omnibus his, inter

nos & vos chaos magnum firmatum est: vt qui volunt hinc transire ad vos, non possint: neque inde ad nos transmeare. Dixit autem: Rogo ergo te, pater, vt mittas ipsum in domum patris mei: habeo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormenti. Et ait illi Abraham: Habent Moysen & Prophetas, audiant illos. At ille dixit: Non pater Abraham: sed si quis ex mortuis resurgens, ad eos ierit, fidem ei adhibebunt. Ait autem illi: Si Moysen & Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Quid profuerunt diuiti illi, in hora illa, diuitiæ quas habuit; & oblectatio qua exhilarabatur quotidie splendidè?

Conemur igitur, fratres charissimi, effugere supplicia, contemptoribus & peccatoribus parata: antequàm nos in illum tormenti locum tradamur. Et tunc plangemus amarè, cùm non sit qui pro nobis ibi interpellet, aut nos consoletur: audientes simul & ab iis qui tormenta inferunt, quòd peiora his supplicia promeriti sitis; nam ipsi vobis hæc feciſtis. Cùm enim per modicum tempus præteriti seculi, iudicium hoc per pœnitentiam effugere posſetis, neglexiſtis: deliciisque indulsiſtis, ac corda vestra nutriuiſtis, velut in die occisionis. Vbi sunt oblectamenta temporis præteriti? Vbi fallacia eius, & risus? Nonne ecce illa, vmbræ instar præterierunt? & tanquam nebula gracilis, quæ à procella impellitur, & tanquam fumus qui à vento diffusus est? Nunc ergo quantùm tulit desiderium, præmiis iſtis ac suppliciis voluptatum præteritarum perfruimini. Non enim iſtis contenti eratis: quoniam non solùm in tantorum malorum foueam vos ipsos conieciſtis, verùm & alios vobiscum pertraxiſtis. Nec eo contenti fuiſtis quòd propriam neglexeritis animam: sed aliorum quoque animas peruertiſtis. Quæ igitur virtus, ac quale præceptum, reddet Deum vobis placatum? Animæ enim vestræ, amarulenta æmulatione, & contentione, inuidia, atque omni malitia repletæ erant. Excandescentiam fœuarum bestiarum dilexiſtis: nunc verò vniuersa mala quæ præterito tempore operati estis, circundederunt vos. Deum loquentem vobis quotidie per Prophetas, & sacras Scripturas, spreuiſtis, irriſiſtis, & in sublime vagati estis. Et quantùm in vos, benigniſſimi Dei

longanimitas intendebatur : tantùm & veſtra peccata redundabant. Domino autem dicente : Nolite diligere mundum, neque quæ in mundo ſunt : vos de gloria, & auaritia atque ambitione contendiſtis. Domino dicente : Beati qui lugent nunc : quoniam ipſi conſolabuntur. Et, Beati pauperes ſpiritu ; quoniam ipſorum eſt regnum cælorum : vos ſuperbi & arrogantes euaſiſtis, & riſui atque fallaciis dediti. Cùm Dominus diceret : Beati mites, quoniam ipſi poſſidebunt terram : vos immanes & immites facti eſtis. Cùm Dominus diceret : Beati qui eſuriunt, & ſitiunt iuſtitiam ; quoniam ipſi ſaturabuntur : vos iuſtitiam odiſtis ; & qui eam colebant, eos perſecuti eſtis. Cùm diceret Dominus : Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur : vos abſque miſericordia & compaſſione, cum eiuſdem conditionis atque naturæ hominibus verſati eſtis. Cùm Dominus diceret : Beati mundi corde ; quoniam ipſi Deum videbunt : veſtra corda auaritiam, & concupiſcentiam prauam meditata ſunt. Domino dicente : Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam ; quoniam ipſorum eſt regnum cælorum : vos & iuſtos afflixiſtis, & veritatem non cuſtodiſtis. Nunc ergo quid clamatis ? Tempus pœnitentiæ veſtræ præteriit. Illîc virtutum opus exerceri poterat ; at hîc compenſationum retributio eſt. Nunc coronam acceperunt iuſti : vos autem peccatores in confuſione conſtituti eſtis. Nunc iuſti lætantur : at vos peccatores gehennæ ignis traditi eſtis. Nunc iuſti, inſtar lucis reſplendent in regno cælorum ; vos verò peccatores, in tenebras miſſi eſtis exteriores. Nunc iuſti cum Angelis collaudant Deum : vos autem peccatores cum dæmonibus ploratis è tormentis, dentibuſque ſtridetis, pœnitentes, & nihil proficientes : quoniam pœnitentiæ veſtræ tempus, in negligentia perdidiſtis. Nonne vos eſtis, qui à iuſtis vos ipſos ſegregaſtis : & peccatorum atque impiorum opera imitati eſtis ? Nunc autem & vos cum ipſis traditi eſtis in ſupplicium. Deplorate igitur tormenta & ſupplicia vtriſque illata. Tunc quoque nos valde ingemiſcentes, fletu exclamabimus amaro, dicentes : Iuſtus es Domine, & iudicia tua recta. Quando enim in præterito adhuc eramus ſeculo, iſta nobis per ſanctas aperuiſti Scripturas, & non credebamus, ſed dubitabat

Ioan. 2. *Matth. 5.* *Tob. 3.*

bat cor noſtrum: at nunc manifeſtè cuncta oculis noſtris cernimus. Væ nobis: quoniam dies noſtros in multa perdidimus negligentia. Hæc ergo præcognoſcentes, chariſſimi fratres, ſtudeamus effugere confuſionem illam, & ſupplicium æternum: vt digni gaudio reddamur iuſtorum.

Quouſque tandem veteris hominis concupiſcentias circumferimus? Quouſque mentem noſtram in vanis ſeculi huius voluptatibus ſinimus? Reſipiſcamus igitur, & euigilemus tanquam ex ſomno, ex memoria inanis vitæ iſtius. Surſum mentem & cor habeamus: vbi permanentia, vbi pulcherrima ſunt bona, vbi vera vita, & lux vera. Deteſtemur mundum & quæ in ipſo ſunt. Corruptibilia propter incorruptibilia, & terrena propter cæleſtia contemnamus. Dominum, qui fecit & creauit nos, totis viribus diligamus, ſolum bonum & benigniſſimum Dominum. Diligamus & nos inuicem propter Dominum. Cerne enim Domini benignitatem & amorem erga homines: quippe qui ita ſuos allocutus eſt diſcipulos: In hoc inquiens, cognoſcent omnes quòd mei diſcipuli eſtis, ſi dilectionem habueritis ad inuicem. Non dixit: Si vitulos, & hircos mihi obtuleritis. Sed dixit: ſi dilectionem ad inuicem habueritis. Seruemus ergo charitatem, fratres, caſtitatem, pietatem atque religionem, quietem ac tranquillitatem, humilitatem, & quæcunque decent ſanctos. Deteſtemur autem impudentiam, & multiloquium. Nam ſcriptum habetur: Vir linguoſus non dirigetur ſuper terram: virum iniuſtum mala venabuntur in interitum. Cognoui quòd faciet Dominus iudicium inopum, & cauſam pauperum. Veruntamen iuſti confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo. Rurſuſque ait: Super quem reſpiciam: niſi ſuper manſuetum, & humilem, & tranquillum, ac trementem ſermones meos? Ipſe porro Deus, & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui habet poteſtatem vitæ & mortis, illuminet oculos mentis veſtræ, ad rectè piéque ſeruiendum ipſi omnibus diebus noſtris: & ad miſericordiam inueniendam coram ipſo in die illa. Recordamini & mei peccatoris Ephræm, qui iſta conſcripſi, in precibus veſtris, obſecro: vt & miſericordiâ in me indignum moueatur omnium Dominus. Quoniam ipſi gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

Ioan. 13.

Pſalm. 103.

Eſaiæ 66.

PARÆNESIS XL.

De Pietate, & abstinentia ab illicitis; ac de timore Dei.

CHarissime frater, attende vehementer, ne deperdas viam rectam, vt ambules in viis tenebrosis: ne quando in nouissimis tuis, apud Deum & homines inueniaris peruersus & obliquus. Væ enim, inquit Sapiens, iis qui derelinquunt vias rectas, vt ambulent in viis tenebrarum. Væ his, qui lætantur in malis, & gaudent in consuetudine mala: quorum semitæ obliquæ ac prauæ, & flexuosi cursus eorum: vt longè abstraharis à via recta, & alieneris à sententia iusta. Ideo addit, & dicit: Non enim apprehenduntur sub anno vitæ. Nam si per semitas bonas ambulassent, etiam semitas iustitiæ planas ac faciles inueniissent. Qui recti sunt & boni, inhabitatores erunt terræ; & simplices atque innocentes remanebunt in ea. Viæ autem impiorum è terra perdentur, & iniqui expellentur ab ea. Necessarium ergo est incedere per viam rectam, secundum eum qui dicit: Ne declines ad dexteram neque ad sinistram: auerte pedem tuum à via mala: vias enim quæ à dextris sunt, nouit Dominus: peruersæ autem sunt, quæ à sinistris sunt. Deum time, & timor eius custodiet te. Serua mandata ipsius, & mandata eius in veritate deducent te. Contumacia verò, aut pestilentia, aut inuidia, aut superbia, & his similia, non commorentur in sinu tuo; neque ingluuies, vel turpitudo, vel stultiloquium, vel scurrilitas, quæ ad rem non pertinent. Omnis enim, qui in hisce ambulat, à via veritatis aberrat, seipsum per loca inuia terendo. Qui autem in via ambulat recta, ipse se in mansionem vitæ proueheret atque deducet. Ne ergo religionem ac pietatem veram, & ab omni simulatione alienam deperdas, frater charissime. Pietas porro est, abstinere ab omni specie mala. Si verò acciderit, nos de opere bono contumeliam pati: ne erubescamus opprobrium nobis iniustè ab hominibus illatum, & faciamus quæ non oportet. Scriptum est enim: Populus meus, cuius nomen meum in cordibus vestris, nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorum ne

Prouer. 2. Iuxt. LXX.

Prouerb. 4.

Ephes. 5.

Isaiæ 51.

metuatis. Sicut enim veſtimentum inueteraſcet tempore, & ſicut lana comedetur à tinea: ita deſtruentur obuentura mihi mala. Iuſtitia autem tua in ſeculum manebit, & ſalus tua in generationum generationes. Rurſuſque ait: Dominus Deus aperuit mihi aurem; ego autem inobedientem me non præbeo, nec contradico. Dorſum meum dedi in flagella, & maxillas meas in colaphos: faciem autem meam non auerti à confuſione ſputorum. Et Dominus factus eſt mihi adiutor, ideo non ſum confuſus, ſed poſui faciem meam vt petram duriſſimam, & ſcio quòd non confundar. Propterea, licet videatur ex ſeipſa comprehendiſſe ac ſuperaſſe, non reformidemus, neque viam rectam deſeramus, ſecundùm eum qui dicit: Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Et denuo ait: Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, omnes qui ſperatis in Domino. Et: Noli æmulari gloriæ peccatoris: non enim noſti, quid de exitu ipſius erit. Melius eſt enim cuncta ſecundùm Deum agere, & laudari ac probari in Domino, quàm conuerſari malè, & turpem famam habere. Cùm Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus dicat: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Ne ergo à via recta diuertas in loca inuia: ne fortè in præcipitia & deſerta loca incidas, & ferarum agreſtium multitudo circundet te, congregatioque aquarum multarum, & tunc pœuitentiâ ducaris, dolore afflictus. Quis enim dolet, niſi quem mala detinent? Deus quippe benignus ac bonus cùm ſit, malum non vult plaſmati atque figmento ſuo, ſecundùm eũ qui dicit: Non enim delectatur in perditione viuorum. Iuſtitia enim perpetua eſt & immortalis; Alioque in loco refertur: Nemo cùm tentatur, dicat, quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum eſt; Ipſe autem neminem tentat. Vnuſquiſque verò tentatur à concupiſcentia propria abſtractus & illectus. Deinde concupiſcentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò cùm conſummatum fuerit, generat mortem.

Eſa. 50. iux. LXX.

Pſalm. 26.

Pſal. 30.

Matth. 5.

Sap. 1.

Iacob. 1.

Concupiſcentia mater eſt peccati. Hæc Euam ex paradiſo eiecit. Hæc Caim fratricidam effecit. Hæc Ægyptiam aduerſus caſtum Ioſeph, in rabiem adegit. Iuuenis

Concupiſcẽtia mala, & damna.

autem Deum timens, hanc deiecit. Hæc populum in eremo proſtrauit. Hæc gentes ſeptem in terra Chanaan deſtruxit; per quam Creatorem ſuum exacerbauerant, quare & exterminati ſunt. Hæc corda filiorum Iſraël, à Deo altiſſimo declinare fecit, quemadmodum ſcriptum habetur:
Ierem. 5. Equi furentes in fœminas, & emiſſarij facti ſunt: vnuſquiſque ad vxorem proximi ſui hinniebat. Hæc iudices populi in Babylone decepit. Concupiſcentia enim praua, mater verè eſt peccati. Hæc bella & tumultus in terra excitat. Hæc Herodiadem ad petendum caput præcurſoris Baptiſtæ ſubornauit. Hanc Iudas amans Dominum gloriæ in
Matth. 26. manus impiorum tradidit: nam aurum appetens, vitam perdidit Propterea omnem concupiſcentiam malam fugiamus, fratres chariſſimi, eamque à corde noſtro depellamus. Non ignoſcamus ei: non enim eſt fructifera, ſed diaboli germen exiſtit. Non eſt morbus carnis, non vulnus, nec cicatrix, neque percuſſio tumens atque inflammans. Non eſt cui malagma imponatur, nec oleum infundatur, neque vincula adhibeantur, ſed vulnus eſt animæ, & percuſſio cordis. Hæc nos à Sanctorum comitatu atque conuerſatione ſeparat. Hæc nos à cæleſtibus diuellit, & terrenis coniungit. Arbor eſt folia habens, fructum verò planè nullum: folia habet & quidem denſa, & in denſitate eius genimina viperarum demorantur. Arborem malitiæ excinde, & pro ea arborem vitæ in anima tua planta; pretioſam, inquam, crucem, ſpem & exſpectationem Saluatoris, paſſioneſque mortis ipſius. Dilectio eius ſit in corde tuo: quemadmodum ſcopulus in mari propoſitus, & nauigia in pelago tempeſtatibus expoſita ad vitæ portum inuitans. Certa tanquam bonus miles,
Ecc. 15. vt coronas aſſequaris. Dicentem audi: Cautos atque abſtinentes facite filios Iſraël. Quando legitimè certaueris, tunc perſpicuè & Regis dona cognoſces. Tunc intelliges bonum & vtile eſſe, agnoſcere & ſuſtinere Dominum, eiuſque mandata ſeruare. Tunc ſenties labores, velut per ſomnium præteriiſſe, cum remuneratione hîc facta. Quemadmodum diadema in capite Regis ſedentis in ſuo regno, gaudium tibi erit & exultatio: & gaudium tuum nemo à te tollet. Concedat porro nobis Dominus, vt miſericordiam inueniamus coram bonitate ipſius, & in præſenti

seculo, & in futuro. Ipsi gloria & imperium, cum Patre initij experte, & sancto ac adorando Spiritu nunc & semper, & in infinita secula seculorum. Amen.

PARÆNESIS XLI.

De his qui propriâ cadunt negligentiâ, excusationesque in peccatis prætexunt.

FRater, solitariam desiderasti vitam, bonum appetiisti opus, si ad finem vsque seruaueris. Aduigila igitur, & tibi ipsi attende, vt sapiens & non tanquam insipiens: vt Monachus, & non quasi à monastico ritu ac more vitam alienam degeres. Non est enim colluctatio nobis aduersùs carnem & sanguinem: sed aduersùs principes & potestates, aduersùs mundi rectores tenebrarum huius seculi, contra spiritalia nequitiæ in cælestibus. Sobrium ergo & vigilantem te præbe vsque in finem; ne fortè propriâ superatus negligentiâ atque segnitie, stultè dicas & insipienter: Ad monachatum accessi, & nec ibi viam salutis inueni. Cur igitur, frater, gratiam aspernamur Domini? & cur vitam solitariam calumniaris: cùm nolis ipse iuuari, neque pro tua anima adlaborare? quin potiùs tuis te abripi finis concupiscentiis, ac cogitationum voluptatibus: & vitam adhuc solitariam accusas? Si enim præcepta Domini custodisses, non sanè excidisses: & si timorem Domini dilexisses, etiam tuam animam conseruasses. Primùm quidem, solitariæ vitæ canonem non seruasti, synaxim tuam neglexisti, obliquè atque dolosè incedere amasti, & superbiam potiùs delegisti. Superiores tuos non honorasti, inferiores autem contempsisti, temperantiam non dilexisti, inexplebilem magis edendi voracitatem amasti, vigilias non es complexus, insatiabilem autem somnum potiùs amplexus es. Castitatem non probasti, sed pollutionem potiùs amasti. Mansuetudinem & humilitatem non coluisti, insolentiam autem ac fastum potiùs dilexisti. Subiectionem atque obedientiam non es sectatus, inobedientiam verò potiùs es amplexus. Furorem & iracundiam *Ephes. 6.*

non odisti, contentionem autem & iniuriarum memoriam magis probasti. Quietem & orationem respuisti: clamores verò & iuramenta, atque maledictiones potiùs coluisti. Grauitatem & verecundiam non seruasti, scurrilitatē autem cum cachinnis magis comprobasti. Taciturnitatem & rectitudinem spreuisti, multiloquium verò & detractionem maluisti. Cum cordis compunctione in precibus consistere non probasti: at euagari potiùs ac mente distrahi amasti. Paupertatem non coluisti, auaritiam verò magis amplexatus es. Exercitatione monastica & labore voluntario non es delectatus: at deliciis & oblectamentis potiùs gauisus es. Propriis operari manibus tibi displicuit: quies autem & otium magis placuit. Fraternitatem non amasti: peruersitate verò improba gaudere potiùs probasti. Compati tribulatis noluisti; durus autem & commiserationis expers esse maluisti. Tribulationes & improperia propter Dominum perferre detrectasti: primam verò cathedram laudesque vanas potiùs affectasti. Timorem Dei, & dilectionem ipsius non seruasti: contemptum autem in eum, & odium in proximum magis amasti. Quid multa? Cælestia odisti, & terrena dilexisti; & adhuc vitam solitariam calumniaris? Non nosti quia scriptum est: Perdet Dominus omnes qui loquuntur mendacium? Et rursus: Nolite aduersùs Deum loqui iniquitatem; quoniam Deus iudex est.

Psalm. 5. *Psal. 74.* *Psal. 49.*

Vides frater, causam ex nobis esse, & non ex aliis? In teipsum ergo descende, & ad Dominum in toto corde tuo conuertere: non enim vult mortem peccatoris, sed magis vt conuertatur ipse, & viuat. Cupit enim Dominus omnes homines saluos fieri; nam bonus est. Vulneratus es? sed curari poteris. Cecidisti? at resurge duntaxat. Ne teipsum in fine perditioni tradas. Ipse enim Saluator dixit: Non indigent qui sani sunt medico, sed qui malè habent; Et: Non veni saluare iustos, verùm peccatores. Ideo, frater charissime, patere, & consilium tibi dabo: In quiete ac silentio reside, & præ oculis tuis timorem Domini gerito, colligensque cogitationes tuas, præside illis vt Iudex; & institutum vitæ temporis præteriti perdisce, ex quo solitariam aggressus es vitam: vt quænam status huiusmodi causa tibi fuerit, intelligas; noteisque in corde tuo damnum ac causam, & vnde ta-

Ezech. 18. 33. *Matth. 9.*

lis damni prouenerit causa. Nam si mercator in piratas atque latrones inciderit, siue etiam submersa fuerit nauis, & onera perdiderit, non obliuiscitur loci vbi eorum iacturam fecit: si autem post multum temporis acciderit ipsi locum eundem adire, magna cum suspicione per illum transit. Quare & nos illorum imitatores simus, aut potiùs iis prudentiores. Illi corruptibilibus deperditis diuitiis, non obliuiscuntur loci: at nos etiam incorruptibilia negligimus bona. In quiete igitur & silentio reside, sicut iam dictum est; tuasque cogitationes recollige, ac spiritum die noctuque scalpe atque scarifica: vt eiusmodi damni & subuersionis causam agnoscas; ne fortè ab initio vanam libertatem habueris quæ piam ac religiosam cogitationem tuam inuerterit, moresque corruperit, ac te inuerecundum impudentemque reddiderit; ne fortè damnum ex multiloquio prouenerit; ne fortè causa ex gula & crapula exstiterit; ne fortè ex inobedientia damnum emanarit; ne fortè ex desiderio & appetitione diuersorum locorum; ne fortè ex ministerij atque distractionum occasione, maximum sibi malum pararit: & vbi aggoueris, abscinde libertatem, atque impudentiam pietate.

Ne verearis ab hominibus præcepta Domini aspernantibus appellari hypocrita. Perspicuum est enim, illos non ad fratris correctionem hypocrisis mentionem facere: sed vt pudore suffundatur fratris causa, impudensque efficiatur, & abhorreat à recta sententia; nam pios ac religiosos, hypocritas nuncupant. Ad quos ait Dominus: Hypocrita, eiice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui. Ne igitur verearis improperia, frater charissime, & verbo indisciplinato ne capiaris; nam indisciplinatos mors comitatur, secundùm Scripturam; quemadmodum & alio in loco dicit: Si enim cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Alibique ait: Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris ac gloriæ, & Dei Spiritus super vos requiescet. Nemo autem vestrûm patiatur vt homicida, aut fur, aut alienorum appetitor. Si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine. Et si iustus vix saluabitur, impius & peccator vbi parebunt? Fuge ergo

Matth. 7.

1. Ioan. 3.

1. Pet. 4.

impunitatem, & risum; non enim conducunt animæ tuæ.
2. Cor. 6. Nam quæ pars fideli cum infideli? Similiter autem & gulam, per temperantiam vince; auaritiam, per exercitationem & inopiam voluntariam: multiloquium, per taciturnitatem: acediam, per cellæ patientiam; negligentiam, per futurorum bonorum memoriam; & inobedientiam, per humilitatem. Sin verò, & sub prætextu detestationis malorum, tibi quid mali parârit inimicus: mundum ac castum deinceps teipsum serua, & non communices peccatis alienis. Mea autem sententia, arbitror initium tibi exstitisse malorum, impunitatem atque licentiam, quæ & te impudentem effecit.
Prouer. 28. Idcirco ait Scriptura: Beatus vir, qui semper est pauidus propter pietatem. Quid porro lucri habet mundus, frater? aut quod bonum diligentibus ipsum præbebit? Accepit quis vxorem, initium curarum; genuit filium: solicitudo altera; nascitur alius: cura abundantior; moritur filius vnus: luctum parentibus suis relinquit. Si porro etiam viuens, improbus euaserit atque peruersus: magis de eo quàm de mortuo dolent. At quando iam viro mortis obuenerit hora; grauiorem propria ducit morte afflictionem suæ coniugis, eo quòd vxorem relinquat viduam, & filios suos orphanos. Ab iis autem omnibus, liberum te reddidit suaue iugum Domini, ô monache, & quomodo rursus ad antiqua vis reuerti? Ne ergo tuam ipse salutem desperes, neque dixeris amplius te saluari non posse: imò saluari te posse confide: sed Dei timorem totâ animâ tuâ cole, & ipse tua sanabit vulnera, teque absque vulneribus deinceps conseruabit. Quandiu enim diuinum colit timorem anima tua, in laqueum diaboli non incides, sed eris velut aquila in sublimia volitans. Sin autem postea, anima torpore correpta, contempserit mandata ac timorem Dei; tunc ab excelsis deturbata, irridetur ab infimis: qui etiam obuelatis eius oculis, agunt ipsam in passiones ignominiæ, tanquam bouem iugo constrictum. Ideo fratres dilectissimi, demus operam veritati, curemus salutem nostram, meditemur horam mortis. Odio prosequamur res mundanas: istæ enim omnes hîc manent; istæ nos non eximent ac liberabunt in hora necessitatis nostræ, quando pœnitentes nihil proficiemus, quando pro remissione deprecabimur, & nullus erit qui absoluat. Hei mihi, heu mihi,

hi, quàm tremenda erit mortis hora, quando anima separabitur à corpore. Tunc non comitabitur filium pater, non filiam mater, non vxor maritum, non fratrem frater: sed solùm opera quæ quisque egit, siue bona, siue mala. Præmittamus igitur nobis ipsi opera bona, vt cum hinc abierimus, admittant nos in ciuitatem Sanctorum.

Quòd si progressum facere velis, Regem ipsum abhinc amicum tibi para; qualem verò putas inuenies gloriam, frater charissime, si amicum Regem gloriæ posthac tibi vindicaueris? Nam sicut hîc ipsum honoras, talem ipse transitum præbebit tibi, & quantùm ei hîc inseruis, tantùm & ipse honorabit te ibi. Scriptum est enim: Sed tantùm glorificantes me, glorificabo: & qui contemnunt me ignominia afficientur. Honora igitur ipsum tota mente & anima tua, vt te honore dignetur Sanctorum. At in quo ipsum vendicare ac possidere oportet? Dicam, offer illi aurum & argentum. Et si nudum videris, cooperi eum. Quòd si nihil horum suppetat tibi: alia ipsi genera auro & argento pretiosiora offer: Fidem scilicet, & charitatem, continentiam, patientiam, humilitatem, ac longanimitatem. Abstine à detractionibus. Serua oculos, ne aspiciant vanitatem, & manus ne faciant iniustitiam. Auerte pedes tuos ab omni via mala, consolare pusillanimes, compatere infirmis. Da calicem aquæ frigidæ sitienti, da fragmentum panis esurienti. Ex quibus habes, ex quibus, inquam, ipse tibi largitus est Dominus, offer ei. Etenim duo æra minuta viduæ non repudiauit Christus Saluator noster. Quid porro etiam Elias postulauit à vidua? nonne modicum aquæ in vase, & buccellam panis? Surgens enim, inquit Scriptura, Elias abiit in Sarepta Sidoniæ, cúmque appropinquasset portæ ciuitatis, ecce apparuit ei mulier vidua, colligens ligna. Et clamauit post eam Elias, & dixit ei: Cape nunc mihi paululum aquæ in vase, vt bibam. Illaque pergente vt acciperet, clamauit post eam Elias, & dixit: Cape nunc mihi obsecro, & buccellam panis in manu tua. Vides charissime, quibus alebantur Prophetæ? modica nimirum aqua, & buccella panis; & quidem cum angustia: omne quippe studium ponebant in bonis, quæ ipsis in cælo reposita erant. Diligamus igitur & nos viam Sancto-

1. Reg. 2. iuxta 70.

Psal. 118.

3. Reg. 17.

rum, fratres chariſſimi. Dum tempus adhuc nobis ſuppetit, præſtemus in eo fructum pœnitentiæ bonum. Ne tempus pœnitentiæ idoneum deperdamus, nec imaginibus atque ſimulachris huius ſeculi diſtrahamur, neque cum viris opera ſua abſque timore Dei peragentibus nos ipſos coniungamus, neque eorum imitemur opera, qui propriam ſalutem deſpiciunt, ſecundùm illud oraculum Apoſtoli: Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Alioque in loco dicit Scriptura: Fili, apprehende diſciplinam meam: ne dimittas eam, ſed cuſtodi eam tibi ad vitam tuam. Vias impiorum non ingrediaris, neque zelaueris vias iniquorum. In quocunque loco caſtrametati fuerint, ne tranſeas illac: verùm declina ab eis, & abſcede: non enim ſomnum capient, niſi malefecerint: ablatus eſt enim ſomnus eorum, & non dormiunt. Comedunt enim eſcas impietatis, & vino iniquo inebriantur. Iuſtorum autem viæ inſtar lucis fulgent, procedunt, & illuminant, donec illuceſcat iam dies. Et rurſus ait: Noli eſſe ſodalis viro furioſo, neque cum amico iracundo cohabites: ne fortè diſcas vias eius, ſumaſque laqueos animæ tuæ. Alioque in loco iterum: Hi ſunt fontes ſine aqua, & nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum in æternum reſeruata eſt. Superba enim vanitatis loquentes, ineſcant in deſideriis carnis luxuriæ eos qui paululum effugiunt, qui in errore conuerſantur, libertatem illis promittentes: cùm ipſi ſint ſerui corruptionis. A quo enim quis ſuperatus eſt, huius & ſeruus eſt. Si enim refugientes coinquinationes mundi iſtius, in cognitione Domini noſtri Ieſu Chriſti, his rurſus implicati ſuperamur, facta ſunt eis poſteriora deteriora primis. Rurſuſque alibi: Rogamus autem vos fratres, vt obſeruetis eos qui diſſenſiones & offendicula præter doctrinam, quam vos didiciſtis, faciunt; & declinate ab illis. Huiuſmodi enim Domino noſtro Ieſu Chriſto non ſeruiunt, ſed ſuo ventri: & per dulces ſermones & benedictiones, ſeducunt corda innocentium. Fugiamus ergo latam viam quæ abducit in perditionem: appetamus autem arctam & anguſtam, quæ in æternum diducit regnum. Laboremus hîc bono & alacri animo, antequàm coactè nobis laborandum ſit, ac laſſeſcendum. Mundum perturbationibus ac paſſionibus obnoxium, vitamque malè affectam oderimus. Rectos no-

1. Cor. 15.

Prouer. 4. inxt. 70.

Prouer. 22.

2. Pet. 2.

Rom. 16.

bis ipsi cursus faciamus. Studium ac diligentiam amemus, feruentes spiritu erga Dominum. Ploremus hîc sponte atque libenter, vt Deum placatum reddentes, eripiat nos ab æterno ploratu, & stridore dentium. Diligamus luctum, quoniam Christi præceptum est. Ipse enim dixit: Beati qui lugent nunc, quia ipsi consolabuntur. Consideremus fratres chariſſimi, eos qui per mare nauigant, qualia subeant pericula cum fluctibus decertantes, & amplitudinem pelagorum transmeantes. Quando autem quis tempus conductionis suæ impleuerit, non reputat pericula quæ in mari decertans sustinuit, propter gaudium: quia plenam mercedem suam accepit, quin & alacrior ad nauigandum in mari, hinc redditur. Illi quidem quando finiunt, tunc incipiunt: At nos, fratres chariſſimi, si assequamur, vt bene finiamus propositum nobis certamen; non ampliùs nobis necessitas incumbet iterum eundem cursum instituendi; cùm id sit impossibile. Exiguum certamen est, fratres, & mercedis retributio ineffabilis. Vigilemus igitur, & diligentes simus in opere Domini, chariſſimi, toto corde ac viribus, donec tempus habemus. Quemadmodum enim dona Dei, & promissa bonis non reuocantur præmia: ita nec malis intentata supplicia. Iccirco beatus vir qui timet Dominum: quoniam ab ipso coronam gloriæ accipiet, quam præparauit diligentibus ipsum. Ipsi gloria, in secula seculorum. Amen. *Matth. 5.* *Iacob. 1. 2.*

PARÆNESIS XLII.

Ad Fratrem qui excidit, & de Pœnitentia.

SVb obedientia Patris spiritalis constitutis suggerit inimicus, dicens: Discede hinc, & priuatim habita, vt quiescas magis. Et si cogitationibus eiusmodi frater consenserit, à fraternitate recedit. Sin autem viderit inimicus cogitationem fratris paululum attendere sibi; tunc suggerit ipsi, dicens: Ingredere in interiorem eremum. Deinde considente fratre per aliquod tempus in eremo: tunc affert ei honestatis inimicus dæmon cogitationem tædij, temporisque produ-

ctionem, ac rerum necessariarum penuriam, senectutis imbecillitatem & solitudinis lassitudinem atque molestiam. Et si inimicus fratrem commouere potuerit; etiam inde ipsum extrahit, transportatque prope castellum, aut ciuitatem. Et tunc fornicationem molitur atque intentat ei dæmon. Quare frater se continet ac cohibet ab accessu ad ciuitatem, neque castellis ac vicis appropinquat. Tunc cernens inimicus propositum fratris, incitamenta ac machinamenta excogitat, quibus fratrem deiiciat, ex quibus vnum est istud: Vna dierum, dum frater in cella quiescit; mulierem subbornat, quæ ianuam eius pulset, prætextu quòd à via aberrarit, & metu perculsa sit, vel quòd pro eleemosyna venerit: aut etiam prætexit se Monachum aliquem notum atque insignem inquirere. Frater itaque ostium aperiens suum, videt mulierem in sua consistentem cella. Quæ ait ad illum: Domine Abba, vbi certus quidam moratur Monachus? & quia inclinata iam est dies fac charitatem ac gratiam suscipiendi nos intrà fores tuas ista nocte: ne fortè oberrantibus nobis, comedant nos feræ syluestres. Sæpe enim etiam aliam secum adducit deceptricem mulier: fortè etiam expensas deferunt, & res necessarias, quibus fratrem inescare volunt. Tunc frater cum vtrisque pugnat cogitationibus, metuitque ne velut immitis atque immisericors, præcepto excidat, & ne fortè etiam boni occasione capiatur eius anima. Sed ne in longum protrahamus sermonem, si concupiscentiâ victus fuerit Monachus, & post consummatum scelus si emittere eam voluerit, respondet illi, dicens: quando me humiliasti ac compressisti: à te dimittis; vt quò velim abeam? At quo pacto ante conspectum parentum meorum comparebo? An poterit amodo res cælari? Certò igitur scias Monache, non ampliùs me à te absceſſuram: quin etiam tecum in tua cella conquiescam; & vnde voles me sustentes. Tunc seipsum Monachus deflere incipit, quòd prorsus ianuam suæ cellæ aperuisset. Ista igitur sciens Monache, teipsum custodi. Nam si in eius laqueosincideris, difficulter te explicare poteris. Laqueis enim, inquit, quæ à labiis sunt, pertraxit eum. Quare prænoscens quæ peccati futura sint nouissima, qualemque committentibus illud infamiam postea conciliet: fuge voluptatem car-

nalem : quippe cuius fructus pudoris atque infamiæ fructus exiſtunt. Et ante voluptat quidem concupiſcentia, poſt voluptatem autem dolor. Perpende ergo animo, quòd voluptatem dolor conſequatur, & fuge peccatum : mente complectens humanum dedecus, atque adeò timorem Dei. Repelle igitur abs te dæmonem volentem te decipere, & labores tuos abripere : vt abſque triſtitia permaneas. Nouit quippe cordium ſcrutator Dominus, quòd non malitiæ causâ, aut humano aliquo odio, mulierem reſpuas : verùm vt non per bonum, tibi opereris malum. Si autem quis dicat, rem bonam eſſe hoſpitalitatem, conſentio & ego : At hoſpitalis vir imitari debet eum, qui aurum in fornace probat, purumque ſibi accipit, improbatum verò deſpicit; hoc eſt, mandatum obſerua, à peccato autem velut ab ore ſerpentis fuge. Nam qui dixit, hoſpes eram, & collegiſtis me : dixit etiam, non fornicaberis. Sobrium igitur ac caſtum te præbe in iuuentute tua. Vigilanter attende, ne fortè otio atque torpori indulgens, inueniaris prauis affectionibus ſeruiens à iuuentute vſque ad ſenectutem. Nam qui in mari naufragium facit, forſitan & vigilauit & decertauit : verùm magna inundationum inſultatio ipſum obruit. Qui autem in portu naufragatur, ſimilis eſt illi, qui merâ ſuâ negligentiâ nauem Domini ſui in profundum deducit ac perdit. Tu ergo in portu verſaris Monache, ſiquidem tibi ipſi attendas. Propterea neque nobis in vicis, ac caſtellis conuerſari expedit : ſin autē te illuc vſque properandi vrſerit neceſſitas, ne colloquiis diſtraharis mulierum. Quemadmodum enim qui hamū deglutit, ita tua abripietur anima. Sobrium igitur, ac vigilantē te præbe, quia non procul abeſt prolapſio. Cum modeſtia igitur ac timore Dei aduersùs tentationem decerta : nam fornicationis mater eſt impudentia. Quòd ſi te liberiùs loquentem, & accedentem ad ipſas viderint, ad peius incitantes, deijcient te. Verùm etiamſi verecundus ſis ac modeſtus, non confidas tibi : ſed aduigila, ne fortè compunctionis & pietatis prætextu mentem tuam verbis blandiloquis corrumpant ac deſtruant. Dixit enim quidam Sanctorum : Sermones proferunt, affectum animi emollire conantes. At certè, quemadmodum dixit Saluator :

Matth. 25.
Matt. 5. 19.
Exod. 20.

Matth. 10. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum; Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices vt columbæ.

Ephes. 5. Admonet autem & per Apostolum dicens: Nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quæ sit voluntas Domini. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria.

Certò igitur scias, charissime, quòd si fueris vt aurum purum in mundo, & ad institutum profectus monasticum, neglexeris te ipsum: non tardabis fieri sicut plumbum. Et si iterum ad monasticum vitæ genus veniens, Dominum in veritate dilexeris: non tardabis fieri vt margarita, non habens maculam, aut rugam, vel quid eiusmodi: sed eris immaculatus omni ex parte. Et istud te rursus nosse volo, quòd qui committit peccatum, grauius bellum habet eo qui se continet. Nam sicut qui lutum in aliquem locum infundit, fœtorem reddit abundantiorem: ita & qui non se continet, passionem auget. Intellige, quòd si te ipsum neglexeris, in

1. Cor. 7. fine te pœnitebit. Cum dicat Apostolus: Qui sine vxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Domino. Qui autem cum vxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est. Tu verò Monache, non mundanam elegisti solicitudinem: sed quo pacto placeas Deo, vnde teipsum castrasti propter regnum cælorum. Rursusque dico, si non continueris, nouissimè multis modis dolebis, secundùm Apostolum dicentem:

1. Cor. 7. Tribulationem verò carnis habebunt huiusmodi. Nam qui vxorem duxit, inopiâ virtutis laborat, curis domûs, & vxoris, educationisque liberorum distractus. Qui autem absque vxore est, solicitus est quæ sunt Domini, quomodo placeat Domino. Teipsum propter regnum cælorum castrasti; non ferro seminaria vasa amputans, quippe quod à virtute est alienum; sed pia cogitatione voluptates comprimens. Quare iisdem terminis, viuendique institutis in-

Eccl. 5. siste. Quia scriptum est: Melius erat te non vouere, quam post votum promissa non reddere. Teipsum igitur ad continentiam compelle; & mundas cogitationes tuas, mentemque inuenies, tanquam portum serenum tranquillitate plenum. Et futurorum bonorum spes, vires animæ tuæ pinguefaciet, quasi adipe & pinguedine repletas: quibus nos Dominus dignetur iustus iudex. Amen.

Neque alio modo templum corrumpas Dei, obsecro, & non contristes inhabitantem in nobis Dei spiritum ; nec sanctos Angelos nostræ deputatos custodiæ, die noctuque, qui & dæmones à nobis repellunt inuisibiles, dentibus aduersùm nos stridentes, ne forte ipsi accusatores nostri, in die euadant iudicij, subijciamurque euersioni Sodomorũ. Nam etsi nos, parietes, ac muri circundederint ; & licet nos tectum contexerit, & fores occlusæ sint, ac tenebræ existant : attamen cogitemus nihil eorum quæ ad nos pertinent, latere eum qui tenebras à luce seperauit. Fidemque tibi Propheta faciat, dicens : Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audit ? aut qui finxit oculum non considerat ? Qui corripit gentes non arguet, qui docet hominem scientiam ? Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt. Vides frater charissime, quòd non solùm hominum actiones intueatur Deus, verum etiam cogitationes. Quòd si tibi suggerat inimicus, dicens : Restat pœnitentia, ideo iam voluntate tua perfruere. Dic ad eum : Quæ vtilitas est diabole, domum bene exstructam diruere, ac de integro rursus ædificare ? Cùm dicat Apostolus : Cum metu ac tremore vestram salutem operamini. Vbi verò metus est & tremor, perspicuum est nullam adesse voluptatem. Da ergo operam saluti tuæ, dilectissime frater, ac mentem ad tranquillitatem traducens, recollige cogitationes tuas, & dic intra teipsum : Tanto iam tempore tuas voluntates & carnis cupiditates exples, & cogitationibus satisfacis tuis ? Quod lucrum his perficiendis retulisti ? Nunquid ad staturam tuam adiecisti cubitum vnum ? At crassus ac pinguis factus ? aliud igitur tibi ipse nihil præter escam vermium collegisti. Quid ergo in die tibi vtilitatis accessit ? Cælestemne thesaurum bonis complesti, dum ita sine metu vitam degis ? Quid igitur tibi profuerit, reliquisse mundum ? Heu mihi, ô anima, quòd ad talem vitæ conditionem, aut potiùs euersionem deueneris ? Ecce fratres mei virtutibus exornati sunt, Deumque in veritate timent : ego autem in tenebris ambulo. Mane respisco propter ea quæ ago, ac die consequenti deteriora perficio. Et cùm mihi Dominus vitam & sanitatem donauerit, his ego confisus Creatorem

Psalm. 93.

Philip. 2.

Quomodo quis ad seipsum redire debeat.

meum exacerbo. Quare negligens es, ô anima mea? Cur pro nihilo ducis? Non enim te pellet atque abijcet Creator, qui te ex non esse ad esse produxit. Ipse mittit Angelum suum: tu hinc discedes? Agnosce infirmitatem tuam ô anima mea. Quandiu factori tuo ac mandatis ipsius reluctaberis? Opprobrium me fecisti? ô diabole, & Angelis & hominibus, morigerumque impiis tuis reddidisti consiliis. Suggeris enim mihi, dicens: Semel exple concupiscentiam tuam, & non ampliùs indulgebis ei, neque cognoscetur peccatum tuum. Et ecce paruum illud. Magnus mihi factus est hiatus: nec possum improbis, variisque concupiscentiis tuis resistere. Nam exiguum foramen aqua inuenit, hiatumque magnum ac omnibus manifestum effecit. Verè enim peccatorum consuetudo in deterius agit eum qui lapsus est. Mentem quippe meam immundis obscurasti cogitationibus, & in peccati foueam impulisti me. Cui dicam, vt super me plangat misero peccatore? Nudum enim me inimicus reddit ob meam pigritiam: verùm spe in Deum respiciens, non despero salutem meam in finem; quoniam clementissimus est, & optimus Dominus.

Quid porro & ad fraudulentum deceptorem inimicum? quia continentiam meam ob stomachi infirmitatem euertit, & me à vigilia in orationibus alienum fecit. Auaritiam in me, pretextu longioris senectutis plantauit, lacrymas meas exsiccauit, cor meum crassum ac stupidum reddidit. Ab obedientia in Christo me segregauit; & in distractionibus me suffixit, inobedientem, ac otiosum me reddidit, ne quid agerem: & vt curiosè ac frustra laborarem effecit. Inuidiam & detractationem me docuit. Trabem, quæ in oculo meo est, non permittit mihi vt considerem: festucam autem, quæ in oculo fratris mei est, oculis meis obijcit. Quæ in corde meo sunt, occultare suadet: sin autem in aliquod impegerit frater meus delictum, de eo vt garriam efficit. Superbiam, & iracundiam atque excandescentiam me edocuit. Ventri & ebrietati, ac voluptatibus me deditum esse fecit. Damna animæ meæ, tanquam lucra comparauit mihi. Pigrum, & murmuratorem, atque multiloquum me esse docuit. Versutum, & susurronem, ac immorigerum me effecit. In lectione & psalmodia, distractum esse aliis, me docuit,

cuit. Oro, & non attendo, captiuum me ducit, & non consîdero. Admonitus frequenter à viris Deum timentibus, bonæ ipsorum adhortationi non parebam: nam sicut iacula illorum verba excipiebam, & commonitus irascebar. Satis sit tibi tantus interitus, diabole.

Agedum in teipsam ô anima mea reuertere. Qua potissimùm re freta, tuum Creatorem exacerbas? Quandiu in iisdem versaris malis? Noli aspernari gratiam eius qui te protegit atque conseruat: ne fortè abs te recedat, & in manus tuorum tradaris inimicorum. Fuge diabolum ô anima mea, & opera eius: nam odium erga homines gerit, & homicida est ab initio. Si ad eum accesseris, non parcet perditioni tuæ. Relinque hostem malignum, & Deo benignissimo adhære. Erubesce igitur ô anima, & in viam salutis reuertere. Vulnerata autem, ne te ipsam desperes. Nam sæpe licet pugil ceciderit, tandem adhuc coronam refert. Cecidisti? resurge. Viriliter age, & dic: nunc incepi. Et ne perseueres in lapsu tuo: ne fortè vt cadauer in auium & bestiarum cibum tradaris. Cùm Propheta clamet: Ne tradideris animam confitentem tibi. Animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem. Procide & tu Regi gloriæ, confitens peccata tua: nam multitudinem miserationum continet. Qui terrenum adire Regem volunt, à ianitoribus prohibentur, à militibus & ministris expelluntur; dona Principibus afferunt, vt voti compotes fiant. Tu autem ad Regem accedens vniuersorum, nihil horum suspiceris. Non dona requirit: nullus enim est qui accipiat, neque qui impediat: quoniam statim Rex inuenitur & admittit te. Malitiæ est immemor, & benignus, & de hominum vitiis dolet. Accede igitur ad ipsum, non in simulatione, neque corde duplici: verùm in conscientia pura. Nam priusquam tu exiguum aut magnum quid loquaris, præuidet de quibus locuturus sis: & antequam tuum aperturus sis os, quæ in tuo sunt corde prægnoscit. Ne ergo vacilles, neque morbum tuum occultes: non enim durus est medicus, sed indulgens solo verbo curat. Dixit, & facta sunt. Hocque ex ipsis crede rebus. Dixit paralytico: Tibi dico, surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam: & è vestigio sanus factus est homo, & baiulans suum quo portabatur lectum, ambulabat sanus. Dixit & le-

Psal. 73.

Marc. 2.

Matth. 8.

proſo: Volo, mundare; & illico mundata eſt eius lepra. Quin
Ioan. 11. & Lazarum quoque quatriduanum ſolo verbo à mortuis excitauit Dominus. Et ne ſigillatim recenſentes, videamur in longum protrahere ſermonem; nam opera ipſius innumerabilia ſunt: Illius etiam (quæ pedes eius lacrymis irrigauit, & capillis ſuis abſterſit) peccata verbo diluit, atque
Matth. 9. dimiſit, dicens: Confide filia, fides tua te ſaluam fecit. Nam fons eſt indeficiens, medicamenta ſalutis hominibus producens. Ne ergo hæſites. Non enim te ſaluari volentem reij-
Matth. 7. ciet, qui ait: Si vos cùm ſitis mali, noſtis bona data dare filiis veſtris, quantò magis Pater veſter qui in cælis eſt, dabit bona petentibus ſe? Accede igitur ad Patrem miſericordiarum, & confitere peccata tùa cum lacrymis, dicens:

Peccaui in cælum, & coram te Domine Deus omnipotens, & non ſum ampliùs dignus vocari filius tuus, neque ſurſum aſpectum tollere, & cernere altitudinem cælorum præ multitudine iniquitatum mearum, neque nomen tuum glorioſum nuncupare labiis mei peccatoris. Nam cælo & terra indignum me reddidi: quia te optimum Dominum exacerbaui. Precor obteſtorque Domine, ne me à facie tua abijcias, neque recedas à me ne miſer peream. Niſi enim me tua gratia protexiſſet, iam ego periiſſem, & eſſem inſtar pulueris ante faciem venti, & quaſi nunquam in hac vita apparuiſſem. Nam ex quo viam tuam dereliqui, nullus hîc mihi bonus occurrit dies. Qui enim in peccatis melior viſus eſt dies, acerbiſſimorum exſtitit acerbiſſimus. Verùm deinceps ſpero fore, vt gratia tua, quæ me confortat, conſulat ſaluti meæ. Nuncque ad te ſupplex recurro, obſecrans, vt me à iuſtitiæ aberrantem via, ſuſcipias. Effunde in me miſerationum tuarum multitudinem, ſicut in filium olim effudiſti prodigum, quia vitam meam dedecoraui, diſſipatis diuitiis gratiæ tuæ. Miſerere mei Deus, & ne vitæ memineris meæ, quæ ad extremam redacta eſt vilitatem. Miſerere mei, ſicut olim peccatricis, & publicani es miſertus. Miſerere mei, ſicut commiſeratione ductus es latronis. Nam is in terra cùm eſſet, ab omnibus reprobatus eſt: at tu eum ſuſcepiſti, & deliciarum paradiſi incolam feciſti. Quare & meam inutilis tui ſerui pœnitentiam ſuſcipe: nam & ego à cunctis ſpretus ſum, atque reiectus. Aduenisti enim Domine, non vt iuſtos,

sed peccatores vocares ad pœnitentiam. Deprecare charissime, & confitere: verùm actio orationi cooperetur, atque confessioni, vt oratio tua sicut incensum dirigatur in conspectu Dei; audiasque: ô homo, magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Ipse autem Deus, qui aberrantium dux est, & collapsorum atque debilium erector, donet nobis vt vitam peragamus irreprehensibilem: statuatque nos à dextris suis in illa die iustus iudex. Quoniam ipsi conuenit omnis gloria, honor, & adoratio, Patri, & Filio, & Spiritui sancto: nunc & semper, & in omnes seculorum generationes. Amen. *Matt. 15.*

PARÆNESIS XLIII.

Quòd non oporteat iurare, neque blasphemare.

CVm dicat Dominus & Saluator noster Iesus Christus: Iterum audistis, quia dictum est antiquis: non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis, non iurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est: neque per terram, quia scabellum est pedum eius: neque per Hierosolymam, quia ciuitas est magni Regis: neque per caput tuum iuraueris, quia non potes vnum capillum album facere nigrum. Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, à malo est. Et quomodo nos præcepta Creatoris nostri transgredi audemus? secundùm eum qui dicit: Et posuerunt in cælum os suum, & lingua eorum pertransiuit in terra. Et audes aperire audacter os tuum, & in cælum verba emittere, iuramenta, atque blasphemias? & non times, ne fortè falx ignea, quam Propheta vidit, demoretur in domo tua, donec ex ea quæ sub cælo est, te excidat ac deleat: dum sic audes os aperire aduersùs Deum omnipotentem, in quem Angeli, Archangeli, Cherubim, & Seraphim, non audent oculos conijcere: sed cum timore ac tremore assistunt collaudantes formidabile, & glorioſum, atque honorabile nomen eius? Et sicut scriptum est: Audaces, sibi *Matth. 5.* *Psalm. 72*

2. Petr. 2. placentes, sectas non metuunt introducere, blasphemantes. Vbi Angeli, fortitudine & virtute cùm sint maiores, non portant aduersùm se execrabile iudicium. Hi verò velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem & in perniciem in his quæ ignorant blasphemãtes, in corruptione sua peribũt, percipientes mercedem iniustitiæ. At tu homo cùm sis, non agnoscis teipsum? An putas quòd probitatem præbeat res ista? non inquam: verùm in perniciem atque exitium ea tibi res accidet: quia & aliorum animas coinquinas, Satanæ administer effectus; Cùm dicat Apostolus: Docentes & commonentes vosmetipsos in psalmis, & hymnis, ac canticis spiritualibus, cantantes in cordibus vestris Domino. Tu verò, pro hisce contraria doces, blasphemias & iuramenta, teque ipsum vnà cum imitatoribus insipientiæ tuæ filium gehennæ efficis: quoniam os quod ad glorificationem suam procreauit Deus, illud tu amaritudine imples. Desine igitur ô homo: ne fortè idem sermo, quem contemnis, flamma fiat in ore tuo; & tuam linguam comburat. Nam si homo homini pugnam suscitans, etiam pace iam facta, in conspectum eius prodire erubescit: quomodo tu hodie in mundo constitutus, & cras tribunali ipsius præsentandus, audes talia eloqui? & non metuis, ne fortè ignis è cælo descendat, & deuoret te: dum tu sic os aduersùs omnipotentem aperis? neque vereris, ne fortè terra sub te repente disrumpatur, & te absorbeat? Ne decipiaris ô homo: impossibile est enim manus effugere Creatoris nostri. Audi eum qui dicit; Blasphemantes: qui rationem reddent Deo, qui paratus est iudicare viuos & mortuos.

Coloss. 3.

1. Pet. 4.

Quousque tandem exacerbamus eum, qui tanta nobis bona donauit? qui puluerem è terra capiens, formauit hominem; & inspirauit in eum spiritum vitæ. Qui cuncta subiecit sub pedibus suis, & nos dormientes custodit, & excitatos protegit, & esurientes nutrit, ac nudos vestit: pusillanimes consolatur: corripit, & miseretur. Qui etiam Filium suum vnigenitum, pro omnium vita tradidit: Nos autem pro beneficiis eius, spinas & tribulos proferimus, quorum consummatio in combustionem. Accede ergo ad benignissimum, & malorum atque iniuriarum planè immemo-

rem Deum: petens ab eo custodiam ori tuo, & ostium circunstantiæ labiis tuis. Cernis enim Prophetam, quomodo tremore ac metu perculsus, & per puram cum Deo precationem sermocinans, exclamabat dicens: Domine audiui auditionem tuam, & timui. Domine consideraui opera tua, & expaui. Ac rursus: Obseruaui, & conturbatum est cor meum, à voce precationis labiorum meorum. Et ingressus est tremor in ossibus meis, & in me conturbata est virtus mea. Quòd si adhuc pergimus iustum contemnere Iudicem, audiamus Apostolum dicentem: An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis? ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis, & iusti iudicij Dei: qui reddet vnicuique secundùm opera eius. Propterea & alibi dicit Scriptura: Si peccans peccauerit homo in hominem, etiam orabunt pro eo ad Dominum: Si autem in Dominum peccauerit; quis orabit pro eo? Iccirco pœnitentiam agamus Fratres: quousque Creatorem nostrum exacerbamus? Si portum perdiderimus: vbi tempestatis ac perturbationis tempore saluabimur? Quòd si Dominum exacerbauerimus: ad quem tribulationis tempore, & in hora necessitatis confugiemus? Ego quidem, dilectissimi, non tanquam opere veritatem demonstrans, ista vobis conscripsi: verùm vti frater consilium præbens. Nisi quia Dominus adiuuit me, paulo minùs in inferno habitasset anima mea. Quocirca & vos ego miserrimus hominum, obsecro: precemini pro me apud Dominum, vt multitudo peccatorum meorum ante finem meum deleatur, ne confundar ab exspectatione mea; Et in hora mortis, me respiciat secundùm multitudinem miserationum suarum; Et tunc per fideles, illuminatosque Angelos, animam meam peccatricem cum vestris animabus ad requiem iustorum deducat. Qualem enim putatis, terrorem atque tremorem habet anima, in hora illa? Nam si is, qui in regionem proficiscitur longinquam, subsistit & admiratur, populum cernens peregrinum, & terram alterius linguæ, quam nunquam vidit: quo putatis timore percelli animam, quando ex hoc seculo ad futurum emigrarit; dum cernit tunc quæ nunquam aspexit? Satagamus igitur

Habac. 3. *Ibidem.* *iuxta 70.* *Rom. 24.* *1. Reg. 2.* *Psal. 93.* *Psalm. 50.*

eorum, quæ ibi contingent, chariſſimi, tota mente & corde. Seruiamus Deo totis viribus noſtris. Cuſtodiamus mandata eius omni contentione. Diligamus formidabile, & omni honore digniſſimum nomen ſanctum eius, & proximum, ſicut noſipſos: vt audire promereamur benedictam illam vocem: Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum, à conſtitutione mundi, Benedictus Deus, qui nos ſua implet benedictione: quoniam in omnia ſecula, miſericordia eius. Amen.

Matth. 25.

PARÆNESIS XLIV.

De Timore Dei.

ATtende tibi ipſi, Chariſſime, ne fortè in negligentia atque dictractione perdas tempus tuum. Attende iis quæ dicta ſunt à Domino: Vineam plantaſti tibi: circunda illi maceriam: Amœnum hortum comparaſti tibi; fructus eius ſerua: vt læteris in nouiſſimis tuis. Et non dimittas porcos tuos, in labores tuos; ne deuaſtent eos. Quid enim prodeſt, fratres, ſi hodie vitam quietam in cella degamus: cras autem in ciuitate ac vicis remoremur, ea agentes, quæ non placent Deo? Quid prodeſt, fratres, ſi vno die ædificemus, duobus autem deſtruamus? Quomodo enim ſic operantibus nobis, perfici poterit opus? Quid nobis, & ſeculo? Quid nobis, & negotiationibus huius vitæ: qui mortui ſumus mundo? At de alimentis fit ſermo? manus ad carnis miniſterium ſufficiunt, maximè adiuuante nos Domino. Nemo enim militans Deo, vt ait Apoſtolus, implicat ſe negotiis ſecularibus, vt ei placeat qui ipſum ad militiam elegit. Ac rurſus: Nocte & die operantes propriis manibus, ne quem veſtrûm grauaremus. Quid nobis cum vicorum viis, ô monache? Si enim dum in noſtra reſidemus atque quieſcimus cella, vitiorum cogitationibus, rerumque adumbrationibus obſiſtere nequimus: quomodo non magis faciliúſque capiemur: ſi in alienigenarum manubias noſipſos coniecerimus? At frequenter vis dicere, ex Præfectorum commiſſione, te neceſſariò vicos adire. Quòd ſi eorum per-

2. Tim. 2.

1. Theſſ. 2.

missu, & propter obedientiam id agas ; extra culpam es, dummodò quod tibi mandatum est, cum timore Dei egeris: at sunt nonnulli, qui prætextu obedientiæ, propriam quoque perficere concupiscentiam quærunt, secundùm hominem veterem. Vide igitur vt prudens, ne pro auro & argento, testam ac lutum inferas: & pro obedientia, inobedientiam operaris. Quid enim profecerunt, qui cum Iesu Filio Naue, & Chaleb profecti sunt ad explorandam terram? quippe qui prætextu obedientiæ, inobedientiam exercuerunt, veritatem deserentes, & à Domino recedentes, atque ab ipso corda filiorum Israël peruertentes. Quocirca siquando in ministerium mittaris: cum timore Dei cuncta gerito, tanquam Deo præsente, & iugiter opera tua spectante. Si enim missus, vadis ministraturus Sanctis, ipsoque ministerio spreto contraria agas, ac Deo contempto delicias quæras, concupiscentiasve expleas: nequaquam obedientiæ opus impleuisti, sed inobedientiæ crimen commisisti. Scire autem te volo, quòd quemadmodum hi, qui te in monasterio quietè ac tranquillè viuentem, & Domino Christo seruientem vident, in te Deum glorificant: ita qui te in ciuitate aut castello facientem quæ displicent Deo adspexerint in te scandalizabuntur. Atqui obsecro quæ tibi merces debetur, si conscientiam proximi vulneres? Quòd si consilio acquiescas meo, vt Deum timeas, & quietam vitam ducas: in te glorificabitur Dominus, eritque tibi ad omnem virtutem capessendam, robur.

Ceterùm suggerit tibi crebrò inimicus, dicens: Interea dum iuuenis es, tuis fruere concupiscentiis. Quot enim putas in seculo deliciis deditos, & tamen cælesti regno non priuatos? Tu ergo dum iunior adhuc es, comede, bibe, seculique voluptatibus perfruere: quando autem ad senium perueneris, tum demum pœnitentiam agas. Quid enim ab eiusmodi ætatis flore, corpus tuum affligere quæris? vide ne fortè in ægritudinem incidas. Dic ergo tu illi, talia tibi suggerent.: Quòd si in iuuentute deprehensus fuero, & ad senectutem non peruenero: quidnam ante Tribunal Christi respondebo? Videmus enim iuuenes quamplurimos in ætate iuuenili morientes, senes verò longæuos: sunt enim imperuestigabilia opera Domini. Et quomodo tu me

decipete tentas, admonens vt senectutis tempore pœnitentiam agam? Dicerene tunc mihi licebit ad iudicem: Iunior deprehensus, ex hac vita excessi: quare dimitte me modò vt pœnitentiam agam? Nonne planè tunc quoque ipse mihi respondebit: Per tot iam annos dimisi te, sæpiusque peccantem in me, patienter tuli, neque confestim te occidi; concedens tempora, loca, & momenta, quibus pœnitentiæ semina iactare posses. At tu tempus quod tibi ad pœnitentiam permisi, in peccatis consumpsisti, ac voluptatibus. Certò igitur noueris, frater, quòd si timorem Dei spreueris, & peccatis teipsum dederis, æterno supplicio condemnaberis. Nam qui deliciis ac voluptatibus sua membra tradidit, non in futuro duntaxat seculo, dolore afficietur: verùm etiam in præsenti, nisi citò pœnitentiam Christo egerit. Similis enim vili atque abiecto erit panno, quo vbi omnes abusi fuerint, ad extremum abijciunt, atque proculcant. Ceterùm tu si ab hisce te omnibus exemeris, & Christo Domino placere volueris, tuam seruans castitatem corporis in charitate Dei, quæ virtutum omnium columna est: similis eris purpuræ regiæ, & fulgebis instar luminaris magni, in medio fratrum, insurgentesque in te auertet atque prosternet Dominus; nam timor Dei, quem amasti, loco muri erit tibi, inuenies que gratiam coram Deo & hominibus. Aduigila igitur, & attende tibi ipsi, hoc sciens, quòd non ignorat inimicus etiam intra claustra atque repagula captare animas torpori & negligentiæ deditas. Sed dicet fortasse insipientium aliquis: non sum idoneus ad resistendum obrepentibus vitiis, verùm statim perturbatione abducor, & in assensum trahor. Ne in eo glorieris: non enim est ista religio, sed ignauia atque dementia. Cùm dicat
Sap. 4. Sapientia: Ne acceptor sis personæ contra animam tuam, neque confundaris in casu tuo. Nunquid, obsecro, si furem senseris effringentem domus tuæ parietem seu murum, iacere te sustinebis, & domum ab eo spoliari? nonne surgens, latronem persequeris? Et quomodo non est tibi curæ, castitas corporis tui: sed Dei prodis templum, illudque corruptelæ exponis? Cernimus quippe, quanto eos dignetur honore Deus, qui à diebus iuuentutis suæ vsque ad senectu-
Ierem. 2. tem seruiunt ei. Ait enim ad Ieremiam Prophetam: Memoratus

ratus sum misericordiæ iuuentutis tuæ, & charitatis perfectionis tuæ, vt sequereris post sanctum Israël. Illos porro qui à iuuentute vsque ad senectutem, sensum sequuntur erroris, ita reprehendit Propheta, dicens: Inueterate dierum malorum, nunc venerunt peccata tua, quæ feciſti priùs. Ideoque beatificat eos Spiritus sanctus, qui iugum Christi super se tulerunt à iuuentute sua, dum dicit: Bonum est viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua. *Dan. 13.* *Thren. 3.*

Euigilemus & resipiscamus igitur chariſſimi, ne fortè summa Dei longanimitas nobis in iudicium sit, dum agere pœnitentiam nolumus: sed singulis diebus peccata peccatis accumulamus. Quis putas diem iudicij mente reuoluit, & non perhorrescit? Perpendamus quæ dicuntur, dilectiſſimi. Cùm venerit æstas, & calores incaluerint, dicere solemus: Duo alij supersunt menses, & æstas præterierit. Quid agemus chariſſimi, si æterno ignis supplicio post mortem damnemur? Et dum rursus hyems obuenerit, dicimus: Alij duo, aut tres restant menses, & magna comminatio ac vis frigoris se remiserit. Quid agemus, fratres dilectiſſimi, si in inferioribus partibus terræ, post mortem damnati fuerimus? Quòd si quis etiam in aduersam inciderit valetudinem, & nocturno somno priuatus fuerit; crebrò oculos in fores atque feneſtras domûs defigit, lucem diei videre desiderans: Nos autem quid faciemus, fratres, si in exterioribus condemnemur tenebris, vbi fletus est, & stridor dentium: vbi nulla spes est aspiciendæ vnquam lucis, in sempiterna secula? Similiter autem & qui in exilium eiectus est, dies, & menses, & annos enumerat, quotidie præfiniti temporis finem exspectans: at qui in futuro seculo condemnatus fuerit; neque dies numerare poterit, neque noctes, neque menses, neque temporum momenta. Sunt enim infinita & sempiterna secula; in quibus, qui nunc lugent ac plorant, tunc consolabuntur: qui verò nunc negligentes, vanisque seculi rebus distracti sunt, tunc condemnabuntur. Nam quæ in deliciis est vidua, inquit Apostolus, viuens mortua est. Et rursus Saluator; Væ qui ridetis nunc; quoniam lugebitis & flebitis. Euigilemus ergo ab hac vita dilectiſſimi. Lugeamus modò, vt tunc consolemur. Vitam *1. Tim. 5.* *Luc. 6.*

quietam atque tranquillam, cum humilitate in cellis noſtris degamus: vt reſpiciat humilitatem noſtram, & laborem Dominus: remittatque nobis cuncta peccata noſtra. Scriptum
Pſal.135. eſt enim: Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri Dominus. Et iterum:
Pſalm.102. Quemadmodum miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentium ſe. Det porro nobis Dominus, irreprehenſibilem peragere vitam, & cum Sanctis ſuis glorificari. Quoniam ipſum decet gloria, in ſecula ſeculorum. Amen.

PARÆNESIS XLV.

De charitate ſiue dilectione.

SI tibi, Chariſſime, donum ſcientiæ & diſcretionis, ſiue gratiarum, & curationum, conceſſum ſit: vide ne fortè his confiſus muneribus, permaneas infructuoſus. Vt
Matth. 25. non dicas tunc: Domine, miſerere. Et reſponſum audias cum his qui à ſiniſtris erunt, quando magnus ille Rex iuſtos
Matt.7.25. ſeparabit à peccatoribus: non noui vos. Scriptum quippe eſt. Non omnis qui dicit mihi: Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis eſt. Multi enim dicent mihi in illa die:
Matth. 7. Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetauimus; & in nomine tuo dæmonia eiecimus; & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis, quia nunquam noui vos, diſcedite à me, qui operamini iniquitatem.
1.Ioan. 4. Cur ita: quia charitatem non ſeruarunt. Nam quemadmodum ſcriptum repetitur: Qui fratrem ſuum quem videt, non diligit, Deum quem non vidit, quomodo poteſt di-
Luc. 12. ligere? Scriptumque eſt: Seruus ille qui nouit voluntatem Domini ſui, & non fecit, vapulabit multis: qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Aitque Apoſtolus: Et adhuc excellentiorem vobis viam de-
1. Cor. 12. & 13. monſtro: Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam; factus ſum velut æs ſonans, & cymbalum tinniens. Et ſi habuero prophetiam, & nouerim myſteria omnia, & omnem ſcientiam: & ſi habuero

omnem fidem, ita vt montes transferam: charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas patiens est, benigna est, Charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunquam excidit. Ecce, audisti charissime, vim charitatis. Hanc tibi in cunctis tuis operibus vindica: vt quantùm duce gratia fieri potest, laudem à Deo referas.

Obtestor autem vos, fratres charissimi, vt mei serui inutilis, in precibus vestris apud Deum gratissimis, memineritis: ne sermones mei sint otiosi atque inutiles; neque contra me faciant coram Iudice, in die atque aduentu Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi. Nihil mihi conscius sum: at iudicij successus terribilis, & ignis zelus, qui aduersarios consumpturus est, horrorem mihi incutiunt. Ceterùm Deus, per suam misericordiam, mihi quoque quamuis indigno introitum vobiscum, & cum aliis electis suis, in suum regnum concedat. Diffundatque Dominus Iesus charitatem suam in cordibus nostris. Quia ipsi gloria, & potentia, in seculorum secula, Amen. *Heb. 10.*

PARÆNESIS XLVI.

Ad Eulogium.

AD fructum obedientiæ respiciens, Frater charissime, tibi de quibus mihi imperaueras, perscribere studui. Principium optimum est timere Dominum. Senectus verò honorabilis, in anima Christo deuota. Qui sibi ipsi attendit, in omni loco salutem assequi poterit. Qui conuersationibus gaudet mundanis, seculum nondum se odisse ostendit. Nam sicut qui ignem excitat, flammam suscitat: ita & mundana colloquia, passiones atque affectiones prauas in corde monachi commouent. Vtinam, frater, aduentantes colloquen-

di causâ, nihil tibi nocerent. Qui mulierum familiaritatem amat: aduersùs seipsum, fornicationis dæmonem excitat. Cùm bonam de te famam acceperint parentes tui, plusquàm vino & epulis lætabuntur. Qui delectatur ebrietate, multis damnis afficietur. Dicit enim & agit, quæ non decent, deprædaturque proprias diuitias, & velut alienas distribuit etiam inimicis: nam ebrietas mentem atque intellectum ipsius excæcauit. Modestum ac grauem te gere, frater: modestia enim & grauitas pacificum ac tranquillum vitæ statum parit; porro tranquillus vitæ status, vitam perturbationibus liberam efficit. Sit tua modestia cum humilitate coniuncta: vt verus monachus reddaris, & charitatem atque temperantiam possideas. Multiloquium, frater, mentem sensumque obtenebrat: mens autem tenebris obducta, ad impudentiam trahit: impudentia verò fornicationis est mater. Qui silentio gaudet, absque perturbationibus viuit: quin etiam ne proximum quidem irritat. Risus porro & impunitas, instar veneni nouitio obest, ac monacho quoque inutilis. Nam illos, qui nunc lugent ac plorant, beatificat Dominus. Iactura est monacho, multiloquium. In mensa maximè tacendum. Ama silentium frater, vt tecum grauitas atque modestia maneat. Conserua modestiam & maturitatem, vt te à fornicatione custodiat. Qui contradicit, & immorigerus suo est Præfecto, non tardabit prolabi in mala: at qui morem Superiori gerit, cum iustis gaudebit. Qui in propriis gloriatur viribus, ipse à se diuinum auxilium repellit: qui verò gloriatur, in Domino glorietur. Qui distractiones amat, & quietem odit, sæpe multúmque tribulabitur: at qui in humilitate quietem sectatur, in Domino lætabitur. Qui patienter in Synaxe consistere recusat, haud leue damnum subibit: at qui cum reuerentia & patientia perstiterit, exaudietur. Qui tempore Synaxis, verbis intentus est otiosis: in duplicem reprehensionem incurret: propterea quòd à precatione atque psalmodia eum retrahit quo cum loquitur: tum etiam quòd sibi ipse dānum concilier, ac simul iis qui proximè adstant. Qui exercitationem diligit, robustior euadet. Qui verò ebrietatem amat, in nullo sibi temperabit. Cui operari molestum est, in curiositatem incidet: multa quippe mala otium docuit; at cui operari iucundum est, sine molestia erit. Qui in splendido paren-

tum gloriatur amictu, probatus non erit: non enim in acie belli proderunt ipsi. Honora, frater, paruos & magnos: vt te exaltet Dominus: qui enim seipsum humiliat, exaltabitur. Humilia caput Superiori tuo, & Præfectis fratrum in Domino subiectus esto. Nam in eo, fructus timoris Dei existit. Humilitas porro non solùm in submissione erga maiores exhibetur, sed etiam in attributione honoris erga minores atque inferiores. Scriptum quippe est: Quicunque honorificauerint me, glorificabo eos: qui autem contemnunt me, ignominia afficientur. Nos ergo glorificemus Deum, vt & ipse nos glorificet, cum omnibus Sanctis suis. At in quo glorificabimus ipsum? in obseruatione legum, ac mandatorum eius. Nam scriptum habetur: Non in sermone est regnum Dei, sed in virtute. Et rursus: Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est.

Luc. 4. 15

1. Reg. 2. iuxta 70.

1. Cor. 4.

Matth. 7.

Ante omnia frater, Deum in veritate time: & timor eius illuminabit oculos mentis tuæ. Dilige autem humilitatem: nam quæ secundùm Deum est humilitas, murus firmus & inexpugnabilis est à facie inimici, ac petra ex opposito percutiens atque confringens machinas Satanæ, & tela nequissimi ignea. Si tecum mente constitueris, quasuis contumelias, damna, atque contemptiones propter Dominum sufferre: eris tanquam generosus ac strenuus bellator, contra aduersarios semper armatus: tuncque inimici viso tanto tuo studio, concident à facie tua. Si velis inconsideratè currere, & nihil fatigari: quæ, obsecro, vtilitas?

Castitatem corporis tui, vnà cum charitate custodi: nam charitas mater virtutum est: castitas autem lucerna ac firmamentum: lumen porro istorum, quies est atque tranquillitas: murus verò eorum, timor Domini. Seruemus, Fratres, castitatem corporis nostri, in charitate Dei: vt cum sanctis suis Angelis nos Dominus connumeret. Nam his qui castitatem diligunt, delectatur Spiritus sanctus, & patientiam ipsis donat. Quare perfectè exercetur castitas per temperantiam, mansuetudinem, & tranquillitatem, quæ est cum charitate coniuncta. Quocirca subtrahere nos

debemus ab omni fratre ambulante inordinatè : ne fortè
Rom. 12. suſpicionem demus his qui nos vident. Ait enim Apoſtolus:
Prouidentes bona non tantùm coram Deo, ſed etiam coram
1. Cor. 11. hominibus. Si quis autem contentioſus eſt, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſiæ Dei. Rurſuſque eum dicentem audi: Tu quidem rectè gratias agis, ſed
1. Cor. 10. alius non ædificatur. Vt quid enim liberras mea iudicatur ab alia conſcientia? Quamobrem neceſſarium eſt adhortationes hominum timentium Dominum ſuſcipere, & non
Rom. 15. ſibi ipſis placere, ſecundùm eum qui dicit: Vnuſquiſque veſtrûm proximo ſuo placeat in bonum, ad ædificationem.
Tit. 2. Et iterum: Vt is qui ex aduerſo eſt vereatur, nihil habens
Matth. 5. malum dicere de vobis. Ait enim Dominus gloriæ: Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt. Cauendum eſt, ne occaſione communicationis, ſanctificationem perdamus: vſitatum quippe inimico eſt per bonum operari malum. Nam qui peccat, & ſibi occultare videtur,
Matth. 10. decipitur: nihil enim occultum, quod non reuelabitur.
Si tibi inimicus concupiſcentiam carnalem ſuggeſſerit: reſ-
Epheſ. 4. ponde ipſi: Abſit à me, vt ampliùs contriſtem Spiritum ſanctum Dei, in quo ſignatus ſum, in diem redemptionis: ſufficit enim mihi tempus præteritum. Nam ſcriptum eſt:
1. Cor. 10. Omne peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus eſt: qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat.

De pugna autem mentis ac cogitationis, ex parte didici: Nam frater ab alio interrogatus fratre, dicente: Cogitationes ſordidæ conturbant me. Ille reſpondit: Sancti ſenes quibuſdam permittebant, vt intus ſinerent cogitationes ingredi, & tunc bellum cum iis gererent: imbecillioribus autem ne vllo quidem modo cum iis agerent, interdicebant; ne fortè dum mens atque memoria iis immoratur, morbus incurabilior reddatur. Tunc frater: Et quid eſt, inquit, permittere cogitationes intus ingredi, & tunc bellum cum iis gerere? Cui ille, audi, inquit: Quando inimicus cogitationem alicui turpem, conſiderationeſque impuras adduxerit, mox formoſi aſpectûs mulierem menti eius objicit, aut quid ſimilium, ad corruptionem occurrentium. Quæ dum cernit coram ſe conſtituta, qui mente pugnat,

non terretur cogitationibus eiusmodi : sed fortiter se opponit, impugnatque vehementer ac sapienter eas. Deinde aperit ipsis, & occludit eas. Et vbi iam ipsæ intus fuerint, simul cum materia per quam pugnabant, dicit ad eas: hæc est quæ vobiscum consistit, cuius causâ me turbatis ac molestatis quotidie, mentemque meam informatis ? Cupio igitur perfectè nosse, quis ipsius sit vsus ? Imperatque ensem sibi deferri, cogitatione ac mente ; quo accepto aperit eam in ventre, imaginatione mentis, & dicit: Volo cognoscere, quid tandem in ipsa reperiam ; pulchritudinemne an putredinem ? apertoque ventre eius, inuenit intus quæ omnes nouimus ; manifestatur enim ex parte turpitudo concupiscentiæ. Quare aduersariæ cogitationes cernentes cladem sibi illatam, tumultuari incipiunt : volentes fratris cogitationem diripere, atque reprobare ; vt mente ab aliis cogitationibus turbata, destruant præsens certamen ; metuentes ne fortè prorsus ipsarum appareat turpitudo atque confusio. Qui autem ex aduerso cum iis pugnabat, ait: Cur alia pro aliis adducere vultis ? non enim vos egredi sinam, donec accuratè quidquid est in hac re, penitus indagauero, & vtrùm reuera sit amore dignum quod vos laudatis. Tunc frater, ad tres vel quatuor vsque dies, in interiore cubiculo cadauer recludit : ac postea aperit, cupiens cadauer videre. Et priusquam ipse intus ingrediatur, occurrit ei intolerabilis ille fœtor, manuque os sibi cum naribus obstruens, nutu demonstrat aduersariis cogitationibus, ac sociis cooperatricibus peccati, finem rei. Deinde ait ad ipsas : Quid respondetis ad ista ? Illæ autem rubore suffusæ, instar fumi abibant in aërem. Sicque frater morbidas perturbationes diuina auxiliante gratia superauit : vnde etiam confitens Domino, dicebat: Gratias ago tibi Domine Deus meus, quòd non tradidisti me in manus inimicorum meorum : sed saluasti me de laqueo venantium: & gratia tua, Domine, illuminauit mentem meam ad intelligendum ista : non enim per meam sapientiam, ab earum liberatus sum laqueo.

Semper ergo fratres, timorem Dei ante oculos habeamus : vt ipse nos protegat : nam absque eius protectione, homo nihil est. Magna quippe inimicorum nostrorum est fraudulentia atque malignitas, sed diuinum auxilium cir-

cundans hominem longè præstat ac superat: verùm oculis nostris illud cernere non permittitur. Diligamus ergo Deum auxiliantem nobis, & saluantem totis viribus: & proximum, sicut nos ipsos. Perpende mente diem obitûs tui, frater charissime, quando obrigescens in tua iacebis tegeticula seu storea. Heu mihi, heu mihi, qualis animam meam detinebit timor ac tremor in hora illa, frater charissime? Si quid igitur boni fecerit in vita ista, dum in ea instar aduenæ & peregrini habitarit, si tribulationes & opprobria propter Dominum sustinuerit, ac optima coram ipso fecerit: magno cum gaudio in cælos sustolletur, à sanctis Angelis deducta. Quemadmodum enim operator laborum, ac per totum laborans diem, exspectat duodecimam horam: vt post laborem, accepta sua mercede respiret: Sic & iustorum animæ, illam præstolantur diem: peccatorum autem, timore atque tremore in illa die ac hora corripientur. Et sicut reus quispiam à ministris comprehensus, & ab ipsis ad iudicij locum deductus: ita quoque in illa contremiscent hora iniustorum animæ, in sempiterna tormenta æternæ caliginis respicientes. Quòd si quis dixerit: permitte me in illum proficisci mundum, vt deinceps pœnitentiam agam: non erit qui dimittat. Audiet enim talis: quando suppetebat tempus, non egisti pœnitentiam; & nunc vis ire ad agendam pœnitentiam, quando omnibus iam stadium est apertum? Non decertasti; & modò decertare cupis, quando cunctæ fores clausæ sunt, tempusque certaminis præteriit? Nonne dicentem audisti: Vigilate, quia nescitis diem neque horam? Ista autem præscientes, fratres charissimi, dum tempus habemus, pœnitentiam agamus: vt eruat nos Deus ab ira super filios diffidentiæ ventura: nosque in partem Sanctorum ascribere dignetur. Ora etiam pro me peccatore, dicente & non faciente. Nam scriptum est: Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem; vt sanemini in nomine Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi. Cui gloria & potentia, cum Patre initij experte, & sanctissimo atque optimo & viuifico Spiritu; nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Matth. 24. 25.

Iacob. 5.

PARÆNESIS

PARÆNESIS XLVII.

Ad Monachum acediæ deditum, qui tentabatur vt rediret ad seculum.

DIxit Dominus gloriæ: Intrate per angustam portam: quoniam lata & spatiosa est via quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui inueniunt eam. Quid sibi vult angusta, & arcta via, quæ ducit in vitam æternam; & pauci sunt qui inueniunt eam? Et quis est qui inuenit ipsam, pronuntiatque nobis vitam ipsius? Sancti omnes; per quam, vas electionis Paulus cucurrit: & consummans cursum, coronam reportauit. Ideóque viam eius annuntiat nobis, dicens: In omnibus exhibentes nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in ieiuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate, in Spiritu Sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei, per arma iustitiæ à dextris, & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam; vt seductores & veraces, sicut qui ignoti & cogniti: quasi morientes, & ecce viuimus: vt castigati, & non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes. Et spes nostra firma est pro vobis: scientes quòd sicut socij passionum estis, sic eritis & consolationis. Quare & nos, fratres, debitores sumus vt eamdem teneamus viam vsque ad finem; in qua etiam stipendia fecimus. Vitam quietam in solitudine agis? recordare eorum qui in carceribus concluſi detinentur; qui non solùm ibi incluſi sunt, sed etiam ferro circundatum est ipsis collum: alij verò etiam in compedes coniecti sunt. Eremiticam vitam degis? cogita pastores ouium, qualia in solitudinibus & montibus pericula subeant: & quidem hyeme frigore obrigescunt, æstate verò solis radiis exardescunt.

Matth. 7.

2. Cor. 1.

1. Cor. 1.

In cœnobio viuis? cogita id quod scriptum est; Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna; nec

Actor. 4.

quiſquam eorum, qui poſſidebat aliquid, ſuum eſſe dicebat: ſed erant illis omnia communia. Funiculos efficis? in mente habeto illos qui per mare nauigant: nam hi cum mari pugnantes, eandem artem tractant. Sportulas exiguas operaris, quæ dicuntur malacia? cogita brencarios. Pulchrè & eleganter ſcribis? ædium fabricatores, & operis teſſellati atque exquiſiti effectores cogita: veruntamen diuinos ſermones in fide & veritate conſcriptos ne depraueueris. Quid enim eo maius peccatum eſt: reddere id quod eſt dulce, amarum: & quod amarum, dulce: lucem, tenebras; & tenebras, lucem, in ſubuerſionem audientium? Væ facienti iſta: nam animarum ſcandala ponit. Punctis diſtinctum opus efficis? caligarios & coriarios cogita. Storeas operaris? cogita eos, qui marmora ſecant. Chartam coccineam operaris? coriarios cogita. Thecas ac peras operaris? canabarios cogita. Caniſtra operaris? cogita mundanos eandem artem tractantes. Vermiculata opera, antennaſve facis? ſcrinifices & vaſcularios cogita. Linum operaris? linifices cogita. Lintea facis? ſericarios cogita. In piſtrino te conſtituerunt? lictores atque tortores cogita. In hortum te redegerunt? fullones cogita: qui hyemem æquè atque æſtatem peragunt, in aquis ſuum opus facientes. In culina te poſuerunt? tinctores, fabroſue ærarios cogita: qui quidem die noctuque laborant, cum igne pugnantes: & alienæ poteſtati ſubiecti, turbatique ſuſtinent: & à principibus frequenter coacti atque anguſtiati, ſuum opus non negligunt. Ianitorem te ſtatuerunt? ſeruos terrenorum principum cogita. Miniſtrum, ſiue œconomum, vel præfectum aliorum te conſtituerunt? dicentem cogita: Seniores ergo qui in vobis ſunt, obſecro, conſenior & teſtis Chriſti paſſionum qui & eius, quæ in futuro reuelanda eſt, gloriæ communicator: paſcite qui in vobis eſt, gregem Dei: prouidentes non coactè, ſed ſpontaneè ſecundùm Deum: neque turpis lucri gratiâ, ſed voluntariè: neque vt dominantes in clero: ſed formæ facti gregis. Et cùm apparuerit Princeps paſtorum Chriſtus, percipietis immarceſſibilem gloriæ coronam. Et ne cuncta ſigillatim recenſentes, in longum protrahere videamur ſermonem: omne quod operatus fueris, & tædij atque pigritiæ tibi ſpiritum inimicus in opere intulerit, ad ſi-

1. Pet. 5.

mile aliquod opificium referas animum, vt contradicas aduersario. Quodcunque verò feceris, siue in opere, siue in sermone: testem tibi propriam adhibe conscientiam, illud nimirum secundùm Deum esse, quod efficitur, & saluaberis.

Dic autem & ipse mihi, obsecro: Quòd si abnegaueris gratiam eius, qui te in æternum suum vocauit regnum ac gloriam, & ad seculum redieris, quid facturus eris, vt putat cogitatio tua? aut potiùs quid tibi suggerit hostis animarum nostrarum, nempe, si datam tibi gratiam reieceris, te esse regnaturum? Et si verò regnaueris, nonne & mors te excipiet? Si porro etiam facultates multas possederis, diuitiasque in copia congregaueris: nonne aliis eas relinquens, nudus hinc abibis? Secundùm dictum illud Apostoli: Nihil enim, inquit, intulimus in mundum, nec quid etiam auferre poterimus. Qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. Secundùm hominem loquor: Frater; quòd si abnegaueris gratiam Domini, non erit apud alios ea de te, quæ fuit opinio priùs, quàm vitam monasticam institueres: sed apud amicos, familiares, ac propinquos, tanquam transgressor habeberis, & negator. Sed quis te auspicari coëgit opus, quod implere nequires? annon & lex istud dicit? Scriptum quippe habetur in lege: Si quis est vir, & formidolosus, ac meticulosus corde, non egrediatur ad bellum, sed reuertatur in domum suam: ne pauere faciat cor fratris sui. Nunc igitur quod exorsus es, etiam perficito. 1. Timoth. 6. Deut. 20. iuxta LXX.

Quòd si etiam in peccato aliquo præuentus fueris, ne in eo permaneas: sed ad Dominum in veritate conuertaris; est enim in cælo, qui peccata eorum, qui conuertuntur ad ipsum, delet. Solùm cogitationibus temerariis ne consenseris: neque enim leones, neque dracones, nec barbari tantùm nocere poterunt, quantùm temeritas, morem ipsi gerentibus. Nam multi initio hanc propulsantes, sententiisque eius communicare nolentes, etiam à barbaris in pretio sunt habiti, leonesque cum draconibus hos veriti sunt. Flamma ignis non valuit capillos capitis eorum exurere: neque enim inuenta in ipsis est materia malitiæ, sed bonitatis. Temeritas verò suos crudeliter cædit amatores: non enim est malitia, cuius non sit mater temeritas. Nam palam est

auaritiam omnium malorum esse radicem, secundùm illud
1. Tim. 6. Apostoli dictum: Radix omnium malorum est cupiditas; ab ipsa verò radix germinauit: nam ipsa malitiæ caudicibus ac ramis nutrimentum incrementumque præbet. Quid eâ in mundo sæuius atque atrocius? quippe quæ suos amatores hoProuerb. 28 stibus tradit, & profugos reddit. Fugit enim impius, nemine persequente: Iustus autem tanquam leo confidit, in magna sua libertate atque fiducia. A temeritate porro qui detentus est, non barbarorum cruciabitur manibus, non in regione externa: verùm intus angitur, intus affligitur, & à propriis contribulibus verberatur; nullusque pro eo qui roget inuenitur; quamuis non occultè, sed apertè tormenta ipsi inferantur, non ob actiones bonas, verùm propter temeritatem. Cuncti eos, qui labuntur per illam, condemnant: cuncti istos accusant. Nullus est qui succurrat, nullus qui liberet atque defendat. Si temeritatem secutus fueris, in mortis penuaria deducet te. Hæc etiam potentatus subuertit, & familias desolauit, Reges concussit, & in ruinam tradidit. Recede igitur ab ea, frater charissime, ne constringaris vinculis eius; nam vincula ipsius sunt ferrea, & pedicæ eius æneæ. Hæc suos amatores funditus euertit, & in hac vita ruinam iis infaustam parit, & post mortem exitium. Et quod ipsius est nomen, nisi temeritas? odit veritatem, mendacium diligit, disciplinam non admittit, admonitiones auersatur ac reijcit, insolentiâ & contumaciâ gaudet, reprehensiones nõ suscipit, voluptates nutrit: Deum contemnit, non reueretur, non erubescit homines. Initium eius priuatio diuini timoris: finis verò ipsius pernicies & exitij hæreditas. Domine, Domine, qui oculos cæci à natiuitate aperuisti, oculos quoque mentis nostræ resera: ne in laqueos eius incidamus.

Ne ergo diuinam repellamus gratiam, charissime, an ignoras, quòd gaudiũ in cælo erit maius super vno homine peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonaginta nouem, qui non errauerunt, & pœnitentiâ non indigent? Quid porro est tribulatio huius seculi, pariter & gaudium in hoc mundo, charissime? Melius igitur est, tribulationes occurrentes ferre, quàm deceptiones. Nam similis est gloria mundi huius, atque fallacia eius, flammæ ignis, quæ apposita ligna deuorauit, & mox exstincta est, talisque flam-

ma in cinerem ac puluerem abiit. Qui verò tribulationes propter Dominum sustinet, similis est ei, qui domum suam super petram Christum ædificat. Propterea, frater, resipiscamus, & ad Christum Dominum redeamus, obsecro. Meminerimus ineuitabilis tribunalis Dei, & iudicij æterni, infirmitatisque naturæ nostræ, oro. Quid culice minus ac vilius? & huius minas sufferre nequimus. Quid ergo aduersus venenatum & non quiescentem vermem faciemus? Vesperâ porro factâ, dicet quispiam; Lucernam accende, quia tenebræ sunt: at quid agemus in tenebris istis caliginosis atque obscuris? Quòd si quis à solaribus vritur radiis, ad vmbram confugit: & quid contra inextinguibilem flammam ignis, præstabimus? Sumamus exemplum charissimi, à rebus quæ videntur, de iudicio futuro. In hoc seculo, si malum quis egerit, & sciatur, & in custodiam à mundi huius principibus missus fuerit: in qua putas anxietate atque pudore, erit in eo anima ipsius? Et licet sæpe à domesticis atque familiaribus ei obsequia præstentur, & à consanguineis curetur, & ab amicis consoletur, atque à sibi notis ac charis assiduè visitetur: hisceque omnibus sic perfruatur, non tamen ab ipso dolor recedit. Denique verò post multa verba, siue per amicorum consolationem, circuncursationem, atque obsecrationem: siue etiam per pecuniarum donationem, fortè spem concipit, se suo aliquando tempore è custodia liberatum iri. At ibi, qui à propriis condemnatus est operibus, non habet consolatores atque intercessores; non circuncursat pater, non assidens consolatur mater; non ibi vxoris, & amicorum condolentia; non ibi annuntiatio bona, non fama atque auditio pacis, nec lux, nec sonorus auium concentus, non solstitiorum vicissitudo, temporumque permutatione, non musicorum sonus atque lætitia: nam cuncta ista ab impiis sublata sunt: pars autem eorum contraria. Sicut scriptum est: Pluet super peccatores laqueos, ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum. Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius. Deprecemur igitur Dominum ex tota anima, vt nos in tremenda illa hora protegat atque defendat. Nam in iis qui saluantur, gaudet: quippe quibus præparauit, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, & in cor homi- *Psal. 10.* *Isa. 64.*

nis non ascenderunt. Hæc mente reuolue, & ad Dominum conuertere. Noli esse instar securis in manu diaboli, quæ plantas excindit fructiferas: neque sicut ventus exæstuans, ac fructus bonos corrumpens. Non nosti, charissime, quòd si vir quispiam in acie belli vulneratus ex castris ceciderit, eum timiditatis materiam suis commilitonibus præbiturum? At tu quid dicatur intellige: Si quis autem seipsum viriliter contra aduersarios armauerit, etiam segniores atque ignauiores corde, sua excitabit alacritate. Non recordaris charissime, quali priùs fueris compunctione præditus, quando solitariam vitam exorsus es? Vbi igitur illa compunctio, lacrymarum plena? Vbi cæleste desiderium, & non simulata modestia, morumque maturitas? Vbi, quæ ad cælum sustollit humilitas? Vbi silentium, plenum intus orationibus? Vbi oculorum custodia, cogitationes purgans? Vbi charitas, Deum flectens? His porro spretis atque remotis, quidnam tibi comparasti? Iracundiam, excandescentiam, clamorem & blasphemiam, intemperantiam, & impudentiam, & os effrænatum? Hei mihi, quomodo fructifera terra conuersa est in salsuginem, à malitia habitantium in ea? Hæccine sunt verba, quibus pactus es seruire Deo, & exspectare salutare eius? Istæ sunt orationes, quibus precatus es Deum in tribulationibus tuis? Caueto, charissime, ne fortè qui molestiâ te afficit, studeatque à fraternitate te abrumpere, ipse mortem tibi acerbam turpemque conciliet. Vera narro: Noui ego vnum atque alterum, ac tertium fratrem, à vita solitaria recessisse, & ad vitam secularem rediisse, qui non durarunt in vita, sed amara atque indecenti morte suam vitam finierunt. Quare iis vt resistas, te, rogo, frater, concupiscentiamque reprimas; & non consentias illis, qui te captiuare volunt. At sursum mentem, frater charissime, habeamus: Sursum manus cum Moyse tendamus, & Dominus cæcitate ipsos pro nobis oppugnabit. Ne ergo timeas à facie eorum: nam sæpe tibi suggerunt infirmitatem carnis, inappetentiam stomachi, suspicionem Superioris, timorem Præfecti, prolixitatem temporis, ac priorem viuendi rationem, & carnalium parentum memoriam: cunctaque ista excitant, vt animam tuam obsideant, & circunueniant. Non animo versas, quòd si quis filium facinorosum ha-

Psalm. 106.

beat, eum leges in conſpectu parentum punire iubeant: & non eſt qui ipſum ex tortorum manibus eripere poſſit? Quantò ergo magis, putas, timore omnia plena erunt in iudicio illo futuro: vbi Reges atque tyranni, diuites & pauperes graui t remore detenti aſſiſtent? Deſcende ergo in teipſum frater chariſſime, & ne contemnas iuſtum atque infallibilem iudicem, neque inexſtinguibilem vnquam flammam. Quòd ſi parui pendas, vel hinc experire, an ignis aſperitatem, & tormentum ſuſtinere poſſis: Lucernam accende, & extremitatem ſaltem digiti impone; & ſi ferre queas dolores, fortaſſe poteris teipſum etiam ibi iuuare. Sin autem totum corpus tuum extra ignem ſit, & exigui huius membri dolores perferre nequeas: quid, obſecro, faciemus, quando totum corpus cum anima in gehennam ignis proiicietur?

Sed dicet fortaſſe inſipientium aliquis? Ego quoque ſuſtinere vellem: verùm quid agam? infirmus enim ſum, & negligens. Nam ſi me ſaluari vellet Deus, etiam patientiam mihi præberet. Venite, videte, fratres, animam captam, non à barbaris, & gladio, verùm à temeritate atque malitia. Deum cupientem omnem hominem ſaluari, & ad veritatis agnitionem venire, accuſas & culpas: qui propter nos peccatores etiam Crucem ſuſtinuit? Ipſe inuitat, & dicit: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum ſuper vos, & diſcite à me, quoniam mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris. Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. Rurſuſque ait: Petite, & dabitur vobis: quærite & inuenietis: pulſate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulſanti aperietur. Quo igitur pacto dicis, ſi me Deus ſaluari vellet, patientiam mihi tribueret? cur ſic te fallit inimicus, vt eius acquieſcas conſiliis? cur tantum tibi conſciſcis damnum, vt exutâ ſtolâ gloriæ, teipſum ab Angelorum conuerſatione ſegreges: voluteriſque in paſſionibus ignominiæ? Quorſum tibi, quorſum tibi hoc probrum, vt audias dici te apoſtatam? Dicaturque de te: Ecce qui Domini ſui ac Dei gratiam aſpernatur? Cur hac te enecas morte, vt videas te proiici in tenebras exteriores, poſſidens fructum igno-

1. Tim. 6.

Matth. 11.

Matth. 7. 21.

miniæ: alios verò fratres, qui exſpectant ſalutare Domini, videas coronari, & in gaudium Domini ſui introduci? At quò fugere poteris? aut quis te locus excipiet fugientem à conſpectu Domini quem repellere cupis? Propterea ſuſtineamus, obſecro, ne fortè in te veniat, quod ſcriptum eſt:
2. Pet. 2. Melius enim erat illis non cognoſcere viam iuſtitiæ, quàm poſt agnitionem retrorſum conuerti ab eo, quod traditum eſt illis ſancto mandato. Contigit enim eis illud veri pro-
Prouer. 26. uerbij: Canis reuerſus ad ſuum vomitum, & ſus lota in volutabro luti. Alioque in loco ait Scriptura: Sed æſtimaue-
Sapien. 15. runt luſum eſſe vitam noſtram, & conuerſationem vitæ compoſitam ad lucrum. Cogitemus, frater chariſſime, nos peregrinos & aduenas eſſe in hoc ſeculo: nam multi qui manè ſurrexerunt, non peruenerunt ad veſperam: alij autem, qui cubitum veſperi conceſſerunt, non peruenerunt ad tempus matutinum. Dicentem audi: Homo vanitati ſimilis factus eſt, dies eius ſicut vmbra prætereunt. Adhuc modicum præſtolare, ac ſuſtine, oro, frater dilectiſſime: nam qui
Pſal. 143. Matth. 10. & 24. perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Nemo enim nouit, an fortaſſe tempus reſolutionis noſtræ immineat: & hanc ob cauſam noſtræ inſoleſcunt & abundant tentationes. Ne ergo puſillanimes ſimus, neque conuertamur retrorſum: at potiùs retroactorum obliti, ad ea, quæ antè ſunt; extendamur: vt ſimul cum ſponſo ingrediamur, priuſquàm
Matth. 25. fores occludantur. Ait enim Saluator: Vigilate & orate, quia neſcitis diem neque horam. Et rurſus: Sicut factum eſt
Luca 17. in diebus Noë, ita erit in aduentu filij hominis. Sicut enim erat in diebus ante diluuium, comedentes & bibentes, nubentes, & nuptui tradentes, vſque ad eum diem quo intrauit Noë in arcam, & venit diluuium & perdidit omnes. Similiter ſicut factum eſt in diebus Loth: Edebant & bibebant, emebant & vendebant, plantabant & ædificabant; qua die autem exiit Loth à Sodomis, pluit ignem & ſulphur de cælo, & omnes perdidit: ſecundùm hæc erit, qua die filius hominis veniet. Quare noſtram ſalutem non negligamus, chariſſimi. Ecce enim diuinæ nobis Scripturæ diem illum indicant: vt per pœnitentiam, à ventura ſaluemur ira, vitamque poſſideamus æternam, grata & accepta operantes Domino. Si autem in priori tua perſeueres inobedien-

tia,

tia, & in cogitatione turpis securitatis atque ignauiæ verseris: scias non ita multò post fore, vt excindaris. Verax quippe est, qui ait: Iam securis ad radicem arborum posita est. *Matth. 3.* Omnis ergo arbor quæ non facit fructum bonum, excidi-
tur, & in ignem mittitur. Audi porro & fici parabolam: Arbo- *Luc. 13.*
rem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens fructum in ea, & non inuenit. Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt, ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non inuenio. Succide ergo illam, vt quid etiam terram occupat? At ille respondens, dicit illi; Domine, dimitte illam & hoc anno, vsque dum fodiam circa illam, & mittam stercora, & siquidem fecerit fructum, sin autem, in futurum succides eam. Vide igitur chariſſime, ne fortè præscriptum tempus impleatur, aliudque tempus non inueniamus. Venite ergo adoremus, ac procidamus ipsi, & plo- *Psalm. 94.*
remus coram Domino qui fecit nos. Manus ad eum tuas attolle toto corde, lacrymansque ad ipsum accede clamans ad eum cum Propheta; Salua me de luto fecis, vt non infigar; *Psal. 68.*
libera me ab iis qui oderunt me, & de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum; neque vrgeat super me puteus os suum. Exaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundùm multitudinem miserationum tuarum respice in me. Et ne auertas faciem tuam à puero tuo, quoniam tribulor, velociter exaudi me. Intende animæ meæ, & libera eam, propter inimicos meos eripe me. Vt & ipse vicissim ad te dicat, quod scriptum est: Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine *Psal. 26. 30.*
Dominum. Tuque gratias bonitati eius agens, dicas: Exspectans exspectaui Dominum, & intendit mihi, & exaudiuit de- *Psal. 39.*
precationem meam. Et eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis: & statuit super petram pedes meos, & direxit gressus meos. Et immisit in os meum canticum nouum, carmen Deo nostro. Videbunt multi, & timebunt, & sperabunt in Domino. Beatus vir cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanias falsas. Benedictus Dominus, qui virtutem, ac potentiam dat populo suo: & benedictus Deus noster in secula seculorum. Amen. Deus propitius esto peccatis nostris: quia tua est gloria, in seculorum secula. Amen.

PARÆNESIS XLVIII.

De morum peruersitate ac dissolutione, & negligentia.

QVemadmodum gladius neruos incidit equo, & equitem deijcit: ita versuta ac peruersa mens vigorem animæ iuccidit, & tristitiam affert, tristitia verò sibi obuios destruit ac perimit. Quis enim cupidus adeundi ciuitatem triginta stadijs distantem: & vbi viginti nouem confecerit, vno adhuc restante & non confecto, dicet se eò peruenisse? hic quippe ex propriis exiit, & ad ciuitatem, quò pergebat, non peruenit. Nam sicut qui ad vndecimam horam venit, *Matth. 20.* plenam mercedem accepit, velut etiam ceteri qui pondus diei portarunt: ita & qui ad vndecimam vsque horam operatus est. Circa porro vndecimam horam, si inceperit euertere, & quæ plantata sunt euellere: mercedem nullam per- *Matth. 10. & 24.* cipiet. Cùm Dominus & Saluator noster Iesus Christus dicat: Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. *Luca 9.* Et iterum: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Nam vxor Loth, quòd retro respexerit, in statuam salis versa est. Quare et- *Philip. 3.* iam Apostolus, eorum quidem quæ retro sunt obliuiscens, ad ea verò quæ sunt priora seipsum extendens, ad destinatum persequebatur. *1. Ioan. 2.* Et tu ergo charissime, sustine, ac perseuera. Nam mundus iste tranſit, & concupiscentia eius: qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum. Pere- *Heb. 11. & 1. Pet. 4.* grini enim sumus, & aduenæ in hoc seculo. Si autem dum tempus habuerimus, in illo grata & accepta Domino operati fuerimus, mercedem referemus. Patientiam igitur pos- *Luca 21.* side frater dilecte; nam scriptum est: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Enoch ducentis annis placuit Deo, postquam ipse genuit Mathusalem: & nos in breui hoc vitæ tempore negligentes sumus? Resiste, charissime, cogitationibus noxiis, & dic cum eo, qui ait ac clamat: Christo confi- *Galat. 2.* xus sum cruci; viuo autem, iam non ego, viuit verò in me *Matth. 16.* Christus. Quid enim proderit homini, si mundum lucretur

vniuersum, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei. Ecclesiaste quoque proclamante: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Post tantam opulentiam ac gloriam, non ampliùs vanitati labores meos offeram, ne eas alij post meum hinc exitum possideant, & ego interim pœnas pendam: verùm optimo & misericordissimo Deo labores meos offeram præbenti post mortem vitam æternam, & paranti diligentibus ipsum, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, neque in cor hominis ascenderunt. Etiam charissime, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum, eritque in pace exitus tuus. Ibi iustos gaudentes videbis ob salutem tuam. Ibi, in sinu Abrahæ, cum Lazaro demoraberis: paupertatem enim & inopiam elegisti, tribulationem & angustiam sustinuisti, contumelias passus es, contemptiones non es auersatus. Propterea cum lætitia in æterna tabernacula suscipient te, vbi exulat luctus atque tristitia, ac gemitus: Ibi vitam cernes & lucem veram, ac spem omnis creaturæ, redemptorem animarum nostrarum Iesum Christum regem gloriæ: & gaudebit cor tuum, & gaudium tuum nemo tollet à te. Ipse porro Dominus & Deus noster, irreprehensibiles nos tueatur atque custodiat. Quoniam ipsum decet gloria, in secula seculorum. Amen.

Marc. 8. Eccl. 12. Eccl. 12.

PARÆNESIS XLIX.

De differentia, atque præstantia vitæ Monasticæ, supra vitam secularem.

FRater charissime, si abdicatâ vitâ seculari factus sis Monachus, sobrium ac vigilantem te præbe, quia multæ sunt insidiæ inimici: ne fortè locum ac spatium inueniens, tibi suggerat res huiusmodi: Ecce, inquiens, renuntiasti seculo, ac propriis; quid inde tibi lucri accessit? Nunquid ecce etiam feræ in suis conquiescunt antris? Tu ergo increpa eum, dicens: Dominus delebit te, profligabitque, diabole, quia hominem quem ad propriam imaginem ac similitudinem fecit, tu feris ratione carentibus comparas; non desinis subuer-

tere vias Domini rectas ac planas?

De differentia verò huius, & illius audi: Primùm quidem, qui cupit fieri Monachus, renuntiat seculo, renuntiat propriæ voluntati, accipitque crucem suam, & Saluatorem nostrum Christum sequitur, non contentiosè agit, non maledicit, non peierat, non diffamat, non meditatur verba mendacia, per loquacem & nugacem philosophiam; temperans est, non deliciatur; cunctos Dei Angelos sibi amicos habet, inimicum autem diabolum; non affligit agricolam, non violat viduam, non rapit quæ inopis sunt, non sæuit in orphanos, non furit in diuitiis: contentus viuit præsentibus, non est solicitus de familia, aut quomodo vxori placeat; non cogitat stipendia facere suismet filiis, aut quo pacto filias nuptui tradat; non est constrictus distractionum vinculis, verùm dat suæ operam saluti, non est elatus: verùm humiliter sentit & agit, verùm benignus est & mansuetus, psallit, & non tragœdias excitat; precatur, & non mente vagatur; non fluctibus & vndis negotiorum huius vitæ agitatur; non curat quomodo gloriam atque existimationem sibi terrenam comparet. Pro tibiis ac tympanis, aliisque instrumentis musicis, Domino psallit & orat. Plangit & lacrymatur in intimis penetralibus, & domûs, & animæ, remissionem peccatorum deposcens: Dum orat, etiam pro vniuerso precatur mundo. Non ad vana accedit spectacula, sed ad viros sanctos; pro aula, solitudinem consectatur. Declinat periuria, & animas eorum qui illis delectantur. Manus extendit ad res vtiles, ad opificia, ad lectionem diuinarum Scripturarum. Non est solicitus de parentibus, neque de rebus terrenis. Promissiones Saluatoris mente perpendit, & in eo recreatur spiritus eius, dolorem que curat ac fugat. Corporalis occurrit infirmitas, gaudet quia propè est corona. Tædiũ atque pigritia ingruit; exspectat à Domino patientiam. Damnum aliquod terrenum emergit, diem sui obitus mente recolit, quia omnia hîc remanent. A voluptate vexatur carnali, acerbitatem tormentorum animo versat. Accidit in eum calumnia; patienter fert, quia propè est qui iustificet ipsum. Infertur ei iniuria & cruciatus, passiones Saluatoris nostri cogitat. Cõtingit superbia: recordatur quòd per ignẽ trãsiturus sit. Ista gratiarũ sunt dona, rectè Domino seruientibus concessa, & quæcunque decent sanctos. Te porro diabolum,

re infectâ auertet Dominus ab institutis tuis pessimis. Etiam chariſſime, dicentem audi: Reſiſtite diabolo, & fugiet à vobis: appropinquate Deo, & appropinquabit vobis; ſimul & pro me miſero deprecans, quia iniquitates meæ caput meum ſupergreſſæ ſunt: vt bonus Dominus miſericordia ductus, cuſtodiat & ſaluet nos in ſuo regno ac gloria, qui deſperatorum ſpes eſt. Quoniam ipſi gloria, & fortitudo atque potentia, & regnum, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen. *Iacob 4.* *Pſal. 37.*

PARÆNESIS L.

Commonitoria, & catechetica ad Monachos.

VEnite dilecti mei, venite Patres, Fratreſque mei, grex Saluatoris electe: operemur bonum donec hæc duret celebritas. Oculos veſtros adimplete lacrymis, & confeſtim oculi cordis veſtri aperientur. Verba vitæ loquimini ad inuicem: & è veſtigio, cordis compunctionem ſentietis. Bene ſentite de regno ac paradiſo: & mox res terrenas contemnetis. Nullus per ſocordiam atque negligentiam animo percellatur: neque in puſillanimitatem veniat, neque pauore quis perfundatur, aut ſapore obruatur. Sed audacter Deũ imploremus, & Saluatori noſtro deſeruiamus. Cordaquoque noſtra ſtudioſè Spiritus ſancti ope emundemus. Simul conſpiremus in bono, nos inter nos cohortemur & cõfirmemus. Ignoſcamus nobis mutuo, ex toto corde: ſiquidem ſerui ſumus Dei, omnis mendacij expertis; qui dixit: Amen amen dico vobis, niſi ex toto corde remiſeritis peccata veſtra alterutrum: nec Pater veſter cæleſtis remittet vobis peccata veſtra. Quin & per ſanctos ſuos Apoſtolos deſignauit nobis, quoties fratri ignoſcendum ſit. Dicente enim Petro: Domine quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? vſque ſepties? Ait illi Dominus: Non dico tibi vſque ſepties, ſed vſque ſeptuagies ſepties. At nos ſubinde ne tertio quidem, in die nobis mutuò ignoſcimus. Quamobrem vos obſecro, chariſſimi mei, ſupplexque oro ô amici mei: ſobrij eſtote ac vigilate hoc tempore exiguo, & ad vndecimam hanc horam contendite. Appropinquauit iam veſpera, & *Matth. 6.* *Luca 17.*

retributor mercedis cum gloria adueniet, redditurus vnicuique secundùm opera sua.

Attendite vobis ipsis: ne quis vestrûm, honestè atque ex virtute viuens, nimiùm de se præsumat: negligensque immensam eius remunerationem deperdat. Similis enim est Monachus agro seminato, qui pluuia ac rore rigatus incrementum capit, lætitiæque fructum fructificat: sed cùm iam ad ipsum fructum peruenerit, maiorem solicitudinem bono agricolæ ingerit: solicitus nanque perui-gilat, timens ne vel repentina grandine, vel à pecoribus campi, sua fata destruantur. Sic & Monachus donec in hoc corpore vitam duxerit, quotidie de immortali vita curet solicitusque sit, necesse est: ne per segnitiem, in vanum cucurrisse reperiatur. Gloriatur exultatque agricola, quando suam messem iam congregarit, & compensationem laborum receperit: eundem in modum gaudebunt exultabuntque Angeli Dei in cælis, quando quis timens Deum, consummauerit cursum suum. Agricola, horreis suis repletis, & in securitate iam positus, genio indulget, & gloriatur: Monachus quoque in suo constitutus horreo, hoc est in monumento; confestimque diuitiis eius in cælum perlatis, exultat.

Sobrij igitur simus & vigilemus chariſſimi: vigilemus, inquam, quandiu in prælio aduersus hostem constituti erimus. Illius quidem pugna semper est præsto: sed ipse debilis est atque infirmus. Noster verò Dominus fortis præliator, his qui alacriter certauerint, virtutem largitur, & coronam immarcessibilem. Sicut enim à vehementi vento puluis impellitur, & submouetur, ita etiam aduersarius noster diabolus impugnatur fugaturque, quando nostris vocibus diuinas laudes personamus, ac preces lacrymasque Deo exhibemus. Quocirca nemo hîc sit segnis, metuve frangatur: sed qui fortem se sentit, infirmiorem suscipiat; qui alacritate valet, pusillanimem consoletur. Qui vigil est, somno grauatum excitet. Qui per se modestus est, immodestum admoneat. Qui continens est, inordinatum increpet. Hoc nanque modo simul conspirantes, pariterque victoriam de aduersario nostro reportantes, eum confundimus, & Deum nostrum glorioſa celebratione colimus. Sancti

quoque ſuper nos gaudebunt Angeli, & qui nos vident, audiuntque de nobis, ædificabuntur. Paradiſus refertus fructibus lætitiæ, & floribus diuerſi generis, eſt multitudo Monachorum, in idipſum in charitate Dei exornata atque ordinata. Fons pulcher, & aquis ſcatens, quibus multitudo irrigatur plantarum, eſt multitudo Monachorum, ſuam pſalmodiam in lacrymis irrigantium. Ciuitas muris circundata atque munita, eſt multitudo Monachorum, in idipſum inuicem conſpirantes in charitate Chriſti. Diadema pretioſum ex pretioſis lapillis, ſpecioſiſque margaritis contextum, eſt Monachorum multitudo, in idipſum ad omne opus bonum pulchrumque adornata. Nauis plena regalibus diuitiis, eſt Monachorum multitudo, in idipſum Chriſti dilectione referta. Oliua ſplendida atque frugifera, eſt multitudo Monachorum in idipſum circumornata, & confirmata in dilectione Chriſti. Imago regalis, admirabilem aſpectum quorumcunque ſelectiſſimorum colorum ac florum continens, eſt multitudo Monachorum, in idipſum varietate virtutum decorata. Caſtra ſanctorum Angelorum, multitudo eſt Monachorum in idipſum bene ordinata, mentem ſuam ad Deum ſemper eleuatam habentium.

Sicut mel & fauus in ore, ita reſponſio fratris ad proximum ſuum, cum dilectione & humilitate. Quemadmodum aqua frigida, æſtu nimio eſt ſitienti: ita conſolationis verbum eſt fratri in tribulatione ipſius. Quemadmodum qui cadenti manum dat, erigit illum: ita & animam ſegnem atque puſillanimem excitat verbum vitæ & conſolationis. Quemadmodum ſemen bonum atque electum in terra bona & optima: ita bonæ cogitationes, in mente monachi. Quemadmodum lucida lampas in obſcuro loco relucens: ita Monachus ſobrietati mentis & cordis vacans, tempore ſuæ pſalmodiæ. Quemadmodum connexio bona ac fortis in ædificio: ita longanimitas in corde Monachi. Quemadmodum onus intolerabile, viro debili atque infirmo: ita & monachi ſomnus, tempore ſuæ pſalmodiæ. Quemadmodum vincula & catenæ, aquilæ: ità & Monacho, ſolicitudines mundi. Quemadmodum ſpinæ, & tribuli inter ſata optima: ita malæ & ſordidæ cogitationes, in anima monachi. Quemadmodum cancer, dum curatur, & putreſcit, &

nunquam curationem absolutam admittens: ita iniuriarum memoria, in anima monachi. Quemadmodum à verme corrumpitur lignum: ita & ab inimicitia labefactatur animus
Prouer. 25. monachi. Quemadmodum à tinea corrumpitur vestimentum: ita à detractione mens monachi. Quemadmodum lignum altum ac speciosum, sed infructuosum: ita superbus & insolens Monachus. Quemadmodum fructus pulcher quidem & delectabilis exterius, putridus autem interius: ita Monachus inuidus ac æmulus. Quemadmodum quis lapidem iactans in limpidissimum fontem, conturbat eum: ita iracundi monachi responsio commouet mentem proximi sui. Quemadmodum quis coram Rege astans, & cum eo colloquens; à conseruo autem suo vocatus, Rege relicto, cum illo sermones miscet: ita Monachus, qui in sua psalmodia cum Deo colloquitur, intentione interim mentis suæ aliò reflexa. Intelligamus igitur ac consideremus dilectissimi, coram quo constituti simus. Quemadmodum enim Angeli Dei, cum timore & tremore collaudantes Dominum, coram eo assistunt: ita & nos puro corde, & cum reuerentia atque timore coram Deo consistere oportet, vt in die iudicij misericordiam consequamur. Per Dominum nostrum Iesum Christum; Cui gloria in secula seculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM

IN ILLVD: ATTENDE TIBI IPSI.

PROLOGVS.

DEBITORES ſumus, Chariſſimi, vt nos inter nos admoneamus, & conſolemur, ſecundùm vocem Apoſtoli. Dicit autem & alius alibi: Scienti bonum facere, & non facienti, peccatum eſt illi. Sed & Prophetam audi dicentem: Ecce labia mea non prohibebo. Suſcipite ergo conſilium etiam vilitatis meæ, obſecro, & ſiquidem offendimus verbo, ignoſcite mihi tanquam homini rudi, ac peccatori. Si autem rectè ſermones dicti ſint, hoc gratiæ opus eſt. Gratiâ igitur ſermonem nobis ſuppeditante, non oportet cohibere labia: Malitiæ quippe pigritiam coniunxit Dominus, dicens: Serue male & piger, oportuit te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepiſſem vtique quod meum eſt, cum vſura. Donet porro nobis Dominus, qui ſermonem accipimus, fructus acceptos referre Domino: Cui gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

Iacob. 4.

Pſalm. 39.

Matth. 25.

S. P.

EPHRÆM

IN ILLVD:

ATTENDE TIBI IPSI.

CAPVT I.

VSCVLTA Chariſſime, qui ad Monachatum veniſti, & ſeculo renuntiare elegiſti. Si legitimè quod inſtituiſti perfeceris: non modò ſuper te gaudebunt homines, ſed etiam Angeli Dei, ſicut ſcriptum eſt: Quoniam ita gaudium erit in cælo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta nouem iuſtis, qui non indigent pœnitentia. Quare legitimè cœpiſti, legitimè perfice, & antequàm te ſpolies, intellige te in certamen venire. Quibuſcum autẽ colluctandum ſit, audi eum qui dicit: Non eſt nobis colluctatio aduerſùs carnem, & ſanguinem: ſed aduerſùs principes & poteſtates, aduerſùs mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritalia nequitiæ, in cæleſtibus. Propterea accipite armaturam Dei, vt poſſitis reſiſtere in die malo. Ne ergo curſu defatigeris, donec brauium aſſequaris. Mundum odiſti, ſuperbiam quoque oderis. Parentibus tuis carnalibus valefeciſti, diuitiaſque momentaneas abieciſti: abjice etiam diuitiarum faſtum, ac in renuntiationis propoſito perſeuera, generosè virtutum labores perferens. Non enim ad vnum duntaxat diem Renuntiatio nuncupatur: ſed extendit ſe vſque ad mortem. Si verè victor euadere velis, diſce fortiter tolerare virtutum moleſtias, in manſuetudine ſapientiæ. Exempli gratiâ: ſi à vilioribus iniuriam atque contumeliam paſſus, non iraſcaris; deſpectus, ſuſtineas:

Luce 15.

Epheſ. 6.

Colaphis exceptus, patienter feras; calumniis circunuentus, longanimem te geras; depressus ac longè relictus, gratias Deo agas. Vide enim ciuem tuũ, Lazarum, inquam, mendicum, in quantâ inopia atque labore exspectarit Dominum. Respiciebat quippe in retributionem mercedis, sicut scriptum est: Non enim sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quocirca & tu charissime, qui Domini beatitudinem consequi desideras, per humilitatis viam incede: & donabit tibi Dominus coronam vitæ, quam cunctis repromisit diligentibus ipsum; Quoniam ipsius est gloria in secula. Amen. *Luc. 16.* *Rom. 8.*

CAP. II.

DVo viri proficiscebantur ad quamdam Ciuitatem, quæ stadiis aberat triginta: cùm autem duo aut tria iam confeciſſent stadia, obtulit se in via locus, in quo sylvæ & arbores erant vmbrosæ, fluentaque aquarum, multaque ibidem delectatio. Qui dum contemplarentur ista: alter quidem ad Vrbem spectandam contendens instar cursoris locũ præteribat: alter verò cùm constitisset vt cõtemplaretur, remansit retrò. Deinde cùm prodire iam vellet extra arborum vmbram, calores timuit, atque ita diutiùs ibidẽ dum remaneret, locique simul amœnitate sese oblectaret, atque occuparet; bestia ex iis, quæ in sylua cõmorantur, prodiit, apprehensumque ipsum pertraxit in suum antrum. Alter verò, qui neque neglexisset, neque formâ arborum se detineri passus esset, rectà ad vrbem perrexit. Ad quæ Frater, interpretationem, inquit, istius addiscere cupio, quoniam quid sibi velint ista, non assequor. Cui ille: Audi, inquit, gratiam nobis cooperantem: Duo homines sunt, qui ad pietatis iter, scopumque ambulare, atque contendere cœperunt: Inimicus autem eos à cursu impedire cupiens, desideria ipsis ingerit dæmoniaca, videlicet, inanem gloriam, ambitionem, superbiam, ac quæcunque alia his similia, quorum ille, qui ad supernæ vocationis brauium comprehendendum, in Domino solicitè properabat, ab istis non est detentus: qui verò arborum, locique amœnitate capi se, atque oc-

cupari passus est, hic est, qui suam auertit mentem ab inuisibilibus ad visibilia : porro æstus est labor atque molestia virtutum. Quòd autem ipse in loco tardaret, & à bestiis caperetur, hoc mentem ac cogitationem desiderio terrenarum rerum inhærentem denotat; vnde instar sæuientis feræ, peccatum egrediens apprehendit eum, sicut
Iacob. 1. scriptum est : Nam concupiscentia cùm conceperit, parit peccatum : peccatum verò, cùm consummatum fuerit, generat mortem. Quare, chariſſimi, fugiamus desideria secularia; ne fortè rursus in seruitutem redigamur peccati; ait enim Saluator : Omnis qui facit peccatum,
Ioan. 8. seruus est peccati. Seruiamus ergo libenter, atque hilariter Deo, qui nos libertate donauit : & ne corruptionis passionibus deliniamur, neque attendamus venustati vestitus, aut cucullæ, cincturæue; aut donec ab obedientia commenderis : quin potiùs humilia consectemur, & ab inani gloria remota; sicut decet Sanctos; nam turpe est eos, qui maxima sibi subiecerunt, à vilioribus vinci. Sed in eo semper nostrum sit studium : vt qui intra nos est homo, placeat cordium, ac
Marc. 6. renum scrutatori Deo, & inutilia despiciamus. Nemo enim duobus seruire potest Dominis, secundùm vocem Domini. Quis enim faber addiscens, vnquam pro secure hastam sibi comparat ? aut quis humilitatem excolere volens, de vana gloria dimicat ? aut quis cælestia expetens, non spernit terrena ? Concedat autem nobis Dominus : vt quæ grata & accepta ipsi sunt, faciamus ac cogitemus. Quoniam ipsum decet gloria, atque potentia, in secula seculorum. Amen.

De pugna Carnis.

CAP. III.

SI porro carnis pugna in te insurrexerit : ne verearis, neque succumbas turpibus cogitationibus, ne tuum aduersùs te inimicum insolentiorem reddas, inspiretque tibi aliquid de suis versutis consiliis, ac dicat : Impossibile est inflammationem in te cessare, nisi concupiscentiam ex-

pleueris : vt vulnere tibi inflicto, ex aduerso consistens, tuam irrideat mollitiem atque ignauiam. Verùm tu expecta Dominum, precesque tuas cum lacrymis coram bonitate ipsius effunde : & ipse te exaudiet, eleuabitque ex lacu miseriæ sordidarum cogitationum, & à volutabro luti turpissimorum phantasmatum : & constituet supra petram sanctitatis pedes tuos, & videbis auxilium ab ipso tibi emissum. Expecta modò, & ne relaxeris cogitationibus, neque defatigeris, sentinam exhauriendo : in propinquo quippe est portus vitæ : nam te adhuc loquente, dicet : Ecce adsum. Ceterùm aspicere tuum certamen expectat, an reuera ad mortem vsque, aduersùs peccatum sis decertaturus. Ne ergo deieceris animum ; non enim te reliquit. Etenim tuum certamen cernit : & sanctorum Angelorum chorus, & dæmonum turba assistentes videbuntur. Angeli coronas vincenti præbent : dæmones victo dedecus afferunt, infamiam præferunt. Magnum certamen Angelorum de te, charissime : magna cura ac solicitudo dæmonum de te Christo, dilecte. Attende igitur tibi ipsi, ne familiares, atque amicos contristes, alienosque lætitia afficias : familiares dico sanctos Angelos : alienos autem, impuros dæmones. Non est locus absconditus ab oculis Dei, Charissime ? non est caligo in oculis Domini, frater. Ne igitur te decipiat aduersarius : iuxta enim pedes Dei consistis, ne paruifacias. Scriptum enim est : Cælum mihi sedes, *Isa.66.* terra autem scabellum pedum meorum. Caue igitur relaxeris cogitationibus : verùm viriliter age ; propè enim est auxiliator. Audi Prophetam dicentem : Omnes gentes cir- *Psalm.117.* cundederunt me ; & in nomine Domini propulsaui eos. Circundantes circundederunt me, & in nomine Domini propulsaui eos. Circundederunt me, sicut apes fauum : exarserunt sicut ignis in spinis, & in nomine Domini propulsaui eos. Impulsus euersus sum vt caderem : & Dominus suscepit me. Fortitudo mea, & laus mea Dominus : & factus est mihi in salutem. Sustine igitur in certamine, vt cùm probatus fueris, coronam vitæ accipias, quam repromisit Dominus diligentibus ipsum. Nam impugnari à passionibus, & repugnare iisdem, probatos nos reddit ad belli casum. Nisi enim impugnaremur, eos qui oppugnantur fortasse con-

demnaremus, certaminis experientia destituti, ac in superbiam incideremus. Non enim graue est oppugnari, & repugnare passionibus: sed graue est per ignauiam cadere coram aduersariis, ipsisque succumbere. Resiste ergo venti concupiscentiæ: vt flammam, quæ nunquam exstinguetur, effugere queas. Nam si nos perturbationes superarint; non recedent à nobis: quin & magis aduersùm nos insolescent. Audi cum qui ait: Mel distillat à labiis mulieris fornicariæ, quæ ad tempus impinguat fauces tuas: postea verò felle amariorem inuenies, & acutam magis gladio ancipiti. Attende igitur tibi ipsi, ne gloriâ diuini aspectus priueris. Nam scriptum est: Pacem sequimini cum omnibus & sanctificationem; sine qua nemo videbit Deum. Cui conuenit gloria, in secula seculorum. Amen.

Prouer. 5. iuxta LXX. Heb. 12.

CAP. IV.

NE admiseris consilium prauè sentientium, qui dicunt: A quo die mortuus fuero, quid expecto? eaque ad exacerbandum Dominum Deum, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos. Væ animæ obsequenti suspicioni huic. Væ homini sic sentienti. Consilium istud in mortis promptuaria obedientes sibi deducet. Hoc consilium à Deo separat, & ad diabolum declinare facit. Tu autem tanquam fidelis, pessimum consilium fuge; & noli esse incredulus, sed fidelis: nam credimus post mortem esse iudicium, & retributionem. Fidelis quippe est, qui repromisit, non enim iniustus Deus, qui obliuiscatur mercedem reddere his, qui in veritate seruierint ipsi, sicut scriptum est: Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparauit Deus iis qui diligunt illum. Cupis autem Charissime, vim nosse sermonis? Considera qualem gloriam etiam super terram acquisierint Sancti, sicut scriptum habetur: Memoria iusti cum laudibus, nomen autem impiorum exstinguitur. Tu verò charissime, fidem habe cunctis, quæ in diuinis reperiuntur Scripturis. Fuge autem sermones incredulorum: Deprauata enim est illorum mens, & conscientia. Confitentur se nosse Deum; factis autem negant. Cerne enim Herodem regali veste amictum, ac ad po-

Esa. 64. & 1. Cor. 2.

Prouerb. 10

Tit. 1.

pulum concionantem: sed quia non dedit gloriam Deo: Angelus Domini percussit eum, & consumptus à vermibus expirauit, atque interiit. Si vbi virtutem fueris adeptus, aliquos aduersùm te susciteuerit honestatis inimicus, vt te exterant; ne pertimescas, neque ob timorem humanum, pietatem deseras: nam horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Audi Saluatorem dicentem: Si me persecuti fuerint, & vos persequentur. Quare fugere oportet corruptos deprauatè sentientium hominum sermones, & non solùm ad habitum attendere, vel canitiem, sed ad sensum viri. Hi enim sunt, de quibus ait Apostolus: Habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem eius abnegantes, ne fortè fallacibus eorum verbis assentiens & ab angusta atque arcta via recedens, vocem illam acerbam omnisque consolationis expertem, planctu, amarisque lacrymis plenam audias; flammæ atque incendio inexstinguibilis ignis traditus: Fili recordare, quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hîc consolatur, tu verò cruciaris. Sed ad Deum intentionem tantummodò dirige: vt de bona religiosaque tua vita antè acta gaudeat in futuro iudicio anima tua cum iustis: & gaudium tuum nemo abs te auferat. Quoniam Deo gloria conuenit, in secula. Amen.

Heb. 10. *Ioan. 15.* *1. Tim. 3.* *Luc. 16.*

CAP. V.

NVnc duæ sunt tribulationes, quibus omnis sub Sole homo implicatur: vna secundùm Deum, altera secundùm mundum; & absque alterutra præsentem vitam transigere impossibile est, ac illaquidem, quæ mundi est, difficilis, & sine mercede existit: quæ autem ex parte Dei, spem vitæ æternæ repositam habet. Tu autem vt sapiens, quam delegisti, in eam incumbe; neque tua consilia sequaris: sed primùm quidem Dominum inuoca, quando ab eis turbaris; deinde consilium à quocunque homine timente Dominum accipe: nisi enim admonitiones timentium Dominum sustinueris: anima tua erit instar ciuitatis muro non cinctæ, quam cùm voluerit Barbarus ingredietur, ac capiet. Cùm & scriptum sit: Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: seniores tuos, & dicent tibi. Qui autem sapiens est, audiet consilia.

Deut. 32.

Fugiamus porro ebrietatem, fugiamus commercia mu-
Prou. 5. 3. lierum, quamdiu in nobis erit: nam sermo mulieris, tan-
2. Cor. 10. quam laqueus in corde: protrahitque amplectentem, ad
Psalm. 93. turpem commistionem. Si corporalis te inuaserit infirmitas, noli deiicere animum, sed cum gratiarum actione tolera; ait enim Apostolus: Quando infirmor, tunc potens sum. Et alibi Propheta: Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Proiiciamus ergo omnem solicitudinem nostram, charissime, in Dominum: quoniam ipsi cura est de nobis. Pro victu autem nostro, operemur dum valemus. Si verò superueniente aliqua infirmitate, Præfecti (quod absit) curam nostri abiecerint: Deus præter expectationem, subsidium nobis immittet; nam scriptum habemus: Pater meus & mater
Psalm. 26. mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me. Si purâ ipsi conscientiâ seruiamus, etiam corda præpositorum nostrorum ipse in nos diriget, ac sua nos beatitudine dignos reddet. Ne ergo molestus tibi sit labor: nam multi etiam nihil operantes, à negligentia, atque torpore turbati sunt. Disce igitur operans, vt ne discas mendicans. Noli ergo in opere tuo negligentem te præbere, quoniam scriptum est: Dominus prope est, & laborantibus secundùm Deum, multiplicem mercedem retribuet. Ceterùm perfer, vt iustorum promerearis requiem; quippe in qua non regnat labor, non negligentia atque pigritia, non cura & solicitudo, non tristitia, non infirmitas, non concupiscentia praua, neque aliud huiuscemodi: sed gaudium, pax, & exultatio in Spiritu sancto. Nam aduersario nostro diabolo in gehennam ignis proiecto, cum omnibus Angelis eius, cunctæ actiones, atque machinamenta ipsius cessabunt. Dominus autem dignos nos reddat gaudio illo ineffabili: Cui gloria in secula. Amen.

CAP. VI.

AVdi Charissime: incurabiles morbi, nisi cauteriatis, & acerbis medicamentis adhibitis, non eradicantur. Et tu Charissime, veritatem audiens, caue iratscaris. Si verò aduersùs eum, qui medicinam tibi affert, indignaris: iam

iam te declaras sanari nolle, neque à morbo liberari; sed adhuc in sordibus hærere malle. Nam si veritatem abscondamus, & voluptatis illecebras aliis consulamus, nihil à falsis prophetis differimus, qui populum seducebant, ad gratiam vnicuique loquentes. At Dei Prophetæ, quòd veritatem prædicarent, odio habebantur, & occidebantur. Non quòd inter Prophetas ego me referam, cùm similis sim cani oues sequenti, qui simul atque aspexerit lupum venientem, non quiescit, sed mox surgens irruit in ipsum, pastores autem audito latratu canis surgunt, & insequuntur corruptorem, ac saluant suas oues. Quid ergo nostram negligimus salutem, ô dilecti? Cur circunferimur concupiscentiis veteris hominis: & externum quidem hominem habitu ornamus, internum autem operibus corrumpimus? Non duro simus corde, instar Pharaonis: ne & partem cum ipso sortiamur, neque duræ ceruicis, sicut quidam filiorum Israël: ne promissionis terrâ priuemur. Conuersationem imperitorum atque imprudentum hominum oderimus: quoniam via ipsorum non est absque periculo, sicut scriptum est: Gens absque consilio est & non est in eis scientia. Vnde & Propheta dicebat: Domine omnipotens, non sedi cum consilio vanitatis ludentium, sed metuebam à facie manus tuæ: solus sedebam, quoniam amaritudine repletus sum. Audi porro, quomodo alibi quoque genus nostrum lugeat Propheta alius: Væ mihi, inquit, quia periit pius de terra, & rectus in hominibus non est. Omnes in sanguinem iudicantur, vnusquisque proximum suum tribulatione tribulat: ad malum manus suas præparantes. Diligamus igitur & nos pietatem; etsi contumeliis afficiamur, sique contemnamur, aut flagris excipiamur, propterea non relinquamus eam: nam thesaurus est bonis abundans, & virtutibus plenus. Deum flectit ad respicienda bona eorum, qui possident eam. Quemadmodum scriptum habemus: Super quem respiciam, nisi super mansuetum, & tranquillum & trementem sermones meos? At beatus, qui cuncta amore pietatis respuit.

Deut. 32. *Ierem. 15.* *Mich. 7.* *Isa. 66.*

Attende igitur tibi ipsi, chariſſime: & ne propriam salutem negligas. Noli attendere ignauis ac pigritantibus, sed vigilantibus: neque naufragantibus, sed iis, qui saluantur.

Quousque tandem iis, qui ad turpia, atque indecentia te compellunt, subseruies? Noli effici libidinum seruus, sed ab iis potiùs te liberum redde. Multa tibi vigilantia opus est. In scammate consistis, ne te inertem præbeas; nam ex aduerso hostis subsistit; quemadmodum scriptum habetur: Aduersarius noster diabolus, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret. Cernis quàm insatiabilis sit aduersarius: quantaque eius violentia? Non enim ferire tantùm vult aliquem, & semiuiuum relinquere: sed mox totum deuorat non vigilantem. Donec ergo tempus suppetit, decerta: nam si tempus nostrum per ignauiam deperdiderimus, aliud tempus non reperiemus. Quot, quantique homines ab Adam, ad nostra vsque tempora fuerunt; & vbi iam sunt? Quis nouit numerum? Qui creauit nos, Dominus Deus. Qui educit in numero orbem suum, quique numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat: ipse singulos, & vniuscuiusque nouit opus: qui solus sapiens est, & bonus, potens, qui tremendus est, & iniuriarum immemor, misericors & miserator in eos qui conuertuntur, & pœnitentiam agunt. Te, Domine, Creatorem nostrum ac Deum adoramus. Tibi gloriam, & honorem offerimus: quoniam & à meo pateris te collaudari abominando fœtore. In hoc enim, Domine, magna tua misericordia, atque benignitas: quòd etiam indignos vocas, nec peccatores pœnitentes auerseris, tribulatos non despicias & pusillanimes non derelinquas. Beata, ac ter beata anima, quæ te solum concupiscit: nam quæ te desiderat, etiam mandata tua custodit.

1. Pet. 5.

Psalm. 146.

Cur igitur nos propriam despicimus salutem, Chariſſimi? Ex momentaneis æterna reuoluamus animo. Quantâ enim quis curâ accedit recitaturus, quod didicit, præceptori? aut etiam operis manuum redditurus pensum Præfecto? & nos de hora illa quare non sumus soliciti, quando totius nobis vitæ reddenda erit ratio? Rursus dum quis tardat hyeme ad horam vespertinam in cella aliena, compulsus adire propriam: quanta putas anxietate corripietur propter tenebras, & confusionem aëris? Et quo pacto nos ineuitabilem illam ita paruipendimus viam? Quid nobis occurret, post animæ separationem à corpore? Attendamus ergo nobis ipsis, Chariſſimi: vt in iustorum lætitia collætemur. Qui enim deceptio-

nibus atque impostoris seipsum tradiderit; multis confringetur, & affligetur dum in hac versatur vita. Hodie comedit, bibit, & voluntatem suam quantùm potest, sed non quantùm vult, explet, exultans in damno animæ suæ: postero autem die, si non habeat quibus saturetur, plurimùm tristabitur. Qui verò sibi ipsi attendit, optimum habitum assumit: eumque lætitia non deficiet, neque marcescet, quæ est spes futurorum bonorum. Sicut scriptum est: Memor fui Dei, & delectatus sum. Precemini etiam pro me miserabili, apud Dominum, obsecro. Quoniam ipsi conuenit gloria, in secula. Amen. *Psalm. 76.*

CAP. VII.

NOli prauæ esse conuersationis, & famæ non bonæ: neque morem geras peccato, ne te abominabilem reddat. Magis autem obtemperes æquitati atque iustitiæ: vt te ex probatorum numero vnum efficiat. Noli animarum scandalum esse: sed attende tibi ipsi, vt & aliis prosis. Ità sanè, Dei electe, tibi ipse attende: vt ceteros quoque ædifices. Noli malus esse, ne in nouissimis tuis mœrore afficiaris. An non audis, quod dicit Scriptura: Quia plagæ, atque liuores, & contritiones occurrent improbis. Et neque mercedem referunt dolorum. At tu fortiter virtutum labores perfer propter Dominum, vt coronam reportes. Ad nuptias inuitauit te Dominus: ne ingratum te præbeas, sed veste nuptiali induere: vt in ipsius collæteris thalamo, & non tanquam contemptor, audias: Amice, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? Et tunc ligatis manibus & pedibus, immittat te in tenebras exteriores, vbi clamor erit, & dentium stridor. Dum vestem audis nuptialem, dilecte; ne de vestimentis, quibus induimur, id existimes: sed de bonis operibus. Et tu ergo, chariſſime, qui in Monachorum meruisti referri ordinem, enitere, vt virtutem promissi demonstres, ne repellaris. Noli ergo durus esse, non libidinosus, non iracundus, non rixosus, atque contentiosus, non intemperans, neque impudens: sed potiùs mansuetus, pius & religiosus, humilis, temperans, modestus, quietus, pacificus, prudens, corporisque tui pudicitiam seruans, quemadmodum Christo pactus es, vt si in *Prouer. 20. in fine.* *Matth. 22.*

Iacob. 1. illa nobis hora dixerit: cur non visitastis viduas, & pupillos in tribulationibus eorum? Respondere queamus ei, dicentes: Domine, vt in quiete ac silentio citra vllam distractionem seruiremus tibi. Sin verò dixerit nobis: Cur immaculatos non seruastis vos à seculo? quid respondebimus ei, siquidem in eo contaminati fuerimus? Nèque enim ea virtus est, quando quis ab impuro abstinet opere; & figuras interim effingit, ac simulachra, quæ alios ad passiones desideriorum commouent. Quia scriptum est: Diliges dominum Deum tuum, & proximum tuum sicut teipsum. Fuge autem sermones inutiles: ne in turpes cogitationes incidas. Nã quemadmodum sermones boni conducunt animæ: ita nõn boni eam peruertunt, secundùm Apostolum: Corrumpunt mores bonos colloquia praua. Omnis sermo turpis ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus est ad ædificationem vtilitatis, atque opportunitatis, vt det gratiam audientibus. Et: Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in die redemptionis. Caue dicaris inobediens, durus, temerarius, susurro, bilinguis, murmurator, obtrectator, immitis, proximi inimicus, osor virtutis: Sed potiùs voceris obediens, verax, modestus, taciturnus, impiger, atque alacris, misericors, sobrius & vigilans, proximi amator, hospitalis, cultor virtutis, intercessor & cõsolator, pius atque religiosus Hæc bona, & vtilia sunt hominibus. Ne igitur efferamur, sed magis humiliemus nosipsos. Quæ enim est potentia nostra, vt efferamur? Nonne ecce exiguus labor nos vel humi inflectit, atque prosternit? Diligamus ergo humilitatẽ vt nos exaltet Dominus. Quocirca attende tibi; ne in te dominetur iracũdia, atque excandescentia, & iniuriarum memoria: vt non in perturbationibus, & instabilitate vitam degas. Ceterùm longanimitatem tibi ipse compara ac mansuetudinem, innocentiam, & quæcunque decent Christianos: vt quietam atque tranquillam vitam transigas. Excelsi sunt montes Ararat, lati campi solitudinis, validum ac vehemens est Aquilonis frigus in terra: at Solis æstus in Austrum effunditur. Inter volucres cæli, maxima est Aquila: at inter bestias terræ, leo: Inter filios verò hominum, qui timet Dominum. Magnus Deus noster, & laudabilis valde: qui creauit omnia, & exaltat timentes eum. Ipsi gloria, in secula. Amen.

Matth. 22.

1. Cor. 15. Ephes. 4.

CAP. VIII.

SI dum tu opus Domini in humilitate ac pietate operaris; aduersarius aliquos ex negligentioribus in te armet, cupiens à vita tuerecta remouere: ne verearis ac metuas, neque à via recta declinaueris, cum dicat Apostolus: In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur, persecutionem patimur, sed non derelinquimur; deijcimur, & non perimus: semper mortificationem Domini Iesu in corpore circunferentes, vt & vita Iesu in corpore nostro manifestetur. Semper enim nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Sustine igitur Dominum, electe Dei: vt qui modò te affligunt, obstupescant in admirabili salutis tuæ refrigerio. Sicut scriptum est: Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata. Cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis, vita immaculata. Placens Deo, factus dilectus, & viuens inter peccatores, translatus est. Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, & inconstantia concupiscentiæ transuertit sensum sine malitia. Consummatus in breui, expleuit tempora multa. Placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere illum ex medio malitiæ. Populi autem videntes, & non intelligentes, nec ponentes in præcordiis talia. Quoniam gratia Dei, & misericordia in electos eius, & respectus in sanctos illius. Condemnat autem iustus mortuus viuos impios; & iuuentus celeriùs consummata, longam vitam iniusti. Videbunt enim finem sapientis, & non intelligent quid cogitauerit de illo Deus, & quare munierit illum Dominus. Videbunt & contemnent eum: illos autem Dominus irridebit. Et erunt post hæc decidentes sine honore, & in contumelia inter mortuos in perpetuum: quoniam disrumpet illos præcipites sine voce, & commouebit eos à fundamentis: & vsque ad nouissimum desolabuntur, & erunt in dolore ac gemitu, & memoria illorum peribit.

2. Cor. 4.

Sap. 4.

Venient in computationem peccatorum suorum timidi, & traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorum. Tunc stabit iustus in magna constantia aduersùs eos, qui se angustiauerunt, & qui spreuerunt labores eius. Videntesque ipsum, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ requietis: dicentque intra se pœnitentiam agentes & præangustia spiritus gementes: Hic est quem habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati, vitam illius æstimabamus insaniam, & finem ipsius absque honore. Quomodo computatus est inter filios Dei, & inter sanctos sors illius est? Ergo errauimus à via veritatis, & iustitiæ lumen non illuxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, & pertransiuimus vias desertas: viam autē Domini ignorauimus. Quid profuit nobis superbia? aut diuitiarū iactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquam vmbra, & tanquam nuntius præcurrens: & tanquam nauis, quæ pertransit fluctuantem aquam; cuius, cùm præteriit, non est vestigium inuenire, neque semitam carinæ illius in fluctibus: aut tanquam auis, quæ transuolat in aëre, & cuius nullum inuenitur argumentum itineris illius: sed percussione alarum verberans leuem ventum, & scindens per vim stridoris aërem, commotis alis transuolauit; & post hoc, nullum signum inuenitur itineris illius: aut tanquam sagitta emissa in locum destinatum, diuisus aër continuo in se reclusus est, vt ignoretur transitus illius. Sic & nos nati, continuò desinimus esse: & virtutis quidem signum nullum valemus ostendere, sed in malitia nostra consumpti sumus: quoniam spes impij tanquam puluis est, qui à vento tollitur, & tanquam pruina tenuis, quæ à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: tanquam memoria hospitis vnius diei prætereuntis. Iusti autem in perpetuum viuent, & apud Dominum est merces eorum, & cogitatio illorum apud Altissimum. Ideo accipient Regnum decoris, & diadema specie de manu Domini, quoniam dextera sua teget eos, & in brachio sancto suo defendet illos. Ne ergo quemquam oderis in corde tuo, neque malum reddideris pro malo: sed charitatem tibi ipsi compara, quam supra omnem aliam virtutem Diuina extollit Scriptu-

ra. Ipsi enim rerum omnium procreatori comparauit eam, cum ait: Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in ipso.

Frater quidam è cœnobio senem accessit, atque consuluit. At ille ad eum: Similia, inquit, sunt cœnobia ludis literariis: Nam alij in prætorio incedunt, alij sub caminis. Quo quidem sermone adiutus frater, sibi pœnitentiam imposuit. Vnde ipsa vtamur re, tanquam lucro: ne reprobi facti, ex cælesti eijciamur regno, & in caminum ignis proijciamur. Quando prouectos in habitu conspexeris negligentes: tunc magno præsidio indiges, ne istos fortè imitans, eandem inambules viam: neve per continentiam tuam, contra eos extollaris: quod quidem est superbiæ peccatum. Sed audi eum qui dicit: Attende tibi ipsi, & custodi animam tuam valde. Neque enim ex operibus alienis, nos iustificabimur: nec alij ex nostris operibus condemnabuntur. Nã quando nudi & aperti, atque retecti adducemur coram Deo, reddituri de cunctis factis rationem, non alius condemnabitur pro alio: nam vnusquisque proprium onus portabit. Si quis tibi suas reuelet cogitationes, ne curiosiùs rem inuestiges; præsertim si oculus mentis tuæ debilis sit, ne fortè dum ille enarrat, ijsdem perturberis passionibus, similisque reddaris gubernatori inter fluctus & vndas. Oportet igitur, vt nos audientes quæ dicuntur, ea quæ consequuntur intelligamus, atque ita consolemur afflictum, aut iis rebus quas à sanctis viris accepimus, aut quibus ipsi tentati sumus. Non enim est voluntas Dei, vt alius per alium corruat; cùm cunctos cupiat saluos fieri. Tu verò chariſſime; ne cuiuis homini cogitationes tuas aperias: sed iis duntaxat, quos spiritales esse probaueris; nam multæ sunt insidiæ atque fallaciæ diaboli.

Dixit quippe Saluator: Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: ab operibus ipsorum cognoscetis eos. A viris porro spiritalibus ne te occultaueris, ne fortè inimicus angulum comperiens, in te latitet. Cum carnalibus verò noli conferre consilia. Nam voluptatibus ac libidinibus diditi, indies peccata sibi accumulant, illudque dictitant: istud & solum mihi, computetur peccatum; Propheta interim deplorante, atque dicente: Væ iis qui trahunt pec- *Esa. 5. secundum. LXX.* *Matth. 7.*

cata ſua quaſi funiculo longo, & quaſi iugi corrigia vitulæ, inquitates.

Vnde vitare oportet ſermones inutiles, & eorum conuerſationem, qui timorem Domini deſpiciunt: quoniam nihil quod ſit vtile loquuntur, nihil propter Dominum faciunt, nihil de virtute ac religione, nihil de honeſtate ac grauitate morum tractant. Sermones quippe eorum laquei ſunt mortis; Conſilium ipſorum, fouea inferni, impunitas, & riſus, temulentia, & perditio animæ. Conſuetudo eorum terribilis, ac dirus anguis qui loquitur per ipſos. At tu, ô homo Dei, iſta fuge: ſectare autem iuſtitiam, pietatem, charitatem, patientiam, manſuetudinem. Bonum fidei certamen decerta, vitam æternam apprehende, ad quam vocatus es, præclaram confeſſionem profeſſus es. Vide dilecte ſerue Domini, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, ne momentanea ineſcari te patiaris delectatione, aut, vt potiùs dicam, deceptione: vt non vitâ priueris æternâ. Rectè vigila, ad negotiandum vocatus es, ne deperdas margaritam, ne theſaurum tuum deprædetur inimicus, ne nauis demergatur vnà cum onere, & vacuus reuertaris ad propria. Inimicus ſciens quantam apud Deum referat gloriam, qui immaculatum ſeſe ab inquinamentis ſeruat carnis, vehementer per cogitationes impugnat, cupiens hominem innectere iis, vt non conſequatur gloriam futuram. Et ſi animam inuenerit abieciſſe cogitationes inutiles, non frequentat eam, ſed neque prorſus recedit, accedit autem magis, vbi ipſo pulſante mox aperient, & corpus ſimul cum anima per ſordidiſſimas cogitationes, non reſiſtentis ei coinquinat. Demumque tanquam bonus conſiliarius, ipſi ſuggerit: Præſtat tibi, inquiens, in mundum redire, & vxorem vitæque conſortem ac ſociam capere, quàm ſic carunculam corrumpere: à ſobrio porro & vigilante cuncta iſta recedent. Attende igitur tibi, & nihil eorum te offendet. Quapropter neceſſarium fuerit, nimiam fugere licentiam. Iterumque dico: Fuge licentiam, ne impudentia te inuadat, ligatumque velut malum aliquem captiuum ſeruum tradat peccato, ac tum dicere incipias: Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me. Et rurſus; Infixus ſum in limo profundi, & non eſt ſubſtantia. Vnde

1. Tim. 6.

Pſalm. 68.

de fugere oportet peruersorum hominum consuetudinem: non tanquam homines odio persequens, sed damnum ac vitium respuens. Quòd si cum segnioribus versari cogeris: attende tibi ipsi, vt & illos lucrifacias recta vitæ ratione, & te ipsum non perdas. Ne credas illis, qui inutilia loquuntur animæ tuæ, ac temperantiam profitentur. Ait enim Saluator: Ex abundantia cordis os loquitur. Subtrahe ergo te *Matth. 12.* à iuueniliter agentibus, & qui ridiculis circumferuntur, vt ne sis inobediens ei, qui dicit: Iuuenilia desideria fuge. Et *2. Tim. 2.* ne accipias personam aduersus animam tuam; non paruam, non magnam, non in imperio ac potestate constitutam: nemo enim te ex igne inextinguibili liberare poterit. Audi dicentem: Quid proderit homini, si mundum vniuersum *Matth. 17.* lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Caue igitur, libertatem erga Deum deperdas propter honorem aut gloriam aliquam humanam, vel propter cibum, seu potum, siue indumentum, cùm ista cuncta corruptioni sint obnoxia: actiones autem vniuscuiusque, siue bonæ, siue malæ, descriptæ contineantur. Quæ sursum sunt, sapito, *Coloss. 3.* non quæ super terram: vt promissionibus perfruaris Patris, qui in cælis est, & connumereris inter electos Filij: & cum omnibus Sanctis benedicas Spiritui sancto; Quoniam ipsi gloria, in secula. Amen.

CAP. IX.

ATtende tibi ipsi, Chariſſime: ne fortè Serpens te eos imitari doceat, qui suam contemnunt salutem, ac dicere: Non es melior iis, qui passionibus succumbunt. Tu verò considera, quod scriptum est: In magna domo, non so- *2. Tim. 2.* lùm sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia: & quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam. Si ergo Dominum non audieris, peccatorum opera peragendo, eris vas contumeliæ: sin verò Domini opera feceris, eris vas electum, pretiosum, sanctificatum, vtile Domino, ad omne opus bonum præparatum. Attende tibi ipsi, obsecro, vt & in præsenti seculo, & in futuro misericordiam à Domino inuenias. Quòd si tibi ipse non attenderis: & hîc contereris, & ibi non requiescès. Nam quæ extra

rectum fiunt tramitem, nihil præter dānationem continent & pœnitentiam. Ne ergo contemptores ſuæ ſalutis imiteris, & qui ſolum ſibi habitum arrogant: vt non ſimilis reddaris militi ab aduerſariis capto, qui Regis quidem gerit inſignia: ipſe verò inimicis ſui Regis inſeruit. Verax quippe eſt, qui
Ioan. 8. ait: Amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, ſeruus eſt peccati. Foliis enim ſimilis eſt habitus: fructus verò eſt ipſum opus. Qui terreni Regis milites ſunt, ſanguinem effundunt, vt Regi ſuo placeant: at ibi non opus eſt, vt ſanguinem fundas, ſed ſolùm ne à peccato vincaris, vt non fructifices morti.

Sobrius eſto, & vigila, chariſſime: vigila, inquam, & labores ſuſtine. Non enim iniuſtus eſt Deus, qui tui obliuiſcatur laboris: ſed & pro obſcuritate, quam in cella reſidens toleras, illuceſcet tibi lumen veritatis, ſicut ſcriptum habetur:
Pſal. 111. Exortum eſt in tenebris lumen rectis corde. Decerta bonum certamen fidei, vt victoriā aduerſus hoſtem referens, abſque rubore & verecundia adores Regem gloriæ. Non enim eos duntaxat, qui gladio perempti ſunt, & martyrio à Tyrannis affecti, coronat Dominus: ſed eos etiam, qui religioſa exercitatione & charitate probati ſunt. Nam quemadmodum illi propter Dominum flagra ac verbera pertulerunt: ſic & iſti vexationes & exercitationes amore Domini ſubierunt.

Attende tibi, ne fiat verbum malum in corde tuo. Ne fœdus ineas cum improba cogitatione. Sic enim quidam paſſus eſt antiquorum, aliquid ex anathemate in tabernaculo ſuo abſcondens: Similiter & Giezi miniſter Heliſæi: & non latuerunt Deum, ſed ne homines quidem; cùm enim clam ſcelus commiſiſſent, palam retributionem acceperunt: cùm hic quidem cum tota familia ab omni populo lapidatus ſit: ille verò cum vniuerſo femine ſuo leprā infectus vſque in ſecula.
Galat. 6. Verax eſt enim, qui dixit: Deus non irridetur. Quod enim ſeminauerit quis, hoc & metet. Diſce cum patientia, vt damna effugias, quæ obueniunt non quieſcentibus. Auſculta eū,
Prouerb. 9. qui dicit: Fili, ſi ſapiens tibi fueris, ſapiens eris & proximo: ſin autē malus euaſeris, ſolus mala exantlabis. Vnde nos vincit aduerſarius, noſtræque redundant paſſiones: nonne per noſtram inobedientiam? Edocti enim non attendimus, reprehenſi ſuper delictorum correctione, recuſamus. Homi-

nes cælamus, & Deum deſpicimus; non morigerantes ei, qui dicit: Amen dico vobis, quia & ſi hi tacuerint, etiam lapides clamabunt. *Luca 19.*

Aſtutiam nobis ſuggerit callidus ſerpens, verbis vincendi eos, qui nos corrigere volunt: ſicque peccatum in nobis multiplicatur, cùm non habeat reſiſtentem ſibi. Deprædatur te inimicus, & non iam intelligis ô anima mea. Suas in te operatur concupiſcentias, & toleras. Fuge conſilia eius improba, ô homo. Recordare tuorum cum Deo pactorum, & ſanctificationem cuſtodi: vt gratiam inuenias coram Domino. Audi dicentem: Fugite fornicationem. Et noſſe cupis, quàm grauis atque periculoſa ſit fornicatio? Quos enim occidere nequiuerunt in eremo morſus ſerpentum, hos Madianitarum fornicatio proſtrauit: & per fornicationem etiam idolorum victimam comedere non recuſarunt. Vnde ex populo ceciderunt vno die viginti tria millia. *1. Cor. 6.*

Quòd ſi præuentus es; ne lapſui inhæreas, neque longanimitatem ac patientiã Dei contempſeris. Memor eſto, quòd mors non tardabit. Recordare fieri non poſſe, vt manus Dei effugias. Quare noli negligere: ſed pœnitentiam age, lacrymas effunde, ingemiſce, illuſus es. Et ſi nos obliuioni peccatum tradiderimus: qui tamen nos creauit Deus, vniuſcuiuſque nouit opus. Ne igitur ignauum te præbeas, ſed viriliter aduerſario tuo reſiſtas. Et aditum, per quem ingredi conſueuit inimicus ad prædandum atque lædendum te, præclude: vt non ampliùs inueniens ingreſſum, re infecta recedat. Hoc autem occludere ipſi aditũ eſt, munire ſenſus, (per quos in animam ingreditur, ſiue malum ſiue bonum) viſum, auditum, odoratum, tactum, guſtum & cogitationes, ne extra id quod decet, euagentur. In mentem tibi reuoca Gigãtes, chariſſime, qui ſuâ potentiâ terram corruperant: vt eos vnico momento Dominus per aquas diluuij à facie terræ deleuerit, & potentia eorum non iis profuerit. Reuolue animo terram Sodomorum, & Gomorrhæorum: quo pacto propter peccatum habitantium in ea fuerit euerſa: & non profuerint ipſis deliciæ atque ſuperbia. Curemus ergo ſalutem noſtrã, chariſſimi: ne fortè repentinus nos anticipet finis, & in multa damnatione hinc abeamus. *Geneſ. 6.* *Gen. 18. 19.*

Quid porro vobis videtur de eo, qui ex hac vita exceſſit?

an quò d post diem vnum ad domum suam reuersurus sit? an post annum? an post centum & mille annos? Cur igitur transeuntia affectamus? & quæ nunquam præteribunt, pro nihilo ducimus? Dic suggerenti tibi concupiscentias sordidas & immundas: O veritatis inimice, vt tu desiderio tuo satis facias, ego dedecore & ignominia afficiar? vt tu voluntatem tuã expleas, egone confundar? Vade ad tui similes, impudicos atque lasciuos. Porcorum gregem depoposcisti tibi? demergere in mare cum ipsis, non me amplius tibi seruum habebis, aut voluntati obedientem tuæ. Sufficit præteritum tempus; deinceps nunc veritatis satagam, & Deum meum obtestabor, vt me perfectè à tuis liberet operibus. Spiritum enim sanctũ dedit mihi, & ego eum exacerbaui: Animam & corpus mihi mundum donauit, ego autem ista contaminaui. Sic charissime, suggerenti tibi pernicioſas affectiones, respondе. Dixit sanctorum quidam, Cani similem esse fornicationem: Si blãdiaris, manet apud te; si pellas, fugit.

Matth. 9.

Audi eum, qui dicit: Singulariter sum ego donec transeam; hoc est, sibi ipsi vnumquemque attendere, donec ex præsenti excedamus vita. Attende ergo tibi, obsecro, & ne rectam vitæ tuæ rationem despexeris. Ne amore voluptatis modicæ, fructus deperdas laborum tuorum; neque ob immunditiam, operis tui mercedem prodas: & mercedẽ silentij atque quietis, vigiliarum, continentiæ, atque temperantiæ, & reliquarum virtutum, propter impudicitiam amittas, similisque reddaris proijcienti mercedem suam in marsupium pertusum:

Psalm. 140.

Galat. 5.

Modicum enim fermentum totam massam corrumpit. Quare te ipsum confirma, in timore Domini.

Audi quod dico, charissime: In vita seculari disertus ac loquax, magnus dici solet; at in solitaria vita, qui quietem ac silentium sectatur, magnus est apud Dominum. Rursus, in vita seculari, qui suum ornat corpus, & subinde vestimenta mutat, humanam obtinet gloriam: at in professione hac, qui ista contemnit, & solùm necessario corporis vsui attendit, gloriam sibi in cælis acquirit, secundùm eum qui

1. Tim. 6.

dicit: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. Rursus, in seculari vita, qui in corporis robore & diuitiis gloriatur, magnus apud homines dici solet: in ista verò professione, qui humilitatem colit, verè à Domino

exaltatur, ſicut ſcriptum eſt: Quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, vt confundat ſapientes: & infirma mũdi elegit Deus, vt cõfundat fortia: & ignobilia mundi & contẽptibilia elegit Deus, & ea quæ non ſunt, vt ea quæ ſunt, deſtrueret: vt non glorietur omnis caro in conſpectu Dei. *1. Cor. 1.*

Diligamus ergo quæ placita ac grata ſunt Domino, tanquam ſerui frugi, & grati; etiamſi ſceleſtorum ac facinoroſorum inſidias ſuſtineamus, licetque à Barbaris capti, qui nos in ſeruitutem tradant. Scriptum eſt enim: In tribulatione inuocaui Dominum, & exaudiuit me in latitudine; reputantes nobiſcum Prophetas quoque in captiuitatem abductos, & in aliena regione ſeruitutem, ærumnaſque ſubiiſſe, quorum tamen mens nunquam eſt à Deo abalienata. Siquidem externum noſtrum venundari, aut non venundari hominem, non ex iis eſt, quæ in noſtra ſunt poteſtate: ceterùm communicare, aut non communicare internum noſtrum hominem impietati, in nobis ſitum eſt. Vnde ſancti Dei homines tyrannos redarguerunt, mortiſque minas ſpreuerunt, virtutem ſibi vindicantes. Quocirca & nos, filij, cùm ſimus Prophetarum filij, eorumque veſtigiis inſiſtamus; perfectam ipſorum fidem adipiſcamur. Quia ſcriptum eſt: Quorum intuentes exitum conuerſationis, imitamini fidem: vt cum iis ſimul in cæleſtibus coniungamur, vbi exulat luctus ac dolor, & gemitus in ſplendore Sanctorum. Vigilate ergo, & orate, vt non intretis in tentationem. *Pſalm. 117.* *Hebr. 11.* *Hebr. 13.* *Marc. 14.*

Meditemur eloquia Spiritus ſancti, vt in ſcripturas incumbamus; & quando etiam librum manibus non tenemus, in mente eloquia Dei habeamus. Si quis ſuas tibi enarrauerit cogitationes, ſuaque detexerit errata, ne mente eum contempſeris tanquam qui talia peregerit: ſed potiùs de fratris mutatione admirare. Nam quòd quis ſponte ſua peccata ſpiritalibus viris prodit, correctionis vitæ ſignum eſt: occultare verò, animi malè affecti indicium exiſtit. Nullus enim cum furibus currens, & partem ſuam cum adulteris ponens hos prodit vnquam: quia nimis paſſioni & affectioni indulget. Quare oportet cum omni humilitate eum, qui familiariter ſua exponit arcana, conſolari, ſicut ſcriptum eſt: Conſiderans teipſum, ne & tu tenteris. Dicit enim Dominus per Prophetam Ezechielem: Et tu fili hominis, dic ad *Galat. 6.* *Ezech. 33.*

filios populi tui: Iustitia iusti non liberabit eum, in quacunque die errauerit: & iniquitas impij non nocebit ei, in quacunque die conuersus fuerit ab iniquitate sua. Largiatur autem nobis Dominus, vt viam erroris expertem possideamus in finem vsque, angustam scilicet & arctam, vt aduersarij nostri diaboli os obstruatur, ne habeat, quod de nobis malum dicere queat: Quia Deum decet gloria in secula. Amen.

CAP. X.

ATtendamus nobis ipsis, Charissimi, quoniam acerbi nobis sunt inimici & immites, super hominum ruina gaudentes, eamque solam lætitiam habentes. Hinc sancti Patres, scientes eorum aduersùm nos conatum peruersum, non segnes fuerunt, non vaga & distracta mente: sed sibi ipsi attenderunt, sibique attendentes, & Deo complacuerunt, & homines in bonum ædificarunt. Cuiusmodi S. Antonius extitit, quemadmodum & S. Athanasius Archiepiscopus meminit in vita quam de eo conscripsit. Nam & multa exercitatione, eaque incitatiore ac vehementiore est vsus: Ieiunabat enim semper, indumentumque gerebat, interius quidem cilicinum, exterius autem pelliceum, idque ad mortem vsque seruauit, ita vt neque corpus sordium causâ aquis abluerer, neque penitus suos pedes lauaret, neque illos vnquam omnino vel aquâ tingeret, nisi necessitate cogente. Sed neque quis eum denudatum vnquam conspexit: nec prorsus Antonij corpusculum nudum, præterquàm cùm post mortem sepeliretur, cuiquam patuit. Rursusque ait: Et si ista ad illius virtute m parua; ex iis tamen, quàlis Dei seruus fuerit Antonius, considerare & æstimare licet; quippe qui à iuuentute ad tantam vsque ætatem, æqualem semper seruabat in exercitatione alacritatem: & neque senectute fractus, delicatioribus vtebatur cibis; neque propter debilitatem corporis, immutabat sui indumenti habitum. Aut si fortè pedes aqua tingeret, & tamen in omnibus illæsus permanebat: nam etiam oculos illæsos integrosque seruabat, rectéque cernentes. Et ne singula consectemur; cunctis, qui cibis variis, & lauacris, diuersisque vestimentis v-

tuntur, ipse multò illustrior apparebat, ac clarior, & ad fortitudinem alacrior. At nos, quæ corpus molliter foueant nobiscum excogitantes, distrahimur atque efferimur ; non considerantes, quàm acres aduersarios habeamus : vnde & ipsi hostes tantam nostram cernentes segnitiem, promptiùs animosiúsque aduersùm nos insurgunt, impudicitiæ nos iaculis transfigentes. Attendamus igitur nobis ipsis : vt Dominus illorum in nos destruat insidias. Hæc autem dico, fratres, non quasi vitæ puritate ego conspicuus sim ; nam si Dominus mea reuelet peccata, antequàm in supplicium mittar, pudor atque confusio operum meorum, non minima mihi pars tormenti erit. Sed ista à me sint dicta per gratiam Domini, vt dum vos boni consilij commoda capitis : ego quoque vilis & abiectus saluberrimi consilij mei mercedem referam. Quemadmodum enim qui ad animarum euersionem cohortationibus vtitur, perditionis earum atque exitij particeps erit : sic & qui ad vitæ morumque emendationem, suis consiliis est auctor, optimam mercedem à Domino consequetur, si & ipse præsertim ab inutilibus deinceps recesserit. Quòd si cum fratre amicitiam habeas : teque conscientia tua arguat, quasi ex eiusmodi coniunctione detrimentum animæ sustineas ; te ipsum ab eo separa. Dixit enim quidam Sanctorum : Cum omnibus charitatem habe : ab omnibus abstine. Hæc autem dico, charissime, non vt homines oderis ; sed peccatum auerseris. Scriptum est enim : Si cor nostrum non reprehenderit nos, *1. Ioan. 3.* fiduciam habemus ad Deum ; & quidquid petierimus, accipiemus ab eo : quoniam mandata eius custodimus, & ea quæ sunt placita coram eo, facimus. Si verò reprehenderit nos cor nostrum : maior est Deus corde nostro, & nouit omnia.

Frater fratri hortator erat in iis, quæ ad Deum pertinent : Prætereunte autem altero, dixit qui hortabatur, ad eum : Ecce fratrem hunc admoneo, & me audire renuit. Cui ille respondit : Auditurus est ; Te enim audire, honestum illi est, & agere audita iucundum. At ille : Nequaquam : nisi enim compererit vera esse, & ad Deum referri, quæ dico ; ne me audiat ; neque me solum, sed ne Prophetam quidem, si præter Dei voluntatem consilium dede-

Gal. 1. rit. Ait enim Apostolus: Et si nos, aut Angelus de cælo euangelizauerit vobis, præter id quod accepistis, anathema sit. Quinam enim in Babylone contra Susannam insurrexerunt? nonne seniores? Et non solùm Sacerdotes, sed
Dan. 13. & Iudices, ac Præsides populi, qui quòd sibi ipsis non attenderunt, quàm miserabili fine vitam clauserunt? neque illis sane ipsorum profuit dignitas. Veritatis ergo curam habeamus, fratres, vt veritas nos circundet ac protegat. Et in hoc quidem seculo, si quis de re male gesta apud Principem insimuletur; si ad alia loca confugiat, fortasse saluaPsalm. 138. tur: at nos à conspectu Dei quonam profugere poterimus? secundùm eum qui dicit: Quò ibo à Spiritu tuo? & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades. Si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me; & tenebit me dextera tua.

Diligamus quietem ac silentium, fratres: vt à tentationibus liberemur. Diligamus continentiam, in charitate Dei. Diligamus castitatem, & humilitatem. Simus humiles, & affabiles paruis ac magnis: vt vanam effugiamus gloriam, cunctosque diaboli laqueos. Ebrietatem, & risum, inutiliaque malignantium hominum verba execremur ac detestemur; omnia enim agunt, omnia excogitant, vt suis oblectationibus potiri possint. Tu autem, dilectissime, ista fuge, & vt qui Deo placere professus es, omnia secun-
Galat. 6. dùm Deum operare. Deus enim non irridetur, secundùm dictum Apostoli: Nam quod seminauerit homo, hoc & metet. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem. Qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam æternam. Noli sordidis immorari cogitationibus: ne quando te in actum deducant turpitudinis: sed eas detestare, & abs te repelle; vt mens tua serena sit, atque tranquilla. Precare Dominum, vt cordis tui oculos illuminet. Quæ enim impossibilia sunt apud homines, possibilia
Luc. 18. sunt apud Deum. Cùm adorandum, te compoſueris: noli vaga ac distracta mente esse; ne quasi contemnens inueniaris.

Attende tibi ipsi, charissime: ne fortè dum cernis huius seculi diuites deliciis affluentes, carnemque suam nutrientes,

trientes, tanquam in die occisionis, eos propter eiusmodi fluxam ac momentaneam rerum abundantiam beatifices. Neque enim opulentos, neque deliciis deditos, neque potentes, beatos prædicauit Spiritus sanctus: sed eos qui timent Dominum, sicut scriptum est: Beatus vir qui timet Dominum. Et: Beati omnes qui timent Dominum. Ducem te constituerunt? Esto dux pacificus: vt portæ Regni cælestis pandantur tibi, simulque cum facientibus pacem ingrediaris. Dicit enim Spiritus sanctus: Aperite portas, ingrediatur populus. Et quis, ac qualis populus? seruans iustitiam, & custodiens veritatem, suscipiens veritatem, & custodiens pacem. Vnde quidam Sanctorum dicebat: Fiat pax, & iustitia in diebus meis. Audi & sanctum Iacobum dicentem: Si quis sapiens, & eruditus est inter vos: ostendat ex bona conuersatione, operationes suas in mansuetudine sapientiæ. Quòd si zelum amarum habetis & contentiones in cordibus vestris, nolite gloriari, & mendaces esse aduersùs veritatem: non est enim ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim zelus, & contentio: ibi inconstantia, & omne opus prauum. Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est: deinde pacifica, modesta, suadibilis, atque obediens, plena misericordiæ, & fructibus bonis, discreta, absque simulatione. Fructus autem iustitiæ in pace seminatur facientibus pacem. Largiatur porro nobis Dominus charitatem, atque vnionem secundùm voluntatem suam. Precemini autem & pro me misero, obsecro: vt obscuratum in me oculum Dominus illuminet; Quoniam ipsius est virtus, & potentia: Ipsumque decet omnis gloria, honor, & adoratio: nunc, & in secula seculorum. Amen.

Psal. 111. 127.

Esai. 26.

4. Reg. 20.

Iacob. 3.

CAP. XI.

NOn torpeamus, fratres, seruientes inuicem propter Dominum: multi enim ancillæ cuiuspiam amore capti, seruire propter amatam non recusarunt. Quid ergo nos magnum præstamus, si nobis mutuò propter Dominum seruiimus? Ne negligentes simus, considentes in cella, dilectissimi: memores, quòd sancti Dei Martyres ferreis vinculis

concluſi fuerint, etiam cum multis tormentis. Ne ergo cellæ anguſtiam effugiamus. Non deficiamus operantes: memores quoniam multi ex Sanctis in metalla miſſi ſunt propter Dominum. Nunquid igitur ſi nos temporibus illis fuiſſemus, noſtram vitam ob torturas prodidiſſemus? Nunquid noſtram fidem in iis neceſſitatibus abnegaſſemus? Memineremus, fratres à Domino dilecti, beneficiorum Domini Dei noſtri, qui nos creauit, & creſcere fecit, nutrit, & protegit in omnibus. Qui educit ventos de theſauris ſuis ad obſequium noſtrum. Qui eleuat nebulas ab extremitatibus terræ in miniſterium noſtrum. Qui multiplicat volucres cæli, & beſtias in aqua, ad obſequium generis noſtri. Qui fecit Solem in lumen diei, & Lunam ac ſtellas in lumen noctis propter noſtrum genus. Qui ſaluauit nos per myſterium pretioſæ Crucis ſuæ. Seruiamus ei in timore ac tremore multo, & ſpe bona: quia aduenæ & peregrini ſumus in hac vita, ſecundùm eum, qui dicit: Aduena & peregrinus ſum in terra ſicut omnes patres mei. Obſecro vos, ego minimus, ego vilis & abiectus: ego qui decem millium talentorum ſum debitor, qui quemuis peccatorem peccatis excedo: ſuſtinete optimum hoc conſilium. Seruate in omnibus vos ipſos irreprehenſibiles, vt ſitis abſque confuſione. Si quis autem ſeipſum in re aliqua condemnet, deinceps ſeſe irreprehenſibilem ſeruet: ne quid habeat aduerſarius, quod de nobis malum dicat, hominum inquam inimicus, corruptor, & alienus; hoſtis iuſtitiæ, qui in malis noſtris gaudet, qui debilis in eos eſt, qui Domino in veritate ſeruiunt. Qui conculcatur ab iis, qui peſſundant, & auerſantur ipſius conſilia atque conatus. Qui ſpernitur ab iis, qui Dominum in veritate diligunt, & faciunt ſanctam voluntatem eius, puro corde. Etiam fratres mei dilectiſſimi, ſtudeamus in vana & breui hac vita, quàndiu in ea verſamur, perficere mandata optimi, & benigniſſimi Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti: vt ſtationem mereamur à dextris ipſius, in ſecundo eius & horribili aduentu: quando reddet vnicuique ſecundùm opera eius; Quoniam ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Pſalm. 38.

CAP. XII.

PErsiste igitur, Chariſſime, in vocatione, qua vocatus es. Da gloriam Deo, quòd dignatus ſit te in gregem ouium ſuarum referre, vt in paſcuis ouium eius enutriaris. Ergo ad finem vſque tolera: vt ſaluetur anima tua. Nam ſcriptum eſt: In patientia veſtra poſſidete animas veſtras. Eſto inſtructus in omni conuerſatione tua. Dicentem auſculta: Fili, ſi ſapiens fueris, lætificabis & cor meum. Noli eſſe aſper in lingua tua, neque duriùs reſpondeas fratri tuo. ſed cum omni humilitate & timore Dei, ſit loquela tua. Nunquid enim argento bonum ſermonem comparamus? Nullo ſanè eum pretio emimus, niſi ſola noſtra voluntate: quoniam vtramque nobis viam dedit Dominus, vt vniuſcuiuſque cognoſcatur affectio & animus. Sic ergo noſtræ ſint reſponſiones ad inuicem, ô electi Dei, quemadmodum fidelis quiſpiam ſeruus cum ſuo colloquitur Domino. Verax quippe eſt, qui ait: Qui ſeipſum humiliat, exaltabitur. Sint porro ſermones noſtri mutui, non de rebus peregrinis atque externis: verùm de vtilitate animæ, de mutua inter nos ædificatione, de rectè factis, de omni opere bono. Sicut ſcriptum eſt: Vt det gratiam audientibus; Et: Nolite contriſtare Spiritum ſanctum Dei, in quo ſignati eſtis, in die redemptionis; Quoniam ipſum decet gloria in ſecula. Amen.

1. Cor. 7. & Eph. 4.

Luc. 21.

Prouer. 27.

Luc. 14.

Epheſ. 4.

CAP. XIII.

ATtende tibi ipſi, ô iuuentus exercitationis ac pietatis ſtudioſa, ne fortè dies tui in diſtractionibus præteream. Ne vnquam prauas cogitationes admiſeris: ne in bello inimici tui virtus tua langueſcat, atque deficiat. Habeas aſſiduè dulcem Dominum tuum in mente tua, vt exercitationis tuæ curſus coronam victoriæ referat. In pietatis certamine propera, ô iuuentus: aduentat enim dies, & appropinquat tempus quando laborantes coronabuntur, & negligentes dolebunt. Para virtutes, donec tempus tibi ſuppetit. Pietatem atque religionem poſſide in oculis tuis, veritatem in auribus, verba vitæ in lingua tua, viſitationem infirmo-

rum in greſſibus tuis, imaginem Domini tui in corde tuo, In membris tuis officia temperantiæ ac continentiæ: vt coram Angelis & hominibus præ aliis honoreris. Lignum inanime, quod mortalis Regis imaginem continet, honoratur: quantò magis anima honorem meretur, quæ Deum in ſe continet, & in præſenti hoc ſeculo, & in futuro?

Attende tibi ipſi, chariſſime. Concupiſcentia mortua eſt, at corpus tuum viuit: proinde diligenter attende, ne corpus tuum rei mortuæ vitam præbeat. Quòd ſi ipſi vitam dederis, te occidet. O planctum acerbū: quoniam mortuus ad vitā reuocatus, vitæ ſuæ datorē occidit. Diſce accuratè, quid ſit Cōcupiſcentia: ea per ſe ſine corpore mortua eſt: quando autem concupiſcentiæ impetus ad corpus acceſſerit, ſubitò concupiſcentia vitam accipit, & in concupiſcentiæ dulcedine mens occupatur, reperiturque corpus quod erat viuum, concupiſcentię mortificatione emortuum. Quapropter ſedulò tibi ipſi attende ab hac morte corporis, dum flāmā concupiſcentię illius vreris. Reuoca tibi in mentem, ignem inextinguibilem, ac vermem nunquam ceſſaturum; & è veſtigio membrorum extinguetur incendiū. Vide, ne propter relaxationem atque ignauiam vincaris & doleas; præoccupetque te ignis, pœnitentiæ tædio; & aſſueſcas peccare, etiam dum es pœnitens. Auſteritatem amplectere ab initio. Aduersùs omnem concupiſcentiam ne vincaris; & ne ex bello inferior diſcedere conſueſcas. Conſuetudo enim altera eſt natura. Et relaxationis conſuetudo nunquam auſteritatem admittit: ſemper enim ædificat, & deſtruit; ſemper peccat, & reſipiſcit. Chariſſime, ſi relaxari ſis ſolitus, dum oppugnaris: inſcriptio libelli tui erit, Ignauia in ſeculum ſeculi. Qui in aliquibus concupiſcentiæ rebus vinci conſueuit, ſemper eum propria coarguit cōſcientia, nulloque non tempore angitur, & licet coram ſpectantibus hominibus religioſum ac hilarem exhibeat vultū; intrinſecus tamen ob remorſum conſcientiæ ſuæ contriſtatur; nam id ſecum afferre ſolet concupiſcentia, dolorem amarū ſuis infligens operatoribus. Tota ergo mēte attēde & anima, Chriſtū apud te ſemper retinens, qui immortalis animæ ſpōſus eſt. Caue igitur verū ſponſum tuū deſerueris; ne & tu relinquaris ab ipſo, derelictuſque adhæreas alieno, id eſt, fraudulento iuſtitiæ inimico; doloſè quippe ad breue tēpus diligit, & mox

deserit; meretricique immundæ similis, quæ cùm substantiam & vires alicuius absumpserit, auersari atque odisse incipit. Quis igitur non deploret? Nam & inimicus noster, vbi vires nostras ac tempus in suis immunditiis fœdisque concupiscentiis prodegerit atque consumpserit, tunc à nobis recedit, propter odium quod in nos habet. Nunquam enim impurissimus ille, ac fraudulentissimus nos dilexit. Deo autem, & Patri gloria in secula seculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM

AD IOANNEM MONACHVM EPISTOLA.

Absque consilio nihil esse agendum.

BENEDIC PATER.

VARIIS licet adhortationibus cum religiosissimo Theodoro egerimus, ne è suo recedat loco; persuadere tamen non valuimus. Dixit autem ad nos ille: Si voluntas iuuandi me, animamque meam saluandi adfuerit, in monasterium tuum ablega me. Cui respondi: Ex quo Monasterij curam Fratri Ioanni commisi, illo inconsulto, coniungi alicui nequeo. Et nunc quidem bene egisti, prædictum fratrem suscipiendo; nam vt rediit, nobis qua eum sympathia siue compassione exceperis, renuntiauit. Cùm & tales oporteat in generatione habere, qui supra patrem & matrem, fratres & sorores, vxores, & proles, cognatos atque amicos, diligunt Dominum. Rectè verò agis, exemplum bonorum operum teipsum præbens, & potissimum fratribus, qui tecum habitant, secundùm eum qui dicit: A me videbitis, &

Iudic. 7. sic facietis. Et B. Paulus Apostolus adhortatur, dicens:
1. Cor. 4. 16. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi; vt quibus sermo plenam fidem non facit, opus ipsum persuadeat. Spiritalia verò ministeria non contempseritis, neque corporalium necessitatum prætextu synaxim vestram neglexeritis. Eloquia enim Dei meditata, & suauiter decantata animam nutriunt, atque tuentur: corpus autem custodiunt instituuntque, dæmones repellunt, & summam animæ tranquillitatem generant.

Porro de tentantibus ea, quæ mensuram ac modum excedunt, incurrentibusque in pericula grauissima, commone-
Rom. 12. 3. facere vos volo: non plùs sapiendum esse, quàm oportet sapere, sed sapiendum ad sobrietatem. Rursusque alibi di-
Eccl. 7. 17. cit Scriptura: Noli esse iustus multùm, neque plùs sapias, quàm necesse est, ne obstupescas. Accidit enim diebus hisce nostris, quosdam fratres relictis suis cellis, in terram desertam, infructuosam, atque inaquosam se contulisse: sæpe autem licet à patribus ac fratribus admoniti, non paruerunt, dicentes: Nos vt pastores discedimus. Et vt sese in aridissimam solitudinem impulissent, videntes iam se intra desertam terram conclusos, cœperunt vehementer discruciari: incipientesque ad loca quæ incoluntur, redire, nequiuerunt se ex difficillima eremo subducere & expedire: neque enim illud facile erat, intra interiora deserti versantibus. Valde igitur per inediam, sitim, æstumque afflicti iacebant, animum deijcientes. Diuina verò prouidentia disponente, frigore pereuntes, ab aliquibus ibi reperti sunt, qui eos propriis iumentis impositos ad loca habitationum reportarunt: alij etiam ibi mortui sunt, & à volucribus ac feris corpora eorum deuorata sunt. Qui autem euaserunt salui, longo tempore infirmi remanserunt, deincepsque ipsâ experientiâ cognouerunt, nihil absque consilio faciendum. Nam multi, vt dictum est, contumacia atque temeritate cogitationum ducti, in terram infructuosam & inaquosam progressi, sibi ipsis violentam mortem intulerunt. Alij verò sub obedientia viuere nolentes, vnanimitatemque in subseruiendo detrectantes, eidem sese periculo tradiderunt. Alij manibus propriis laborare recusantes, in idem se periculum coniecerunt. Alij sui consilij complacentiâ decepti laudem

ab auſcultantibus captantes, paſtores, vt aiunt, effecti ſunt, intentos autem labores non cogitantes, iiſdem ſe periculis implicuerunt. Non igitur oportet, chariſſime, ſine prudentia propriis abduci conſiliis: quin potiùs decet vnumquemque proprio ſe metiri modulo, & in charitate Dei proximo humiliari.

Si quis autem exiſtimet ſe perfectam adeptum eſſe virtutem, paſſionibus ſuperiorem eſſe, & in cupiditates dominari, nec ſic quidem ſibi ipſi fidat, ne fortè in ipſum dicatur, quod ſcriptum eſt: Rex temerarius incidet in mala: Angelus autem lucis liberabit eum. Sed fortè præteriens quis dixerit: Et quomodo inuenimus aliquos ſanctorum Patrum hanc excoluiſſe virtutem? Conuenerit itaque nos etiam ex ſanctorum Patrum vitis afferre teſtimonia: vt apertè oſtendamus, nihil temerè, vel caſu, inconſideratéue ſanctos Patres egiſſe. De Abbate Macario narratur, quòd ſic diceret: Conſidente me, inquit, in cella mea, exercebar vt monachus, dum interim mihi moleſtiam cogitationes exhibebant, dicentes: Abi in interiorem eremum, & vide quid ibidem cernes: perſtitique in pugna cum cogitatione annos quinque, cùm dicerem, ne fortè id à dæmonibus mihi ſuggeratur. Perſpicis prudentiam ſancti viri? nunquid abduci ſe paſſus eſt, aut præceps accurrit? nunquid cogitationem admiſit? minimè verò: ſed perſeuerauit examinans, ieiunans, vigiliis precibuſque vacans, vtque ne fortè ex dæmonibus eſſet, cognoſceret. Ceterùm nobis dum cogitatio aliqua ſe ingerit, contineri non poſſumus, & efferamur. Et non modò non diſcutimus ſedulò orantes, ſed neque ab aliis admoniti obedimus, vnde & facilè ab aduerſario capimur. Deinde cùm perſuaderet, inquit, cogitatio: egreſſus in eremum, inuenit ibi lacum, inſulamque exiguam in medio eius, & accedebant iumenta vt biberent ex illo, aſpexitque duos homines nudos in medio ipſius. Sub hæc, vt locuti ſunt inter ſe, dixit Abbas Macarius ad eos: Quomodo fieri potero Monachus? Et illi ad eundem: Niſi quis renuntiauerit omnibus quæ in mundo ſunt, non poterit fieri Monachus. Ad quos ipſe: Ego, inquit, infirmus ſum, & non ita valeo vt vos. Cui illi: Si nequeas, vt nos, ſede in cella tua, & peccata tua defleas. O humilitas diuini viri. O

Prouerb. 13 17.

prudentia virtute insignis animæ ; qui tot ac tantis præclarè factis excellebat , non iudicat seipsum eiusmodi re dignum. Sed ait ad eos : Ego infirmus sum , & non ita valeo vt vos. Nos autem , neque persecutione vlla inuadente , neque à quoquam impulsi : temeritate & propria quadam complacentia ducimur , aggredientes ea quæ mensuram ac modum superant , tanquam Dominum Deum tentantes, quod est horribile. Væ autem homini , qui propriis confidit ac nititur viribus , vel exercitatione , siue industria, neque in Deo spem omnem reponit suam : ab illo enim solo potestas , & robur. Et cur non oculos demittimus in vitam Abbatis Antonij ? & ipsum cuncta ex diuina egisse reuelatione comperiemus. Veruntamen ipse quoque nonne in monasterio viuebat ? nonne indumentis vtebatur ? nonne pane vescebatur ? nonne propriis manibus laborabat ? nonne discipulos habebat , qui quidem etiam mortuum ipsum mœrebant ac sepeliebant ? Neque verò solùm ipse beatus Antonius hoc vitæ instituto vsus est , sed & reliqui Patres , qui religiosam vitam duxerunt , qui hortabantur & consolabantur ad se venientes , per quos signa & curationes exhibebat Deus. Tanquam enim lucernæ quædam claræ , virtutibus coruscabant. Horum vitam ac mores , etiam nos regiâ viâ incedentes , æmulemur , non declinantes neque in dexteram , neque sinistram.

Demus ergo operam quieti , ieiunio , vigiliis , orationibus , lacrymis , conuentibus ad res diuinas celebrandas , labori manuum , conuersationi cum sanctis Patribus , obedientiæ veritatis , & auscultationi diuinarum scripturarum : ne mens nostra sylueſcat , & inculta squalidaque reddatur. Potissimùm autem participatione nos sanctorum & immaculatorum mysteriorum dignos exhibeamus : vt mente nostra enascentibus infidelitatibus , sordidisque cogitationibus purgata , inhabitans in nobis Dominus liberet nos à maligno. In cunctis autem veram atque synceram charitatem ad inuicem , & in omnes , sectantes : nam ex proximo comparat sibi quis malum , vel bonum. Non enim mendax est , qui dixit : Quod vni ex his fratribus meis minimis feciſtis , mihi feciſtis. Ad eos autem qui pietatis viscera clauserant , dicit : Quandiu non feciſtis vni de minoribus his , neq; mihi feciſtis ;

Matth. 25.

Ibidem.

stis; & ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam. Antiqui vitulos, agnos, & arietes, cuncta immaculata, in sacrificium Domino offerebant: at nos proprium corpus Domino offeramus in Spiritu sancto, non polluentes hoc rebus vetitis, aut aliqua cogitatione contaminantes; ne reprobetur sacrificium nostrum.

Quo pacto autem comparare oporteat sanctitatem, sufficerit mentem sobriam ac vigilantem habentibus recordatio Dei, cuius radij cor omne illuminant. Qui verò mente adhuc infirmi sunt, aliquibus indigent exemplis, quibus ad imitandam excolendamque eandem virtutem excitentur. Sit ergo nobis exempli loco tale: Qui secundùm mundum strenuos se præbent in bellis, imagines sumunt, in parietibus & tabulis belli historiam describentes: vt quomodo hi quidem sagittis feriant, alij vulnera infligant, quidam fugiant, alij incursiones faciant; alij adhibitis gladiis spicarum instar aduersarios decutiunt. Atque hæc agunt ad æmulationem posterorum, & commemorationem eorum, qui rem fortiter in bello gesserunt aduersùs hostes repugnantes: alij verò sanctorum quoque certamina in domesticis oratoriis, ad imitationem videlicet ignauorum cordium, & oblectationem spectatorum depingunt. Sic ergo satagite, quasi & nostra vita describenda sit, & in sublimi collocanda, vt omnibus sit conspicua: quin etiam excolendæ virtuti operã demus, ne quid vituperio dignum atque absurdum inferatur imagini. Turpissimum enim reuera est spectare virum in imagine cum fœmina inhonestè versantem, & præsertim ex iis, qui videntur habitum pietatis assumpsisse. Si verò & cum masculo, secundùm eum qui dixit: Masculi in masculos turpitudinem operantes: quis tandem oculos in imaginem defigere auderet? fugiendum vel ipsum quoque spectaculum. Si autem cum tali ignominia, præ pudore stupidi, spectari ab aliis nolumus: prorsus Diuina cooperante gratia turpes passiones effugiamus, veræque virtutis studium curemus: vt compositio & structura historiæ, quæ de nobis est futura, præclara & honesta fiat, quæ ad bonam æmulationem excitet sua pulchritudine obuios quosque: nihilque in ea deforme, minúsue virtuti conueniens imprimamus. Etenim Sodomitarum historia indelebilis est, in me-

Rom. 1.

Genes. 18. & 19.

dium producens, quomodo iusti domum circundederint homines intemperantes ac flagitiosi, donec cæcitate percussi, igniſque imbre combusti, & in cinerem redacti essent ipsi cum terra sua in qua nefandas commistiones exercuerant. Horum historiam tanquam imaginem quandam horrore plenam, proposuit vniuscuiusque nostrûm conscientiæ, Creator noster Deus: vt ad exemplum huiusmodi respicientes improborum commercia declinemus. Qui autem cæcutientes, propositam nobis historiam prætereunt, facilè in voluptatum barathrum præcipites ruunt. Tu autem defixam tene in huiusmodi cogitatione mentis aciem; vt metu turpissimas passiones elidas, vrentesque voluptates expectatio iræ emarcescere faciat. Quis enim Diuinam iram cernens non trepidet, consterneturque animo, nisi fortè oscitabundus, atque aliud agens ista consideret? Ego verò ignauus, particulas huius historiæ singulas attentiùs contemplatus, ingemui, vultuque in genua depositò fleui. Quo enim pacto verè formidabile non erit mundo cordis oculo intuentibus vehementissimum ignis illius fluxum, terramque dum torreretur, & incolas instar ceræ, fumique liquescentes? An non poterunt monimenta atque exempla eorum, qui antea supplicio sunt affecti, vel lapideam animam emollire? Frequentiùs itaque, imò potiùs assiduè, ad eiusmodi historias intentè respiciamus; vt potiorum studio experientiam prædictorum fugiamus. Nam auget audaciam negligentia: Ex vtraque verò consuetudo conflatur. Qui autem habitum sibi mali acquisiuerunt, exitum ægrè inuenire possunt, cùm habitus is ad abolendum spiritalem fructum semper irrepat. Exaduerso, velut in imagine recor-
Genes. 39. demur illius Ægyptiacæ, quomodo ad se attrahere conata sit pium Ioseph: ipseque quo pacto etiam vestem suam reliquerit, vt scelus effugeret. Rursusque mente contemple-
Dan. 13. mur tanquam in imagine Senes illos Babylonicos, quomodo ad infamiam beatam Susannam compellere studebant: ipsa autem pia & virili cogitatione adhibita, istos deturbauerit. Sic ergo & nos syncerè certemus, maximéque persua-
Luca 8. si, quia nihil occultum, quod non reuelabitur; vt si quæ virtus, ac si qua laus, hæc de nobis circunferantur: vt simus inter eos qui laudantur, & non inter illos qui vituperantur.

De iis porro, quæ quæruntur, & quo pacto conuersari oporteat cum fratribus, & complacere Deo viuenti ac vero, vobis pro nobis orantibus significabimus, Diuina nos adiuuante gratia. Sit autem inter vos & nos Dominus fons vitæ: qui gaudium, pacem, sanctificationem, & spem bonam pluit super quærentes eum in veritate. Saluta fratres, qui tecum sunt. Salutant te, qui hîc sunt fratres.

S. P.

EPHRÆM

MONITA AD FRATREM QVEMDAM. 1

OMNI hora mente reuoluo visionem, quam mihi recensuisti, Frater: ideò dignam vocatione tua vitam agere contende; vt ei, cuius ascriptus es militiæ, placeas. Tuam enim noui promptitudinem & in Deum zelum atque amorem: iccirco tibi suadeo iam propositum habenti, ac saluari studenti, nondum tamen experientiam vitæ religiosę possidenti: vt sanctorum perfectorumque Fratrum, ac Patrum vestigia persequaris: & ab iis discas quemadmodum Dei seruum versari oporteat. Quod tibi etiam semper dicebam, vt singulorum perspecta conuersatione, bonum vitæ imiteris institutum, attendensque quomodo quilibet pietate instructus ad supernæ vocationis brauium contendat; considerans quoque diligenter aliorum perfectam exactamque fidem, alterius spem in Deum, huius verò duplicem charitatem in Deum & in proximum; ac quo pacto alius in timore Dei suam custodiat animam, ab omni re mala cauens sibi, vitamque inculpatam atque irreprehensibilem degens, atque adeo qui ab omnibus ob puram & inculpatam vitam laudatur: multi enim reperiuntur eiusmo-

di, de quibus tibi afferebam attendendum iis esse, & non mihi pigro atque inerti. Eos ergo imitare, qui quidem in medio vestrûm sunt velut luminaria quædam, & quomodo nonnulli dum variis passionibus impugnantur ab hoste, per orationes ad Deum confugiunt, adhærentes ei præsidio cõpunctionis ac desiderij, gratiæque auxilio suffragante, absurdas immundasque cogitationes vincunt, factorum pœnitentia ducti, multoque fletu ac lacrymis suspiriisque, mœsti sua lugent peccata: confitentes Deo per orationes atque vigilias, afflictiones & labores, in ieiunio, temperantia, vigilia, humicubatione, tribulatione, atque anxietate; iisque armorum generibus saluari enitentes.

Strenuè igitur & tu decerta vsque ad mortem, tanquam verus miles: non enim res est ludicra religiosæ vitæ exercitatio, mi fili: verùm multâ cautelâ ac diligentiâ rectè salus curatur animæ; iccirco ne vnam quidem præteriui virtutum, scripto tibi per Epistolam hæc ipsa mittens; vt ne dicas, non noueram quid esset agendum. Sic igitur enitere, omni grauitate atque prudentia tempus vitæ tuæ transigere, vt Deo placeas & hominibus. Si enim ita te gesseris, perfectam singulorum considerans renuntiationem religiosumque vitæ institutum, facilè teipsum ad virtutum celsitudinem euehere poteris, conspicienſque quorundam voluntariam paupertatem, quomodo relictis omnibus conantur vbique mentem suam tranquillam reddere, vt sine vlla distractione in orationes incumbere queant; & non sit illis cogitatio aut cura, quæ ipsos retrahat ab oratione, vel lacrymis, aut feruore, perfectaque in Deum dilectione. Nosti enim tu quoque, si quis cum desiderio & lacrymis, puro corde precatur, eum mente sua tanquam in speculo contemplari Deum. Iccirco per inopiam ac paupertatem, magnamque angustiam quilibet ad promissa iustis bona properat: Angusta enim est porta, & arcta
Matth. 7. 14. est via, quæ ducit ad vitam. Quapropter hanc tibi viam demonstro, quam ego nondum sum ingressus: vt illi insistens, Sanctorum imiteris conuersationem, aliorum quidem pietatem, aliorum rectum in precibus rebusque omnibus ordinem, aliorum scientiam, aliorum tranquillitatem,

aliorum humilitatem, aliorum honorem: alioſque accuſatores ſui ipſius, alios ſeipſos pro nihilo habentes atque abiicientes: aliorum grauitatem & ſeueritatem morum, aliorum ſtudium atque diligentiam, aliorum quietem ac ſilentium, aliorum manſuetudinem: aliorum patientiam & longanimitatem: aliorum clementiam, aliorum mores pacificos, aliorum vitam amabilem, aliorum charitatem & concordiam: aliorum intellectum atque iudicium: aliorum prudentiam, aliorum ſobrietatem ac vigilantiam: aliorum ſapientiam, aliorum diſcretam differendi vim ac rationem: aliorum in conſilio dando benignitatem, aliorum diſcretionis virtutem, aliorum ſecreta tegendi modum, aliorum hilaritatem, aliorum mores gratioſos, aliorum affabilitatem, aliorum in reconciliando facilitatem, aliorum in condonando ac venia danda clementiam: aliorum fortitudinem, aliorum audaciam atque fiduciam: aliorum certamina, aliorum obedientiam, aliorum in opificio induſtriam ac diligentiam: aliorum in aliis laudandis benignitatem, aliorum promptitudinem atque alacritatem: aliorum in fratres obſequium, aliorum zelum & amorem: aliorum feruorem, aliorum ſubmiſſionem, aliorum perfectam vitæ abdicationem, & crucifixi inſtar quotidie morientium: aliorum patientiam & tolerantiam: aliorum veritatem, aliorum loquendi & arguendi libertatem: aliorum lucidam & conſpicuam cunctis vitam: aliorum ſedulitatem & in agendo ſolertiam: aliorum diſciplinam, aliorum temperantiam, aliorum ſanctimoniam, aliorum caſtitatem, aliorum virginitatem, aliorum puritatem, aliorum ſpiritalem viuendi rationem. Et huius quidem conſidera eleemoſynam, illius in ope ferenda ſuſcipiendaque virtutem, huius benignitatem ac bonitatem, illius inſignem clementiam & commiſerandi ſtudium; huius fraternum amorem, iſtius pro beneficiis acceptis benignitatem atque gratitudinem: aliorum reſtituendi compenſadique virtutem: aliorum æquabilitatem & amicitiam: aliorum rectum iudicium, aliorum ad ignoſcendum facilitatem, aliorum æquitatem ac probitatem: aliorum compatiendi virtutem, aliorum beneficentiam, aliorum hoſpitalitatem, aliorum integritatem, aliorum innocentiam, aliorum imperturbabilem ani-

mum, aliorum synceritatem, aliorum virtutem qua sunt paucis contenti: aliorum moderationem, aliorum gratitudinem, aliorum simplicitatem: huius in adhortando vim, alterius in consolando gratiam, illius in ægrotis inuisendis charitatem, huius rectitudinem; illius in admonendo donum: aliorumque continuas orationes, & psalmorum decantationes, ac lacrymarum riuos: &, vt vno verbo dicam, cunctorum diuinam vitæ rationem atque institutum.

Cum igitur in medio tanti thesauri habites, ditari stude, cum virginibus prudentibus vitam agens, ne inter fatuas referaris. Et cùm tanta habeas luminaria, quæ tuos singulis diebus ac noctibus illustrant oculos, in illorum lumine ambula, vestigiisque eorum insiste, vt cum ipsis in æterna ingrediaris tabernacula; propera gressibus istis, vt aliquos eorum assequi possis: posse autem te scio, modò velis. Succinge igitur lumbos tuos, lampademque iustitiæ accende, ac Dominum tuum expecta: vt ad eius occursum inueniaris paratus. De quibus ad te non cessabo perscribere: Scio enim te quæ iusta sunt ac rationi consentanea libenter audire. Quare attende tibi ipsi, & certa vsque ad mortem, vt custodiaris & conserueris, vtque cum fiducia ac gaudio obuiam immortali eas sponso. In honore ac pretio virginitatem habe, & te in cælestem thalamum introducet. Iccirco dixit Apostolus: Despondi vos vni viro, virginem castam exhibere Christo. Nunc ergo, charissime, Sanctorum virorum virtutes descripsi tibi: scribo etiam insidias aduersarij, vt ex ipsius liberatus laqueis animam tuam saluare queas. Nolim autem mihi iam respondeas: Monasterium ingressus sum, & habitum angelicum gesto: non modò enim homines, verùm etiam Deus ipse non externo delectatur habitu sed bonorum operum fructus exquirunt.

2. Cor. 11.

Consiste igitur instar arboris floridæ, fructusque tuarum custodi virtutum: ne superbiæ vermis subrepens, fructum tibi labefactet humilitatis, ne mendacio tibi adimatur veritas, ne inanis gloria tibi pietatem atque religionem obscuret, ne mansuetudinem tuam iracundia abripiat, ne longanimitatem tuam excandescentia euacuet, ne pacem

tuam pugna deuaſtet, ne amicitiam tuam ſimultas impediat, ne iniuriarum memoria penitus charitatis reconciliationem extirpet, ne contumelia honorem deperdat, ne contentio concordiam dirimat, ne quietem atque ſilentium perturbatio commoueat, ne ieiunio gula obſit, ne temperantiam inexplebilis edendi auiditas prorſus abroget, ne diligentiam ignauia ſubuertat, ne ſomnus vigiliam comprimat, ne acedia promptitudini atque alacritati moleſta ſit, ne pigritia miniſterium prohibeat, ne ſubiectionem murmuratio depellat, ne obedientiam inobedientia excludat, ne pſalmodiam verba otioſa ſuperent, ne ſcurrilitas Dei laudes vincat, ne luctum riſus opprimat, ne indulgentiam nimia ſeueritas inutilem reddat, ne pudicitiam fornicatio corrumpat, ne fidem incredulitas euacuet, ne auaritia voluntariæ præferatur paupertati, ne parentes pluſquàm Chriſtum diligas, ne ex mundo maiorem quàm regno Dei, voluptatem captes: ne tibi diuitiæ paupertatem improperent, ne linguam tuam obtrectatio irritet, ne te calumnia fratricidam efficiat, ne ſuſurratio tuam animam inquinet, ne te in aliquem inuidentia configat, ne dolus tuus puritatem cordis polluat, ne bonis te priuet ſimulatio, ne proditorem te reddat calumnia, ne punitionem tibi falſum conciliet teſtimonium, ne te à cæleſti moueat regno furtum, ne paradiſum tibi occludat iniuſtitia, ne tuum hominibus complacendi ſtudium oſſa diſſipet, ne acceptio perſonarum tibi libertatem præcidat, ne te voluptatis amor à Diuino amore abſtrahat, ne compunctionem tua obſcuret concupiſcentia, ne tua voluptas amorem ac deſiderium in Deum hebetet, ne te edendi delectatio deliciis paradiſi ſpoliet. Ne hominem aſperneris, ne eius exacerbes creatorem, ne importunè conqueraris, neue accuſes ne in condemnationem ipſe incidas, ne vlli exprobres; quid enim tibi accidet, ignoras. Caue extollaris corde, ne cadens tibi ipſi ignominiam inferas: caue ne confidentia manſuetudinem ac moderationem abſcindat, neque timiditas audaciam opprimat, nec contemptio tuum timorem diſperdat, ne te mentis occupatio à ceterorum conuentu comitatuque ſeiungat, neque animum mentis elatio atque diſtractio vulneret. Non ex auditu animam

commacules. Non coniungaris improbis, neque cum iis consilium inieris: ne fortè malitia tuæ innocentiæ atque simplicitati tenebras offundat: neve nequitia tuâ vincat bonitatem, ne inuidia animum tuum perturbationibus vacuum superet, ne sis procax atque petulans, ne odiosus reddaris omnibus, ne tibi flagella conciliet pertinacia, ne des relaxationem aliquando carni tuæ: vt tuam non aggrauet animam: ne te calumniandi studium à laudandis proximis abripiat. Caue ne desperatio te secludat à pœnitentia, neque à cælis te diuellat vita flagitiosa, non tibi thesaurum propria effringat gloriatio, neque tua secreta diuulget iactantia. Ne obtrectatio tuâ causâ quempiam obnubilet, nec tenebras tuo offundat intellectui insipientia, nec tuam stultitia prudentiam tenebris inuoluat, non tuæ dominetur menti dementia: non tuam discretionem alteret indiscretio; aut quid aliud vetitorum te non sentiente in corde subeat, ac te cælorum regno sequestret. Ceterùm sobrietatem ac vigilantiam cole. Et sicut scriptum est: In lege Domini meditans die ac nocte, (quoniam non cessat impugnare nos die noctuque inimicus) ne fortè mentem tuam à meditatione præceptorum Dei inueniat otiosam, suaque superseminet zizania, reddatque nouissima peiora primis; ne hîc terrenis priueris, & ibi cælestium iacturam facias. Nemo enim manum suam ad aratrum mittens, & retro respiciens, aptus est regno Dei: nullusque militans Deo, implicat se rebus secularibus, vt militiæ præfecto placeat. Mundum ergo deserens, ac Christum sequens, sic curre, vt apprehendas: neque declines in dexteram atque siniſtram, id est, in vnam aliquam ex antea descriptis perturbationibus: ne in peccati præcipitium corruens moriaris animâ: sed per regiam Diuinorum præceptorum viam currens accelera, simulque pro me peccatore ora: vt & ego, licet indignus, Sanctorum particeps factus, vobiscum merear æternis bonis perfrui, in Christo Domino nostro.

Luc. 9. *2. Tim. 2. 4.*

Hæc tibi, charissime, perscripsi, non quòd ego ista vitauerim: sed vt ipse vitans, Deo sis acceptus & charus. Ait enim Dominus: Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ille faciet. Ac de te mihi persuasum, charissime, habeo, quòd

Ioan. 14

antecesso-

anteceſſoribus tuis maiora ages, ſi, vt accepiſti, ſeruaueris. Ne ergo alienarum te actionum cenſorem præbeas; ſed tuam ipſius vitam quotidie inſtituere contende. Singuli enim de propriis actionibus rationem reddituri ſumus Deo. Ipſe igitur quotidie tuas cogitationes diſcerne, & tecum ſic loquere: Pietatemne ac religionem colo? temperantiam, ac continentiam ſeruo? compunctionem habeo? humilitatem poſſideo? aliaque iam antè à me deſcripta. Rurſumque decerne, & intra te dicito: Nonne parum laboro, bene an malè viuam? Nunquid otioſa loquor? Nunquid iraſcor? nunquid terrenarum rerum aliquid concupiſco? ſicque ſigillatim ſupraſcripta diſcernens, malumque deteſtans, bono adhæreo: nemo enim bonus, niſi ſolus Deus, qui cunctos ſaluat charitate ſua, in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Adhortor ergo te in Chriſto Ieſu, fili, vt hanc obſerues Epiſtolam, eamque aſſiduè perlegas, rurſumque reponas, neque contentus ſis donec perdidiceris ipſam. Nam magnâ tibi diligentiâ de omnibus virtutibus, ac vitiis conſcripſi, vt ea aſſiduè mediteris, ſedulóque conſerues. In quo enim vitam ſuam adoleſcens inſtituet; niſi in obſeruatione ſermonum Domini? Interea, perſpicua iſta perſcripſi tibi, vt facilè ſeruare poſſis: Qui cùm perfeceris, tunc mentem tuam pleniori diligentia firmabo: vt ſic quoque merearis ad perfectionem peruenire. In Chriſto Ieſu Domino noſtro: cum quo, Patri, vnà cum ſancto Spiritu, gloria & honor in ſecula ſeculorum, Amen.

S. P.

EPHRÆM

DE MONACHIS, AC TVRTVRE.

VRTVRI viduato comparauit te seculo abdicatum Propheta, ô Monache: quoniam turtur auis est casta, nunquam secundis nuptiis gaudens, neque in ramis humidis confidens: potiùs autem inhabitabiles consectatur solitudines, ibique dies suos perficit. Quam ob causam te Propheta turturi viduato comparauit: ne & tu ad mundum conuersus, ea quæ retrò sunt respicias: neque in ciuitatibus, & castellis, viciſque conuerseris, neque cum mundanis demoreris: neque vias eorum addiscas; recedatque anima tua à Domino Deo suo, vero animarum nostrarum sponso, laqueoſque in anima tua accipias, neque ad diuitias & voluptates seculi reuertaris: non enim & Angelus, & homo esse potes, nec Deo seruire potes, & mammonæ. Neque prætexueritis ô Monachi, errore ducti mandata & beneficia; curam senum, & hospitalitatem: non enim ab Angelis talia requirit Deus: sed tantummodò vt semper laudetur, glorificetur, & honorificetur ab ipsis, sicut constitutum est vobis.

Hanc porro parabolam suppeditabo vobis: Monachus auarus, & diues, mundanus est professor; at pauper Monachus, cælestis est ciuis. Quicunque Monachi in diuitiis & deliciis degunt, nihil differunt ab iis, qui in vita monastica secularibus rebus vacant, & deliciis atque voluptatibus indulgent; adhuc enim ab Angelico viuendi instituto peregrini sunt ac alieni; quin & mendaces deprehenduntur, & nunc quidem mundo se abdicant; nunc rursus in seculo ac diuitiis,

suosque inter affines ac cognatos versantur. Neque monastícum ampliùs habitum ferre possunt, qui secularibus diuitiis sunt dediti. Non enim possibile est Deo seruire, & mammonæ, inquit Dominus. Et ipsi quidem Apostoli, cùm interrogassent Magistrum suum, dicentes: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te: non ampliùs ipso relicto abierunt in mundum, neque conuersi sunt retrorsum, videlicet ad seculi diuitias. Luc. 16. Matth. 19.

Si igitur videris Monachum diuitem, & voluptatibus deditum, auarum & compassionis atque misericordiæ expertem, opes caducas sectantem, deliciasque ac lucra mundana amantem; postpositis tuis, deplange illum, quoniam in nocte ac tenebris talis ambulat. Neque enim vult Deus Monachum, exempli gratiâ, relictis spiritalibus curare secularia, quamuis etiam iustam aliquam causam habere videatur, illusio enim hæc est diaboli, qui tentat eum perdere. Nam qui propter res corporales ac sensuales, negligunt omittuntque bona spiritalia, magnum assiduè damnum patiuntur, non considerantes, neque mente complecti valentes diuinam illam vocem: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno cælorum. Cur igitur letiferas tibi diuitias conscisceis, ô Monache, superbas atque arrogantes, misericordiæ & compassionis omnis expertes, atque insatiabiles? Quantò enim quis ampliùs ditatur, tantò magis immisericors & inhumanus redditur, ampliúsque suas manus contrahit, ne eleemosynam indigenti tribuat. Tu verò, ô Monache, hasce diuitias ne appetas, nec possideas, neque congreges: nam Monachi primum, & magnum mandatum, quæ secundùm Deum est paupertas. Potiùs igitur Christo citra vllam distractionem adhæreas, residens in loco, in quo & mundo renuntiasti, & te Deo coniunxisti, viuenti in secula. Amen. Luc. 9.

S. P.

EPHRÆM

DE PERFECTIONE MONACHI.

ANNO præterito ad me accessere quidam, postulantes vtilia nonnulla suis Monasteriis: sed tunc mihi cum iis loqui non vacabat, quòd infirmitate corporis detinerer. Vnde me tacentem, dolor excusauit: conspicientes enim vehementiam dolorum, silentij causam agnouerunt. Admonitus sum ergo paulo antè, quòd & ab aliis monasteriis missi ob id ipsi aduenissent. Quid igitur agendum? priuatim cum his, & ex alia parte cum illis sermonem instituam? aut vno eodemque colloquio, vtrisque satisfaciam. Ceterùm vereor pertransire quæ egregiè apud eos paulò antè gesta sunt, ne meipsum condemnem. Absurdum quippe est hominem rudem instituere sapientes, sicut etiam pauperem, opulentos ad conuiuium inuitare. Sensu enim ego puer sum: at illi profectu admirabiles euaserunt. Neque verò verba veritatem constituunt: sed ipsa veritas verbis fidem addere solet. Noui componere verba, non inficior; at variæ virtutis exhibere modos, non est datum mihi. Opus, est imago virtutis: Sermo autem imaginis adumbratio est: in adumbratione verò nullus character, sed solum est characteris & figuræ commentum. Quid ergo? rogati recusabimus? postulati non præbeamus? Quis porro nobis obedientiæ foret fructus? cùm & multi obedientiam, ad virtutem parandam assumpserint. Si porro res ipsas intueamur, inueniemus seruos propriis dominis mutuum dantes, & iuuenes senibus consilia impertientes, indignosque maximis viris in aliquibus rebus adiutores & socios. Ex variis populus con-

ſtat, vnaque gloria reſultat: at maior eſt cui gloria defertur: quàm qui glorificat, ac gloriam defert: & quæ eſt mediatrix & conciliatrix, inter ambos quos conciliauit, cohoneſtatur. Exerceamus nos in verbis atque colloquiis, ſicut miles ſub duce ſuo. Intelligant fratres, nos verba facere poſſe, cùm opera non habeamus: vnum hoc agnoſcite in nobis vtile, quòd veritatem adamantes, nos ipſos accuſamus. Doleo me non agere opus, de quo vt loquar obſecratus ſum: & vereor, ne qui reipſa agit quod ego doceo, me vt indignum repudiet. At iccircone imperium detrectabo? non poteſt ſubditus diiudicantibus aduerſari. Plura vos noſtis, fratres, qui factis ipſis docetis: breuibuſque addiſcere deſideratis, qui ex oratione voluptatem capitis. Dicam etiam vobis, fructum eſſe verum cibum: at frondibus, fructum adumbrari. Verba ſe in modum habent foliorum: opus autem inſtar fructus. Vultis noſſe virtutem arboris? ex fructu ac eſu cognoſcetis illam: nam folia per ſimilitudinem fallunt. Satisfaciam vobis, conſcius humilitatis veſtræ. Noui paruitatem meam, & modeſtiam veſtram ſuſpicio. Dicam veſtrum eſſe fluentum, quod apud vos eniteſcit. Pauperes ij ſunt, qui purpuram Regis geſtant; tametſi ipſi habitu vili vtantur ac humili. Qui Regale diadema faciunt, indigniores ſunt qui illo vtuntur: ſed tamen faciunt quod iubentur. Noui quo pacto agricolæ terram aratris ac bobus proſcindunt: ſed ad opus ego ineptiſſimus ſum. Multi ſunt qui ex conſuetudine, quæ ad artem aliquam pertinent penitus norunt: ſed de illis rationem reddere nequeunt. Alij, vſu ac conſuetudine proficientes, excogitarunt artes, aut ab aliis inuentas concinniores reddiderunt atque ornarunt. Sic & ego vobis, de noſtri temporis moribus verba faciam: alia quidem ex more dicendi ſciens: alia etiam ex iis præbens quæ vſu & laborum experientiâ didici.

Vita Monachorum Angelis ſimilis, eorumque inſtitutum diuino miniſterio plenum eſt. Continet enim vitam, quæ in præſenti Deo inſeruit: & antè, hanc fœnori dat, vt pro vſura vitam æternam accipiat. Præbet ipſi beneuolentiam, & particeps gloriæ cæleſtis efficitur. Loco præſentium laborum, ſperat fruitionem æternorum bonorum. Mutuò

dat terrena, & recipit cælestia. Soli monachi, super terram diuini certaminis conditionem atque constitutionem norunt. Nautæ in mari nauigantes, molestias perferunt: at ipsi in quiete vitam agentes, pericula experiuntur. Sicut illis mare: ita his aërea efficacitas & potestas. Sicut illos venti prohibent vlteriùs procedere: ita hi in aëre contra aduersarios spiritus pugnant. Dixit Apostolus de hac concertatione: & spiritalia nequitiæ nominauit. Circummuniuit locum optimis vnguentis: & aggredientes accuratè instituit, vt insidias latentes non ignorarent. Monachis cum hostibus certamen est, quos non vident: quales ergo eos esse oporteat, non recusabo dicere quod sentio. Nam & Prophetæ sunt, qui artem spiritalem tractant, cuius expers est caro: opus faciunt incognitum, quod neque ipsi qui faciunt, cernunt; negotiantur non in iis ex quibus fructum capiunt: sed in ea quæ sperant laborem intendunt. Via ipsis est intelligentia: terminus autem assensio, & comprobatio. Animo proficiscuntur in cælum: & mentem sexcentis meditationibus ac lectionibus pascunt oblectantque.

Multi occultati insidias effugerunt: alij resistentes, vicerunt: aliqui etiam ob metum recesserunt: nonnulli quoque captiui, illusi sunt; multi etiam occisi: pauci omnino traiecerunt, & rari mercatores suas merces salutis aduexerunt. Quemadmodum qui ad barbaros iter suscipiunt: sic etiam est vita Monachorum. In duabus rebus negotium tractant; aut cum expectatione magni lucri, si rem bene gesserint; aut etiam metu substantiam quam habebant amittendi. Vidi per ciuitates in spectaculis & ludis quæ dicuntur, quosdam cum feris atque leonibus decertantes: nihil planè minus opus aggrediuntur Monachi; aut enim ditantur repentè, aut etiam vita spoliantur. Quin & Apostolus Paulus, suam vitam, spectaculum appellauit: vt confirmetur oratio nostra, quòd in agone certatis. Idem etiam stadium illam nuncupauit, & pugnare seipsum affirmat: vnde ex pugna stadium, & ex lucta certamen intellige: quæque ibi agantur, à spectantibus animaduerte. Angeli & homines speculantur: vt non immeritò dixerimus, Monachorum vitam Angelis esse persimilem. Sed cuiusmodi sunt quæ vident Angeli? niſi operationes occultas, laqueos in cauea constitutos,

1. Cor. 4.

1. Cor. 9.

mores fraudulentos, inuasiones ex insidiis, machinationes dæmonum miro modo contextas & implicatas, quo pacto eas transiliant atque euadant. Spectant, quomodo ferarum instar vincant; quomodo aduersarios in fugam vertant; quo pacto alios redarguant; quo pacto fucatos amicos de medio tollant: hæc sunt quæ aspiciunt Angeli. Quæ porro cernunt homines, prorsus res humanæ sunt: excitantur enim aduersùs eos, persecutiones, cogitationes, inopiæ, anxietates & inquietudines, morbi, seditiones & instabilitates, accusationes, calumniæ, reiectamenta, & his similia.

Multis difficultatibus est exposita monachorum vita: nam si remissior sit, decipitur; si minùs syncera sit, citò instar vini aqua mixti peruertitur: & acescens non ampliùs in pretio est, sed vilescit; non ampliùs vsui, sed damno: nec oblectamento, sed nauseæ. Instar vini, debet vita nostra conseruari. Non quæcunque sors tulerit, admittenda. Non ridiculis vacandum; non verborum quamuis sanorum multiplicitate gaudendum; non tropis figurisque verborum frequentibus, quamuis synceræ sint; non diuersis aspectibus, licet etiam voluptatem minimè suggerentibus, non etiam multiloquio indulgendum, etiamsi astantes rogent: nam licet non noceant qui in his versantur, lucro tamen frui non possunt. Pigros noui multos in ægritudines incidisse: alios autem ægrotantes, sibi requiem comparasse. Alij aduersis pressi, etsi infirmantur propter labores: valetudine tamen recuperata, & lucrum & laudem referunt. Non recusauit carnis infirmitatem Paulus: & tamen ipse repositam sibi coronam confessus est. Qui ad labores se segnem præbet, stupidus est, & in omne vitium præceps, ac inter fortes gregarius atque plebeius. Hic est, qui non est professus solitariam vitam, ideo neque aliquid possidet, neque exprobratur ei non possidenti: at qui professus est, si labores detrectet, castigatur, & seruitutis ab eo opus exigitur. An ignoratis, quid miles piger sustineat? Repetitur ab eo diligenter armorum, telorumque gestatio, equi vsus ac totius operis militaris, exigitur ab eo meditatio, exercitatio, obedientia & strenuitas in rebus agendis. Non erit iusta monacho negligenti excusatio: sicut neque agricolæ terram

1. Cor. 11. 12. 2. Tim. 3. & 4.

præclarè non colenti. Carnem tuam, monache, edomans, ac reprimens, euangelici fructus delicias in teipso semina. Ne sinas corpus otiosum, sicuti egit qui vnum talentum accepit: remissionem quippe cum gratia nactus, & otio indulgens, condemnatusque vt reus, Christi miles euasit: & cùm iam frueretur regiæ militiæ prærogatiua, in opere negligens extitit. Quòd si negligenti illi atque torpenti pepercit: sanè & monacho parcet. Si inutili seruo dominus, etiam illi parcet. Agricola ob negligentiam seminis flagellatur, miles ob insordescentia arma, curator atque œconomus propter malam administrationem: & quomodo non multo magis etiam monachi, si negligentiores extiterint? Vinum deterius euasit: in causa vas fuit, vel locus, aut vnguentum: Inquirit causam illius dominus, eâque cognitâ, non sinit vlteriùs corrumpi. Potest & culex minimus saporem corrumpere: & in hoc, solùm culex accusatur, quominùs vino possimus vti. Res nullius momenti sæpe magnorum malorum causa efficitur; & ex parua negligentia, ingentia atque incurabilia fiunt vulnera.

Sciant & intelligant monachi, se velut seruos & agricolas, atque milites esse Christi, quódque in cunctis dictis locis parati esse debeant. Omnesque homines serui sunt: sed alij quidem fugitiui, & aliis seruiunt, id est, dæmonibus; alij verò exiguis officiis se emanciparunt; nonnulli etiam tanquam serui seruorum facti, hominum sese obsequiis tradiderunt. Ceterùm monachi, domestici sunt ac familiares. Attendite ad promissiones vestras, & intelligetis quòd non mentior. Audite Apostolum, & apertè iam dicta cognoscetis; ait enim: Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; Et: Carnis curam ne feceritis; Et: Induite vos armaturam Dei; Et: Sic curro, non quasi in incertum, &c. Primùm fecit, & ita docuit. Hæc est armatura Dei, vt quis & sibi, & multis prosit. Si paratus sit Monachus etiam, imparatum in impulsu draconis, eximat ac liberet.

1. Cor. 9. Rom. 13. Ephes. 6. 1. Cor. 9.

Agriculturam hîc exercere oportet monachos, & belligerare. Ad multò plura potest animus applicari, quàm corpus. Noui plerosque operi intentos, & interim bellica meditantes. Esdræ quoque tempore, se tales præbuerunt; ædificabant templum, & dexteras præparabant aduersus hostes,

hostes. Et tribus Beniamin, iaculandi peritiâ, vtraque manu hastam contorquebat: multò sanè ampliùs mens scitè & expeditè in variis spiritalibus operibus suffecerit. Quòd si hæc paululum sunt persequenda: ego vobis quæ ad semen-tis comparationem pertinent, explicabo. Dicamus ergo nouale esse cognitionem animæ, quam à Deo, mediante gratia accepit: semen autem Euangelicum, mandatorum obedientiam. Tu modò obedientiam tibi para, & de pluuia, qua semen crescit, noli esse solicitus. Si pro præsenti incrementum concedere voluerit Deus: etiam alios diuinâ gratiâ pascas. Sin in futurum distulerit: tunc metes, & perennes diuitias consequeris. Excole quæ in te est gratiam; & in excolenda ea, caue quod irrepit in detrimentum agriculturæ. Nam & formicæ nobis non sentientibus semen capiunt; & corui, te dormiente diripiunt. Adhibe ergo simul cum rusticis instrumentis, etiam bellica: & ligone spinas euelle: fundâ autem rapaces repelle. Acciditque draconem agriculturæ tuæ imminere: verùm tu intrepidè accedens fuga, & persequere eum; vt ne apud te permaneat. Si draconem reliqueris: etiam reliquæ feræ per eum introibunt: & pigritante te circa multitudinem, silueſtrem quoque reddent agriculturam tuam, vt nequeas fructum laborum tuorum percipere: quoniam syluam sibi ac domicilium constituit draco. Multæ enim regiones sic desolatæ factæ sunt, varijque agri eo modo à feris penitus vastati sunt. Legislator quoque ait, quòd paulatim delendus sit Chananæus: ne in te irruant cunctæ bestiæ terræ. Si inertes ac pigri fueritis, fratres: iam causam vastationis vos præbetis. Si in vobis assueuerit serpens: multiplicabit prolem, multasque latebras faciet, ac terram tuam occupabit; quæ cùm perforata, & peruia longè latéque fuerit anguibus aliisque reptibilibus, seminari nequit, sataque damno obnoxia erit, quia à serpentibus fructuum prouentus vastatur atque deijcitur. Nisi citiùs passiones, quæ in te cernuntur, sustuleris, vlcus efficiunt, nisique paruam putredinem curaueris, in infinitum excrescet; omnemque substantiam tuam corrumpet. Hinc illinc que obturas vnum antrum: & serpens (quem diximus esse passionem) aliunde aperturam facit. Vnum aditum tu recludis: ille autem exitus varios patefacit. Ideo non pote-

Deut. 7. Exo. 23. 33.

stis præualere passionibus, vbi diuturnum callum obduxerint. Propterea ne credatis agriculturam nostram esse fertilem: quia vastationi eam præsidenter exposuistis. Diffluxit agricolatio vestra, & talem humanam existimatis naturam. De puritate ac castitate loquitur Scriptura, & aliò illius putatis spectare verba. Testatur rectè factis, & non creditis: admiramini verba, sed opere non declaratis; eaque vt Deus vobis in admiratione sit, duntaxat scripta arbitramini, & non propter suscepta certamina. Ita sunt segnes huiusmodi homines: hostium enim adiutores euadunt, & peiores iis sunt, qui nihil agunt & cessant.

Aduertite quid inimicus fecerit ipsi Iob, ô Monachi: & intelligetis, quãtis certaminibus instruebatur. Postquàm enim exploratam sibi habet bestiarum atque serpentum obseruationem, simile aduersus simile concitat, vt religiosæ colluctationi tenebras offundat. Quosdam è monachis corrumpit, alios quonondum corruptos violat. Si simile ceciderit: ingenuus atque syncerus multitudinis reprehensionem non subibit. Nisi de medio sustulerit; perpetuum bellum habebit. Si lepram contraxerit, etiam fœtorem participabit. Si repulerit, scandalum multorum peius ipsi erit. Istæ præcipuæ ac maximæ hostis sunt insidiæ, quando susceptam secum concertationem confundere nititur: hacque calliditate, duo sibi machinatur ac parat: nimirum, vt & securum hominem atque imparatum reddat; & vt, cùm verè sit hostis, non tamen esse appareat: tertiumque graue ac intolerandum efficere in omnibus conatur, vt bona malis quam simillima existimentur: huiusmodi autem rationibus, aduersatur veritati. Sic Adamum supplantauit: eodemque modo Caïm euertit; illum per mulierem; hunc, per fratrem. Non habeo, quomodo lupi fraudem & calliditatem inuadendi exponam. Perterrefacio vos, ô Monachi, quo pacto sustinetis? & dum considero quæ vos patimini in acie dispositi, obstu-
Matth. 7. pesco. Rectè dixit Dominus, arctam esse viam, quæ ducit ad vitam. Nam ecce, angustia tanquam in speculo per orationem apparet. Acerba sunt præsentia Monachis, possessio inimica, voluntaria paupertas luctuosa, & bonorum abrenuntiatio grauis: continentia laboriosa, periculosa nimis accurata diligentia, & silentium mœrore plenum. Si repre-

henderit, debitor euadit. Si tacuerit, flacceſcit in eo zelus Dei. Si loquatur, contrà: & cùm non loquitur, noxium. Nequit loqui veritatem: & cùm non loquitur, non ſuſtinet. Simile opponit in omnibus draco: in inopia, mercaturæ vtilitatem, in vigilia calumniam; in exercitiis, interemptionem; in oratione accuſationem otij; in veritate, obtrectationem; in charitate, maledicentiam: in hoſpitalitate, obſeruantiæ regularis] ne-gligentiam & contemptionem; in artificio ac verſutia, illius eſt virtus poſita, & in habitu pietatem ac religionem ſimulat. Periclitatur Monachorum vita, ne diſſoluatur: capita cum pedibus ſubſidunt, oculi cum manibus imbecilles ſunt, poſſeſſio fidem exſtinguit, vſuſque à monaſtica exercitatione alienat. Humilitatem propria auctoritas violat: diuertitque ſpem ſolicitudo temporalium.

Quid in tanta ſimilitudine, vos veri ac germani monachi, agetis? vbi effigiem eiuſmodi effugietis? nunquid in ſolitudinibus? Et quo pacto? nam & ibi confuſio dominatur. Præfecti, conſanguineorum inſtar, ſequuntur affectionem, nec quicquam fugiunt, aut in vllo mutantur; non enim ſyluam habent ſibi ſociam: addite quæ intus ſunt, & cognoſcetis ſimilitudinem in omnibus. Reijci non poteſt, quod eſt ſecundùm virtutem: quamuis vulgus aliam inire viam iubeat. Corporis actio, animæ opus obſcurat: & carnis cura, mentis examen obtundit. Non vacat conſcientiæ mentem compungere, non properant cogitationes ad pœnitentiam, ad multa deploranda: ideo & ego ipſe, qui vos legitimos veroſque Monachos rego, aberro. Forma & imago captiuitatis, eſt præſens vitæ ſtatus. Si cuncta typum & veritatem continent: etiam bella, & quæ ex iis profiſcuntur, ad vmbram & veritatem referenda ſunt. Si Elias dicebat ſe ſolum relictum eſſe: verùm Deus multitudinem ipſi adeſſe indicabat. Et Ieremiæ tempore, ita intelligere debemus, quòd non erat ſolus: nam & alij multi cum eo erant. Sic etiam de vobis credere oportet, ſerui Dei: eſſe nimirum vos, licet id non appareat. Nam erant, quamuis non apparerent; in Iſraël, Eliæ ſimiles, qui apparebat. Perſpicuum autem eſt illos & re ipſa fuiſſe, ac vos quoque, tametſi non apparetis: at pro viribus certè conamini. Noui aliquos eiuſmodi, ſed

3. Reg. 18.

planè paucos. Credo multos esse, sed non omnino adlaborantes. Lugebat Ieremias Israël, propter obsidionem: & vos similiter agentes, pro nobis intercedite. Confundimini passionibus vestris, sed nostram infirmitatem curatis.

Noui me à principio dixisse, animam facilè in actiones distrahi diuersas. Bonum quidē ac malum simul agere nequit: sed malum, boni specie exercet. Per ieiuniū inaniter gloriatur, & per continentiā superbit: velle autem ac sectari pariter humilitatē & superbiam nequit. Dixitque ista Dominus: Non potestis duobus dominis seruire. De iis autem qui sub pretextu boni, malum agunt: Lupi, inquit, sunt in pelle ouium prodeuntes. Atque in illud respiciens, vt arbitror, ac vitæ suæ consulens, fugit Elias in terram alienigenarum, ibique mente quiescens, in virtute solus perseuerauit, neque confusus, neque vile quid pertractans, neque contemptibilem vitam degens, hospitis ac aduenæ instar: neque tanquā ignotus esset, continentiæ duritiem emolliuit. Beati enim perfecti: quoniam velut margaritæ, incontaminati quocunque in loco permanent. Beati mundi corde: quoniam instar Solis etiam in tenebris resplendent. Non conspurcauit Ieremiam cœnum lacus. Non nocuerunt Danieli leones. Non detrimentum Tribus pueris intulit ignis Babylonicus. Ex sensibilibus declaratur, lædere non posse aduersarios spiritus. Si in Babylone sitis, etiam detentores ac dominos erudite. Si in Israël occultati, & profugi: impietati deditos coarguite. Intelligite cur in Hierusalem abscondi debeatis, & in Babylone liberiùs loqui. Docebit vos regius Propheta Dauid, quippe qui cum Goliath hostiliter, cum Saüle verò humiliter egit. Dic causam, cur ille vnctus Domini factus sit: Goliath autem tanquam veræ religionis expertem occidit palam? alios quoque annuntiantes mortem Christi Domini peremit: aliquibus verò etiam, quibus mors debebatur, perpecit? An oportet vobis dissoluere ænigmata aut potiùs vobis ipsis ea relinquere? Sed quid simpliciores facient, quibus illorum ignota vis est? Vos, vt dixi, etiam experientiā & vsu ipso nostis plura: at qui vobis succedent, explicatione indigebunt. In Ecclesia: sicut Prophetæ in Hierusalem, tacere oportet: Inter nos autem, quibus id onus imponitur, veritatem eloqui profuerit.

Matt. 6.
Matth. 7.
3. Reg. 19.
Ierem. 37.
Dan. 3. 6.
1. Reg. 17.

Inter Sacerdotes, vel sapientes, piosue atque religiosos, humiliter sentire oportet, vti fecerunt Prophetæ : apud eos verò, qui reprehensione indigent, dissimulandum non est. Si delecti & comprobati magistratus à Domino, nos persequuntur, fugiamus : Sin autem tyranni huius seculi : cum Daniele, liberiùs alloquamur eos. Si quis pietatis cultoribus detrectauerit, pro mortuis tales ducamus, propter eum qui suos ministros elegit. Sique in rudium hominum peccata, quosdam se inimicos præbere contigerit, parcamus illis, propter ingenuitatem. Nos ipsos penitus non vlciscamur: sed instar Dauidis Regis, spernamus damnum.

De pauperum ministerio diligenter exploremus, cum Apostolis. De splendida mensa minùs simus soliciti. De sancta oblatione, cum Moyse solicitè cogitemus. Eos qui ventrem solum curant, aspernemur. De hospitum ac peregrinorum saturitate, cum Abrahamo diligens studium adhibeamus. De ratione indulgendi & compatiendi fratribus, sedulò indagemus : Indulgere autem infirmis, non recusemus, sicut Apostolus cum Corinthiis egit. Si ex necessitate, viuendi rationem mutare oporteat : par erit ac rationi consentaneum, id agere. De nobis autem ipsis, nimis anxiè cogitare, non expedit. Imò quando oportet, ne nobis quidem parcamus: si fortè nos ipsi ac valetudinem nostram curamus vt indigentes. Si quando autem infirmitate vincamur, ne despondeamus animum. Si verò rectè egerimus, ne efferamur : in vtraque enim mutatione sperandum est. Fratres instituamus, tanquam condiscipulos: delinquentes verò dirigamus, quasi illorum doctores. Mundo deditis ne obsimus, contemnendo eos: opinionem verò sententiamque pietatis, re ipsa doceamus. Cum hilaritate alios adhortemur; & decentibus moribus vnà cum iis vitam agamus. Non abscondamus gloriam Dei: neque vitæ nostræ rationem ostentemus. Non agamus tanquam simplices, sed loquamur velut simpliciores. Non studeamus apparere callidi atque arguti : sed quasi prudentes, discendi cupidi simus. Non præbeamus nos curiosos in conuersationibus: sed neque stultos in responsionibus. Non simus industrij nimis in propriis: quin magis nos diuinis confor- 1. Cor. 9

memus, neque tamen, si per otium liceat, omittamus Dei ministerium. Si vtrumque honestè ac rectè præstare possimus: ne vnum pro duobus statuamus. Si bono aliquo impediatur melius: non colamus id quod minus est. Loquamur quando oportet, vt cognoscamus loquentes dum non oportet. Silentium seruemus cùm oportet: vt quietis intelligamus vtilitatem. Opus laboribus metiamur, & quis eius sit fructus, discernemus. Lucrum quod satis sit, honestè amplectamur: & quod sit exercitationis commodum, cognoscemus.

Si nimiùm laboremus, causas insatiabilitati præbebimus. Si abundantiâ delectamur, in egestate facilè capiemur. Si desideramus accipere, non recusemus etiam dare. Si ad munera libenter respicimus, ad iustitiam non libenter respiciemus. Quando quispiam aliquid tibi propter Deum dederit, accipe quasi acceptum Deo referens. Quando quis pietatis obsequium tibi præstiterit, paria præstans, ad reddendam rationem non teneberis. Si quid ab alio acceperis, palam accipito: auaritiamque effugeris. Si quid dederis, occultè dato: & inanem gloriam euitabis. Si non passus fueris te induci ac capi adulationibus: nec conuiciis quidem turbaberis. Si affectu inordinato, non præbeas: ne inordinata quidem affectione recipies. Si ad famam captandam, in alios beneficia non contuleris: neque laudatus extolleris. Quos honore afficis, non compensationem ab iis expectes, neque honorem repetas. Quos obseruas, non propter diuitias reuerearis: & assentatorem non ages. Quos amas, non vtilitatis alicuius causâ amorem ostentaueris, & nihil fucatum erit. Quos tibi vindicaueris, non tui gratiâ eos tibi quæsieris: & proprij amoris venenum euitabis. Si propter Deum benefeceris: noueris singulos quibus digni sint. Si legitimè ambulaueris: noueris impostores, ac viæ occupatores. Si ex affectu, par pari reddideris: etiam pietatem sicut oportet, coles. Si peccando laboraueris, cognosces quietem, bene operando. Quòd si reprehensionem lubens acceperis; amanter etiam alios reprehendes. Si conuicia sustinueris, viam longanimitatis atque patientiæ nosti. Si malitiam aliorum pertuleris, benignitatis libertatem agnosces. Si imprudentem supportaueris, prudentem quo-

que eum reddere poteris. Nisi verbis inanibus commouearis: ne opera quidem inania facies. Nisi stultorum insipientiam oderis, non corriges animam. Si proximum non amaueris, nec quomodo te ipsum diligas, nosti. Si iustum non honoraueris, nec diuinum cultum intelliges. Si non dederis indigenti, nec hominem te esse agnosces. Quando mortuum luxeris, tuæ naturæ recordare. Quando de peccatoribus gaudes, perfectionem meditare.

Quando virtutem aliquam addiscere eniteris: tunc intellectus tui atque ingenij tenuitatem considera. A Sanctis disce: & diuinam gratiam ad executionem efflagita. Considera naturam vitij: & Deum in adiutorium require. Intelligenaturam tuam, & noli à diuina gratia separari. Per ignorantiam in aliquo erraſti? noli conflictari mœrore, quippe homo. Rectè aliquid egisti? supra quàm hominem decet, ne te iactes. In prosperis successibus ne glorieris, neque de erratis desperes. Propter diuinam gratiam ne efferaris: & ad impietatem non deturbaberis. In gloria non extollaris: & in desperationem non incides. Mendacium, vt draconem fugito: & in paradisum introibis. Noli citò iis quæ dicuntur fidem habere, neque cuiuis dicenti assentiri. Tardiùs promitte, & citò promissa perage. Tardè crede, & celeriter vera loquere. Contende, vt apertè rem percipias, non vt iudices, sed vt ne damnes: potiùs autem tardior ad iudicium esto. Si enim assensum & iudicium cohibes, te ipse miseraberis. Noli contendere iudiciis, & eum qui in iduicio laborat, ne repudies. Si iudicis personam gesseris: velut consiliarium te præbe. Si ad consilia hortator extiteris: tanquam pater beneuolentiam præsta. In consilio tuo, sententiam ne tuleris ignorans arcana Dei. Dum quidpiam enarras, noli multùm assueuerare: sed potiùs dubitationem significa, nec facilè in verbis reprehendi poteris. Doce vt didicisti: & auditoribus eris vtilis. Quæ ignoras, eadem pro dubiis enarra. Et si cecideris, saluus atque incolumis resurgas. Mori potiùs elige, quàm inuidiæ te seruum reddere. Damnumque iurijurando præponendum puta: non enim inulta relinquetur impietas. Strenuè atque efficaciter bonum amplectere, & similiter malum detestare. Si necessitate coactus iuraueris, firma ac certa tibi erit excusatio. Si ex necessita-

te iudex euaseris; iudicij condemnationem effugies. Si corripiaris, defende te vt homo. Si mente concideris, naturæ afferes excusationem. Præstat vt insipientem iudicari, quàm vt sapientem condemnari; satiusque vt inexpertum repudiari, quàm vt expertum sæpe causas agere. Si mentitus fueris, confitere. Si passione commotus fueris, ne celaueris eos qui te audiunt. Si tibi alicuius rei conscius es, ne degas absque solicitudine. Si non adsit laborum socius, tanquam solus plura elaborato. Quod duo vel tres debebant facere, tu grauatim & ægrè ne feceris.

Noli hominibus occultare delicta, quibus es obnoxius. Te ipse verò, hoc est, quæ ad laudem tuam pertinent, occulta vt oportet. Ne Deum celaueris errata tua: ne & ipse abscondatur à te, tempore necessitatis. Noli gloriari de iustitia: ne de perfectione eius condemneris. Non glorieris de prudentia: ne super præsumptione examineris. Opta potiùs inuadi gladio, quam iracundiâ corripi. Magisque elige, animi iracundiam comprimere, quàm illam ostendere. Præstat supplantari, quàm supplantare. Si verò diuinâ munitus fueris gratiâ, nihil patieris. Prospice futura, quippe qui rationem sequaris: & præsentia obserua, vt mortalis. Amicos proba, & inimicos concilia. Modestè reprehende: & piè simul cum aliis res contrahe, atque versare. Nec malos prorsus reiicias; neque bonos semper collaudes. Noli esse conspicuus & insignis in vtramque partem, laudandi scilicet bonos, & reiiciendi improbos: sed neque sententiæ ipsorum nescius. Inordinato atque immoderato affectu ne diligas, atque ita fiet, vt non sis exosus. Non sis curiosus indagator: & nemo te suspicabitur inimicum. Non studeas cunctorum res nosse: atque ita teipsum nemini venditabis. Noli omnium negotia intelligere: ne detrimentum accipias. Non incumbas plus æquo in cognitionem mysteriorum: & proditor non existimaberis. Si tui causâ sit pugna, noli solicitè inquirere rationes. Si quis inter repugnandum tibi quid affinxerit: noli illum irritare. Si quis te amicus roget de vindicta: ne illi præsto sis. Si inimicus comminetur tibi, ne concidas animo. Si dolum consideraueris: non protinus reprehendas. Si multorum intellexeris insidias: ne per asperam occurras eis viam. Si turba in te insurrexerit; ne confidas

fidas verbis tuis. Si in malignos incideris : ne viribus tuis fretus, reſiſtas. In turbæ diuiſione, ab initio te mediatorem non conſtituas. In pugna potentiorum, ne ſis inter eos.

Iuniorum immodeſtiam ne luſtres remiſsè, ſed ſeuerè. Ad verba otioſa, noli relaxari: & ad narrationem inordinatas affectiones continentem ne conſederis. Ex riſu, delectationem non capias: nec in te ſegnitiem ſeminaueris. Scurrilibus non oblecteris: ne in mentis diſtractionem digrediaris. In plateis ciuitatis, non inueniaris frequens: ne animo deprauatè affecto abſcedas. Multorum congreſſus oderis: quia confuſionem animæ pariunt. Silentium ama: vt in te, magiſtri inſtar, ſit conſcientia. Fuge multiloquium: ne reddaris obliuioſus. Fuge conuiuia: ne fornicator etiam ſine fœminis euadas. Superfluas conuerſationes reiice: ne Iudex efficiaris iniquus, citra auctoritatem eius. Deuita mulierum colloquia: ne etiam polluantur ſomnia. Ventrem continenter non cures: ne hinc mentem tuam obtenebres. Non multa edendo ſumas: ne carnem tuam citò in limum conuertas. A recordatione ciborum, & epularum exquiſitarum cum hoſpitibus, abſtine: ne impuris affectibus perturberis. A menſarum oblectatione abſtine: ne & laſciuiæ efficiaris paraſitus. Secretum pete plerumque: vt dum fuerit cum aliis congrediendum, atque verſandum: vtriuſque rei, hoc eſt, ſolitudinis & humanæ conſuetudinis vtilitatem intelligas. Non quibuſuis fidas: ſed cum omnibus, qui velint, congredere, & conuerſare. Conuerſationem non protrahas: ne quietis obliuiſcaris. Collocutiones & congreſſus non extendas: ne interea diuini colloquij detrimentum patiaris. Dum non oras Deum, in quietis ſilentio aliquid lege. Dum autem diuinam Scripturam aggrederis: tanquam qui relaturus ſis quæ audieris, meditare. Quando Deo te ſiſtis: cogita eos qui Principibus terrenis miniſtrant: atque ex ſeruis & dominis, tuam illam præſentationem conſidera. Ex diſcipulis & magiſtris, ea quæ Deo conueniunt, addiſce; & ab amicis terrenis edocearis, quo pacto te debeas exhibere ipſi. Ex neceſſitate carnali, etiam animæ indigentiam æſtima. Quale cernis in neceſſitate corpus: idem de mente intellige ac anima ſuo nutrimento deſtituta. Sicut ad infirmitatem, fie-

ri mutationem consideras: etiam menti suam mensam appone. Sicut es diligens cultor agri: ita esto & animæ. Vt naturalium es debitor: ita sis & pietatis. Velut œconomus es sanitatis: sis quoque animæ. Tanquam filiorum curator: etiam bonorum satage operum. Vt seruorum præfectus: ita esto & nothorum atque degenerum. Vt spectator ciuitatis: virtutis quoque curam gere. Sicut volucrum gubernator: etiam perturbationes contuere. Tanquam moderator efferatarum belluarum, esto quoque ferocientibus passionibus. Instar Pastoris, carnem tuam, rerum necessarium vsu curato. Vt thesauri custos, ita esto & in fide. Vt prudens dux exercitus, sic etiam aduersus hostilia decerta. Sicut pugil celebris, ita & certa, ne inglorius discedas ex pugna. Instar sapientis magistri, à superueniente non improberis. Instar boni militis in certamen cum aduersario prodi. Vt prudens architectus: vires tuas experire. Sicut sagax œconomus: intellige fructuum tuorum copiam atque præstantiam. Instar veri mercatoris, considera negotiationem tuam. Tanquam beneuolus famulus: cura quæ debentur. Carnis refrænationi attende: ne sessorem suum, mentem in periculum præcipitet. Ad membra tua, vt reprehensor respice: ne virtutis pulchritudo marcescat atque depereat. Fac vt præsis tuis sensibus: ne instar armorum belli, rubiginem in corruptionem admittant. Animam diligenter considera: ne ex insidiis proditionem sustineas.

Enitere, vt diuinam gratiam iugiter in mente tua habeas, ne illudaris. Cole illam, vt custodem tuam, ne iniuriâ affecta relinquat te. Venerare illam vt magistram tuam inuisibilem, vt ne illa absente verseris in tenebris. Sine illa noli certamen inire, ne turpiter intereas. Sine comitatu illius, virtutis semitam ne ingrediaris; nam draco rugiens insidias tibi struet. Absque consilio ipsius, non tractes quæ ad animam pertinent; multi enim sunt, qui specie recti mentem deprauant. Illa tibi nauiganti nisi adfuerit, vani labores tui erunt. Hac nisi aduersus inimicos tuos inunctus fueris, multis frustra susceptis laboribus, turpiter victus lugebis. Illam nisi sociam tibi habueris, dolos serpentis ignorabis. Cum promptitudine igitur animi, morem ipsi gerito, & cuncta tibi perspicua reddet. Studiosè præ-

cepta illius imbibe, & citò absque vlla solicitudine eris. Illam tibi familiarem atque domesticam facito, & consuetudinem eius honorificam experieris, nec te illudet. Sororem tibi adsume illam (vt monet scriptura) & semitam patris ostendet tibi. Filium altissimi efficiet te, si illam tibi sororem adiunxeris. Instar matris, vbera præbebit tibi, & velut infantem ab insidiatoribus custodiet te. Tanquam paruulum incautum gubernabit te, & in virum perfectum te formabit. Amori eius atque indulgentiæ fidem adhibe: ea enim omnis creaturæ principium est. Nondum eius erga te amoris vim cernis, quoniam & lactantes pueruli, matris erga se ignorant solicitudinem. Patiens esto, & illius te submitte consilio: atque ita eius fructus, vtilitatemque percipies. Nesciunt quomodo nutriantur, & infantes; at vbi paulatim crescendo adoleuerint, virique euaserint, naturæ vim in se admirantur. Sic & tu, si in diuina gratia perstiteris, ad perfectionem peruenies.

Quod & ex Ioseph intelligere potes, dum oues pasceret; non enim subitò ipsum ad summa perduxit, sed multis quasi præparationibus exercuit. Non agnoscebat adolescens quid fieret, sed se ab illa regi sinebat, vt vellet; quando autem diadema illi vt regi imposuit, tum demum vtilitatem eius intellexit: quando in regio eum solio collocauit, tunc ideo se captiuum fuisse resciuit, vt ab ea exploraretur. Sicut mater filium docet; ita illum per patientiam gratia Dei pietatem edocuit. Vt magister proprium filium instruit: sic illum gratia, in seruitute exercuit. Quemadmodum pater filium percutit, vt fiat sapiens; sic ea ipsum laboribus obiecit. Bonis eius consiliis ille morem gessit, & vt filius primogenitus ab ipsa honoratus est. Ostendit illi gratia cuius naturæ esset, & filium iam effectum, regem constituit. Simul cum illo regnauit, & iccirco ad finem vsque eum direxit. Non illum reliquit in principatu; quia nec ipse ab ea deflexit, cùm tentaretur. Honoris & æstimationis eius studiosa fuit; quia & ipse illam in necessitate coluerat; eius correptionem vt matris tulit, & decoris illius hæres est factus. Ipsius tanquam magistræ reprehensionem pertulit, & doctrinam atque sapientiam rerum inuisibilium acquisiuit. Quæ ad singulos pertinent, antea nesciebat; & obediens ei, cognouit

quæ ad homines spectant vniuersos. Quid ageret ignorabat, & ad extremum, ipsis etiam Regibus, quæ facerent, suasit. Vbi versaretur, vix intelligebat, & quid quouis tempore cunctis euenturum esset hominibus, prænuntiauit. Quousque alieno subderetur imperio, ignorabat: & quàm longa adhuc atque acerba restarent tempora, apertè respondit. Quódque absque gratia, nemo vnquam ea viderit, quæ oculis cerni non possunt, ex iis quæ ab eo gesta sunt, facilè constare potest. Sapientes erant Ægyptij, sed absque ea, *Gen. 41.* stulti & insipientes. Videbantur & rerum sub aspectum non cadentium, velut incantatores, tenere scientiam; verùm illorum scientia, insciticæ & tenebrarum erat plena. Affirmat *Ephes. 6.* & Paulus, spiritalia nequitiæ esse, vt discamus & eos, rerum quæ oculis cerni nequeunt, scientiam habere, at incertam & impropriam, quoniam nihil planè norunt. Discere quoque licet ex gestis Ioseph, quòd gratia Dei quascunque res superet inuisibiles. Hanc nihil latet, & idcirco qui illam sibi vendicat, non succumbet tentationibus. Ipsa autem latere *Ioan. 1.* nequit: est enim lux, quæ à tenebris non comprehenditur. *1. Cor. 2.* Et Paulus, de iis, qui Ioseph sunt similes, loquens: Spiritalis, inquit, homo omnia iudicat, ipse autem à nemine iudicatur. Si quodnam sit Dei iudicium sciremus, mundi iudicium damnaremus. Magistri stultorum erant Ægyptij, quos *Gen. 41.* & Ioseph ne bonos quidem discipulos esse posse ostendit. Si enim magistri fuerint insipientes ac stolidi, multò magis discipuli ipsi tales erunt. Quibus nulla vis est, verbis illi vtuntur bene sonantibus. Et meretrices, licet deformes, fucum ad fallendos homines adhibent. Ioseph iuuenis erat *Ibidem.* absque literis, tamen diuina adiuuante gratia, senes Ægyptios superauit. Apostoli etiam idiotæ erant & illiterati, sed & loquaces Pharisæos vicerunt, cùm dicerent: Si iustum *Act. 4.* est non loqui quæ nouimus, aut non facere quæ ad curam atque medelam hominum didicimus, vos iudicate? ad quæ *Ioan. 16.* illi subticuerunt. Eadem gratia & in Sanctis fuit. Spiritus enim sanctus, inquit Christus, docebit vos omnia, quæ ventura sunt. Quin & Apostolus affirmat nos Dei spiritũ habere, *2. Cor. 2.* per quẽ omnia nouimus. Non habemus spiritum mundi, quo quidẽ spiritu edocti sapientes Ægypti, nihil sciuerũt. Neque mirandum, quòd spiritum, etiam mundi spiritum appellarit:

nam & homines, & bestiæ animam habere dicuntur. Non infert præiudicium gratiæ Dei, nomen: non enim ex nominibus censetur res, sed ex rebus nomina.

Intelligite ex iusto Ioseph, per tentationes nos oportere ad agnitionem pulchritudinis gratiæ Dei peruenire. Noui permultos optare se gratiæ filios esse; sed quid illis prodest velle, nisi accedant & facta? Multi etiam per fidem, gratiæ filij sunt appellati; sed non multi propter negligentiam illâ potientur. Non omnes postquàm viri euaserint, suas matres reuerentur. Itidemque gratia licet multos enutrierit, à paucis tamen honoratur. Pariendi dolores, laboresque educationis non omnes intelligunt. Ita & pauci sunt inter nos, qui bene ad gratiæ sint munus affecti. Si noscere cupitis quid operetur gratia, nobis id optimè declarabit Ioseph. Cunctorum & bonorum & malorum curam gerit, vt benigna mater. Quapropter & Ægyptios sustentauit. Paucos hæredes habet, quorum delectetur consuetudine. Eosque, si à recta vitæ semita deflexerint, adhuc sustinet. Sin se impios ostenderint, auersatur: nec tamen sua ipsis recludit viscera, ne moriantur. Quòd si talem se gerit erga ingratos, cur consuetudinem eius subterfugimus? Si erga contumelioſos benignam se exhibet: quare non intelligimus ex eo, quòd vniuersas bonitatis suæ diuitias in amantes effundat? Quare si aliquando sese occultet, desidiæ atque torpori ne succumbamus: & si nos tentari permittat, animum ne abijciamus. Quid expediat nobis, optimè nouit. Naturam atque mensuram cuiusque exploratissimam habet: & quantum cuique satis est, largitur. Beneficium quandoque differre videtur atque supprimere, quod nobis ita expediat. Querimonias nostras tolerat, vt solent medici, cùm ægrotantibus vsum vini ac cibi auferunt. Intelligite quæ dico, ne in rebus claris tempus conteram.

Quæ sit gratia, quæ natura, quæ cognitio, quæ electio, quæ firmitas atque constantia, quæque communicatio, spero, nostis. Ipseque Paulus adstruit gratiarum esse diuisiones, easque ad vtilitatem singulis distribui. Ne igitur desistamus, non accipientes: neque cùm accipimus, similia requiramus. Ne propter varietatem donorum, vtrùm eadem sit gratia, dubitemus: Verùm tempora & conditiones ho- 1. Cor. 12.

minum, moresque attendamus oportet. Neque nunc Ægyptius dominatur, neque fame premitur Chananæus. Non est in terris iam iustus Iacob: neque Israëlis populus, qui sit egressurus Ægypto, vt Chananæi adeat hęreditatem. Non fratres pastores, non mercatores Madianitæ, non Ioseph coniector somniorum. Ex reliquis tamen sacrorum voluminum locis, & eamdem esse fidem, & eamdem esse gratiam credimus. Si enim cuncta eiusdem essent generis atque similia, tunc res non prouidentiâ, sed naturâ sic disponi censeremus. Abel acquisiuit gratiam, quippe qui per proprium sanguinem moriens, Deo coniungi meruit. Enoch translatus est, ne videret mortem. Et Noë in gratia saluatus est à diluuio.

Magna in præsenti vitæ statu cernitur varietas, quoniam & diuersa est electio. Ex gratia, probationis etiam differentiam intelligemus. Non iisdem omnes subiecti sunt tentationibus, quia nec eodem omnes præditi sunt ingenio. Vna quidem cunctis corona est proposita, sed ad quam variis certaminibus contendimus. Idque ex nauigantibus in mari, intelligere licet. Vnum est mare, sed nauigantium cursus est diuersus. Naues cunctæ sunt similes, sed quædam etiam secundo vento vtentes, naufragium faciunt: alię verò summis periculis iactatæ, saluantur. Et multæ ab vno eodemque vento diuersimodè commouentur. Loca enim & promontoria, ventos mouent & fluctus, ipsamque gubernatorum artem nunc impediunt, nunc dirigunt. Non parum etiam refert, cuius formæ sint naues, quæque earum vela, & quę gubernacula; vt vel hinc vobis innoteścat, quis præsentis vitæ nostræ sit status. Si quid adhuc iam dictis addendum videbitur, vos supplete. Ego enim vt artis imperitus, parendi desiderio adductus, quæ sciebam scripsi, licet fortasse paulò arrogantiùs; quod tamen citra omnem indignationem, boni consuletis, spero. Cùm enim recusare non possem, quæstionis partem aggressus sum, quam dum accuratiùs explicare vellem, par est me lapsum esse. Non nego infirmitatem naturæ, non de operibus meis glorior, non repeto similitudinem. Sermo meus, vester est minister. Si vita non comprobat orationem, admonentem excipite. Esto sermo meus vestræ speculum naturalis actionis. In illo tan-

quam in pellucida materia virtutem veſtram cernite ſpiritalem. Miramini vos ipſi recognoſcentes, & ſcribentis errata reprehendite; quæ orationi deſunt, factis corrigite. Imperitiam arguite illius, qui virtutis formam deſcribere non vereatur. Reſpuite hominem, qui verbo imperfecto, virtutis perfectum exprimat ſimulachrum; ſtudium ac bonam voluntatem agnoſcite, & ignorantiæ parcite; imperitiam cognoſcite, & ſtudium ne reijcite. Et quia ex paupertate mea vobis quod potui libenter dedi; vos ex diuitiis veſtris, precationis & paternæ charitatis munera nobis abundanter rependite. Ego quamuis inops, diuitibus mutuum dedi; non ſortem volo, ſed fœnus repeto; non laudes, ſed preces depoſco; non mercedem, ſed mutuam beneuolentiam exigo. Neſcio an opus meum iuſſu veſtro dignum ſit: Noui autem, onus hoc mihi à vobis impoſitum; non quòd admonitione indigeretis, ſed vt in me potiùs liberales eſſetis. Qui fontem habent, guttâ non indigent. Non egent lacte, qui gregem paſcunt. Qui panem frangunt, micis non habent opus. Qui mel conficiunt, iis non eſt neceſſe, vt mellis ſaporem explorent. Qui margaritam poſſident, illis vt vilem acquirant obolum, non eſt laborandum. Vos ex agro veſtro quem colitis, fructum nobis aliquem afferte; quoniam paràdiſum obtinuiſtis. Præbete animæ cibum, quos lignum vitæ ſuſtentat. Quemadmodum enim ea quæ videntur, caduca ſunt: ita & noſtra ad vos oratio. Sed vos iſta operibus perficientes, ſempiterna reddite. 2. Cor. 4.

S. P.

EPHRÆM

DE PANOPLIA, SIVE ARMATVRA SPIRITALI.

AD MONACHOS.

Armatura spiritalis, qua,

PANOPLIAM siue armaturam eiusmodi possidere debet, qui viriliter pro Christo decertare constituit: vt eâ munitus, possit & aduersario nostro diabolo resistere, & in conspectu Dei Saluatoris nostri placere.

Fides,

Quæ autem talis sit armatura, auscultа Monache, & dicam. Pro thorace, fidem assume, vt granum sinapis, credens in consubstantialem atque indiuiduam Trinitatem: nam sinapis granum leue prorsus, ac rotundum est, nullam habens scissuram, nullum angulum: sed (vt iam diximus) omnino rotundum est, contritumque feruorem habet insignem. Eâ fretus Princeps Apostolici ordinis Petrus, *Matth. 16.* cùm Filium Dei viui esse Christum Iesum confessus esset, claues regni cælestis accepit, potestatemque cælestium, ac terrenorum omnium obtinuit. Hanc igitur perfectam Panopliam atque armaturam tibi vindica, frater: vt & tu gratiam à Deo accipias. Qui enim eiusmodi fidem perfectam, consummatamque charitatem habet, planè aliquam gratiam promerebitur. Quod etiam Dominus insinuans, dice- *Marc. 11. 22.* bat: Si habueritis fidem, sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Tollere, & mittere in mare: & fiet vobis. Vides, quòd gratiam promereatur fides? Datur ei spiritus intelligentiæ, munus profectò singulare: cùm enim quis credit, tunc etiam intelligit. Datur ei, vt non iudicet proximum, *1. Cor. 12.* deinde sermo Sapientiæ, postea gratia curationum: curat enim infirmos fide, & erigit lapsos corde: hæc enim omnia operatur

operatur vnus, atque idem spiritus. Ceterùm sunt plerique fidem habentes, operibus destituti: sed ista non est fides, mortua est enim: fides enim sine operibus mortua est. Qui ergo fidem habet, & operatur opera ipsius: ipse fidem habet, & vt granum sinapis, feruentem. Hanc tu posside, mi frater: & esto sanus ac integer fide, feruensque proposito ad mandata Saluatoris nostri exequenda; vt & tu ab illo vocem illam audire merearis: Euge serue bone & fidelis: intra in gaudium Domini tui. Bonum quippe propter opera: fidelem autem propter fidem Dominus appellat. *Iacob. 2.* *Matth. 25.*

Assume quoque pro galea, spem futurorum bonorum, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt: in quæ desiderant Angeli prospicere. Hæc enim spes, potentissima consolatio est animæ, inter afflictionum ac molestiarum suarum aculeos: eiusque memoria te lætitiâ implebit. Huic intenti beatissimi Martyres Christi inter aculeos & horrenda variaque tormenta, inter ignium globos, promptè omnia ac libentissimè tolerabant, summa spei virtute corroborati. Hanc sibi Moyses remunerationem ante oculos constituens, renuit se Reginę filium dici, cunctis illam Ægyptiorum thesauris præferens, & præstantiorem esse decernens: quare etiam affligi maluit cum populo Dei, quàm temporalem peccati perfruitionem habere. Hanc tibi spem, mi frater, assiduè ante oculos pone: vt illius affectus, nihil te labentium rerum quidquam existimare permittat: neque id solùm, sed & promptiorem ad omne opus bonum assurgere faciat. *Spes.* *Exod. 2.*

Balthei porro vice, accingere perfectâ in Deũ charitate, atque in proximũ: hæc enim te absque vllo impedimento currere faciet. Nã qui baltheo accinctus est, omnia facilè, & absque vllo impedimento transiliet: quantò autem magis quis se Diuina charitate præcinxit, cuncta ingenti felicitate superabit? Charitas enim omnia tolerat, omnia sustinet. Ideo plenitudo legis, est charitas. Hanc quippe beatissimus possidens Paulus, dicebat: Quis infirmatur, & ego infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Vidisti indulgentiam atque compassionem charitatis? Vidisti miserationis affectum? O beate Paule, cur, obsecro, ita propter me angeris? nunquid tu pro me supplicia passurus es? Tu semel cursum con- *Charitas.* *1. Cor. 13.* *Rom. 13.* *2. Cor. 11.*

summasti, fidem seruasti: tibique reposita est iustitiæ coro-
2. Tim. 4. na: quid ampliùs quæris? cur teipsum affligis? & propter me
2. Cor. 5. cur infirmaris? Ita sanè, inquit, vrget me charitas. Vidisti
ergo charitatis eminentiam? Is, qui per eam impleuerat le-
2. Cor. 12. gem, mortali adhuc & corruptibili indutus corpore, vsque
ad tertium cælum ascendere meruit, & audire verba, quæ
non licet homini loqui.

Humilitas. Iam pro calceamento, sume tibi humilitatem; nam quem-
admodum calceamentū calcatur continuè: ita & quem sanc-
ta repleuerit humilitas, studet ab omnibus conculcari. Et
tu igitur, frater, humilitatem posside: hæc siquidem calcea-
mentum est, non carnale, sed spiritale: custodietque te, ne
vnquam offendas ad lapidem pedem tuum: lapis enim
Christus est: humilitas tua custodiet te, ne offendas Chri-
stum. Nempe enim & beatus hanc Dauid possidebat, cùm
Psalm. 21. diceret: Ego sum vermis, & non homo. Vides Regis ac Pro-
phetæ regiam sanè humilitatem, aspiciebat coram se Do-
Psalm. 15. minum semper: quoniam à dextris eius erat, custodiens eum,
ne commoueretur, hoc est, ne in peccatum laberetur. Vi-
des hinc, dilectissime, quantùm Deus humilitatem diligat,
qui sic appropinquat possidenti illam, semperque in illam
Psal. 112. contuetur. Sicut scriptum est: Qui in altis habitat, & hu-
Psalm. 10. milia respicit. Et rursus: Oculi eius in pauperem respiciunt.
Pauperem verò dum audis, charissime, noli pecuniis paupe-
rem intelligere: nam & Reges plurimi placuerunt Deo, ac
multi pauperes perierunt: Sed inopem hîc dicit spiritu pau-
Matth. 5. perem; secundùm quod scriptum est: Beati pauperes spiri-
1. Pet. 5. tu: quoniam ipsorum est regnum cælorum. Ita, dilectissime,
humiliare sub potenti manu Dei; vt te exaltet in regno cæ-
lorum, quod Saluator noster repromisit humilibus.

Crux. Ceterùm vice scuti, crucis signo teipsum muni: signans
eo membra tua omnia, & cor tuum. Neque verò sola manu
te signes; sed etiam animo: & studia tua, & ingressum tuum,
& exitum tuum, in omni tempore: sessionem quoque tuam,
& resurrectionem tuam, & lectulum tuum, & quæcunque
pertransis, signa primùm in nomine Patris, & Filij, & Spi-
ritus sancti. Validissima quippe eiusmodi armatura est: nul-
lusque tibi vnquam nocere poterit, si eâ munitus fueris.
Nam si quis terreni Regis signaculum defert, eum lædere

nullus audeat: quantò magis nos, qui tale cæleſtis Imperatoris ſignum ferimus, neminem metuere poſſumus? Hiſce ergo armis, mi frater, affatim vtere: ſunt enim vehementer contraria telis inimici; imo & ipſius gladio amariſſimæ ſcilicet, grauiſſimæque iracundiæ. Huiuſmodi quippe, velut anceps gladius, vno momento perimit eum, quem percutit. Sicut ſcriptum eſt: Momentum enim furoris, ruina illius. Ideo, mi frater, nunquam ſignari negligas: & laqueos deſtrues, quos tibi tendit diabolus. Scriptum quippe eſt: In via hac, qua ambulabam, abſconderunt laqueum mihi. Hocigitur te ſigno aſſiduè munias; & malum non appropinquabit ſpiritui tuo. *Eccl. 1.* *Pſalm. 39.*

Pro arcu, ad orationem manus tuas extende, ſicut ſcriptum eſt: Et poſuiſti vt arcum æreum brachia mea. Verè enim arcus æreus eſt contra inimicos, expanſæ in oratione manus in ſcientia orantis, ſicut etiam ſagitta directè emiſſa ab eo qui arcum vibrat. Nam ſi inter orandum animum vagari permittas: eris velut qui tenet quidem arcum: verùm ſagittam contra aduerſarium dirigere nequit, illam in vanum nullâ certâ intentione emittens. Atque interdum quidem hoſti terrorem incutit huiuſmodi vulneris metus, dum te arcum vibrare conſiderat: ceterùm ſagitta non aduerſùs eum, ſed in infinitum emittitur. Eiuſmodi quoque eſt quod dico, fratres, cùm quis in ſcientia orat, nec ſinit euagari cogitationes ſuas; ſed intelligit, quem interpellet, quem alloquatur; & tunc oratio illius Deo appropinquat. Et tunc vehementer contriſtatur inimicus, veluti acerrimo ſpiculo in corde percuſſus. Nam quantò per gratiam anima ampliùs proficit: tantò ipſe, tanquam puluis ante faciem venti effectus, magis profugit: perſequitur enim illum Angelus Dei. Ecce, qua in re illum acriter vulnerat, quia ſcilicet orat in ſcientia, roboraturque; quia cogitationem captiuat, nec euagari permittit. Et tu ergo, mi frater, etiam in ſcientia orationes funde. Quòd ſi dum oras, mens tua diſtrahatur, ſiue per oculos, ſiue per aures, ſiue per cogitationes, aut per quamcunque aliam cauſam: ſcitò hoc ipſius inimici eſſe opus. Oratio. *Pſalm. 17.* *1. Cor. 14.*

Neque nimiùm etiam feſtines tuam implere orationem: ceterùm teipſum paululùm coargue, rurſuſque animum

tuum collige; atque ita demum in scientia ora, vt scias pro quibus Deum postules, & cur ipsum ores: ne perperam superflua, ac multa verba effundas. Etenim illud Satanæ opus est, vt cogitationem in infinita iaculetur, nec sinat hominem in ea persistere postulatione, quam impetrare contendit. Nouit quippe, quòd si perseueret homo deprecans; exaudiet eum qui fecit illum, etiam si innumerabilia peccata commiserit. Propterea ergo multiloquium, verbaque otiosa ac superflua suggerit: vt mens ab intentione repulsa, per infinita distrahatur ac euagetur. Sic enim iam alia respicimus atque cogitamus, & loquimur in mente nostra, expansis manibus carnis. Quapropter, mi frater, quod vrget magis, quæque in omni tempore tibi magis necessaria sunt, ea à Deo postula. Considera enim duos illos cæcos ad eum
Matth. 9. accedentes, atque clamantes: Miserere nostri, fili Dauid. Et quid ad illos Dominus? Quid vultis (inquit) vt vobis faciam? At illi, secundùm dolorem & affectum cordis sui, petierunt vt aperirentur ipsis oculi. Nunquid petierunt sibi donari aliquid etiam earum rerum, quibus reuera indigebant? Nunquid dixerunt: Da nobis vestimentum: quoniam pauperes sumus? Minime verò: sed illud postularunt potiùs, quod magis vrgebat. Respice & Chananæam post
Matth. 15. illum clamantem, atque dicentem: Miserere mei Domine: filia mea malè à dæmonio vexatur, nihilque aliud protulit, quàm dolorem, & affectum cordis sui. Similiter & omnes quicunque ad eum accesserunt; quid aliud, quàm sui cor-
Matth. 9. dis angores ei exponebant? Illa quoque hæmorroissa, siue quæ sanguinis fluxum patiebatur, nonne sistendi maximè fluxus ipsius causâ, illum adiit? Quis obsecro infirmus accedit ad medicum, & non vulnus suum mox illi aperit? Et tu igitur, mi frater, offer illi dolorem animæ tuæ, ac intuere illum intellectualibus fidei oculis, secundùm quod scri-
Isa. 6. ptum est: Sedentem super thronum excelsum, & eleuatum; exercitusque Angelorum & Archangelorum illi in circuitu assistentes: & proiiciens teipsum ante conspectum bonitatis ipsius, effunde coram illo preces tuas, primùm peccata tua confitens, & sic iam in conspectu eius verba tua enuntians, siue etiam tribulationem tuam: vt in

bonitate sua misereatur tui, effundatque super te miserationes suas dicens: O anima, magna est fides tua: fiat tibi, sicut vis. Audi, mi frater: etiam si tardauerit largiri tibi petitionem tuam, noli desistere clamare ad ipsum: neque etiam quasi non exauditus, languore atque torpore deficias. Memento Chananææ, & imitare perseuerantiam illius: nam ipsa dilationem passa est, ne citò suâ potiretur petitione: ita vt & Discipuli ad Dominum accederent, & pro illa interpellantes, dicerent: Dimitte illam quia clamat post nos. Nunquid abiecit illam, in finem? Nonne paululùm distulit eam, & dedit illi postea petitiones suas? Illius ergo & nos exemplo discamus, nisi citò accipiamus, in precatione persistere. Et si enim peccatores sumus, planè tamen accipiemus: etenim hæc mulier alienigena, Chananæa erat. Sicque Dominus mandauit, dicens: Quis ex vobis habebit amicum; & ibit ad eum media nocte, & dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes: quoniam amicus meus venit ex via ad me, & non habeo quod ponam ante illum? Et ille interiùs respondens, dicat: Noli mihi molestus esse: iam enim ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili; non possum surgere & dare tibi. Et si ille perseuerauerit pulsans: dico vobis, & si non dabit illi surgēs, eo quòd amicus eius sit: propter improbitatem tamen eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis: Petite, & dabitur vobis. Ita quoque in Psalmo dicitur: Expectans expectaui Dominum, & attendit mihi: & exaudiuit preces meas. Quocirca mi frater, noli flaccescere atque obtorpescere: sed expecta, postula, pulsa: & accipies quantum opus habes.

Matth. 15.

Luc. 11.

Psalm. 39.

Auscultа, mi frater, & amplectere consilium meum. Si à Domino aliquid postulaueris, noli abruptè ac diffinitè, vt accipias petere: sed totum ipsi relinque, atque ipsius voluntati. Exempli gratiâ: Sæpe diuexant te turpes cogitationes, contristarisque propterea: pergis deprecari Deum, vt eiusmodi eximaris pugnâ. At sæpe, mi frater, id expedit tibi. Sæpe tibi hoc accidit ne extollaris, sed humiliter sentias. Intuere autem columnam Apostolorum, adeò insignem: quomodo pro vtilitate sua datus est ei stimulus carnis, angelus satanæ, qui eum colaphis cæderet, vt non extolleretur. Si ergo, qui talibus conspicuus erat meritis,

1. Cor. 12.

eam accepit disciplinam, ne extolleretur : quantò magis nos imbecilles, qui esse nosmetipsos aliquid existimamus, opus habemus colaphizari, ne mente extollamur? Quòd si rursus etiam tribulatio aliqua tibi superuenerit atque angustia: ne ab his quidem præcisè ac diffinitè liberari postules. Sæpe enim & illud, mi frater, sic expedit tibi: nam fit sæpe dum oras, vt tuam paruipendas salutem, sicut & Israël passus est. Comedit enim (inquit) Israël, & satiatus est, & recalcitrauit dilectus, incrassatus est, impinguatus est, dilatatus est, & dereliquit Deum factorem suum. Si verò rursus, vt rem aliquam obtineas, oraueris: ne hanc quidem præcisè accipere petieris. Fit enim plerunque, vt tu homo cùm sis, aliquid tibi expedire existimes, quod frequenter non expedit. Si porro relicta voluntate tua, voluntati ipsius morem gerere malueris, & secundùm eam pergere, securus eris. Ipse enim, qui omnia præsciuit antequam fierent, pro benignitate sua ac mansuetudine nos disponit & dirigit. Latet enim nos, an expediat nobis quod postulamus; nam sæpe plurimi, cùm iam consecuti essent quæ petierant, postea doluerunt, crebróque in clades plurimas & maxima mala inciderunt; cùm non quæsissent sedulò, an secundùm voluntatem Dei esset quod postulabant; sed id bonum esse arbitrantes, sæpe à diabolo illusi sunt sub iustitiæ cuiusdam specie atque prætextu seducti, & in pericula ingentia præcipitati. Atque eiusmodi plerunque rebus etiam pœnitentia adiuncta est ac dolor: dum quisque ita cordis sui concupiscentiam atque desiderium sequitur. Audi denique & Apostolum dicentem. Nam quid oremus sicut oportet, nescimus. Et rursus; Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Quid igitur nobis expediat, & vnumquemque nostrûm ædificet, ipse nouit. Hoc autem ideo voluntati eius relinquendum committendumque statuo, non vt te postulare ab eo prohibeam, quæ cupias; imò precor, commoneoque, vtà minimis vsque ad maxima à Deo tuo postules: verùm vt cùm oraueris, & coram eo quæ sunt in corde tuo exposueris, dicas ei: Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Si quod peto expedit, fac sicut ipse nosti. Sic enim nos Scriptura admonet: Reuela, inquit, Domino

Deut. 32.

Rom. 8.
1. Cor. 6. 10.

Matth. 26.

Psalm. 36.

viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet. Aſpicite autem & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ſub diſpenſatione aſſumptæ carnis orantem, & dicentem: Pater, ſi poſſibile eſt, *Matth. 26.* tranſeat à me calix iſte: veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Iccirco, mi frater, ſi ab eo aliquid depoſcas; perſiſte in petitione tua, reuelans ipſi, ac dicens: Domine, ſi voluntas tua eſt, vt fiat hoc quod peto; tu illud fieri, ac proſperari permitte: ſin autem tua non eſt voluntas, ne fieri permittas, Deus meus. Ne, quæſo, propriæ me tradas concu- *Pſalm. 68.* piſcentiæ meæ. Tu enim ſcis inſipientiam meam: verùm ſicut tu optimè noſti, ſub tua me protectione cuſtodi: & pro manſuetudine tua, me rege ac dirige Deus meus. Si autem pro tribulatione, & pro cogitationibus oraueris, dicito cum Propheta: Domine ne in furore tuo arguas me, neque in *Pſalm. 6.* ira tua corripias me. Miſerere mei Domine, quoniam infirmus ſum. Ceterùm reſpice Domine, & vide: quia terra ſum ac puluis, & cinis, nihilque ſuſtinere valeo. Ne tradas me Domine peccatis meis, & ne ſileas à me, & aſſimilabor deſcendentibus in lacum. Sed da gloriam nomini tuo, immemor malorum, & ne, obſecro, memineris peccatorum meorum: at tuarum recordare miſerationum, & exaudi me. Et ſi poſſibile eſt, tranſeat à me tribulatio iſta: veruntamen non ſicut ego volo Domine, ſed ſicut tu vis. Tantummodò confirma animam meam, atque tuere, vt ſuſtinere queam, gratiamque coram te inueniam, & in præſenti, & in futuro ſeculo. Et iacta ſuper ipſum curam tuam, & ipſe faciet quod expedit tibi. Hoc enim ſcito, quia bonus benignuſque cùm ſit, omnia vult quæ ſunt ſalutis noſtræ. Ideo quippe animam ſuam poſuit Paſtor bonus pro nobis ouibus ſuis. Ipſi gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM

DE AGONE SPIRITALI.

IN luctaminibus huius seculi, nullus sine agone atque certamine coronatur: & in spiritali conuersatione ac proposito sancto, nemo sine luctamine potest immarcessibilem coronam accipere; vitæque æternæ hæres euadere. Nam scammati atque palæstræ similis est mundus iste. Semper ergo perfecti quique ac robusti athletæ cum summa alacritate, & sine aliquo metu inueniuntur in scammate: timidi verò ac pusillanimes antequam decertare incipiunt, diffugiunt; & propter suam segnitiem atque ignauiam immensam, nullatenus in scammate colluctari ac desudare contendunt. Scamma autem, fratres dilectissimi, medius est locus in quo Athletæ luctantur. Sic igitur perfecti luctatores & continentissimi Monachi decertant, habentes semper præ oculis amœnitatem paradisi, & expectantes bonis atque deliciis ipsius omnibus perfrui, in immortali seculo, ac lumine sempiterno.

Cupis in agone ac luctamine decertare & victor euadere? Indue te armaturâ Dei, sicut vestimento. Indue te virtutibus animæ: quibus indutus, eas caue exuas, sed iis munitus assiduè in certamen prodi. Fuge vinum quasi venenum, ne ebrietate vincaris, & virtutibus nuderis: sicut antiquus ille vir iustus suis nudatus est vestibus. Nostine potentiam vini? si minùs nosti, ausculta, & ego tibi indicabo: Noë vir iustus, sanctus, atque perfectus in generatione illa, quæ sibi ipsi pernicies extitit, qui & à Deo meruit de pietate sua commendari atque laudari, dum ad eum dixit: Te solum vidi

Genes. 6.

Genes. 7.

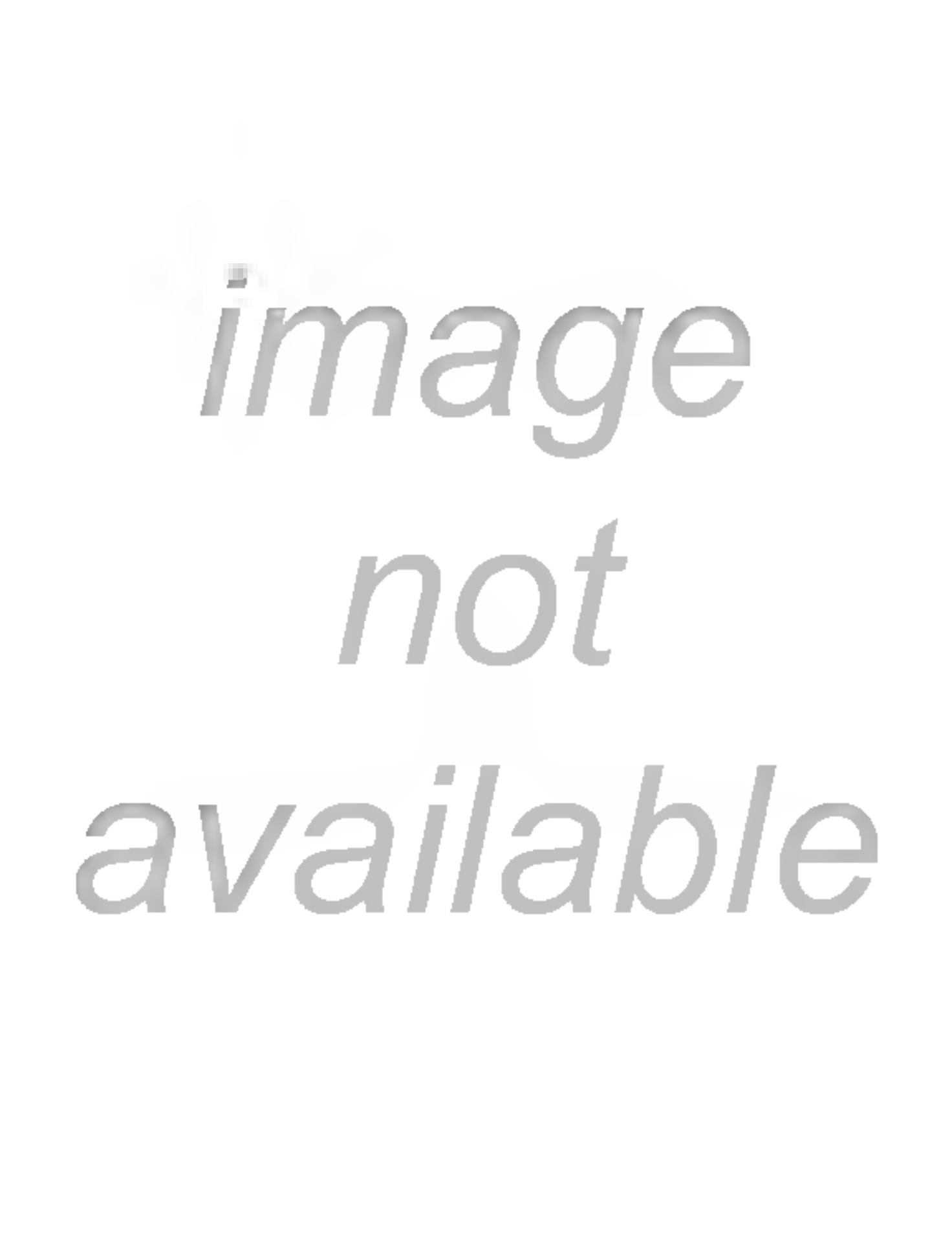
image
not
available

gno & lætitia sempiterna constitutos ; & alios quidem in paradiso deliciarum, alios in regno degentes : se verò viderint igni inextinguibili ac tenebris exterioribus adiudicatos: tunc fortiter ingemiscent, & superfluis lacrymis plorabunt amarè, quia detinet ipsos pœnitentia ac dolor inutilis, & necessitas pœnarum immensa.

Quapropter hortor & obsecro vos, fratres mei dilectissimi, vt semper imitari satagatis sanctos illos atque perfectos, & inculpatæ vitæ Patres nostros, qui optimè viuendo sancta puraque semper templa immaculatissimi Domini fuerunt. Horum conuersationem diligite : horum exempla sectamini. Desiderate ieiunium, animæ dico puritatem ac castitatem ; desiderate orationes, quæ sunt familiaria cum Deo colloquia. Omnis quippe sancta & pura Oratio, confabulatio cum Deo est. Orationes porro perfectè desiderantium ac diligentium Deum, cum magna exultatione atque fiducia in cælum ascendunt. Angeli etiam & Archangeli cum gaudio occurrunt eis, & suscipientes eas, vsque ad thronum gloriæ sancti Dei perducunt. Tunc enim maximè gloriantur atque lætantur Angeli, cùm purissimas Sanctorum orationes coram Deo obtulerunt. Studeamus igitur, fratres, imitatores institutionis vitæ sanctorum Patrum fieri. Ambula, frater, in viis illorum, & viue sicut illi vixerunt. Continentiæ virtutem excole, sicut & illi, mente, spiritu, & corpore. Continens ac temperans esto in habitu, in cibo, in potu. Continentia tibi sit in lingua, in aspectu, in cogitatione, ac risu: vt athleta pietatis perfectus in omnibus demonstreris. Attende tibi ipsi, frater charissime, ne in tuis orationibus extollaris, & huc illucque mente euageris : sed cùm precaturus ad Deũ accesseris, magno cum timore ac desiderio coram ipso consistas. Disrumpe atque euelle ex corde tuo cuncta vincula cogitationum terrenæ solicitudinis. Esto per omnia velut cælestis Angelus in Oratione ; & viriliter in agone decerta, vt oratio tua sit sancta ac munda, impolluta & immaculata : vt cùm illam sursum ascendere, sibique appropinquare viderint portæ cælestes, vltrò confestim aperiantur ei, & Angeli cum lætitia occurrant, & ad thronum vsque benedicti Patris eam perducant. Sic ergo semper, charissime, esto orationis tempore Deo coniunctus, vt Cherubim ac Seraphim,

qui permanent in ministerio Dei.

Meditare, mi frater, hæc verba, eaque iugiter cum timore ac gaudio ex affectu cordis dulciter decanta: quia cibum spiritualem animæ subministrant, & ab amaritudine eam sua semper dulcedine liberant, ponderibusque solicitudinum rerum terrenarum exonerant. Omnia quæ audisti, mente solicita seruare contende, vt in sensibus ac cogitationibus tuis requiescat Deus, inueniasque fiduciam in hora illa terribili atque tremenda, quando venerit Dominus reddere vnicuique secundùm opera sua.

Indulgete modicùm infirmitati meæ, fratres charissimi: nam velut infirmissimum me æstimo, quòd in die ac hora illa omnis spiritus contremiscat. Ceterùm gratia Saluatoris confortat ac lætificat corda Sanctorum, cùm rapiuntur in nubibus obuiam Christo Domino in aëra. Ego verò & qui mei sunt similes, desidiosi ac pigri remanebimus super terram, & nõ facilè ad cælestia conscendemus. Quid poterit nobis prodesse mundus, fratres mei dilectissimi, quòd eius curis atque solicitudinibus adeo ligamur? aut quid lucri consequemur ex nimio cultu vestimentorum, & pomposo elationis amictu, nisi ignem inextinguibilem? aut quid acquiremus ex nimio studio escarum ac cura ventris, nisi supplicia æterna? Agnoscite igitur, agnoscite fratres, quia nisi hîc totis viribus agonizantes atque certantes, victoriæ triumphum promeruerimus; pœnitentiam ibi in secula seculorum agemus. Cur ergo, fratres mei, hîc iam negligimus? cur desidiâ occupamur? Cur nos ipsos in occursum Domini non præparamus? Ecce enim dies appropinquat: ecce mundus vniuersus ad occasum iam properat. Cur non cunctas concupiscentiarum illecebras, & graues peccatorum sarcinas à nobis reiicimus. Nescitis quia arcta est via, & porta angusta, *Matth. 7.* quæ ducit ad vitam, & peccatorum ac diuitiarum sarcinis prægrauatos non finit intrare per eam? Illos enim porta illa diligit atque amplectitur, qui diuitiis extenuati sunt, & voluntaria paupertate afflicti, semper in vigiliis & ieiuniis, atque humilitate per omne tempus vitæ suæ conuersati sunt, ac seipsos præpararunt, vt immortalem videant sponsum, & possideant regna cælorum. Ecce charissimi, iam ostium paradisi nos vocat: iam crebro nos sono hortatur, ac dicit: Priusquam

quàm claudar, vnuſquiſque veſtrûm velociter properet, atque ingrediens, in æternum cum Chriſto Domino regnet. Ecce mater noſtra Hieruſalem cum magno affectu ad nos clamat, & dicit: Venite filij mei dilectiſſimi, venite ad me. Dilatetur numerus veſter in me, & in thalamo immortalis ſponſi magnificentur chori veſtri cum angelis ſanctis. Videam vos in gloria & pulchritudine, ac decore: videam vos in lætitia & exultatione, & gaudio. Diligite me, filij mei, ſicut & ego vos diligo. Nihil poſſideatis in terra, nihil ſoliciti ſitis. Ecce iam ſponſus veſter paratus eſt, vt procedat, & veniat in nubibus cæli, & in gloria Patris ſui benedicti. Tunc vnumquemque veſtrũ ſigillatim ſuo vocabit nomine, & ordinabit eũ in officio ſuo, quo pro ſuis meritis atque laboribus dignus extiterit. Nam in ſtudio veſtro atque vigilantia, Angeli & Archangeli, omneſque virtutes cęlorum exultant: ſicut & in negligentia veſtra atque torpore inimicus cum ſatellitibus ſuis tripudiat. Feſtinate ergo, filij mei, feſtinate, vt ego de vobis voſque de me gaudeatis in ſecula ſeculorũ. Procidens adoro, & obſecro te, Chriſte fili Dei viui, præſta mihi & omnibus diligentibus te, vt videre mereamur regnum tuum cæleſte; poſſideamuſque illud cum omnibus Sanctis tuis. Nam ſi in hoc breui vitæ tempore neglexerimus, nullã omnino excuſationem habebimus, quam pro noſtris erratis atque offenſionibus obtendere poterimus. Dominus noſter de cælo in terram deſcendens, omnia condonauit nobis; debita noſtra dimittens, & vitam æternam nobis contribuens. Nam cùm inimici eſſemus, reconciliauit nos Deo per mortem ſuam. Terreni eramus, & cæleſtes effecti ſumus: mortales, & immortalitatem accepimus: filij tenebrarum, & filij lucis facti ſumus: captiui, & redempti ſumus: perditi, & inuenit nos: ſerui peccati, & liberauit nos: pauperes, & diuites effecti: infirmi, & ſanati ſumus: odibiles, & dilecti ſumus: iniuſti, & iuſtificati ſumus: non miſericordiam conſecuti, & miſericordiam conſecuti ſumus: peccatores, & ſaluauit nos: diſperſi, & congregauit nos: nudi, & cooperuit nos: filij hominum, & facti ſumus filij Dei: hæredes, & cohæredes vnigeniti Filij eius. Ecce omnia iſta nobis Deus donauit, priuſquam quæreremus aut inueniremus eum. Irriſionem ergo malam, aut exprobrationẽ, frater, ne cor tuum aliquando ſuſcipiat: neque eum, qui

pro peccatis pœnitentiam agit, despicias. Ne irrideas fratrem tuum ieiunantem: & eum, qui ieiunare non potest, ne confundas. Aliis importunum ne te præbeas: & sic omnibus opportunus & vtilis esse poteris. Increpa, sed in mansuetudine perseuera; propter penuriam verò, ne despicabilem nimiùm te reddas. Timenti Deum, reuela mysteria eius: ab eo autem qui timorem Dei non habet, sed superbiæ atque elationi seipsum subiecerit, prorsus caueto. Aduersùs abstinentem ne dixeris aliquid mali, nec audieris: neque aduersùs eum, qui tuus esse putatur inimicus. Hoc porro præ omnibus stude, vt nullum habeas inimicum nisi diabolum, eiusque ministros. Cum homine iniquo & doloso ne habitaueris, & cum maledico ne colloquaris, ne det inhonorationem animæ tuæ. A detractione & supplantatione fratris abstine: & ab eo qui supplantare alterum conatur, attende.

Hæc Monachi attendant, qui pia cælesti iugo colla submiserunt. Hæc discipuli Christi custodiant: his monitis sine intermissione intendant. Decet enim eos Magistri sui Christi imitatores existere. Exemplar institutionis nostræ, charissimi, sumamus à Christo: qui cùm diues esset, pro nobis pauper factus est: excelsus & æqualis Patri, semetipsum humiliauit: & super cælos habitans, in terris non habebat vbi vel caput suum reclinaret. Factus es mihi, Christe Saluator, dux viæ & vitæ, quæ ducit ad Patrem. Mansiones eius gratiæ sunt; fines autem eius, regna cælorum sunt. Factus es mihi ô dominator Domine, Fili Dei viui, fons vitæ, ex quo dona tua hauriam, & te sine intermissione diligens collaudem. Facta est gratia tua in corde famuli tui lumen & gaudium, & dulcis ori meo super mel & fauum. Facta est gratia tua in anima serui tui, quasi thesaurus, ineffabiles mihi diuitias tribuens, & paupertatem atque miseriam à me longè expellens. Facta est gratia tua seruo tuo refugium & virtus, gloriatio & protectio, & esca spiritalis suauitate & lumine plena. Quomodo possum silere, ô Domine, de illa multitudine dulcedinis charitatis tuæ, & gratiæ; quæ os meum licet indignissimi hominis & peccatoris aperuit? Aut quo pacto sustinebit lingua mea, vt non te singulis horis atque momentis datorem vitæ glorificet? Aut quomodo rursus potero inundationes gratiæ tuæ ex-

cludere, quæ iugiter fluunt in pectore humilitatis meæ, plenæ dulcedine & omni gratia spiritali? Psallam glorioso nomini tuo, Domine Rex cælorum, qui mihi tribuisti dona tua cælestia. Magnifico gratiam tuam, Christe redemptor meus. Cùm enim te glorifico, ego ipse magnificor abs te. Non cessabit lingua mea collaudare virtutem atque potentiam tuam. Non cessabit cithara mea personare spiritalia cantica tua. Desiderium tuum attraxit me post te, Christe, gloriatio vitæ meæ. Gratia tua dulcedinem mihi præstitit, ad sequente, dū spes mea. Efficiatur cor meum terra bona ad suscipiendum sanctum semen tuum. Irroret illud gratia tua rore vitæ æternæ. Demetat bonitas tua manipulum bonum de agro pectoris mei, vel compunctionem, ad orationem vel sanctificationem: cuiusmodi semper tibi sunt gratissima. Conuerte animam meam in requiem deliciarum paradisi. Tu ouem illam errantem requisiuisti, & inuentam tuis humeris sustulisti: & hanc indignissimam animam meam ad te manibus tuis pertrahe, eamque offer benedicto & immortali Patri tuo, coram Angelis & Archangelis, Cherubim & Seraphim; vt deliciis paradisi perfruens, cum omnibus Sanctis dicam; Gloria Patri immortali; Gloria Filio immortali; Gloria Spiritui sancto immortali, in omnia secula seculorum. Amen.

Luca 15.

S. P.

EPHRÆM

SERMO I. ASCETICVS, AD FRATRES.

FRatres assuescamus benedictionibus, vt benedictiones possideamus. Iudæi à gente peruersa procedentes, Deicidæ euaserunt: Et nos si fuerimus maledici, erimus quoque diffamatores. Non subitò morbi redduntur incurabiles: sed malum capientes principium, ex negligentia etiam ad infinitam miseriam proserpunt. Et passiones in anima, ex minima causa generantur, & non exterminatæ, infinitam quandam pariunt rerum diuinarum propriæque salutis despicientiam. Cernis in ære næuum viridem, rubiginemque quemadmodum in profundum deprimatur, atque altiùs penetret? Intelligis quid efficiat in anima passio neglecta? Nisi eraseris rubiginem, non auferes maculam: Et nisi carnis naturam attriueris, fugare passiones non poteris. Quemadmodum æri cognata est rubigo: ita etiam passiones roborantur aduersùs naturam. Si quis ferrum tergat ac poliat, antequàm rubiginem contrahat, nihil est deinde cur metuat. Et si quis virtutibus animam vestiat ac ornet: non se inani labore franget, neque occultam iniuriam sustinebit. Poterit quispiam etiam post rubiginem vas æneum curare: sed tamen non absque labore ac detrimento. Nam quo tempore se ad copias & opes parandas exercere potuisset, in curando peccato cogitur occupari. Et anima retardatur ac ducitur, vt ægritudinem auferat, quæ res maximas lucrari potuisset. Si æs negligatur, etiam seriùs expurgabitur, & iam rubiginem contrahet. Et posteaquàm rubigine amissa resplenduerit, periculo furum exponetur: ánima quoque si se ipsa in virtutis exercitio negligat, facilè capietur. Fer-

rum operimenti instar obscurat splendorem & si viuo candentique adijciatur æri, plurimùm ad vsum valebit: si autem bene iunctum non fuerit, quia debile efficitur instrumentum, citiùs à iam corrupto dissoluitur: Sic quoque anima, si corruptæ nunc virtuti inhæreat, confusionem sustinebit, & corruptionem à confusione. Aëris instar est natura humana, multâ curâ indigens. Eam si illustrare nolueris; hoc age, ne saltem despicias temperamentum. Quòd si ferrum humidum ac molle reliqueris, detrimentum patietur. Naturamque si humidam reddideris, iam locum corruptioni parasti. Quin & Saluator affirmat, spiritus immundos humiditatem requirere. Et Apostolus; Carnis, inquit, curam ne feceritis in desideriis. Vnde scilicet palam fit, humiditatem animæ causam existere desideriorum carnis. Ipsumque Euangelium interpretatur dictum Apostoli: Veniens, inquit, spiritus immundus inuenit hominem mundatum, scopis purgatum. Nonne mundities corporis desideria ipsi animæ conciliat? Perambulauit per loca inaquosa immundus spiritus; & quia cognouit semen suum deficere, nisi funderetur in humidum locum, veniens in eo seminauit, & postremò veniens in ipso permansit; cùm scilicet post sedem mutatam rediens, inuenit semen protulisse fructum. Si enim fructum non fecisset mollis homo, vt qui non haberet quid comederet, in ipso non commoraretur. Quomodo autem comedat, & nutriatur immundus spiritus, discere debemus. Dicit Dominus suum cibum esse, facere voluntatem Patris sui: Ita & inimicus, à faciente voluntatem ipsius, nutritur; Voluntas Dei, est fides quæ ad bona opera perducit: Igitur inimici voluntas est infidelitas; Dei voluntas, virtutes sunt bonarum actionum; at diaboli, contraria omnia. Si quis ergo voluntatem eius fecerit, cibat ipsum. Sed ampliùs adhuc vobis quod dico clarum reddam, de vtriusque voluntate. Qoomodo Christus cibus fiat ob salutem Samaritanæ, ipse dixit discipulis, quòd comederit, & voluntatem Patris sui perfecerit. Si quis igitur saluet animam, cibat Deum. Sic si quis animam perdat, pascit diabolum.

Luca 11. *Rom.* 13.

Luca 11.

Ioan. 4.

Quæ ergo sit satio inimici, & quæ eius peregrinatio, & accessus, perspiciamus; & cur primùm repulsus nouissimè remanserit,

remanserit. Rursus ex sacris Scripturis hoc vobis prouerbium demonstrabitur, ad confirmandam fidem. Si quis perfectus fuerit in sanctitate, templum Dei est, sicut ait Apostolus? Ita quoque in impietate, si perfectus quispiam existat, domus diaboli efficitur, qui in eo requiescit. Igitur seminat primùm in imperfectis, & recedit; ac post tempus videt, nunquid perfecti euaserint: & sic in iis remanet. Porro differentia perfectionis, rursus ex pia comparabitur doctrina. Nam quemadmodum qui animas saluant, perfecti sunt apud Deum: sic & qui deperdunt eas, apud diabolum. Dicit Euangelium, secundùm quam similitudinem perfecti sint; siquidem ad Discipulos: Estote perfecti, inquit, sicut & Pater vester cælestis perfectus est: quoniam animas saluat & corpora. Supra corpora quidem oriri facit solem, & dat pluuiam: Animabus autem legem tribuit & scientiam, tolerans vt corrigantur. Nunquid de inimico reperimus dictum in Scripturis Prouerbium? Imò ipsum de eo affirmat Euangelium, quòd ab initio diabolus homicida erat. Si quis ergo occidit animas: iam perfectus euasit secundùm diabolum. *Matth. 15.* *Ioan. 8.*

Sed consentaneum fuerit iam dicere, quinam in eo perfecti euaserint? Pharisæi videlicet. Ipse enim de iis asserit Christus, quòd patrem habeant diabolum. Multas quippe illi occiderunt animas, perfidiam in Deum & Christum docentes. Ego verò ostendam, etiam ab eis ipsum fuisse diabolum superatum: nam non solùm docuerunt, sed etiam coëgerunt facere malum. Si quis enim credidisset in Christum, extra Synagogam pellebatur, vt inimici perfectionem tollerent superarentque. Ille enim per timorem cogit recedere à Deo: nam mortem comminatur, multosque à pietate diuellit. Seminat & Deus, verùm in aridis desertisque corporibus: quoniam cælestia, per incorruptionem augent. Non primùm corrumpit & corrumpitur semen Dei, sed in ariditate imminutum crescit. Igitur quis sit locus aridus, nouimus: quid enim est, nisi incorruptio, seu pudicitia. In castis ac continentibus corporibus augetur semen eius: eò quòd in carne nunquam coniunctionem agat, sed in anima. At quomodo istud? rursus expendamus Euangelium: Animam enim, inquit, nemo occidere potest. Quare huius se- *Ibidem.* *Matth. 10.*

culi bonis non indiget: verùm potest cùm non egeat, incorrupta permanere; cibum enim ad corporis duntaxat subsistentiam atque sustentationem capit. Quando igitur non se ipsa submiserit corpori, sed ipsum sibi subiecerit, incorruptum Dei semen suscipiens, etiam corpus efficit, & quasi lumine redatur incorruptionis particeps, efficiaturque aridum in augmentum gracilitatis. Nam sicut accessiones rerum corporearum crassitudinem augent: ita crassitudinis imminutio, augmentum fit extenuationis, eademque attenuatio si crescat etiam atque etiam, carnem tandem efficit quodammodo atque transformat in spiritum; atque ita caro cum spiritu copulatur & vnitur, incorruptionis fructum proferens, perfectaque redditur ad suscipiendum Deum. Dicit
Ioan. 14. 15 quoque Euangelium, de mansione Christi in perfectis loquens: Ego, inquit, & Pater meus veniemus, & mansionem apud eum faciemus.

Sed fortasse adhuc idem probari vobis, & confirmari cupitis; an corruptibilis caro incorruptioni commisceri queat: oportebitque nos ista rursum breuiter percurrere, nec grauatè id fecero. Si enim ostensum est, animam esse immortalem: perspicuum est, eamdem quoque incorruptibilem esse. At quemadmodum humidorum corporum permixtione, redditur carnalis: sic etiam corpus per incorruptibilitatem animæ, diuino vnitum semini efficitur spiritale. Idcirco
1. Cor. 2. 15. & Paulus internoscebat spirituales & carnales homines. Nouerat etiam quòd carnales animam haberent, & corpora spiritales. Verùm per temperamentum atque imperium plurium, nomina præstantiorum vniuerso attribuit homini: adeo vt si caro superauerit, carnalis sit homo ille: sin vicerit
Galat. 5. anima, spiritalis: Et alibi hæc ipsa demonstrans; Caro, inquit, resistit spiritui, & spiritus carni: vt non quæ velint, faciant. Ceterùm Euangelium quæstionem dirimit, affirmans violentorum esse regnum cæleste. Cogit enim spiritus natu-
Matth. 11. ram in diuiniora: quando à carne natura trahitur ad terrena. Violentia, ejus est bellum. Nam duobus accidit modis: in incipientibus quidem, vt non commisceantur carni: in perfectis verò, vt & carnem ipsam efficiant spiritualem. Propte-
2. Cor. 3. rea in principio dat semen, & in fine, post augmentum, vinum & escam perfectos efficit, quemadmodum de contrariis diximus.

Quo pacto autem cibus & potus Dei efficiamur, ipse dicit: Ego, inquiens, sum vitis, & vos palmites. Apostolus quoque ad Corinthios ait: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. Et hoc dixit ad incipiētes: ad perfectos verò quid? Cuius, inquit, domus sumus nos. Si initium igitur subsistentiæ stabile ad extremum vsque seruauerimus: in aridis sanè corporibus, etiam semen incorruptibilitatis coalescet. Non enim iccirco caro spiritui resistit, quòd natura subijci & parere non possit, sed ex concupiscentia & impetu voluntatis. Nam si caput in homine, est anima immortalis: non facit iniuriam homini Deus, cùm ad incorruptionem adhortatur illum, nullamque vim affert mixtæ naturæ: sed ad incorruptionem ac pudicitiam colendam hortatur, qua caro tanquam ancilla, quæ per peccatum corrumpitur, præseruatur. Quemadmodum enim in fornace ignis, æs figuram ignis capit & formam: ita etiam corpus spiritui efficitur simile, & cum illo quodammodo conformatur, si cum pudicitia atque incorruptione iungatur. Idemque æs cùm funditur, fimo simile redditur; & terræ, cùm cinere aspergitur; rubiginique cùm situ carieque corrumpitur: Ita quoque caro si perturbationibus demergatur.

Ioan. 15.

1. Cor. 3.

Ibidem.

Volo autem vobis de violentia Sanctorum commemorare: quomodo per eam, Regnum cælorum percipiant. Carnis natura quietem postulat. Ipsi verò contritionem potiùs sibi assumunt vendicantque; afflicti, lætantur: & cùm minùs valent corpore, se ipsi non curant. Natura delectatur gloriâ: at ipsi gaudent, maledictis lacessiti. Cúmque ipsi aliis benignè fecerint, id celant; pietatemque exercentes, latere student. Natura carnis comedere optat: ipsi autem ieiuniis eam consumunt, exercitiisque piis tabefaciunt. Natura placidè ad nuptias fertur: at ipsi continentiæ fræno eam cohibent, ac causas occasionesque peccatorum remouent. Facultates ac opes consectatur natura: at Sancti etiam iniuriâ affecti, patientes sunt atque longanimes. Omnem igitur, prope dicã, carnis vitam respuunt. Hoc enim est: Tolle crucem tuam, & sequere me. Ob id etiam scribit Apostolus: Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram, quoniam per piam ac religiosam ista fieri queunt violentiam. Nemo occidit quenquam cum misericordia: sed qui vult mortificare car-

Luc. 9. 14.

Coloss. 3.

nalia, vim sibi affert, inquit. Verùm quænam sunt membra super terram? Non enim diuinum arguit opificium. Neque dixit mortificate membra corporis; sed quæ sunt super terram; cuiusmodi sunt, fornicatio, inuidia, fraus, malitia, auaritia, & eiusmodi. Omnia enim iam dicta, per ea quæ sunt super terram, fiunt; quòd in iis quandam caro affinitatem habeat: propter diuitias enim, iniuriæ: propter gloriam, inuidiæ: propter amorem sui ipsius, dolus: propter delicias, fornicatio. Quare in huiusmodi rebus deprehenditur & agnoscitur homo carnalis, qui in rebus naturalibus, ad ea quæ sunt præter naturam, progreditur. Cúmque ad peccatum natura sit procliuis, rapitur ipsa à rerum sufficientia ad insatiabilitatem, à potatione ad ebrietatem, à nuptiis ad fornicationem, à iusto ad iniquum, & à charitate ad confusam quandam vilemque familiaritatem, & ad hospitalitatem repellendam ac violandam. Huic igitur naturæ vis afferenda: vt rectè instituta, plusquàm par est, sibi vsurpare non possit.

Matth. 18. Oportet mortificare naturam, ne terrenis institutis ac legibus obsequi valeat. Quoniam & Saluator ait: Melius esse vno pede aut vna manu certantem, peruenire ad cælestē regnū, quàm duas manus aut duos pedes habentem, mitti in ignem æternum. Non quidem omnino membra quæ fecit ipse, abscindenda mandauit; verùm vt discamus naturam non habere causam peccati. Mortificetur manus & excæcetur oculus tuus: vt cùm ad cædem nequeat cooperari manus, non faciat aliud malum. Facilè persuadere licet amicis non insidiantibus, nisi congrediamur cum insidiatoribus. Non prohibuit Scriptura liberos legitimè gignere atque suscipere, sed eos occidere. Assidua enim copula omnem mentis tranquillitatem impedit, bella suscitat, cædes docet, dolos & indignationes suggerit. Intelligite quæ dico, ne multis digressionibus vtamur, ipse quod satis sit, præcepit. At dixit:

1. Tim. 5. 6. quòd vidua quæ in deliciis est, viuens mortua sit. Ipse docuit

Ibidem. cum externis honestè versandum, sed carnis prudentiam facere vetuit, ad mundi complacentiam. Non aduersatur neces-

Matth. 6. sario rerū vsui voluntaria paupertas: sufficit enim diei malitia sua. Nec contrariatur crux cibo, quòd qui in agone con-

1. Cor. 9. tendit ab omnibus se abstineat. Non aduersatur nuptiis violentia & mortificatio naturæ, quoniā mortē ex fornicatione

manantem tollit. Nuptiæ officina sunt vitæ, at fornicatio mortis, quòd filiorum propagationem corrumpat. Mortuum igitur peccatum efficere, quod occidit, non est cuiuscunque violentiæ, sed sufficientis & exquisitæ. Intelligite virtutem Euangelij: quo pacto in homine mortuo velit vincere ac mortificare peccatum, & in morte carnis perimere mortem animæ. Studet in corpore infirmo passionum impetum euertere. Hortatur vim inferre naturæ, ne mortalitatis violentiam sustineat. Docet mortis partem contemnere, ne immortalitatis caput deperdat. Ex sententia virorum sapientum nos agere admonet: vt quod corrumpit, nos destruamus. Dumque ab aliis non sustinemus: voluntariis nos pœnis carnem edomare cupit, eamque per ieiunia corrumpere: ne peccando, ipsam perdamus in corruptione.

Carnem nostram atteramus: vt in se voluntatem Dei admittat. Nam & medici, asperioribus locis atque tumoribus laborantes vel exsiccant, vel suppurant aut adurunt, & sic curant. Corruptio peccati in perditionem vergit, cùm occultè in profundum prorepens, incurabilem reddit suppurationem naturæ. Parua esse videtur, & fit infinita: quoniam instar fermenti, à calce ad caput vsque se diffundit. Vnius generis ac formæ corruptio putatur: sed vim continet multiplicem. In escis corrumpit, dum corpus impinguat. Nam sicut infirmitas immutat corpus: ita quoque non sinunt deliciæ eum qui ipsis indulget, agnoscere naturæ legem violari deliciis. Corruptio est quoque gracilitas, quæ ex deliciis nascitur: quoniam carnes corruptibiles addit. Corrumpit quoque per cupiditatem peccatum: quia in mortem solicitum esse docet: corpus conficit domatque laboribus, & animam malitia contaminat. Corrumpit quoque ambitione: quoniam inuidiam & odium in proximos suadet. Corrumpit etiam in virtute: quoniam per eam vanè gloriari docet. Corrumpit & in occultantibus virtutem: quoniam ad contemptum incitat: & ex præclaris virtutibus introducit, quæ in morbis animi videntur minima, quibus totam postea eorum naturam labefactat. Laqueos in ijs, quæ à nobis geruntur, constituit: quoniam ex consuetudine habitum nobis generat pestiferum, quo alas configimus, virtutes

dico, in passione licet exigua, per assuefactionem: neque solùm alas ac pennas, sed & corpus ac animam damno ignominiaque afficimus.

Acriter attendamus ad astutiam eius: ne tanquam insipientibus nobis illudat. Caueamus eius insidias, quoniam per eas aduersùm nos decertat: ne dum nos velut ex omni parte securos ducimus, ipse sibi ingrediendi locum inueniat. Si enim tanquam leonem firma murorum communitione ipsum arceamus: tanquam canis efficitur; vt propter vilitatem eum minimè deuitemus. Si canem excludamus, volucris instar per fenestram ingreditur. Metuimus eum, dum aquilam se exhibet: & mox passerculus apparet. Eiicimus vt coruum: & velut apis insilit. Cúmque in omnibus cognouerimus eum: tunc in culicem sese transformans, non exigua nos iniuria afficit. Culices recentia vina mustumque corrumpunt: quoniam illorum multitudo sterquilinio commiscetur, sicut cum farina fermentum; & sæpe mortiferum, vel certè morbidum vinum reddunt, si vel morticiniis insederint, aut venenata gustauerint. Talis quoque est quæ in paruis præualet consuetudo: nam animæ detrimentum affert, ad omnem draconis dispositionem. Talis est subtilitas inimici, inducens etiam ijs qui sibi videbantur securi, perniciem. Dicitque Ecclesiastes, muscas morientes perdere suauitatem vnguenti, vt Sancti quidem ipsius intelligant vilitatem & impuritatem: negligentes autem, insidias ipsius atque subtilitates. In Regum quoque libris, Elias Deum Accaron, muscam Baal appellauit: Insidet enim in mentibus impiorum, tanquam in rufis & candentibus pascuis, hoc est, marcescentibus: exprimitque immundam actionem ipsorum, & vt ebullitionibus temulentiæ eorum delectetur. Patitur se draco in muscam transformari: vt impietatis sanie miseros oblectet. Inter improbos versatur vt draco: at inter luxu diffluentes, vt musca. Perspicuum est igitur, eum inter securos culicem fieri, vt noceat. Vasa quidem communire, ne à muscis illudantur: animam verò non munitam relinquere, absurdum est; sicut & præter rationem exístit, de rebus quæ sub sensus cadunt, tuendis solicitos nos esse: ac de mente munienda atque seruanda, non laborare. Iubet in Prouerbiis Sapientia, pigrum ad for-

Eccles. 10.

4. Reg. 1. iuxta LXX.

Prouer. 6.

micas ire: & ab iis sapientiam addiscere. Monet & Euange- *Matth. 10.*
lium, nos prudentes fieri sicut serpentes: neque enim illi captu sunt faciles, licet miserrimi. Pro columba Euangelica, apem nobis Prouerbium proponit, & pro serpente, formicam. Videamus ergo vtilitatis gratiâ, ipsam similitudinem: Serpens serpit, & insidiatur multis: sed prouerbia, quia etiam subtilis draco efficitur in perditionem, formicam eum appellant. Quando vt formica visus fuerit ac vicerit: tunc draconis audaciam assumit, quando verò vt serpens, & victus: formicæ humilitatem induit ne ipsi noceatur. Sic quoque nos decet transfigurari: ne damnum ab insidiis eius patiamur. Serpit formica sicut serpens, sed pedes ipsius non ferunt corpus: verùm terram progressus directione apprehendunt. Escas terræ recondit, ne ab hyeme detrimentum accipiant. Semina recludit, quibus persistat, ne tempore necessitatis suâ escâ destituatur: atque hæc omnia etiam serpens agit.

Orandum quoque præcipit Euangelium, vt non fiat fuga nostra in hyeme vel Sabbatho. Per hyemem, tempus necessitatis significans: per Sabbathum autem ætatem senilem, quando vita nostra propter otium atque segnitiem, Sabbathum efficitur. Operemur ergo æstate, quandiu non vrget necessitas, vt habeamus quo viuere liceat in Sabbathum. Idemque ad labores in diebus iuuentutis perferendos hortatur Salomon: antequam veniat tempus, de quo dicas: non mihi placet. Quæ est igitur necessitas, aut tentatio illa mutabilis, quæ ignorantiam præterit? Est autem tentatio, de qua ait Dominus: Orate ne *Matth. 26.*
intretis in tentationem. Affirmatque Paulus, Dominum *1. Cor. 10.*
non passurum vos tentari supra id quod potestis, ostendens non ad malum, sed ad bonum, Deum permittere tentationes, sciens nos eas superaturos. Permittit autem ad coronam: in succumbentibus verò non ipse tanquam auctor concedit, sed vniuscuiusque voluntas & actio, causa constituitur. Neque nouit inimicus, Sanctos victuros: nam cùm sit peruersæ voluntatis, non moliretur certamen victoriam reportaturis. Bonum enim spectaret, si sciret; & si bonum spectat, cur cadentes euertit? ne-

que erigit, ab actione peruersa desistens? Per illud ergo quo dicitur, orandum esse ne fiat fuga nostra hyeme: intelligimus duplicem contineri tentationem : vnam quæ fit inquirendo & examinando : alteram verò, ex proposito ac voluntare persecutionis. Simileque est istud de Sabbatho : quoniam acerbum continet finem fugæ laborum , quos aut vltra vires subeundo , vehementer torquemur : aut non sufferendo , errantes atque offendentes , magnum animæ detrimentum inferimus. Alterum ergo finem dicit infructuosum : quoniam in fuga citra fructum moriendo , mercedem æternam deperdimus.

Videamus deinceps de ape & columba , an in iis quoque inuenire liceat similitudinem , sicut in serpente & formica. Magna quippe illis propter hyemem est diligentia. Apis labores fertilitatis tempore fiunt. Columba communitatem amat , similiter & apes. Labor apis cunctis est vtilis : & species columbæ omnibus valde amabilis. Sicut apes , ita & columba absque dolo. Captu facilis est species columbæ serpentibus : similiterque apis reptilibus. Illis sunt similes , qui cum simulatione viuunt : & istis qui in simplicitate. Ideoque
Eccl. 7. Ecclesiastes dicit : In die bono , aspice bonum : & custodi innocentiam vt videas æquitatem. Sed primùm di-
Psalm. 36. Matth. 10. cit Dominus : Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ : nam sequitur post tentationem
Psalm. 65. requies. Hinc quoque Dauid : Transiuimus, inquit, per ignem & aquam : & eduxisti nos in refrigerium. Quin
Coloss. 3. & post formicam , apis. Dicit etiam Paulus , primùm quidem carnalia , sicque deinde iungit spiritalia. Post labores enim procreatur gloria. Dicitque de ape , quòd cunctis sit expetibilis & in æstimatione. Videtis ergo , quòd in laboribus primùm exercitari oporteat , & per certamen coronari : vt sic diuinâ detur gratiâ perfrui. Acerbitatem laboris dulcedo quietis excipit ; & asperitatem vitæ gaudium. Nisi odio habiti fuerimus sicut serpentes : quasi columbæ non reddemur amabiles. Nisi viles atque abiecti , formicarum instar extiterimus :
Ioan. 3. vt apes non erimus industrij. Primùm passus est Christus,

ſtus, ac velut ſerpens Moyſis in ligno ſuſpenſus: & ſic poſtea tanquam columba, è mortuis reſurgens, euolauit ad cæleſtia. Primùm comedit lactucas agreſtes Paſchæ: ſicque reſurgens, ſauis ſe mellis refecit. Intelligite quæ dico, fratres: quoniam ſi quis ſecurus reddi velit, laborare debet: & poſtea fructum laborum percipiet. Si ex paruis aberrare nolueritis, per labores diſcite à Patribus noſtris. Eſtote filij obedientiæ, laborando, vt patres euadatis in requie. Laboribus intenti, ab improborum conſuetudine non decipiemini: quoniam labor ægram peruerſamque conſuetudinem fugat. Dixi ergo vobis: Nolite malis aſſuefieri moribus, ne in profundum malitiæ decidatis. Dixi etiam, quo pacto iſtud obtinere queatis, ne me vt medicum de morbis diſſerentem, & de eorum cura experientiam non habentem, reprehendatis. Facite ergo quæ decent promiſſiones veſtras: vt Dei quoque promiſſionibus potiamini; In Chriſto Ieſu Domino noſtro in ſecula ſeculorum. Amen.

Num. 21. Exod. 12. Luc 24.

S. P.

EPHRÆM

SERMO II. ASCETICVS.

DE PERFECTA VITA MONACHI.

1. ABOR & dolor me ad loquendum atque dicendum compellunt: verùm indignitas mea silentium mihi imperat. Cordis mei dolores loqui vehementer vrgent: sed peccata mea potiùs vt taceam suadent. Cùm igitur vtrinque coarcter, loqui magis mihi expedit, quàm silere: vt vel sic à dolore cordis mei respirem atque quiescam. Anima quippe mea dolore plena est, & oculi mei lacrymas concupiscunt. Quis ergo dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum: vt deplorem indesinenter diu noctuque vulnera animæ meæ, magnamque relaxationem instituti nostri monastici, hac nostra ætate (proh dolor) nimis inualescentem? Est enim anima mea mille confossa vulneribus, & ignorat: siquidem elatio eius atque arrogãtia ipsam sua considerare vulnera non sinit, vt curentur. Sola autem institutio, quæ Patrum nostrorum temporibus vigebat, rectè seruabatur: quippe qui fulserunt vt luminaria per totum mundum, piam atque religiosam in eo vitam ducentes inter tribulos & spinas, hæreticos, inquam, ac homines impios; & veluti lapides quidam pretiosi, ac margaritæ illustres enituerunt: quorũ & ipsi inimici atque aduersarij ob summam castissimamque illorum conuersationem imitatores facti sunt. Quis enim admirandam illorum cernens humilitatem, animo non est compunctus? aut quis eorum mansuetudinem & quietem aspiciens, stupore non est correptus? Quis ita pecuniæ atque

auaritiæ deditus, vt voluntariâ illorum paupertate, ac rerum omnium inopiâ perſpectâ, non illico mundi odium conceperit? Quis ita rapinis inhians & ſuperbus: vt cùm vitæ illorum honeſtatem integritatemque exploratam habuerit, in æquitatem non ſit mutatus? Quis fornicator, aut prophanus, illos precibus intentos conſpexit, & non continuò pudicus & caſtus eſt effectus? Quis adeò ira aut furore feruidus, vt ex illorum conuerſatione atque colloquio, in manſuetudinem non tranſierit. Hîc igitur illi olim decertantes, nunc illic gloriantur atque exultant: quoniam & Deus glorificatus eſt in eis, & homines exemplo illorum ſunt ædificati.

2. Noſtra porro inſtitutio, relictis viis rectis, per præcipitia fertur, aſperaſque per vias incedit. Non enim reperitur hoc tempore qui propter Deum pecunias ac facultates deſerat: neque eſt, qui ob vitam æternam ſeculo renuntiet. Non eſt mitis, non humilis, non quietus, non diſciplinatus. Non eſt, inquam, qui contumeliis iniuriiſque affectus, patienter ferat: non eſt qui maledictis atque conuiciis vices referre non velit. At cuncti contradictores ſunt: cuncti iracundi ac furibundi: cuncti indignabundi: cuncti ſegnes ac deſides: cuncti veſtium ornamenta ſectantur: cuncti vani ſunt, & inanis gloriæ cupidi: cunctique ſui ipſius amantes. Nam is quidem, qui vt inſtituatur accedit, antequàm ſe inſtrui patiatur, alios inſtruere cupit: & priuſquam doceatur, docere vult alios: & antequam didicerit, aliis leges dictare ambit; antequàm ſyllabas connectere nouerit, philoſophatur: & antequam ſubdatur, ſubiicere alios ſibi appetit; antequam ſuperiorum imperatis morem gerat, ipſe iubet & imperat: & priuſquam corripi atque admoneri velit, ipſe aliis leges præſcribere nititur. Et ſiquidem ſenior ſit atque prouectior; cum audacia & ſuperbia imperat: at ſi iunior, contradicit atque repugnat ſenioribus. Quòd ſi fortè diues eſt, honorem ſibi confeſtim deferri poſtulat: ſi verò pauper, de requie protinus eſt ſolicitus; ſin autem operarius, digitos mox delicatos atque elegantes habere ſtudet.

3. Quis igitur non deplangat, chariſſimi, maximam noſtram religioſi inſtituti cladem? Nos enim, qui ſeculo abrenuntiauimus, terrena adhuc ſapimus. Agricolæ ac ruſtici deſpiciunt terram: & nos qui videbamur eſſe ſpiritales, ter-

renis curis distringimur. Ignoramus ad quid vocati simus, fratres; nescimus ad quid venerimus, dilectissimi. Ad temperantiam & abstinentiam vocati sumus: & ciborum varias exquisitasque delicias expetimus. Ad nuditatem persequendam venimus, & de vestium cultu contendimus. Ad obedientiam & mansuetudinem sumus vocati: & cum asperitate resistimus. Humilitati, & quieti atque silentio dare operam professi sumus: & contrariam omnes viam incedimus. Legentes, non cognoscimus: & audientes ea, quæ dicuntur, non percipimus, chariſſimi. Si quis fortè per iter, repente iugulatum hominem offendat, mutatur atque expallescit facie, & corde perhorrescit: nos verò occisos dum legimus Apostolos, & Prophetas lapidibus obrutos, adhuc ridemus. Et quid de Prophetis dico, & Apostolis? Ipsum Deum Verbum carnem factum in ligno suspensum, occisumque propter peccata ac scelera nostra, audientes atque legentes, mente vaga distrahimur, & ad risum conuertimur. Sol non ferens iniuriam ac contumeliam Domini, subductis radiis splendorē suum in tenebras conuertit: & nos ex malitiæ nostræ tenebris, ad iustitiæ lumen conuerti nolumus. Velum templi cùm nihil peccasset, à seipso discissum est: & nos propter peccata nostra corde compungi recusamus. Terra contremiscens à facie Domini, ad nostrum terrorem sub pedibus nostris commouetur: & nos ne sic quidem ob nostram duritiem timore concutimur. Vrbes terræ motibus absorptæ sunt, & loca à facie iræ Domini desolata sunt plurima: & nec sic terrore corripimur. Sol iam semel & iterum super nos meridianis horis obscuratus est: & nec sic corde expauescimus. Persarum bella ac diuersarum gentium barbararum commota sunt, nostramque prouinciam deuastarunt: vt nos Deum, vel per flagella timere discamus, ac pœnitentiam agamus: cùm & magnâ profecto nobis opus sit pœnitentiâ, non paucorum duntaxat dierum, aut mensium, sed annorum, ac temporum plurimorum: & ne sic quidem conuerti adhuc volumus. Resipiscamus igitur ad pœnitentiam, fratres: vt Deum peccatis nostris propitium habere valeamus. Deprecemur ipsum; quia iram eius prouocauimus. Humiliemus nos coram ipso, vt nos exaltet. Ploremus modò, vt postea in futura nos vita lætificet. Lugeamus

Matth. 27.

hic, vt illic consolemur. Proijciamus à nobis omnem curam, solicitudinemque carnalem, & virtute quasi vestimento induamur, maximè nos, qui ad hoc angelicum vitæ institutum peruenire promeruimus.

4. Ita, charissimi mei, ita (quæso) modum ac normam, quã illustres perfectique illi nostri olim Patres tradiderunt, omni conatu ac studio amplectamur: ne scilicet hodie, per abstinentiam maceremur, cras autem epulis distendamur. Ne hodie aquam bibamus, & cras vini potationi nos demus. Ne hodie nudis pedibus incedamus: & cras calceos, caligasque assumamus: Ne hodie cilicio vtamur: & crastinâ mollibus delicatisque vestimentis operiamur. Ne hodie simplicem amictum geramus: & cras ornatum requiramus. Ne modò mites ac humiles appareamus: paulò autem postea arrogantes atque superbi simus. Ne hodie modestos & obedientes nos præbeamus: & cras dissolutos, atque inobedientes. Ne hodie in nobis ploratus ac eiulatus audiatur: & cras risus, atque contemptio. Ne hodie humi cubemus: & crastinâ in lecto molli dormiamus. Ne hodie pœnitentiam agamus: & cras otio atque negligentiâ diffluamus.

5. Ceterùm vnam nobis regulam, charissimi, deligamus: per quam Deo grati acceptique esse possimus, nobisque ipsi ac proximis nostris prodesse valeamus. Quòd si in vita solitaria per abstinentiam teipsum maceras atque mortificas, dum tibi à pluribus ministratur, offensam caueto. At si in multitudine vitam degas, Dominum tuum dicentem auscultа: Quæcunque vultis vt vobis faciant homines, & vos illis facite similiter. Quòd si tibi ob perpetuam corporis infirmitatem, assiduè ab aliis ministrari oportuerit, vide, & solicitè attende, ne proximo damnum iniuriamve inferas. Propterea verò & sancti probatissimique olim Patres, iactis firmiter vnius viuendi regulæ fundamentis, perfecti euaserunt: siquidem illum canonem ac regulam, quam semel arripuerant, ad finem vsque vitæ, sine impedimento aliquo retinuerunt. Nam alij quinquaginta annis, alij pluribus, vno continentiæ atque abstinentiæ suæ gradu indefessi cucurrerunt, nunquam vitæ ordinem immutantes; continenterque summam, præclaram, atque irreprehensibilem ciborum & linguæ temperantiam, lecti duritiem, hu- Matth. 7.

militatem, manſuetudinem, fidem, & charitatem (quæ perfecti atque ſpiritalis ædificij culmen eſt) voluntariamque paupertatem ſtrictè ſeruantes, & ab omnibus caducis ac fragilibus terreniſque rebus ſe abſtrahentes, ac vitam virtutibus decoratam agentes: & in vigilias, orationeſque aſſiduas lacrymis ac compunctione irrigatas, ſalubriter incumbentes, cæleſtia contemplantes, & Deo iugiter ſeruientes. Riſum illi vltra vultus ſerenitatem erumpere nunquam ſinebant: ſuperbiam autem prorſus conculcabant. Iræ atque indignationi locum planè non tribuebant. Aurum & argentum prò nihilo reputabant: ſeque ipſos ab omni penitus ſorde peccati mundos nitidoſque reddebant. Et ideo Deus quoque in illis habitauit, atque in eis eſt glorificatus; & quicunque illos videre vel audire meruerunt, Deo gloriam dederunt. Niſi enim quis ſeipſum ab omni re iniqua, ſordidiſque cogitationibus, ac prauis affectionibus, ira quoque & indignatione, inuidia atque ſuperbia, & vana gloria, odio & detractione, contentione, & auaritia, aliiſque inordinatis actibus; & cunctis denique (ne per ſingula recenſeam) quæ odit Deus, expurgauerit, atque emundauerit; nequaquam in illo habitabit Dominus. At ſi quis ab his omnibus ſe purum immaculatumque cuſtodierit: in illo, tanquam in domo ac ſede gratiſſima, libentiſſimè inhabitabit. Dicito enim mihi, obſecro: ſi quis te in lutum proijceret, & in eo ſemper te manere vellet; libenterne hoc faceres, talemque iniuriam patienter ferres? Quòd ſi tu, qui cinis es & vermis, iſtud ſuſtinere nequeas: quomodo vis ipſum Deum (qui immaculatus & incontaminatus eſt, ſoluſque ſanctus, & in ſanctis requieſcit) in te, qui totus fœtidus es, & cœnoſo horrore plenus, inhabitare?

6. Emundemus igitur noſmetipſos ab omni fæce peccati, dilectiſſimi: vt Deus in nobis inhabitet, & promiſſa eius cæleſtia conſequi mereamur. Ne, quæſo, nomini eius ſancto, quod inuocatum eſt ſuper nos, iniuriam inferamus: vt non propter nos, nomen Dei noſtri à perfidis & impiis blaſphemetur. Parcamus nobis ipſis, & intelligamus nomen noſtrum, ipſius nomini conſonare: Chriſtus enim ipſe, & nos Chriſtiani vocamur, Deus noſter, ſpiritus eſt: quare & nos efficiamur ſpiritales. Vbi enim ſpiritus Domini, ibi li-

bertas. Deus igitur operam, vt hac libertate perfruamur. Consideremus, qua nos conuersatione dignatus est, & quanta nobilitate donarit. Agnoscamus, quòd ad magnas suas nos nuptias inuitauerit: nosque ipsos sic diligamus, quemadmodum ipse nos dilexit. Desideremus eum omni horâ, vt nos ipse glorificet. Attendamus nobis ipsis: ne duplici pœnâ in die iudicij mulctemur: maximè si post seculi abdicationem, adhuc ea quæ mundi sunt sapiamus: si post pecuniarum opumque contemptionem, de iis adhuc soliciti simus: si post carnalium abrenuntiationem, iterum quæ carnis sunt, persequamur. Quamobrem metuo, ne repente nobis dies illa superueniat: nudique tunc inuenti, ac miseri, & imparati, nos ipsos accusemus. Idem enim & in diebus Noë passi sunt, quando edebant & bibebant, *Luc. 17.* vxores ducebant & dabantur ad nuptias, vendebant & emebãt, donec repente superueniens diluuium perdidit omnes. Res quippe admiratione dignissima tunc erat, fratres, intueri fera animantia in vnum cogi: ac elephantes quidem ex India & Perside aduentare: leones autem & pardos ouibus capriſque miscerí, & nihil eis nocere: serpentes & volucres, nemine impellente accedere, & circumcirca arcam degere atque excubare, idque per dies plurimos: ipsumque Noë studiosè arcam fabricari, ac magnis illos vocibus ad pœnitentiam hortari: & nec sic tamen illi resipiscere voluerunt: neque tot mirabilibus inspectis, tantoque variorum animalium atque immanium ferarum conuentu, compuncti sunt, vt saluari mererentur. Timeamus igitur, chariſſimi, ne eadem & nos patiamur. Nam quæ fuerant scripta, iam completa sunt: & quæ prædicta erant signa, finem acceperunt: nihilque restat deinceps, nisi vt inimici nostri Antichristi aduentus reueletur; quod & breui futurum expectatur. Nam vbi Romanorum Imperium fuerit impletum, omnia consummari oportebit.

7. Qui ergo saluari cupit, studiosè contendat: & qui in cæleste regnum intrare desiderat, negligentiam atque torporem omnem à se depellat. Qui à gehenna ignis liberari expetit, legitimè nunc decertet, necesse est: & qui immortali vermi pabulum esse noluerit, vigilem ac sobrium se præ-

beat. Qui exaltari optat, penitus seſe humiliet : & qui vult ibi consolari, hîc iam lugeat ac fleat. Qui thalamum Domini ingredi concupiscit, & gloriari atque exultare in eo; lucidã lampadem præferat, & oleum secum in vasis sumat: & qui ad illas nuptias inuitari expectat, vestem sibi splendidam comparet. Est enim ciuitas illa magni Regis, plena lætitiæ & iubilationis, plena decoris & luminis, plena dulcedinis atque suauitatis: quæ æternæ coniuncta vitæ, omnibus in ea habitantibus iugiter manant. Si quis ergo æterni Regis appetit ciuis atque familiaris fieri: celeriter eò pergat, oportet; nam dies se iam inclinat ad vesperam; nullúsque quid sibi in itinere occursurum sit, nouit. Quemadmodum enim si quis viator sciens itineris sui longinquitatem, fatigatus in via obdormiat vsque ad vesperam; ac deinde somno expergefactus, videt iam diem inclinatam : cúmque vlteriùs pergere tentet, repente in ipso itineris initio nubes illum ac grandines, tonitrua & fulgura, tribulationesque atque angustiæ vndique obruant & exagitent; vt neque domum retrogredi, neque ad destinatum locum vltrà progredi possit; ita etiam nos, si pœnitentiam hîc agere neglexerimus, dum congruum nobis pœnitentiæ tempus adhuc suppetit, grauiter sanè illic pœnas luemus. Aduenæ enim & peregrini hîc sumus. Quare studeamus in ciuitatem ac patriam nostram, cumulati atque ornati bonorum operum diuitiis introire.

8. Negotiatores spiritales sumus, fratres, pretiosam quærentes margaritam, quæ est Christus Saluator noster, gloriatio & exultatio nostra, securuſque thesaurus noster, quem auferre nemo nobis poterit. Quamobrem magnâ diligentiâ, studeamus illum acquirere atque possidere. Felix sanè, imò feliciſſimus, qui illum sibi acquirere ac vindicare studuit: sicut contrà, miserrimus atque infeliciſſimus est, qui Conditorem illum omnium possidere neglexit; nam talis seipsum perditioni, æternæque morti exposuit, dum noluit illum possidere, atque ab eo possideri. An nescitis, fratres, nos vitis veræ, quæ Christus est, palmites esse? Videte igitur, ne quis infructuosus reperiatur. Nam veritatis Pater, agricola est, qui hanc veram vitem excolit; illosque, qui

fructuosi

fructuosi sunt, maiore studio atque amore colit, vt copiosiorem fructum referant: eos verò qui fructum non faciunt, excidit, & extra vineam proijcit, vt igne comburantur. Solicitè ergo vobis ipsis attendite: ne infructuosi inueniamini, excisique æterno igni tradamini. Similiter semen bonum sumus, charissimi, quod seminauit cæli terræque creator, Christus pater-familias. Nunc tempus messis aduenit, & messores paratas manibus tenent falces, solumque domini sui nutum expectant. Videte igitur ne quis vestrûm inueniatur esse zizania, & in fasciculos colligatus, comburatur igne sempiterno. *Matth. 13*

9. Non intelligitis, fratres mei, quàm formidabile pelagus nobis sit transfretandum? Perfecti quoque ac sapientissimi mercatores paratas suas tenent merces, expectantque cum gaudio donec illis secundus aspiret ventus: vt traiecto pelago, ad portum vitæ applicent. Ego verò, meique similes, & qui negligentiâ & otio diffluimus, variisque vitæ distractionibus tenemur, nullam prorsus animo solicitudinem gerimus, quo infestissimum hoc mundi pelagus feliciter traijcere possimus. Quare metuo, ne, quando repentè ventus afflauerit, imparati reperiamur ac minimè instructi: ligatisque manibus & pedibus, in nauem nos proijciant, vbi dies negligentiæ atque socordiæ nostræ deploremus: dum interim alios exultantes lætosque conspiciemus, nos ipsos verò in summa afflictione atque dolore constitutos. In illo enim portu, vnusquisque cum suis opibus ac mercibus, quibus ditatus intrauit, gloriatur & exultat.

10. An ignoratis, fratres, quòd ad nuptias vocati sumus, in quibus Rex Regum, sponsus immortalis serenus accumbit? Cur ergo negligimus? cur hîc non tota animi intentione curamus nobis splendidam parare vestem: lampademque lucentem, vnà cum oleo in manibus sumere? An non perpenditis vobiscum, neminem illuc nudum ingredi? Quòd si quis impudenter ac temerè absque veste nuptiali introierit? scitis quid pati debeat eiusmodi: iussu enim Regis, ligatis manibus ac pedibus, proijcitur in tenebras exteriores, vbi erit fletus & stridor dentium. Quocirca sobrij simus atque vigilemus, dilectissimi: vereor equidem ne nos ab illo thalamo passiones affectionesque nostræ carnales expellant; *Matth. 22. 25.*

cùm & solo exteriore habitu ornati simus: exteriorque cultus ac habitus sæpe cordis nostri & mentis indicium est. Siquidem ornatus vestium, nos terrena sapere indicat: vestisque accuratè nimis composita, verâ illâ nos gloriâ nudos demonstrat. Et amor gloriæ nos vanitati deditos esse designat: ciborumque deliciæ, gulæ concupiscentiam arguunt. Negligentia pigros atque inertes nos esse declarat. Nimius amor plura acquirendi ac possidendi, quòd Christum non amemus atque desideremus, nos accusat. Inuidiæ lues, charitatem in nobis non esse, denuntiat. Frequens pedum facieique ablutio, nos nostris seruire passionibus significat. Per linguam, quid cor nostrum appetat, declaratur: quæ enim animus desiderat, lingua proferre consueuit; motuque labiorum, cordis nostri arcana depromuntur: nam vbi os nostrum aperitur, amoto iam ostio atque custode, sermo etiam noster citra delectum, temeréque progreditur: per verba autem, cordis occulta produntur. Os siquidem, quod animi secreta non seruat, suas illi cogitationes furatur: & dum intra se mens continere se existimat, oris temeritate atque effrænatione euulgatur: cúmque se minimè videri arbitratur, verbis proditur. Blandum detractionis vitium dum libenter auditur, animæ odio laborantis certum indicium est.

11. Ne igitur quis erret, vt exteriore religionis habitu se aliquid esse existimet: nam qui se putat eiusmodi apparenti specie religiosum esse, seipsum potiùs fallit ac decipit. Et illa simulata religio quàm sit falsa, ex ipsa protinus conuersatione eius, facilè cuiuis constare poterit. Si enim cogitationes cordis ipsius addiscere velis; aures tuas ori eius admoue, statimque ex illo cognosces, de quibus solicitus sit ac cogitet: vtrùm de terrenis, an de cæleſtibus; de spiritalibus, an de carnalibus; de voluptatibus, an de continentia ac pudicitia; de opibus accumulandis, an de voluntaria paupertate & nuditate rerum omnium; de humilitate, an de superbia; de charitate an de odio. Nam de thesauro cordis, os depromit, escasque ad se accedentibus profert. Et linguæ vsus, quibus cor perfrui desideret, Christone, an rebus præsentis seculi, ostendit. Inuisibilisque anima, per actus proprij corporis cernitur, cuiusmodi sit, bonane, an mala: bona quidem per naturam est, at voluntate liberi arbitrij mutatur in malam.

12. Ceterùm dixerit fortaſſe quiſpiam, paſſiones eiuſmodi naturales eſſe; eoſque, qui illis indulgent, culpâ ac crimine vacare. Attende tibi ipſi, miſer, ac caue, ne pulchrum optimi Dei opificium, in crimen ac culpam adducas: fecit enim ipſe cuncta valde bona, & naturam noſtram omnibus exornauit bonis. Exempli gratiâ: Eſurit aliquis per naturam; non culpatur ſi moderatè comedat: at ſi immoderatè cibum capiat, reprehenditur: eſt enim naturalis eſuries. Sitit quiſpiam ſimiliter ſecundùm naturam; non redditur obnoxius reprehenſioni, ſi quantum naturæ ſatis ſit, bibat: eſt enim ſitis naturalis: at ſi vltra modum biberit, reprehenſionis notam incurret. Sic ſi quis dormiat ſecundùm naturam; non trahitur in culpam ſi moderatè dormierit: at ſi neceſſitatis menſuram exceſſerit, culpâ non vacabit: quippe qui ſeipſum nimium relaxarit, negligentiæque ac ſomno tradiderit; ita vt naturam, immodici ſomni conſuetudine captiuari, vincique permiſerit. Natura enim & conſuetudo, vtrarũque partium teſtes ſunt, atque præcones. Natura ſeruitium oſtendit, & conſuetudo propoſitum voluntatis indicat: ex vtriſque enim conſiſtit homo. Voluntas verò cùm libera ſit, ac ſui iuris, tanquã agricola quidam eſt, naturæ noſtræ conſuetudines prauas inſerens, & bonas, ſicut ipſa voluerit. Malas quidem conſuetudines hac inſerit ratione: Per famem, gulam: per ſitim, immodicam potationem: per ſomnum, negligentiam atque torporem: per aſpectum, cogitationem improbam: & per veritatem, mendacium inſerit. Similiter virtutes bonas hoc inſerit modo: Cibo inſerit temperantiam, ſiti tolerantiam, ſomno vigilias, veritatem mendacio, & aſpectui pudicitiam. In ictu enim oculi, voluntas noſtra inſtar agricolæ (vt dixi) conſuetudines malas radicitus euellit: & vt ſibi libitum fuerit, virtutes bonas inſerit, naturam vincens.

13. Nam veluti terra quædam actionis noſtræ natura eſt, cuius agricola, voluntas eſt: conſiliarij verò atque magiſtri, diuinæ ſunt Scripturæ. Docent enim noſtrum agricolã, quas quidem conſuetudines prauas euellere, & quas virtutes bonas inſerere debeat. Nam quantumuis ingenioſus ac vigilãs, diligenſque noſter agricola fuerit: abſque diuinarum Scripturarum doctrina obtuſus eſt & infirmus, prorſuſque rudis,

Siquidem sacrarum literarum institutio atque doctrina, intelligentiam ipsi, vireſque præbet: & virtutes bonas ex propriis ramis ac surculis illi administrat, vt eas naturæ suæ ligno inserat. Fidem quippe bonam illi præstat, quam infidelitati suæ innectat: & spem, quam desperationi: charitatem, quam odio: scientiam, quam ignorantiæ: diligentiam, quam negligentiæ: laudem ac gloriam quã probro, atque ignominiæ: & immortalitatem denique, quam mortalitati: diuinitatemque humanitati suæ inserat. Ceterùm si contumaciâ atque arrogantiâ suâ ductus agricola ille noster, magistrum atque consiliarium suum relinquere voluerit, diuinas dico Scripturas: errabit vagus, & in cogitationes malas, & affectiones noxias incidet: congerensque consuetudines absurdas atque peruersas, inseret naturæ suæ, quæ maximè ei sunt contraria: puta, infidelitatem & ignorantiam, odium & inuidiam, superbiam, inanem gloriam, ambitionem, gulam, contentionẽ & contradictionẽ, aliaque plura his similia. Vbi enim præceptorem ac legislatorẽ suũ dereliquerit, & ipse derelinquetur ab illo. Sin verò pœnitentiâ ductus, seipsum agnouerit ac reprehenderit: procidensque legislatori dicat: peccaui: quòd te Dominum ac magistrum meum deseruerim: illico legifer ad misericordiam flexus, eum clementissimè suscipit, illique denuo vires atque intellectum bonum præbet, quo iterum valeat naturæ suæ terram operari, euellensque ex ea consuetudines prauas, inserit in illam virtutes optimas: coronisque præterea ac laudibus illum donat & ornat: nempe, vt dum naturaliter esurit, abstineat: sitiens, toleret: concupiscentiis stimulatus, pudicitiam teneat: somno grauatus, ad vigilias se conuertat: pigritia atquè segnitie si à diuinis laudibus torpescat, os suum ad confitendum & glorificandum Deum aperiat. Sicque in certamine perseuerans, laudem promerebitur, & coronam: Coronam quidem, quia vicit naturam: laudem verò, quia virtutes sibi bonas acquisiuit.

14. Gloria igitur benignitati ac clementiæ eius, & confessio bonitati eius, & honor atque adoratio miserationibus eius. Quis enim pater ita misericordem se præbuit, sicut Deus noster? Quis pater sic suos diligit filios, quemadmodum nos seruos suos Dominus noster dilexit? Omnia quippe nobis liberalissimè donat, omniaque affluen-

ter dispensat. Animarum nostrarum vulnera sanat, spretusque à nobis, longanimiter suffert; omnes enim nos saluari cupit: & omnes regni sui hæredes ac possessores fieri desiderat. Vult etiam voluntatem nostram atque propositũ à se laudari. Ipse morbos omnes nostros, graues atque incurabiles sanat, cuncta autem quæ facilè in nobis sanitatem recipiunt, ea vult nostræ voluntatis arbitrio curari, vt gloriam à bonitate ipsius promereamur. Et pigri quidem ac desidis vulnera curat: vt os suum ad glorificandam eius bonitatem, aperiat. Peccatori quoque peccata sua dimittit, vt eum ad promptitudinem & alacritatem bonæ voluntatis excitet. Infirmum citò exaudit, ne in pusillanimitatem incidat. Ceterùm magnanimis, & eis qui constanter ac perseueranter ianuam eius pulsant, tam sanitatis quàm etiam mercedis præmia largitur, pro eo quòd non defecerint postulando. Poterat ille quidem cuncta animarum nostrarum sanare vulnera, nosque etiam inuitos ad bonitatem adducere: sed id facere non vult, ne voluntas nostra, arbitriique libertas, diuinis ipsius laudibus priuetur. Nos verò ipsum requirere, & in adiutorium atque patrocinium nostrum inuocare negligimus. Ipse autem dilexit nos: ipse misertus est nostri: ipse nos liberauit, redemit, atque suscepit. Ipse mentis nostræ oculos illuminauit. Ipse nobis suæ cognitionis gratiam præbuit. Ipse dulcedinem suæ charitatis nobis gustandam indulsit, vt eâ degustatâ, ipsum iugiter sine intermissione requiramus. Felix ille ac beatus, qui percepto dilectionis eius gustu, protinus in ipsius desiderium exarsit, seque ipsum ad charitatis eius plenitudinem iugiter suscipiendam, præparauit; nam qui eiusmodi charitate repletus fuerit, amorem alterius cuiuscunque rei in seipso nequaquam suscipiet. Miser autem ille, & verè infelix, qui cùm charitatis eius dulcedinem degustauerit, per vanas seculi occupationes, perfrui eâ, satiarique neglexerit. Quis ergo, dilectissimi, talem non diligat Dominum? Quis bonitatem eius non adoret, confiteaturque, ac prædicet?

15. Quam verò excusationem in die iudicij habituri sumus, si nostram hic salutem neglexerimus? aut quidnam ad eum dicemus? fortè, quia non audiuimus? aut quia non cognouimus? vel quia non didicimus? Quid, obsecro, ille

potuit nobis facere, & non fecit? Ex immensa illa celsitudine, & benedicto sinu Patris, nonne se humiliando ad nos descendit? Nonne cùm inuisibilis esset, seipsum nobis ad videndum exhibuit? Et qui erat immortalis ignis, nonne propter nos incarnatus est? Nonne vt liberaret nos, palmis in faciem verberatus est? O miraculum timore ac tremore plenum! Manus lutea, ex puluere terræ formata, alapam dedit Conditori cæli & terræ. Nos verò miseri, nos infelices, qui terreni sumus & mortales, puluis & cinis, ne vsque ad verbum quidem sufferre inuicem possumus. Et Deus quidem noster, ac Dominus cùm esset immortalis, beatus, atque æternus, ignominiosam propter nos mortem in tempore pertulit, vt nos ad vitam reuocaret: sepultusque est, vt secum nos pariter resuscitaret. Ex inimici nos vinculis absoluit, vinctumque eum tradidit nobis conculcandum sub pedibus nostris. Inuocauimus aliquando ipsum, & non exaudiuit nos: pulsauimus ad eius ostium, & non aperuit nobis. Etsi verò audire interdum distulit; ideo moram fecit, vt merces nostra copiosior redderetur.

16. Cur autem abrenuntiasti seculo, charissime? an quia adhuc seculi oblectamenta persequereris? Ad tribulationem vocatus es; & tu requiem quæris. Ad vitæ austeritatem seueritatemque institituti, ac nuditatem vocatus es; & tu commoditates tuas, cultumque vestium requiris: Ad sitim; & tu vini potatione delectaris: Ad prælium inuitatus es; & tu sine armis spiritalibus in aciem aduersùs hostes descendere cupis: Ad vigilias vocatus es; & inertia atque torpore somni resolueris: Ad luctum, ac planctum; & tu in risum effunderis: Ad charitatem sectandam; & tu odium in fratrem exerces: Ad obediendum superioribus; & subiici recusas: Ad silentium vocatus es; & tu vano multiloquio delectaris: Ad hæreditatem regni ipsius inuitatus es; & tu terrena sapere non cessas: Ad humilitatem & mansuetudinem vocaris; & tu superbiâ atque arrogantiâ intumescis. Et quid (quæso) illa in die illa tremenda dicturus es? nunquid, quia propter te humiliatus sum? quia pauper effectus sum? quia nudus inceffi? quia esuriui & sitiui propter te? & dilexi te ex toto corde ac anima mea, & proximum meum sicut meipsum? & posui ori meo custodiam, vt non detraherem fratri

meo: & non exiuit otioſus ſermo per os meum? An ignoras, ô miſer, quia illic omnes cogitationes tuæ, atque ſermones conſcripti erunt; & ſi mentiri volueris, arguet te conſcientia tua, adiutrix ac ſocia? Aut neſcis, quoniam omnis creatura cum metu ac tremore ante horrendum illius tribunal adſtabit; & mille millia, & centies millies millena millia Angelorum atque Archangelorum, Virtutumque cæleſtium in conſpectu eius circunſtabunt: & tu mentiri cogitas, & dicere, quia propter te hæc omnia ſuſtinui, cùm nihil omnino eius causâ perferre volueris? Vide ergo, ne duplicem luas pœnam, peſſimorum ſcilicet actuum tuorum, & mendacij. Verùm expergiſcere, & ſurge à ſomno, reuolue mente cogitationes tuas, & redi in te ipſum; ac conſidera, quia iam clauditur dies, & nox adeſt.

17. Sed & hoc iam frater intellige, quòd qui heri nobiſcum erant fratres noſtri, & nobis loquebantur, hodie nobiſcum eſſe deſierunt. Euocati enim ſunt ad ſuum, noſtrumque Dominum: vt vnuſquiſque eorum, negotiationis ſuæ quæſtum oſtendat. Ecce cognoſce atque perpende, frater, quæ heſterni atque hodierni ſunt diei: & vide quomodo heſternus quidem dies, quaſi flos matutinus præteriit; hodiernus autem velut vmbra pomeridiana. Contemplare quoque quæſtum negotiationis tuæ, an ſecundùm Deum procedat atque proficiat. Sicut enim curſus velociſſimus dies noſtri pertranſeunt. Beatus igitur, qui quotidie quæſtum huiuſcemodi negotiationis ſuæ acquirit, eumque in vitam æternam congregat, vt illum ibi percipiat. Ceterùm tu, dilectiſſime, cur negligis? cur torpore atque ignauia deprimeris? cur pigritia ac tædio tanquam vino inebriaris? cur inanibus diſtractus, exacerbas teipſum? Manſionemne in hoc ſeculo facturus es? Quemadmodum autem, ſi duo aliqui viatores in itinere ſibi mutuò occurrant, & in ſuum ſinguli hoſpitium pergant; veſperi autem facto, in vna, quæ ſe fortè illis obtulerit, manſione ſimul remanſerint: & illuceſcente iam die, ab inuicem ſeparantur: nouitque quilibet eorum quid habeat in domo ſua, diuitias an paupertatem, requiem an tribulationem: ita & nos ſumus in hoc ſeculo. Manſioni nanque ſimilis eſt hæc vita: quippe ex qua ſeparantur ab inuicem quilibet in ſuum locum, in-

etiam incontinentem suâ doctrinâ vel exemplo reddent; verùm satis est, semel vel bis in anno ab iis visitari. Si porro inutilem illorum conuersationem penitus præscideris, meliùs ages.

54. Immodica potatio atque edacitas, pro temporis præsentia voluptatem continent: at die proximè sequenti, iniucunditatem, & dissolutionem, ac distractionem mentis aflerunt.

55 Si contigerit vt in morbum incidas, ne continenter parentibus tuis carnalibus perscripseris: neque ad auxilium mortale, ac protectionem humanam confugeris: quin potiùs patienter feramus, expectantes misericordiam à Domino, vt ipse nos gubernet per omnia. Est enim & tempus, quando caro opus habet disciplinâ. In cunctis autem Domino placeamus: quoniam ipsi curæ est de nobis. 1. Pet. 5.

56. Frater quidam ægrotauit aliquando, sibique vim inferens operabatur: flens autem, assiduè in cella sua inuocabat Dominum, vt sanitatem ipsi donaret. Deinde rursus intra se dicebat: Hei mihi negligenti; anima mea in horas infirmatur, & non est mihi curæ: & vbi corpus exiguo morbo affligitur, mox cum lacrymis sanitatem à Domino deposco. Dicebatque deprecans: Domine Iesu Christe, sana animam meam & corpus meum; vt ne sim oneri fratribus: non enim solùm propriis viribus homo sustentatur. Et nisi tu, Domine, necessaria suppeditaueris atque sufficientia: nihil erit homo. Ceterùm, Domine, etiam sanitatem mihi inutili seruo tuo concede, quoniam tu pœnitentium Deus es; & in me magnificentiam tuam ostendas. Et cùm adhuc instaret operi, sanatus est: & dixit illud Apostoli: Cùm infirmor, tunc potens sum; quod in me quoque impletum est. In veritate enim, quando homo infirmatur, tunc & anima eius supra modum quærit Dominum. Bona ergo disciplina est, si quis eam accipiens, gratias agat Deo; dicatque talis: Si bona de manu Domini suscepimus; mala cur non sustineamus? Sit nomen Domini benedictum, in secula. Amen. Iob 2.

57. Charissime, si sub regula viuas, non te vincat socordia, vt secundâ vel tertiâ hebdomadæ otieris feriâ: ne per totam septimanam tribulent te cogitationes. Sic enim nonnullis

contingit, qui in cœnobiis viuunt. Suggerit nanque cogitationi fratris, secundâ ac tertiâ feriâ hebdomadæ indulgendum esse otio: finitque eum reliquis diebus opprimi cogitationibus, vsque ad tempus reddendi operis. Tu autem sobrius & vigilans esto in omnibus, charissime: vt nihil aduersarius inueniat, quo te capiat. Enitere igitur, vt quotidie aliquid agas, dieique opus ad diem adiungas: & mens tua non illaqueata curis atque molestiis, liberiùs vacet orationi.

58. Quando quis vitæ renuntians, egressus fuerit ad fratres, ipso adhuc in primordiis religionis constituto, suggerit ei desiderium improbus, ad habitum accipiendum intempestiuè; vt frater nimiam cupiditatem sancti habitus perferre nequiens, fugiat stadium: sin autem sustinuerit, donec habitum arripuerit, tunc vrget ipsum exire cœnobium, & vitam in solitudine degere. Quare huiusmodi quædam menti eius subiicit: Exi hinc, & vitam solitariam amplectere, ac modicùm sensimque operare: infirmus enim es, inquit, & molestias operis istius perferre non poteris. Et si egressus frater, labores exercitationis monasticæ fortiter non pertulerit plus æquo inde vehementiúsque torquetur: Sin autem & infirmitas ipsi superuenerit adhuc magis magisque eum, quòd proprium locum reliquerit, pœnitebit.

59. Alteri porro fratri præbet tentator alacritatem ad exercitationem & austeritatem disciplinæ, vsque ad arctissimam & seueriſſimam viuendi rationem: & post modicum temporis, siue paucos póst annos, incipit tentator ipsi Monacho longitudinem temporis ob oculos ponere, quódque grauis & longus eum maneat sufferendus labor, inquiens, ad finem vsque, in ea vitæ austeritate: ne tandem ipsius corpus nimiùm viribus deficiat. Si autem anima fratris suam sitit salutem. Non se tradat fraudulentis eiusmodi cogitationibus: sed admonitionibus atque consiliis virorum exercitatorum, ac timentium Deum obediat; aut mox à se similium cogitationum repellat insultus. Qui verò non sic virtutem colens, suum occultat morbum; & remittere exercitationem nolens, ne offendat fratres, (qui alioquin concordes in labore sunt & impigri) recedit è loco, vt pro libitu suum desiderium expleat: quin & propriam sibi ruinam

tales conflant, quòd ſtudio placendi hominibus, virtutem exerceant: non enim ſupra firmam petram fundamentum eorum ædificatum erat, ſed ſuper arenam: vnde pluuia deſcendente, fluuiiſque ac ventis ſpirantibus, & in eam per cogitationes irrùmpentibus, corruit. Nam dum videbantur virtutem poſſidere, multâ ſuperbiâ inflati erant: quando autem defecerunt, deſperationi ſeſe tradiderunt; quod non debuerunt. Scriptum enim eſt: Nunquid qui cadit, non reſurget? dicit Dominus. Et, Nolo mortem peccatoris: ſed magis vt conuertatur, & viuat. Qui autem ſecundùm Deum viuit, etiamſi omni virtutis genere excultus ſit, non tamen inflatur neque extollitur: diuinam ſecum magnificentiam perpendens, & quo pacto ſemetipſum humiliauit, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis: quin & ſeipſum deſpiciet præ Dei metu. Secundùm eum, qui dicit: Exiſtimaui memetipſum terram ac cinerem. Virtus verò regali purpuræ eſt ſimilis, quippe cui nihil alienum attexi poteſt. Qui ergo ſecundùm Deum piè ac religioſè viuere cupit: nequaquam in grauiſſimam ruinam incidet. Etſi etiam vt homo præter rationem commotus fuerit: Dominus tamen, qui nouit eius animum malitiæ & calliditatis expertem, cohortatione miniſtrorum ſuorum confirmabit ſpiritum ipſius. Admonitus autem & repugnans, ſimilis eſt equo ore indurato, ac frænum non reformidanti; donec ſeſſorem ſuum præcipitet. Nam qui durus eſt corde, miſerè corruet.

Exec. 18. 23. Gen. 3. & 18. Eccleſ 3.

60. Qui ſuam ſalutem & opus in cœnobio negligit, ſeipſum exemplum inertiæ præbet plurimis fratribus: qui autem ſalutem curat, magnam gloriam promerebitur in cælis: quoniam forma religioſæ vitæ fuit, & negligentiorum fratrum promptitudinem ad virtutes perfectas aſſequendas excitauit. Quemadmodum enim in acie belli, qui primus init certamen, apud omnes honoratur: ita etiam in honore erit apud Deum omnis qui vigilanter opus Domini perfecerit; Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

61. Non decipiaris cogitatione, Monache, dum peccas, & agis quæ non licet, gloriandoque dicis, quòd quæcunque mala egerit Monachus, melior adhuc ſit homine ſeculari. Non enim (vt ſcriptum habemus) qui ſeipſum commendat,

2. Cor. 10.

ille probatus est: sed quem Deus commendat. Tu verò primùm tuas actiones examina: an reuera vitam sub obediẽtia perfecta degas, dum ita teipsum effers, an concupiscentiã viceris, paupertatem diligas, detractionẽ oderis, & inanis gloriæ non sis cupidus: an peccatum auersaris, & voluptatẽ abomineris: vtrum nullum violaueris: an passiones superaueris: an contumeliâ affectus, non irascaris; & laudatus, non extollaris: an Dominum toto corde ac viribus diligas, & proximum tuum, sicut te ipsum. Quòd si nondum hæc seruauerimus: quare ita magnificè de nobis ipsi sentimus? quod coram eius bonitate deplorandum est: vt duritiem sanet cordis nostri, dignosque nos reddat cælesti vita atque beata.

62. Væ Monacho illi, qui pietate deperdita, vino se corroborat: nam si sobrietatem hic non coluerit, oportebit in nouissimis eum amarè deplangere: Qui autem conseruat vias suas in Domino, gloriam consequetur.

63. Non oportet etiam modum strictè nimis ponere aduersùs recenter instructos: ne à Seniore, ipsi ad alium deficiant. Et licet quidem id censeatur æquũ, tamen non sine periculo tumoris & inuersionis animæ: nam variæ sunt insidiæ diaboli.

64. Non decet indulgere pueris, vt liberiùs agant cum fratribus: quin potiùs modestos & obedientes, tales præbere se conuenit, in Domino.

65. Nefas est Maiores scandalo esse inferioribus, ipsisque exemplo esse improbæ conuersationis. Quoniam scriptum est: Væ qui potat proximum suum subuersione turbida: sed magis ipsi forma & exemplum esse debent fidelibus. *Habac 2.*

66. Non oportet eum, qui saluari desiderat, attendere erroribus aliorum: sed sibi ipsi. Nam scriptum est: Ideò contendimus siue præsentes, siue absentes placere illi: Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum siue malum. *2. Cor. 5. Rom. 14.*

67. Si quis, sicut oportet non obedit Superiori: sufferat infirmitatem nouitij subditi, vt hac molestia vitam restituat laboribus præteriti temporis, Apostolo dicente: Debemus nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere. Vnusquisque nostrûm proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem. *Rom. 15.*

68. Non poterit diu esse in vno loco Monachus, neque requiem inueniet, nisi primùm silentium & continentiam diligat. Silentium enim quietem parit, & assiduitatem orationis. Continentia verò cogitationem ab omni distractione liberam reddit. Demum pacifica constitutio, horum possessorem excipit.

69. Tentationis tempore apparet probatio viri fidelis: ceterùm tentationis tempore non oportet deficere; at potiùs orationibus rectèque factis intendere, quemadmodum qui per mare nauigant, vehementibus procellis expositi, suam ostendunt diligentiam, magnamque vigilantiam, Dominum inuocantes: sicut etiam in Propheta Iona scriptum habemus: Et facta est tempestas magna in mari, & nauis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautæ, & clamauerunt vnusquisque ad Deum suum: & iactum fecerunt vasorum, quæ erant in naui, in mare, vt alleuiaretur ab eis. Quod quidem loco exempli sit, facientis ad abdicationem rerum terrenarum. Nam quibuscunque spretis secularibus, pro sola vita æterna concertandum est: & nequaquam ingruente nobis calamitate aliqua, desperare oportet. Videmus etenim Prophetam, cùm in ventre etiam balenæ esset, suam haudquaquam salutem desperasse, sed precando dixisse: Clamaui in tribulatione mea ad Dominum Deum meum; & exaudiuit me: de ventre inferi clamoris mei audisti vocem meam. Non enim despicit eos Deus qui in veritate inuocant eum. Vnde & nos tribulatione aliqua ingruente confugiamus ad Dominum, secundùm eum qui ait: Domine, in tribulatione recordati sumus tui. Neque enim semper tranquillum est mare: fierique non potest, vt absque tentatione perficiamus institutæ vitæ cursum. Si verò fidem Domini, tanquam temonem ac clauum apprehendamus: in vitæ portum introducet nos, depulsisque molestiis, vitam & immortalitatem induemus.

Ion. 1.

Ion. 2. iuxta 70.

Psal. 17. 86.

70. Chariſſime, si spiritus acediæ conturbet te, ne animo consterneris, sed deprecare Dominum, & præbebit tibi patientiam: factaque oratione sedens recollige cogitationes tuas, & consolare animam tuam, secundùm eum qui dicit: Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: quoniam confitebor illi, salutare vultus mei,

Psal. 41. 42.

& Deus meus. Et dicito : Quid pigritaris ô anima mea ?
Psal. 38. non enim semper est nobis in hac vita commorandum. Audi Prophetam dicentem : Aduena ego sum in terra, & peregrinus sicut omnes patres mei. Reuolue animo eos, qui anteactis temporibus in eodem vixerunt monasterio, quod iam tu inhabitas, & nosce atque considera, quòd quemadmodum illi ex hoc seculo transierunt; ita & nos tanquam aduenas & peregrinos oportebit, quando Deo placuerit, hinc emigrare: ceterùm vita iustorum post obitum incipit. Vnde Propheta futuram vitam desiderans, exclamabat dicens;
Psal. 41. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita de-
Ibidem. siderat anima mea ad te, Deus; ac rursus: Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Tanquam enim carcerem aliquem, reputabant præsentem vitam Sancti. Vnde & alibi di-
Luc. 2. cit: Nunc dimittis seruum tuum, Domine, secundùm verbum
Philip. 1. tuum in pace. Sic etiam Apostolus desiderium habuit dissolui, & esse cum Christo.

71. Duo fratres senes sibi mutuò graues & molesti erant. Contigit autem vnum ex iis ægrotare : ad quem visitandum, dum quidam frater accederet, rogabat eum Senex dicens: Simultates & inimicitias hîc inter nos gerimus, & velim vt illum ad reconciliationem hortareris; vtinam autem & ego bonum quid alicui possem præstare. Ad quem frater; Iussu tuo, inquit, ô Abba, adhortabor. Egressusque frater, secum cogitabat: fortè non sufferet adhortationem meam Senex, magisque exacerbabitur fortasse. Deoque sic disponente, quidam ex fratribus affert ei quinque ficus, & paucula mora. Eligensque frater ficum vnam, & paucula ex alijs, detulit Seni in cellam suam, dicens: Fortè quidam Seni attulit, dixitque mihi: accipe, & da illi tali Seni. Illisque auditis, Senex obstupuit, dicens: Istane ad me misit? Ad quem frater: Etiam pater. Iisque acceptis, dixit Senex: Bene venisti, discedensque frater à Sene, ad cellam suam rediit. Desumptisque duabus ficubus, cum pauculis moris, etiam ad alium Senem detulit: exhibitâque ipsi pœnitentiâ, dixit: Sume ista pater, quia mittit tibi ille talis Senex. Cui ille: Vt puto, reconciliati sumus? At frater: Ita Abba, tuis orationibus. Dixitque Senex: Gloria & honor Deo; diuinâque gratiâ reconciliati sunt Senes. Contracta autem inter eos

pax est tribus ficubus, pauculisque moris: & non cognouerant Senes, quid egisset frater.

62. In cœnobio, exigente necessitate, vt frater in dispensatoris munere constitueretur: Præfectus fratrem ad id elegit, pro voluntate sua: qui iam relicturus cellam suam, commendauit supellectilem suam alteri fratri, dicens: Si contigerit me destitui dispensatoris munere, consignes mihi eadem. At ille recepit se redditurum: & non post multum temporis reliquit frater œconomiam, dicens se in tranquillitate cellæ suæ quiescere malle; aitque ad fratrem: Redde mihi quæ tibi concredidi: at ille noluit præbere. Cúmque videret eum irasci, neque velle quidquam præbere, tacuit: alius autem frater hortabatur illum ad pacem, & si quid ipsi concredidisset frater, ne eum suo priuaret: ne te fortè Dei iudicium, aiebat, è Monasterio eiiciat. Ad quem ille: Nihil, inquit, quod eius sit teneo, & post dies quinque vel decem, admissâ tentatione, qui vasa acceperat frater cum magna vexatione cœnobio excessit. Præfectum verò se hortantem ne discederet, contumeliis affectum reliquit. Vnde œconomus, permissu Præfecti, apertâ ipsius cellâ, reperta vasa diuisit fratribus. Paucis autem post diebus, pœnitentiâ ductus frater rediit ad locum suum, vbi apertam suam cellam reperit, vasaque sua diuersis fratribus distributa: quare vehementer doluit, nec diutiùs distulit ea recuperare, quæ sibi ab illo fratre fuerant commodata, eidemque restituit.

73. Frater interrogauit fratrem quemdam, dicens: Abbas iussit me ad pistrinum egredi, causâ pinsendi fratribus panem, cúmque operarij (inquit) seculares sint, loquuntur indecentia, & non mihi expedit audire eiusmodi, quid igitur faciam? Cui ille respondit: Nonne vidisti pueros literas discentes gregatim, & quomodo singuli eorum propriis lectionibus studeant, & non aliorum: scientes quòd suas ipsi magistro recitaturi sint, & non alienas? Quòd si à perturbationibus superaris, audi eum qui dicit: Omnia probate, quod bonum est tenete. *1. Thess. 5.*

74. Qui sermones multiplicat inter fratres, multiplicabit pugnas & odia sibi: at qui linguæ temperat, diligetur. Magnum quippe lumen animæ est, timor Domi-

ni, ex ea tenebras depellens, ipsamque mundam ac puram reddens.

75. Fratres, etiam præuia oratione nostrum opus amplectamur: quoniam merces proposita est iis, qui sine fuco & fallacia opus suum pertractant. Nam qui ex contentione, aut sui ipsius amore, vel auaritia opus negligit, illud Scripturæ audiet: Reddet vnicuique secundùm meritum operum suorum? Qui autem bonâ operatur conscientiâ, vt Deo & non hominibus placeat, benedictam illam vocem audire merebitur: Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Cui gloria in secula seculorum. Amen.

Matth. 16.

Matth. 25.

76. Si seculo renuntians, exieris de terra tua, & de cognatione tua, & quiescere te fecerit Dominus Deus tuus in loco, in quo deinceps tranquillè ac pacatè victurus es: vide ne illo in loco nomen tuum extollas, quamuis etiam princeps ac valde magnus sis in terra tua: sed sic cum Propheta intra te ratiocinare: Mendicus sum ego & pauper, Domine adiuua me: vt Deus suscipiat te, atque exaltet.

Psalm. 39.

77. Cur frater negligentem se præbet in cella sua? Quamdiu anima rebus inhæret terrenis, variæ cupiditates huius seculi, & inanes voluptates, quæ in animum per cogitationes importantur, eius firmitatem constantiamque labefactant atque dissoluunt: vnde fit, vt frater in cella desidens negligentior fiat. Si verò hunc mundum oderit cum fallaciis eius, & seipsum seruum Domino præstiterit in toto corde & anima: nequaquam præualebit aduersùs eum negligentia, facietque deinceps opus suum cum animi iucunditate. Quòd si ipsi cum inanis gloriæ cogitatione luctandum sit: & hanc seruus Domini expellet, propriam naturæ infirmitatem expendens, & cuius donum sit reputans, secundùm eum qui dicit: Quid enim habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Quòd si certamen ei cum carnis infirmitate fuerit: non pauebit seruus Domini, neque seipsum à charitate Dei separabit. Secundùm eum qui ait: Quis nos separabit à charitate Dei? tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? sicut scriptum

1. Cor. 4.

Rom. 8.

mundo remorari? Imprime igitur animo tuo hæc, quæ dicuntur. Introeant in aures tuas quæ pronuntiata sunt à Domino: si tamen vel ipsi credis. Ait enim: De omni verbo otioso reddituri sumus rationem in die illa tremenda. Sufficeret autem nobis ad incutiendum terrorem, vel solus hic sermo, si tamen conscientia mentis nostræ esset sobria. Qui verò neque ea, quæ sunt scripta intelligit, neque ea, quæ dicuntur auscultat: similis est talis homo canali seu fistulæ aquam quidem recipienti, sed quòd transeat per ipsam minimè sentienti. Quis igitur non fleat, quis non contristetur ac lugeat? & quis non obstupescat? Ecce enim orbis terræ Dominus tam per seipsum, quàm etiam per seruos suos Prophetas & Apostolos, prædicat & clamat: nec est qui audire curet. Quænam verò illa sunt, quæ ab illis prædicantur? Nuptiæ, inquit Dominus, paratæ sunt: tauri mei, & altilia occisa sunt. Sponsus in thalamo suo cum gloria & magnificentia residet, & cum gaudio recipit introeuntes. Fores patent, ministri festinant, prædicatores vndique conuocant, & clamant: Priusquàm ianuæ claudantur, celeriter intrare properate: ne fortè foris remanere cogamini, & vltrà iam non sit qui vos introducat. Væ autem, quia non est qui ista intelligat: non est qui curet, studium ue adhibeat: verùm ignauia & solicitudo seculi huius, catenæ instar vinctam tenent mentem nostram. Diuinas sanè scripturas rectè quidem scribimus, & rectè legimus: at rectè illas audire nolumus, quia quæ nobis præcipiunt, opere implere recusamus.

20. Quis, obsecro, aliquando sine viatico, longinquæ peregrinationis iter arripuit? aut quis vnquam absque viatore perito, magnas itinerum difficultates ingredi tentauit? sicut nos citra sumptum bonorum operum, & sine spiritali duce facere volumus: qui relicto hîc nostro viatico; nihil nobiscum hinc peregrè profecturi deferimus. Felix sanè ac beatus, qui cum fiducia proficiscitur ad Dominum, & indeficiens secum viaticum iugiter defert, vt nullam patiatur inediam. Ecce etiam decem virgines dormiunt: & serui negotiantur, expectantes Dominum suum, quando accepto regno, cum potestate & maiestate magna veniet coronaturus seruos suos, qui acceptâ ab eo pecuniâ, optimè in ea mercati sunt, perdatque cunctos inimicos suos, qui ipsum super

se regnare noluerunt. Quemadmodum si media nocte graui somno hominibus depressis repente magnus è cælo sonus efficiatur, tonitruaque horribilia, & coruscationes ac fulgura dira, vnà cum terræ motibus: exterritique subitò dormientes, reuoluat vnusquisque apud se sua opera, siue illa bona fuerint, siue mala. Qui verò mala gesserint, in cubili suo iacentes percutient pectora sua: quia nullus iam illis erit, aut euadendi, aut se abscondendi, aut resipiscendi ab his quæ malè egerint, locus reliquus. Terra nanque concutietur, tonitrua fragore ingenti terrebunt, fulguraque consternabunt, & profundæ eos tenebræ occupabunt. Sic quoque in hora illa metuenda, instar fulguris velocissimi, repente iudex aduenies commouebit vniuersam terram. Tuba enim cum timore ex cælo resonans excitabit defunctos, omnesque, qui à seculo obdormierunt, resuscitabit. Cæli cum virtutibus suis mouebuntur: & terra omnis, vt aqua maris, à facie maiestatis eius contremiscet. Ignis enim horribilis ante faciem ipsius præcurret, emundans eam ab iniquitatibus, quibus fuerat contaminata. Infernus æternas suas portas aperiet, mors euacuabitur, ac destruetur. Pulvis autem, qui computruerat naturæ humanæ, audita voce tubæ, spiritum vitamque recipiet. Erit enim verè tunc mirabile, fratres, horâ illâ, quasi in ictu oculi, in inferno multitudinem innumerabilem cernere, instar piscium maris agitari: & ossa infinita humanæ naturæ, circumcurrendo, suas vnumquodque compages atque iuncturas requirere. Surgentesque clamabunt omnes, & dicent: Gloria omnipotenti Deo, qui congregauit nos, & per immensam clementiam suam resuscitauit nos. Tunc exultabunt iusti, & lætabuntur sancti: quique veri ac perfecti monachi fuerint, consolatione perfruentur, & à laboribus felicis exercitationis suæ atque abstinentiæ requiescent. Martyres coronabuntur: Apostoli & Prophetæ gloria & honore decorabuntur.

21. Beatus, qui meruerit horam illam videre, quando cum gloria rapientur in nubibus obuiam immortali sponso omnes qui dilexerunt eum, & cũctas voluntates ipsius perficere studuerunt. Nam sicut vnusquisque hîc perfectioni operam dedit: ita illuc ad excelsa prę̃miorum fastigia peruolabit; & quẽadmodum hîc quisque cor suum emũdauerit: sic eius quoque

gloriã tunc intuebitur; & quomodo quisque cũ desiderauit: ita etiam dilectione ipsius satiabitur. Admirabitur quoque in illa hora primus parens Adã, magna illa & terribilia cernens, quomodo nimirum ex se solo, & coniuge sua gentes immẽsæ atque innumerabiles, infinitæque nationes processerint. Magis autem admirabitur, gloriam referens Creatori Deo, quomodo ab vna natura, & ex vna creatura procreati, alij in regno cælorum ac paradiso, alij in inferno sortem pro meritis suorum operũ acceperint. Gloria soli sapienti Deo, Charissimi, recordatus sum horæ illius, & contremui: consideraui horrendũ illud iudiciũ, & totus expaui. Paradisi quoque delicias atque oblectamenta perlustraui animo, & ingemiscens fleui acerbè, ita vt non remaneret in me vis, vt ampliùs flere possem: quoniam in negligentia, & elatione atque distractione pertransiui dies meos, & in cogitationibus sordidis transegi annos meos: & quomodo mihi furtim sublati sunt, non animaduerti; neque quo pacto præterierint, sensi. Hei mihi, dies mei defecerunt, & iniquitates meæ multiplicatæ sunt. Hei mihi, dilectissimi: quid faciam in confusione horæ illius, quando per circuitum astabunt mihi noti mei, qui me in hoc religionis habitu conspicientes, beatum prædicabant: cùm interim essem intus iniquitate & immunditiâ plenus, obliuiscererque Domini, qui corda scrutatur & renes? Verè magna illic erit confusio, & infelix ac miser valde, qui illa ibi confusione notabitur atque excipietur.

22. Deus pie & misericors, per miserationes ego tuas te adiuro & deprecor, ne me cum hœdis à sinistris tuis tũc statuas inter illos, qui hîc te exacerbarunt; neque ibi dixeris mihi: Nescio te; sed per ineffabilem illam tuam clementiam, & per viscera misericordiæ tuæ, indesinenter mihi planctum compunctionemque largire: & humilia cor meum, Domine, atque purifica, vt tẽplum sanctum gratiæ tuæ effici mereatur. Nam licet peccator ego sim, impiéque egerim, assiduè tamen ad ianuam tuam pulso: & si ignauus ac negligens, viam tamen tuam ego semper incedo. Obsecro charitatem vestram, fratres mei charissimi, omni studio cõtendite placere Deo, dum tempus vobis hîc suppetit. Corã illo plorate dies noctesque, & in orationibus atque psalmodiis vestris assiduè deprecemini, vt nos à sempiterno illo planctu ac luctu, à stridore den-

tium, à gehenna ignis, & ab immortali illo verme semper rodente, & nunquam quiescente eripere ac liberare dignetur: nosque in suo regno in vita æterna, gaudio semper repleat; vbi exulat omnis dolor, tristitia, & gemitus: vbi nec lacrymis, neque pœnitentiâ opus erit: vbi nec metus est, nec tremor; vnde mors extirpata est, atque corruptio: vbi nulla est differentia; vbi non est aduersarius, neque impugnator: vbi non est exacerbatio, nec ira: vbi locum non habet odium, neque inimicitiæ: sed semper ibi adest gaudium, lætitia, & exultatio, mensaque cibis spiritalibus atque cælestibus plena, quam præparauit Deus cunctis diligentibus se: & beatus, qui ad eam meruerit accedere: miser autem & infelix, qui per suam negligentiam ieiunus ab ea reiectus fuerit. Deprecor vos, dilectissimi, effundite super me viscera pietatis vestræ: & orate pro me, procidentes benignissimo amatori hominum, vnigenito Filio Dei; vt faciat mecum secundùm misericordiam suam, & liberet me à multitudine iniquitatum mearum, collocetque me in circuitu tabernaculorum vestrorum, inter macerias benedicti paradisi: vt prope vos ibi assistere merear, qui illius promissiones hæreditate percipitis. Vos nanque filij estis dilecti Deo: ego verò quasi canis sum abiectus ac vilis. Vtinam vel micas vestræ mensæ proiiciatis; vt impleatur in me, quod scriptum habetur: Quoniam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Ita sanè, chariſſimi mei, effundite super me, obsecro, preces vestras: & venite, soliciti simus de vita, atque salute nostra; omnia enim instar vmbræ prætereunt. Auersemur igitur mundum, & cuncta quæ in eo sunt, solicitudinem quoque secularem, & affectionem carnalem: nullaque omnino nobis alia sit cura: nisi duntaxat nostrę salutis, quem admodum & Dominus noster præcipit, dicens: Quid enim proderit homini, si vniuersum lucretur mundum, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut, quam dabit homo commutationem pro anima sua?

Matth. 15.

Matth. 16.

23. Negotiatores spiritales sumus, dilectissimi mei, secularibus negotiatoribus similes. Perpendite quæ dico, fratres. Negotiator secularis, damna & lucra quotidie computat: & siquidem damna perpessus fuerit, ea resarcire solicitè studet. Sic etiam tu, chariſſime, seriò facias, ac cures.

Diebus singulis, vesperi & manè diligenter considera, quo pacto sese habeat negotiatio tua, ac mercimonij ratio. Et vespere quidem ingressus cubiculum cordis tui, examina temetipsum, ac dicito: Putasne, hodie in aliquo Deum exacerbaui? Nunquid verba otiosa protuli? Num per contemptum negligentiamue peccaui? Num in re aliqua fratrem irritaui? Num alicuius famam detractionibus lacerauí? Num quando ore psallebam, res seculares mente versabam? Num quando carnalis in me concupiscentia irruit, blandum virus ego lubens suscepi? Nunquid à curis atque solicitudinibus terrenis aliquando superatus sum? Quòd si in istis compereris te detrimenta perpessum; futuris lucris præterita damna sedulò resarcire cura. Ingemisce ex intimo corde, & plange ac lacrymas funde; ne eadem rursus detrimenta atque incommoda sustineas. Nam nisi de singulis negligentiæ peccatis ex animo doluerimus: diabolum haudquaquam à nobis repellere, vel etiam emundari poterimus. Et facto iam diluculo, rursus eadem tecum meditare, & dicito: Quomodo, putas, ista mihi nox præteriit? lucratusne sum in ea mercimonium meum? Nunquid mens mea, vnà cum corpore vigilauit? Nunquid oculi mei lacrymas fuderunt? Nunquid cùm genua noctu ad orationem flecterem, somno depressus sum? Nunquid improbæ ac sordidæ cogitationes inuaserunt me, atque illis libenter immoratus sum? Et si te in eiusmodi victum esse senseris, solicitè curari stude, cordique tuo custodiam statue, ne eadem rursus patiaris. Quòd si curaueris, & pro salute animæ tuæ solicitus fueris, negotiationemque tuam cum lucro hîc exercueris: gratus atque acceptus tuo eris Domino, & tibi ipsi magnopere profueris.

24. Attende porro tibi ipsi solerter, nequando teipsum torpori atque negligentiæ tradas. Initium enim perditionis, est negligentia, & omnis inobedientia: quæ quidem per modicas occasiones irrepit, sed postea totum hominem obsidens, omne studium religionis relaxare, iugumque eius excutere cogitat. Imitare autem apem, charissime, & admirabile eius cerne mysterium, quo pacto illa ex variis sparsisque terræ floribus suum colligit opificium. In hoc ergo paruo ac vili animante solertiam magnam considera. Si enim

omnes sapientes terræ, cunctique orbis philosophi congregati fuerint, sapientiam illius edisserere haudquaquam valebunt: quomodo nimirum illa, ex floribus quasi quædam monumenta ædificet, in quibus & soboles suas sepelit: cúmque iam eas viuificauerit, tum demum velut dux quidam militiæ, sua illas voce excitat: qua audita, illæ pariter ex suis sedibus ac tumulis euolare incipiunt: postquam autem euolauerint, operatur ac replet eadem monumenta mirabili escarum dulcedine, distenditque nectare cellas; ita vt omnis, qui opus ac laborem illius prudenter considerat, glorificet Creatorem Deum, admirans secum, quòd ex tam vili atque abiecto animante, tanta procedat sapientia. Et tu ergo, charissime, esto sicut & illa: atque ex diuinis Scripturis diuitias tibi congrega, & thesauros qui nunquam eripi tibi poterunt, illosque in cælum præmittere satagito. Nam & terreni Principes, si quisquam illorum in regionem longinquam proficisci voluerit, præmittunt seruos cum rebus ac opibus suis; vt cùm in præparatam iam mansionem peruenerint, habeant vbi requiescant. Ita & tu, dilectissime, facito: & in cælum tuas diuitias præmittito, vt in Sanctorum tabernacula recipi merearis.

25. Noli breue hoc vitæ tempus in negligentia atque desidia transigere: ne postea in secula infinita pœnitere atque dolere cogaris. Nunquid dicentem Dominum nostrum audisti: In hoc mundo pressuram habebitis? Et iterum: In patientia vestra possidebitis animas vestras? Quòd si tu negligentia atque torpore relaxatus, tribulationes huius seculi oderis, patientiamque subterfugeris, voluptates verò carnales appetas; cur iugum Christi leue atque suaue, propter tuam ignauiam, quasi durum & graue, importabileque, maledictis insectaris? Væ tibi miser: quid agis? Teipsum in perditionem præcipitas dum ista causaris. Et quis tui miseribitur, si tu teipsum occidas? Sumptis enim armis Christi, quibus hostem debellare debueras, gladium in tuum ipsius cor infixisti. Euigila, obsecro dilectissime; & ne hîc in negligentia atque otio vitam conteras: ne postmodum frustra illic te pœniteat, vbi nulla pœnitentiæ erit vtilitas. Si in hac duntaxat vita miser gloriaris; vana est planè oratio tua, vana quoque spes tua, & inanis expectatio tua. Quid est,

Ioan. 16. Luc. 21.

quod os tuum orat Deum, & cuiusmodi sunt, quæ ab illo deposcis? num seculi huius vitam ac requiem: an vitam immortalem, & nunquam senescentem? Quòd si hæc momentanea & transitoria tantummodò requiris: meliores te iam sunt fur & fornicator. Illi enim, vt saluentur, orant: & te, qui fallaciter in hoc bono & angelico vitæ instituto viuis, beatum prædicant. Lucem enim odisti, & tenebras dilexisti: postpositoque cælesti regno, terrena ac temporalia appetiuisti. Veritusne es miser, ne fortè clemens & benignissimus Deus tuos labores sperneret atque reiiceret? At ipse certè suâ gratiâ tibi ad eos perferendos virtutem præstitit: ipse cor tuum compunxit, & mercedem tibi attribuit. Omnia ab ipso accepisti: & tu superbiâ elatus contemnis, & de eius bonitate diffidis? Mercedem mercenarij exquiret ab his qui defraudant illum: & te lacrymarum tuarum atque laborum mercede priuabit? Absit. Qui ait: *Luc. 11.* Quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis; illene mendax propter te efficietur? Nequaquam hæc te suspicio, miser, decipiat: procul à te talis cogitatio recedat. Et quis tam sæuus & inuidus tibi fuit, vt eiusmodi suggereret? Illè sanè aduersarius, & bonorum omnium hostis, diabolus: illius quippe hoc propriè est studium, illius hic est conatus, vt si fieri possit, nemo hominum saluetur.

26. Redi igitur nunc ad teipsum, & ne animam tuam oderis. Aperi oculos mentis tuæ: & cerne illos, qui recum versantur quomodo in communi decertant, quàm solicitè aduigilant, lampadesque suas ardentes manibus tenent: & os ipsorum laudat atque glorificat immortalem sponsum, oculique eorum pulchritudinem illius contemplantur: & anima ipsorum viresci ac florer, lætatur & exultat. Considera quoque, chariſſime, quia dies Domini appropinquat, & venire non tardabit. Aduenietautem, vt expectantes se repente lætificet. Erit enim, vt personet vox, dicens: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei. Tum hi qui recum sunt, cum gaudio procedent obuiam, habentes secum lampades suas claras ac pellucentes, vestemque nuptialem splendidam, audientque vocem Sponsi immortalis, ad eos dicentem: Venite benedicti Patris mei, hæreditate possidete præparatum vobis Regnum à constitutione mundi. Tu au-

tem, cùm vox illa clamoris insonuerit, prorsus dictures es ad eos: Fratres mei, donate mihi modicum olei: ecce enim lampas mea extinguitur. Audieſque ab eis reſponſum: ne fortè non ſufficiat nobis, & tibi: vade potiùs ad vendentes, & eme tibi. Et tunc perges pœnitentiâ ductus, & dolore afflictus: & nuſquam vbi oleum tibi emere poſſis, inuenies. Omnis enim tunc terra timore cõcutietur, velut aqua maris, à facie gloriæ eius. Tuncque mœſtus, cum planctu ac vlulatu dices: Vadam, & pulſabo ianuam; & quis nouit, ſi fortè aperiatur mihi? Reuerſuſque pulſabis: & nemo erit, qui tibi reſpondeat. Et iterum inſiſtens, pulſabis, & reſpondebi-
Luc. 13. tur tibi ab eis, qui intus ſunt: Amen, amen dico tibi: Neſcio te, quis ſis: diſcede à me, operarie iniquitatis. Te autem ad oſtium perſiſtente, introibit in aures tuas vox lætitiæ & exultationis, dignoſceſque vniuſcuiuſque familiarium atque ſodalium tuorum vocem, & amarè flens atque ſuſpirans, dices: Hei mihi, hei mihi miſero & infelici! quomodo tantâ fratrum meorum claritate ac gloria priuatus ſum; & à contubernalibus ſociiſque meis ſeparatus? Totum vitæ meæ tempus cũ illis tranſegi: at nunc ab eis ſegregatus ſum. Iuſtè ſanè ac meritò hæc iam patior. Illi nanque continenter ac temperanter vixerunt: ego verò indifferenter atque negligenter. Illi compuncti corde, pſallebant: ego autem mente diſtractus, ſilebam. Illi genuum flexionibus ſedulò vacabant: ego verò dormiebam. Illi precibus intenti erant: ego autem mente diſtracta, euagabar. Illi ſeipſos humiliabant: ego verò ſuperbiâ intumeſcebam. Illi ſeipſos contemnebant: ego autem exteriore cultu atque ornatu delectabar. Illi nec in minimo quidem Patribus contradicebant: ego verò & in maioribus inobedientem me præbebam. Illi citra Patrum iuſſionem ne cogitare quidem aliquid audebant: ego autem propria voluntate in perditionem ſum præcipitatus. Illi omnem ſeculi cogitationem atque affectum inimicum ſibi ducebant: ego verò cum his conuerſari haudquaquam recuſabam. Propterea illi nunc lætantur: ego autem triſtitia atque dolore plenus ſum. Illi exultant: ego verò acerbè fleo. Illi conſolatione fruuntur: & ego in luctu ac planctu nunc verſor.

27. Euigila igitur, ac reſipiſce paululùm, ô miſer: & immenſam

menſam Domini Dei tui benignitatem conſiderans, toto corde ad eum reuertere: & noli, quæſo, tuam ſalutem negligere. Inquire illum ex animo, & citò erit tibi in ſalutem: inuoca illum, & te proteget atque defendet. Da illi: vt centuplum ab eo recipias. Si enim charta inanimata per literarum apices clamans, reſtituit omne debitum quod in ea ſcriptum continetur: quantò magis benigniſſimus Deus largietur gratiam exquirentibus ſe. Charta quidem per literas vſuram vſuræ addit: at theſaurus diuinæ gratiæ, multiplicabit in Chriſto mercedem orationum atque deprecationum noſtrarum. Noli ergo negligere & torpore atque ignauia deprimi, neque terrenarum rerum in te curæ dominentur, neque in deſperationis laqueum teipſum conijcias. Nam Deus viſceribus pietatis atque miſericordiæ ſuæ ſuſcipiet ac proteget te, omneſque, qui illum toto cordis affectu requiſierint. Accede igitur ad ipſum ſecurus, & ne dubites; procide coram eo, ſuſpira, plora, ora, & dic ipſi: Domine meus & Saluator meus, quare dereliquiſti me? Miſerere mei, quoniam tu ſolus benignus ac miſericors es. Salua me peccatorem: quia tu ſolus abſque peccato es. Euelle me ex fæce ac cœno iniquitatum mearum: vt non infixus ibi hæream in ſecula ſeculorum. Libera me ex faucibus inimici: nam ecce tanquam leo rugit, me deuorare cupiens. Excita potentiam tuam, Domine, & veni, vt ſaluum me facias. Fulgura coruſcationem tuam, & diſſipa vires eius. Terreatur, ac diſſipetur à facie tua: infirmus quippe eſt, neque vim obſiſtendi tibi habet; vt neque eis, qui verè diligunt te. Cernens enim ſignum gratiæ tuæ, deterritus fugit, confuſuſque recedit ab ipſis. Et nunc Dominator Domine, ſalua me, obſecro; quoniam ad te confugi.

28. Si hoc modo ad Chriſtum acceſſeris, eumque ex toto corde inuocaueris, confeſtim tanquam benignus & miſericors pater, ſuam in auxilium tuum gratiam emittet, implebitque cunctas voluntates tuas in bonum. Ita, chariſſime mi, ita age, & ad illum accede: & ne negligas inuocare eum. Et ne otio atque deſidia obtorpeſcas: neque ad me pigrum ac ſegnem attendas. Mihi enim ſufficit confuſio vultus mei, qui dico, & non facio; moneo, & non intelligo. Ceterùm imitator eſto perfectorum ac ſpiritalium Patrum;

& regulam illorum exquire ac sequere, eorumque decretis insiste. Neque supra modum tentes grandia atque excelsa, quæ perficere nequeas: neque rursus nimiùm secteris vilia atque abiecta, vt multiplicetur merces tua. Neque delicatè nimis corpus tuum enutrias, ne fortè oppugnare te incipiat: neque illud ipsum carnis voluptatibus assuescas, ne prægrauetur anima tua, & in infima terræ depressa, deducatur ad vitia. Nam si illius concupiscentias explere volueris, derelinquet viam planam ac rectam, & per aspera atque prærupta incedet, cogitationes quascunque sordidas facilè libenterque admittens, & pudicitiæ iam bellum in tuam perniciem indicens. Quòd si illud rursus vltra modum laboribus maceras atque affligis: etiam sic grauitate oneris opprimitur anima tua, dum tristitiæ atque pusillanimitati subditur, & à torpore ac tædio vincta detinetur, iracundiâque concitatur, & ad laudes Deo referendas, precesque fundendas, necnon ad bonum obedientiæ atque humilitatis, pigra ac segnis efficitur. Bono igitur tei ipsum modo ac via, sub discreta Patrum regula custodi, atque guberna: & ne quid nimis, vt perfectus in cunctis reddaris. Nunquamne (dicito mihi) in stadio pugilum, equis currentibus spectator astitisti? aut num scapham rursus in pelago non conspexisti? Etenim equos si quis immoderatiùs ad cursum concitarit, solo postmodum strepitu terrentur: contrà verò, si nimiùm relaxati fuerint, ipsum etiam aurigam deijciunt, deiectumque per diuersa sæpe trahunt. Similiter & nauis in mari, si pondere nimio grauata fuerit, facilè fluctibus concutitur, atque submergitur: at si leuis & sine onere nauiget, citiùs ventorum vi subuertitur. Similiter quoque & anima, & corpus, si supra modum onerentur, citò succumbunt, & in ea, quæ ante diximus, incidunt. Atque ideo bonum est, ita vnumquemque incipere, vt perficiat, Deoque placere queat; & sibi ipsi vtilis sit, ac proximo.

29. Vos estis benedictus grex Christi: qui vocem eius audistis, ipsumque sequimini. Vos estis luminaria mundi & sal terræ, columnæque sub cælo. Vos, inquam, qui perfecti ac veri monachi estis, qui Angelicam conuersationem diligentes, super terram vitâ Angelorum viuitis: corpus

siquidem humanum gestantes, opus atque ministerium Angelicum perficitis. Certamen quidem vestrum, dilectissimi, temporarium ac momentaneum est: at retributio & laus æterna. Et labor quidem exercitationis atque abstinentiæ vestræ breuis est: verùm requies ac merces, immortalis & infinita. Quantò vos alacriùs religionis regulam obseruatis, & virtutem cum dilectione excolitis: tantò aduersarius vester diabolus magis furore atque insania accenditur, diuersosque in perniciem vestram laqueos occultè tendit, vt suis vos laqueis constrictos, à rectocalle semitaque detorqueat. Attendite ergo vobisipsis, charissimi, ab insidiis eius. Nemo enim absque certamine coronatur, & gratia Dei nunquam vllum deseret, qui promptè alacriterque pugnauerit. Si quis verò per ignauiam seipsum relaxans, os suum aperire, & gratiam ipsius in auxilium suum inuocare neglexerit: seipsum iam incuset, & non gratiam, si ab ea deseratur. Quemadmodum enim si quis manibus ac pedibus sanus sit, habeatque ante se escas plurimas appositas, & segnitie torpens noluerit ori suo eas admouere, iisque vesci, vt animam corpusque reficiat, talis sibi ipsi necis suæ auctor est: ita quoque monachus, qui suauissimos diuinæ gratiæ cibos expertus est, si neglexerit ipsam inuocare, haudquaquam dulcedine eius satiari recrearique poterit; sed velut fame consumptus, auxilioque destitutus, tabescet. Quis ergo illius miserebitur, qui cùm gratiæ cælestis escam, si manus extenderet, gustare posset, sponte se illius suauitatis epulis per desidiam priuat? Aut quo pacto misericordiam speret monachus, qui salutis suæ immemor, solùm ea quæ terrena sunt, curat?

30. Similis porro est monachus militi ad bellum proficiscenti, qui corpus suum armis vndique munit, armatusque persistit, vigilat, cautè agit, & anxius est, donec belli finis aduenerit: ne fortè dum parum sibi cauet, aduersarius repente in eum irruat, incautumque deijciat, & apprehendat. Eodem modo & monachus, si somno atque inertia seipsum relaxarit, facillimè ab inimico diabolo capietur, ac prosternetur. Immittit siquidem ille in cor eius cogitationes turpes ac sordidas, quas hic libenter in se admittit ac recipit, superbiam præterea, ac vanam gloriam, inuidiam, detra-

ctionem, odium, gulam, libidinem, insatiabilemque somnum: & inter hæc omnia, in desperationem seipsum miser præcipitat, & in reprobationem malorum. Ceterùm si solicitus semper vigilauerit, diuinamque gratiam assiduè in suum præsidium quæsierit, atque implorarit, succurretur ei ab illa iugiter, & edocebitur ab ea, quomodo placere debeat Deo: fitque in eo ipsa gratia laus, atque laudator. Nã quemadmodum qui seipsum intuetur in speculo, idem ipse est qui videt, & qui videtur: ad eundem modum & diuina gratia, vbi inuenerit requiem, ibidem inhabitat, & inhabitatur: efficiturque, vt iam dixi, & laus, & qui laudem exhibeat. Absque enim illius adminiculo, non prævalet cor placere ei viribus suis, verùm vt ipsi placeat, ab ea accipit, & ex eius vino potum eidem offert. Ita, exempli gratiâ, ex compunctione, quæ insigne gratiæ donum est, retribuit ei lacrymas, & ex dulcedine vini illius, humilitatem profert cordis, atque ex ipsius virtute, quam sumpsit, diuinas ei psallit laudes. Sine faciei quippe aspectu speculum inefficax est atque inutile: at cùm personæ cuiuslibet aspectum acceperit, ex eo quod accipit, simul reddit: & si ornata ipsi facies admoueatur, idem etiam ex ipso speculo ornatus exprimitur. Sic quoque homo sine gratiæ diuinæ adiutorio pauper est & bonorum inops. Si verò ipsam gratiam promeruerit, poterit illius ope virtutes exercere, atque perficere. At si illam rursus sua negligentia atque segnitie à se fugauerit; desolatus planè inuenietur ac nudus: inhabitabuntque in eo cogitationes turpes & execrandæ, sicut nycticorax in domicilio. Hominis igitur est gratiam inuocare, vt illa adueniens mentem ac cor ei illuminet: purificansque seipsum homo, eam in domicilio pectoris sui inhabitatricem, & auxiliatricem sibi acquirat, & per eam quascunque virtutes exerceat, illuminatusque ab ipsa, varium ac multiplicem omnino futuri seculi decorem contemplari valeat: efficiturque in ipso murus & antemurale, & custodit ipsum ab omni malo, donec ab hoc seculo in vitam futuri seculi transferat.

31. Inclina ergo ad me aurem tuam, chariſſime, & ero tibi bonorum consiliator, si ad vitam cupis æternam peruenire, & beatitudinem Domini tui consequi. Dic mihi, frater, cur aquâ abluis faciem tuam? nunquid vt proximo tuo

magis placeas? Necdum ergo, vt videtur, reſpuiſti paſſiones carnis tuæ: ſed eis adhuc ſeruis, & delectaris. Quòd ſi faciem tuam lauare deſideras, lacrymis eam abluito, & ſuſpiriis ac fletibus eam lauato: vt in conſpectu Dei & ſanctorum Angelorum eius, cum gloria ac claritate reſplendeat: nam facies, quæ lacrymis abluitur, immarceſſibilem pulchritudinem acquiret. Sed fortaſſe dicturus es mihi: Pudet me, turpem atque deformem faciem præferre. At ego dico tibi, quòd ſordes illæ vultus tui, pedumque tuorum, ſi cor mundum ac caſtum habueris, ſuper claritatem ſolis coram Deo & Angelis eius refulgebunt. Quorſum etiam temerè ac paſſim rides? Nonne plangere, atque lugere potiùs ex Domini præcepto deberes? Tu verò his omiſſis, quæ tibi ille facienda mandauit, riſibus inconditis delectaris. Et hoc vnde, niſi quòd non appetas beatitudinem eius; neque ſupplicia, quæ ipſe comminatur, pertimeſcas?

32. Qui igitur varias tentationes expertus eſt, commonere eos poterit, qui necdum eas ſunt experti: & qui in latrones incidit mercator, viatores poterit cautos atque ſolicitos, ne in eorundem manus veniant, reddere. Quoniam verò & ego ob meam ignauiam ex parte tentatus ſum, (quod commemoro prudentiæ veſtræ) & ad horam duntaxat cautelam adhibui, rurſuſque per meam inertiam atque pigritiam in eadem recidi: ideo cupio vobis, dilectiſſimi, conſilium præbere, & vos (qui eſtis electus grex Chriſti) obſecrare, vt diligenter caueatis, ac vigilanter attendatis, ne propter carnales paſſiones, & huius vitæ ac ſeculi voluptates diuina claritate ac gloria priuemini, & à thalamo illo immortalis ſponſi pleno exultationis atque lætitiæ, cum dedecore reiiciamini. Labor exercitationis & abſtinentiæ veſtræ, chariſſimi, tanquam ſomnus præterit: at retributionis merces, & laboris requies æterna eſt & ineffabilis. Attendite igitur vobis ipſis, ne ab vtriſque excidatis: & pro vtriſque, vltionem ac pœnam exoluatis. Date autem potiùs operam, vt perfectam virtutem conſequamini, quæ omnibus adornata ſit atque inſignita, quibus diligitur Deus. Hanc enim ſi poſſederitis, neque Deum vnquam exacerbabitis, neque proximo veſtro ma- Heroica virtus cõparanda.

li quid facietis. Hæc porro virtus, vnica ac singularis dicitur, continens in se pulchritudinem ac varietatem omnium aliarum virtutum. Quemadmodum enim regale diadema absque pretiosis lapidibus, selectisque magaritis componi texique nequit: ita & hæc vnica ac singularis virtus sine aliarum fulgore virtutum, perfecta consistere non potest. Est enim reuera quamsimillima Regio diademati: nam sicut in eo, si vel vnus pretiosus lapis, aut margarita defuerit, refulgere super caput Regis decenter nequit: ita & hæc singularis virtus, nisi reliquarum virtutum ornamento conseratur, perfecta virtus appellari non poterit. Similis quoque est copiosis dapibus, exquisitissimis condimentis præparatis, sed salis sapore carentibus: nam sicut pretiosæ illæ epulæ ac dapes absque sale inutiles sunt: ita & ista vnica virtus, variarum licet virtutum gloriâ & honore decorata, nisi charitatem erga Deum & proximum adiunctam habuerit, contemptibilis prorsus atque inutilis habebitur. Similis item est perfecto pulchroque corpori, cui si membrum aliquod insigne tollatur, inutile penitus deformeque videbitur; sic & huic singulari virtuti, si aliqua ex reliquis desit, plena atque perfecta haudquaquam erit. Alphabeto itidem pulchrè suis literis formato ac perpolito ista similis est: vt enim, si vel vna ex illo dematur litera, totum illico mancum & imperfectum redditur: ita & huic si vel vna ceterarum defuerit virtutum, tota inutilis abiectaque reperietur. Similis rursum illa est aquilæ ingenti, in altum volitanti: quæ escam in laqueo alligatam cernens, totâ se alarum vehementiâ è sublimi in eam demittit, volensque prædam inde abripere, comprehensa repente vngulæ illius summitas laqueo detinetur: atque ex hoc paruo licet impedimento, omnis vis ac fortitudo eius deuincta imminuitur, totum quantumuis corpus liberum, & extra laqueum habere videatur: Eundem sanè in modum & hæc virtus, si vel in vno aliquo negotiorum terrenorum vincta hæreat, tota mox mortificatur, debilitatur, & extinguitur. Et sicut aquila compeditis vngulis, in aëris sublimitatem, nisi liberata fuerit, volare nequit: ita & ista virtus, nisi à terrenis negotiis liberetur, cælestia perfectè contemplari non valebit.

33. Quisquis igitur lacrymas habet, veniat, & deploret mecum: & cui salutaris non suppetit compunctio, hoc ipsum considerans lugeat, & ingemiscat; intelligatque quomodo nonnulli, qui dum ea clari essent virtute, atque ad cælum vsque illa duce peruenissent, cælestis tamen Regni portas ingredi nequiuerunt. Est verò eiusmodi, quod dicere volo, chariſſimi: consecuti sunt infinitis laboribus quidam hanc, quam prædiximus, virtutem, ipsamque Regij diadematis instar exornarunt: at postmodum propter res exiguas ac viles, virtutem adeo illustrem perdiderunt, & terrenis rebus illaqueati, eam à cælestis regni ingressu impedierunt, atque excluserunt. Considera igitur diligenter teipsum, dilectissime: & caue ne hisce laqueis capiaris, & inimico ad prædam tradaris: neque admirabilem illam virtutem, quam tantis laboribus acquisiuisti, destruas ac perdas; neque eam in cælum adscendere, cęlestesque ianuas ingredi prohibeas: & ne ipsam rubore confusam coram sponsi thalamo constituas; neque vel vno aliquo capillo humi affigi permittas: ceterùm liberam illi tribue fiduciam, vocemque excelsam, vt exultans! in thalamum introeat, ac sublimi sua voce præmia laborum repetat. O miraculum ingens & obstupescendum. Sicut nanque leo animal generosissimum atque fortissimum, vnico saltem capillo in terra vinctum tenetur, atque humiliatur: ita profectò & ista virtus (quæ leoni comparatur) terrena qualibet cura, veluti capillo vno colligatur, & in terra marcescit atque vilescit. Quamobrem sobrium ac vigilem, chariſſime, te præbe, & te ipsum vincens, manusque admouens, capillum in te illum exiguum ac vilem abscinde: vt non in derisum venias; quemadmodum Sampson ille fortissimus, qui in vno momento & ictu oculi, solâ asini maxillâ armatus, mille viros occidit, & quasi vnum capillum, septenos validissimos funes amputauit, & seipsum à vinculis liberans, inimicos occidit, & Deo victoriam dedicauit: ortioque eius maxillam asini in fontem aquæ conuertit. Hic autem licet tantus ac talis esset, adeoque multa præclara præstitisset, semetipsum tamen per imprudentiam hostibus vinctum tradidit: humiliatusque valde est, postquàm crines ei ablati sunt, terribilesque illas suas & admirabiles vires colliga-

uit, ac perdidit. Quare & tu tibi ipsi attende, ne vlla ratione singularem hanc virtutem noxiis aliquibus rebus terrenis colligando humilies: sed liberam eam à cunctis, quibus lædi ac violari potest, reddens, adornatam & bene compositam in cælum præmitte.

34. Sic porro illam libera, quemadmodum facere solet natator aliquis, qui vt margaritam pretiosam inueniat, sese in profundum pelagi nando demittit, qua reperta, protinus in altum conscendit, totumque corpus eius ab aquis liberatur: aqua siquidem suo remansit loco, ipse verò cum diuitiis ascendit, aridamque occupauit. Ad eundem ergo & tu modum, omnibus rebus terrenis, seculique inquinamentis nudari ac liberari festina: virtuteque hac perfectè illustratus, induere eâ sicut vestimento, & die noctuque vigilanter excuba, ne ipsâ exspolieris. Nam quæ illam possederit anima, à nullo malo euerti poterit, neque à fame aut nuditate, desidia, vel morbo, paupertate, vel persecutione, aut alia quapiam tentatione diabolica violari vel lædi. Si enim sobriam ac vigilem se præbuerit, per eiusmodi magis augebitur & coronabitur, semper secundùm Deum proficiens, illustriorque euadens. Neque etiam ipsa mors eam affligere aut opprimere valebit: sed cùm ex corpore migrabit, Angeli in cælis ipsam lætantem & exultantem excipient, & Patri luminum offerent. Exultabit quoque Pater in ea, & Filius, cum Spiritu sancto. Exultabit quidem in illa Pater, quia ipsa eum dilexit, & præter illum diligere alium noluit. Exultabit autem in ea vnigenitus Filius: quoniam ipsa semper concupiuit illum, & præter eum nihil videre, vel possidere optauit. Exultabit & Spiritus sanctus super ipsam, quia templum illius sanctum fuit, & inhabitauit in ea. Exultabunt quoque super illam cæli, cum virtutibus suis, & pariter procidentes, glorificabunt Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, cernentes eam omni Angelica virtute compositam, & omni iustitiæ splendore decoratam. Exultabit etiam in ea Paradisus, quoniam hæreditarem in ipso acquisiuit. Gloria & magnificentia soli bono, & amatori hominum Deo: qui ineffabili suâ gratiâ regnum immortalitatis suæ nobis constituit præstititque per Iesum Christum Dominum nostrum. Amen.

Supplico

35. Supplico bonitati tuæ Domine, sana vulnera animæ meæ, & oculos mentis meæ illumina, vt dispensationem tuam in me factam iugiter considerem. Et quoniam mens mea infatuata est, sale gratiæ tuæ condias eam. Sed quid dicam tibi, ô futurorum prænotitor, qui corda scrutaris, & renes? Tu solus quippe nosti, quòd sicut terra sine aqua, sitit vehementer te anima mea, & concupiscit te cor meum: diligentes autem te, assiduè diuinâ tuâ gratiâ replentur. Quemadmodum igitur semper exaudisti me: ita nunc quoque deprecationem meam ne despexeris. Ecce enim velut captiua detinetur mens mea, te solum Saluatorem verum requirens. Mitte ergo celeriter gratiam tuam in auxilium meum: vt veniens famem meam expleat, & sitim mihi restinguat. Nam te Domine, qui absque satietate delectas, concupisco: & te lumen verum, datoremque salutis sitio. Concede igitur mihi postulata mea: & instilla in cor meum vel vnam guttam dilectionis tuæ; quæ sicut ignis in silua condensa, consumat spinas ac tribulos eius, cogitationes, inquam, pessimas. Da autem mihi opulenter, & sine mensura, vt Deus homini: & dona gratiæ tuæ mihi multiplica, vt Rex regum, & vt bonus ac pius boni piique patris vnicus filius. Quòd si te fortasse vt terrenus, vel terreni filius, repuli aut repello, irritaui & irrito: at tu, qui hydrias tua implesti benedictione, imple quoque sitim meam, atque gratiâ tuâ eam restingue. Et qui de quinque panibus satiasti quinque millia hominum: de tua etiam benignitate famem mihi, Domine, exsatia. Qui duo minuta viduæ illius pauperculæ suscepisti atque probasti: suscipe quoque deprecationem serui tui, & da quod peto: vt templum diuinæ gratiæ tuæ efficiar, quæ in me inhabitet; ipsaque quomodo placere tibi debeam, me doceat; & mentem meam quasi quodam fræno constringat, ne aberrans peccem tibi, & lumine illo tuo priuer. Exaudi me, Domine, & præsta, vt hæres regni tui in regno tuo vocari merear: manipulosque compunctione & confessione plenos, precibus & interceſſionibus omnium Sanctorum tuorum, tibi gratos acceptosque offeram. Exaudi, inquam, & suscipe orationem meam, qui es super omnia & in omnibus benedictus in sempiterna secula seculorum. Amen.

Ioan. 2.

Ioan. 6.

Marc. 12.

36. Sobrij igitur simus & vigilemus, obsecro, fratres dilectissimi, in hoc breui vitæ nostræ tempore, & in hac vndecima hora viriliter decertemus. Appropinquauit enim iam vespera, & mercedis retributor Christus cum gloria venit: vt reddat vnicuique secundùm opera sua. Attendite itaque vobis ipsis, fratres, ne quis vestrûm de bono opere præsumens, negligenterque viuens, immensa illa Saluatoris præmia deperdat. Similis nanque est Monachus agro alicui seminato, qui pluuia ac rore rigatus incrementum capit, & fructum lætitiæ producit: sed cùm iam ad frugum tempus peruenerit, maiorem curam bono agricolæ ingerit: solicitus enim tunc aduigilat, metuens ne vel repentina grandine, aut à camporum iumentis segetes ipsius vastentur. Ita etiam Monachus, quandiu in hoc viuit corpore, die noctuque de immortali æternaque vita solicitus sit oportet; ne per negligentiam in vanum cucurrisse deprehendatur. Gaudet exultatque agricola ac Deo gratias agit, quando messem iam suam in horrea congregauit, & compensationem laborum suorum perceperit. Eodem modo lætantur & exultant in cælis Angeli Dei, cùm quis timens Deum rectè hîc cursum suum consummauerit. Agricola cùm sua impleuit horrea, tunc in securitate constitutus epulatur atque lætatur: & Monachus quando est in suo positus horreo, hoc est, monumento, confestim diuitiæ illius in mansionem vitæ æternæ ascendunt: vbi tunc in tuto ipse erit, & bonis Dei lætus perfruetur. Nemo igitur hîc, charissimi, sit segnis, metuve tentationum aut periculorum frangatur.

37. Ceterùm qui fortis est, infirmiores sustentet ac adiuuet: qui promptitudine atque alacritate valet, pusillanimes consoletur: qui vigil est & experrectus, somno depressos suscitet: qui firmus est ac stabilis, inconstantes corripiat atque confirmet: & qui continens ac temperans est, inordinatos atque intemperantes increpet. Sic nanque simul conspirantes, pariterque victoriam de aduersario nostro referentes, illum confundemus, & cælestem Deum nostrum glorificabimus, sanctosque Angelos exhilarabimus: & eos, qui nos vident, quique de nobis audient, in Christo Saluatore nostro mirificè ædificabimus.

Sicut enim ſanctorum Angelorum acies ; ita eſt & multitudo Monachorum vnanimiter viuentium , & mentem ſuam ad Deum ſemper eleuatam habentium. Et quemadmodum mel & fauus in ore : ſic reſponſio fratris ad proximum ſuum cum charitate atque humilitate. Sicut aqua frigida , in magnis caloribus ſitienti : ita conſolatorius ſermo fratri , in tribulationibus & anguſtiis ipſius.

38. Quemadmodum qui manum porrigit cadenti , & erigit eum : ita admonitionis & veritatis ſermo animam ſegnem atque puſillanimem excitat. Quemadmodum ſemen bonum , & electum in terra bona ac pingui : ſic cogitationes bonæ in mente monachi. Quemadmodum connexio firma ac fortis in ædificio : ita & longanimitas atque alacritas in corde monachi.

39. Sicut pondus ſalis , viro infirmo ac debili : ita ſomnolentia monachi tempore ſuæ pſalmodiæ. Sicut vincula & catenæ , aquilæ : ita & monacho , curæ atque ſolicitudines ſeculi. Vt ſpinæ & tribuli inter ſata optima : ita ſordidæ cogitationes in anima monachi. Sicut cancer , qui putreſcit & curatur , ſed nunquam ſanitatis finem recipit : ita & iniuriarum recordatio in mente monachi. Sicut vermis corrumpit lignum ; ita etiam inimicitia cor monachi deſtruit.

40. Vt à tinea corrumpitur veſtimentum : ſicà detractione inquinatur anima monachi. Sicut arbor excelſa & ſpecioſa , ſed infructuoſa : ita ſuperbus & inſolens monachus. Vt fructus pulcher & delectabilis quidem exteriùs , ſed putridus interiùs : ſic inuidus & liuidus monachus. Sicut qui lapidem iactat in limpidum fontem , conturbat eum : ita iracunda monachi reſponſio commouet mentem proximi ſui.

41. Quemadmodum ſi quis radicitus arborem fructibus plenam euellat , & in alium eam locum tranſplanter , fructus eius marceſcunt & folia areſcunt : ſic & monachus proprium deſerens locum , & aliò ſe transferens. Sicut ædificium fundamento carens , ſuper petram : ita & monachus , qui non habet patientiam in preſſuris ac tribulationibus ſuis.

42. Sicut quispiam Regi astans & cum eo colloquens, à conseruo autem vocatus suspiciendum & glorioſum Regis colloquium relinquat, & ad confabulationes cum seruo se conuertat: ita quoque monachus, qui tempore suæ psalmodiæ mentem à Deo reflectit, & se ad fabulas nugasque cum aliis conuertit. Intelligamus ergo, charissimi, coram quo constituti simus. Sicut enim Angeli magno cum metu atque tremore astant Creatori, hymnum ei decantantes: ita & nos debemus, dilectissimi mei, tempore orationis atque psalmodiæ, puro corde & cum reuerentia atque timore coram Deo consistere, ne corpore duntaxat videamur assistere atque in orationes incumbere, mente autem in negotiis interim terrenis occupemur. Quemadmodum enim scapha, quæ fluctibus maris circumfertur: ita & monachus, cuius mens seculi negotiis curisque distrahitur. Quare colligamus cogitationes nostras, segregemusque eas à terrenis negotiis, fratres: vt gloriam apud Deum nostrum obtineamus.

43. Sustineamus fortiter aduersarij nostri tentationes: vt cum Angelis glorificari mereamur. Gloria quippe est monacho, patientia in tribulationibus. Gloria monacho, longanimitas charitati coniuncta. Gloria monacho est cùm nullas res præsentis seculi possidere cupit. Gloria monacho, & laus coram Deo & Angelis eius, est humilitas & simplicitas cordis. Gloria monacho est, quieti atque vigiliis insistere, & corde compungi, ac flere in orationibus suis. Gloria monacho est, diligere Deum ex toto corde, & proximum sicut seipsum. Gloria monacho est, temperantia ab escis, & à multiloquio linguæ. Gloria monacho est, quando verba eius operibus consonant. Gloria monacho est, dum se in loco suo ac cella continet, neque huc illucque instar stipulæ à vento raptatæ transportatur atque vagatur. Hei mihi, dilectissimi mei, quia factus sum sicut machina seu follis fabri ferrarij, quæ repletur & euacuatur, nihilque ex vento, quo distenditur, retinet. Sic & ego virtutes gregis Christi enarrans, ab his omnibus quamlongissimè recessi. Gloria & magnificentia infinitæ bonitati ipsius: qui nos quantumuis indignos, suâ dignos gratiâ effecit. Amen.

44. Fratres mei chariſſimi, ſi quis veſtrûm ſordidis ac turpibus cogitationibus præoccupatus fuerit, non deſidia aliqua atque ſegnitie obtorpeſcens ſeipſum in deſperationem tradat; ſed cor ſuum coram Deo effundat, & ingemiſcens cum lacrymis dicat: Exurge Domine, & intende iudicio meo, Deus meus & Dominus meus, in cauſam meã. *Pſalm. 34.* Iudica me Domine, ſecundum iuſtitiam tuam: opus manuũ tuarum ſum ego, cur dereliquiſti & deſpexiſti me? *Pſalm. 43.* Cur faciem tuam auertis à me, & humilitatis meæ obliuiſceris? *Pſal. 142.* Quia perſecutus eſt inimicus animam meam, humiliauit in terram vitam meam. Infixus ſum in limo profundi, & non *Pſalm. 68.* eſt ſubſtantia, apprehendat me manus tua Domine, ne peream. Si ita oratione perſtiteris, & Deum inuocaueris; confeſtim benignus ac miſericors Dominus mittens gratiam ſuam in cor tuum, conſolabitur te: & requiem à laboribus atque doloribus tuis, & ab omni impugnatione inimici, quam ſuſtines, tibi conferet.

45. Cùm ergo talem habeamus Dominum, tam pium, tamque miſericordem; non ſegniter agamus, neque negligamus noſtram ſalutem. Quandiu enim hîc adhuc ſumus, miſeretur, ſaluat, ac reficit nos, & iniquitatibus noſtris ignoſcit, ſi ipſi voluerimus, & ex corde ipſum requiſiuerimus. Quis igitur non admiretur? Ecce enim per lacrymas breuiſſimi huius temporis, infinita peccata dimittit *Matth. 20.* nobis: & ipsâ quidem vndecimâ horâ, innumerabilium nos vulnerum labe ſauciatos, per lacrymas ſanat; rurſuſque cùm ſanauerit, mercedem lacrymarum nobis confert. Iſtud quippe conſuetum gratiæ ipſius munus eſt, vt poſtquàm ſanauit, etiam præmia ſanitatis liberaliter exſoluat. Non ergo negligamus, fratres, ſed operam demus, vt curemur atque ſanemur. Hîc enim per ſuam gratiam miſeretur, & ignoſcit Deus: illic autem non item, ſed iuſtum ibi iudicium & vltio deſeruiet, & factorum omnium retributio. Illic miſericordiſſimus ille Abraham, immitis atque immiſericors reperietur. Et qui pro Sodomitis, vt ſaluarentur, fuerat deprecatus; illic vel pro vno peccatore non ſupplicabit, vt miſericordiam obtineat.

46. Non ergo ſinamus mentem noſtram terrenorum negotiorum vinculis conſtringi, fratres: ſed imitatores, &

consortes fieri studeamus sanctorum Patrum. Non recedamus ab illorum viuendi instituto: ne (quod absit) & eorum priuemur gloriâ. Admiramur sedulò, vt cum perfectis viris coronemur: sin minùs, saltem inter extremos, qui Domino placuerunt, laudari mereamur. Beatus ille profectò est, qui inter perfectos contendit coronari: sicut contrà miser & infelix, qui hoc tempus vitæ suæ negligenter transegerit, vt indignus sit etiam cum minimis collaudari. Beatus, qui corona & hæreditate dignus inuenietur Sanctorum, vocemque illam benedictam audire merebitur, di-
Matth. 25. centem: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.

47. Quam illic, obsecro, tunc fratres, excusationem habebimus, si nunc hîc neglexerimus? Secularis quidem aliquem fortasse prætextum inuenire poterit, quo suam negligentiam excuset, vtpote variis seculi rebus distractus: nos verò quid dicemus, aut quæ impedimenta prætexemus? Vereor sanè ac pertimesco, ne fortè hi, qui modò hîc nos laudant & celebrant, illic tunc nos irrideant: & qui beatos hîc nos prædicant, illic nobis illud ipsum exprobrent atque insultent. Ne ergo, charissimi mei, dulcescat nobis hîc negligentia & mundi solicitudo; vt non postea illic nobis amarescat æternus ignis & vermis nunquam dormiens. Quare respiscamus ac pœnitentiam hîc paululum agamus, dilectissimi, dum tempus adhuc suppetit, vt ab æterno illo igne liberemur. Ploremus in hac vita modicũ, vt luctum ac planctum illum sempiternum euadamus. An-
Luc. 17. non creditis Saluatoris nostri sermoni, quod repentè sicut fulgur coruscans, ita erit & aduentus eius? Non intelligitis, quia fama præit: ecce hîc, ecce illic? Timeamus igitur, & attendamus nobis ipsis, ne subitò nos imparatos extrema illa præoccupet necessitas; incipiamusque tunc nosipsos culpare ac reprehendere, nihil proficientes. Credite mihi, charissimi, quia postrema iam hora est: credite quia consummatio istius seculi nunc appropinquat. Videte igitur, ne fortè impleatur in vobis Prophetæ sermo, qui dicit:
Amos 5. Væ his, qui desiderant diem Domini. Attendamus nobis, & totis viribus adlaboremus, ne inueniamur sicut seruus il-
Matth. 24. le, quem adueniens dominus eius, inuenit deliciis vacan-

tem, & negligentiâ torpentem; partemque eius cum infidelibus ponens diuisit eum: sed importunè potiùs, atque assiduè Dominum nostrum Iesum Christum glorificemus ac deprecemur, vt à tenebris illis & à stridore dentium nos liberet, suoque regno dignos efficiat.

48. Obsecro te, Saluator mundi Christe Iesu, respice in me, & miserere mei, & eripe me à multitudine iniquitatum mearum. Irritaui enim ac spreui omnia bona, quæ fecisti mecum à iuuentute mea; irritaui, inquam, & irrito. Me etenim rudem atque imprudentem, fecisti vas plenum scientiâ ac sapientiâ: & multiplicata est super me gratia tua, quæ etiam meam satiauit famem, & refrigerauit sitim; mentemque meam tenebris plenam illuminauit, & cogitationes meas ab errore reuocauit. Et nunc Domine Deus meus, adoro & imploro ineffabilem benignitatem tuam, infirmitatem meam confitens, remitte paululùm vndas gratiæ tuæ, illamque mihi in thesaurum tuum asserua, vt rursus ipsa mihi lux sit in die illa tremenda. Ne igitur irascaris mihi, benignissime Domine: quia enim inundationis illius fluctus ferre non sustineo, ideo audacter ac temerè deposco; nam supra modum multiplicata est in me, meaque infirmata est lingua, illam eloqui atque explicare nequiens. Figura ac splendor infinitæ gloriæ benedicti Patris, aliquid iam mihi ex eius inundatione remitte: nam ignis instar renes meos & cor meum adurit. Dona autem eam illic mihi rursus, & in Regno tuo me salua: neque iniquitatum mearum memineris. Quia verò etiam postulare audeo: concede mihi, obsecro, postulata mea: & fac mecum mansionem vnà cum benedicto Patre tuo, in die reuelationis tuæ; quia tu solus vitæ meæ dator ac Saluator & protector es. A cunctis notis meis iniquitates meas operi, & lacrymas meas suscipe, planctusque ad te meus appropinquet. Recordare quoque lacrymarum mearum quas coram sanctis tuis Martyribus effudi: vt in horâ illâ expauescendâ misericordiam consequar, & sub alis gratiæ tuæ protegar. Nam si mecum secundùm iniquitatum mearum merita facere volueris, sustinere nequibo. Ostende igitur in me indignum peccatorem, Domine, ineffabiles diuinæ clementiæ tuæ diuitias: meque latronis illius fac consortem ac socium, qui per vnum ver-

bum iucunda paradiſi virentia conſecutus eſt; idque obtinuit, quod perfectis quibuſque repromiſſum eſt. Illuc, quæſo, benignitate tua introducas me: abſcondarque ibi in medio arborum eius, ac locum videam, vbi Adam occultatus eſt, cum alacritate atque lætitia; Vbi ei dictum eſt: Adam, vbi es? Illicque benignitati tuæ gloriam & honorem offeram, quia preces ac lacrymas meas exaudiſti, & cunctas iniquitates meas deleuiſti. Ponam in conſpectu tuo lacrymas meas Domine, vt conſolationem accipiam in repromiſſione tua: vt retrorſum auertatur inimicus meus; territuſque conturbetur, dum in loco me conſpexerit, quem præparaverunt miſerationes tuæ. Confundatur verò inimicus, qui in loco me iudicij videre expectauerat, confuſuſque diffugiat: quia voluntas eius in me non fuit, neque impura atque polluta eius cogitatio perfecta in me eſt. Ita deprecor, beniguiſſime ac miſericordiſſime Domine, qui ſolus abſque peccato es, immaculatus, & incontaminatus; ineffabilem ſuper me tuam bonitatem ac miſericordiam effunde, & præſta, vt ego & omnes diligentes te, hæredes regni tui effecti, tuamque gloriam contemplantes, bonitatem tuam ſemper adoremus, dicamuſque cum iucunditate, vno pariter ore cuncti, qui immenſam atque ineffabilem illam tuam promeruimus cernere pulchritudinem: Gloria Patri, qui creauit nos: Gloria Filio, qui ſaluauit nos: Gloria Spiritui ſancto, qui reparauit nos, in infinita ac ſempiterna ſecula ſeculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM

SERMO III. ASCETICVS.

ADINSTAR PROVERBIORVM.

1. QVI credit in Filium Dei, habet vitam æternam. Qui credit in Filium Dei, non concludentur gressus eius: & si per ignem tranſierit, non ei flamma nocebit. Qui in Filium credit Dei, ſicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. Magna lignorum ſtrues auget flammam: & timor Dei ſcientiam in corde hominis multiplicat: operis autem executio ſcientiam confirmat. Aduerte diligenter, ne dum ſeminas verbum Domini tui, ſuperueniat inimicus, qui de ſuo commiſceat zizania: cùm moris ſit ei per bona operari mala. A Domino gratiam poſtulemus: vt nobis ſcientiam præbeat, & intellectum vigilandi, ac temperatè agendi in omnibus. Fornax aurum probat atque argentum: timor autem Dei cogitationes hominum. Vt faber apud incudem vaſa vtilia perficit: ita timor Domini cor expiat impuris cogitationibus eiectis, & cum prudentia atque ſcientia eloqui verba docet. Demus ergo gloriam & honorem ei, qui timorem ſuum noſtris cordibus infundit: quoniam ipſe hominem docet ſcientiam. Initium ſapientiæ, timor Domini: intellectus autem bonus omnibus facientibus eum. Pietas autem in Deum, principium ſenſus.

Ioan. 3. *Eſa. 43.* *Ioan. 7.* *Matth. 13.* *Proverb. 27.* *Pſalm. 93.* *Pſal. 110.*

2. Sapiens Chriſti præcepta cuſtodiet, & qui ambulat in iis non confundetur in æternum: qui verò relinquit ea, inſipiens ac vana ſpes illius eſt: at qui in veritate ſeruat ea, de

morte ad vitam transſlatus eſt, & in æternum non videbit tenebras, & in die obitus inueniet gratiam. Angeli fideles animam illius deducent; & ſuper firmam ac ſtabilem petram fundamentum eius erit, & hæreditatem vitæ æternæ capiet. Hic autem beatiſſimus: quia voluntatem Creatoris ſui facere nouit. Tuba ſignum edente, exercitus præparatur ad bellum: at tempore certaminis, non omnes bellatores ac pugiles. Multi habitu monachi, at pauci certatores: tempore autem tentationis monachi probatio apparet. Ante obitum neminem prædicaueris beatum: & ante mortem ne deſperaueris quemquam. Neque iuſtum teipſum & irreprehenſibilem coram Domino dixeris: quæ enim te latent, Deo aperta ſunt & manifeſta. Credere porro oportet, quòd ſi ſuſtinuerimus ipſum, erit tempus operi noſtro.

3. Volo Dei præcepta reipſa ſeruare, & inſignis eſſe inter fratres: aut præcepta tranſgredi, & illis eſſe abominabilis. Qui vniuerſam didicit Scripturam, & Chriſti mandata deſpicit, vapulabit multis: at qui voluntatem Doni facit, hic perfectus vir æſtimabitur. Non locus viro perfecto, ſed diſcretio ac iudicium appetendum: at infirmioribus, locus optimis regulis directus conuenit. Et quis perfectus eſt vir? qui Dominum in veritate diligit, & proximum ſuum ſicut ſeipſum. *Luca 12.*

4. Deum time, & inuenies gratiam. Nam timor Domini, mores gignit, quibus conſtant virtutes. At timoris expers ſecuritas æmulationem amaram parit atque contentionem, & his ſimilia. Timor Domini, fons vitæ. Timor Domini, munitio animæ. Timor Domini mentem ſpiritalem dirigit. Timor Domini, animæ tutela. Timor Domini, gratiam in omni præbet conuerſatione timentibus Dominum. Timor Domini, gubernator eſt animæ. Timor Domini, animam illuminat. Timor Domini, malitiam tabefacit. Timor Domini, paſſiones imminuit. Timor Domini, dilectionem auget. Timor Domini, omnem concupiſcentiam malam exſiccat. Timor Domini, voluptatem præſcindit. Timor Dei, animæ ſchola eſt, & ſpem ei bonam annuntiat. Timor Dei, pacem adminiſtrat. Timor Dei, ani-

mam ſpiritu ſanctæ intelligentiæ replebit, ſceptrumque cæleſtis regni tradet ipſi. Non eſt inter homines illo maior, qui timet Dominum. Qui Dominum timet, ſimilis eſt viro multos ad viam ſalutis adducenti. Qui timet Dominum, ſimilis eſt ciuitati ſupra montem poſitæ, muriſque munitæ; à cuius conſpectu improbi contremiſcunt dæmones. Anima timens Dominum feliciſſima eſt, quoniam ante ſe ſemper iuſtum proſpicit iudicem. Si Dominum times, eius ſerua mandata, & non confundêris.

5. Eſt qui locum relinquit propter Virtutem, & eſt qui deſerit locum propter otium atque inobedientiam: & eſt qui perſequitur ob hæreditatem. Eſt qui multa indagat, cupiens addiſcere ſapientiam: & eſt qui multa inueſtigat ob inanem gloriam. Eſt qui obedit propter præceptum Chriſti: & eſt qui obedientem ſe præbet ambitionis & turpis lucri gratiâ. Eſt qui currit & certat ob charitatem Chriſti: & eſt qui currit ac decertat causâ vanæ gloriæ. Eſt qui proximum collaudat ob ſtudium complacendi hominibus: & eſt qui proximum commendat ob præceptum Chriſti, eſtque qui proximum deturbat ac deijcit propter ingluuiem ventris. Eſt qui ſeipſum humiliat ob præceptum Chriſti: & eſt qui ſeipſum abijcit ex inſipientia. Eſt qui vehementer intentus eſt operi causâ auaritiæ; & eſt qui plurimùm operatur propter beneficentiam. Eſt qui operatur, quando non oportet: & tempore laboris non operatur. Eſt qui pſallit & clamat dum non oportet: & tempore pſalmodiæ ſilet, aut de rebus inutilibus cum proximo loquitur. Eſt qui vigiliis intentus eſt, quando minimè oportet, & vigiliarum tempore obmurmurat. Scriptum eſt: Infernus & perditio manifeſta apud Dominum: & quomodo non corda hominum? *Proner. 15.*

6. Initium rectæ vitæ inſtituendæ eſt lacrymas adhibere in oratione. Diuinas porro audire ſcripturas, iuſtæ veræque prudentiæ principium eſt. Infiniti autem libri in auribus imprudentum pro nihilo putantur. Et quis imprudens atque inſipiens, niſi qui timorem ſpernit Domini? Nam ſcriptum *Proner. 10.* eſt: Sapiens corde ſuſcipiet mandata. Da ſapienti occaſionem, & ſapientior erit: notifica iuſto, & addet ad recipiendum. Filius eruditus ſapiens erit: ſtulto autem, miniſtri lo-

co vtetur. Segnes indigebunt pecuniâ: strenui verò diuitiis fulcientur. Sapiens timoratus declinat à malo: at insipiens sibi ipse confidens, admiscetur iniquis. Iracundus citra consilium agit: at vir prudens multa suffert.

7. Honora Dominum, & viæ tuæ prosperabuntur. Honora sacerdotem atque presbyterum, vt in te benedictio oris ipsorum veniat. Honora senes tanquam qui diu multúmque Christo seruierunt. Honora fratres tuos velut Christi seruos, vt ab ipsis diligaris.

8. Si quietem atque silentium, frater, amaueris; nauigationem tuam in tranquillitate perficies. Qui cellæ suæ quietem fugit, terrena imaginatur: at qui internum opus curat, quæ sanctis præparata sunt in cælis concupiscit.

9. Perspicit Dominus cogitationem monachi appetentis Sacerdotium: at magnus sanè gradus est Sacerdotium, si immaculatum peragatur.

10. Rex Christi amans, beatus est: nam in benedictionibus relinquet memoriam suam, & laudatio eius in cælo erit & in terra. Rex infidelis non nouit sapientiam in vita sua: & moriens in maledictionibus memoriam suam relinquet, & opprobrium eius in æternum non delebitur. Ora iustorum
* Sc. benedicent illum: *at iniustus nõ miserebitur animæ suæ; nequaquam enim iudicium atque iustitiam in terra faciet. Nam
Prou. 22. scriptum est: Qui calumniatur pauperem, multa facit quæ non oportet. Non facias violentiam pauperi; inops enim est. Neque inhonores imbecillum in portis: Dominus enim
Prouer. 24. iudicabit eius iudicium. Scriptum quippe est: Libera eos, qui ducuntur ad mortem. Et non tradas famulum in manus Domini: ne fortè maledicat tibi, & extermineris. Nam scri-
Prouer. 17. ptum habetur: Qui aliorum lætatur ruinâ, non erit innocens: Ille autem cuius viscera commouentur, benedictionem consequetur.

11. Fidelis viri, omnes mundi pecuniæ: at infidelis viri, ne obolus quidem. Deo dat mutuum qui pauperis miseretur: & secundùm ipsius munus retribuet ei. Scriptum est: Pondus
Prouer. 20. iuxta lxx. magnum & pusillum, & mensuræ duplices, immunda sunt apud Dominum, & vtraque, & qui facit ea. Qui proximo fodit
Prouer. 26. & Eccl. 20. foueam, incidet in eam. Time igitur Dominum, & in die mala liberabit te.

12. Rex impius curabit portus & littora maris: at qui peritus ac prudens est intellectu, munitiones opportunas non negliget. Hæc autem ambo in corde Regis per multam experientiam & humanitatem oriuntur. Rex fidelis semper in memoria habet iudicium æternum: & qui iusti meminit iudicis, non obliuiscetur liberationis animarum, quæ in necessitatibus constitutæ sunt atque angustiis, quæque in carceribus & exiliis detinentur. Beatus vir, qui in temporaria ac momentanea sua potestate, permanentem gloriam possidet. Nam qui hodie Rex, cras morietur: at qui facit voluntatem Domini, manet in æternum. *Eccli. 10.*

13. Medicus probatus, ex vulnerum experientia redditur. Multæ deliciæ varias passiones & infirmitates generant: at laboriosa operatio in præsenti quidem laborem ac defatigationem continet, postea verò sanitatem & valetudinem prosperam. Ne carnis esum, monache, appetas: & ad ebrietatem ne vinum bibas: vt ne crassa ac stupida reddatur mens tua: nam seculares alioquin curæ te non deficerent. Circumcirca detonde palmam, & in altum excrescet: ab anima autem mundanas solicitudines resecа, & ad virtutem se conuertet.

14. Qui maledicta atque conuitia, iniuriasve patienter sustinet; similis est illi qui in cauea leonem concludit: at qui resistit, similis est perdenti seipsum.

15. Ante omnes ad synaxim contendere, bonum & laudabile est: synaxim autem absque necessitate ante finem relinquere, malum est & nequaquam laudabile.

16. Accipe, frater, & diuinas scripturas ausculta, vt lucrum referas. Nam quemadmodum in æstu haustus aquæ frigidæ propinatus viro itineranti: sic etiam diuini sermones irrorant animæ. Si auscultare volueris, excipe: & si audieris, sapiens eris; at si etiam verbum audire grauaberis: quantò magis id reipsa præstare? Hinc igitur teipsum agnosce, quòd negligens sis, sicut & ego.

17. Ingredientibus porro nobis in domum Dei, ne mente euagemur ac distrahamur: sed contemplationi operam det interior noster homo. Orantes autem dicamus: Pater noster qui es in cælis: ne fortè alienæ cogitationes nostram mentem conturbent. Cùm verò in oratione constiteris, co-

ram quo assistas cognosce; sitque anima tua & cor tuum totum ad eum. Intellige quod dico: Si vir quispiam arrepto sacculo argenti in manu sua, ad nundinas concesserit, volens coëmere boues: nunquid porcos cogitabit? sin autem & asinos comparare velit: nunquid canes attendet? nonne tota cogitatio ipsius in iis versabitur, quæ cupit ne fortè irrisus etiam quæ in manibus erant, deperdat? Quòd si etiam, qui proximus assistit tibi frater corpore infirmus, inceperit tussire, aut multùm expuere: ne turberis propter eum: sed memineris, multos sese ægrotorum & mutilorum obsequiis tradere.

18. Si corpore sanus sis, ne extollaris: sed time. Nam quemadmodum multichordis cithara in manu viri: ita omnis caro in manu Iesu Christi Saluatoris nostri. Scriptum habetur: Omni tempore oculi prauorum excipiunt mala: at boni in quiete ac tranquillitate erunt semper. Viæ vitæ, excogitationes intelligentis, vt declinans ab inferno saluetur. Scriptum est: Non amabit indisciplinatus corripientes ipsum: & cum sapientibus non conuersabitur.

Prouer. 15. iuxta 70.

Prouerb. 15 iuxta 70.

Prouer. 14.

19. Qui ignominiâ pauperem afficit, peccat: at qui pauperis miseretur, beatissimus. Scriptum quoque est: Si ceciderit inimicus tuus, ne læteris malis illius: & in supplantatione eius ne extollaris: quoniam videbit Dominus, & non placebit ipsi, auertetque humeros ab ipso. Qui obstruit aures suas ne infirmum ac pauperem audiat: ipse quoque implorabit, nec erit qui exaudiat.

20. Ne glorieris de crastino, ignoras enim quid pariet proximè sequens dies. Ne committas mala, vt non te comprehendant mala. Noli gaudere obtrectationibus, vt non efferaris. Scriptum reperitur: Qui verbo respondet, priusquàm audiat, temeritas ipsi est & improperium.

21. Non oblectatur pater filio indisciplinato: at filius bonis imbutus disciplinis, sapiens erit; non quidem in multifaria literarum sapientia, sed sicut scriptum est: Initium sapientiæ timor Domini. Nosse porro legem Domini, mentis est bonæ. Fides mentem bonam parit: mens autem bona fons aquę viuæ existit: & qui eam possidet, aquis eius imple-

Eccli. 27.

bitur. Absque oleo non ardebit lucerna: & sine fide nullus possidet eam.

22. Scriptum est: Qui repellit disciplinam, odit seipsum: at qui reprehensiones obseruat, suam diligit animam. Ne citò ad pugnam irruas: ne pœniteat te in nouissimis tuis. Melius est nomen bonum, quàm diuitiæ multæ: & super argentum & aurum, gratia bona. Absque potentia non ædificatur turris: & absque scientia, non rectè attingitur virtus.

*23. Non est mensura patientiæ, si humilitati admixta reperiatur. Donum patientiæ à Domino est, & diligentibus ipsum donabit eam: & qui eam tenent, ex multis tribulationibus liberabuntur.

24. Insipiens multiplicat sermones: at qui labiis temperat, intelligens erit. Prudens monachus mittitur ad ministerium: & qui vident eum, Domino dabunt gloriam. Insipiens & temulentus in pagis & vicis turpiter atque indecorè se gerit: hic autem præfectum simul & fratres pudore atque dedecore afficit. Expers timoris Domini securitas, cogitationem puerilem parit: at timor Domini, etiam iuuenes, senes reddit. Dominum honora, & secularem ne scandalizes. Prophetam imitare Samuelem: quoniam & Deo gratus extitit, & homines ædificauit: filij autem timoris Dei expertes in framea ac iaculo ceciderunt. Iuueni temerario ne confidas, vt neque homini seni agenti quæ non decent. Qui autem timet Dominum, curabit populum suum. *Prouer. 10. & Eccl. 10.* *1. Reg. 2. 1.*

25. Pietas atque religio in humilitate & charitate exaltat caput monachi, & in tempore visitationis ipsius resplendebit. Abominatio atque inuidia sub pietatis velamine occultata, aqua est amara in aureis vasis contenta: cui si vitæ lignum immiseris, etiam dulcescet. Nam ligno dulcis facta est aqua, & cunctæ dolosi hostis insidiæ per crucem Saluatoris nostri Iesu Christi sublatæ & exterminatæ sunt.

26. Dilectio oculos mentis illuminat: qui autem inimicitias & contentiones amat, similis est ei, qui assiduè manum suam in foramen aspidum immittit. Quemadmodum vermis in ligno: sic vana gloria in monacho, sic & auaritiæ desiderium in corde hominis. Ne teipsum exaltes vt non

Psalm. 146. corruas, & animæ tuæ ignominiam adducas. Suscipit enim mansuetos Dominus: peccatores autem vsque ad terram deprimit. Qui seipsum extollit, dedecus sibi ipse conciliat: at qui proximo in humilitate seruit, glorificabitur. Qui proximi commiseratione in die tribulationis eius ducitur, etiam ipsius semper miserebitur Dominus: misericordia enim viri, velut sigillum cum ipso. Est vir etiam nihil in potestate sua habens, mitis atque misericors: qui deinde facultatem consecutus, valde promptus ad iubendum & imperandum indiscretè redditur: sublata autem ab eo potestate ac præfectura, etiam à seipso imperata ferre nequit: qui quidem tanquam insipiens, suam ipsius imbecillitatem non nouit.

27. In cunctis, frater, operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Ne superbias, neque dilateris, sed teipsum humilia: vltio quippe impiorum, ignis est & vermis. Posside timorem Dei, vt & dæmones te reformident: nam quæ fucata sunt atque fictitia, semper vana.

28. Si cuncti mandare & imperare voluerimus: quis subditus erit, aut obediet? Si cuncti honorari desideramus, quis honorem exhibebit? Vir sapiens imperare recusat, non autem obtemperare; præcepto illius satisfaciens, qui dixit: Matth. 10. Si quis voluerit inter vos magnus fieri, erit vester minister. Et quicunque voluerit inter vos primus esse, sit vester seruus: sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & animam suam dare in redemptionem pro multis. Principem seu Ducem te constituerunt? ne extollaris animo: Eccli. 32. iuxta 70. esto autem inter illos, sicut vnus ex ipsis, menteque reuolue labores tuos priores; & intellige illos, qui tibi iam parent, in iisdem versari; eosque noli negligere, sed sedulò eorum Prouer. 14 iuxta 70. curam gere. Scriptum habetur: In magna gente gloria Regis: deficiente autem populo contritio & exitium Principis. Vir longanimis, valet prudentiâ: at pusillanimis, imprudentiâ laborat. Optemus digni fieri acceptione donorum, & digni effecti nosipsos parui faciamus.

29. Qui fratris sui curam gerit in disciplina & correptione Domini, grata & accepta Deo anima ipsius erit: qui autem despicit vitam eius, in Deum peccat. Super ignorantia fratris

fratris tui, ne extollaris: non enim est tibi gloria ad confusionem. Promotioni fratrum ne inuideas; ait enim Scriptura: Maius gaudium non habeo, quàm vt audiam filios meos in veritate ambulantes. Scriptumque reperitur: Quibus deest gubernatio, vt folia decidunt: salus porro in multis consiliis. Si intelligentiâ atque scientiâ frater polleat, ne contristes spiritum eius, siquidem piè ac sanctè ambularit. Sicut enim Iacob egit cum Laban Syro: ita & tu vultum tuum ad ipsum conuertere debes. 3. Ioan. 1. Prouer. 11.

30. Scientem atque intelligentem teipsum denominas? ex tuis te operibus cognosce. Nam sicut corpus sine spiritu mortuum est: ita quoque cognitio absque operatione est otiosa atque superuacanea. Signum bene institutæ vitæ in nouitio monacho, est abstinere à vinolentia & loquacitate in humilitate: nam qui illis gaudet, vitam bonam atque religiosam peragere non poterit. Ne fratrem tuum ad ebrietatem bibere vinum cogas, etiamsi degustauerit: multo enim tempore extruitur nauis, quæ minimo ictu ac momento temporis conteritur. Adolescentem mansuetum tua diligat anima, & supra vires ne grauaueris eũ: vt animã ipsius salues in Domino, referasque immarcessibilem coronam gloriæ, cùm apparuerit pastorum Princeps.

31. Vndique circummunitam tene domum tuam, & ne patiaris perfodi prę munitionem tuam, ne fortè per fossuram ingressus inimicus, domum deprædetur ac spoliet: sisque euersionis ac ruinæ causa & auctor. Præbe indigenti, & noli dicere: Non opus habet, ne fortè indigẽtiæ nomine, recta disciplina labefactetur. Ex quibus dispensauit tibi Dominus, cura illum: ne fortè tanquam amoris affectione carentes, atque immisericordes iudicemur. Audiamus, fratres, eum, qui ait: Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus. Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem & laqueum diaboli, & desideria multa, & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Radix enim omnium malorum, est cupiditas. 1. Tim. 6

32. Totis viribus tuis honora patrem tuum, & ne irritas facias leges eius, qui te genuit in Domino: eo enim modo non prævalebunt aduersùm te improbi dæmones. Animam tuam valde coram Domino humilia, & gratiam inue-

nies. Domos quippe contumelioſorum diſturbat, diruitque Dominus: illorum autem loco, plantat atque producit mites. Hominem à peccato ſe abſtrahentem conuiciis ne excipias, neque virum in ſenectute ſua dedecore afficias: etenim ex noſtra quoque ætate ſeneſcunt. Infirmum ne aſperneris,
Prouer. 21. aut negligas; quoniam ſcriptum eſt: Qui obturat aures ſuas ne infirmum audiat, & ipſe inuocabit, & non erit qui exaudiet. Odibilis in vicinia atque parœcia ſua reddetur, qui verba atque ſermones è domo in domum transfert: vir autem prudens quietem amat.

33. Ne cellam ingrediaris fratris tui, antequàm ad oſtium pulſes: non enim quieti congruit perturbatio. Sagax atque intelligens præfectus animas iunget fratrum ſuorum, in correptione & diſciplina Domini: qui autem contemnit, detrimentum patietur. Honorem ſenibus defer propter Dominum: & ob peritiores quoſdam ex fratribus, ne ſenes ad opus compellas: nam carnes iuuentutis ſuæ in exercitatione attriuerunt, & ſufficit recta conſcientia timenti Dominum. Non bonum eſt homini operari valenti, in otio panem comedere, cùm dicat Apoſtolus: Sine o-
2. Cor. 11. nere me vobis ſeruaui, & ſeruabo. Scriptum enim eſt: Beati
Matth. 5. miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. Proximum ne iniuriâ affeceris, loci prætextu: non enim in columnis conſiſtit Eccleſia, ſed in hominibus, quo-
Abac. 2. ſecund. 70. niam ſcriptum eſt: Væ ei, qui multiplicat ſibi quæ non ſunt ſua; vſquequo & aggrauat torquem ſuam grauiter. Quia repente conſurgent, qui mordeant eum, & vigilabunt inſidiatores tui, & eris in rapinam illis. Qui ædificat domum ſuam ex iniquitate, teſtimonium auaritiæ ædificat ſibi, nam omnem viam iniuſtam oderunt ſancti.

34. Magnum in cœnobio periculum eſt puerulus, niſi rectè regatur atque inſtituatur: Beatus autem ille, qui talem educat ex Dei præſcripto ac voluntate. Non exiguum ſibi damnum conciliat paſtor, qui extra ouile dormit ouium: ſomnolentia enim paſtorum, luporum eſt gaudium. Si ſub tuis frater humiliatus ſit manibus, noueris non causâ timoris tui id fieri: at Domini potiùs memineris, propter quem & ipſe ſuſtinet, & ne diuexes eum.

35. Noli ſectari lucrum, quod animæ detrimentum in

se continet: quid enim animâ pretiosius? Melior est Monachus pauper, vitam quietam degens cum humilitate, quàm diues monachus, superbia & elatione animi tumens.

36. Ne iuramento te cum fratre obstrinxeris: sed charitatem ac pacem habeto in timore Dei. Vide monache, ne dum iis, qui mundana sapiunt, placere cupis, rectum monasticæ vitæ institutum deperdas: sed in timore Dei tota die persiste. Monachus murmurator in multis detrimentum patietur: qui verò viriliter suffert, hæreditabit gaudium.

37. Ne simus pusillanimes, chariſſimi: non enim semper in hac vita esse nos oportet. Quodcunque quis propter Dominum egerit, hoc totum ipsi lucro erit. Nam esca ventri, & venter escis: Deus autem & hunc & has destruet. Si tibi ipsi attendas, ô monache, primùm quidem tui ipsius misereris: postea verò & eos qui te diligunt, gaudio afficis, cùm dicat Sapientia: Fili, si sapiens tibi fueris, sapiens eris & proximo: sin autem malus euaseris, solus mala exantlabis. Intellige quod dico, monache: ne foris pietatem ostendas, in cella verò te arrogantem atque superbum præbeas: ne similes reddamur sepulchris dealbatis, quæ exteriùs quidem apparent alba, intus verò plena sunt ossibus humanis & immunditia. In omni enim loco vnus est Deus, cui sit gloria in secula. Amen.

1. Cor. 6.

Prou. 9.

Matth. 23.

38. Reprime porro cogitationem superbiæ, priusquàm te superbia deprimat. Destrue cogitationem arrogantiæ, antequam ipsa te subuertat: effringe atque exclude concupiscentiam, priusquàm te concupiscentia elidat ac conterat. Ne fratri suam instabilitatem improperaueris: ne fortè & tu in idem vitium decidas. Si apud magnum aliquem senem resederis, non solùm eius virtutes enarra, sed & vitam imitare: hoc enim tibi vtile erit.

39. Erga nouitium patiens & longanimis esto: omnia enim Domino sunt possibilia: Nouitius autem humilitatem auersans, scutum contra aduersarium non tenet, talisque variè conteretur. Qui carnalem requiem appetit, multos sibi dolores acquirit: at qui longanimus est saluabitur. Prudens atque intelligens Præfectus, non contem-

net audire sermonem dubium nouitij, vnà cum seniore ipsius: & peritus atque discretus certitudinem rei indagabit: ipsosque in timore Domini coniunget atque componet. Qui in cœnobio sermones multiplicat, contentiones & odia sibi accumulat; at qui seruat os suum, diligetur.

40. Bona obedientia, charissime, quæ propter Deum præstatur. Et in hoc cognosce obedientiam, quæ est grata & accepta Deo: Obedientia quæ propter Deum susci-
pitur, plena sanctificationis est vsque ad mortem. Pro a-
nima tua decerta, & ne confundaris in casu tuo: est enim
Eccli. 4. confusio adducens peccatum, & est confusio gloriæ & gratiæ. Si in ægritudinem aut tribulationem aliquam incideris, charissime, memineris dicti illius: Fili, noli negligere disci-
Prou. 3. plinam Domini neque fatigeris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, corripit: flagellat autem omnem filium, quem susci pit.

41. Qui carceris custodia concluſus, videtur repugnare Regi, quid tandem proficere poterit? at qui procidit coram eo, & obsecrat, hic potiùs misericordiam consequetur. Frater quidam aliquando ægrotauit, & intra se dixit: Væ mihi peccatori, quoniam in hoc morbo inueteraſcam. Et sanitati cùm iam esset restitutus, inuasit eum alius rursùm morbus priore grauior atque molestior, & denuo eundem sermonem protulit: veruntamen homini celeriter suum non manifestauit dolorem: sed à Domino commiserationem requirebat, qui ex morbo sanitatem, & ex infirmitate robur ac vires præbet.

42. Si spiritus tædij atque ignauiæ, frater, te inuaserit, domum tuam ne relinquas: at per patientiam ei re-
siste. Ne tibi cogitatio persuadeat, dicens: transfer te ex vno loco ad alium: nam si cogitationi isti consenseris, nun-
Psalm. 118. quam tolerabis. Scriptum quippe est: In quo corriget adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos. In hoc saluatur, maximè qui vnà versatur cum fratribus. Possidere autem debet timorem Domini & temperantiam summam: ex quibus oritur charitas, gaudium, pax, obedientia, & longanimitas, continentia, patientia, & quæcunque decent Christianos: vt sit velox ad audiendum, tardus autem ad

loquendum, & tardus ad iram: ira enim viri, iustitiam Dei non operatur. Sit porro etiam videns, tanquam non videns ea, quæ non conducunt: & audiens, tanquam non audiens, quæ ad rem non pertinent: vt & postremis se posteriorem reddat, ac requiem inueniat. Qui enim seipsum humiliat, exaltabitur: & qui seipsum exaltat, humiliabitur. Nam si iubere atque imperare cœperit, & non adiuuat pro viribus laborantes, laborem atque dolorem in nouissimis subibit. Non enim semper idem spirat ventus, sed ventorum crebræ sunt mutationes, atque vicissitudines. Quare assuefacere se operi oportet: nescimus enim quid superuentura pariet dies. Habeat porro ob oculos semper eum, qui ait: Nolite iudicare, vt non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura emensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo; sine eijciam festucam de oculo tuo & ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita, eijce primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. Et sic planè gratiam coram Deo inuenies, & hominibus.

Luc. 14. *Prouer. 27.* *Matth. 7.*

43. Ne tuos permittas euagari oculos, neque pulchritudinem alienam perdiscas, ne fortè per oculos tuos tuus te destruat subuertatque inimicus. Noli imitari negligentiores: sed eos, qui omni virtutum genere exculti sunt atque ornati. Frater, ne perperam ac temerariè agas: quæ enim extra timorem Dei fiunt, aliud continent nihil præter damnationem & pœnitentiam. Beata illa anima, quæ in veritate seruit Domino: quoniam in nouissimis suam à Domino requiem obtinebit. Exigua negligentia magnum peccatum parit: & modica sobrietas atque vigilantia magnum damnum auertit.

Luc. 6.

44. Satius est comedere in Domino, & gratias agere Deo: quàm non comedere, & condemnare edentes, ac gratias Deo agentes. Assides mensæ? comede panem, & ne detrahas famæ proximi: vt non deuorare carnem fratris tui per detractionem comperiaris; quia scriptum est: Qui deuorant populum meum in esca panis, Dominum non inuocauerunt. Sanus esto in fide, & comede omne quod appositum est tibi in Domino. Si verò appositus vobis fuerit

Psalm. 13.

cibus, quem tu edere non appetis; ne tamen illum auerseris, cùm plures velint comedere, & Domino gratias agere. Accumbis mensæ? vt homo comede, & ne huc illucque circumspicias velut immodestus ac insolens. Frater dixit: non ex obseruantia superstitiosa repudio esum carnium: omnis enim creatura Dei bona est, & nihil reijciendum quod cum gratiarum actione percipitur: sanctificatur enim per verbum Dei, & orationem. Sed quia scriptum est: Non conducunt imprudenti atque insipienti deliciæ: insolentia & immodestia est monacho, vesci velle animalibus. Vbi apposita sunt fragmenta; ne fragmenta contemperis. Iussit enim Dominus discipulis suis vt colligerent, quæ superfuerant fragmenta, ne quid ex illis pereat.

1. Tim. 4.
Prou. 19.
Ioan. 6.

45. Frater charissime, si tentatione victus frater recedat è loco suo, & postea pœnitentiâ ductus cupiat postliminio reuerti: tu vide ne impedias, sed potiùs ad id cohorteris: ignoras enim quid superuentura pariet dies. Non oportet autem tales spernere, tanquam illusos: at potiùs conuenit eos suscipere quasi ab infirmitate iam liberatos, ac sanitati restitutos Si inter fratres habitaueris, caue ne occasionem alicui præbeas discedendi à fraternitate: vt non in mundo illo iudiceris. Euita quoque vehementer, ne cuiquam sis offendiculo ac scandalo; vt non cum facientibus scandala, à regno cælorum segregeris. Si debilitate aliqua laboret frater tuus, subleua & adiuua eum: vt merearis audire à Domino in die illa: Quod vni feciſti ex his fratribus meis minimis, mihi feciſti. Qui negligit infirmum, exacerbat præceptorem: & qui gaudet in lapsu fratris sui, graui casu corruet.

Prouer. 27.
Matth. 25.
Prou. 17.

46. Ne dixeris: hodie pecco, & cras pœnitentiam agam; quin potiùs hodie pœnitentiam agamus: nescimus enim an ad crastinum peruenturi simus. Peccauimus, fratres: etiam resipiscamus ac pœnitentiam faciamus: amplectitur enim Dominus eorum pœnitentiam, qui in veritate resipiscunt. Caue dixeris, Monache, hîc bellum est & angustia; ibi autem requies & securitas. Quis enim est qui oppugnat nos, si nosti: nonne inimicus noster diabolus? Audi igitur quid in Iob dicatur: Et dixit Dominus diabolo: Vnde tu aduenis? Tunc dixit diabolus in conspectu Domini; Post-

Prou. 27.
Iob. 1.

quam peragraui eam quæ sub cœlo, & obambulaui vniuersam; adsum. Cogita igitur cælum supra te esse, quocunque abieris. Permane ergo in loco, quo vocatus es: & resiste diabolo, & fugiet à te: appropinqua Deo, & appropinquabit tibi. Qui amat aurum, non iustificabitur: at qui diligit Dominum, benedicetur ab eo. Qui confidit in auro, cadet: at qui in Domino confidit, saluabitur. *Iacob. 4.* *Eccli. 31.*

47. Væ ei, cuius animum ingreditur perfidia, temeritas, ignorantia, insipientia, & imprudentia: quoniam pars vulpis erit: beata autem illa anima, in qua timor Dei inhabitat. Cui non placet ministrare domino vni, seruiet multis: & qui non vult subesse præfecto vni, subijcietur multis per diuersa loca. Et qui non insistit vni manuali operi; in promiscuis operibus conteretur. Qui nimio vestium cultu delectatur, nocet animæ suæ. Nam sumptuosæ ac pretiosæ vestes, animam monachi coarguunt atque vituperant: vilia autem vestimenta monacho conducunt. Dedecori monacho est superbia, contumacia, stupiditas atque insulsitas, impudentia, indiscretio, iracundia, & immodestia. Turpe est monacho oculus vagus atque distractus: oculus enim vagus dolores multos conciliat sequenti ipsum. Nisi ab oculorum te distractione continueris: temperantiæ ac pudicitiæ sulcos non rectos ages. Vituperium homini est, vino inebriari: & cùm multos viderim, neminem similem monacho temulento reperio.

48. Qui in propriis gloriatur viribus: primus ipse imprudens est ac demens. Confusio & improperium est monacho, in propria gloriari potentia: nam qui gloriatur, in Domino glorietur. Immodestus atque insipiens in risu extollit vocem suam: insipientissimus verò, qui inambulans mouet ac ventilat inordinatè humeros suos, simul & brachia. Insolentiæ signum est in monacho, sinistram partem camisij sui indecenter assumere: at qui bene moratus est, in cunctis religiosè verecundéque aget. Perniciosum homini vitium est, vsitata sibi reddere iuramenta in ore suo. Noli assuescere iuramentis: vt non multiplicentur ignorantiæ tuæ; & pro iustitia tibi peccata coacerues. *1. Cor. 1.*

49. Gloria monacho, timere dominum, & obseruare mandata eius. Gloria monacho, humiliare seipsum, & sub-

mittere se paruis pariter ac magnis. Gloria monacho est discretio, & humilitas animi. Gloria monacho, est iniuriæ ac malorum obliuio; necnon patientia, & sobrietas atque vigilantia ad omne opus bonum.

50. Ne senem despexeris, si ad labores solitariæ vitæ
Matth. 20. venire voluerit: etenim Dominus eos, qui ad vndecimam horam acceſſerant non reiecit, ignoras enim, an fortè vas electionis sit iste.

51. Nam si superbiam amaueris, eris pars dæmonum: sin humilitatem dilexeris, pars Domini Christi. Si auaritiam amaueris, vacuus & inanis hinc abibis: at si paupertatem voluntariam dilexeris, diuitiis cælestibus non priuaberis. Si passionem memoriæ iniuriarum in corde tuo occultaueris; domicilium eris iracundiæ & ignorantiæ, tristitiæ pariter atque doloris; & aspectus faciei tuæ in te immutabitur. Viæ enim eorum qui iniurias memoriâ tenent, in mortem sunt.

52. Vir altè sapiens, plurimùm contristabitur: at qui humiliter sentit, in Domino semper lætabitur. Superbia honorem omni tempore requirit: at humilitas, neque in gloria effertur, neque in ignominia angitur: nam mercedem à Domino expectat. Qui memoriam iniuriarum absconditin corde suo: similis est ei qui in sinu suo serpentem nutrit.
1. Cor. 7. Ne cor tuum dolore atque tristitia afficias: nam seculi tristitia mortem operatur: quæ autem secundùm Deum tristitia est, vitam tibi æternam conciliabit.

53. Quære Dominum, charissime, toto corde ac viribus tuis, vt saluetur anima tua; & malitia non demoretur in corde tuo. Nam sicut cataracta impetum auertit aquarum: ita malitia cognitionem atque scientiam à corde remouet. Si quod iustum est, consectatus fueris: comprehendes, & indues illud tanquam vestem talarem gloriæ. Monachus secularibus rebus implicatus, multis damnis afficietur: qui verò laborum exercitamenta sustinet, detrimentum nullum patietur. Qui mentem ac cogitationem suam post vitæ renuntiationem atque seceſſum, ad secularia conuertit: nihil ab eo qui seipsum detondet, differt. Qui putat se ludere in vtraque re: seipsum seducit, ac decipit. Scriptum quippe est: Deus non irridetur. Quod enim quis seminauerit, hoc & metet.
Gal. 6.

54. Noli

54. Noli circunſpicere, monache, per vicos ciuitatis; neque oberraueris in plateis eius: ne fortè euentus tibi occurrat, & labatur anima tua in perditionem. Elatio oculos mentis excæcat: at humilitas in charitate eos illuminat: docebit enim mites, vias ſuas. In volutabrum luti, frater, ne ingrediaris; & à viris timoris Dei expertibus longiùs recede. Malum & periculoſum eſt viro, confidere in ſeipſo: qui autem ſperat in Domino, ſaluabitur. Qui ſua exornat veſtimenta, ſuperbiæ obnoxius erit: Monachus verò ſuperbus, velut aquila eſt abſque pennis. Monachus modeſtus ac humilis, leuis & celer eſt curſor, & tanquam ſagittarius iaculandi peritus. Nam ſicut omnia ferrum attenuat, & domat: ita & quæ ſecundùm Deum eſt humilitas, conatus & machinas inimici reprimit. Quemadmodum enim venabulum venatori, & ſcutum militi: ſic etiam monacho eſt humilitas.

55. Stude, frater, ſponte in anguſta & arcta via Dei ambulare; antequàm inuitus aliam eà anguſtiorem ingrediaris. Gloria viro ſeculari eſt in prodeundo: monacho autem, in non tranſgrediendo limen cellæ ſuæ, mente ac cogitatione. Auſculta, chariſſime: Athleta decertans, os ſuum obſtruit: & tu à ſuperfluis os tuum occlude, & habebis requiē. Quàm magnus dicet quiſpiam qui nactus eſt ſapientiam: at non eſt maior eo, qui timet Dominum. Quàm magnus, inquiunt, qui incepit: at non vt is, qui perſeuerauit. Quàm magnus, qui eſt primus: ſed non vt is, qui perfecit.

56. Noli carnalem amare requiem: ne in ipſa damnum ſpiritale comperias. Noli curioſè ſectari ea, quæ non ſunt tua: ne, quæ tua ſunt, deperdas. Ad opus immoderatum atque immenſum ne teipſum impellas: nam cuncta debito modo atque menſura & ordine agere præclarum eſt ſalutare. Qui ſuo corde timorem Dei non poſſidet: quamuis mel & lac quotidie comedat, quieſcere non poterit: vir autem fidelis generosè ac ſtrenuè omnia ſuffert.

57. Permane in ſuaui iugo Domini; vt moleſtum & graue mundi huius iugum excutias. Cellam fratris tui caue frequentes: ne te & illum conturbes. Si librum vtilem habeas, & fratrem illo vti velle audias: candidè & ſine inuidia præbeto ei: Tu autem, chariſſime, ſtudioſè re tibi commodata

vtere, eamque suo in pace redde domino. Quòd si cœnobij librum in tua cella teneas: ne proijcias eum per negligentiam: sed studiosè complicatum serua atque custodi eum, tanquam Dei esset.

58. Monachus temerarius præfectum, & fratres dedecorat: at sapiens reuerebitur eos. Temperantia carnem macerat: at voracitas mentem crassam reddit. Non præbet patientiam in cella monacho, quòd non grauatè suum opus efficiat: sed timor Dei, & mortis atque tormentorum recordatio, patientem illum reddunt. Satius est insistere operi & orationi, diuinarumque scripturarum meditationi: quàm tempus deperdere, & verbis otiosis vacare, vnde detractio oritur. Noli fratrem tuum, qui ridiculis circunfertur rebus, experiri ac prouocare ad agendum: ne tu quoque de rebus ridiculis agere cum illo cogaris. Scriptum est enim: Qui irritat aliquem verbis, non saluabitur. Qui propria seipsum temeritate odibilem reddit, à quo amabitur? Et qui diligit eos, qui ipsum diligunt; quam mercedem habebit, *Matth. 5.* cùm dicat Dominus: Nonne & peccatores hoc faciunt.

59. Vir audax ac præceps, turbabit animas fratrum: at qui in charitate patiens est atque longanimis, timet Dominum. Iuniorem laboriosum ne nimis oneres, & cum sene stulto ne incedas. Sapientes verò senes post Deum fratrum sunt firmamentum. Magnum virtutis opus est continentia oculorum, ventris, & linguæ: at si cumuletur benignitate & misericordia, vt lampas fulgebit. Quemadmodum qui bonum aliquod, sibi ipsi in thesaurum recondit: ita vir qui celebrat ac laudat proximum in absentia sua.

60. Dominum Deum time; & bona hæreditabis. Viam peccatorum ne ingressus fueris: iustorum verò semitas inuestiga. Si iustitiæ vias amaueris; vitam æternam inuenies. Si amaueris quietem; nauigationem tuam in tranquillitate perficies. Si silentium amaueris; à pluribus diligêris. Si auerteris oculos tuos, ne videant vanitatem; mundas in te cogitationes inuenies. Si continentiam amaueris; fornicationis dæmonem refrænabis. Si amaueris paupertatem; auaritiæ dæmonem in fugam conuertes. Qui aurum in cella sua recondit; thesaurizat sibi passiones superbiæ, & inobedientiæ: at qui orationes & eleemosynas sibi thesaurizat, in Deo dita-

bitur. Alij poſſeſſiones, & pecunias theſaurizant ſibi; at tu, monache, preces & eleemoſynas theſauriza tibi. Alij in tibiis lætantur, & muſicis; at tu, monache, in pſalmorum decantatione & Domini celebratione lætare. Alij in deliciis lætãtur, & ebrietate: at tu, Monache, in voluntate Domini perficienda lætare. Alij vanâ oblectantur gloriâ: at tu, monache, in Deo lætare, qui tibi & omnibus diligentibus ipſum, coronam gloriæ præparauit. Alij voluptatibus gaudent: at tu, monache, in ſanctitate & continentia lætare.

61. Vir, qui Chriſtum amat, turris eſt inexpugnabilis: perfectus autem in charitate, murus qui frangi non poteſt. Si deambulando meditari velis: tacendo meditare, & inanem gloriam vitabis. Bonum eſt corrigere errantem, & non riſum mouere. Aquilo conturbat mare: & ſubita ira mentem commouet viri: at longanimitas expellit iracundiã, impetumque efferueſcentis animi; & ſi ira non adſit, ceſſat quoque iracundia. Si ædificare, frater, nolis; ædificata ne deſtruas. Si plantare nolis: plantata ne euellas. Si, frater, quieſcere non velis; alios quieſcentes ne peruertas. Si hymnos Domino offerre atque concinere nolis; alios decantantes caue perturbes atque impedias.

62. Loquitur diues, & cuncti ſilent, & verba eius ad cælos vſque extollunt: loquitur autem Deus nobis per ſanctas Scripturas, & tacere atque auſcultare nolumus: ſed alius garrit, alius dormitat, alius verò mente diſtractus euagatur. Sed quid dicit Scriptura? Qui auertit aures ſuas, ne audiat ſermones Altiſſimi: etiam ipſe Deus precationẽ eius execratur. Monachus negligens ac piger, in oratione audire cupit, Amen: at qui ſedulò & vigilanter orationi intentus eſt, non conturbatur. Longè porro à nobis ſit, quod per Prophetã eſt dictũ: Propinquus es labiis eorum, & procul à renibus eorũ. *Prouer. 8.*

63. Ne ſcandalo & offendiculo ſis fratri, neque concurras cum eo ad peccandum: vt non iraſcatur tibi Dominus, & in manus te tradat malorum. Beatus vir, qui in nulla re ſcandalizarit proximum: quoniam merces eius magna eſt in cælis; qui autem indiſcretè ac temerè ſcandalizatur, ſcandalizabit multos. Niſi priùs ob oculos ſibi homo conſtituerit ſua peccata, in quocunque loco quieſcere non poterit. Beatus qui bonam auſpicatus fuerit vitam, atque ita perfecerit, vt

Sup. 3. Deo placeat. Scriptum est: Qui honorat patrem suum, iocundabitur in filiis; & in die orationis suæ exaudietur. Qui honorificat patrem, vitâ viuet longiore, & in die obitus sui inueniet gratiam. In verbis & factis honora patrem tuum; vt superueniat tibi benedictio ab eo. Ne glorieris in contumelia patris tui: non est enim tibi gloria, patris confusio. Gloria enim hominis ex honore patris sui: & dedecus filiis mater sine honore. Pro parentibus carnalibus, monache, eos habes qui secundùm spiritum te generant in Domino; deducuntque ad vitam te æternam.

Ibidem. 64. Audi frater eum, qui dicit: Fili, in mansuetudine opera tua perfice, & ab homine acceptabili diligêris. Quantò maior es, tantò magis te humilia: & coram Deo inuenies gratiam. Quoniam magna est potentia Domini, & ab humilibus honorificatur. Obductioni autem superbiæ, non est sanatio: frutex enim peccati radicauit in illo. Tria sunt genera, quæ augent vanitatem, & quartum non bonum: inobedientia iuniorum; & senes inuidiâ super iuniorum profectu laborantes; & religiosus, si ad iniqua declinet; & præfectus, si imprudenter fratrum animas premat. Quatuor genera gloriam atque existimationem augent, & quartum coram Deo & hominibus bonum: concordia fratrum in mansuetudine & iustitia; & frater fratrem in timore Domini commonefaciens; & iuniores morem senioribus vt dominis propriis gerentes; & præfectus suos fratres vt seipsum diligens, salutemque animarum ipsorum in veritate curans. Res mala atque periculosa viro est superbia, per omnem modum. Noli amare superbiam, chariſſime: non enim in ea quid est conducibile. Omnis morbus rectè curatus sanitatem consequitur: at superbiæ morbus, malum est immedicabile: nam sanitatis remedium à se repellit, & mortiferum sibi ipsi pharmacum effingit: absit igitur, vt in seruis Christi Domini reperiatur.

65. Gloria monacho est sermo fidelis & modestus: qui verò scurrilibus delectatur, demens est ac stultus. Festiuitas monacho est, obseruatio mandatorum Christi: consolatio verò ipsius, non agere malum. Lætitia & oblectatio monacho est, accedere ad Dominum: gloria autem eius, timor Domini. Mundanam participare philosophiam non potui: gratiam verò cum remissione peccatorum à Domino

depoſco Supra ſmaragdum,& hyacinthum,& ſupra dolia auro plena, omnemque ſcientiam mundi huius, confiteor tibi, Domine pater:quoniam poſtulatis meis non fraudaſti me, & non deſpexiſti deprecationem inutilis ſerui tui.Tu enim deſperatorum ſpes es vnica: & auxilio deſtitutorum adiutorium atque præſidium tutiſſimum. Sit nomen maieſtatis tuæ benedictum in ſecula. Amen.

65. Poſtulaſti à Domino, monache, quæ decent profeſſionem tuam:& infinitè multiplicata largietur tibi.Sine aqua non ędificatur turris:& abſque cognitione non excolitur virtus. Vidi iuuenem prudenter conſolantem atque hortantem ſenem: & in hoc demus gloriam Deo. Poſt concupiſcentias tuas, monache, ne ambules, & à deſideriis tuis prauis cohibearis. Nam ſi animæ tuæ præſtes propenſam concupiſcentiæ affectionem riſum concitabis inimico tuo. Qui corporis ſui carnes delicatè nutrit, concupiſcentias malas paſcit, & turpes ei cogitationes non deerunt. Caſtiga carnem tuam, monache, & in ſeruitutem redige: ne reprobus efficiaris. Quod bonum eſt, in tua carne exerceas: & citò fructificabis.

66. In fratrum conuerſatione quietam agere vis vitam, monache? communi fratrum contentus ſis menſa, & erit ſanitas carni tuæ, & cura oſſibus tuis: & anima tua detrimentum non patietur. Sin autem in phialas, & pocula inflexeris oculos tuos: nouiſſimè dolore affligeris, velut à ſerpente ictus. Si pium ac religioſum virum manu cibaria tenentem conſpexeris: ne ipſum mente tua damnes, ac iudices: non enim noſti, cui iſta apponere velit.

67. Cura, monache, internum opus, & ne inutiles muros exornes: ſiquidem venuſtas & elegantia cellæ monacho patientiam non præbet. Quæ neceſſitatis ſunt, quæramus: nam ſuperflua, & diſtractionem nobis præbentia, non proſunt. Piger & ignauus monachus, excuſat ſe, & dicit: Hodie hîc habito, & craſtino die hinc diſcedo: cur ergo laboribus me fatigo atque conficio? Componaris,monache,inſtar mallei & incudis,in mente tua: & affer cogitationes cordis tui,& reprobas atque inutiles à te repelle.

68. Qui de pij atque religioſi lapſu lætatur, hic dupliciter cadet: at qui conuertit hominem ab errore viæ ſuæ,

Iacob. 5. saluabitur. Si peccauerit frater, libenter accusamus eum: at si nos peccauerimus, reprehensionem non libenter recipimus. Ne, frater, pro diabolo, at potiùs contra ipsum decerta. A iuuentute tua, frater, excipe doctrinam: & vsque ad canos, inuenies sapientiam. Monachus obuenientia mala promptè fortiterque sustinere valens, ex parte dolorem percipiet: at qui tentationem expectat, abundantiore dolore afficietur.

69. Propria proditio est negligentia, negligentia autem grauis ac dira est captiuitas: at vigilantia etiam captiuam ducentes captiuitatem, capit & apprehendit. In pigritia manuum stillabit domus: & quando voluerit, in ea manens, ab ipsa fugiet. Monachus piger, ne ianuam quidem suæ cellæ occludet, donec à vento iactata confracta fuerit; at sobrius ac vigilans, irreprehensibilis erit.

70. Qui suos refrænat oculos, leuior atque expeditior erit: at qui huc illucque retorquet illos, graue sibi ipsi onus imponet: distractio enim concupiscentiæ, puram ac simplicem mentem transfigurat, atque immutat. Si abreptus, oculos tuos in vanitatem conieceris, celeriter reprime illos: ne fortè in turpem commixtionem incidas. Dum tua vritur caro, caue contingas partes pudoris, ne vehementiùs inflammationem in te accendas. Beatus qui omnem carnalem concupiscentiam vicerit. Malum est cum anima excrescere cogitationem improbam, quemadmodum & gramen in olerum areola. Nunquid insula in medio mari sita fluctus abscindere potest, quominùs ipsi allidantur? veruntamen insula fluctibus resistit. Ita etiam nos, cogitationes amputare noxias non possumus, attamen cogitationibus eiusmodi obsistere possumus, si volumus. Ceterùm dicat fortasse quispiam: & quo pacto interdum per cogitationes superatur anima? superatur, quia non se opponit cogitationibus: sed permittit eas introire: pabuloque deinde reperto, paulatim animam dissoluunt atque euertunt.

71. Quatuor sunt mala, quæ difficulter curationem admittunt, videlicet, amor sui ipsius, auaritia, vana gloria, & ambitio siue cupiditas dominandi; quæ dicere non nouit, sufficit: sed nullum eorum curatu impossibile est Deo. Antequam malum radices in te agere incipiat, euelle illud; &

priusquàm surculos suos emittat, ex imis foueis radicem ipsius extrahe: nam si radices illud in te agere permiseris, dominium sibi vsurpabit in te. Qui vigilanter attentéque orat, adurit dæmones: at qui mente vagatur, illudetur ab ipsis. Qui suis abducitur concupiscentiis, & cogitationum oblectamentis, facilè capietur: at qui temperans est ac continens, saluabitur. Incredulitas duplicitatem animi generat, duplicitas autem negligentiam, negligentia verò obliuionem, & obliuio desperationem; at desperatio mortem. Vnde mala in nobis dominantur, nonne per nostram negligentiam? Non subiiciaris membris tuis: vt non dominentur in te membra tua. Quod bonum est, in iis operare, & non quod malum sit; & eris possessio pretiosa Domino tuo. Signum animæ pigræ ac negligentis est, non libenter sacras audire scripturas: anima verò sobria & vigilans, diuinos lubens sermones suscipit.

73. Quemadmodum terra sitit pluuiam: ita lectus bonus ac mollis nutrit somnum, & carentia timoris Dei auget illum. Ouis tibi est? ne simul cum ea lupum recludas. Et si qua in re oppugnat te inimicus, ne intromittas eum in domum tuam: quòd si etiam introduxeris, ne mente ac cogitatione relaxeris: sed timorem Dei ob oculos tibi constitue: ne fortè inimici tui derideant te. Domus super arenam ædificata non erit stabilis, & exercitatio vitæ monasticæ studio placendi hominibus admixta, non permanebit: at qui in timore Dei operatur, iacturam mercedis non patietur.

74. Tempore orationis, peregrinum atque extraneum colloquium non proferas: & à precatione mens tua non obscurabitur. Frater, ad psallendum Deo consistis? aperi os tuum eloquio Dei, secundùm eum qui dicit: Psallam Deo meo, quandiu fuero; ne fortè interea dum negligenter agis, alienæ cogitationes tuam mentem obturbent. Sed dum psallis spiritu, psalle etiam mente. Magnum in oratione donum est lacryma: abstrahi autem dæmoniacis cogitationibus, morti est simile. Cor à cælestibus degenerans cogitationibus dæmones rebus terrenis constringent atque implicabunt: quando autem corruptibilia contemnet; tunc ea, quæ corruptioni non sunt obnoxia, comprehendet. In *Psal.103 145.*

morticinio adducentur ac cogentur vultures: & in anima se-
Matth. 24. ipsam desperante, congregabuntur dæmones. Vbi enim cadauer, ibi congregabuntur & vultures. Sursum habeamus mentem, charissime: adhuc enim modicum restat temporis, & hinc abibimus: & quæ congregasti, cuius erunt?

Luc. 12. 75. Sicut fumus expellit apes: ita malitia cognitionem atque scientiam repellit à corde. Nemo delectatur iustitiâ: sed auaritiâ detinentur multi. Nemo gaudet quòd iniuriâ non affecerit proximum: sed si paruo magna emerit. Ante
Eccli. 35. iuxta 70. faciem tonitrui, coruscat fulgur: & à facie nubis duræ ac densæ, alas contrahit omnis auis. Comminatio apri, in necem ipsum tradet: & iracundia viri, ruinam ipsi præparabit. Leo capitur propter ventrem suum: & gulosus ob ventris voluptatem conteritur. Equus duri oris in malorum manus sessorem suum præcipitabit: & homo duræ ceruicis in mala incidet. Tempore niuis perueſtigatur fera: & tempore tentationis inueſtigat satanas monachum: probatio autem monachi in tentationibus apparet.

76. Contende, charissime, vt discretionem possideas, in qua virtutes solitariæ vitæ sunt reconditæ. Discretionis porro interpretatio, quid aliud est, quàm absque scandalo & offendiculo custodire sodalem; & meliora, magisque ad salutem pertinentia deligere. Cupis magnus esse? sis omnium nouissimus. Cupis bonum possidere nomen in lenitate ac
Psalm. 14. mansuetudine, opera tua temperato atque peragito. Time autem Dominum in veritate: vt bene tibi sit in nouissimis tuis: quia timentes ipsum glorificat.

77. Noli, monache, obsequi inuidiæ, neque insidiari fratri tuo, & probrosum ei nomen imponere, volens cum ignominia eum suo loco expellere: vt non quæ in alterum moliebaris, ipse sustineas; qui enim foueam fodit proximo suo, incidet in illam; audiasque quod scriptum habetur: Ca-
Psalm. 141. dent in retiaculo eius peccatores; impleaturque in illo, quod
2. Tim. 3. dictum est: Omnes qui piè volunt viuere in Christo Iesu, persecutionem patientur. Ne excusationem prætexas, frater, dicens, te cum aliis non facere mala, neque communicare ma-
Psal. 7. lè agentibus: scrutatur enim corda & renes Deus.

78. Si frater tuus, charissime, è cœnobio egressus sit; ne mente aduersùs ipsum efferaris, neque sit infamiâ notatus in

in oculis tuis: Ignoras enim, quid superuentura pariet dies. *Prouer. 27.*
Dicentem audi: Qui se existimat stare, videat ne cadat. *1. Cor. 10.*
Et rursus: Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat. Nam multi cùm putarent se alios vicisse, ac dominari illis, hi externis magis externi euaserunt: Illi autem, quorum desperata salutis spes fuerat, gratiam à Domino acceperunt. Nam Deus superbis *Iacob. 4.*
resistit, humilibus autem dat gratiam.

79. Si virum conspexeris immorigerum & intemperantem, superbum & sibi sapientem, huius radix semimortua est, eò quòd non suscipiat ipsa pinguedinem ortam à timore Dei. Sin autem quietum atque tranquillum & humilem virum videris; huius radicem permanere noueris: quia à pinguedine timoris Dei irrigatur.

80. Tametsi, fratres, accidat præfectos nostros nobis præsentes non assiduè adesse: magnus tamen semper inter nos pastor præsens est. Verax quippe est qui dixit: V- *Matth. 18.*
bi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ego in medio ipsorum. Attendamus ergo nobis ipsis, charissimi. Monachus indecenter se gerens, manus suas in homines temerè coniicit: qui autem aliorum miseretur, misericordiam consequetur.

81. Opere aliquo fratrem oneras? bonum opus præstas, si tamen laboris ei mercedem in charitate Dei reddideris: non enim pium atque religiosum est, nocere & aduersari alteri. Qui patientiæ & longanimitatis, atque clementiæ viam inuenit, is vitæ viam inuenit. Homo distractus, insigni die se exercet; & in opificio se versat huc atque illuc & concutit. Passer passerem in rete ac laqueum allicit: & peccator sui similes in profunda malorum adducit. Deuita eos, monache, qui otium amant, & quiescere nolunt. Fuge, monache, eos qui conuiuiis gaudent, & dicunt: Hodie ego faciam, at tu crastine die ages; si enim eiusmodi sermonibus consenseris: vitam religiosam non perages. Ceterùm imitare eos, qui feruent spiritu, quique per angustam & arctam viam ambulant; *Matth. 7.*
vt vitam æternam assequaris: nam lata & spatiosa via, in perditionem ambulantes in ea deducit.

82. Monachus piger ac negligens, ingruente cogitatione aliqua, reclusus in cella sua huc illucque circumfer-

tur, instar nauis gubernaculo destitutæ: qui verò cum patientia vitam quietam degit, inanibus cogitationibus non abstrahitur. Qui fratris sui profectui inuidet, seipsum à vita æterna segregat: at qui ei auxilio est, particeps eius erit. Si enim qui mala agentibus consentiunt, vtrosque iustitia punit: nonne multò magis Dominus mercedem cooperanti cum voluntate sua præbebit? Scriptum reperitur: Multæ tribulationes iustorum, & ex omnibus illis liberabit eos Dominus; atque etiam: Multa flagella peccatoris; & : Mors peccatoris pessima.

Psal. 33. *Psal. 31.* *Psal. 33.*

83. Non est virtus, contumeliâ acceptâ stupere: sed potiùs animaduertere & aspernari eam propter pietatem. Ignauus enim, inquit Sapiens, etiam conuiciis exceptus, non confunditur. Satius est subridendo, iracundiam atque furorem præcidere; quàm asperè & crudeliter efferari. Viro autem prudenti, planctus risu suauior est ac gratior. Quis dabit ori meo custodiam, & super labia mea signaculum versutum: vt non cadam per ipsa, & lingua mea perdat me? Domine Pater, & Deus vitæ meæ, ne derelinquas me in concilio eorum, & ne permittas me cadere in illa. Dixisti enim Domine: Ex verbis tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Nam si Propheta dixit: Velut pannus menstruatæ, omnis iustitia nostra: quid dicam ego, qui in peccatis natus sum? Et nunc, Domine, ex tuis miserationibus tota spes mea dependet. Propitius esto mihi peccatori, Domine. Elationem oculorum ne dederis mihi: & concupiscentiam malam auerte à me.

Prouer. 20. iuxta 70. *Eccli. 22. iuxta 70.* *Ibid. 23.* *Matth. 10.* *Esa. 64.* *Eccli. 23.*

84. Ne fidem fallacibus attribuas insomniis, charissime: nam multos deceperunt somnia, in iisque spem ponentes exciderunt. Ad quas enim nos deuenimus mensuras, vt visiones Angelorum aspiciamus? Magna felicitas & gloria, est humilitas: & non est in ea lapsus atque ruina. Signum porro humilitatis est, ambabus manibus omni tempore ac loco subuenire fratri necessitatem patienti, non secus ac recipere.

85. Monachus hæreditatem parentum carnalium requirens, in varias distractiones incidet: qui autem Christum exquirit, saluabitur. Caue dixeris: Si consenuero, vnde sustentabor? De crastino non est permissum nobis solicitos es-

Matth. 6.

se: & de senectute tua nunc anxiè atque solicitè cogitas? Regnum Dei, & iustitiam eius quæramus: & omnia hæc adiicientur nobis. Ipse enim dixit: Nouit Pater vester cælestis, quid opus sit vobis, antequàm rogetis eum. Si verò ista primùm non quæsierimus: iam perspicuum est, nos de his minimè laborare. In Dominum igitur curam & solicitudinem tuam proiice: & ipse te enutriet. Si Dominus aliquid in manibus tuis prosperauerit; quasi ipse rationes tecum subducturus sit, satage. Qui pauperum miseretur, bonis replebitur: at qui misericordiæ viscera claudit, à cælesti quoque sponso excludetur. Qui confidit in homine, non aspiciet bona: at qui in Domino sperat, saluabitur. *Ibidem.* *Ibidem.* *Psal. 54.*

86. Ne sis asper in lingua tua: quoniam os iusti distillat gratias. Cibi multi crassam ac stupidam reddunt mentem: bona autem temperantia purgat eam. Attende, monache, attende tibi, à conuersatione mulierum, Vide chariſſime, ne fortè prætextu atque occasione cuculli, aut analabi, alione amictu capiatur anima tua: multæ enim sunt insidiæ fraudulenti inimici. Satius est veteres ferre vestes, & curam habere animæ in timore Domini: quàm splendidè vestiri, & turpiter atque inhonestè incedere.

87. Qui Dei custodit mandata, seipsum diligit: at qui ea contemnit, animæ suæ detrimentum affert. Vir ebriosus & iracundus, conturbat animas fratrum: & dedecus eius perpetuò cum ipso est. Impone vlceri malagma: & iuniori monacho pietatem non fictam. Ad interitum ruit monachus nouitius, propriam sequens cogitationem, & expertorum admonitionem non recipiens. Error prauus nouitio monacho, est inobedientia: submissio autem atque obedientia in Domino, munit protegitque fortia. Vir superbus & immorigerus, dies aspiciet amaros: at humilis & patiens, omni tempore lætabitur in Domino. Magna res est, virum inuenire patientem, & humilem: & pulchritudo eius immensa.

88. Non contradicas veritati: & te tuæ inurbanitatis atque immodestiæ pudeat. Non confundaris confiteri peccata tua. Et, ne dixeris: peccaui; & quid noui mihi accidit? Dominus enim patiens est, & longanimis. Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Memineris non

tardare iram eius. Non sit exporrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.

89. Monachus prudens, in charitate seipsum circummuniet: at insipiens, odium sibi accumulabit. Qui extollitur aduersùs fratrem suum, à dæmonibus illudetur. Noli perpetuò contemnere fratrem tuum; quoniam scriptum habetur.
Eccli. 11. Multi tyranni sederunt in throno ac solio, & insuspicabilis portauit diadema. Sis hilaris in iustitia: ad peccatum verò potiùs tristis. Ægritudo animæ, est ambitio: Vana autem gloria, morbus malus.

90. Egressus es cellâ tuâ, monache, ad ministerium? custodi sensus tuos; vt non concilies tibi ipsi bella & perturbationes, per cogitationes improbas. Vbi non est, inquit, sepes, diripietur possessio: & vbi non est patientia, ingemiscet errans. Multas excusationes sibi piger coaceruabit monachus, & somnolentus in mala decidet. Monachus auarus instar palmæ est infructuosæ: at inops ac pauper velut palma detonsa est in altum ascendens. Monachus qui rerum terrenarum amore capitur, similis est accipitri extenso, & loros ac vincula suis pedibus capienti, qui vbicunque consederit, implicatur: at qui à rebus materialibus est alienus, viatori accincto & expedito est similis.
Eccli. 36.

91. Multi apud se videntur esse prudentes: sed intelligere nequeunt, eam quam putant prudentiam, detrimento animæ sibi futuram. Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium bonum in anima timorem Dei respuente: Sapientia autem vera est, cuncta secundùm Deum agere.
Eccles. 6. Guttur dulce multiplicabit amicos: & qui diligit Dominum, conseruabit vias eius. Honora fratrem coram notis atque familiaribus ipsius: & coram Domino, in pretio atque honore eris.

92. Oeconomus fidelis lucrabitur animas fratrũ suorum: mens autem atque animus eius, qui memoriâ conseruat iniurias, dispergetillos. Prudens œconomus iustè partietur: imprudens autem atque insipiens pugnas præparabit. Monacho insatiabili non sufficiet quod æquum ac iustum est: Et loquax turbas concitabit: qui verò timet Dominum, quietam vitam ducet. Oeconomus ebrietati deditus, deiicietur à gloria: at temperans & modestus ac humilis proficiet in gloria.

93. Ne tibi ægritudinem prætexas, monache, cùm sanus sis; quoniam scriptum est: Et desiderium eorum dedit ipsis. Ne aspernemur, fratres, gratiam Domini præbentis nobis fortitudinem ad operandum bonum: sed hoc in ea operantes, gratias semper agamus Domino. *Psalm. 77.*

94. Qui proximum deridet, velut detractor habetur: detractio autem apud Deum & homines est odiosa. Qui exacerbat proximum, suscitat iracundiam: at qui pacificat, perbeatus est; quoniam filius Dei vocabitur. Senes honora propter Dominum: & iuueni egenti compatere: & mercedem à Domino accipies. *Prou. 15. 18.*

95. Scriptum reperitur: Nolite operari cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam. Manus tuæ, quod bonum sit operentur: vt & necessitatem patienti distribuas, & cor tuum semper directum sit ad Dominũ: & cibum permanentem operaberis, & non pereuntem. Operare, frater, & ne obambules: magnam enim improbitatem docet segnities. *Ioan. 6.* *Ephes. 4.*

96. Monachus murmurator multa patietur damna: at qui strenuè tolerat, in nouissimis diuitias suas reperiet. Minister prudens, non negliget opus suum: & qui timet Dominum, non erit scandalo fratribus suis.

97. Fugis, charissime, eos qui iaculis petunt corpus: at fuge potiùs illos, qui in animam sagittas iaculant. Fugis serpentem mordentem corpus: at fuge magis mulierem, quæ animam mordet. Qui pulchritudinem explorat mulieris; concupiscentiam venustatis ipsius suæ inserit animæ: & qui assiduè præ foribus domûs eius versatur: similis est ei qui in glacie deambulat: quia non longè ab eo abest lapsus atque ruina. Ignem fugis, charissime, vt non comburat corpus tuum: fuge quoque peccatum ne corpus tuum simul cum anima comburat in igne inextinguibili. Sicut duo pugiles: ita monachus, qui cum muliere versatur: at qui sobrius est & vigilans, spoliabit, & non despoliabitur. Ianitor fidelis, post Deum, est custos animarum: at infidelis, etiam suam ipsius animam abiicier.

98. Tempus, quod in solitaria transegimus vita computamus: ob negligentiam verò in ipsa à nobis admissam, ignorantes extollimur. Laus est viro non tempus duntaxat, sed in bono profectus: profectus autem, non canicies; sed vi-

tam rectè & cum virtute traducere. Magistratus & honorem militi, scutum, framea, & galea pariunt: at monacho nouitio, fides, pœnitentia, & charitas. Fides generat castitatem & humilitatem, obedientiam & longanimitatem, atque temperantiam; pœnitentia autem lacrymas: at charitas patientiam, & spem.

99. Qui assiduè ex vna in aliam cellam transit atque digreditur, inanes sibi cogitationes acquirit: at qui vno in loco
Eccli. 6. sustinet, magis quietè viuit. A iuuentute tua, charissime, disciplinam tibi elige: & vsque ad canos, prudentiam inuenies. Ab initio iuuentutis tuæ, semina agrum tuum, & cura eum: ne fortè spinæ in ipso, tanquam in terra inculta, succrescant. Fructum in eo bonum facito; & ei, qui vires tibi suppeditat, da gloriam.

100. Aquæ augent fœnum, & conuersatio secularium, passionem superbiæ: qui autem timet Dominum, non effertur. Si gratiarum donis effectus sis dignus, ne propterea
1. Cor. 4 Matth. 13. superbias: nihil enim habes boni, quod à Deo non acceperis: & si secundùm eius voluntatem non ambulaueris, proprium à te auferet & meliori atque vtiliori illud donabit: & tunc similis efficieris ei, qui propulsat & abijcit calamum qui liturræ cuiuspiam causa fuerit.

101. Quemadmodum duo in eodem loco galli: ita duæ simul cogitationes in corde monachi. Recede ab alienis, & quiescet anima tua. Vir sapiens custodiet mandata: & qui obseruat ea, paradisum æternarum deliciarum possideProuer. 22. & Eccl. 7. bit. Melius est nomen bonum, quàm diuitiæ multæ: super aurum verò & argentum, gratia bona. Animam torpentem consolare ac cohortare, & Dominus cor tuum confirmabit.

102. Si poculum vini post orationem opportunè acceperis, studiosè ad cellam tuam vade, & clauso ostio gratias age Domino, qui iugiter tibi dispensauit & dispensat. Nam sermones à prandio multiplicare, spectra & peccata generat. Vir ebrius agit & loquitur vesperi, quæ non oportet & quorum diluculo pœnitet; qui si rursus vinum inueneri. Ioan. 5. rit, ad eadem relabitur. Si semel malum expertus sis, obserua te in posterum. Scriptum quippe est: Omnis qui natus est ex Deo, conseruat seipsum, & malignus non tangit ipsum. Noli vinum bibere ad ebrietatem, charissime, etiam-

si vehementer te orent, qui adsunt amici. Nam si te vinum superauerit: præ cunctis, qui hortatores tibi fuerant, in te scandalizabuntur. Attende porro, ne ab obliuione occuperis. Laborat & angitur ventri deditus, conteriturque dum ventrem suum cibis replere studet, & vbi comedit, circa digestionem torquetur: Temperantiam verò sanitas sequitur, & sobrietas, atque vigilantia.

105. Monachus vagus non erit inuulneratus, nisi animo excubauerit: qui autem patienter in quo vocatus est loco permanet, maiorem requiem inueniet. Qui paruipendit exigua, paulatim cadet: & pigritia sensim, inuitam atque odiosam paupertatem generat. Noli recusare sanctorum virorum admonitiones, quantumuis intelligens sis ac prudens: nam in eo cognitionis atque scientiæ fructus cernitur. Indignum est monacho in conuenticulis versari: & merces eius dolor, & pœnitentia. Scriptum quippe est: Dum laudantur iusti, lætantur populi: nomen autem impiorum extinguitur. Et rursus: Laudet te vicinus, & non os tuum: alienus, & non labia tua. Et iterum: Probatio auri & argenti, ignitio. Homo autem probatur per os laudantium ipsum. *Prou. 92. 2.* *Ibid. 10. 7.* *Ibid. 27. 2.* *Ibi. 2d7. 21.*

104. Filius intelligens, custodit legem: qui autem pascitur luxu, dedecorat patrem. Honora cunctos propter Dominum, honorem tibi non repetens: & gratiam à Domino inuenies. Scriptum habetur: Qui non reueretur facies iustorum, non bonus: & qui talis est, buccellâ panis vendet virum. Et rursus: Beatus vir, qui veretur omnia per metum: durus autem corde incidet in mala. Viri amantis sapientiam, lætatur pater eius: qui autem pascit meretrices, disperdet diuitias. Satius est pasci diligenter, quàm pascere negligenter. Et, melius est studiosè addiscere, quàm docere, & agere quæ non oportet. Qui seipsum instituit, etiam alios instituit: & qui se ipse docet, etiam proximum docet. *Ibid. 28. 22.* *Ibid. 5. 14.* *Ibid. 29. 3.*

105. Noli nimiùm onerare fratrem tuum: nam si onus iumento tuo imposueris, quod vires superet, in medio viæ deficiet atque succumbet. In omnibus, quæ acciderint tibi, prudenter te gere: & auxilij memineris tibi allati à Domino.

106. Ne turpibus locutionibus aures tuas præbeas: vt mens tua non inquinetur. Sicut enim oculis obest fumus: ita turpis sermo nocet animæ. Si fornicationis te spiritus turbet: increpa eum, dicens: Dominus te destruet, qui pessimo fœtore plenus es, dæmon immunditiæ. Nouimus
Rom. 8. quippe eum, qui ait: Sapientia carnis, inimicitia est in Deũ. Non est sapientia, non prudentia, vbi Dei timor non est: nam satietas sapientiæ est timere Dominum. Scriptumque reperitur: Lux iustis assiduè: lux verò impiorum extinguitur.
Prou. 13. 9.

107. Arbor vitæ, desiderium iusti: qui autem reprehensiones odit, demens est. A multiloquio non effugiet peccatum: parcens autem labiis, sensatus erit. Cogitationes iustorum, iudicia: gubernant autem impij dolos. Qui honore præuenit proximum suum, honorem inueniet: at qui non reueretur faciem fratris sui, cum labore atque molestia corripietur.
ibid. 11. 30. *ibid. 12. 1.* *ibid. 10. 19.* *ibid. 12. 5.*

108. Si cum fratribus comedis; secundùm canonem ac regulam, demitte te in patinam. Nam & turtur, & hirundo, & agri passeres, custodierunt tempora ingressuum suorum. Demitte te, neque iuueniliter agas, propter minores & iuniores te. At tu, charissime, cùm totum diem ieiunus transigas, etiam in momento temporis commoueris?
Ierem. 8.

109. Suaue tibi est otium: sed vltima eius amara. Cum labore opus tuum exerces: sed posteriùs lætaberis. Scriptum est: Abominatio Domino, labia mendacia: qui autem facit fidem, acceptus ei erit. Qui multiplicat verba sua, abominabilis erit: qui verò os suum tenet ac reprimit, diligetur. Si virum aliquem negligentem conspexeris ad virtutem respicentem: tu caue, cogitatione relaxeris; imò magis viriliter agas, & tentationis tempore ampliùs decertes.
Prou. 11. 22.

110. Monachi, caueamus excedere humilitatis mensuras: ne fortè dum videmur consentanea facere, nostram ipsi religionem obseruantiamque corrumpamus. Quapropter etiam damna, pœnasque illatas pro nihilo ducamus propter eum, qui dicit: Seruum Domini non oportet contendere ac litigare; sed mansuetum esse ad omnes. Et iterum: Beatus qui in omnibus semper est pauidus. Et: Ne festines in spiritu tuo irasci: quia furor in sinu impiorum requiescit.
2. Tim. 2. *Prouer. 28. Eccl. 7. iuxta 70.*

quiescit. Scriptumque habetur : Filius astutus , obediens patri : filius autem inobediens , in ignominia. Qui custodit os suum , seruat animam suam : at qui immodestus ac petulans est labiis , perterrefaciet seipsum. Filio doloso nullum erit bonum : qui autem conseruat mandata , perbeatus. Lex sapientis , fons vitæ : qui verò demens est , laqueo morietur. Qui incedit rectè , timet Dominum : at qui peruertit vias suas , ignominiâ afficietur. Quæres sapientiam apud malos , & non inuenies : gratus autem sensus , apud prudentes. Paradisus sepimento carens , dum calcatur , desolatur : & qui non custodit os suum , deperdit fructus suos. *Prou. 13. Prou. 14.*

111. Qui confidit in diuitiis , corruet : at qui succurrit iustis , hic exorietur. Qui dissipat substantiam suam insipienter , egenus efficietur : qui verò in fide Domini eam dispergit , non deseretur in æternum. Scriptum quippe est : Dispersit , dedit pauperibus , iustitia eius manet in seculum seculi : cornu eius exaltabitur in gloria. Qui multiplicat diuitias suas cum vsuris & excrescentiis ; ei qui miseretur inopum , congregat eas. *Prouer. 11. Psalm. 111. Prou. 28.*

112. Quantùm elatus est homo in superbia cordis sui , tantùm calcat terram ex qua sumptus est : quodque rursus est admirabile , & in terram reuertetur : exaltat autem Dominus humiles. Fumus fugat apes : & memoria iniuriarum , cognitionem à corde depellit. Roga Dominum , & lacrymas coram bonitate eius effunde : & recordatio iniuriæ non demoretur in anima tua : eritque oratio tua sicut incensum in conspectu eius. Scriptum est : Immundus apud Dominum est omnis elato corde : humiles autem spiritu excipiet gloria. Et rursum : Occasiones quærit vir , qui vult recedere ab amicis : in omni autem tempore erit ignominiosus. Sic quoque monachus , volens à mansione sua segregari , præfectum & fratres accusat ac culpat. Scriptum legitur : Est via quæ videtur apud homines recta esse : nouissima autem eius vadunt in fundum inferni. Et denuo : Suis itineribus saturabitur temerarius , & de cogitationibus suis vir bonus. Nos , inter nos adhortemur & consolemur , charissimi : inuicem seruiamus : inuicem nos admoneamus , & reprehendamus in timore Domini , donec in portu vitæ nobis mutuò occurramus. *Luc. 14. Prou. 15. 29. Prou. 18. Pro. 14. 15. Ibid. 14.*

113. Monachus ventri deditus, multa anxiè & solicitè cogitat: at qui temperans est, capreæ in agro similis redditur. Sicut piscibus aqua: ita monacho vita quieta, in humilitate & charitate. Commeatus monacho in via, pietas & religio in timore Dei. Timor autem Domini, aurum probatum: cuius possessor nunquam deseretur. Conantur inimici detinere cogitationem tuam, monache, dum in peregrinatione hospitiove quid audire de parentibus tuis carnalibus atque propinquis contingit: superabundabit autem tibi gaudium & consolatio in regno cælorum, si ad finem vsque perseueraueris in ministerio Domini. Qui pacificè viuere cupit in omni loco, non propriam requirat requiem: sed eam quæ alterius, in Domino; & requiem inueniet: at qui irritator est & malignus, nunquam quiescet.

114. Non antè peccabit quispiam, quàm Dei timorem contempserit. Cupis non peccare? Timorem Dei serua. Puta autem peccatum esse instar montium sublimium, aut pelagi maris fluctibus ac tempestatibus pleni, aut tanquam flammam ignis, quæ incidentes in ipsam comburit atque absumit. Solertia quippe inimici imminuit peccatum in oculis tuis, donec in illud incideris. Noli peccare, & patrem tuum ne causeris atque prætexas: nam Samuel apud Heli permansit: & Giezi, apud Elisæum.

1. Reg. 1. 3. 4. Reg. 4. 1

115. Pastorem te constituerunt? caue in ouile tuum lupos introduxeris corrumpentes ac discerpentes: ne desolatum tuum ouile reddant; cúmque princeps Pastorum venerit, non placebit ei. Repelle ab ouibus tuis quamcunque rem ipsis contrariam, ac noxiam: & nequaquam voceris operarius fraudulentus. In medio fratrum, Præfectus honorabilis: & qui timent Dominum, in oculis eius. Priusquam rem aliquam aggrediaris, exitum eius cognoscas: & tanquam antesignanus, oppugna Satanam. Scriptum est enim: Omnis qui natus est ex Deo, non peccat: sed generatio Dei conseruat eum, & malignus non tangit eum.

1. Ioan. 5.

116. Non quidem graue ac difficile est incidere: sed graue & periculosum est in eodem peccato perseuerare. Si contentio ac pugna inter duos fratres acciderit; qui prior eorum resipuerit, coronam victoriæ accipiet: coronabitur autem & secundus, si pœnitentiam non respuerit:

sed promptè quæ pacis sunt, curauerit. Signum immodestiæ in monacho considente in medio fratrum est, nudare suas tibias: at qui verecundus est, honestè decenterque sedebit. De multiloquio id noueris, monache, quòd infinitorum verborum atque sermonum tandem finis sit taciturnitas. Occupato igitur lucro, fuge damna. Contemne monache, quæ ventris tui sunt, & inuenies requiem. Dejicit ac deturbat superbia: at humilitas assequitur brauium.

117. Si quempiam, charissime, in tuam introduxeris cellam, contende absque scandalo eumdem emittere, hoc est, quòd nihil præter timorem Dei agatur: vt non sis ipsi forma & exemplum impij alicuius operis. Ait enim Apostolus: Sine offensione estote Iudæis, & Gentibus, & Ecclesiæ Dei. Honora omnes, Monache, non propter remunerationem, sed propter Dominum. Sine putrefactione non reuirescit vermis: & absque diligentia, non contabescet. Sine negligentia non renascitur contemptio: & sine diligentia non euelletur. Time igitur Dominum, & inuenies gratiam. *1. Cor. 10.*

118. Non te comperiat inimicus, monache, aliquid agentem, quod professioni tuæ repugnet. Neque vnquam deterreat te vir, qui studio placendi hominibus deditus, multis placere atque gratificari conatur, sed non propter Dominum: at qui Dominum timet, seruat mandata eius. Qui timet Dominum, non offendet: quoniam in lumine mandatorum ipsius ambulat. Ira & furor viri, fouea est ipsi: & qui vincit iram, etiam foueam transgreditur. Qui in officio continet populum suum, pacem cum externis habet: at qui in illo confidit, inimicitias sibi multiplicat. *Eccli. 27.*

119. Beatus vir, qui in spiritu mansuetudinis iugum Christi traxerit vsque ad finem: grauis quippe & periculosa est superbia. In pace & charitate fratrum, Dominus inhabitat: fraudulentum verò, oblectat inimicitia eorum. Quousque terra sparsum in ea semen abscondet? donec odorem aquæ perceperit. Mandata Domini, charissime, occultè exerceas: & palam atque manifestè reddet tibi.

120. Monachus piger & sui amans, viso opere abscondit seipsum; & in prandio sese inter primos refert. Non seipsum humilibus anteponit fratribus prudens monachus: sed typus

ac forma fit fidelium. Crudelis & absque misericordia est,
Matth. 5. qui infirmis non compatitur. Beati enim misericordes: quoniam misericordiam ipsi consequentur. Oeconomus fidelis non locupletabit fratres suos: & qui vitam virtutibus ornatã ducit, cuncta secundùm Deum agit. Ne vexes locantem operam suam: & mercedem operarij caue retardaueris, detinueriſve. Memineris quòd seruierint tibi: quare redde
Iacob. 5. & 1. Tim. 5. eis mercedem in tempore, & mercedem in tempore recipies.

121. Qui reprehenditur, & tacet in nequitia sua, iniuriarum memoriam abscondit in corde suo: at qui cum pace & mansuetudine respondet, immemor erit iniuriæ. Immorigeratus subsannat senes: at morigerus diligetur: & qui amat disciplinam, diligit vitam. Quemadmodum pruinæ & niues tabefaciunt herbas ac gramina: ita peccatum cor eius corrumpit, qui operatur illud. Et, sicut vireſcit ac germinat semen superueniente pluuia: ita refloreſcit cor hominis in operibus bonis.

122. Vir iracundus & vociferabundus, ad iuramenta procliuis est: qui verò quietem sectatur, intelligens est ac prudens. Quid porro est iracundia? Iracundia, perturbatio est impudens & inuerecunda, cui dolor succedit & pœnitentia: Tristitia cor deuorat incidentis in eam. Non afficias mœrore cor tuum: sed consolare te ipsum in Domino. Perfidia duplicitatem cordis generat: duplicitas autem cordis hæresim introducit: hæresim verò error sequitur. Qui igitur in errorem impegit; magna proclamet voce ad Principem Pastorum, & Saluatorem animarum nostrarum: vt conuertens, congreget ipsum in caulam ouium suarum.

123. Ne sis curiosus, chariſſime, dicens: quomodo istud, vel illud? sed crede Domino, & ipse mentem tuam illuminabit. Secundùm enim analogiam ac proportionem fidei, etiam gratia habitat in anima. Nam fidelis Dominus in omnibus
Psalm. 144. Iosue 6. verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis. Tubæ ductiles sonuerunt in castris filiorum Israël in deserto: at prædicatio Apostolorum apud omnes gentes audita est. Sicut tuba significationis: ita vir fidelis. Palmes Christi, vir qui agit ea, quæ fides docet. Quemàdmodum racemus in terram detractus, inutilis redditur: sic etiam mens atque cogitatio hominis rebus distracta terrenis, ad virtutem inepta efficitur.

124. Qui turbationes sectatur atque tumultus, subitò aduenient eius perditio, sciſſura, & contritio incurabilis: quoniam in omnibus iis lætatur, quæ odit Dominus: at qui pacem amat, possidebit pacem; manſuetudo autem viri, auersatur iracundiam. Si calumniam in te torqueri contigerit, & postea puritas conscientiæ tuæ apparuerit: ne ideo altè sapias, atque superbias: sed Domino in humilitate seruias, qui te ab hominum liberauit calumnia: vt non ingenti ruina corruas.

125. Sicut glandes nutriunt porcos: ita malæ cogitationes prauas nutriunt concupiſcentias. Sicut venenum aſpidum: ita se habet iracundia, & iniuriarum recordatio: quoniam & formam atque aſpectum immutat, & mentem conturbat, & neruos diſſoluit; & ad operandum imbecillitatem affert: at manſuetudo animi, & charitas, hæc cuncta à se proiicit. Quanam re iniuriarum memoria delebitur? commemoratione timoris Domini, ac diei mortis. Memorare, chariſſime, nouiſſima tua: & iraſci deſine. Mortem dum tecum cogitas atque expendis, ne elato ſis animo: adhuc enim modicum, & ad ſepulturam defereris: & hæc improba actio quid tibi proderit? Infirmum, chariſſime, ſuſtine: non enim qui valet, tua opera indiget. Nam ſcriptum eſt: Non egent qui ſani ſunt medico: ſed qui malè habent. Et: Vos qui firmiores eſtis, imbecillitates infirmorum ſuſtinete. *Matth. 9. Rom. 15.*

126. Si virum magna potitum dignitate ſuper terram conſpexeris; de hoc ne admireris: at magis illum ſuſpicias qui terrenam gloriam odit ac deteſtatur. Si in oculis tuorum fratrum, inſtar auri purus apparueris; tu teipſum vt vas inutile exiſtima: & ſuperbiam, Deo & hominibus deteſtabilem vitabis. Monachus iunior per cellas fratrum oberrans, non ſolùm otium addiſcit, ſed etiam vt nugator & curioſus, multa loquitur quæ non oportet: at qui vitam quietam in humilitate ſectatur, diligetur. Cum fratre malam famam habente noli vinum ſimul bibere: neque inſolenti homini applaudas atque immorigero: neque cum quoquam improperiis agas. Teipſum caſtum ſerua; fuge autem conuiuia: ne dolore affligaris in nouiſſimis tuis.

127. Si infirmus sis moribus: ne te ipsum alteri coniungas, mentis atque cogitationis infirmitate detento, hoc autem dico, non vt quempiam tanquam peccatorem abominer: sed ne fortè vtraque parte laborante ac malè habente, accipias tu detrimentum propter illum, ille propter te. Si autem vales exhortariae consolari alterum in Domino; accede, & mercedem inuenies. Si fratrem peccantem aspexeris, & postero die eumdem videris: ne ipsum vt peccatorem tecum reputes: ignoras enim an te absente, post lapsum bene operatus sit; & cum suspirijs, atque gemitibus, amarisque lacrymis Dominum placauerit. Quare oportet ab alijs iudicandis nos abstinere: decet autem vnumquemque nostrûm humiliare seipsum, secundùm eum qui
Psalm. 37. dicit: Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus graue, grauatæ sunt super me. Omnia ligna syluæ condensæ non sufficient igni: & caro non saturatur requie. Timor Domini paradisus deliciarum: vbi verò non est timor Domini, ibi vulpes habitabunt.

128. Si frater tuus oppugnatus, monache, profugerit ex monasterio, exieriſque ad requirendum ipsum, illo reperto, pacificè respondeo ei: vt non dolorem addas
Galat. 6. super dolorem animæ ipsius; considerans teipsum, ne & tu tenteris.

129. Si, chariſſime, artis medendi peritus sis, & morbis remedia adhibes: prudentem ac vigilantem te præbe, ne
Rom. 14. fortè dum alios curas, teipsum malè affectum demonstres, cùm dicat Apostolus: Non blasphemetur bonum nostrum.

130. Bona, frater, ieciſti principia? bene perficere contende: vt mercedem plenam recipias. Domine vniuersorum cor à subiectione & disciplina patris alienum ne de-
Psalm. 118. deris mihi, & cogitationes superbiæ repelle à me: Tu enim, Domine, increpasti superbos. Scriptum est: Con-
Eccli. 4. gregationi amabilem te facito, & magnati humilia caput tuum. Et de anima tua ne confundaris: est enim confusio adducens peccatum, & est confusio gloria, & gratia.

131. Ne commoueas fratrem aduersùs fratrem eius

per calumniam: non enim charitatis est concitare proximum ad perditionem animæ. Pacificus esto, vt filius Dei vocari promerearis.

131. Cupis diligi, chariſſime, dilectione Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti? omnem amicitiam deteſtare & auerſare carnalem, quæ hæc in ſe continet: gaſtrimargiam ſiue gulæ concupiſcentiam, vinolentiam atque ebrietatem, luxuriam, inuidiam, nequitiam, petulantiam atque laſciuiam, paſſionem ac perturbationem, oppreſſionem, triſtitiam, & his ſimilia: horum autem omnium finis, mors eſt. At quæ in Chriſto eſt dilectio, iſta complectitur: benignitatem, doctrinam ac diſciplinam, ſcientiam atque cognitionem: finis verò iſtorum, eſt vita æterna. *Rom. 6.*

133. Adhæreas, chariſſime, viro timenti Dominum, vt te timere Dominum edoceat: cum contemptoribus autem conuerſari non ames. Suſtine, dilecte, Dominum, vt ipſe te exaltet: nam gloria huius mundi non perſeuerat. Semper Dominum præ oculis habe, quoniam ſaluat ſperantes in ipſum. Vir armatus, formidabilis in bello eſt: & qui fide indutus eſt, inuiſibilibus inimicis tremendus. Vir demens ac ſtultus dicet: Quis me terrebit? at qui modeſtus eſt ac humilis, inuenitur prudens. Materia ignis, ligna ſunt: materia verò iræ atque furoris, ſuperbia. Vis mitigare atque lenire iracundiam? apprehende humilitatem, & in via manſuetorum atque humilium ambula. Si irritamenta atque exacerbationes inter fratres acciderint, ibi pacificator beatus: at qui eos ad contentiones accendit, haud impunis euadet. Lapis arenoſus, & anima infidelis, paulatim diſſoluentur: in viro autem fideli, cogitatio atque conſideratio erit immobilis. In viro manſueto & humili requieſcet ſpiritus ſapientiæ: diligit autem Dominus eos qui in ſapientia ambulant. *Eſa. 66.*

134. Vide, chariſſime, ne dum ampliores conſequi honores appetis, ignominiæ notam tibi contrahas. Honor verè eſt homini, cuncta ſecundùm Deum agere: at magna infamia præcepta eius tranſgredi. Paſtor temulentus, non ſaluabit oues ſuæ fidei commiſſas: & ſomnolentus facilè & ipſe à beſtijs capietur. Nam in manibus ebrij, ſpinæ creſcunt: anima verò continentis ac temperantis, aſſiduè

procidit Deo. Aurum non præbet patientiam; at fides eum firmat, qui possidet illam. Error viro, nescire scripturas: dupliciter verò errat atque decipitur, qui nouit eas, & contemnit.

135. Teipsum cohortare ac consolare, chariſſime, & patientem in omni tribulatione te præbe, ne fortè dum sæpius te alij hortantur ac consolantur, superbus efficiaris. 1. Thess. 4. Dicit enim Apostolus: Consolamini inuicem quotidie, donec conceditur appellari hodie: ne quis vestrûm fraude atque impostura peccati obdurescat. Participes enim Christi euasimus, si principium obtineamus. Initium porro omnis virtutis est fides.

136. Vitam virtutibus ornatam possidet monachus, qui patris admonitionem auscultat, eique morem gerit. Nudus efficitur monachus, qui inobedientiam viamque latam diligit. Diabolicum consilium est monacho, alienum appetere gradum: Captu facilis redditur monachus, rebus seculâribus implicatus. Vitam æternam mansuetus & tranquillus monachus possidebit. Sol & luna, & omnia astra super illis gaudent, qui rectè Domino Christo seruiunt. Thesaurum sibi ipsi in cælis comparat omnis, qui vitam sectatur quietam in charitate. Medicus passionum ac perturbationum efficitur, qui in veritate timet Dominum. Tanquam è specula prospicit, & superat prauas animi affectiones, monachus mitis atque mansuetus.

137. Populi laudabunt Dominum, in homine qui suam ipsius salutem non negligit; sed de suo ex hac vita exitu solicitè cogitat, & de hora illa quando coram formidabili illo Christi tribunali assistere debebit. Mansio & habitaculum fit sancti Spiritus, quicunque suam salutem amat. Templum efficitur Dei omnis qui continentiam, & castitatem diligit. Gladius contra dæmonem acediæ ac tædij, est mortis & æternorum tormentorum memoria. Non condemnat proximum suum prudens monachus atque intelligens. Multa experiri vult loca, monachus otiosus & pigritiæ deditus. Verbum vitæ æternæ concrederetur viro Christum diligenti. Frumentum mundum, est vir hospitalis.

138. Accusatio sui ipsius in omni tempore, purgatio est peccatorum. Patientiæ neruus est, temperantia & abstinentia,

nentia. Suam ipsius occidit animam, qui à mandatis Domini recedit: gaudium verò ineffabile possidebit omnis, qui ea in veritate obseruat. Psalle, charissime, spiritu, psalle & mente atque intellectu: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel & fauum ori meo. Principium & finis fidelium, est fides, spes, & charitas. Omnibus autem rebus grauibus atque molestis grauior ac molestior est pigritia & tædium, maximè verò si sociam habeat perfidiam: nam pleni sunt fructus eius veneno mortifero. *Psal. 118.*

139. Recordare, charissime, semper tremendi tribunalis Dei: & erit tibi firmamentum, & resistes eis, qui insidias parant animæ tuæ. Prudens monachus ad ministerium emissus, pro pace suam ipsius ponet animam: at qui demens est ac insolens, pugnas atque contentiones præparabit. Spiritum otij atque negligentiæ, curiositatis ac superfluæ anxietatis, ambitionis & dominandi cupiditatis, ne mihi dederis Domine Deus vitæ meæ: sed temperantiæ atque abstinentiæ, humilitatis, & patientiæ spiritum largire famulo tuo.

140. Meliores sunt sordes pedum in corde mundo propter virtutem, quàm puritatem prætexere, & corpus ablui affectu inordinato. Qui sanctè ac castè conseruat membra Christi, sanctificabitur: at qui corrumpit templum Dei, destruet illum Deus, ait diuina scriptura. Tanquam cani, acriter spiritui fornicationis resiste: & planè non patiaris te abripi cogitatione eiusmodi. Nam à scintilla ignis augetur pruna: & à cogitatione improba, multiplicabuntur concupiscentiæ prauæ. Excute memoriam earum, magis quàm grauem odorem cœni atque cloacæ. Quemadmodum incensum oblectat odoratum: sic & in castitate lætatur Spiritus sanctus, & in homine demoratur. Sicut sus delectatur volutabro luti: ita quoque dæmones in fornicatione gaudent, & immunditia. Lux magna & gaudium, pax & patientia, in castitate commorantur: at dolor & tædium, & somnus insatiabilis, & tenebræ densissimæ in fornicatione habitant. Dilige, monache, castitatem in charitate Christi: nam tuo viuendi instituto congruit, sicut ascia atque securis fabro. Frater quidam à fornicatione oppugnatus, increpans dæmonem, dicebat: Ad tenebras vade satana; an nescis, me *2. Cor. 3. 6. 2. Cor. 6. Eccli. 11. iuxta 70. 2. Pet. 2.*

quamuis indignum, gestare in me membra Christi? Et subitò ac è vestigio cessauit in eo ardor libidinis, quomodo si quis flans extingueret lucernam, ita vt ipse secum de hoc miraretur, glorificaretque Dominum. Magnus honor est castitas in charitate Christi: magna verò ignominia ac dedecus est fornicatio & inuidia. Itane te ipsum, frater, audacter comptum & ornatum reddere studes? Apostolum dicentem ausculta: Iuuenilia autem desideria fuge. An ignoras, quali cum hoste confligas? An nescis, graue & periculosum esse, alterius animæ aliquem laqueos nectere? Nunquid animo tecum perpendis, qualem putredinem atque corruptionem possidebunt, qui talia agunt? Et istud te nosse volo, quòd, tametsi externus homo ad pelliciendum comptus sit & elegans, habitaculum autem animæ sordibus contaminatum fuerit, non diu ea in illo durabit pulchritudo, quin corrumpatur: at si animæ pulchritudinem possederis, aliquid in exteriorem etiam hominem inde deriuabit, eaque tecum pulchritudo permanebit. Qui ornatu vestimentorum suorum delectatur, & repletioni ventris sui studet, variè oppugnabitur: at qui sobrium se præbet ac vigilantem, tremendus erit suis aduersariis.

2. Tim. 2.

141. Anima improba assentationibus effertur atque superbit; & contumeliis affecta furiosè mouetur & insanit: at bona, etiamsi blanditiis demulcetur, non lætatur, & contumeliosè excepta non irascitur. Taciturnitas iuueni, sicut equo frænum: at qui effrænatus est, incidet in mala. Sit timor Dei in corde tuo, charissime, sicut scutum in manu militis, excipiens in eo atque repellens in humilitate tentationes, quæ aduersùm te inferuntur à diabolo: vt instar pulueris comminuantur à facie tua inimici tui. Confide: non enim superari poteris, dum scutum atque armaturam eiusmodi tenes.

142. Qui non amat Dominum, exagitat œconomum, & exacerbat præfectum suum: at qui Dominum diligit, mandata eius obseruat. Ianitor sapiens, nouit respondere pauperi ac pusillanimi: insipiens verò, superbus erit. Tametsi, frater, nihil præbemus: at saltem bona verba des: considerans teipsum, ne tu quoque in eadem incidas. In omnibus enim, inquit Sapiens, operibus tuis memorare nouissima tua,

Eccli. 7.

& in æternum non peccabis. Ianitor piger magna damna patietur: qui autem ſpiritu feruet, ſibi ipſi coronam comparabit.

143. Fratres in ſynaxi atque conuentu conſtituti, ô monache, benedicunt & laudant Dominum, at tu foris mente vagaris atque diſtraheris, ignorans quòd damno te ipſum afficias. Dicito cogitationi tuæ: Nunquid, ſi nobis aliquid donandum eſſet ab aliquo, ſtuderemus ante omnes occurrere ac præuenire? Et ſi in mundanis atque carnalibus tantum ſtudium, quantò magis adhibendum in ſpiritalibus? Eſto feruens ſpiritu, Sanctorum inſtar; vt vnà cum eis in regno cælorum cohabitare ac conuerſari poſſis.

144. Qui verbis otioſis intentus operatur, ſubtrahetur operi; at qui ſanctos meditatur ſermones, ampliùs proficiet. Si inter operandum conturbet atque moleſtet te ſpiritus fornicationis, ne cuncteris ad orationem manus tuas extendere: ſin autem & vehementiùs in te irruat, etiam genibus flexis ora: & oratio fidei pro te decertabit atque intercedet. Ne obdormias, habens aliquid aduersùs aliquem: vt non tetra te phantaſmata ac ſomnia noctu exagitent. Non ſolùm deprimendus eſt aſpectus, ſed etiam cor, ne extollatur aduersùs alterum. Fratrem tuum à peccato libera: & te Dominus in die iræ liberabit.

145. Qui Dei causâ in cœnobio elaborat, neque ſeceſſum purgare aſpernabitur; non eſt enim quod ægrè ferri à pijs oporteat. Noli detrectare laborem dicens: ne fortè inde infirmitatem contraham; potiùs autem mente tecum perpende, quo pacto Sancti omnes perpeſſionibus atque ærumnis grati acceptique euaſerint Deo. Monachus piger nec ſibi eſt vtilis, neque proximo: impiger verò ſeniores ad virtutem excitat. Qui contemnit præfectum, peccat: at qui morem ei gerit in Domino; gloriam poſſidebit. Noli peruertere nouitium, & animam ſitientem ad Dominum: quoniam videbit Dominus, & non placebit ei. Filius improbus maledicet parentibus ſuis: & qui audiunt eum, condemnabunt ipſum. Immitis & abſque miſericordia eſt, qui malum reddit pro malo: at qui mala pro bonis retribuit, quid patietur?

146. Ne gaudeas aliena audire errata, vt non & tuum pec-

catum apud cunctos audiatur, atque innoteſcat. Qui ſilentium in menſa ſeruat, ſimilis eſt ei qui cum melle panem ſuum comedit: at qui ſermones multiplicat, etiam quieti deditum perturbat. Cum tranquillitate piſcem comede: & potus tuus imperturbatus ſit. Monacho otioſo non placebit ianitor fidelis: & qui perſequitur quod iuſtum eſt, non offendit proximum.

147. Comprime cogitationem ac concupiſcentiam tuam, chariſſime, antequàm ipſe per eam comprimaris: deducit enim ad profunda inferni eos, qui ſequuntur ipſam: quoniam non eſt menſura patientiæ, ſi cum charitate coniuncta eſt atque permixta. Domine rex, concede mihi, vt videam peccata mea: & non condemnem fratrem meum.

148. Si duo monachi nouitij cum Sene habitauerint, quis iſtorum duorum maior erit apud Dominum? qui ſeipſum fratri ſuo humiliarit in timore Dei. Verax quippe eſt, qui ait: Qui ſeipſum humiliat, exaltabitur. Qui duos habet nouitios, magna ſobrietate atque vigilantia indiget, ne fortè locum inueniens aduerſarius, aliquid de proprio in eis operetur atque perficiat. Cæterùm nouitius riſum, & licentiã atque impunitatẽ amans, perniciem & calamitatẽ ſibi ipſi conciliat. *Matth. 23.*

149. Ne delecteris ſcurrilibus, quæ non decent; ſed potiùs gratiarum velis actionẽ. Ne ſis inobediens, durus & contemptor: vt non & tibi ipſe noceas, & illis qui te audiunt. Si verè pius atque religioſus, & humiliseffectus ſis, profundet in te Dominus miſerationes ſuas. Audi, chariſſime, eum qui te corripit, admonetque in Domino, vt fructum Domino Deo tuo proferas. Time Dominum, & erit tibi murus; & in die obitus inuenies gratiam.

150. Ne ſecularem hominem mente tua ſpernas, monache: ſolus enim Dominus occulta cordis cognoſcit. Omnes honora propter Dominum, vt & te cunctorum honoret Dominus. Qui dimouere atque transferre voluerit petram, ſubtus ſubmittet ei vectem, non ſuprà; tunc enim facilè reuoluet ipſam: quod quidem humilitatis exemplum eſt. *1. Pet. 2.*

151. Cellam reliquiſti, monache, & ad ſeculum iterum vadis? non reformidas iniquitatem, & contradictionẽ atque obiectionem quæ aduersùm te in ciuitate fiet? Qui perfectè mundanam ſapientiã exuit, inuulneratus permanebit: at qui

non exuit, continuas plagas susceipit. Si acciderit angustiis premi monasterium vbi habitas, in iis quæ ad corporis necessitatem pertinent : ne ideo locum deseras, quia tunc multum operis in loco inuenies. Non placet impiis præfectus sanctus, nec iusto quodcunque iniustum.

152. Ignosce fratri tuo, si in te peccauerit : & Dominus indulgebit tibi errata tua, condonabitque peccata. Anteuerte in cella fratrem, à quo tristitia atque molestia affectus es: & condole ei in puro corde propter eum qui ait; Non solùm vsque septies dimittendum esse fratri, sed vsque septuagies septies. Suscipe pœnitentiam fratris, charissime, tanquam à Deo missi, vt non aspernari videaris eum qui misit. Et si ad iracundiam prouocaueris ipsum; pacem ama & sanctificationem, vt dignus conspectu Domini Dei efficiaris. Ne irruas in fratrem tempore tribulationis ipsius : & non adijcias dolorem super dolorem animæ eius. *Matt. 6. 15.* *Matth. 18.*

153. Laboriosus ac diligens præfectus, est fratrum recta & ordinata dispositio : & senes prudentes, iuuenum sunt consolatio & cohortatio. Maledicentibus & obtrectantibus non est habenda fides : nam frequenter ex inuidia calumnia struitur : quare potiùs quæ veritatis sunt, indagare oportet. Temerarios atque rebelles refrænare conuenit, & reprimere eos qui seditiones moliuntur : vt fraternitas pacata & imperturbata remaneat. Si fratres aliquos videris in malo concordes, ne ipsorum communices mordinatæ ac dissolutæ vitæ : sed euitans eos, ingredere cellam tuam, memor illius qui dixit : Seruum Domini non oportet litigare. At si fratrem conspexeris pusillanimitate aut infirmitate aliqua detineri, huic compati expedierit. Iustitia exhilarabit cor exercentis eam : & qui diligunt Dominum, hæreditate possidebunt illam. *2. Tim. 2.*

154. A scurrilibus, frater, caueas, ne fortè impudentem te efficiant : impudentia autem mater est intemperantiæ atque lasciuiæ. Ne per cellas fratrum oberres, vino æstuans : ne fortè tuas subitò diuitias perdas temperantiæ atque continentiæ. Ne sis memor iniuriarum apud fratrem tuum, nam scriptum est : Viæ eorum qui reminiscuntur iniuriarum, in mortem sunt. Non vales ferre iniuriam atque contume- *Eccli. 10. Leuit. 19.*

Prouer. 12. secund. 70. liam? sile, & quiesce. Non potes videre quempiam te respicientem? neque tu quemquam respexeris. Ne consenseris ei, qui talia tibi suggerit. Quousque patieris te inseruire atque obsequi singulis fratribus? Dicamus autem ad eum; Hodie studeo liber fieri, & die crastino, Domino curæ erit, Matth. 6. Ipse enim dixit: Nolite soliciti esse in crastinum.

155. Beatus qui bonum reperit comitatum, & propriam odit voluntatem. Opus tuum citra fucum perage, frater; sic enim decet fideles, vt & gratiam in tuis laboribus inuenias. Ne vinum ad ebrietatem bibas, erubescens facie; tunc enim magna tibi erit ignominia ac pudor, quando vt ebrius ductus fueris.

156. Quemadmodum torques aureus in collo viri: sic monachum pietas decet atque religio. Quemadmodum mel dulcescens in ore viri, ita diuini sermones in anima timente Dominum. Senes sapientes, firmamentum sunt fratrum: at insipientes, contentiosi erunt. Coram Deo & hominibus exosa est superbia: eos verò qui humilitatem amant, exaltat Dominus. Portus serenus ac tranquillus, est locus bonis regulis directus; quibus autem deest gubernatio, vt Ephes. 6. & Coloss. 3. folia decidunt. Oportet ministrum obsequi & seruire ei, cui ministrat, sicut Domino, & non hominibus, à quo etiam mercedem accipiet; eumque cui ministratur, humiliter ferre oportet, tanquam si ei à Domino ministraretur.

157. Comedisti panem, & repletus es, da gloriam ei, qui te saturauit, Deo. Si verò paulisper expectare ventrem velis, etiam da gloriam ei, qui te confortauit, Deo; & ne dixeris coram omnibus: Non comedi, nisi tantillum panis, Quid igitur arrogas tibi ipsi; vel eos qui comedunt, & gratias agunt, condemnas?

158. Sustine Dominum in die tribulationis, vt te protegat in die iræ. Non rideas super afflicto, neque gaudeas de peruerso: ne fortè irascatur tibi Dominus, & non inuenias auxilium in die tribulationis. Ne fratres persequaris causâ ambitionis: nam nisi ex Deo sit consilium istud, non subsi- 1. Reg. 10. iuxta 70. stet: at si ex Deo est, etiamsi in vasis occultatus fueris sicut Saul, inde te assumet Dominus, & ducem atque præfectum te constituet in populo suo. Quis non ingemiscat super hisce? quippe qui, cùm ne vnam quidem adhuc solitariæ vitæ

virtutem demonstrare possimus, præfecturas sectamur: quare & nos etiam in continenti constituti, naufragium confestim patimur. Et hoc, nunquid ex inobedientia nostra atque insolentia: remigare enim antequàm sciamus, gubernare tentamus.

159. Quis deterior eo, qui cùm aquam dulcem habeat, animam sitientem non potat? aut quis inuidentior eo, qui cùm librum vtilem teneat, fratri suo ad ædificationem commodare eum recusat? Quis porro segnior eo, qui cùm sitibundus prope fontem sedeat, manus tamen non extendit, vt sumptâ aquâ sitim restinguat? Aut quis negligentior eo, qui librum vtendum accepit, & legere illum omittit? Adiuua illum qui rogat vt discat literas, legensque magnalia Dei, benedicat ac laudet admirabile nomen eius: & ipse tibi mercedis erit retributor.

160. Segni ac pigro monacho negligentia obsistit: habenti autem patientiam superbia repugnat: at qui in veritate amat Dominum, vtrumque repudiat. Monachus piger multa patietur damna: at qui sobrius est & vigilans, nullam horam contemnet. Monachus piger & contentiosus nullo erit in pretio, quoniam exacerbator est. Monachus inobediens multa explorabit loca, at qui humilis est corde, submittet se in Domino. Nouitius prudens atque intelligens suis obediens est superioribus in Domino: at inobediens, ignominiâ notabitur. Qui corporis sui castitatem seruat, suspicietur à multis: at qui eam contemnit, à pluribus coarguetur.

161. Considera, chariſſime, mensuras cuiusque eorum qui sub obedientia viuunt, propter illum qui ait: Qui autem fructum fert, & facit, alius quidem centesimum, alius sexagesimum, alius verò tricesimum. Monachus ventri deditus, ieiunium, malum atque infaustum diem denominat: at temperantiæ studiosus, non ægrè fert neque tristatur. Caue re aliqua proximum offendas: sed in omni conuersatione tua bene compositum atque instructum te præbeas. Vir insolens explorat vicinum suum: at qui in luce ambulat, malum non cogitat. Qui diligit Dominum, non exacerbat proximum: sed obseruat seipsum. Propter eum qui dixit: Quæcunque vultis vt vobis faciant homines, & vos *Matth. 13.* *Matth. 7.*

similiter facite illis. Hæc est enim lex & Prophetæ.

162. Laboribus te exerce, & labora in hyeme ac tempestate, monache: vt in vitæ portum ingressus, exhilareris. Fratres negligentiores aduersùs diligentiores armat inimicus: qui autem seduli magis sunt atque industrij, per negligentiores opificium inueniunt, perferentes eorum infirmitatem propter Dominum. Qui misericordiam exhibet proximo suo, etiam misericordiam à Domino inueniet; Iudicium enim sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam. Ne consentias fratri tuo in peccato; quin potiùs eum ab illo eripe ac libera, vt saluetur anima vestra in Domino. Timor Dei præ oculis tuis sit omni tempore: & pec-
Prouer. 27. catum in te non dominetur. Caue dixeris: hodie pecco, & cras pœnitentiam agam: non enim securus es de crastino; at hodie pœnitentiam agamus, & de crastino curæ erit Domino.

163. Est aliquis obambulans, qui dum audit vocem ac signum ad orationem, assumit opus manuum: at tu, charissime, vide ne synaxim negligas: vt oculus mentis tuæ illuminetur. Dedecus est ei, qui os impudens possidet: at qui timet Dominum, in veneratione erit. Toto corde tuo in Domino confidito: & omni tempore gratiam inuenies. Si expectaueris ac sustinueris ipsum; gratiam inuenies, & non perdes mercedem tuam. Siphones adhibentur in die incendij; & lacrymæ, tentationis tempore. Aqua extinguit flammam in domo accensam, & lacrymæ in oratione concupiscentias prauas. Sicut palma in ripis germinans: ita charitas atque concordia fratrum, in Domino. Qui maiores honorat, à minoribus exhilarabitur: & in die orationis eius exaudietur.

164. Si fratri tuo aliquid vtendum dederis, & ille differat restitutionem; poteris ei semel in memoriam reducere: nam sæpe obliuio accidit. Sin autem tu quidpiam à fratre tuo commodato acceperis, & ille verecundiâ ductus, non te commonefacit: tu tamen tanquam Deum timens, ne suis
Rom. 13. eum priuaueris. Quoniam scriptum est: Nemini quidquam debeatis, nisi vt inuicem diligatis. Cunctas res corruptibiles pro nihilo ducere oportet, fratres: solam autem vitam æternam sibi vindicare & magni facere conuenit. Si quæ tibi procuratio

procuratio commissa sit; caue salutem tuam neglexeris, excusationes prætexens in peccatis. Nam & Ioseph Patriarcha curauit negotia in Ægypto, & non vnius duntaxat domus ac familiæ curam suscepit, sed totius etiam terræ Ægypti, & non declinauit à via veritatis, & Dominus gloriâ & honore decorauit illum. Si anima tua sana & integra fuerit ad Dominum, in omnibus fructum atque vtilitatem capies. Si negotiatorem videris, dic intra teipsum: ô anima, iste temporariarum rerum, cupidus tanta suffert, vt caduca ac momentanea sibi congreget: tu verò æterna, & nunquam pertransitura negligis? Si viros aliquos litigantes aspexeris, dic intra teipsum: Anima, isti ob rem nullius pretij atque vtilitatis tantopere inter se contendunt, ac litigant: at tu decem millium talentorum cùm sis debitrix, non procidis Deo sicut oportet, vt peccatorum remissionem consequaris? Si aliquos fabricantes domos ex luto conspexeris; tacitus tecum dicito: & hi, ô anima, in luteis domibus extruendis magnum studium adhibent; vt opus perficiant: tu verò æterna tabernacula contemnis? Et ne sigillatim multa percensentes, protrahamus sermonem: si quid eiusmodi perspexerimus in vita, mundanas cogitationes, & secularia consilia in spiritualia commutemus: & planè vtilitatem aliquam consequemur, diuinâ nos adiuuante gratiâ. Gen. 41.

165. Quid porro est monachus? Similis est monachus viro ex alto demisso, qui funem excelso interuallo pendentem arripit, & se illi appendit; & indesinenter pro auxilio ad Dominum clamat, sciens se, si defecerit, vsumque vtriusque manus perdiderit, præcipitem illico ruiturum & morituru. Apprehende vitam æternã monache, ad quã vocatus es, & bonã quã professus es confessionem, ac pactum corã multis testibus serua; adhuc enim modicũ restat temporis, & veniens veniet, & non tardabit. Propterea enim quòd exiguã tribulationem sustinere propter Dominũ nolumus, sæpe vel inuiti in varias grauesque tribulationes incidimus. Et quia propriam voluntatem amore Domini relinquere nolumus, nobis ipsi detrimentum animæ conciliamus. Et quoniam ægrè ferimus, nos in obedientia & contemptione versari propter Dominum; nos ipsos iustorum consolatione priuamus. Et quia morem gerere recusamus admonitionibus at- Abac. 2.

que consiliis eorum qui nos monent propter Dominum: nos ipsos improbis dæmonibus deridendos præbemus. Et quoniam in virga disciplinam non recipimus: lebes nos excipiet, vbi non erit qui consoletur.

Ierem. 9. 166. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & vultum hilarem ad eos qui extrà sunt? *Eccle. 2.* & plorabo die ac nocte peccata mea. Dixi risui: longè recede à me; & lacrymis: accedite ad me, quoniã multa peccata mea valde, coram Domino: & delictorum meorum non est numerus. Nostis tres esse lacrymarum differentias in hominibus; sunt enim lacrymæ quædam rerum apparentium: & eæ amaræ valde sunt & vanæ; & sunt lacrymæ doloris ac pœnitentiæ, quando anima æternis perfrui bonis desiderat: & illæ sunt dulces & vtiles vehementer; & sunt lacrymæ quædam impœnitentiæ; vbi fletus est & stridor dentium: & hæ acerbæ valde sunt & inutiles: nihil enim proficiunt tunc, quando non est ampliùs tempus pœnitentiæ. *Luc. 13. 16.*

167. Sobrius & vigilans esto, chariſſime: vigilantem, inquam, te præbe in iuuentute tua: vt probatus iuueniaris etiam nouiſſimis tuis. Et non confidas teipsum improbo hosti, suggerenti fraudulentas tibi cogitationes, dum dicit: Adhuc iuuenis es, & plures alij vitæ tuæ superſunt anni: quare nunc lætare, & animam tuam mœrore ne affeceris: senectutis autem tuæ tempore pœnitentiam agere oportebit. Nonne adhuc cognoscis, frater; (neque enim, tametsi velut insipiens esses, ignorare deberes) quòd ipse te in hisce seducat atque decipiat? Si enim dum adhuc iuuenis es, & in ipso flore & feruore ætatis versaris, quando omnem sufferre laborem atque exercitationem potes, pœnitentiam non agis, nonne, si consenueris, imbecillitatem senectutis prætexes? Sin verò, & in ipso iuuentutis tuæ flore anticipatus fis; quid facies? Relinque igitur viam inimici, chariſſime, *Matt. 24. 25.* & vocem audi veri Domini, dicentis: Vigilate ergo, & orate, quia nescitis diem neque horam.

168. Domine Ieſu Chriſte, Rex regum, & Dominus dominantium, qui habes potestatem vitæ & mortis, qui incerta & occulta cognoscis, quem nulla latet cogitatio atque sermocinatio, ab occultis meis munda me: quoniam malum coram te feci. Ecce enim dies mei deficiunt, dies, inquam,

& dies; & peccata mea multiplicantur. Tu Domine Deus ſpirituum, & omnis carnis, qui exploratam magnam corporis & animæ meæ infirmitatem habes, præbe robur imbecillitati meæ: & ſuccure mihi miſerò. Tu enim noſti, quòd tanquam prodigium factus ſum multis: ſed tu adiutor meus fortis. Da mihi Domine cor gratum, quo ſemper memoriâ recolam cuncta beneficia tua, optime Domine. Et ne memineris multorum peccatorum meorum: verùm obliuioni ſcelera mea atque delicta trade. Ne deſpexeris, Domine, preces mei peccatoris: ſed quemadmodum hucuſque tua me protexit gratia: ita in finem vſque, eam à me ne abſtuleris. Ipſa enim ſapienter me edocuit intelligere iſta: & beati qui cuſtodiunt vias eius: quoniam erit ipſis in coronam gloriæ. Confiteor tibi Domine, & collaudo indignus ego te, qui miſerationum tuarum in me multitudinem demonſtraſti: quoniam protector & auxiliator factus es mihi, in nomine magnificentiæ tuæ benedicto in ſecula. Tu enim ſolus es Dominus: Tibique maieſtas conuenit & gloria, optimo & miſericordiſſimo Domino Deo noſtro.

169. Doce, chariſſime, fratrem tuum viam, non quæ abducat in ſeculum: ſed quæ in regnum introducat cælorum. Dominum autem time omnibus viribus tuis: & noli æmulari opera impiorum; quoniam ignis eorum non extinguetur; & vermis ipſorum non morietur. Beati enim omnes qui timent Dominum, & ambulant in viis eius: quoniam in regno cælorum commorabuntur in ſeculum ſeculi: & ineffabilium atque inenarrabilium bonorum deliciis perfruentur cum omnibus Sanctis, qui à ſeculo complacuerunt Patri principij experti, & Filio, & Spiritui ſancto. Amen. *Eſa. 66.* *Pſal. 127.*

S. P.

EPHRÆM

APOPHTEGMATA.

1. NITIVM fructificationis, est flos: & principium humilitatis, est obedientia in Domino. Fructus verò obedientiæ, est longanimitas: Longanimitas autem, charitatis fructus est: at charitas, perfectionis vinculum existit. Perfectio autem, obseruatio mandatorum Dei. Præceptum porro Domini lucidum, illuminans oculos. Ceterùm oculi illuminati, iniquorum vias effugiunt. Sit ergo tibi humilitas, sedes responsionis, & loquelæ pallium. Loquela autem clara fit in salutatione, in charitate Christi. Ait enim Saluator: Estote perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est. Vnde enim clara esse queat superbia, quæ est ex inobedientia, nec vult esse in potestate cuiusquam, neque obtemperare: sed suo sensu duci? Humilitas verò obediens est, tractabilis, ac persuasu facilis, mitis, honorem paruis æquè ac magnis deferens. Quam qui possederit, credo eum à Domino mercedem accepturum, simul cum vita æterna.

Psal. 18.

Matth. 5.

2. Si binivnam eandemque cellam inhabitaueritis, diligenter vobis ipsis attendite, scientes Dominum esse in medio vestrûm. Ipse enim dixit: Vbicunque fuerint congregati duo aut tres in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum. Et si verò nos velut indigni, non videmus ipsum: ipse tamen, quia Deus, etiam cogitationes ac opus cuiusque nouit, & intuetur. Cui gloria in secula. Amen.

Matth. 18.

3. Audimus loquentem Sapientiam: Homini fornicario omnis panis dulcis, non fatigabitur transgrediens vsque ad finem: Homo qui transgreditur lectum suum, dicens in animo suo: Quis me videt, tenebræ circundant me, &

Eccli. 23. vers. 20.

parietes cooperiunt me, & nemo circunſpicit me, quem vereor? delictorum meorum non memorabitur Altiſſimus. At contrà, hominis oculos timet: nec intelligit infinitis partibus oculos Domini lucidiores eſſe ſole, circunſpicientes omnes vias hominum, & profundum abyſſi, & hominum corda intuentes in abſconditas partes. Domino enim Deo, antequam crearentur, omnia ſunt agnita: qui etiam poſtquam ſunt procreata, intuetur omnia; atque iſte in plateis ciuitatis vindicabitur, & vbi non putauit apprehendetur.

4. Dilecte frater, ſi pietatis ac religionis tibi ſtudium delegeris; attende, ne fortè malignus ſub pietatis prætextu, alienam tibi cogitationem ſuggerat atque inducat; id eſt, inanis gloriæ atque ſuperbiæ: vt dum non vis cum fratribus laborare & exerceri. Operare igitur ſicut & ceteri confratres tui concorditer, pietatemque ſerua: nam pigritia pietatem euertit, nomenque contumelioſum ſuo domino affert. Coniunge ergo pietati diſciplinam cum ſcientia; & verus religioſus eris.

5. Chariſſime, ſi tibi humilitatem comparaueris, diligenter attende, ne fortè per inſidias, in viam te alienam tranſmutet inimicus, dum aliquid ſuorum ipſe ſuggerit. Sicut ait Sapientia: Non dicas, à Deo abſcondar, & ex ſummo quis mei memorabitur? In populo magno non ero in memoria: quæ eſt enim anima mea, in tam immenſa creatura? Is verò adiungit, cùm dicat: Ecce cælum cæli Domino, abyſſus, & vniuerſa terra, in viſitatione eius commouebuntur, montes ſimul & colles, & fundamenta terræ, cùm conſpexerit illa, tremore concutientur. Oportet ergo humilitati fidem coniungere, vt humilitatis ſulcos rectos efficere poſſis. *Eccli. 16.*

6. Frater quidam ingreſſus eſt cœnobium, cupiens fieri Monachus, traditusque eidem eſt cellæ cum Seniore. Et poſt aliquot dies à cogitationibus impugnatus, dixit: nequeo cum hoc fratre manere. Alius ergo frater admonebat eum, dicens: an ſi incidiſſes in barbaros, traditusque alicui barbaro eſſes, dicere poſſes: nolo cum illo verſari? Et hæc audiens frater, compunctuſque verbis iſtis, pœnitentiam egit, dicens: Ignoſce, obſecro.

7. Dixit rursus: Qui cupit fieri Monachus, nec potest contumelias ac contemptiones, & pœnas sufferre; nequit esse Monachus.

8. Si quis solitariam vitam amplexus sit cogitatione simpliciori, conatur ei inimicus libertatem & impudentiam adiungere. At si pio ac religioso animo ad monachatum venerit, suggerit etiam huic, & siquidem sit iuuenis, per speciem pietatis suppeditat studium & alacritatem ad ea exercenda, quæ præstare non possit. Qui autem verè timet Deum, neque à prima cogitatione neque à secunda se abripi patietur. Si verò etiam dæmonum fraude præoccupatus fuerit, timor Domini, quem in veritate dilexit, cor eius illuminabit, vt ambulet per viam rectam. At qui impudens est, nondum credit fore iudicium: sicut neque superbia elatus & arrogans, & non propter Deum pietatem ac religionem colens, magnum quippe seipsum existimat. Si ergo te turbet ægritudo propriæ existimationis, dic ad impugnantem te: longè recede à me, cogitatio nequam. Quis ego sum, aut quam virtutem excolenti mihi, eiusmodi suggeris? Sanctorum alij lapidati sunt, alij secti sunt, alij tentati sunt, alij in occisione gladij mortui sunt. Sed quid dico de hominibus, iisdem affectibus obnoxiis: quando ipse vniuersorum Dominus Crucem propter nos subiit, confusione contempta? Ego autem qui ætatem omnem in peccatis traduxi, quid in die iudicij respondebo? Et sic à te superbiam fugabis. Si autem & bene egeris, hoc non propriis ascribendum viribus puta secundùm illius dictum: Non ego autem, sed gratia Dei mecum. Si porro etiam impudentia te vexet; opera tua atque peccata tecum expendens, dicito: Tantis ego malis sum obnoxius, & quo pacto audebo aperire os meum: Domino dicente, quòd etiam de verbo otioso reddituri sint rationem homines in die iudicij? Conuenit igitur procidere Domino, secundùm eum qui ait: Domine omnipotens, Deus Patrum nostrorum Abraham, Isaac, & Iacob, iustique seminis eorum. Qui fecisti cælum & terram cum vniuerso ornatu eorum. Qui calcasti mare verbo iussionis tuæ, qui claudens abyssum, sigillasti eam terribili & glorioso nomine tuo. Quem cuncta reformidant, ac tremunt à facie virtutis tuæ: quia immensa est magnificentia gloriæ

Heb. 11.

1. Cor. 6 15.

Matth. 12.

tuæ, & ingens ira comminationum tuarum super peccatores; immensaque ac imperuestigabilis promissionum tuarum misericordia. Tu enim es Dominus solus altissimus, misericors, longanimis, & multæ misericordiæ, ac super hominum malitia dolens. Et tu, Domine Deus, iustus cùm sis; non posuisti pœnitentiam iustis, Abraham, Isaac, & Iacob, qui non peccauerunt tibi; sed super me peccatorem pœnitentiam posuisti; quia peccaui super numerum arenæ maris. Multiplicatæ sunt iniquitates meæ, Domine, multiplicatæ sunt iniquitates meæ; & non sum dignus fixis oculis intueri atque conspicere altitudinem cælorum, & quæ sequuntur, vt & timor ipse atque obsecratio repellant à te impudentiam.

9. Frater quidam vanis impugnabatur cogitationibus, quasi iam aliquem in virtute feciſſet progressum. Qui cùm vellet superbiæ cogitationem superare, sub leberem succensam subiiciebat manum, sic secum loquens: Ecce ardes, noli amplius superbire. Videmus enim quòd cùm tres pueri in medio ardentis flammæ consisterent, nullus eorum elato corde fuerit, sed multa cum humilitate Deum collaudantes, glorificarunt in medio fornacis, dicentes: In spiritu humilitatis, & animo contrito suscipiamur à te, Domine; tu autem in relaxatione ac remissione superbis & extolleris: atque ita superbiæ cogitationem ac dæmonem superabat. *Daniel. 3.*

10. Si inuentus fuerit homo frater spiritalis & laboriosus, atque abundantiùs ac diligentiùs virtutes excolens: nemo ipsum contemnat: sed tales complecti oportet: quoniam & Deo accepti sunt, & colloquio vtiles, persuadeantque id vobis duo illa castra, Hebræorum nimirum & alienigenarum; ac Dauid cum Goliath in singulare certamen descendens. Simulque qui naufragio maris perierunt, & qui saluati sunt propter iustum inter eos repertum; sicut scriptum est: Ne timeas, Paule, Cæsari te oportet assistere: & ecce donauit tibi Deus omnes, qui nauigant tecum. *1. Reg. 17* *Act. 27.*

11. Frater quidam, dum de exeundo cœnobio impugnaretur, cùm is sanctum habitum accepisset; adducebant ei cogitationes exemplum eiusmodi: Considera, inquiunt, horti olera, & vide quòd nisi ex areola plantas extraxerit,

qui hunc excolit, alioque in loco inſeruerit; in altum non excreſcent. Frater ergo cogitationi reſponſum dabat tale: Nunquid penitus euellit hortulanus ex area quæ in ea ſata ſunt? Nonne ſinit in area, reſpondebat, quæ nutrire potuerit? Veruntamen quæ euelluntur non ita ſunt in tuto, vt ea quæ in loco remanent. Eſto igitur & tu vnus ex iis, qui non euelluntur: atque ita cooperante gratia, vincebat cogitationem.

12. Chariſſime, ſi in cœnobio vitam quietam delegeris: vide ne fortè iniiciat tibi cogitatio verſutiam, quæ amaritudinem augeat, dum tecum cogitas & dicis: multa quidem mercede hîc dego, at cibus meus nullus eſt. Ne igitur propter eſcam relinquas opus Dei. Nam ſi eiuſmodi cogitas, non ampliùs ſecundùm charitatem ambulas: quin potiùs ſalutarem audiamus vocem, quæ dicit: Quis putas, eſt *Luc. 12.* fidelis diſpenſator & prudens, quem conſtituit dominus eius ſupra familiam ſuam, vt det illis in tempore tritici menſuram? Beatus ille ſeruus, quem cùm venerit dominus ipſius, inuenerit ita facientem. Verè dico vobis, quoniam ſupra omnia quæ poſſidet, conſtituet illum. Quòd ſi dixerit piger ſeruus ille in corde ſuo, moram facit dominus meus venire: & cœperit percutere ſeruos & ancillas, & edere & bibere, & inebriari: veniet dominus ſerui illius in die qua non ſperat, & hora qua neſcit & diuidet eum: partemque eius cum hypocritis infidelibus ponet. Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Relinquamus igitur Domino cuncta, *Matth. 16. 25. Rom. 2.* & non iudicemus; neque acerbiùs exigamus à conſeruo noſtro, quem communis Dominus conſtituit diſpenſatorem. Omnes enim ei rationem reddituri ſumus; reddetque ſingulis ſecundùm opera ſua.

13. Frater quidam dixit: Precabar Deum, vt gratiam largiretur operi manuum mearum, totumque ex eo cœnobium ſiue monaſterium nutriebatur. Nonne gaudium mihi in hoc erat?

14. Oeconome, Apoſtolum dicentem audiſti: Qui præs *Rom. 12. 1. Tim. 4.* in ſolicitudine. Et: Nemo adoleſcentiam tuam contemnat. Vide ergo ne fortè ſenſualiter adhortationibus vtaris. Ait enim alibi: Neque vt dominantes in clero, ſed formæ facti gre- *1. Pet. 5.* gis, & cùm apparuerit Princeps paſtorum, percipietis immarceſſibilem

marcessibilem gloriæ coronam. Rursusque dicit: Imitatores mei estote sicut & ego Christi. Superbia enim fidelibus est inimica, secundùm illud: Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. 1. Cor. 11. Iacob. 4.

15. Charissime, si spiritus acediæ molestus tibi fuerit, ne te abstrahat acediæ tædiique cogitatio: sed in loco, quo te constituit Deus, persiste; memor desiderij quod erga Deum habebas, quando ab initio ad ianuam Monasterij adueneristi: idemque desiderium vsque ad finem retineamus; ne fortè superueniat nobis, quod dictum est: Et comedit Iacob, & saturatus est; recalcitrauitque dilectus, incrassatus, impinguatus, dilatatus: & dereliquit Deum factorem suum, & recessit à Deo salutari suo. Sustine igitur Dominum interea, quemadmodum pugil vincens percutientes ipsum, per patientiam. Qui enim sustinuerit vsque in finem, hic saluabitur. Deut. 31. Matth. 10. 24.

16. Frater quidam erat principia iaciens in cœnobio, & semper tacebat, loquendi libertatem sic sibi adimens. Dicebantque de eo commilitones atque connouitij: videndum ne fortè non ex religione atque modestia taceat: aut potiùs, quia loqui nesciat: alij verò dicebant, minimè, sed dæmonem habet. Quæ cùm audiret frater, non respondit ijs: sed gloriam in corde suo dabat Deo.

17. Frater quidam dixit: Hanc rationem cogitandi petij à Domino: vt cùm frater meus rem egerit, tacita mecum cogitatione dicam: hic est Dominus tuus, illum auscultа. Et si alius frater, dicam iterum: hic Domini tui frater est. Sin alius, denuo dicam: audi filium Domini tui. Sicque cogitationibus inimicis resistens, quietè, faciebat opus suum, gratiâ cooperante.

18. Facientibus aliquando fratribus de nocte accessorium quoddam opus; quidam eorum frigore vexatus, rediit ad cellam suam: alius autem obmurmurauit ei; miserunt ergo fratrem qui accerseret illum: abiensque frater ab iis missus, reperit eum grauiter laborantem. Cui ipse: Scisciantur fratres, quo pacto valeas, & de opere tuo ne sis solicitus, nos pro te laboramus. At ille: admoneatur charitas vestra; quòd & ego vnà vobiscum cupiebam laborare, sed infirmitate mea impedior. Reuersusque ad eos qui miserant

ipsum, retulit iis contento & graui morbo laborare fratrem, dixisseque sibi, quòd & ipse vnà cuperet intendere operi.

19. Frater quidam iactis principiis in cœnobio, impugnabatur à cogitationibus, causâ laboris. Respondítque dicens: Serue nequam, venditus es; & quid poteris efficere amplius? Et præbebat ipsi consolationem Dominus.

20. Comedentibus aliquando fratribus, surrexit frater qui vas vinarium daret; in quo aqua nimis calida cum vino permista manum Senis adussit. Dixitque Senex: Combussisti me, fili. Vt ergo ad cellam suam frater abiit, seipsum verberauit, dicens: Nonne si viri alicuius austeri seruus esses, & hoc feciisses, non è vestigio ille carnes tuas plagis excepisset? Ne igitur teipsum neglexeris vsque in finem.

21. Beatus ille Monachus qui seruat mandata Dei, & trium istorum satagit: vt scilicet, vacet orationi, operi, & meditationi. Scriptum enim est: Vacate & videte, quoniam ego sum Deus. Et alibi: Pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea. Ac rursus: Et in lege eius meditabitur die ac nocte.

Psalm. 45. *Psalm. 87.* *Psal. 1.*

22. Si videris fratrem suam negligentem salutem, ne scandalizeris super fratris socordia: sed neque imiteris ipsius ignauiam. Te ipsum castum custodi. Si verò alter alterius onera non portamus, quo pacto gratiam inueniemus coram Domino. Hoc studeamus, ne offendiculum fratri ponamus ac scandalum: Verè enim qui in nulla re fratrem suum scandalizauerit, magnus vocabitur in regno cælorum.

23. In quocunque tandem loco resederis, vide ne salutem tuam neglexeris. Scriptum quippe est in lege Moysis: Si venundatus tibi fuerit frater tuus Hebræus aut Hebræa, seruiet tibi sex annis: & septimo, dimittes eum liberum abs te. Si autem dicat ad te: Non exibo à te, quoniam dilexi te, & vxorem tuam: quoniam bene ipsi est apud te, assumes subulam, & perforabis aurem eius, & erit tibi seruus in æternum: & ancillæ tuæ similiter facies. Monache, renuntiasti vitæ mundanæ, emissus es liber, Christus te libertate donauit: noli amplius diligere seruitutem vanissimi seculi, vt non fiant nouissima tua peiora primis. Verùm seruiamus ei,

Exod. 21. *Deut. 15. iuxta 70.*

qui libertate nos donauit, Christo. Quoniam ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

24. Charissime, si in loco celebri resederis, vide ne cogitationibus vincaris superbiæ: neque mente spernas fratres, tanquam ex miserando cœtu constarent. Solus enim Dominus nouit occulta cordis. Ne tu quidem in foliis arboris elatus inueniaris, illi autem fructus tenentes. Quin potiùs, quanto pluris es; eò magis teipsum humilia: & inuenies gratiam coram Deo. Quoniam magna est gloria Domini, & ab humilibus glorificatur.

25. Charissime, si sub obedientia Patris alicuius spiritalis sederis, caue tibi ipsi terminum imponas, dicens: Impossibile est hoc, vel illud agere. Nam si non feceris, rursusque si coactus egeris, inobedientiæ notam atque iudicium non effugies. Quare diuinæ teipsum gubernationi relinquas oportet. Non enim eædem in anima cogitationes perseuerant. Sin autem acciderit imperari quid nobis vltra vires, non iracundè Præfecti resistamus imperatis: sed deprecatione atque obtestatione, submissa voce Præfecto, quòd supra vires sit, denuntiemus. Resistamus autem peccato viriliter vsque ad sanguinem.

26. Oportet autem Præfectos diligenter considerare singulorum subditorum mensuras, memores Domini dicentis: In fructificando alios dare fructum centesimum, alios sexagesimum, alios autem triceſimum: vt vnusquisque in suo ordine placeat Deo.

27. Frater, si egressus cœnobio, solitariam mansionem elegeris, & post multum temporis reuertaris vnde exieris: sic cogitationem & animum demitte, quasi nunc primùm monasticam vitam ducere incipias, & obtinebis requiem. Et non ad diem duntaxat pietatem colas, & postea absque ea viuas, sed omni tempore humilitatem tibi sociam adhibe, & inuenies requiem.

28. Tale quid inter fratres accidit: si pietate frater profecerit, alium fratrem ex negligentioribus qui molestet eum, parat inimicus: subornat autem & quieti vacantem, vt ei pro illius stultitia respondeat. Quæ dum sic geruntur, clamat alter, & ait: Ecce pium & religiosum. Et exacerbatione cessante, incipit pius aduersis cogitationibus tanquam

iaculis peti, & dicit: perdidisti pietatem. Ecce turpiter ac præter decorem egisti coram fratribus: & nunc cur ita negligentem te præbes? vide ne velut infirmum atque abiectum opprimant te. Scriptum est enim: Et cum peruerso peruerteris; ac rursus: Ne subiicias te viro fatuo. Ne, frater charissime, ne quæso huiusmodi cogitationi auditum præbueris: nam accommodare se iniquitati, in eo peruersitas censenda est. Vnde quoque admonet Apostolus, dicens: Noli vinci à malo: sed vince in bono malum. Ipseque Dominus præcepit: Si quis (inquit) te percusserit in maxillam dexteram, præbe ei & alteram. Sic cum peruerso oportet conuersari: & pedibus peccati nequaquam subiici. Scriptum est enim: Amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Et nisi in talibus cogitationibus, opposuerit se frater aduersariis, nequaquam in virtutis eum tramite sinent: sed continuò iracundum atque pugnacem, ac percussorem, moribusque durum atque agrestem reddent, neque seipsum ædificantem, sed & aliorum animas peruertentem. Sin autem pœnitentia ductus, religiosam vitam amplexus fuerit, prudentior ad luctam efficietur: vt qui iam ipsâ detrimenti experientiâ didicerit.

Psalm. 17. Eccles. 8.

Rom. 12.

Matth. 5.

Ioan. 8.

29. Duo fratres, in quadam vigilia linum abscindebant sectile, vnâque mox chordâ abscissâ, cœperunt cogitationes alterius secum trahentis, commouere eum aduersùs fratrem suum. At hic volens superare iracundiam, & non contristare fratrem suum; quando vidit abruptam fratris sui chordam, ipse propriam quoque abscidit: & sic inter se ambo concordes permanserunt, surrexeruntque absque offensione mutua, & non cognouit frater, quid alter frater egisset.

30. Frater quadam vigilia lectitabat, volensque finire caput, protraxit aliquantulum. Vnde alius monachus contra eum murmurare cœpit, dicens: Audiuit surgendum esse, & non surgit. Et alius ad eum: Nonne si prandium paratum esset, mandasset que nobis Præfectus, largius adbibendum esse; voluptatem inde caperemus? Quo audito, pœnitentiâ ductus frater, ignosce mihi, dixit.

21. Frater fratri dicebat: Cur ita citò lancem aufers, nec

sinis nos comedere? Ad quem frater: Ego seruus sum, & quod mihi maiores mei faciendum mandant, facio. Et hoc audito, frater dixit: ignosce mihi.

32. Existimo expedire fratribus, Præfectum in se curam omnem subditorum suscipere, ac fratres curis & distractionibus vacuos reddere in cunctis, maximè verò ab ingruentibus mundanis: vt soli orationi mens fratris vacare possit. Et vt instar palmæ arboris tonsæ, studiosè ad sublimitatem consurgat virtutum. Corrumpunt enim (inquit Apostolus) mores bonos colloquia praua. Magnum quippe animarum naufragium, in quo regulæ & rectæ vitæ institutiones non vigent. 1. Cor. 15.

33. Monache, si accesserit ad te monachus, siue secularis quispiam, noli supra vires offerre te ei: ne post fratris discessum doleas de bonis insumptis apud fratres tuos: sed appone quod tibi Dominus largitur. Melius est enim apponere olera cum charitate, quàm victimas cum tristitia: Hilarem quippe datorem diligit Deus. Hæc autem dico, frater, non vt vobis præcidam hospitalitatem: sed vt accepta & immaculata sit oblatio vestra, secundùm eum qui dicit: Hospitales inuicem, sine murmuratione. De hospitalitate autem, non opus habetis vt quid scribatur vobis: nostis enim hanc multis virtutibus esse maiorem. Etenim hac, Patriarcha Abraham Angelos hospitio suscepit. Per eam, Loth iustus in subuersione Sodomæ non periit. Per hospitalitatem similiter, Rahab meretrix non interiit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace. Ait enim Dominus: Hospes eram, & collegistis me. Et: Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. 2. Cor. 9. 1. Pet. 4. Gen. 18. & 19. Ioſ. 2. & 6. Matth. 25. Matth. 5.

34. Charissime frater, si ad te venerit frater quispiam, amboque pariter velitis persoluere regulam Synaxis, & hortatus fueris fratrem dicere: absiste parumper à pectore, ipseque semel, atque iterum, & tertiò recusauerit, noli eum cogere: sunt enim multi, qui non nouerunt verbo prædicare virtutes, sed operibus veritatem declarant. Et sic cor fratris exhilarabis. Nam contentio virtuti non est conueniens, quin potiùs ad iram excitat.

35. Si ægrotum visitas, vide ne inimicus inter vos vani loquium suggerat, aut detractiones: ne tuæ mercedis ia-

curam patiaris, cùm moris sit diabolo, nocere vni per auditum, alteri verò per linguam. Sed ex sacris Scripturis consolari potiùs oportet laborantem, & passione Saluatoris nostri Iesu Christi. Cui sit gloria, in secula seculorum. Amen.

36. Frater charissime, si hospes accesserit ad fratrem tuum, quantùm vires ferunt, congredere ei; vt hospitalitatem adiuues: & Dominus dirigat, secundetque vias tuas.

37. Charissime, si egressus fueris cum fratribus ad opus aliquod extraordinarium: auxiliare infirmiori, pro viribus quas largitus est tibi Dominus, sciens quòd à Domino accepturus sis laboris & compassionis mercedem. Sin imbecillus ac debilis extiteris, noli multa dicere atque imperare, & insolenter agere, sed tace potiùs atque quiesce. Et Dominus humilitatem tuam considerans, certiores reddet fratres tuos, ne ampliùs te grauent.

38. Qui in solitudine vitam quietam degunt, eos qui in cœnobiis commorantur, tanquam ab omni externa distractione immunes, beatos prædicant. Deinde si remiserit se charitas apud fratres: tunc qui in conuentibus, solitarios felices iudicant, maximè autem ignauiæ & acediæ dediti. At qui cogitatione perfectus est, inimici laqueos facilè superat.

39. Prorsus sanè grauis est morbus auaritiæ, vt omnium sit malorum radix. Nosse igitur cupimus, quo pacto vitium istud eradicetur? in firma spe figenda in Deum, ex toto corde & anima.

40. Frater, si opere manuum tuarum velox extiteris, magna & multa, ac opulenta operando: noli in hoc efferri, neque imbecilliores fratres spernas; non enim sic virtutem perfeciſti: quin potiùs Deum honora, ac time; vt ad finem vsque fortitudinem tibi largiatur. Quoniam vani ac stulti sunt, qui propriis confidunt viribus. Sed qui gloriatur, in Domino glorietur. *1. Cor. 10.*

41. Super felici successu proximi, non decet nos inuidiâ tangi: membra enim corporis Christi sumus.

42. Monache, si Præfectus tuus reprehenderit te, siue operis monitor de elegantia operis: ne ægrè feras reprehen-

sionem, magisque bonam habere conscientiam studeamus, vt & emptor, & venditor vtrinque gratias agant Domino; atque etiam cogitatione dicamus: nonne si ad vestimenta, vel vasa coëmenda abiissemus; de pulchritudine etiam laboraremus? Quare nos quoque honestatis studiosi simus propter conscientiam.

43. Nos verò, chariſſimi, tanquam quibus œconomia concredita est, infirmitates imbecilliorum feramus. Ait enim Saluator: Non opus habent qui bene valent, medico: sed qui malè habent. *Matth. 9.*

44. Chariſſime, si fortè etiam Præfecti nostri iniquiores in nos fuerint, quod absit: nos tamen bonâ conscientiâ iis tanquam Domino, & non quasi hominibus placere studeamus; scientes, quòd mercedem à Domino Deo accepturi simus.

45. Prudentem atque sincerum oportet esse Monachum, vt quæ ab aduersario in eum struuntur mala, cognoscat: vt alia quidem tanquam ridicula prætereat, alia verò per humilitatem, alia autem sale conditis verbis euertat.

46. Chariſſime frater, si quem inimicus excitauerit, qui conuiciis & maledictis te inceſſat, dicatque: peruerſe ſenex, aut extremè improbe: patienter illatam feras contumeliam. Sin autem cogitatione, pacis gratiâ sustinuerimus, loco (peruerſe ſenex) dicetur, bone ſenex: & pro (extremè improbe) probiſſime. Seruum verò Domini non oportet contentioſum esse: sed blandum ac manſuetum erga omnes.

47. Fratri cuidam suggerebant cogitationes tempore vigiliæ, dicentes: Requieſce hodie, & noli ad vigilias surgere. At ille: Cogita te heri non surrexiſſe, & hodie tibi surgendum esse. Et de opere aggrediendo, rursus ei suggerebant: Quieſce hodie, & cras operaberis. Illeque iterum respondit: Nequaquam, sed hodie operare, & de craſtino Domino curæ erit.

48. Chariſſime, si tibi amicitia cum aliquo fuerit, certóque constiterit eum verè timere Dominum (sicut ait in Euãgelio: A fructibus eorum cognoſcetis eos.) Ne de illo malè suſpicatus fueris. Omni autem tempore ſobrium ac vigilantem esse, bonum est. Si quis verò tecum amicitiam fraudulentam inire voluerit, cum libertate Deo non grata: ab *Matth. 7.*

eiusmodi teipsum valde custodi, neque illo prorsus confidenter vtaris. Si autem occultum suum vitium risu aliquo cœperit prodere, simulansque obedientiam, voluerit te decipere: caue ne cogitationem ad illius immodestiam laxaueris, sed toruo eum aspectu intuere, vt bonum in te fundamentum iactum intelligat: sicque aut improbam suam mentem mutet, aut à te recedat.

49. Chariſſime, vide ne fortè dum virum te præbere vis aduersùs eos qui opificij tui labores rapere conantur, aliquis te ex insidiis asturè decipiat atque supplantet. Para animum tuum, vt ventum prospicias, ac instrumentum nauigiumque adornes: vt saluetur nauis in portu vitæ.

50. Quis siculneam plantat sibi ipsi, & non seruat fructum eius? quantò magis castitatem & temperantiam seruare oportet: odit nanque Dominus libidinosorum hominum congressum. Ac propterea scriptum est: Horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Aut quis aliquando ab aspide ictus, & non custodit se à vicinitate linguæ eius? Si autem post ictum, antro ipsius manum admouerit, plagamque iterauerit: quis iam causa erit mortis? venenata bestia, aut qui seipsum non custodiuit? Tu autem intellige, quod dictum est. Heb 10.

51. Spiritus sanctus patefacit homini, quænam sit via bona, & quæ non bona: rursusque indicat ei, quid in bona via paratum sit, & quid in mala occultatum: vt homo cognita vtriusque remuneratione, perniciem euiter. Sin autem post boni & mali cognitionem, sibi hic non cauerit: quam secum excusationem afferre in die iudicij poterit?

Superfluus vestium ornatus, & oculus sublimis ac vagus, & collum extensum, humerique retecti atque nudati, & pedes lasciuè induti ac vitiosè directi, mortem conciliant.

52. Beatus, cui aliorum ædificatio & salus curæ est; & nequaquam segregari se patitur à regno cælesti, cum hominibus scandalosis: quare habitatio eius cum iis erit, qui Christo Domino grati & accepti sunt. Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

53. Admone parentes atque consanguineos tuos carnales, ne te frequentent: dum enim illi coram te de tuis loquuntur, distrahunt mentis in te officium: simul verò te etiam

etiam incontinentem suâ doctrinâ vel exemplo reddent; verùm satis est, semel vel bis in anno ab iis visitari. Si porro inutilem illorum conuersationem penitus præscideris, meliùs ages.

54. Immodica potatio atque edacitas, pro temporis præsentia voluptatem continent: at die proximè sequenti, iniucunditatem, & dissolutionem, ac distractionem mentis aflerunt.

55. Si contigerit vt in morbum incidas, ne continenter parentibus tuis carnalibus perscripseris: neque ad auxilium mortale, ac protectionem humanam confugeris: quin potiùs patienter feramus, expectantes misericordiam à Domino, vt ipse nos gubernet per omnia. Est enim & tempus, quando caro opus habet disciplinâ. In cunctis autem Domino placeamus: quoniam ipsi curæ est de nobis. 1. Pet. 5.

56. Frater quidam ægrotauit aliquando, sibique vim inferens operabatur: flens autem assiduè in cella sua inuocabat Dominum, vt sanitatem ipsi donaret. Deinde rursus intra se dicebat: Hei mihi negligenti; anima mea in horas infirmatur, & non est mihi curæ: & vbi corpus exiguo morbo affligitur, mox cum lacrymis sanitatem à Domino deposco. Dicebatque deprecans: Domine Iesu Christe, sana animam meam & corpus meum; vt ne sim oneri fratribus: non enim solùm propriis viribus homo sustentatur. Et nisi tu, Domine, necessaria suppeditaueris atque sufficientia: nihil erit homo. Ceterùm, Domine, etiam sanitatem mihi inutili seruo tuo concede, quoniam tu pœnitentium Deus es; & in me magnificentiam tuam ostendas. Et cùm adhuc instaret operi, sanatus est: & dixit illud Apostoli: Cùm infirmor, tunc potens sum; quod in me quoque impletum est. In veritate enim, quando homo infirmatur, tunc & anima eius supra modum quærit Dominum. Bona ergo disciplina est, si quis eam accipiens, gratias agat Deo; dicatque talis: Si bona de manu Domini suscepimus; mala cur non sustineamus? Sit nomen Domini benedictum, in secula. Amen. Iob 2.

57. Charissime, si sub regula viuas, non te vincat socordia, vt secundâ vel tertiâ hebdomadæ otieris feriâ: ne per totam septimanam tribulent te cogitationes. Sic enim nonnullis

contingit, qui in cœnobiis viuunt. Suggerit nanque cogitationi fratris, secundâ ac tertiâ feriâ hebdomadæ indulgendum esse otio: finitque eum reliquis diebus opprimi cogitationibus, vsque ad tempus reddendi operis. Tu autem sobrius & vigilans esto in omnibus, charissime: vt nihil aduersarius inueniat, quo te capiat. Enitere igitur, vt quotidie aliquid agas, dicique opus ad diem adiungas: & mens tua non illaqueata curis atque molestiis, liberiùs vacet orationi.

58. Quando quis vitæ renuntians, egressus fuerit ad fratres, ipso adhuc in primordiis religionis constituto, suggerit ei desiderium improbus, ad habitum accipiendum intempestiuè; vt frater nimiam cupiditatem sancti habitus perferre nequiens, fugiat stadium: sin autem sustinuerit, donec habitum arripuerit, tunc vrget ipsum exire cœnobium, & vitam in solitudine degere. Quare huiusmodi quædam menti eius subiicit: Exi hinc, & vitam solitariam amplectere, ac modicùm sensimque operare: infirmus enim es, inquit, & molestias operis istius perferre non poteris. Et si egressus frater, labores exercitationis monasticæ fortiter non pertulerit plus æquo inde vehementiúsque torquetur: Sin autem & infirmitas ipsi superuenerit adhuc magis magisque eum, quòd proprium locum reliquerit, pœnitebit.

59. Alteri porro fratri præbet tentator alacritatem ad exercitationem & austeritatem disciplinæ, vsque ad arctissimam & seueriſſimam viuendi rationem: & post modicum temporis, siue paucos post annos, incipit tentator ipsi Monacho longitudinem temporis ob oculos ponere, quódque grauis & longus eum maneat sufferendus labor, inquiens, ad finem vsque, in ea vitæ austeritate: ne tandem ipsius corpus nimiùm viribus deficiat. Si autem anima fratris suam sitit salutem. Non se tradat fraudulentis eiusmodi cogitationibus: sed admonitionibus atque consiliis virorum exercitatorum, ac timentium Deum obediat; aut mox à se similium cogitationum repellat insultus. Qui verò non sic virtutem colens, suum occultat morbum; & remittere exercitationem nolens, ne offendat fratres, (qui alioquin concordes in labore sunt & impigri) recedit è loco, vt pro libitu suum desiderium expleat: quin & propriam sibi ruinam

tales conflant, quòd ſtudio placendi hominibus, virtutem exerceant: non enim ſupra firmam petram fundamentum eorum ædificatum erat, ſed ſuper arenam: vnde pluuia deſcendente, fluuiiſque ac ventis ſpirantibus, & in eam per cogitationes irrumpentibus, corruit. Nam dum videbantur virtutem poſſidere, multâ ſuperbiâ inflati erant: quando autem defecerunt, deſperationi ſeſe tradiderunt; quod non debuerunt. Scriptum enim eſt: Nunquid qui cadit, non reſurget? dicit Dominus. Et, Nolo mortem peccatoris: ſed magis vt conuertatur, & viuat. Qui autem ſecundùm Deum viuit, etiamſi omni virtutis genere excultus ſit, non tamen inflatur neque extollitur: diuinam ſecum magnificentiam perpendens, & quo pacto ſemetipſum humiliauit, factus obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis: quin & ſeipſum deſpiciet præ Dei metu. Secundùm eum, qui dicit: Exiſtimaui memetipſum terram ac cinerem. Virtus verò regali purpuræ eſt ſimilis, quippe cui nihil alienum attexi poteſt. Qui ergo ſecundùm Deum piè ac religiosè viuere cupit; nequaquam in grauiſſimam ruinam incidet. Etſi etiam vt homo præter rationem commotus fuerit: Dominus tamen, qui nouit eius animum malitiæ & calliditatis expertem, cohortatione miniſtrorum ſuorum confirmabit ſpiritum ipſius. Admonitus autem & repugnans, ſimilis eſt equo ore indurato, ac frænum non reformidanti; donec ſeſſorem ſuum præcipitet. Nam qui durus eſt corde, miſerè corruet.

Ezec. 18. 23.

Gen. 3. & 18.

Eccleſ. 3.

60. Qui ſuam ſalutem & opus in cœnobio negligit, ſeipſum exemplum inertiæ præbet plurimis fratribus: qui autem ſalutem curat, magnam gloriam promerebitur in cælis: quoniam forma religioſæ vitæ fuit, & negligentiorum fratrum promptitudinem ad virtutes perfectas aſſequendas excitauit. Quemadmodum enim in acie belli, qui primus init certamen, apud omnes honoratur: ita etiam in honore erit apud Deum omnis qui vigilanter opus Domini perfecerit; Cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

61. Non decipiaris cogitatione, Monache, dum peccas, & agis quæ non licet, gloriandoque dicis, quòd quæcunque mala egerit Monachus, melior adhuc ſit homine ſeculari. Non enim (vt ſcriptum habemus) qui ſeipſum commendat,

2. Cor. 10.

ille probatus est: sed quem Deus commendat. Tu verò primùm tuas actiones examina: an reuera vitam sub obedientia perfecta degas, dum ita teipsum effers, an concupiscentiã viceris, paupertatem diligas, detractionẽ oderis, & inanis gloriæ non sis cupidus: an peccatum auerseris, & voluptatẽ abomineris: vtrum nullum violaueris: an passiones superaueris: an contumeliâ affectus, non irascaris; & laudatus, non extollaris: an Dominum toto corde ac viribus diligas, & proximum tuum, sicut te ipsum. Quòd si nondum hæc seruauerimus: quare ita magnificè de nobis ipsi sentimus? quod coram eius bonitate deplorandum est: vt duritiem sanet cordis nostri, dignosque nos reddat cælesti vita atque beata.

62. Væ Monacho illi, qui pietate deperdita, vino se corroborat: nam si sobrietatem hic non coluerit, oportebit in nouissimis eum amarè deplangere: Qui autem conseruat vias suas in Domino, gloriam consequetur.

63. Non oportet etiam modum strictè nimis ponere aduersùs recenter instructos: ne à Seniore, ipsi ad alium deficiant. Et licet quidem id censeatur æquũ, tamen non sine periculo tumoris & inuersionis animæ: nam variæ sunt insidiæ diaboli.

64. Non decet indulgere pueris, vt liberiùs agant cum fratribus: quin potiùs modestos & obedientes, tales præbere se conuenit, in Domino.

65. Nefas est Maiores scandalo esse inferioribus, ipsisque exemplo esse improbæ conuersationis. Quoniam scriptum est: Væ qui potat proximum suum subuersione turbida: sed magis ipsi forma & exemplum esse debent fidelibus. *Habac 2.*

66. Non oportet eum, qui saluari desiderat, attendere erroribus aliorum: sed sibi ipsi. Nam scriptum est: Ideò contendimus siue præsentes, siue absentes placere illi: Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum siue malum. *2. Cor. 5. Rom. 14.*

67. Si quis, sicut oportet non obedit Superiori: sufferat infirmitatem nouitij subditi, vt hac molestia vitam restituat laboribus præteriti temporis, Apostolo dicente: Debemus nos firmiores, imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere. Vnusquisque nostrûm proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem. *Rom. 15.*

68. Non poterit diu esse in vno loco Monachus, neque requiem inueniet, nisi primùm silentium & continentiam diligat. Silentium enim quietem parit, & assiduitatem orationis. Continentia verò cogitationem ab omni distractione liberam reddit. Demum pacifica constitutio, horum possessorem excipit.

69. Tentationis tempore apparet probatio viri fidelis: ceterùm tentationis tempore non oportet deficere; at potiùs orationibus rectèque factis intendere, quemadmodum qui per mare nauigant, vehementibus procellis expositi, suam ostendunt diligentiam, magnamque vigilantiam, Dominum inuocantes: sicut etiam in Propheta Iona scriptum habemus: Et facta est tempestas magna in mari, & nauis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautæ, & clamauerunt vnusquisque ad Deum suum: & iactum fecerunt vasorum, quæ erant in naui, in mare, vt alleuiaretur ab eis. Quod quidem loco exempli sit, facientis ad abdicationem rerum terrenarum. Nam quibuscunque spretis secularibus, pro sola vita æterna concertandum est: & nequaquam ingruente nobis calamitate aliqua, desperare oportet. Videmus etenim Prophetam, cùm in ventre etiam balenæ esset, suam haudquaquam salutem desperasse, sed precando dixisse: Clamaui in tribulatione mea ad Dominum Deum meum; & exaudiuit me: de ventre inferi clamoris mei audisti vocem meam. Non enim despicit eos Deus qui in veritate inuocant eum. Vnde & nos tribulatione aliqua ingruente confugiamus ad Dominum, secundùm eum qui ait: Domine, in tribulatione recordati sumus tui. Neque enim semper tranquillum est mare: fierique non potest, vt absque tentatione perficiamus institutæ vitæ cursum. Si verò fidem Domini, tanquam temonem ac clauum apprehendamus: in vitæ portum introducet nos, depulsisque molestiis, vitam & immortalitatem induemus.

Ion. 1.

Ion. 2. iuxta 70.

Psal. 77. 86.

70. Chariſſime, si spiritus acediæ conturbet te, ne animo consterneris, sed deprecare Dominum, & præbebit tibi patientiam: factaque oratione sedens recollige cogitationes tuas, & consolare animam tuam, secundùm eum qui dicit: Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: quoniam confitebor illi, salutare vultus mei,

Psal. 41. 42.

& Deus meus. Et dicito : Quid pigritaris ô anima mea ; non enim ſemper eſt nobis in hac vita commorandum. Audi Prophetam dicentem : Aduena ego ſum in terra, & peregrinus ſicut omnes patres mei. Reuolue animo eos, qui anteactis temporibus in eodem vixerunt monaſterio, quod iam tu inhabitas, & noſce atque conſidera, quòd quemadmodum illi ex hoc ſeculo tranſierunt: ita & nos tanquam aduenas & peregrinos oportebit, quando Deo placuerit, hinc emigrare: ceterùm vita iuſtorum poſt obitum incipit. Vnde Propheta futuram vitam deſiderans, exclamabat dicens : Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te, Deus; ac rurſus: Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Tanquam enim carcerem aliquem, reputabant præſentem vitam Sancti. Vnde & alibi dicit: Nunc dimittis ſeruum tuum, Domine, ſecundùm verbum tuum in pace. Sic etiam Apoſtolus deſiderium habuit diſſolui, & eſſe cum Chriſto.

Pſal. 38.

Pſal. 41.

Ibidem.

Luc. 2.

Philip. 1.

71. Duo fratres ſenes ſibi mutuò graues & moleſti erant. Contigit autem vnum ex iis ægrotare : ad quem viſitandum, dum quidam frater accederet, rogabat eum Senex dicens: Simultates & inimicitias hîc inter nos gerimus, & velim vt illum ad reconciliationem hortareris; vtinam autem & ego bonum quid alicui poſſem præſtare. Ad quem frater; Iuſſu tuo, inquit, ô Abba, adhortabor. Egreſſuſque frater, ſecum cogitabat: fortè non ſufferet adhortationem meam Senex, magiſque exacerbabitur fortaſſe. Deoque ſic diſponente, quidam ex fratribus affert ei quinque ficus, & paucula mora. Eligenſque frater ficum vnam, & paucula ex alijs, detulit Seni in cellam ſuam, dicens: Fortè quidam Seni attulit, dixitque mihi: accipe, & da illi tali Seni. Illiſque auditis, Senex obſtupuit, dicens: Iſtane ad me miſit? Ad quem frater: Etiam pater. Iiſque acceptis, dixit Senex: Bene veniſti, diſcedenſque frater à Sene, ad cellam ſuam rediit. Deſumptiſque duabus ficubus, cum pauculis moris, etiam ad alium Senem detulit; exhibitâque ipſi pœnitentiâ, dixit: Sume iſta pater, quia mittit tibi ille talis Senex. Cui ille: Vt puto, reconciliati ſumus? At frater: Ita Abba, tuis orationibus. Dixitque Senex: Gloria & honor Deo; diuinâque gratiâ reconciliati ſunt Senes. Contracta autem inter eos

pax est tribus ficubus, pauculisque moris: & non cognouerant Senes, quid egisset frater.

62. In cœnobio, exigente necessitate, vt frater in dispensatoris munere constitueretur: Præfectus fratrem ad id elegit, pro voluntate sua: qui iam relicturus cellam suam, commendauit supellectilem suam alteri fratri, dicens: Si contigerit me destitui dispensatoris munere, consignes mihi eadem. At ille recepit se redditurum: & non post multum temporis reliquit frater œconomiam, dicens se in tranquillitate cellæ suæ quiescere malle; aitque ad fratrem: Redde mihi quæ tibi concredidi: at ille noluit præbere. Cúmque videret eum irasci, neque velle quidquam præbere, tacuit: alius autem frater hortabatur illum ad pacem, & si quid ipsi concredidisset frater, ne eum suo priuaret: ne te fortè Dei iudicium, aiebat, è Monasterio eiiciat. Ad quem ille: Nihil, inquit, quod eius sit teneo, & post dies quinque vel decem, admissa tentatione, qui vasa acceperat frater cum magna vexatione cœnobio excessit. Præfectum verò se hortantem ne discederet, contumeliis affectum reliquit. Vnde œconomus, permissu Præfecti, apertâ ipsius cellâ, reperta vasa diuisit fratribus. Paucis autem post diebus, pœnitentiâ ductus frater rediit ad locum suum, vbi apertam suam cellam reperit, vasaque sua diuersis fratribus distributa: quare vehementer doluit, nec diutiùs distulit ea recuperare, quæ sibi ab illo fratre fuerant commodata, eidemque restituit.

73. Frater interrogauit fratrem quemdam, dicens: Abbas iussit me ad pistrinum egredi, causâ pinsendi fratribus panem, cúmque operarij (inquit) seculares sint, loquuntur indecentia, & non mihi expedit audire eiusmodi, quid igitur faciam? Cui ille respondit: Nonne vidisti pueros literas discentes gregatim, & quomodo singuli eorum propriis lectionibus studeant, & non aliorum: scientes quòd suas ipsi magistro recitaturi sint, & non alienas? Quòd si à perturbationibus superaris, audi eum qui dicit: Omnia probate, quod bonum est tenete. 1. Thess. 5.

74. Qui sermones multiplicat inter fratres, multiplicabit pugnas & odia sibi: at qui linguæ temperat, diligetur. Magnum quippe lumen animæ est, timor Domi-

ni, ex ea tenebras depellens, ipsamque mundam ac puram reddens.

75. Fratres, etiam præuia oratione nostrum opus ample-ctamur: quoniam merces proposita est iis, qui siue fuco & fallacia opus suum pertractant. Nam qui ex contentione, aut sui ipsius amore, vel auaritia opus negligit, illud Scripturæ audiet: Reddet vnicuique secundùm meritum operum suo-
Matth. 16. rum? Qui autem bonâ operatur conscientiâ, vt Deo & non hominibus placeat, benedictam illam vocem audire mere-
Matth. 25. bitur: Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Cui gloria in secula seculorum. Amen.

76. Si seculo renuntians, exieris de terra tua, & de cognatione tua, & quiescere te fecerit Dominus Deus tuus in loco, in quo deinceps tranquillè ac pacatè victu-rus es: vide ne illo in loco nomen tuum extollas, quam-uis etiam princeps ac valde magnus sis in terra tua: sed
Psalm. 39. sic cum Propheta intra te ratiocinare: Mendicus sum ego & pauper, Domine adiuua me: vt Deus suscipiat te, atque exaltet.

77. Cur frater negligentem se præbet in cella sua? Quamdiu anima rebus inhæret terrenis, variæ cupiditates huius seculi, & inanes voluptates, quæ in animum per co-gitationes importantur, eius firmitatem constantiamque labefactant atque dissoluunt: vnde fit, vt frater in cella desidens negligentior fiat. Si verò hunc mundum oderit cum fallaciis eius, & seipsum seruum Domino præstiterit in toto corde & anima: nequaquam prævalebit aduersùs eum negligentia, facietque deinceps opus suum cum animi iucunditate. Quòd si ipsi cum inanis gloriæ cogitatione lu-ctandum sit: & hanc seruus Domini expellet, propriam na-turæ infirmitatem expendens, & cuius donum sit repu-tans, secundùm eum qui dicit: Quid enim habes, quod
1. Cor. 4. non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Quòd si certamen ei cum carnis infirmitate fue-rit: non pauebit seruus Domini, neque seipsum à charita-
Rom. 8. te Dei separabit. Secundùm eum qui ait: Quis nos separabit à charitate Dei? tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? sicut scri-

ptum

ptum est: Quoniam propter te mortificamur tota die; æ- Psal. 43.
stimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura, neque Virtutes, neque Angeli, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Cunctas porro passiones ac perturbationes, spiritus fornicationis comitatur atque prosequitur: & ideo fuge turpiloquia, & vitabis cogitationes immundas.

78. Si iusserint Præfecti, nos cum fratribus nostris ad extraordinarium aliquod opus egredi: prompti atque alacres accurramus, non contendentes cum negligentioribus. Nam qui potens est viribus, & non cooperatur, multis modis sibi ipsi damno est: primò quidem mercede seipsum priuat: secundò occasionem murmurationi præbet atque detractioni, dum cæco sui ipsius amori nimis operando indulget. Non oportet autem industrium cogitationibus segnioribus intentum esse. Nullus quippe messis tempore dicere solet, quia propinquus meus sibi frumentum non colligit, ideò nec ego mihi colligam: sed vnusquisque dum tempus suppetit, alimenta sibi atque pecoribus suis colligit, vt ab egestate se liberum immunemque conseruet. Et si in temporalibus tanta adhibeatur diligentia: nonne multò magis eâ opus erit in spiritualibus?

79. Senes decet honore ceteris anteire: & infirmis compati bonum est. Senes porro sapientes, vnguentum fratrum sunt ad stabilitatem animæ.

80. Principium superbiæ est, non adiuuare fratres pro viribus: conuenientibus verò nobis ad opus, non multùm est loquendum: sed opus vrgendum, ad quod egressi sumus.

81. Inanis animi securitas generat superbiam: superbia autem mater est inobedientiæ. Ceterùm humilitas & mansuetudo suum possessorem in timore configunt Domini, tanquam columnam aliquam in templo Domini collocatam.

82. Non decet Monachum vllam habere cum fœmi-

na ſocietatem: ad eam verò quæ virginitatem profitetur, prorſus ne acceſſeris; ſiquidem vllus in te carnalis ſenſus viget. Nam Monachum inter epulas cum fœminis verſari, idem eſt ac ſe in ignem proiicere. Qui autem earum fugit conſuetudinem; fugiat tanquam dama ex retibus, & velut auis ex laqueo.

83. Frater, ſobrium te præbe ac vigilantem à iuuentute tua: ne te pœniteat in nouiſſimis tuis. Vide ergo, ne cor tuum homines zelauerit peccatores; Scriptum quippe habetur: *Pſal. 36.* Noli æmulari in malignantibus; neque zelaueris facientes iniquitatem. Quoniam tanquam fœnum velociter areſcent: & quemadmodum olera herbarum, citò decident. Spera in Domino, & fac bonitatem.

84. Chariſſime frater, ſi malæ conuerſationis ſit frater tuus, admone illum dicens: Finem impone frater; non enim tibi vtilis eſt iſta conuerſatio. Affer illi exemplum aliquod eorum qui lapſi ſunt: hoc autem modo, non quaſi eius qui cecidit, errorem atque peccatum commemorans, ſed vt præſentem iuues; vtque reſpiciens ad pericula conſequentia, fugiat lapſum. Propone quoque ei memoriam Electorum Dei: & diſcerne ipſi vtrorumque retributionem: & ſi te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Sin autem in eadem voluntate atque opinione perſeuerauerit, & ab aliis admonitus non paruerit, ea peragendo quibus contemnere ſe indicet admonitores: ſubtrahe te illi, fuſis pro eo precibus ad *2. Theſſ. 3.* Dominum, ſecundùm dictum illius: Quod ſi quis non obedit verbo noſtro, per Epiſtolam hunc notate: Et ne commiſceamini cum illo, vt confundatur: & nolite quaſi inimicum exiſtimare, ſed corripite vt fratrem.

85. Quis aliquando conſpicatus alterum in ſemitam aliquam ingreſſum, & in illa periiſſe, non ſemitam illam fugit, ne in eandem incidat calamitatem?

86. Ne decipiaris, frater, ſaturitate ventris, & noli inebriari vino, in quo eſt luxuria: non enim tibi lucrum eſt, niſi in perficienda voluntate Domini.

87. Serua, frater, caſtitatem corporis tui: quam ſi in charitate Chriſti cuſtodieris, omnem facilè virtutem perfectè exercere & aſſequi poteris. Nam qui in te inhabitat Spiritus ſanctus, ſuper te gaudebit, quòd templum Do-

mini, puritate ac recta voluntate adoleas; ideóque confortabit te ad omne opus bonum. Hæc porro tria instrumenta sunt excolendis virtutibus, ac cælesti puritati perquàm accommoda: temperantia ventris, moderatio linguæ, & oculorum frænum. Si ergo duo seruaueris, oculos verò non custodieris, ne distrahantur: firmam castitatem tenere nequibis. Quemadmodum enim aquæductus confractus deperdit aquas: ita & oculorum distractio mentem castam destruit. Si quando autem edendi auiditas te inuaserit; dic cogitationi: puta, si heri hoc te cibo refeceris, nonne hodie ieiunus surrexisti? Quòd si porro tibi suggesserit, vt res inutiles ab aliis sciscitteris; dic cogitationi tuæ: puta iam te interrogasse, quódque proximus tibi responderit, & sile. Quòd si euagationes mentis atque distractiones tibi suggesserit; dic cogitationi: propterea hîc es, non vt alienam pulchritudinem perdiscas; quare tibi ipsi attende, & negligentiam fuge, vt mens tua confixa hæreat in timore Domini, iuxta illud Prophetæ: Confige clauis à timore tuo carnes meas: à iudiciis enim tuis timui. *Psalm. 118.*

88. Arbitror conducere Monacho maximè nouitio, non exire cellâ, sine superhumerali; indecens enim esset absque pallio prodire: siquidem nudo aliquo amictu, siue cum solo colobio nouitium incedere, monacho turpe est & indecorum. Scriptum quippe habetur: Præcingere, & calcea te caligas tuas, & circunda tibi vestimentum tuum, & sequere me. Non decet quoque Monachum, nimio affectu atque inordinatè corpus lauare, vel pedes, instar voluptatis amatorum: nam per corporis elegantiam, vestiumque ornatum, sibi voluptates conciliant; sicque pietatis studiosus, per contraria resistit contrariis. *Actor. 12.*

89. Non oportet ad ostentationem hominum quidquam agere; sed cuncta puro agenda sunt corde, tanquam Deo latentium & occultorum conscio, à quo etiam solo remunerationem speremus. Non licet etiam Monacho peregrina proferre colloquia, præsertim tempore Synaxis: ne impedimentum detur ceteris. Ecce fratres nostri laborant, & nos disturbamus illos. Ipsi sacras audientes Scripturas combibunt eas, instar terræ pluuiam sitientis: nos autem & intus versantes extrà cogitationibus distrahimur. Ipsi

diligentes sunt & attenti: nos autem negligentes. Ipsi vigilant in orationibus: nos autem somno & inertiæ nosipsos obstringimus; ipsi coronam accipiunt: nos autem in nostra permanemus ignauia; ipsi Deo placere student, nos autem mundo. Quare & nos euigilemus, vt accipiamus. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, inuenit: & pulsanti aperietur. Quoniam suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius; Ipsi gloria in secula. Amen.

Luc. 11.

Psal. 144.

90. Deum time, charissime, & mandata eius obserua, & citò videbis longè post te relictos eos qui te contemnunt atque despiciunt, si minùs hîc, at certè ibi. Serua igitur charitatem, vt pupillam oculorum: Lux & vita in ea sunt, serua eam; Gaudium est omnibus adhærentibus ei: Diuina est possessio angelicaque dignitas, tene eam. Si dilexeris eam, renouabitur vt aquilæ iuuentus tua. Si seruaueris eam, erit tibi exultatio coram Angelis Dei. Si eam dilexeris, prosperaberis in cunctis operibus tuis. Si dilexeris eam, inhabitabit in te gratia Dei; eritque gratia instar fontis distillantis medicamenta hominibus, bonusque odor eius cor tuum exhilarabit. Columna hæc est omnium virtutum. Nullus in ea reperitur dolor mortis. Iustitiam & fortitudinem, patientiam ac pacem edocet: domus Dei est, eam serua: donabit autem nobis eam cum fructibus eius, ipse Dominus: Cui gloria in secula. Amen.

81. Charissimi, diligamus inuicem: & confundetur inimicus, qui non cessat aduersùs seruos Dei æmulationem excitare atque inuidiam. Nam qui inimici sequuntur consilium, videntes inter se fratrem ex animo placidè seruientem Domino, non probant: sed machinationes excitant, volentes eum persequi, veriti ne vera pietate atque religione proficiens, fortior ipsis euadat. Et hic quidem persecutionem patiens, innocens recedit ex causa separationis: sed auctores culpâ non vacant. Sic Ioseph pro seruo venundatus est Ægyptiis: verùm Deus, quem mente tenebat, ipsum non despexit, imò gratiam ac sapientiam coram Pharaone Ægyptiorum Rege donauit, Principemque eum super Ægyptum & vniuersam domum suam cõstituit: & qui reprobauerant eum, ibant adoraturi eum cum muneribus, non solùm vt fratrem, sed tanquam Regem & Dominum vni-

uersæ terræ Ægypti. Nam scriptum est: Dominus dissipat consilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat consilia principum. Consilium autem Domini in æternum manet. Rursusque ait: Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciet mihi homo. Seruemus igitur nosipsos, charissimi, ne quem ex pusillis istis scandalizemus, Domino & Saluatore nostro Iesu Christo affirmante, expedire tali magis, vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris: quàm vt vnum scandalizet de pusillis istis, qui in me credunt. Et iterum: Videte ne contemnatis vnum ex his pusillis; dico enim vobis, quia Angeli eorum in cælis semper vident faciem Patris mei qui in cælis est. Propterea diligamus inuicem fratres, vt cùm viderit Dominus fidem & vnionem ad inuicem, quam habemus cum timore eius, in nobis lætetur, sicut scriptum est: Lætabitur Dominus in operibus suis. Cui gloria, in secula seculorum. Amen.

Psalm. 32.

Psalm. 117.

Matth. 18.

Ibidem.

Psalm. 103.

92. Cautè age, frater, & attende tibi ipsi: multæ enim sunt insidiæ inimici. Si enim fratrem sobrietati ac vigiliis deditum conspexerit inimicus; alium mox ex segnioribus aduersùs eum excitat, vt sæpe etiam manus inter se conserant. Deinde conciliatâ amicitiâ, eandem confidenter inter illos auget fraudulentus; non quidem virtutis gratiâ: sed vt eiusmodi amicitiâ, turbatis illorum mentibus, voluptates inter eos admisceat, fiatque ingens malum. Quare etiam posteaquàm suam ipsi improbitatem damnauerint, tantum sæpe odium auget; vt abiiciant breuem illam discordemque concordiam. Qui verò Deum timet, nunquam sine superna sapientia diliget. Nam scriptum est: Quæ autem desursum est sapientia, primùm quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, & quæ sequuntur.

Iacob. 3.

93. Si inter fratres commoreris, ne assuescas præcipere, sed exemplum te potiùs iis præbe bonorum operum: obediens in iis quæ ab alio dicentur tibi: sin autem exigente necessitate loquaris, tanquam consiliarium te gere. Quòd si alius frater dicta tua refellerit; ne mouearis mente, sed voluntatem tuam, charitatis pacisque gratiâ, reprime. Si enim iram excandescentis dæmonis, per mansuetudinem respuis, nihil aduersùm te poterit. Vnde sic tibi repugnan-

tem alloquere: Ego quidem, benedicte, tanquam idiota aliquis locutus sum, sic considerans, da veniam ignorantiæ meæ: sit autem quemadmodum ipse dixisti; & in hoc retrocedet à te, re infecta atque confusus, turbarum excitator diabolus. Nam contendere, ac propriam voluntatem ostendere, turbas excitat & iracundiam insanabilem: ira autem in sinu quiescit impiorum; & vis iræ eius, ruina est
2. Tim. 3. ipsi. Vnde & Apostolus admonet dicens: Seruum Domini non oportet contentiosum esse.

1. Thess. 4. 94. Apostolo dicente: Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra: vt abstineatis vos à fornicatione. Certamen verò non exiguum est inter sanctificationem & immunditiam, dum impudicitiæ cooperatores suggerunt eiusmodi, dicuntque: Ecce nullus te videt, & quem vereris? Quibus cooperatores sanctificationis respondent: Deus videt, & Angeli eius adsunt; & quo pacto tu ais, nemo te videt? At tentator: hucusque, inquit, neminem aspicimus, Quem interrumpentes puritatis studiosi: Bene, inquiunt,
Sap. 2. dixisti, quòd nihil videmus. Nam scriptum est: Excæcauit eos malitia eorum, & nescierunt sacramenta Dei. Prophetâ
Psalm. 93. quoque clamante atque dicente: Intelligite insipientes in populo, & stulti aliquãdo sapite. Qui plantauit aurẽ non audiet?
Psalm. 138. aut qui finxit oculum, non considerat? Et alio in Psalmo ait: Domine probasti me, & cognouisti me: tu cognouisti sessionem meã, & resurrectionem meam. Tu intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam, & funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas præuidisti: quia non est dolus in lingua mea. Ecce Domine, tu cognouisti omnia nouissima, & antiqua: tu formasti me, & posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me; confortata est, & non potero ad eam. Quò ibo à spiritu tuo? & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades. Si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. Et dixi: Forsitan tenebræ conculcabunt me, & nox illuminatio in deliciis meis. Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebræ eius, ita & lumen
Actor. 17. eius. Et alibi: In ipso enim viuimus, & mouemur, & sumus,

Et quo pacto tu audes dicere, quòd nullus te videt? cùm & & sæpe olim Dominus dixerit: Amen dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt. Hæc igitur tecum ipse reputa, & peccatum nequaquam dominabitur tibi, neque dolor peccati occupabit te: sed gaudium & pax tibi erit in Spiritu sancto. Nam peccatum tenebricosus atque caliginosus consequitur & comitatur dolor, qui illius auctores & effectores inuadit: sanctificationem verò, gaudium & pax consequitur. Qui itaque quietus in cella sua degit: exultat in Spiritu sancto, instar infantis sub mamilla matris. Deinde iterum reuersa gratia, facit eum lugere ac flere, in memoriam ipsi peccata præterita reducens: ne nimio elatus gaudio, offendat. Quin & lacrymis splendescit anima, cælestia diuino munere contemplans. Magnum quippe beneficium est, sanctificatio in dilectione Christi. Ipso Domino affirmante: Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Ipse autem Dominus, qui fragiles excitat, & eos qui animo sunt demisso atque abiecto saluat; & membra in peccatis inueterata, per pœnitentiam reparat: immaculatum corpus nostrum, cum anima ac spiritu tueatur atque custodiat: Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Luc. 19. Matth. 5.

95. Si quietus vixerit Monachus in sua cella, à multis turbis liberabitur. Qui autem vecors est mente, si ad turbas accesserit, non referet emolumentum: at qui cogitatione perfectus est, vtilitatem percipiet. Ceterùm quietam ac solitariam vitam degere, præstantius est. Exempli gratiâ, chariſſime: Fratri per ciuitatem obambulanti occurrit tumultus humanæ conditionis, dum hunc quidem ridentem videt, istum verò plorantem, illum dirè iurantem, alium etiã blasphemantem. Et eiusmodi conspiciens frater, si mente sit infirmus, subitò illud Pharisæi dictum in mente habebit: Deus, gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri hominum; aut frequens etiam iisdem affectionibus commotus, discedet: quare solitudo quieta maximè infirmioribus est vtilis. At qui mente perfectus est, iam dicta intuens, obstupescit super longanimitate Dei, secum ita loquens: Vides quanta sit diuina patientia, quandoquidem dum à nobis maledicitur & blasphematur, fert patienter, & non irascitur; despectus sustinet, & non reminiscitur iniuriæ. Ce-

Luc. 18.

terùm cuncta noſtris vſibus ſuppeditat abundanter: eruditens & miſericordiam exhibens, omnéſque ex multa benignitate ſua ad pœnitentiam reducere cupiens. Ego verò quid faciam peccator? quia cùm terra ſim & cinis, contumeliam ſufferre nequeo: imò nec verbum quidem à fratre aſperius: Nam ſi contumelia mihi aſpergitur, iraſcor. Si conſolatio mihi adhibetur, animo efferor. Hei mihi peccatori: hei mihi. Et his compunctus frater, abit glorificans Deum, ac dicens: Gloria tibi Deus, gloria tibi. Iterúmque dico: Gloria tibi, qui ſolus bonus es.

96. Chariſſimi, ſi quando impuræ mentem noſtram perturbent cogitationes, non deſpondeamus animum, ſed meminerimus miſerationum Dei. Nunquam enim cui nauigium commiſſum eſt, reprehendetur à domino, vel poſſeſſore, vt dicat: Cur paſſus es meam nauem fluctibus appelli? Sed cur neglexiſti, nec fluctibus obſtitiſti? Cur verò & in portum propoſitum, id eſt, ad diuinam miſerationem non confugiſti, Nam quando in nos inſultus immundarum cogitationum ſuſcitat inimicus, quas hominum aures ferre non poſſent: conuerſus, viciſſim dicit: Perijſti, non eſt tibi ſpes vlla ſalutis, volens vndis eum deſperationis demergere. Tu itaque caue fidas dictis eius, ne mentem propriam deſperatione deterreas: ſed quantùm illi deſperationis timore, animam grauant: tantùm nos ſpe futurorum bonorum ſubleuemus eam, diuinæ commiſerationis memores: ne nimiùm onerantes aduerſarij, etiam animam cogitationibus demergant. Illíſque ad nos dicentibus; perditus es, nec ampliùs ſaluari poteris, dicamus eis: nos cùm Deum habeamus miſericordem atque longanimem, non deſperamus de noſtra ſalute. Qui enim dixit, non ſepties ſolùm dimittendum eſſe proximo, ſed vſque ſeptuagies ſepties: multò magis peccata dimittit expectantibus ſalutare ipſius. Pulſis igitur hinc ipſis, in alio incurſionem faciunt, dicentes; Cùm Deum habeatis miſericordem atque longanimem, & peccata dimittentem: cur non magis indulgetis voluptatibus ſeculi, & poſtea pœnitentiam agite? Ad quos tunc nos reſpondeamus: Quæ fecimus, fecimus, & infecta reddere nequimus: nunc autem Scripturâ atteſtante, quòd nouiſſima hora ſit, in quam horam, vel in quod tempus reſpi-

cientes,

cientes, noſtram ſalutem negligemus? malumque in conſpectu Domini Dei noſtri agere, pro nihilo ducemus? Similis es enim, frater chariſſime, viro ſub arbore conſidenti, qui proſpiciens immanes beſtias gregatim aduentare, ſeſe in altum abripit, ita vt feræ ipſi nocere non valeant. Exiſtima autem arborem, timorem Dei; eritque tibi gratia cooperatrix in omnibus vbicunque ambulaueris, & inimicos tuos ſubſternes tibi.

97. Sic in præſenti vita incedere oportet fideles: Si gaudium nobis acciderit, ſiue ex felicitate aliqua, ſiue ex beneficiis acceptis, vereamur non longè abeſſe triſtitiam: ſin autem triſtitia ſuperuenerit nobis, ſperemus gaudium propinquum. Exemplum ab iis qui per mare nauigant capiamus: nam hi, inſurgente in eos vento ac tempeſtate aliqua vehementiore, non illicò deſperant ſuam ſalutem, ſed reſiſtunt fluctibus, tranquillitatem expectantes, qua obtenta, iterum procellas metuunt; vnde etiam aſſiduè aduigilant, ne repentina aliqua vis ventorum inſurgat, quæ eos imparatos in mare deturbet: ſic & nos vtrinque circunſpectos eſſe oportet. Qui enim expectatur, ſi venerit, non vt nouus atque hoſpes recipitur: neque enim illum imparatum offendit. Cùm igitur tribulatio aliqua vel anguſtia nobis acciderit; liberationem ab iis, & auxilium à Domino expectemus: ne fortè dum longior eſt ac diuturnior tribulatio, ſi nulla ſpes nobis ſalutis ſuperſit, mortem afferat. Similiter dum gaudium obuenerit, anguſtias expectemus: ne ob nimium gaudium obliuiſcamur luctus.

98. Si compaſſionis affectu permotus, fratrem adhortaturus abieris, priuſquàm tractes cum eo, quem cohortari ſtatutum eſt, ſic tecum cogita: Si te non audierit, noli iraſci neque perturbari: ne nocumento ſit vexatio tua, & fratrem accuſes. Si te auſcultauerit, gratia Deo: Sin autem adduci non poſſit, vt dictis tuis obediat: ne iraſcaris. Nam compaſſionis mercedem, repreſſioniſque iræ incunctanter à Deo accipies: quippe qui ob illius nomen id feceris.

99. Chariſſime, cæleſtem theſaurum deſideras, dignuſque Domino fieri elegiſti: dicentem audi: Si vis perfectus *Matth. 19.*

esse, vade & vende quæ habes, & da pauperibus, & habe-
Matth. 10. bis thesaurum in cælis: & veni, sequere me. Et rursum: Qui
amat patrem aut matrem plusquàm me, non est me dignus.
Marc. 10. Et: Qui non accipit crucem suam, & sequitur post me, non est me dignus. Itaque nisi quis crucem baiulet, non poterit sequi Dominum. Postquàm enim dixit: vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælis, subintulit, dicens: & veni, sequere me. Non enim dixit: & habebis thesaurum in cælis, & deinceps dormi, ac requiesce: sed dixit, & habebis thesaurum in cælis, & veni, sequere me. Non ergo solùm renuntiationem, sed & probationem, quæ in eiusmodi succedere solet laboribus, præbe. Tunc enim præstantius certamen & lucta susciptetur, cum aduersario: qui si postea cogitationem transferre valuerit à cognitione rerum cælestium, nouissima peiora reddet primis. Sicque Monachum inimicus tentat, vt qui largè ac liberaliter suas opes in pauperes disperserit; vilissima deinde quæque egestatis prætextu auidiùs atque iniustè persequatur; & qui nuptias legitimas recusauit, fornicationis hunc & lasciuiæ amatorem efficiat. Vnde sanè multa opus est sobrietate & vigilantia, donec ex hoc corpore siue carcere ac septo excesserimus.

100. Charissime, si in congregationem fratrum se in pietate ac religione exercentium incideris; voluerisque versari inter eos, vt seruias Domino: vide, in omnibus modestum ac humilem te præbeas: vt alios quoque qui ex miseranda seculari vita aderunt & aduentabunt, tua honesta conuersatio erudiat, suasque ipsi animas ad virtutum perfectionem excitent.

101. Quando ergo Præfecti, nos vnà cum aliis fratribus iusserint ad opus egredi, alacres contendamus. Si porrò responderis, corpus tuum non sufferre labores, sicut rusticorum, perspicuum istud est: non enim omnes æqualiter possunt onera ferre; ceterùm obedientem & promptæ voluntatis esse, concessum est omnibus. Ostende igitur institutum atque alacritatem tuam in veritate: & omnes te onere leuabunt, videntes te illi ferendo parem non esse. Sed vide, ne omnino te illo subleuari patiaris temerè: verùm

interpella eos, dicens: Ego quoque vobiscum partem habere cupio: & cooperare iis pro viribus, quas tibi largitus est Dominus. Nam scrutator cordium, qui nos creauit, nobisque vitæ spiritum dedit, nouit quas singulis vires attribuerit. Si enim post arreptam solitudinem, contraria diuinis mandatis egerimus: in vanitatem res tota resoluitur. Quòd si subrepens inimicus, concupiscentiam rerum præteritarum in mente tua seminauerit: vide ne vlla quidem ratione patiaris cum huiusmodi cogitationibus versari ac colloqui: nam præteritarum memoria rerum, superbiam iis parit, qui temerè ac sine ratione eas mente pertractant. Quando porro spatium ac locum, superbiæ operibus perficiendis opportunum, propter institutum vitæ repugnans, non obtinuerit: tunc carnali affectioni & voluptatum concupiscentiæ mentem ipsius tradere nititur: mala autem affectio, nosti quid sit? passio ea est improba, Deum irritans, & homines exacerbans, quam destruet Dominus: Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

S. P.

EPHRÆM

TRACTATVS MINORES ASCETICI.

I. BEATITVDINES.

CAPVT I.

1. BEATVS, quià cunctis rebus terrenis vanæ huius vitæ, totus eſt liber in Domino, ac Deum ſolum bonum atque miſericordem amplectitur.

2. Beatus, qui virtutes excolit, & velut terra fertilis exculta, vberes vitæ fructus profert in Domino.

3. Beatus, qui bonus virtutum cultor eſt, vineamque ſpiritalem plantauit, ac vindemians torcularia ſua fructu vitæ ſuæ replet in Domino.

4. Beatus qui ſpiritali gaudio ſuos reficit conſeruos, ex fructu virtutum, quas ſuo excoluit labore, vt fructum referret in Domino.

5. Beatus, qui Angeli cæleſtis inſtar ſacræ communioni atque orationi vacat, puras quotidie ſibi cogitationes retinens, nec aditum improbo patefacit dæmoni, quo animam ſuam captiuam à Deo Saluatore abducat.

6. Beatus, qui prudenter & cum iudicio planctum quærit, & cum compunctione lacrymas in terris coram Domino fundit, velut pretioſas margaritas.

7. Beatus, qui vitæ ſanctimoniam, vt lucem ſectatur, & corpus ſuum non coinquinat tenebroſis maligni operibus coram Domino.

8. Beatus, qui corpus ſuum in ſanctificationem ſeruat Saluatori, & non dedecorat animam ſuam operibus diabolicis, ſed compoſitam retinet mentem in Domino.

9. Beatus, qui odio habet omnem turpitudinem peccati, & seipsum hostiam viuentem & bene placentem Domino obtulerit.

10. Beatus, in cuius pectore semper Dei memoria insederit; erit enim totus ille tanquam Angelus cælestis super terram, cum timore & amore Domino sacrificium offerens.

11. Beatus, qui pœnitentiam, qua peccatores saluantur, amplectitur ac diligit; neque iterum velut in Saluatorem nostrum Deum ingratus animum ad peccandum appulit.

12. Beatus, qui in sua sedens cella, instar strenui militis, regni thesaurum, id est, corpus suum cum anima sine reprehensione conseruauerit in Domino.

13. Beatus, qui in cella sua in Domino, tanquam Angelus cælestis, castas retinet cogitationes, suoque collaudat eum ore, qui omnium spirituum potestatem habet.

14. Beatus, qui factus est sicut Seraphim & Cherubim, & in diuino ac spiritali officio nunquam est segnis, sed assiduè glorificat Dominum.

15. Beatus, qui semper spiritali gaudio plenus est, nec in portando suaui iugo Domini pigrescit: coronabitur enim in gloria.

16. Beatus, qui se purum & incontaminatum ab omni sorde seruat peccati, vt confidenter atque audacter in domum suam Regem gloriæ Dominum nostrum Iesum Christum suscipiat.

17. Beatus, qui ad immaculata mysteria Saluatoris cum reuerentia & tremore atque horrore accedit, certò sciens se vitam in seipso recipere sempiternam.

18. Beatus, cui ob oculos quotidie versatur memoria mortis, fœdasque destruit cupiditates, quæ in ignauorum latitant cordibus, quoniam in hora separationis animæ à corpore, consolationem accipiet.

19. Beatus, qui assiduè animo secum timorem complectitur gehennæ, & per veram atque synceram pœnitentiam lacrymis ac suspiriis Dominum sibi propitium reddere studet; quia ex magna & horrenda angustia liberabitur.

20. Beatus, qui sponte se assiduè humiliat: quoniam ab illo coronabitur, qui pro nobis seipsum vltrò humiliauit.

21. Beatus, qui omni cum pietate ac reuerentia in cel- Luc. 10. la sua sedet, quemadmodum Maria iuxta pedes Saluatoris: & in Domino & Saluatore nostro Christo suscipiendo solicitus est sicut Martha.

22. Beatus, qui diuino timore incensus, semper in se Spiritus sancti ardorem retinet, & spinas ac tribulos prauarum cogitationum exurit.

23. Beatus, qui operibus malignis manum suam non polluit, sicut solent prophani: etenim super hoc in die illa tremenda iudicium erit coram Domino.

24. Beatus, qui pulchras ac bonas quotidie cogitationes excolit, & spe improbas cupiditates, quæ per desidiam generantur, vincit quibus oppugnari solent athletæ Domini.

25. Beatus, qui in opere Domini se gerit instar strenui militis, desides excitando, & pusillanimes in via Domini & Saluatoris adhortando.

26. Beatus, qui in Domino fructibus bonis abundarit, vt sanctos Dei Angelos sibi custodes habeat, sicut fructifera arbor à proprio custodiri solet agricola.

27. Beatus, qui cum prudentia spiritali mansuetudinem amat, & supplantari non se permittit à serpente improbo, cùm omnem spem suam in Domino bono & misericorde defixam habeat.

28. Beatus, qui Sanctos colit ac proximum diligit, Gen. 4. & inuidiam, qua Caïm concitatus fratrem occidit, ex sua propellit anima.

29. Beatus, qui factis ipsis reprehendit tyrannum, & à conspectu flammæ voluptatum non inhorruit: nam rore Spiritus sancti perfundetur anima illius.

30. Beatus, qui menti suæ tenebrosam diaboli nebulam offundi non est passus, neque proprio lumine iustorumque lætitia est priuatus.

31. Beatus, qui puris oculis cordis semper contuetur Dominum: quoniam hic à cupiditatibus cogitationibusque improbis liberabitur.

32. Beatus, qui bona & honesta amat colloquia, & praua ac turpia, quæ corrumpunt mores bonos, detestatur; quoniam non reddetur mancipium diaboli.

33. Beatus, qui proximum suum admonet cum timore Dei, nec animam eius decipit: assiduéque ferream magni Pastoris virgam pertimescit.

34. Beatus, qui ex mandato Dei morem gerit proximo, & tribulationes æquo perfert animo: coronabitur enim talis velut confessor in Domino.

35. Beatus, qui ex præscripto Dei temperans est ac continens, nec ventris causâ damnatur, deliciis ac sordibus indulgens: magnificabitur enim talis in Domino.

36. Beatus, qui se ab ignauiæ vitio, velut parum virilis vinci nequaquam patitur, sed perfectam amplectitur patientiam, cuius subsidio muniti Sancti Dei omnes, suas acceperunt coronas.

37. Beatus, qui non inebriatur vino, quasi gulæ luxuique deditus, sed semper se oblectat in recordatione Domini, in quo cuncti Sancti sese oblectare solent assiduè.

38. Beatus, qui ex Dei voluntate suas facultates dispensat, & non repudiabitur à Deo Saluatore nostro velut auarus & immisericors in proximum.

39. Beatus, qui precibus, ac lectionibus, bonisque operibus intentus est semper: illuminabitur enim talis, ne vnquam in morte obdormiat. *Psalm. 12.*

40. Beatus, qui bona euasit sagena spiritalis, multosque pisces optimo suo capit Domino: commendabitur enim eiusmodi valde in Domino. *Matth. 13.*

41. Beatus, qui proximo bonum suæ præbet exemplum virtutis, nec illius offendit conscientiam, faciens ea quæ non conueniunt; benedicetur enim talis in Domino.

42. Beatus, qui longanimus est & misericors, barbaræque se iracundiæ ac bili mancipium non facit: quoniam talis exaltabitur in Domino.

43. Beatus, qui in charitate sublimis est, velut ciuitas super montem posita, quam cùm aspexit hostis, recessit cum timore, ab eius sibi munitione metuens in Domino.

44. Beatus, qui fide clarescit Domini, & tanquam coruscans lucerna super altum candelabrum ardens, ani-

mas tenebrarum caligine obductas, quæ infidelium atque impiorum partes sequuntur, illuminat.

45. Beatus, cuius anima instar palmæ arboris floret in rectitudine fidei: neque peruersis hæreticorum, infidelium, ac impiorum sectis, tanquam spinis impellitur.

46. Beatus, qui amore semper capitur veritatis, & os suum tanquam impium instrumentum non accommodat mendaciis, assiduè formidabile illud præceptum Domini de verbis otiosis reformidans.

Matth. 7. 47. Beatus, qui non iudicat proximum suum vt insipiens, sed vt prudens atque spiritalis enititur trabem eiicere ex oculo proprio.

48. Beatus, qui palpebras oculorum suorum cohibet, neque cogitatione aut sensu seipsum decipit, studio curandæ cutis vacans, vnde paulò post distillat sanies atque putredo.

49. Beatus, cui ob oculos versatur dies emigrationis ab hac vita, quique superbiam abominatur, priusquàm imbecillitas naturæ nostræ in sepulchro putrefacta redarguatur à morte.

50. Beatus, qui mente sua versat mortuos tumulatim in sepulchris dormientes, omnemque fœtidam à se repellit concupiscentiam: nam in gloria excitabitur, quando cælestis tubæ clangor audietur, filios hominum expergefaciens.

51. Beatus, qui prudentia spiritali stellarum chorum gloria resplendentem contuetur, & ex cælorum pulchritudine, amore ac desiderio rapitur contemplandi Creatorem vniuersorum.

52. Beatus, in cuius mente versatur ignis ille qui descendit super montem Sion, clangorque tubarum resonat, & Moyses in medio cum timore atque tremore consistit: quique salutis suæ non est immemor.

53. Beatus, qui non confidit in homine, sed in Domino, qui iterum venturus est cum gloria multa iudicare totum vniuersum in iustitia: erit enim velut aqua iuxta aquas redundans, & fructum facere non cessabit.

54. Beatus, cuius mens tanquam nubes pluuiis, diuinâ gratiâ plena est, animasque mortalium ad incrementum fructuum vitæ capiendum irrigat: quoniam gratia ipsorum in sempiternam cedet gloriam.

55. Beati,

55. Beati, qui ex Dei præscripto quotidie sunt vigiles ac sobrij, siquidem à Deo protegentur in die iudicij, & vt filij sponsi in exultatione & lætitia eum aspicient.

56. Sed ego meique similes, inertiæ ac voluptatibus dediti gementes ac flentes contuebimur fratres nostros in gloria incomparabili, nosipsos autem in tormentis. Atque ista in se dum mecum perpendo, chariſſimi, in lacrymas prorumpo, quippe qui post cursum inceptum mox deficiam, & in medio, quod aiunt, stadio à cursu desistam, miserandum spectaculum aspicientibus me præbens. Quomodo ergo segnitiem ac negligentiam meam maximam non debeo non deplorare? Alij siquidem in sacco ac ferro seipsos humiliarunt: alij verò inter septa clauſtrorum ieiuniis vacantes, Domino seruierunt; alij etiam columnis alligati certamen absque reprehensione subierunt; alij in deserto ac solitudine virtutem coluerunt; alij denique obedientiæ coronas acceperunt. Ego autem miser, meique similes ignaui atque ambitioſi, formâ quidem ac habitu pij religioſique sumus, sed reipsa pietatem atque religionem exuimus. Quis mihi hîc citra stuporem mentis enumeret passiones Sanctorum Martyrum, non virorum duntaxat, sed & fœminarum? Illi Dominum suum sequentes humiliabant seipsos: nos autem honores & salutationes in foro expetimus. Illi pietatis amore in custodiis concluſi famem, sitim, vincula & cruciatus sunt perpessi: nos verò ne minimum quidem laborem atque moleſtiam sufferre æquo animo possumus, sed delicias ac voluptates totis consectamur viribus. Illi contumelias atque contemptus ad mortem vsque libenter sustinuerunt: at nos etiã bona consilia & admonitiones aspernamur. Illi focum ac flammas non curarunt: at nos ne durum quidem verbum perferimus. Illi ad cruciatus & tormenta gaudentes atque lætantes publicè incedebant: nos autem eorum audientes certamina, demiramur quidem, verùm imitari ea nolumus. Quocirca multis opus est nobis gemitibus ac lacrymis, ne è regno eiiciamur cælorum, cùm magna certantibus proposita sit gloria.

57. Ne simus igitur negligentes ac pigri in diuinis officiis: non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis seruorum suorum, qui quidem se totos diuinæ eius volunta-

ti ſubmiſerunt deuoueruntque ; qui propter ſanctum nomen eius huic ſeculo renuntiarunt, qui propriis relictis parentibus ſe longævos fecerunt ; qui ad fores eius pulſant horâ tertiâ, ſextâ, nonâ, veſperi, & manè, aut potiùs tota die ac nocte, & exiſtimas eiuſmodi humilitatem à Deo parui pendi? abſit. Clauſuras nanque tolerant, manibus operantur, ieiuniis vigiliiſque incumbunt, inſultus malignorum ſpirituum ſuſtinent, genua ad orationem flectunt, frontem aſſiduè in pauimentum concutiunt, diuinam eius bonitatem ſuppliciter deprecantes. Et horum ipſe preces deſpiciet? abſit. Homo quantumuis horridus atque auſterus, ab aliis ad eum officiosè ac blandè accedentibus, placari ſe permittit: & Deus, qui benignus eſt & bonus, qui diues eſt in miſericordia, & ingratorum quoque miſeretur, eiuſmodi afflictionem, religionem, gemitus, lacrymas, patientiam, ſanctitatem, humilitatem, taciturnitatem, ſubmiſſionemque aſpernabitur? Nullo ſanè modo. Caueamus ergo animos deſpondere, & in diuinis officiis negligentes eſſe, chariſſimi: quin potiùs confidenter atque audacter pulſemus. Nam quantò diutiùs perſeueraueris pulſando, tantò locupletior tibi merces erit. Aſſiduè vigila. Qua enim hora minimè expectas, mittet Dominus qui te congregent in horreum vitæ, in cœtum iuſtorum: vt deinceps perpetua fruaris quiete, âb omni ſolicitudine liber, vbi non eſt bellum neque aduerſarius. Sublatus ſiquidem ibi erit hoſtis, qui nobiſcum in pugnam deſcendat, ſimul cum belli occaſionibus. Eſt autem belli occaſio, cupiditas pulchritudinis ad congreſſum. At in cælo neque nubent, neque nubentur: ſed ſunt ſicut Angeli Dei in cælis. Rurſus occaſiones belli ſunt diuitiæ & gloria in terris, verùm hæc cuncta corruptibilia ſunt, cùm ſint terrena. Iccirco & quidam nos Sanctorum inſtruens, ait: Nolite *diligere* mundum, neque ea quæ in mundo ſunt. Si quis *diligit* mundum, non eſt charitas Patris in eo. Nam concupiſcentia carnis, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt: Et mundus tranſit, & concupiſcentia eius. Qui autem facit voluntatem Dei, manet in æternum. Sicut enim qui in ſenticetum incidit, à vepribus & ſpinis pungitur, quouſque exilierit in locum mundum; at vbi iam inde ſe extricarit,

Marc. 12.

1. Ioan. 2.

non ampliùs timet ſpinas illas: Ita & ſancti homines dum in ſimilem locum ſentibus ac ſpinis plenum incidunt, pro calceis, ſtudio atque induſtria vtuntur: vnde fit, vt per medium illarum euntes, ab iis minimè vulnerentur. Inertiæ verò ac otio dediti, ab iis detrimentum capiunt intereuntque. Atque hoc ſignificans Dominus filio, qui reuerſus erat, mandauit dari calceamenta pro pedibus cum ſtola & annulo, vt audacter atque intrepidè caput calcaret ſerpentis. Similem verò dicit eſſe loco ſpinis referto præſentem vitam, in qua ſpinarum inſtar renaſcuntur peccata. Locus autem purus eſt cæleſtis Hieruſalem, quæ eſt ciuitas Regis magni, vbi exulat triſtitia, dolor, & gemitus. Qua vtinam perfrui nobis omnibus liceat gratia & benignitate Domini noſtri Ieſu Chriſti. Amen. Luc. 15.

CAP. II.

1. BEatus, qui præſentem hanc vitam odit ac deſerit, & in ſolo Deo omnis meditatio vitæ ſuæ eſt.

2. Beatus, qui odit ac deteſtatur peſſimum peccatum, Deumque ſolum bonum atque benignum & redemptorem peccatorum diligit.

3. Beatus, qui eſt purus ſuper terra, tanquam Angelus cæleſtis, & imitator factus Seraphim, caſtas aſſiduè cogitationes colit.

4. Beatus, qui caſtus eſt Deo, ac ſanctus, & purus à cunctis ſpurcitiis cogitationibuſque ac operibus improbis.

5. Beatus, qui totus in Domino eſt liber à cunctis rebus terrenis, & huius vitæ vanitatibus.

6. Beatus, in cuius mente verſatur formidabilis illa futuri iudicij dies, & qui lacrymis vulnera animæ ſuæ curare ſtudet.

7. Beatus, qui prorſus eſt vt nebula in lacrymis, aſſiduéque flammam ignis improbarum paſſionum atque concupiſcentiarum reſtinguit.

8. Beatus, qui in via ambulat mandatorum Domini, manſiones iugiter ſyncerè ſibi faciens per fidem & charitatem.

9. Beatus, qui in bonis moribus proficit, mentem in rebus diuinis ac continentia exercendo, & à Deo se regnum cæleste accepturum sperat.

10. Beatus, qui horribilis mandati Domini de verbis otiosis meminit, & ori suo custodiam ponit ne excidat à mandatis eius.

11. Beatus, cuius anima facta est instar ligni nuper sati, semper lacrymas secundùm Deum, tanquam flatum aquæ continens.

12. Beatus, qui pro optimis surculis virtutes ac vitas sanctorum perfectorumque Patrum in sua plantat anima.

13. Beatus, qui plantas suas irrigat precationibus ac lacrymis, vt fructus gratos proferant Domino.

14. Beatus, qui flammâ diuinæ charitatis incensus sordidas quascunque cogitationes & animæ suæ inquinamenta comburit.

Matth. 13. 15. Beatus, qui suapte voluntate est velut terra pulchra ac bona, fructificans semen bonum in trigesimo, sexagesimo, & centesimo.

16. Beatus, qui ex instituto inuentus est semen bonum in agro, quod in suo agro seminauit Dominus.

Matth. 13. 17. Beatus, quicunque electam & celestem illam inuenit margaritam, venditisque vniuersis suis in terra bonis, coëmit illam solam.

18. Beatus, quicunque in agro absconditum thesaurum inuenit, ac gaudens vendidit sua omnia, & possedit illum solũ.

19. Beatus, qui animo suo versat assiduè diem ex hac vita discessus, studetque sedulò paratus & intrepidus horâ illâ inueniri.

20. Beatus, quicunque in hora illa emigrationis, quando cum timore atque dolore anima separabitur à corpore, fiduciam repererit. Venturi enim sunt Angeli, qui animam à corpore iam separatam accipiant, sistantque ante tribunal immortalis ac tremendi Iudicis.

21. Magnus nos timor inuadet, ô fratres, in hora mortis, quando cum tremore atque dolore separanda erit anima à corpore. Siquidem in hora illa discessûs præsentabuntur animæ sua quæ gesserit opera diurna atque nocturna,

siue bona siue etiam mala. Impellentibus autem eam iam Angelis vt exeat è corpore, illa respiciens ad sua opera egredi pertimescet: peccatoris verò anima cum timore è corpore recedet, & tremebunda abibit, statuenda ad tribunal immortalis Iudicis. Cùm autem iam emigrare cogetur è corpore, contuebiturque sua opera, tunc cum timore dictura est ipsis: Concedite mihi vnius adhuc horæ spatium, donec egrediar. At cuncta eius opera simul vna voce respondebunt, dicentque ei: Tu nos fecisti, tua opera sumus, tecum vnà ad Deum ibimus.

22. Despicientes igitur vanitatem huius vitæ, fratres mei charissimi, Christum vnicum desideremus bonum, ac sanctum redemptorem animarum nostrarum. Ignoramus, fratres, qua hora ac tempore noster exitus futurus sit. Nemo nostrûm diem & horam separationis animæ à corpore exploratam habet. Nobis enim super terram absque omni solicitudine ambulantibus, & deliciis ac voluptatibus seruientibus, repente formidabile mandatum à Domino emittitur separationis animæ à corpore. Migratque peccator die ac horâ non expectatâ, animam plenam peccatis habens, nec iis excusationem reperiens. Quamobrem hortor moneoque, charissimi, vt efficiamur liberi, neque vanæ & fugacis vitæ huius seruitute detineamur. Hæc vita offendiculis & laqueis mortis plena est: ab his mentem nostram assiduè quasi alis quibusdam extollamus. Improbus dæmon perpetuò nostris animabus struit insidias, vt cùm eas scandalis affecerit, ad æterna supplicia pertrahat. In medio scandalorum ac laqueorum incedimus, charissimi: quare attendamus nobis, ne in laqueos malignæ mortis incidamus. Cuius licet laquei dulcedine sint pleni; caueat anima nostra ne laqueorum istorum dulcedine relaxetur. Solicitudo quippe rerum terrenarum ac pecuniarum, necnon prauarum cogitationum atque actionum, laquei sunt diaboli. Caue, dulcedine laqueorum mortis capiaris, frater. Caue, dissolutus laxeris meditatione improbarum ac turpium cogitationum. Quòd si aditum sibi in animam cogitatio mala fecerit, iniqua meditatione iugiter eam oblectat, vt in laqueos mortis sempiternæ ipsam tradat. Nisi enim precibus ac lacrymis, abstinentiâ atque vigiliis improba cogitatio expellatur: fit in

anima velut laqueus quidam periculosus. Iccirco aduigila, & liber esto à cunctis rebus terrenis, vt ab omnibus cogitationibus vanis, actionibusque iniquis libereris. Caue ad momentum quidem temporis in improbæ cogitationis meditatione relaxeris. Caue, frater, ne cogitatio peruersa in anima tua immoretur. Assiduis ad Deum precibus, ieiuniis, ac lacrymis confugito, vt ab vniuersis scandalis laqueorum pariter & passionum libereris. Caue, tibi longam adhuc in terris vitam persuadeas, ô frater, & interim in meditatione pessimarum cogitationum actionumque molescas ac dissoluaris: edictum autem ex insperato emissum à Domino te peccantem offendat, nullumque tibi pœnitentiæ ac remissionis tempus reliquum tribuat.

23. Et quid dicturus es morti in hora illa tuæ emigrationis, ô Frater? Accidit enim, vt ne puncto quidem temporis te patiatur præceptum Domini in terris remanere. Venit ex insperato mors, & hominem reperit peccatorem ac diuitem, sibi multos adhuc annos, quibus se quietè super terram victurum credit, computantem, summamque pecuniarum suarum atque vsuræ in digitis supputantem, & in multa annorum tempora numerum suarum diuitiarum partientem. Venit autem mors ex insperato, vt dixi, & omnem eius computum vnà cum diuitiis & solicitudinibus vanissimi temporis in momento destruit. Venit rursus mors eadem ad virum iustum ac sanctum, quem bonas & cælestes diuitias precibus ac ieiuniis suis congregantem, mortemque assiduè ob oculos habentem, nullatenusque mortis aduentum corporisque separationem metuentem inuenit. Sic & tu semper velut intelligens ac spiritalis quotidie mortem ac separationem animæ à corpore, apparitionemque ad tribunal Domini meditare atque expecta. Lampadem tuam quotidie tanquam prouidus ac prudens atque paratus instructam habe, eamque iterato singulis diebus ac horis cum lacrymis atque orationibus. Vt omni tempore parata sit aduerte. Quandiu tibi est integrum, neque oppugnaris, seriò tuis rebus consule, Frater, chariſſime. Veniet enim tibi tempus incredulitatis, mollitiei, ignauiæ, atque duritiei plenum, quod præ confusione sua, quæ sint poriora cogitare non sinet.

24. Attendite, chariſſimi mei, quo pacto omnia iam mala

vigeant, quomodo peſſima quæque quotidie ſuos progreſſus faciant, quomodo ſcelera atque nequitiæ paſſim accreſcant, quæ omnia futuram confuſionem, magnamque illam tribulationem ſuperuenturam in omnes fines terræ, portendunt. Propter noſtra peccata, quotidie iſta contingunt aduerſa: propter noſtram relaxationem atque ignauiam vitia in terris regnant. Simus ergo vigiles Dei amatores, & ſtrenui aduerſus hoſtem improbum bellatores, vt illum quotidie debellando, in pugna ſuperemus, velut perfecti amatores Dei. Inſtruamur & moribus huius belli, ſiquidem inuiſibilis eſt hoſtis, quo cum illud ſuſcipitur: ſunt autem in hoc poſiti mores belli iſtius, vt nos rebus ſpoliemus terrenis. Si mortem aſſiduè ob oculos conſtitutam mediteris, non peccabis. Si rerum terrenarum deſiderio exutus fueris, in pugna non ſuperaberis. Si terrena oderis, momentaneaque iſta, chariſſime, deſpexeris: tunc victoriæ palmam tanquam optimus belligerator conſequêris. Cum enim res terrenæ deorſum ad ſe trahant, & paſſiones oculos cordis in bello offuſcent, hanc ob rem nos in conflictu belli improbus vincit hoſtis, quòd terrenarum rerum nimiùm ſatagamus, & cupiditatibus ſeruiamus. Nam quotquot ſumus, terrena diligimus, chariſſimi, & in terris mentem noſtram defixam habemus, nimia noſtra mollitie atque ſegnitie diffluentes.

25. Dies inclinat ad veſperam. Tempus noſtrum efflu-xit, & hora mortis inſtat: nos autem, fratres, tanquam increduli, horam adhuc matutinam eſſe putamus. Ecce præ foribus eſt regnum cælorum; & nos interim ab hoc vniuerſum noſtrum auditum auertimus. Signa & prodigia à Domino prædicta iam contigerunt. Peſtilentiæ, fames, terræ motus, terrores, bella, ac gentium motus, & quæcunque ſunt eiuſmodi, nobis pro ſomniis referri videntur; neque quidquam eorundem commouemur auditu vel etiam aſpectu. Electi ne videant magnam illam confuſionem atque preſſuram, quæ iniquum hunc mundum obruet, ante tribulationem colliguntur. Iam tempus aduenit meſſis, & maturuit ſeges. Finitum hoc nunc eſt ſeculum, & Angeli arreptis ſuis falcibus nutum mandantis Domini præſtolantur. Timeamus ergo, chariſſimi, hora iam eſt vndecima diei, & prolixum adhuc iter nobis ſupereſt. Ad hoc incumbamus,

vt in via nos Dominus offendat. Sobrij simus, & euigilemus à somno velut insomnes. Ignoramus, qua hora Dominus vniuersæ terræ venturus sit. Quare à nobis onus atque solicitudinem rerum terrenarum deponamus. Vetat enim Dominus, solicitos omnino nos de quacunque re super terram esse; commendatque mutuam inter nos charitatem Deus. At à nobis potius charitas exterminata est, & è terris profligata. Non inuenies super terram charitatem secundùm Deum perfectam, apud omnes exulat, omnibus est odio charitas: potiùs autem in terris hodie regnat inuidia, contentiones, atque confusiones, peccatis plena sunt omnia. Cunctos pariter iniquitas occupauit, & iniustitia. Vnusquisque nostrûm terrena concupiscit, cælestia spernit, & momentanea atque fugacia ista sectatur, futura diligit nemo.

26. Cupis cælestis fieri? sint tibi semper odio atque detestationi quæcunque res terrenæ: in his quæ perfectionis sunt te exerce, & ad cælestia regna aspira. Caue autem tecum cogitando, sic dixeris, Monache: Magnus in exercitatione consistit labor, ego verò pusillus sum & imbecillis, exercitiorum laborem ferre non possum. Auribus tuis pulcherrimi optimique consilij verba percipito, & quæ tibi, Christi amantissime atque charissime Frater, dicturus sum, memoriæ manda. Si ad aliam longinquam regionem seu patriam, tibi foret peregrinandum, non poteris totius itineris interuallum, vnico temporis momento absoluere: sed pedetentim quotidie per multa loca ac tempora proficiscens, post magnos tandem itineris exantlatos labores, peruenies quò tendebas. Sic quoque de cælesti regno & paradiso deliciarum agitur, quò per ieiunia, per abstinentiam, & per vigilias vnusquisque peruenire potest. Siquidem abstinentia, lacrymæ, preces, vigiliæ, atque dilectio, ipsæ sunt viæ quæ in cælum ducunt, ad Dominum. Caue verearis pulchrum initium bonæ viæ susci pere, quæ in vitam ducit æternam rectà ad Deum. Per illam solam ingredere viam; & si promptus in te fuerit animus, mox eadem via ante pedes tuos, præparabitur. Non sine gaudio & oblectatione per iter illud virtutum mansiones facies. Gressus animæ tuæ singulis mansionibus firmiores reddentur. In hac

hac via, quæ ducit ad cælum, nullam inuenies difficultatem: Dominus ipſe cæleſtis per ſeipſum factus eſt via vitæ his, qui cum gaudio ad Patrem luminum peruenire cupiunt.

27. Tu mihi, Chriſte Saluator, factus es via vitæ, ad Patrem tuum ducens. Sola hæc gaudium in ſe continet, finiſque eius regnum cælorum eſt. Factus es tu mihi, Domine Ieſu Fili Dei, via vitæ & illuminatio, hauſique per meipſum ex fonte dona, plenus deſiderio. Facta eſt tua gratia in corde ſerui tui lux atque lætitia, dulcior in ore famuli tui, ſuper mel & fauum. Facta eſt gratia tua in anima ſerui tui velut theſaurus, paupertatem meam ditauit, egeſtatem & ſordes à me depulit. Facta eſt gratia tua ſeruo tuo refugium & virtus, protectio & exaltatio, gloriatio & cibus totius vitæ. Quomodo ergo ſeruus tuus, ô Domine, magnam gratiæ ac charitatis tuæ dulcedinem ſilere poterit Indignum os meum aperui: ſed quo pacto lingua mea largitorem bonorum quotidie pro dignitate laudare & glorificare poterit? aut quomodo rurſus ego peccator excludere audebo gratiæ tuæ fluctus in corde meo pullulantes, ac ſuauitate diuerſiſſimorum munerum plenos? Canam ergo gloriam cælorum Domino, qui famulo ſuo dona cæleſtia per multiformem ſuam gratiam eſt largitus. Magnificabo gratiam tuam, Chriſte Saluator; in hac etenim celebranda mihi ipſe laudem & magnificentiã in ea inuenio. Non ceſſabo, Domine, linguâ meâ gratiam tuam collaudare. Non ſilebit mea cithara in modulandis canticis ſpiritualibus. Ad te, Saluator, qui gloria es vitæ meæ, deſiderio tui trahor Tua gratia mentem meam ad ſequendum te mira quadam dulcedine impellit. Fiat tibi cor meum terra bona, quæ ſemen tuum bonum ſuſcipiat: perfundatque illam rore vitæ æternæ gratia tua. Eademque gratia è terra cordis mei metat ſibi pro fructu optimo compunctionem, adorationem, ſanctificationem, cuiuſmodi ſemper tibi ſunt gratiſſima. Conuerte meam animam cum oue illa perdita atque inuenta, ad ouile paradiſi deliciarum. Anima mea tuo illuſtrata reperiatur lumine. Et ſicut ouem illam inuentam in humeris tuis ſuſtuliſti; ita quoque indignam hanc meam animam ad te manu tua trahito, offeraſque vtramque immaculatiſſimo atque immortali Patri tuo coram Angelis & Archangelis, Cherubim &

Seraphim, vt cum omnibus Sanctis in deliciis illis paradiſi dicere mihi liceat: Gloria Patri immortali, & Filio immortali, & Spiritui ſancto immortali. Adoratio, honor, atque imperium tibi, Domine, qui cæleſtia dona mihi vili atque inutili famulo tuo dediſti; vt gloriæ drachmam ipſe offeram Regi vniuerſorum. Amen.

CAP. III.

1. BEati qui Deum amant: & propter eius amorem terrena quæcunque contemnunt.

2. Beati, qui die noctuque lacrymantur: quoniam ab ira futura liberabuntur.

3. Beati, qui ſe ſponte humiliant: quoniam ibi exaltabũtur.

4. Beati temperantes: quoniam deliciis paradiſi reficientur.

5. Beati, qui vigiliis atque piis exercitationibus ſua corpora conficiunt: quoniam gaudia paradiſi ſibi præparata inuenient.

6. Beati, qui ab improbis ſordidiſque cogitationibus ſe puros cuſtodiunt: quoniam Spiritum ſanctum ſecum habitantem retinebunt.

7. Beati, qui ex toto corde Deum potiùs quàm totum mundum diligunt: quoniam inter amicos Chriſti ipſi computabuntur.

8. Beati qui ſponte ac voluntariè crucem ſuam ferunt, & verè Chriſtum diligunt: quoniam ad ſupernam Hieruſalem peruenient.

9. Beati, quibus in veritate præcincti ſunt lumbi, & præparatis lampadibus ſuis cæleſtem ſponſum expectant: quoniam cum ipſo regnaturi ſunt in regno cœlorum.

10. Beatus, qui oculis cordis ſemper defixus eſt in contemplatione futurorum bonorum, quoniam ea conſequetur.

11. Beatus, cui quotidiè ob oculos verſatur dies defenſionis atque iudicij, ſtudetque illo die inueniri probatus.

12. Beatus, qui carnis voluptates ſuperauerit: quoniam in nouiſſimo iudicij die fiduciam inueniet.

13. Beatus, qui in terris luxerit: quoniam in cælis vnà cum Angelis Dei gaudebit.

14. Beatus, qui propter Deum in hoc mundo aduersis affligitur: quoniam fructus laborum eius in cælis germinabunt.

15. Beatus, qui non comedit panem suum gratis, magis autem laborauit, operando manibus suis, secundùm Apostolum, quod bonum est; vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti: quoniam requiescet in sinu Abrahæ. *2. Thess. 3. Ephes. 4.*

16. Væ autem illis, qui peccatis impliciti iacent, & acceptabile tempus pœnitentiæ non agnoscunt: quoniam ibi æternus eos pœnitentiæ dolor, licet frustrà, capiet.

17. Væ illis, qui dictitant: Interea, dum per tempus licet, carnis voluptatibus indulgeamus, & vbi consenuerimus, pœnitentiam agemus: quoniam sicut laqueus superueniet iis repentinus interitus, & vana spes illorũ deperibit. *1. Thess. 5.*

18. Væ illis, qui sua sponte peccant, dicentes: Cras pœnitentiam agam, & interim ignorant quid superuentura pariet dies, vel etiam nox, quæ in medio interiacet. *Prou. 15. 27.*

19. Væ illis, qui cùm bonum cognoscant, manum dant improbis: quia in die emigrationis ex hac vita Angeli mali animas eorum rapient.

20. Væ illis, qui prauis suis actionibus proximos suos scandalizant; quia in die iudicij rationem reddituri sunt, etiam eorum, quibus verbo vel exemplo suo malo aliis scandalum atque offendiculum pepererunt.

21. Væ illis, qui dum mundo renuntiauerint, iterum quæ mundi sunt sapiunt: quia in eos aratri parabola retorquebitur. *Luca 9.*

22. Væ illis, qui postpositâ curâ animæ suæ, sequuntur appetitum carnis: quia vita & spes omnis illorum in terram dissoluetur.

23. Væ illis, qui non studeant cunctis viribus se hîc præparare, ac vitam suam instituere; vt ibi gratam acceptamque coram iudice defensionem sui habeant.

24. Væ illis, qui patientiam deperdiderunt, & quid agent cùm eos visitabit Dominus?

25. Date operam, chariſſimi, vt exiguo hoc vitæ curriculo, vobis ipsi non desitis; sed per pœnitentiam ac lacrymas, longanimum & misericordem Deum vobis concilietis, qui nos ad se reuertentes suscipiat, & vitam præbeat. Curam salutis nostræ abjicere caueamus, mundique voluptatibus

nequaquam indulgeamus; cùm enim ad horam durant, post se dolorem relinquunt, & mox ad alios fugiunt. Omnisque gloria mundi huius è terra vna in aliam terram migrat, & præter solum peccatum pœnamque peccati, aliud nos sequitur nihil. Nemo nobis illa die poterit auxiliari, non amicus, non propinquus, nec alius quispiam: nisi sola hîc acta pœnitentia, & virtutes pœnitentiæ cooperatrices, vera charitas, humilitas, obedientia, abstinentia, & omne denique secundùm Deum opus bonum, quod gesserimus. Ista nos ex hac vita comitabuntur; ista contrariis potestatibus, quæ nos in nostro ex hac vita exitu occupare nitentur, resistent. Ista nos ante Christum Saluatorem nostrum statuent: vt eum adoremus, & glorificemus; cum Patre & Spiritu sancto, nunc & semper, & in secula seculorũ. Amen

II. DE RECTA VIVENDI RATIONE.

1. SI rectam viuendi rationem expetis, te in humilitate exerce, sine qua recta vitæ ratio consistere nequit.

2. Viator à recto deflectens itinere, in peregrina regione errabundus diuagatur: Et qui ab humilium declinat semita, in castris iustorum suum non figet tabernaculum.

3. Omnia tua cum humilitate in nomine Saluatoris nostri Iesu Christi operare: in hoc enim fructus tuus in cælum extolletur. Superbia enim arbori excelsissimæ, sed putridæ similis est, cuius vndique facilè confringuntur rami; in quam si quis ascenderit, celeriter in profundum corruet.

4. Initium desertionis hominis est recessus ab humilitate. Qui autem à Deo deseritur, ab improbo spiritu præfocabitur sicut Saül. a Reg. 19.

5. Grauem puta suffocationem peccatorum premi consuetudine, neque ab eorum inundatione ad mortis vsque horam emergere.

6. Si diligenter attenderis, vbique inimici laqueos tanquam mellis dulcedine circunlitos, voluptatis illecebris extensos deprehendes: vt si quis illius gustare dulcedinem velit, laqueo capiatur.

7. Caue mel eiusmodi appetas, ne illius laqueo constringaris: dulcedo enim eius ad extremum felle & amaritudine suos amatores replet.

8. Humilitatem diligito, & nunquam diaboli laqueis capieris. Velociſſimis enim humilitatis alis ſemper ſubleuatus, ſublimior eris, quàm vt inimici retibus capi poſſis.

9. Si quem videris ſuperbiâ elatum, aſpectu luculento, habituque ſplendido ac magnâ comitantium cateruâ ſtipatum, noli inuidere aut turbari; verùm mente atque ingenio temperans eſto, & paulò pòſt extinctum eum videbis. Soli enim florent atque reſplendent, qui ad nutum & voluntatem Dei vitæ ſuæ rationem inſtituunt.

10. Qui ob pietatis virtutiſque ſtudium Domino grati ſunt, nequaquam iis, quæ in hac vita ſunt iucunda, attendunt, clarè ſcientes illa non ſecus quàm flores agri velociter exareſcere. Nos verò pigri ac deſides, ſi quem corpulentum atque robuſtum, geniſque rubicundum aſpexerimus, hunc iudicamus beatum, quamuis in extrema is impietate verſetur. Vnde fit, vt procul à nobis honeſtos vitæ labores repellamus, ignorantes quantam in ſe dignitatem habeat ſancta religioſorum ac piorum hominum vita; quapropter etiam temperantiam ac ſanctitatem auerſamur deteſtamurque.

11. Ne puerilibus ludis attendamus, fratres, ſed perfectam vitæ rationem amplectamur ſemper, ne piorum ac religioſorum hominum priuati gaudio, æternis ſuppliciis deputemur.

12. Beatus, qui ſpe bona plenus eſt, & bonis cogitationibus cordis illuminatur; eius enim gloria magna erit & ſempiterna.

13. Quiete atque ſilentio delectemur, vt ex inſpectione noſtrorum peccatorum ſemper humiliemur, non vt arrogantiæ & malitiæ cogitationes, tanquam peſtiferas quaſdam belluas, foueamus.

14. Silentium & quietem diligamus, vt cor mundum poſſideamus, templumque nobis concreditum, à peccatorum corruptione immaculatum purumque ſeruemus.

15. Pulchra ac bona eſt oratio, quæ cum gemitu & lacrymis tacitè peragitur. Quæ enim cum clamore fit, vt audiatur ab aliis, humanæ laudis ſtudium deſignat. Qui autem cum iudicio ac fide deprecatur Dominum, in conſpectu eius proſpicit, nos in illo viuere, moueri, & eſſe.

16. Si cor obduratum habeas, plora coram Deo, vt cognitionis tibi lumen infundat: illosque, qui in cordis feruore clamores in cælum emittunt, ne irrideas, caue.

17. Qui honestis occupatos laboribus irridet, diaboli ministrum se facit, sceleste eius voluntati obsequens, gaudium quod Dei seruis præparatum est, deperdet.

18. Tu autem qui in pietatis ac religionis te studio exerces, actiones tuas cum iudicio semper exequere, ne occasionem præbeas quærentibus occasionem.

19. Væ homini immisericordi, væ doloso, & væ deliciis dedito. Quoniam acerba eos infernimanent tormenta: Ventris enim cùm sint serui, Deum aspernantur, vt principatus ac dignitates in hac vita vanitatis plena consequantur. Verùm mors repentè superueniens: eorum guttur exsiccat quo assiduè lautas epulas excipiebant. Principatus ac potestates destruit, quibus ipsi suum Creatorem spernebant. Denique infelicium cadauera, velut stercora, in terram proijciuntur, animæ verò ad loca propria abducuntur.

20. Cùm ea, quę sensui iucunda sunt, in vita conspicis, vide ne capiaris iisdem: Nam in illis laqueus & esca mortis latitat. Neque enim nudum piscator hamum in aquam dimittit.

21. Concupiscentiæ retia, velut escam in hamo, tendit aduersarius, vt animas omnes sibi obnoxias reddat improbus.

22. Quæ primùm capta fuerit anima, ad alias decipiendas fit quasi laqueus, vt voluntati inimici obsequantur; inescatque animas potissimùm illas, quæ nondum draconis acerbitatem sunt expertæ. Sicut perdix comprehensa pro esca illis proponitur, quæ nondum laqueo captæ sunt. Circa illam enim auceps laqueos figit, vt voce sua perdix reliquas circumuolitantes, ad eosdem pelliciat.

23. Ab excolenda virtute non te deterreat labor: absque labore enim virtus comparari non potest.

24. Inter labores animi, sursum aspectum attolle, contemplansque gaudia illa, nullos labores recusabis.

25. Honestos labores laboriosè ac studiosè susципito, vt labores inanium laborum effugias. Iustorum enim labores fructum vitæ proferunt. At labores peccatorum,

laqueis & ærumnis pleni sunt.

26. Ex præscripto Dei tribulationes atque angustias vitæ præsentis fortiter patienterque sustineto, & nequaquam Sanctorum spe frustraberis. Iugum enim inimici morti feram in se tristitiam continet.

27. Qui mundi vanitatem sequuntur, bene operantes atque viuentes supplantare studeant, ne illorum ipsi præsentiâ coarguantur. Eorum autem ruina pietatis athletas coronam promereri ostendit.

28. Humilitatem cole, ne fructu honestorum tuorum laborum destituaris: hac enim reiecta, inter eos qui in vanum laborant, ipse quoque refereris.

29. Recténe vis animum instituere? Teipsum prudenter contra voluptatum cogitationes vndique munias: ne ab iis absorbearis, naufragiumque patiaris in portu.

30. Vis portum securum tenere, firma tibi præsidia compara, ne voluptatum libidinumque procellis ac fluctibus facilè obruaris, & pro portu ipse tibi scopulus atque naufragium fias.

31. Noli anchoram alligare anchoræ: ne si quid adhuc leue in te sit reliquum, facilè à passionibus cupiditatibusque detraharis. Nam qui extrahere cupit illum qui in fossam incidit, virili animo apprehendere debet, ne eodem in gurgite ab illius anchora ipse quoque demergatur. Malorum enim cogitationes atque sermones, vbi locum repererint, quasi aculeis & vncis quibusdam animam figunt detrahuntque.

32. Prauorum colloquia atque commercia semper fugito, & in maxima tranquillitate animum tuum possidebis.

33. Risui atque ludibrio sit monachus, qui cum prudentia atque intelligentia spiritali cunctas suas actiones non dirigit. Synceros enim & sapientes nos omnes esse ratio postulat.

34. Nisi ardore sancti Spiritus valde te inflammatum senseris, ab aliorum cogitationibus audiendis abstineto. Duplici enim ab iis bello impugnaberis, ac primùm quidem, quòd eorum quæ audiuimus, recordatione, anima luxu diffluere atque lasciuire incipiat: tum etiam quòd rebellionem nobis moliantur qui se nobis subiecerant, nisi strenuè

per virtutem Crucifixi vitiis obstiterimus. Cùm enim quis per negligentiam in eadem peccata recideriť, tunc eum, quem correctorem atque magistrum sibi delegerat, vt hostem intuetur. Ille autem si prudens sit, cunctos errores illius qui sibi subiectus est, facilè obliuioni tradit. Potens enim est Deus rursus eundem conuertere.

35. Quemadmodum si quis columbam domi foueat, eademque fenestram fortè apertam reperiat & ex domo auolet, non virgâ vel lapide illam reuocare conatur, sed sparsis leguminum granis prudenter studet allicere, atque recipere. Sic quoque multâ indiget prudentiâ atque experientiâ, qui cogitationum maculas purgare cupit.

36. Si lectioni incumbas, caue ex ea, quæ ad fastum & elegantiã tantùm pertinent sermonis, persequaris, & eousque duntaxat tuum extendatur studium, ne spiritus arrogantiæ cor tuum feriat? Verùm instar sapientis apiculæ mel ex floribus sibi colligentis, fructum ex iis quæ legis, pro animi medela desumito.

37. Quemadmodum si pauper quispiam inanis gloriæ cupidus, Regis sibi nomen vsurpet, ob id tamen non est Rex. Sic quoque monachus occultè comedens, & ad mensam fratrum, abstinentiam & temperantiam simulans, non se virtutem atque religionem colere, sed araneæ potiùs telam texere ostendit: non enim per rectam viam ambulat Sanctorum: sed illorum qui humanas laudes affectant, quos sic Spiritus sanctus alloquitur: Dominus dissipauit ossa eorum, qui hominibus placent. *Psal. 52.*

38. Si mundo renuntiasti, munere tuo fungere, vt desideratam margaritam consequaris. Quidam enim post mundi renuntiationem è seculi vita recesserunt, alij quidem militiâ relictâ; alij verò diuitiis distributis; ad extremum verò propria voluntate ducti adhuc ceciderunt: cùm nihil sit grauius, quàm à propria superari voluntate, & non ex diuinæ voluntatis præscripto vitæ suæ rationes dirigere; atque hi cùm se putent quam longissimè ab huius vitæ rebus abscessisse, in ipso adhuc vestibulo hærent.

39. Filij Israël, cùm è fornace & seruitute ferrea liberati, incolumes mare rubrum transissent, donisque eiusmodi ac commodis perfruerentur, in continenti naufragati

gati sunt, quòd propriæ voluntatis imperio nimiùm se subderent; adeo vt ex tanta eorum multitudine duo duntaxat saluati fuerint, qui diuina oracula nequaquam spreuerant: sed altissimi Dei consilium ac voluntatem piè sanctéque secuti sunt & obseruarunt.

40. Qui mundo renuntiarunt, nihil ampliùs cum mundo habent commune, atque hi siue primo loco constituantur, cùm non sint principes, siue in postremum detrudantur locum, iidem semper sunt animo, suique similes. Qui autem à recta pietatis sententia se auelli sinunt, facilè ad mundi voluptates declinant, neque deinceps virtutis causâ certamen vllum suscipiunt, sed abiecto iugo diligentiùs reficiunt, quæ olim honestè dissoluerant, haud secus, quàm si virgo aliqua castissima, quæ sensus suos in thalamo atque conclaui suo diligenter curare solebat, depositâ verecundiâ corrumpatur, impudenterque nec Deum nec homines verita, quodcunque flagitium committat. Sed ob id nequaquam talis effugiet manus Dei. Dies enim supremus cuiusque opus ostendet: quoniam in igne probabitur. 1. Thess. 3.

41. Beatus, qui virtutem operibus prædicat. Verbis enim proprietates virtutis enarrare, & factis contraria agere, ad salutem non proficit. Quemadmodum nec qui de modestia atque temperantia disserit, & interim turpia peragit, præmia vlla consequetur.

42. Caue animo perturberis, ô amice Dei, dum homines voluptatibus deditos, cernis absque vllo timore quæ sensibus placent sequi: flos enim eorum planè fœtet. Illorum autem, qui virtutes colunt, studia in luce resplendent, suauissimisque odoribus fragrant. Quapropter virtutum studiis insiste, vt & apud illos, qui fluxas atque fugaces voluptates sequuntur, in admiratione sis: licet enim manifestè id declarare nolint, secum tamen tacitè virtutum cultores beatos prædicant.

43. Quando videris hominum corpora studiosè compta atque ornata ad turpem amorem excitandum, caue ea admireris, neque pellis paulò post in cinerem dissoluendæ color te decipiat: sed recum ipse ingemiscendo psalle: Memento, Domine, quoniam puluis sumus: homo sicut fœnum dies eius; tanquam flos agri sic efflorebit. Quoniam spiritus Psalm. 102.

pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & non cognoſcet amplius locum ſuum. Miſericordia autem Domini ab æterno, & vſque in æternum ſuper timentes eum. Quæ ſi præſtiteris, diuina adiuuante gratia, ab hoſte maligno nequaquam capieris.

44. Deum ardenter inuoca, vt perfectæ tibi continentiæ ſpiritum tribuat, quò in nocturnis etiam phantaſmatibus hoſtiles incurſiones effugere poſſis: velut ſi quis ſe à fera inuadi oppugnarique conſpiciat, aut ab aliquo ardenti petatur face, & ex vna in aliam domum inde confugiat ne comburatur ab igne.

45. Quemadmodum abſque labore ac ſtudio, non licet etiam mediante pecunia, ſcientiam vel artem aliquam adipiſci: ſic neque monachus citra diligentiam ac patientiam, ad perfectionem religionis peruenire poterit.

46. Quemadmodum inter omnia corporis tui membra, nullum tibi præſtantius eſt capite; & ſiue lapide, ſiue claua, ſiue etiam gladio petaris, reliqua corporis tui membra obiicis, vt ictum à capite repellas, certò ſciens te abſque illo non poſſe viuere: ita rebus tibi anteponenda eſt omnibus fides ſanctæ & conſubſtantialis Trinitatis, quòd ſine ea vitam, quæ verè vita ſit, viuere nemo queat.

47. Ex toto corde tuo ſpem tuam omnem in Domino defixam habe, & facilè aſtutorum inſidias euitabis: neque enim ſeruos ſuos in ſe ſperantes vnquam deſpiciet deſeretque Dominus.

48. Dei amantiſſimum Ioſeph decipere geſtiebat Ægyptia, magnoque impetu ad peruerſum ſuum ſcopum contendebat. Cæterùm caſtus ille adoleſcens mentem ſuam velut rore quodam recordationis Dei perfundebat, ne impij amoris igne vreretur. Senſus autem ſuos muniebat, ne alienis cogitationibus vllum locum præberet, & in laqueos impudicæ mulieris coniiceretur; illam enim ſemper vt mortis laqueum intuebatur. Ideoque tentatione illa ſuperata, coronâ donatus eſt, & Rex Ægypti factus.

Gen. 39.

Gen. 41. 42. 43.

Exod. 1.

Dan. 13.

49. Statuerant homines impij in Babylone aduersùs ſanctam animam inſurgere, vt fœdè eam contaminarent; verùm illa cum Deum altiſſimum ſibi haberet adiutorem, impios illos facillimè proſtrauit, deuicit. Cúmque in ſuo

consilio sententiam mortis in eam decreuissent; ea ipsa re imprudentes in mortis sententiam inciderunt: nec intelligebant stulti se ob idipsum morte esse damnandos. Non enim potest oculus Dei semper vigilans illudi ac decipi.

50. Incedamus, fratres, per angustam & strictam viam, vt cum honore ac laude Deum custodem habeamus.

51. Margaritæ semper in intimis conseruantur locis: at quisquiliæ & alia quæque vilia velut fimus & fiercora in plateas proiiciuntur.

52. Quòd si quis in te maledicta coniiciens, scelera abs te commissa exprobrauerit, te ipsum potiùs quàm alterum illum argues: Tuis enim te factis dedecorasti, ea committens, quæ ab alio tibi obiici non toleras. Noli ergo minas & iracundiam silentium illi imponere, sed teipsum, non patrando ampliùs mala, emenda. Peccatorum enim tuorum fœtor te animæ tuæ insidiatorem ac proditorem esse manifestè designat.

53. Teipsum per pœnitentiæ remedium à sceleribus impiisque operibus purga, & nulla te maledici vituperatio perterrefaciet.

54. Resiste peccato, ô vitæ sempiternæ cultor, & tentationis impetum ne timueris. Nulla enim tentatio strenuum pietatis athletam offendet.

55. Quod igne efficietur, igni solet obsistere; lateres adhuc crudi, fragiles sunt & imbecilles, vbi autem iam igne concocti fuerint, igni simul & aquæ, sua validitate resistunt. Et sicut in vase fictili, aqua:ita in fornace flamma accensa continetur. Fornax verò ex lateribus emicat.

56. In tentationibus, & tribulationibus, tu quoque validum ac strenuum te præbe, voluptatumque ardoribus resiste, ne crudi lateris instar, qui pluuiæ guttis dissoluitur, quam habere videris soliditatem deperdas.

57. Non quæ tibi videris bona agere, rectè facta putato, sed illa quæ ab hominibus piis comprobantur.

58. Ausculta vocem Domini, vt te adiuuet, ac manus suas in affligentes te immittat, humilietque inimicos tuos, ne obaudiens audias: Dimisit eos secundùm desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis. *Psalm. 80.*

59. Propriæ voluntati ne te seruum feceris; timentibus autem Dominum morem gerito, & diuina adiuuante misericordiâ caput draconis conteres. Donec autem propriæ voluntati obsequutus fueris, à perfectione te abesse scito quamlongissimè. Et quantùm abes à perfectione, tantùm doctrinâ ac disciplinâ indiges.

60. Tribulationes atque afflictiones in Domino sustine, vt gaudio & lætitia perfruaris. Labores perfer, vt mercedis fructum referas.

61. Lapicida incidendis lapidibus, & faber ferrarius tundendo producendoque ferro, mercedem percipient.

62. Qui fugit bellum, non accipiet spolia. Et qui recusat disciplinam, inter prudentes non connumerabitur.

63. Quæ sursum sunt, contemplare, & terrena quæcunque vt humilia atque abiecta despicies. Quòd si ab alto descenderis, quamcunque etiam domunculam dealbatam admiraberis.

64. O tu, qui pietatem colis, prudentiam cunctis in rebus exerce, quæ te quasi vehiculum gestabit, & ex multis offendiculis atque periculis eripiet conseruabitque. Non enim sinet sui studiosos atque amantes quidquam ad subuersionem audientium dicere, aut facere.

65. Odor prudentiæ in viro est, seipsum semper accusare; seipsum autem accusantis, alterum in eosdem errores incidentem non iudicare.

66. Ex duobus seruis delinquentibus, qui idem ob crimen carcerum custodiâ detinentur, ingratitudinis damnatur ille, qui in conseruum suum se contumeliosum atque crudelem exhibuit.

67. Illum qui in tentationem incidit, irridendo caue condemnes, sed assiduè Deum ora, ne te inducat in tentationem. Cuius enim animus cogitationum turbine atque procella obscuratus est, & à perturbationibus superatus, is nec homines veretur nec Deum timet. Et si quidem potens est ac diues, intrepidè mala committit. Sin imbecillus ac pauper, morum peruersitate fretus, impudenter in scelera atque flagitia fertur.

68. Caue voluptatum studiosus sis, aut aliorum contemptor, sed sacrum Psalmistam clamantem audi: Exurgat

Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant. Sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant pecatores à facie Dei. Et iusti epulentur, & exultent. *Psalm. 67.*

69. In cellula, quam tibi delegisti, ô monache, in cordis humilitate Deum assiduè ora, sicut tres illi pueri in camino ignis, & ne te speluncam latronum facias, illicita atque scelesta committens, vt non confundaris in die iudicij, quando reuelabuntur occulta hominum.

70. Qui messis tempore ignauus est, non abundabit domus eius. Et qui nunc pietatis studium atque labores negligit, in tempore retributionis consolatione iustorum destituetur.

71. Tempus nobis aduenit, fratres, timore ac tremore plenum, cùm ea quæ in occulto atque obscuro gessimus, cunctis manifesta fient. Væ autem animæ illi, quæ Deum sibi adiutorem non habuerit.

72. Adeste, fratres Christo dilecti, de fine & consummatione cuiusque nostrûm cogitemus, quo pacto in vanitatibus vitam hanc nostram transegerimus: Stultus enim est qui inter stultos versatur, & in rebus vanis suam vitam transigit. Beati autem, qui quandiu in hac vita sunt, pulchram pietatis atque virtutis negotiationem obeunt.

73. Quemadmodum diues secundo vento nauigans, in strato desidet, superbo intuitu oblectamenta captans; adstant coqui, qui cibos ei præparant, sequitur satellitum militumque turba: Ex inopinato autem suboritur tempestas, quæ mare turbat, & nauem confringit, ipseque solus à fluctibus & vndis in insulas desertas, ferisque atrocibus plenas abripitur, vbi vociferatur & plorat, nec est qui exaudiat; verberat faciem, toto exagitatur corpore, & in horas mortem expectat. Qui paulò antè, animo ita elato erat, & ceteros despiciebat, fame atque timore tabescit, & siti perit, nullusque adest qui ibi consoletur ipsum. Idem nobis quoque negligentibus in terra vel in continenti contingit. Dum enim in inani hac vita deliciis ac voluptatibus indulgemus, repentè nos ignauos mors inuadit, & in loca horrore plena abripit atque detrudit, vbi cuncti cruciabun-

tur peccatores, qui semper Dominum suum repudiarunt & contempserunt.

74. Perpendamus dum in tuto sumus, in quo timore versetur is qui à fluctibus in desertos conijcitur scopulos, nec habet à quo auxilium solatiumve accipiat. Hinc quoque cogitemus, in quanto erit metu peccator, in suppliciorum & tormentorum locum coniectus.

75. Cor meum suspirat, oculique mei ad lacrymandum proni sunt, sed peccatum mentem meam captiuam detinet: ne cum cordis compunctione deprecer Dominum amarissimis lacrymis, ne me proijciat in tenebras exteriores.

76. Domine, qui è manu Pharaonis & ex camino ferreo tuum populum liberasti, eumque per mare rubrum eduxisti saluum, nos quoque ab iniquitatibus nostris libera, vt in conspectu tuo gratiam inueniamus, quando venturus es iudicare viuos & mortuos.

77. Donec vires nobis suppetunt, Domino in rectitudine cordis seruiamus; vt in tempore tribulationis nos adiuuet, & ex ingentibus periculis liberet.

78. Cunctos sibi in cordis puritate seruientes, incredibili atque immensâ decorat gloriâ, cùm nullus Sanctorum gloriæ inueniatur finis.

79. Diuino iussu cetus Ionam Prophetam deglutiuit, qui velut in quodam penu seruabatur in ventre ipsius ceti. Caput eius ad montium scissuras descendit, & extrema abyssus ipsum vallauit, in terram descendit, cuius vectes æterni eum constrinxerant; ibique orans, ad Deum clamabat, dicens: Resurgat è corruptione vita mea ad te, Domine Deus meus. Oratio eius profundum diuisit, aërem scidit, in cælum ascendit, & in aures Domini introiuit; Aut potiùs ipse, qui vniuersa replet, Dominus à vero iustoque hoc suo famulo non longè abfuit. *Iona 2.*

80. Mandauit Dominus cete, & Prophetam euomuit, qui quasi è naue descendens, ad prædicationem se conuertit. *Ion. 2. 3.*

81. Dentibus aduersus iustos stridet peccatores. Ingruunt tentationes. Veruntamen coronantur pij ac sancti: impij autem, qui mala in sanctos Dei cogitabant, confunduntur.

82. Helias Thesbites olim persecutionem ab improba pas- *3. Reg. 17. 18. 19.*

sus est fœmina. Sed corui ministerio Prophetam pascebat Dominus: peccatores verò grauissima fames inuasit.

83. Helias Propheta in curru sublatus est igneo. Impia autem Iezabel è fastigio domus suæ præceps deturbata est, & in plateis ciuitatis deuorata. *4. Reg. 2 9.*

84. Ieremiam Prophetam, quòd pios eius sufferre nequirent sermones, in cœni lacum coniecerunt impij. Quorum temeritate auditâ, Abimelech corpore quidem Æthiops ac niger, sed animo candidus & fide coruscans, iniquitatem Regis coarguit, Prophetamque eduxit, & benedictionem obtinuit. *Ierem. 37. 38.*

85. Insurrexerunt hostes in eos, qui semper Prophetas Dei oppugnabant: datusque est populus Hebræorum in hostium manus. Qui, viso Propheta Dei, vincula soluerunt, & munera obtulerunt: Magna enim illum pietate viderant conspicuum. Nam sicut qui lucernam defert, præsentibus lumen præbet, ita & virtus semper gloriæ secum splendorem affert.

86. Danielem Prophetam in lacum leonum propter eius pietatem coniecerunt impij, vt ab illis deuoraretur, ignorantes scelerati se in propriam id machinari confusionem. Deus autem per manum Habacuc, & per suum Angelum, fideli seruo suo misit prandium. Immanes autem feræ, in medio sui videntes Prophetam, inclinantes se, adorabant illum. Virtus enim cælestis ora leonum obturauerat, ne virum iustum in vllo læderent. *Dan. 6.*

87. Propheta è medio ferarum educto, reprehensione se dignos cognouerunt homines illi impij, cernentes eum tanquam sponsum è thalamo, facie splendida gloriaque illustri progredientem.

88. Meritò dubitabant Babylonij, vtrum ex morbo aliquo leones non attigissent Danielem; ad sextum quippe diem in medio leonum electus Dei fuerat, nec vlla in eo inuenta est corruptio. Venit ergo Rex die septimo, vt lugeret iustum: Et inclinans se in lacum, aspexit illum inter leones sedentem, velut pastorem in medio suarũ ouium. Qua de causa meritò de salute eius infideles illi dubitabant. Cùm autem in lacum leonum missi sunt à Rege, qui perditionis iusti causa fuerant, membratim coram eo *Daniel. 14.*

discerpti sunt, vniuersaque illorum ossa comminuta, & in nihilum redacta. Vnde præ admiratione magna, cuncti fortiter exclamarunt: Magnus es Domine Deus Danielis. *Ibidem.*

89. Tres pueri qui apud Azariamnon adorauerunt imaginem auream, fortiter ligati, immissi sunt in fornacem ignis ardentis, quorum tamen ne capillum quidem ausus est absumere ignis: at contra erumpens flamma eos, qui incenderant ipsam, combussit, deleuit.

90. Hæc igitur considerantes, ô fratres dilectissimi, soliciti simus, ne tentationum tempore inueniamur reprobi. Nam propter tolerantiam tentationum, semper magnificantur amici Dei.

91. Donec vires nobis suppetunt, Domino in timore & recto corde bonoque proposito seruiamus, vt tentationis tempore adiuuet infirmitatem nostram, nosque victores decernat, ac coronatos in cælestе suum regnum introducat.

III. CONSILIVM DE VITA SPIRITALI.

Ad Monachum Nouitium.

1. TVa mihi probatur fides ac studium, quòd ab homine peccatore aliquid perdiscere desideras tuo viuendi instituto aptum; idque non semel aut bis, sed frequentiùs efflagitasti: & hoc animi præstantis argumentum est. Sed me retardat deterretque operum dissimilitudo, quòd intolerabilis sit eorum fœtor. Rursusque ad morigerandum tibi me commouet verè ardens tuum desiderium audiendi quæ ad timorem Dei pertinent. Qui enim in vita spiritali se exercere cupiunt, sermonibus ad excolendam virtem facientibus oblectantur. At qui ad vitam secularem procliues sunt, quæ spiritalis sunt vitæ audire nolunt. Quin & conuiciis ea excipiunt; dicentemque interpellant. Contrà verò de vitiis ac voluptatibus agentes, nullâ capiuntur satietate; quin & cibi somnique beneficio priuari malunt, quàm eiusmodi ineptiis finem imponere.

2. Sed tu iis, quæ ad spiritalem vitam ducendam pertinent, inuigila; vt tecum permaneat recordatio Dei, inutilesque

leſque ſermones deteſtare. Quoniam malum & bonum odorem ſimul commorari eſt impoſſibile.

3. Humiliter ſubmiſſéque, ſemper & vbique te gere, ſiue inueniaris in via, ſiue in nauigio, ſiue in cella, ſiue in iuniorum ſiue ſeniorum congreſſu verſeris. Cum prudentia etiam atque iudicio tui labores ſermoneſque inſtituantur: ne ex vlla tuarum actionum aliquod detrimentum ad te redeat.

4. Vtere victu ſimplici & neceſſario, ne tibi mens in crapula & ebrietate curiſque ſecularibus torpeſcat atque hebeſcat. Qui enim eiuſmodi cupiditatibus ſeruiunt & circumueniuntur; non fornicationem æſtimant fornicationẽ, neque adulterium, adulterium; neque quæ à gentibus Deũ ignorantibus fiunt, deuitant: ſed omnia intrepidè atque licenter factitant, in nullo porcis, qui in luto volutantur, diſſimiles. Non legis, non Prophetarum memores, neque etiam ipſius Domini, qui humanam naturam aſſumpſit, vt impietatem peccati deſtrueret: Sed pietatis formâ freti gloriantur, cùm interim mentis imperio capti & obcæcati, propter negligentiam & contemptum timoris Dei, contraria peragant. Caue igitur carnis eſu vinique potu delecteris, ne mens tua inutilis reddatur ad dona ſpiritalia ſuſcipienda.

5. Si de cogitationibus cum fratre ſermonem conferas, & lingua tua à recto inflexa eſt propter animam à cogitationibus laſciuis irretitam; Vide ne dum damnationem tuam cupis obſcurare, turpiloquio vtaris & ſcurrilitate, vt à proximo non redarguaris, in quibus & illius votis deſis, & te peſſimo tradas dæmoni. Orationem verò atque ſilentium potiùs adhibe; & redibit ſuper te Spiritus ſancti gratia effugieſque mentis inſaniam.

6. Si tuæ curæ committatur monachus in integrum reſtituendus, caue ne nimiùm illius vicem dolens, Creatorem tuum offendas, pariterque cum eo auellaris atque intereas. Neque enim ſcapha decidente, mox etiam nauis negligenda eſt.

7. Ad cognitionem ac voluntatem Domini componantur actiones tuæ; & laqueis diabolicis non implicaberis: cùm moris ſit ei ſub ſpecie boni machinari malum.

8. Si Superiorem pro fratre ex manſione depulſo interpelles, vt qui ceteros peruerteret fratres, caue patrem il-

lius causâ intercedendo compellas: verùm sic eum huius commonefacito, vt interim rem omnem diuinæ voluntatis committas imperio, ne fortè quòd ex animo nondum resipiscat, ad vomitum redeat, suoque ingressu ceteris fratribus incommodet. Etenim vel sola scintilla in aream incidens facilè totius anni labores inflammat.

9. Quantùm deposcit æquitas, quisque proximum suum ferat oportet. Ceterùm beatus, qui propter spem, quam in Deo collocauit, proximum tolerat. Sed væ illi qui toleratur, nec intelligit.

10. Qui in solitudine versatur, à triplici liberatur bello, visus scilicet, auditus & loquelæ. Qui verò in conuentu fratrum quieti se tradidit, à tribus & ipse liber est: nimirum, ab emptione, à venditione, & à timore incursus latronum. Quocirca suam quisque conscientiam tueatur oportet.

11. Si contingat colloqui cum adolescentibus ætate & aspectus venustate florentibus, custodi oculos tuos, ne concupiscentia mentem tuam conturbet, incipiasque in longum sermones affectione plenos diducere: Extremis autem tantùm labiis de continentia loquens, mente lasciuus sis, & totus in illo occuperis. Quando ergo contigerit te in eiusmodi congressum incidere, breuiter sermonem præscinde, & silentium tibi impone; ait enim scriptura: In multiloquio non deest peccatum. Et familiaritates ac colloquia eiusmodi haud exiguum detrimentum pariunt animæ. Quare solicitè tibi similium perscrutationem præscinde; ne peccatum per multiloquium te in errorem pertrahens, ad illicita te inducat. *Prou. 10.*

12. Quantò quis propriam voluntatem rescindit atque submittit, tantò ampliùs proficit. Quantò autem quis in voluntate sua persistit obstinatior, tantò maiorem sibi iniuriam detrimentumque acquirit. Noli ergo propriæ subseruire voluntati, sed diuinæ magis te voluntati submitte.

13. Si monachus quispiam ex negligentia ab instituto suo deflexerit, impudentiam ei subiicit inimicus; ne si iterum tristior apparuerit, facilè, à curatoribus patribusque admonitus, se sinat corrigi, & ad meliorem vitæ statum reduci.

14. Christo subiici caue recuses: Quoniam ex ea subiectione fructus certus atque securus proficiscitur.

15. Si quis Religiosus instigante dæmone passus sit se decipi, non capiat tamen odium atque inuidiam aduersùs eos qui in instituto religionis suæ laudabiliter perseuerant. Talem in errorem non relinquet Dominus, sed manum ei porriget vt emendetur, eò quòd non repulerit charitatem. Similiter autem qui sibi videtur stare, si intumescere superbiâ cœperit & alios odisse, securus nequaquam erit, eò quòd caligo odij obscurauerit oculos eius, vt non videat quò vadat.

16. Si in domo Domini ad diuinum spiritalemque cultum constiteris, in psalmodiis te alacrem promptumque præbeto. Si autem tacueris, tacebo & ego, tacebit & proximus, vnde necessariò cantum cessare necesse sit. Sed hoc quæso absit. Qui enim Principem aliquem vel Regem ex Theatro faustis lætisque acclamationibus excipiunt, videantque interea aliquem sibi astantem cum silentio, neque simul cum ipsis contenta voce acclamantem; hunc quasi loco eiusce-modi iudicantes indignum, ex eo deturbant. Quemobrem haud remissè negligenterve, oportebit nos supplicationibus hymnisque vacare.

17. Væ homini iniusto, & væ impudenti. Væ deliciis & voluptatibus indulgenti, & væ superbo. Nam quando eos inferni turbatio & mortis suffocatio præoccupauerit, ipsa experientia fidem iis faciet nihil esse præstantius timore Domini.

18. Bonorum congressum amplectere, malorum autem consuetudinem fugito; neque enim venefici, aut latrones, aut fures, sepulchrorumque effossores sic nati sunt: sed tales effecti sunt ab hominibus, quorum corrupta mens erat à Satana; fecit enim Deus cuncta valde bona.

19. Balneis, ac potulentis, consilioque esus carnium delectari caueto; ne in grauissima peccandi incidas pericula. *Genes. 1.*

20 Vitam bonam cum recta fide tibi vendica. Quis enim inter homines eum, qui sic vitam suam instituit, beatum non prædicet?

21. Quando cellâ tuâ ministerij alicuius obeundi, vel aliquos conueniendi gratiâ egrederis, munitos serua oculos, mentemque piis cogitationibus imbue, sic tecum ratiocinans: Num tanquam pictor es egressus, vt formas hominum

effingere atque exprimere discas? Sedulò tibi attende. Quo pacto enim si rebus mundanis districtus sis, pura mente vacare poteris contemplationi earum rerum quæ non videntur, & in Dei recordatione te oblectare atque exultare?

22. A curiosa perquisitione alienorum defectuum abstine, ne meritò religiosa mens tua corrumpatur.

23. Impone tibi silentium; à multis enim hoc inquinationibus te liberabit. Peccatorum cruciatus semper meditare, timens ne & tu non multò pòst in eorumdem numerum ascriberis.

24. Nunquid aliquando domum luctûs ingressus es, videnque planctum ac fletum qui ibi erat, mox ex ea domo exire properasti? Quamobrem ex momentaneis & fugacibus sempiterna conjectare oportet; ait enim scriptura: Da sapienti occasionem, & sapientior erit. *Prov. 9.*

25. Si tibi cogitatio locum mutandi subrepserit, accesserintque te aliqui commiserationis affectu: & alius quidem quasi iustum dolorem suscipias, migrandi propositum approbet: vide ne temerè & absque iudicio consilium illius amplectaris. Sed si quis te reprehendere, & instituti tui admore inceperit, hic tibi potiùs quàm alter ille audiendus erit: Tales siquidem magis de fratrum salute sunt soliciti.

26. Quòd autem pusillanimitatis cogitationes vel eos maximè exagitent, qui in solitudine conquiescunt, etsi perpaucos eius nescios arbitrer, visum tamen est tui confirmandi gratiâ nonnullas earum prosequi.

27. Quando animus afficitur ab his, quæ sub sensus cadunt, occupatus: mens enim simulatque à præclara illa futurorum bonorum contemplatione & expectatione, ac meditatione defecerit; in his, quæ ad sensus corporis pertinent, tota defigitur, his frui cupit, inuidentiæ nequitiæque deseruiens.

28. Hei mihi, quid agam miser? Magna est mea imbecillitas: languor, & solitudo, & paupertas, & desperatio me occupant. Operari non valeo, mendicare erubesco. Rebus & fortunis domesticis sum exutus. Qui commodè meis viuere poteram, in res aduersas me sponte conieci. Ludibrio nunciis factus sum, qui me felicem iactitabant. Dolor cor meum ex calamitate, qua detineor, occu- *Luc. 16.*

pat; nec vllus reperitur qui succurrat, nemo, qui compatiatur. In magna me ignominia constitutum cerno. Alius ad sacerdotium euectus est, alius in dignitate constitutus. Ego verò velut ignobilis, & inglorius, abiectusque remaneo. Nemo est qui mihi inopia & infirmitate laboranti quid tribuat: dum interim hic diuitiis affluit, ille discipulis comitatus procedit: vnde & cum maximis præstantissimisque viris conuersantur. Ego autem in magna ignominia contemptuque viuo, & victu etiam quotidiano indigeo. Illi splendidè vestiti incedunt: mihi autem & necessaria indumenta desunt. Illi postquam in bonis dies suos transegerint, ex hac luce emigrantes adhuc cum aromatibus condiuntur, splendidâque sepulturâ honorantur, sempiterni nominis famâ iis per Epitaphij inscriptionem attributâ: mihi verò morienti vix sepulturæ honor concedetur, ipsaque cella ob infrequentiam visitantium sepulturæ loco erit. Cor mihi dolet, sed quid faciam? Defecerunt oculi mei, assiduo obtutu ostium conspicientes, & nullus est qui pulset. Mœrore tabesco, nec est qui me consoletur. Summis angustiis hîc angor, & non est qui misereatur atque condoleat. Hei mihi, quoniam in dolore deficiunt dies mei.

29. Dic animæ tuæ ô homo: Quousque tristis es, ô anima mea, & quousque conturbas me? Spera in Deo, & ipse prauas à te cogitationes repellet. Si enim terrenis non adhæsisses, eiusmodi te laqueis non implicuisses. Quin & hoc tibi persuade, neminem siue obscuro siue claro fuerit loco, si ex Dei voluntate vixerit, esse reiiciendum. Qui autem terrena suspicit, fructumque ex iis consectatur, iustorum se consolatione priuat. *Psal. 41. 42.*

30. Si ergo gaudio illo perfrui desideras, caue aditum prauis cogitationibus, quæ nos à Deo separant, patefeceris. Verax nanque est qui dixit: Qui inuenit animam suam, perdet illam: Et qui perdiderit animam suam propter me, inueniet eam. Iccirco & Apostolus ait: Mortui enim estis, & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cùm ergo Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. *Matth. 10. Coloss. 3.*

32. Quorsum igitur momentanea & fugacia ista, quæ

fluminis instar diffluunt, suspicis ac prædicas? Quid etiam præclara funeris pompa proderit? Quid sepulchra dealbata & vanæ laudationes hominem impium, quando nullam ipse relaxationem consequatur, iuuare poterunt?

32. Quid profuerint laquearia inaurata? quid nitentes parietes? quid splendida tecta? Cùm ipse interim suis excruciatur cupiditatibus, & à dracone conuellitur interiùs, deuoraturque corpus. Quid enim proderit animæ ex hac luce emigranti plurimorum se circa corpus in ornando funere occupantium cura? nisi eum laus à Deo consequatur in Ecclesia illa magna. Ne igitur tibi sint admirationi momentanea atque caduca ista quæ instar ceræ liquescunt. Sed isti, inquies cum magnis atque diuitibus consuetudinem habent. At tu cum omnium Rege Deo per orationem conuersaris, tu Corpore vnigeniti Filij eius vesceris, & sanguinem bibis: gaude ergo & lætare, quòd merueris templum eius fieri.

33. Ne igitur animum despondeas, videns te in hac vita inglorium atque abiectum, vel morbo, aut graui senectute, ac paupertate grauatum; Qui enim pascit volucres cæli, *Matth. 6.* non te suâ destituet prouidentiâ. At te angit, ne tibi lippitudo mentis molestiam faceſſat; sed cogita, hæc etiam viros iustos sustinuisse. Vnde de Isaac legimus, quod dum Ia- *Genes. 27.* cob ab eo benedictionem cuperet accipere, dixerit ad eum: Accede ad me, vt tangam te, fili mi: & probem, vtrùm tu sis filius meus Esau, an non? Illustratus autem est oculus mentis eorum, & ab omni iniquitate purgatus. Quare & tu te purum integrumque ab omni malitia custodi: de corporis necessitate atque infirmitate non vsque adeo solicitus, quo- *Marc. 6.* niam ipsi cura est de nobis. Si autem doles tibi deesse vitæ necessaria, cogita Herodem diuitiis atque deliciis abundasse: Præcursorem autem Domini instar hominis malefa- *Ioan. 16.* ctoris ac vilis in carcere vinctum atque detentum. Verax enim est, qui dixit: Vos tribulationes in mundo sustinebitis, mundus autem gaudebit, vos verò contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

34. Sed & ego, dices, in miseriis atque angustiis vitam obscurus & inglorius transigens, post mortem, nullam mei

memoriam relinquam? Extremæ dementiæ, & animi vanâ gloriâ pleni hic morbus est. Quàm multi sunt putas, qui persecutiones pro Saluatore nostro Deo pertulerunt, & adhuc obscuri atque ignoti mundo viuunt? An ergo qui in montibus, in speluncis atque cauernis terræ vitam traduxerunt, quorum memoria non celebratur ab hominibus, perierunt? minimè verò; nam in libro illius omnes scribentur. Quare quæ sursum sunt cælestia, non autem quæ in terris, sapito. Iustorum enim conuersatio in cælis est. Ne igitur labores atque angores subterfugias. Atqui nos quoque, qui relinquimur & residui adhuc sumus, eos, qui in laboribus atque angustiis & necessitatibus Domino placuerunt, beatos prædicamus. Iccirco si iustorum cupis esse consors, caue humilitatem despexeris; caue etiam in laboribus atque ærumnis vexationem patientiamque abieceris; sed obdura ac perfer: vt sempiternâ vitâ gaudioque ac gloriâ potiaris. Neque enim (vt inquit Apostolus) sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quòd si subdolè ab aduersario nolis in re aliqua supplantari; crede nihil te agere vel cogitare, quod lateat Deum. Sin cogitatione de Dei scientia dubitaueris: ea tibi ex historia Elisæi Prophetæ innotescet: Nam cùm bellum esset inter Regem Israël & Regem Syriæ, consiliumque iniret Rex Syriæ cum seruis suis, dicens: In illo loco ponamus insidias. Misit itaque Elisæus ad Regem Israël, dicens: Caue ne transeas in locum illum, quia ibi Syri in insidiis sunt. Misit itaque Rex Israël ad locum, quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum & obseruauit se ibi non semel neque bis. Conturbatumque est cor regis Syriæ pro hac re, & conuocatis seruis suis, ait: Quare non indicatis mihi, quis proditor mei sit apud Regem Israël. Dixitque vnus seruorum eius: Nequaquam, domine mi Rex, sed Elisæus Propheta, qui est in Israël, indicat Regi Israël omnia verba, quæcunque locutus fueris in conclaui tuo. Si ergo nihil eorum, quæ clam fiebant, latebat Prophetam; nonne aliquid rerum vniuersarum Creatorem latere poterit? minimè verò: hinc etiam in occulto orare iubemur, Domino ac Saluatore nostro Iesu Christo sic dicente: Tu autem cùm orabis, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in ab-

Rom. 8.

4. Reg. 6.

Matth. 6.

ſcondito: & Pater tuus qui videt in abſcondito, reddet tibi. Quamobrem omnem à nobis malitiæ cogitationem abiiciamus, ne diffluamus. Nudus ſiquidem eſt infernus coram ipſo, nullumque perditioni eſt opertorium. Ne igitur triſteris, neque vacilles: In oculis enim Dei verſamur, velimus nolimus. Gaudium ſit tibi in tribulationibus: nam coronæ ex variis texuntur floribus. Et iuſti per multas & diuerſas tribulationes in gaudium Domini ſui ingrediuntur: quare & eos aſſiduè imitemur opotet.

Cura animarũ non appetenda.

35. Curam animarum ne appetieris. Nam cùm ad eam metam nondum perueneris, vt cunctis animi tui paſſionibus imperes, & tibi ipſi & illis, qui te ſequerentur, noceres. Quòd ſi inuitus ad curam eiuſmodi traheris, in ea adminiſtranda maximam diligentiam adhibe, non vt quæ tibi ſunt placita, facias: ſed ei potiùs morem geras, qui tibi ouium ratione præditarum curam concredidit. Ait enim per Ezechielem Prophetam: O paſtores Iſraël. Nunquid paſcunt paſtores ſemetipſos? nonne greges à paſtoribus paſcuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini: & quod craſſum erat occidebatis, gregem autem meum non paſcebatis. Quod infirmum fuit non conſolidaſtis, & quod ægrotum non ſanaſtis, quod contractum eſt non alligaſtis, & quod abiectum eſt non reduxiſtis, & quod perierat non quæſiſtis: Sed cum auſteritate imperabatis eis & cum potentia. Et diſperſæ ſunt oues meæ, eò quòd non eſſet paſtor, & factæ ſunt in deuorationem omnium beſtiarum agri, & diſperſæ ſunt. Errauerunt greges mei in cunctis montibus, & in vniuerſo colle excelſo, & ſuper omnem faciem terræ diſperſi ſunt greges mei, & non erat qui requireret, neque auertens. Propterea paſtores audite verbum Domini: Viuo ego, dicit Dominus Deus, quia pro eo quòd facti ſunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationem omnium beſtiarum agri, eò quòd non eſſet paſtor. Neque enim quæſierunt paſtores gregem meum: ſed paſcebant paſtores ſemetipſos, & greges meos non paſcebant, propterea, paſtores, audite verbum Domini: hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipſe ſuper paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare faciam eos, vt vltrà non paſcant gregem meum. Et non paſcant ampliùs paſtores ſemetipſos. Et liberabo

Ezech. 34.

rabo gregem meum de ore eorum, & non erit vltrè eis in escam.

36. Hinc igitur nos meritò intelligere oportet, quantum illi immineat periculi, qui superbè negligenterque curat subditos. Ideóque eum qui ceteris præest, conuenerit & peritissimum esse, & ad consulendum saluti subditorum vigilantissimum; vtque singulorum obseruet incessum, motum, gestum, ac habitum, adhibitâ etiam debitâ earum rerum correctione, quæ minùs conueniunt, & vt ad optimum ea statum formamque reducantur. Præceptores enim non solùm elementorum scholaribus ostendunt figuras, sed & minima quæque puncta distinctionesque proponunt: atqui sic oportet Prælatum nihil quantumuis minimum, quod ad salutem pertineat, omittere quin fratribus proponat, non prætermittendo etiam supplicia negligentibus parata, vt eo velut muro aliquo, culpam omnem ab innocentibus procul arceat, atque ita lupi, pastoris diligentiam considerantes, rationalium ouium gregem fugiant. Pastorum munus & qualitates requisitæ.

37. Nihil æquè animum hominis ducit ad salutem, iunioresque ad laborandum incendit, atque si doctorem re ipsa & exemplo ad virtutem cohortatorem inuenerint: secundùm eum qui ait: A me videbitis, & sic facietis. *Matth. 5.*

38. Nos autem qui discimus, aliisque subiecti sumus, ab omni inobedientia atque contumacia alienos esse oportet. Sed contrà potiùs omnem modestiam & humilitatem coram Deo & hominibus exhibere decet. Porro si Præfectus ac Doctor nobis contigerit, qui verbis quidem virtutem prædicet, factis autem spernat; cauendum erit, ne ex ea occasione aduersario locum præbeamus euertendi animam nostram. Verùm illius memores simus dicti: Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quæcunque dixerint vobis, seruate & facite: Secundùm verò opera eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt. Obedientia commendatur erga Superiores. *Matth. 23*

39. Teipsum omni tempore custodi, ne fratri tuo ac proximo scandalum aliquod vel offendiculum præbeas, minas eius reformidans, qui per Prophetam ait: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum & inebrians, vt aspiciat *Habac. 2.*

Ezech. 34. nuditatem eius. Et rursus: Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego iudico inter pecus & pecus, arietum & hircorum. Nonne satis vobis erat, pascua bona depasci? Insuper & reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris: & cùm purissimam aquam biberitis, reliquam pedibus vestris turbabatis. Et oues meæ his, quæ conculcata pedibus vestris fuerant, pascebantur; & quæ pedes vestri turbauerant, hæc bibebant. Propterea hæc dicit Dominus Deus ad vos: Ecce ego ipse iudico inter pecus pingue & macilentum; pro eo quòd lateribus & humeris impinguebatis, & cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora, donec dispergerentur foras: saluabo gregem meum, & non erit vltra in rapinam, & iudicabo inter pecus & pecus. Quare proprium nostrum amorem vitemus oportet: Quoniam ex sui ipsius amore vitia velut germina quædam pullulant. Ceterùm amorem proprium expellit Charitas, omnes ad concordiam & vnionem pertrahens complectensque: magna siquidem ac pretiosa res est charitas, à qua ne excidas diligenter caueto. De nostra igitur salute soliciti, propriis parcamus membris, formam virtutis proximo nostro nos proponentes, in fide, in charitate, in patientia, in castitate, in subiectione, in humilitate, in timore Dei. Ne pessimis nos sinamus voluntatibus abduci: sed spiritus amplectamur labores. Nam deliciæ & remissiones animi optimo viuendi instituto contrariæ sunt.

40. Incedamus per viam arctam atque angustam, cordis contritionem amplectentes; vt semper nobiscum mortis memoria permaneat, liberemurque à damnatione æterna. Væ enim, inquit, vobis qui ridetis; quia lugebitis & Luc. 6. flebitis. Beati qui nunc lugent, quia consolabuntur. Inclinemus nos ad sepulchra, & conditionis nostræ occulta perspiciamus. Ex cadaueribus permixtos ossium aceruos, craniaque carnibus exuta cum reliquis ossibus cernemus. Et hæc considerantes, nos ipsos in illis velut in speculo quodam contemplabimur. Vbi iuuentutis flos & pulchritudo? vbi venustus ille genarum color? Hæc nobiscum cogitantes, carnis desideria fugiamus, ne in resurrectionis ac iudicij die cõfundamur. Infirmitatis autem meæ in tuis precibus memor esto, non negligens teipsum, vt mei, qui vermis sum atque

putredo, recordetur Dominus Deus, liberetque me à suppliciis, quæ peccatores manent, & dignos nos reddat deliciis paradisi. Quoniam ipsius est benignitas ac bonitas, & miserationes eius super omnia opera ipsius. Amen. *Psal. 144*

41. Frater quidam, rem quam ab alio acceperat, narrabat, de homine quodam habitante in quadam ciuitate, qui apud se mercenarium habebat, cui omnia sua concredebat: huic vitam solitariam degendi incessit desiderium; à quo quidem instituto, vt iuuenem rebus suis vtilem deterreret, herus ferè nihil intentatum reliquit, at frustra in eo retinendo laborauit. Iuuenis enim hic mundo renuntians ad fratres se recepit. Verùm paucos post annos inuasit eum tentatio redeundi ad seculum, relictâque suâ cellâ ad herum rediit sub prætextu illum reuisendi, hic autem fratrem semel atque iterum lubens suscepit; sed tertiò rediens frater, depositâ simulationis personâ, homini occultam animi sui passionem ac morbum detexit, dicens: Quandoquidem amplius perferre nequeo iugũ vitæ monasticæ, obsecro te, Domine, vt me apud te recipias, eodemque quo olim loco habeas. Spero enim me rectius etiam quàm antea rebus tuis consulturum; ex te quippe acceperam, quòd & filiam tuam mihi in vxorem elocare velles. Cui herus: Si Deo conscientiam non seruasti, mihi quod promittis quomodo seruare poteris? Quo dicto iuuenis tanquam flagello cæsus, ad cellulam suam se contulit. In laboribus ergo perferendis ne deficiamus. Quoniam scriptum est: Qui seminant in lacrymis, in exultatione metent. *Psalm. 125.*

42. Ad mandata Dei obseruanda innocentiam adhibe: solertiam autem ad inimici insidias depellendas.

43. Caue tibi prudenter à congressu & familiaritate pernicioſa, vt bene conquiescat homo interior.

44. Caue ex proposito te fraudulentum exhibeas atque acerbum; ne supplanteris quando tibi firmus videberis ac stabilis.

45. Lenitatem ac mansuetudinem sectare, ne absque vino ebrius fias, malitiâ & iracundiâ grauatus.

46. Ne voluptatibus addictus sis, atque contemptor; ne per te Deus blasphemetur.

47. Caue cum scurris & histrionibus commercium ha-

beas, ne consilia atque sententiæ animi tui deprauentur; valde enim pernicioſi sunt illorum sermones: nam senes repueraſcere faciunt; iuuenes autem ad operandum iniquitatem pertrahunt.

48. Improborum hominum consilia fuge, qui se ventris, & eorum quæ sub ventre sunt, seruos constituerunt.

49. Nequit impudicus amare eum, qui carnis vitium abominatur; nec fur hominem, qui ab inferenda iniuria abhorret. Similis enim suo adhæret simili.

50. Caue tibi dulcis sit voluptas, ne tormentum illius tibi amarum reddatur.

51. Quotidie diem exitus tui expecta; & ad ingrediun-
Matth. 24. dum illud iter te para: qua enim hora minimè putas, veniet mandatum horribile, & væ tunc imparatis. Bona est compunctio cordis, quoniam animis hominum medetur.

52. Qui luctum sectatur, non facilè peccabit; & qui cordis compunctione tangitur, non cogitat mala. Nam ex compunctione oritur fletus, in fletu autem à peccatis declinamus.

52. Vide qua ratione superare possis voluptates: & superuacanearum rerum ne satagas: hoc siquidem functioni tuæ est expediens.

54. Voluptatum illecebras dissolues, si cumprimis assiduæ orationi & sobrietati studueris. Deinde si mentem à prauis cogitationibus cohibeamus: si nullum inordinatum verbum ac non necessarium protulerimus; certi, quòd infallibilis iudex sit Dominus. Sique templum Dei diligenter visitauerimus, si mortem denique atque iudicium assiduè ob oculos nostros habuerimus: hæc siquidem intus titillantem æstuantemque carnis concupiscentiam reprimunt, animumque in tranquillitate ac gaudio constituunt.

55. In loco habitationis tuæ, vel quem à Deo assignatum accepisti, lubens permaneto, otium atque desidiam à te repellens: Cùm neque in loci mutatione atque distantia situm sit, vt passiones nostras reprimamus, sed in attentione & cura mentis. Patientia nobis necessaria est, vt voluntatem Dei facientes, promissiones eius consequamur. Qui autem

ignauiâ atque otio distrahitur, tam longè abest à patientia, quàm ægrotus à sanitate. Non igitur, non inquam, in otio atque torpore virtus, sed in patientia cognoscitur. Quæ quidem in nobis semper vigens, mentem earum rerum contemplatione ac meditatione, quas speramus & expectamus, exercet occupatamque tenet: huius enim pabulo animus pinguefactus, vires sibi sumit; quemadmodum corpus ciborum atque escarum sensibilium nutrimento. Quòd si ab huius gratia ac dignitate mens deciderit, verè inops atque infirma reddetur. Iccirco animum à cupiditatibus terrenis reuoca, & ad diuinum illud opificium incumbe. Et sic tibi non erit necesse, vt corpus è loco in locum transferas, & in peregrinationibus absque causa legitima & Superiorum permissu defatiges. Regnum enim cælorum intra vos est. *Luc. 17.*

56. Quocunque in loco te morari contigerit, facilem te atque irreprehensibilem præbeto, vt bene in Domino proficias. Si autem euaseris contemptor, vide ne in te, velut auctorem ac ducem actionum impiarum, à potentiore contemptio refundatur.

57. Gaudere & lætari de progressu proximi, signum est perfectionis: De bona autem alterius ægri atque tristari fama, acerbissimæ improbissimæque naturæ est argumentum.

58. Quid angeris cruciarisque, ô homo, de profectu & gloria proximi? Num quòd hic aut ille excidit à salute, tu propterea salutem consequêris? an quia multi cælorum regno excludantur, tu iccirco regnabis? num te vnum capit regnum cælorum? Num tibi vni gaudium paradisi paratum est, quia de multorum salute indignaris? ne igitur opera puri amoris sanctique instituti, cum odio atque inimicitia ac grauissima morum acerbitate commutaueris. Nemo te seducat, non homo, non vlla in corde tuo latitans cogitatio. Impossibile enim est veram virtutem absque charitate consistere. Et licet enim quis nostrûm, quod sane est difficile, omnem scientiam habeat, omnemque fidem, ita vt montes (sicut ait Apostolus) transferat, charitatem autem non habeat, nihil ipsi proderit: quin & à rectâ, quæ ad cæli portas ducit, semitâ distat longissimè. Multis ergo nobis opus est lacrymis, vt à vinculis odij atque inuidiæ, superbiæ & cuiuscunque probri diabolici liberemur. Siquidem *1. Cor. 13.*

dæmoniacæ affectionis est, de bono progressu proximi angi atque excruciari, cùm dæmones omni odio imbuti, nihil æquè desiderent, quàm cunctos funditus perire. Contrà verò sancti Dominum suum imitantes, omnes homines cupiunt saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, charitate enim cùm sint pleni, proximum æquè ac seipsos diligunt.

59. Si continens sis, ne in tua continentia extollaris: sed cum humilitate Dominum ora, vt ad finem vsque tuus custos permaneat. Sæpe enim accidit, vt repentinus bestiarum in vineam à custode neglectam incursus fructum vniuersum vineæ deuastet atque corrumpat.

60. Si diuitiæ tibi fuerint, caue superbias. Nondum enim à periculis atque insidiis es liber: incertusque earum est vsus propter celeres dubiasque rerum vicissitudines, sicut scriptum est: Vidi seruos in equis, & principes ambulantes super terram quasi seruos. *Eccles. 10.*

61. Si membris integris valeas, ne corporis robore extollaris; sed animo tecum expende, quot & quanta pericula corpori immineant. Quos etenim videmus incurabilibus laborantes morbis, siue membrorum aliquo mutilatos, siue ab immundis spiritibus vexatos, qui non sic affecti, ex vtero matris nati sunt. Sed plurimi in eiusmodi repentina incidunt mala, quique heri florida ætate vigebant, hodie grauissimis afflicti morbis marcescunt. Atque ideo cùm eiusdem cum iis sis naturæ atque conditionis, te ipsum considera, ne paulò pòst in easdem quoque ipse calamitates incidas. Quandocunque igitur in alio triste aliquid ac graue perspexerimus, in illo nos velut in speculo contemplemur, oportet. *Prou. 27.* Nescimus enim quid crastina allatura sit dies. Multis nanque doloribus atque calamitatibus nostrum corpus obnoxium est. Quocirca infirmitatis propriæ conscij naturæ, ab omni superbia & immanitate alieni simus, mutuaque nos benignitate ac commiseratione complectentes, Creatorem nobis propitium reddamus, qui potens est nos tum morbis affligere, tum sanare, deducere ad inferos & reducere. Licet enim ad modicum tempus firmitate corporis valeamus, quid posterior tamen paritura sit dies nescimus.

62. Super peccatore ne extollaris: Et innocentem ad pec-

candum caue incitaueris. Vtrumque enim pernicioſum eſt & periculoſum. Si autem te vtilem exhibere velis; vtrique te formam & exemplum bonorum operum præbeto, riuos lacrymarum coram Domino effundens: vt & lapſum Dominus à peccatis excitet & ſtantem à peccatorum laqueis eripiat. Vnus enim iudex eſt, qui poteſt ſaluare & perdere. *Iacob. 4.*

63. Noli hominum religioſorum ſtantium & Deo pſallentium cœtum, cogitationum elatus arrogantiâ, perturbare: ne plaga in te diuinitus emiſſa deſcendat. Siquidem in Deum peccare graue ſimul & exitiale eſt. Prophetarum verò ſpiritus Prophetis ſubiecti ſunt: non enim eſt diſſenſionis Deus, ſed pacis.

64. Adoleſcens cùm ſis, ſilentio & diligentiâ delectare: ſiquidem diligentia te facilem ſeruat; at lumen animæ inextinguibile tuetur taciturnitas, non ſinens à malitia ſplendorem eius obtenebrari.

65. In omni tempore ac loco, & quocunque in opere, humilitatem tibi comitem adhibe. Sicut enim corpus, ſiue calori ſiue frigori obnoxium ſit, veſtimento indiget: ita & anima perpetuo humilitatis indumento habituque opus habet. Quàm pulchra atque eximia poſſeſſio ſit humilitas, facilè norunt omnes, qui eius perferre iugum inuerecundè detrectant. Quare nudus & abſque calceis potiùs incedere eligito, quàm humilitate ſpoliari. Diligentes enim eam protegit tueturque Dominus.

66. Quemadmodum fieri nequit, vt ſemper in naue vectores permaneant, viatoreſque in eodem aſſiduè commorentur hoſpitio abſque loci mutatione: ita neque nos perpetuò in hac permanere vita poterimus. Quemadmodum enim ibi viatores atque nauigatores appellantur: ita & hîc nos aduenæ & peregrini. Quare iſta oculo mentis perſpicientes, præparemus nos ad migrationem vitæ.

67. Quando te videris ad apicem virtutum euectum, tunc maxima tibi humilitate opus eſt; vt fundamentis ſaluis & integris, quod ſuperſtructum eſt ædificium, inconcuſſum immobileque conſiſtat: atque ſic in multa ſecuritate fructus tuus erit.

68. Qui proximo ſuo foueam fodit, incidet in eam. Et qui præceptori ſuo laqueum tendit, impius hic eſt atque

ſceleſtus: vnde & eodem ſupplicio dignus, quo qui bene de ſe meritum, præceptoremque ſuum, in manus tradidit impiorum.

69. Hominem mundanum non coma aut veſtimentum faciunt, ſed praui mores propenſioque ad ſecularia improbaque deſideria, quibus anima execrabilis efficitur.

70. Monachum non tonſura commendat ſeu habitus; ſed cæleſte deſiderium, diuinumque viuendi inſtitutum, quibus optima declaratur vita.

71. Ante tentationem ne te magnum quid eſſe duxeris: nam ſæpe etiam eos tentatio ingruens arguit, qui ſibi ſtare videbantur.

72. Ante tentationem quid viribus polleas, puto te ſcire non poſſe. Quapropter animus tibi præmuniendus erit, & contra tentationis impetum aduigilandum.

73. Quemadmodum in fornace aurum atque argentum probat ignis; ſic tentationis tempore, mortalium explorantur animæ, auxiliatorem habentes Dominum.

74. Tentationibus ne ſuccumbamus, ſed ad brauium cæleſtis vocationis in Chriſto, contendamus ſtrenuè. Coronat enim Dominus cunctos diligentes ſe.

75. Quòd ſi membra tua contegas ne nuda videantur ab aliquo; ipſe viciſſim aſpectum tuum ab alterius nuditate auertas oportet, extra tamen caſum neceſſitatis in ægritudine: ne ſpecies aliquas indecoras menti tuæ hinc imprimas.

76. Si charitatis officio perfungens, oleo ægrotantem inungis; fac oculos, manus, linguamque cuſtodias, ne in vllo temperantiæ ac modeſtiæ fines tranſgrediaris: hoc enim depoſcit pietas.

77. Membris alterius reuerenter ac cum timore manus admoueto, quaſi rem aliquam ſanctam attingeres. Etenim verè ſanctum eſt templum Domini, & admirabile in iuſtitia, ſecundùm illud ſcripturæ: Neſcitis quia templum Dei eſtis: Et ſpiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violauerit, diſperdet illum Deus. Templum enim Dei ſanctum eſt, quod eſtis vos. Hæc igitur ſcientes, omni cuſtodiâ cor noſtrum conſeruemus.

1. Cor. 3. 6. & 2. Cor. 6.

78. Caue tibi à frequenti adoleſcentum conſuetudine: multi enim ſunt corrupti, & abominabiles ſtultique facti.

79. Somno

79. Somno atque quieti tantùm temporis tribuito, quantùm ipsa te cogit necessitas: nimia enim mollities facilè corpus accendit, vehementioremque libidinis flammam excitat redditque.

80. Qui in lectulis cubant auro, ebore, gemmisque distinctis, eos qui in laboribus versantur collaudant, quamuis non audeant imitari.

81. Omnia facito & cogitato, vt placeas Deo: absque hac enim cogitatione perierit tibi omnis laboris merces.

82. In hoc breui vitæ curriculo labores amplectere, vt quiete sempiterna perfruaris: tuus enim illic cessabit labor, sed opus ac præmium permanebit.

83 Si bene operatus sis, noli tristari de bona atque honesta hinc tua emigratione. Nullus enim diuitiis affluens, ad suos rediit; vt molestiis & difficultatibus afficiatur.

84. Caue, proximum tuum quæstûs auaritiæque causâ tentaueris; ne propter ipsum in peccatum incidas: verùm cogitatione tecum, quod scriptum est, complectere: Nolite prudentes esse apud vosmetipsos: Iniqui enim regnum Dei non possidebunt. *Rom. 12.*

85. Ne sit manus tua exporrecta ad accipiendum, sed ad dandum potiùs.

86. Esto patiens atque longanimis, vt multâ prudentiâ reddaris conspicuus. Præclarum enim donum est patientia: nam bilem atque iracundiam contentionemque expellit, & animum tranquillum reddit.

87. Si ex militia momentaneam floriſque fœni instar decidentem gloriam retuleris, & ab illa militia mente & cogitatione discesseris, ac ad solitudinem spiritalemque militiam confugeris, honestis laboribus ad finem vsque insiste; ne Dei nomen per te vituperetur inter gentes, quæ dicunt: Ne Deus quidem ipsius illum liberauit. Verùm vti ait Dominus: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. *Matth. 5.* Quin & ij qui terreno Regi militant, nisi se strenuos pro Rege ostenderint aduersùs hostes, magnis ab eo præmiis affici nequeunt. Cùm verò quæcunque etiam præstiterint, exigua adhuc stipendia referunt; & hæc ipsa, quæ dicimus, sunt vana gloria & voluptas ventris. At qui stre-

nuè aduersùs improbos & immundos spiritus decertant, militiæ cælestis exercitus ascribuntur, cuius gaudij non erit finis. Erunt enim sicut Angeli in cælis.

88. Si vel in cœnobio, vel tibi seorsim in eremo vitam duxeris; caue quæ in te requiruntur, cor scilicet mundum, & spiritum contribulatum possidere negligas: Nam hæc qui sibi vindicat, nequaquam à Deo spernetur: qui autem hæc ipsa negligit, magnum periculum subit.

89. Caue te ipsum de elegantia & sublimitate sermonis iactites extollasque, quin potiùs efficacem rudium & illiteratorum doctrinam, vt discipulus sis Apostolorum Domini, proba atque enuntia. In externa enim sapientia gloriari, 2. Cor. 10. hominibus Christianis interdictum est. Qui autem gloriatur, in Domino glorietur.

90. Noli splendido ornatu vestium gloriari, memor quomodo ouinis pellibus indutus fuerit Helias, & sacco Esaia 20. Esaias Propheta, de quo scriptum est: Vade & solue saccum de lumbis tuis, & calceamenta tua tolle de pedibus tuis. Matth. 3. Quali item Ioannes Baptista vestimento vsus sit, ne obliuiscaris. Quare non vestium splendore studeas esse conspicuus, sed per bona sanctaque opera luceat lux tua coram omnibus, vt vbique glorificetur Dominus.

91. De fide differens, an opera fidei correspondentia habeas, vide. Nam si dicendi duntaxat & audiendi sis cupi- Iacob. 6. dus, in te quadrabit quod scriptum est: Vis scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est? Verè enim mortui sunt omnes, qui Deum nosse profitentur, factis autem negant, cùm sint execrabiles & increduli, & ad omne Tit. 1. opus bonum reprobi. Tu autem submissè atque humiliter de te sentito, ne in sublime elatus, turpiter decidas ac disrumparis. Assiduè Deum inuoca, clamans ad ipsum: Pone, Domine, Psalm. 164. custodiam ori meo, & ostium circunstantiæ labiis meis. Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. Cum hominibus operantibus iniquitatem. Lingua enim exiguum membrum est, & magna Iacob. 3. exaltat.

92. Depopulationes bonorum, atque tormenta, mortisque ruinæ, multorum animos concusserunt; alij autem per hæc, fortitudinis atque constantiæ coronas acceperunt; alij

auaritiæ causâ proditores euaſerunt. Quidam etiam ob vanam inanemque gloriam ſpreuerunt veritatem; alij verò libidinis œſtro concitati ſceleribus ſuccubuerunt. Ceterùm illi ſoli mortis habent imperium, hoc eſt, diabolum ſuperant, qui in ſeipſis ſemper Dominum retinent. Quoniam victoria noſtra eſt Dominus. Siue igitur in bonis proficis operibus, ſuperbiâ ne extollaris; Siue etiam in multis te condemnas, *Mat. 10. 24.* ſalutem tuam caue deſperes. Beatus enim ille, non qui bene tantùm cœpit, ſed qui irreprehenſibiliter ad finem vſque perſeuerat. Ne ergo demus nos otio atque deſidiæ toto die; ſed horâ ſaltem vndecimâ bene operemur: vt nos quoque digni reddamur, qui denarium ex manu Domini accipiamus. *Matth. 20.*

93. Si diſcipulum nactus ſis, qui culpâ ac negligentiâ ſuâ religionis iugum excuſſerit; caue turberis, aut deſidiæ triſtitiæque locum prębeas, vt mentem tuam vehementiùs excrucies; ne & tibi ipſi obſis, & ei non proſis. Sed cogita qualis fuerit Eliſæi Prophetæ miniſter. Quòd ſi ad magnam malitiam deuenerit, in memoriam tibi eum reuoca, qui ex Apoſtolo factus eſt proditor. Et quis ita perfidus eſt & iniquus, vt præceptori ruinæ ſuæ cauſam aſcribat, ac non potiùs improbæ voluntati ipſius diſcipuli? Libero enim arbitrio Deus hominem donauit, vnde & præmia & ſupplicia ei ſunt propoſita: ac̃ legitimè quidem hîc certantibus, honor atque corona; tranſgreſſoribus autem & contemptoribus, ſupplicia atque tormenta. Eſt enim peccatum ad mortem: parat autem ſibi mortem qui perſeuerat in peccato, nec ſe à vita impia ad optimã viuendi rationẽ confert. *1. Ioan. 5.*

94. Quando te à lectione rerum diuinarum abhorrere videris, admonitioneſque ſpiritales faſtidire, tunc animam tuam in grauem incidiſſe morbum noueris: Siquidem id inſipientiæ ac malè ſentiendi initium eſt; quo morbo qui laborant, mortis fructum percipiunt.

95. Qui artem fabrilem exercent, non puluerem, non mallei ſtrepitum, neque ignis ardorem reſpuunt; ſed rudem ferri maſſam ſtudiosè aſſiduéque manibus tractantes, vaſa inde commoda & vtilia educunt atque conficiunt Quocirca ne nos quidem ad virtutem & pietatem inuicem cohortando, defatigemur; vt à vili pretioſum ſeparantes, nos *Ierem. 15.*

quoque digni vocatione illa cæleſti immensâque gloria reddamur. Scriptum eſt enim: Si ſeparaueris pretioſum à vili, quaſi os meum eris. Et: Beatus, qui ſemen habet in Sion, & domeſticos in Hieruſalem. *Iſa. 31.*

96. Animam tuam diuinis laticibus irriga, vt vigens ac florens fructum proferat in iuſtitia. Oportet enim nos animæ vtilitatem conſectari, quemadmodum terreſtria animalia herbas frondeſque depaſcunt. Nam animâ bene corroboratâ, corpus ad ferendos honeſtos labores firmius ſolidiuſque redditur. Animâ autem à turpibus cogitationibus debilitatâ, corpus quoque à malitia corrumpatur neceſſe eſt. Quamobrem beatus, qui hîc rectè, quæ vitæ ſunt propria, negotiatur atque diſponit: nam diues ad immortalitatem perueniet. Qua vtinam perfrui nobis omnibus liceat precibus & interceſſione omnium eorum, qui Domino noſtro Ieſu Chriſto complacuerunt. Amen.

IV.

EXHORTATIO I. AD PIETATEM.

1. CHariſſime, diuinâ gratiâ Chriſtianus es: ſerua mandata Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſaluaberis. Scriptum eſt enim: In veritate comperi, quia non eſt perſonarum acceptor Deus: ſed in omni gente, qui timet eum & operatur iuſtitiam, acceptus eſt illi. Si autem volueris etiam ad perfectam vitæ rationem contendere, vt & melioribus potiaris: Scito quòd niſi ita ſtatueris iam te ex hac vita migraſſe, mundumque iſtum cum omni gloria ſua inſtar vmbræ euaneſcere; non poteris affectiones terrenas & concupiſcentias mundanas ſuperare, quæ quidem demergunt homines in perniciem carnis atque perditionem. Verax enim eſt, qui ait: Si quis vult poſt me venire, abneget ſeipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Qui enim voluerit animam ſuam inuenire & ſaluam facere, perdet eam. Qui autem perdiderit eam propter me; inueniet eam. Quid enim proderit homini ſi vniuerſum mundum lucretur, animæ autem ſuæ detrimentum pa- *Act. 10. Matth. 16.*

tiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Neque enim est labor fundamentum iacere, sed ædificium perficere. Quantò enim ampliùs ædificium erigitur in altum, tantò maior labor relinquitur ædificanti vsque ad perfectionem operis. Audiamus salutarem vocem dicentem: Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nonne priùs sedens computat sumptus qui necessarij sunt, si habet ad perficiendum; ne posteaquàm posuerit fundamentum, & non poterit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare & non potuit consummare. Bellum enim militum breue: sed monachi pugna, quoadusque emigret ad Dominum, durat. Iccirco omni cum studio ac vigilantia patientiaque opificium auspicari oportet. Luc. 14.

2. Si igitur, dilectissime, leoni insidiari coneris, firmiter apprehende, ne fortè tibi confringat ossa instar vasis testacei. Si verò & teipsum in mare præcipitem dederis, caue abiicias animum, donec in terram deueneris, ne fortè in profundum subsidas quasi lapis. Frater, si ad certamen ingrediaris, sobrium ac vigilantem te præbe, ne fortè aduersarius tuus victor euadens, supergaudeat tibi, & pro corona contraria referas. Quicunque igitur cupit esse monachus; ad fortiter sustinendum se promptum exhibeat, ne ingressus dicat ignorasse se, quòd ista sibi euentura essent. Ecce præsciuisti ista, frater, vt & tu cogitationem tuam componas, sciens quòd in hoc manifestabitur tua probatio. Intellige quod dicitur, frater. Ne hodie pro foribus consistens, interrogatusque dicas, omnia suffero: cras autem in verbis & operibus detractes. Angeli enim Dei astant audiuntque omnia de labiis tuis procedentia. Vide, charissime, vt tua sponte accedas, Deoque viuenti ac vero coniungaris, nemo te cogit. Caue mentiaris; quoniam ipse perdit omnes qui loquuntur mendacium.

3. Hæc igitur ad Deum accedenti contingunt: primò quidem tentatio, deinde tribulatio, postea labor: angor animi ac tædium, nuditas, passiones, angustia, contemptus. Atqui in his apparet patientia atque probatio fidelium: & in his omnibus superior est qui seipsum

ex toto corde gubernationi diuinæ offert voluntatis eius imperio se subdens. Bonum enim tantùm à nobis propositum postulat atque requirit Deus, & ipse nobis fortitudinem subministrabit, concedetque victoriam, sicut scriptum est: Protector est omnium sperantium in se. Rursusque ait; Prope est Dominus omnibus inuocantibus ipsum in veritate. Voluntatem timentium se faciet; & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos.

Psalm. 17.
Psal. 144.

4. Orate autem & pro nobis, obsecro, vt quæ sumus dicturi, ipso bene iuuante, sine reprehensione peragamus: Non enim vt occupantes locum temerè, vos adhortari statuimus; sed inuocato priùs Domino nostro Iesu Christo datore & largitore gratiæ verbi, incipimus sermonem exercere, vt simul & iuuemur & iuuemus. Nam si medici, & qui dicuntur pigmentarij, siue pharmacopolæ, studiosè inquirunt radices ac species herbarum; neque tantùm dico demonstrant, sed & in scriptis tradunt; & in hoc dispensationem diuinam puta in solatium infirmorum secundùm carnem: Nonne multò magis debemus thesaurum gratiæ ab eo donatum promulgare? Nequaquam enim effugit pœnas seruus, qui per malitiam talentum Domini sui negligens abscondit. At quis super me non ingemiscat, qui fictitium mihi nomen monachi attribuo? Quis super me non plangat, qui pietatem & patientiam deperdidi? Et quid agam, quando me visitauerit Dominus Christus? Ideo precor, chariſſimi, orate pro me seruo inutili, vt ex præsenti seculo nequam liberer, & gratia eius mihi labia aperiat ad glorificationem sanctæ ac consubstantialis & viuificæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti: Quia in manu eius & nos & sermones nostri; Ipse enim est qui hominem docet scientiam: Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

Sap. 7.
Psalm. 93.

V.

EXHORTATIO II. AD PIETATEM.

1. QVi se verè Domino consecrare cupiunt ob futuram regni promissionem, & ad improbi aduersarij repellenda tela, quibus variè singulorum animas impugnat; imprimis fidem firmam & spem certam vnusquisque secum afferat oportet, quibus nequissima improbi hostis tela ignea extinguere possit. Tametsi igitur millies voluntatem nostram aduersarius laxiorem atque remissiorem reddere conetur, & à spe atque amore in Dominum diuellere animam diuersimodè oppugnans, siue per immissiones tribulationum per spiritus malignos in ipsam animam; siue per suggestiones improbarum, vanarum, illicitarum, atque impurarum cogitationum; in memoriam etiam reducendo peccata priora, animamque sic condemnando, & voluntatem ad malum relaxando, quasi saluari foret impossibile, vt in desperationem interim animam pertrahat: quódque ex ea improbarum cogitationum scelera pullulent in corde, non autem à maligno spiritu peccatum illi intrinsecus comminiscente ac suggerente. Atque istud malitiæ sibi propositæ, quam agnosci tamen nollet, argumentum est: quandoquidem animæ mundanus adest spiritus erroris, diuino Spiritui contrarius, qui in desperationis laqueos animam impellat: siue per corporis labores infirmitatem pariendo; siue per homines opprobria & angustias inferendo. Et licet his omnibus malignus animam debellare conetur: suâ tamen in Deum fiduciâ homo nequaquam excidat, imò eò magis soli Christo, & misericordi, & qui animæ infirmitates curare potest, assiduè adhæreat, semper eum amans, ac meditans: sicque apud se cogitans statuensque: quòd si à Deo recessero, deflectens à recto virtutis tramite, ad quem abire potero, nisi forsan in perditionem meipsum reddam præcipitem, & in manus fraudulenti hostis? Iccirco licet infinitis gladiis igneorum telorum, & malitiæ passionum, necnon absurdarum atque prauarum cogitationum quotidie vnumquemque fra-

trum malignus impugnet; licet etiam impetum faciat vt à via iustitiæ nos auertat relaxetque, ac in desperationem inducat: tantò magis ad Deum confugere oportebit, & spem in eo defigere. Nam sic animas vult probari, quæ ad ipsum recurrunt; vt verè constet, se omnia odio habentes, solum Deum dilexisse. Quin & à malitia hominum mala plurima
Hebr. 11. tales perpessi sunt, vt propiùs ad Deum accederent, eiusque voluntatem perficerent; vnde & ampliùs eorum in Deum exarsit amor ac desiderium; ita vt infinitas mortes despicerent, Deum solum amantes, eumque solum hæreditate possidere cupientes. Omne quoque studium, & laborem suum atque certamen parui ducentes, nihilique facientes, vt speratis illis bonis æternis perfrui liceret. Nam mille anni huius seculi in æterno & incorruptibili illo mundo tantam habent comparationem, quantam minima arena maris cum tota arena eiusdem: hoc seculum æternum est, infinitum, & incorruptibile, atque immortale iustorum, regnumque cælorum.

2. Tales igitur animæ, quæ intellectu atque prudentia certant, & spe eiusmodi expectant, cunctasque angustias ob spem in Dominum conceptam pessundant; & spe eadem constanter superant, non confundentur: sed æternam veramque vitam consequentur probatæ in tentationibus re-
Rom. 8. pertæ, secundùm illud Apostoli dictum: Quis nos separabit à charitate Dei? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius, & quæ sequuntur. Et rursus: Tribulatio patientiam operatur, pa-
Rom. 5. tientia autem probationem, probatio autem spem, spes verò non confundit. Et Dominus: In patientia, inquit, vestra
Luc. 21. possidebitis animas vestras. Et iterum: Qui perseueraueritt
Matth. 11. vsque in finem, hic saluabitur. Quæcunque itaque homini tribulationes à spiritu maligno inferuntur, si generosè strenuéque, spe & longanimitate suffultus, eas sustinuerit; magis eum confirmabunt constabilientque ac probatiorem reddent. Iam enim tu mihi ratiocinando collige: Quòd si vniuersi terrarum orbis te Regem solum constituerent, thesauroque totius mundi tibi soli offerrent, & si solus totum orbem rexisses ac tenuisses ex quo creatum est genus humanum vsque ad seculi consummationem: commutaresne cum

his

his veram ac sine termino sempiternamque vitam, ipsum regnum cælorum, cuius non erit finis neque successio? Perspicuum est, si rectè dijudices, dicturum te: Absit à me, vt cæleste regnum cum corruptibili & transitorio commutem, quemadmodum dixit Dominus: Quid enim proderit homini, si mundum vniuersum lucretur, animæ autem suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Vniuerso itaque mundo, regnoque eius, pecuniis atque substantiis, gloria & honore, sola anima & pretiosior & honorabilior est: tantùm abest, vt regnum hominum illi honore sit præferendum: quoniam nullam omnino creaturam placuit Deo diuinæ suæ naturæ spiritus consortem participemque facere; non cælum, non lunam, non astra, non terram, non mare, non quamcunque ceterarum quæ videntur, naturam, preterquàm solum hominem, qui ipsum super omnia diligat. Si igitur maximas ac pretiosissimas quasque mundi creaturas, vel diuitias, vel ipsum etiam vniuersum regnum terrenum recta cogitatione complectamur, nequaquam ista cum æterno & cælesti vitæ regno comparari, nedum illi anteponi patiemur: quomodo plures illud ipsum cùm miserabilibus ac contemptibilibus mundi rebus comparant atque commutant; veluti cum aliquâ concupiscentiâ huius mundi, siue vanâ gloriâ, siue cum turpi lucro. Quod enim quis seculi huius diligit, & cui quis alligatus est, tanquam mundanæ & corruptibili rei, cum illo etiam regnum cælorum comparat atque commutat. Nam quod quis diligit, illud sibi Deum constituit, sicut dictum est: A quo enim quis superatus est, huius & seruus efficitur. Oportet nanque eum, qui verè vitam æternam appetit, cælestisque regni gaudiis perfrui desiderat, cunctis rebus seculi huius superiorem maioremque fieri, vniuersosque mundi terminos, & omnem gloriam terrenam superare, & vniuersa materiæ vincula perfringere, & supercælestem Christi gloriam complecti, nihilque ceterorum cum eius amore commutare, aut quid etiam seculi huius fugacisve vitæ amare. Qui enim vero amore in Deum fertur, instar gladij bicipitis quemcunque amorem alium huius mundi interrumpit ac dirimit, omneque vinculum materiæ perfringit; nihilque eorum, quæ sub aspectum cadunt, animam il-

Matth. 16.

2. Pet. 2.

lam detinere ac possidere poterit, non voluptas aliqua, non gloria, non diuitiæ, non vinculum amoris carnalis, neque quid earum rerum, quæ huius sunt materiæ. Sed quæ solum Deum diligit anima, præter ipsum nihil aliud diligit seculi huius: sed vniuersum suum amorem ac voluntatem in ipsum solum transferens, ipsique soli alligata, omnem amorem terrenum atque materialem transcendit ac vincit. Ensis vtrinque acutus est dilectio spiritus, quæ quidem dilectio ensis instar quamcunque materialem affectionem euellit, omnibusque terræ limitibus supereminere facit, & adhæresce re Deo, eiusque voluntatem per omnia explere.

3. Magnorum igitur certaminum est & fortium laborum, ingentes illas æternæ vitæ promissiones percipere: necesse enim est aliquem se totum ex toto deuouere Deo, sicut scriptum est: Ex toto corde, & viribus, & fortitudine, & ex tota voluntate suspendere, & crucifigere seipsum iugiter, animâ & corpore, in cunctis sanctis eius præceptis, vt potiri queat vitâ iis promissâ, qui diligunt Deum, regnoque sempiterno digni haberi volunt. Si enim in terreno, transitorio, & corruptibili regno, maximi sudores, defatigationes atque labores suscipiuntur, vt qui horum sunt cupidi alios queant præcedere, & ad aliquam honoris æstimationem, vel principatus transeuntis gloriam peruenire; quantò magis nos omnibus neruis ac viribus, cum gaudio adlaborare & decertare oportuerit, pro æterno, immortali, & incorruptibili regno, & pro tantis incorruptibilis gloriæ coronis obtinendis? Iustum siquidem tibi videtur, vt transitoriæ res terrenæ cum omni sua gloria corruptibili, tantis molestiis atque laboribus acquirantur, ad æternas verò bonorum æternorum, incorruptibiles, & sine fine duraturas, vt cum Christo regnare liceat, aspirare; & ad hoc, vel modico aliquo hoc tempore in terris laborare ac decertare non decebit; vt in futuro seculo cum Deo regnare possis in seculorum secula? Equidem arbitror, vel etiam parum admodum sapienti iustissimum visum iri hoc breui tempore certare, dimicare ac currere, vt victoriam consequatur æternam, quæ modico hoc tempore non viriliter certantem, sed desidem ac mollem, terrenisque voluptatibus iterum diffluentem deiicit, & æterno pudore suffundit. Nam si quis o-

peribus bonis det operam, seque in rebus scripturarum occupet; omnes sermones, siue scripturæ, siue ordines, ipsorumque externorum & à lege Euangelica alienorum Philosophorum libri, de hisce clamantes, hunc collaudant, & de hoc gloriantur, omnesque linguæ de hoc perhibent testimonium, eum qui in diuinis scripturæ rebus suam vitam traducit, celebrantes.

4. Ille demum verè diuinus est Philosophus, qui omni tempore prauis suis concupiscentiis resistit. Nam qui in solo nomine sapientiæ sibi blanditur & gloriatur, propriasque sibi concupiscentias non subiicit; insipiens hic prorsus ac stultus reputabitur, quòd de tam modicis passionibus ipse inquiri atque torqueri velit. Non igitur in multiloquio Dei hominem decet se occupare; sed operibus veritatis attendat, & exercitia à diuinis scripturis proposita amplectatur, ad eaque vitæ suæ rationes componat oportet. Etenim cuncti diuinarum scripturarum sermones, vt & mundani, de operibus bonis loquuntur, & aduersùm mala vitæ instituta supplicio-rum pœnas decernunt. Quòd si igitur in ipsis bonis operibus virtutis, probaque atque honesta conuersatione vitam traduxeris: Ecce iam de te cuncti sermonem facient, memoriam tui aliis prodent, vitamque in ipsis operibus virtutis, quæ à cunctis celebratur, transactam imitabuntur. Quamobrem in diuinis præceptis semper nos occupare studeamus, vt cùm spem hereditatis tantorum bonorum perfruendæ conceperimus, etiam communicationem spiritus semper expectemus, vt anima & corpore hinc sanctificati, cunctisque mandatis Dominicis, per spiritus communicationem à nobis impletis, digni efficiamur Christo, sicque filij supercælestis Patris, per communicationem sancti Spiritus eius, fieri mereamur, hæredes quidē Dei, coheredes autem Christi, secundū Apostolicum sermonē: Vt digni quoque reddamur fruitione eternorū cum Christo bonorum in sempiterna secula seculorū. Amen. *1. Cor. 13.* *Rom. 8.*

VI. DE VERA RENVNTIATIONE.

QVi vitam quietam excolit, & vitâ solitariâ gaudet, optimum principium amplectitur. Verùm seipsum intuea-

tur oportet, an sicut à perturbationibus exterioribus se abstraxit, ita & ab interioribus commotionibus maximisque dæmonum procellis sit immunis ac liber. Nam & in anima perturbationes sunt atque commotiones improbissimarum cogitationum, magnæque malitiæ aduersarum protestatum, de quibus ait Apostolus: Non est nobis colluctatio aduersùs *Epes. 6.* sanguinem & carnem; sed aduersùs principes & potestates, aduersùs mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiæ in cælestibus. Et rursus: Arma militiæ nostræ *2. Cor. 10.* non carnalia sunt; sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersùs scientiam Dei. Itaque vniuersum nostrum certamen in eo est positum, vt ab iis, quæ intra nos sunt, perturbationibus conquiescamus ac liberemur, & veris tumultibus renuntiemus, cum vniuersa turba prauarum cogitationum, quæ ab aduersis illis potestatibus nobis ingeruntur: Cùm aliàs frustra fieret renuntiatio, secessusque ad ea quæ videntur loca. Vera siquidem renuntiatio hæc est: Interna animi pace atque quiete perfrui, eamque tueri. Quando igitur coram Deo in oratione persistis, caue ne pulchra tua vasa, in quibus Deo ministras, hoc est, cogitationes tuæ, ab hostibus tuis rapiantur. Et quo pacto precor, vel in quo ministrabis Deo vniuersorum captis, id est abreptis, & quasi in captiuitatem abductis cogitationibus? Non enim indiget Deus, vt os vel lingua oret. Cultus autem Deo placens hic est: vt cogitationes, & tota fortitudo ac vis animæ, cum mente tota in Deum absque vlla distractione ferantur. Caue aurum tuum ære vel plumbo misceas, hoc est, animam tuam improbis atque immundis cogitationibus contamines. Quemadmodum enim virgo viro desponsata, si corrumpatur ab aliis, execrabilis efficitur marito; ita & anima sordidis cogitationibus distracta, & pactis atque conditionibus obligata, abominabilis redditur cælesti sponso suo Christo. Quantùm autem in se est, caueat indulgere atque consentire illarum dulcedini; vt sic Christus Dominus, eius in se amorem cernens, misereatur ipsius, venienque dispersat inimicos corrumpentes eam, suadentesque inimicitiam aduersùs sponsum suũ: Et consilia eorum dissipet, qui illam à Christo auulsam corrumpere student. Cũque iam viderit Dominus animam colligentẽ se, &

quantum in se est, semper quærentem & expectantem Dominum suum, ac nocte diuque ad ipsum clamantem (quoniam sic mandauit, sine intermissione orandum esse) citò faciet vindictam illius, aduersùs inimicos eius; & mundans eam ab omni macula atque ruga, sanctam & immaculatam ipse sibi sponsam exhibebit. Quòd si in eo, hæc se ita habere credis, vt reuera se habent; attendendum tibi erit, num anima tua inuenerit lumen, quod ipsam deducat cum cibo & potu vero, hoc est ipso Christo, ad lucem inaccessibilem. Si verò non habes, nocte diuque inquirito, vt accipias. Cæcus enim es. Quoniam sic promissum est nobis; sicque anima Deum verum repertura est. Quandocunque ergo solem vides, verum solem quærito, animamque tuam inspicito, num lumen verum inueneris. Nam quæ videntur, vmbra tantùm sunt eorum, quæ non videntur, verorumque bonorum animæ. Quoniam ab his quæ foris apparent, alius est homo intus latens, & oculi quos excæcat Satanas, & aures quas surdas reddit. Et venit Iesus hoc saluare, & hominem sanum facere. Venit enim filius hominis quærere & saluare quod perierat. Ipsi gloria, in seculorum secula. Amen.

Luc. 18. *Ephes. 6.* *Ioan. 6.* *Luc. 19.*

VII. Quomodo Anima in tentatione, debet cum lacrymis interpellare Deum.

1. ANima angustiis tentationum pressa, ad te recurrit, Sancte Domine, & cum lacrymis tuum implorat auxilium aduersùs corruptorem inimicum, & cum omni humilitate supplex te inuocat contra affligentem se aduersariũ. Quoniam igitur audacter ad te accedit, celeriter exaudi eam, & quia summo desiderij affectu ad te confugit, illam sedulò visita & protege. Si enim afflictam despexeris, perit: Si in angustiis constitutam audire distuleris, iam deficit: Si verò miserationibus tuis visitaueris illam, inuenitur: Si respexeris illam, saluatur: Si exaudieris illam, corroboratur. Æmulare pro illa, quoniam tibi desponsata est. Hoc etenim Paulus Apostolus, qui illam despondit tibi, affirmat, dum ait, te immortalem Zelatorem esse. Ne ergo

2. Cor. 11.

despexeris illam, ne quando arbitretur inimicus te illi libellum repudij dedisse, atque abs te dimisisse. Erudi me, Domine, propter miserationes tuas, & ne tradas me, obsecro, in manus corruptoris. Ecce enim intellexi cogitationes meas de longè, nec in me quicquam boni comperio, quod in conspectu tuo memorari possit, nisi hoc solum, quòd præter te, alium ignorem. Immensa latitudo atque profunditas est gratia curationum tuarum, qui omnibus ad te venientibus sanitatem largiris. Sanantur sæpius miserationibus tuis mea vulnera, quæ eadem rursus propriæ negligentiæ vitio putrescunt. Nunc obliuiscor medici dum sanus sum; qui idem & mei obliuiscitur in ægritudine mea. Quòd enim malè te habeant peccata mea, quódque misericordiam consecutus, te iterum ad iracundiam prouocem, scio; & quòd ex immensa pietatis tuæ clementia me toleres non ignoro, instar indulgentissimæ matris quæ licet irritetur à suo infantulo, non tamen ob id despicere illum potest. Vincitur enim visceribus pietatis. Si ergo sic illa; quantò magis indulgentia tua? Ecce, Domine, & volucrum viscera super pullos suos funduntur, illosque certis horis visitant, & escam eis deferunt, elaborantque vt nutriant illos; propriis enim superantur visceribus. Quòd si animalia rationis expertia adeo indulgentia sunt, quantò amplius infinitis partibus gratia tua visceribus pietatis victa omnium ad se accedentium & verè eam requirentium miserebitur? Ecce rursus fons aquis abundans, indeficienter scaturiens, affatimque cunctos ad se venientes potans, laudem ab hominibus promeretur. Nec tam in fontem laus ea redundat, quòd gratis potum cunctis exhibeat, quàm in te potius, qui eius affluentiæ merito laudaris. Clarum enim est, quòd per beneficium gratiæ tuæ, potum ille vbertim præbeat. Ecce immensum miserationum tuarum pelagus fons iste designat, vt qui cælestes corporeasque virtutes liberalissimè nutris, omnemque spiritum prouidè disponis. Et cùm laudibus humanis non indigeas, neque glorificatione vllius rei creatæ (glorioſus enim es in substantia maiestatis tuæ, & magnificentia gloriæ tuæ) Charitas tua nostræ salutis cupidissima, se ipsa ad nos inclinat, vt dum ea à nobis glorificatur, in ipsa quoque nos magnificemur,

laudeque ac gloriâ per illam potiamur. Certus ſum enim, quòd hæc charitas gratiæ tuæ præſtoletur atque ſuſcipiat omnem ad ſe accedentem. Cúmque omnia prænoſcas, Domine, accedentis ad te cor intueris, ſiquidem exuit mundum: priuſquàm enim pertingat ad ianuam, tu ei aperis; antequàm tibi procidat, manum ei præbes; antequàm lacrymas profundat, tuas ſuper illum miſerationes effundis; antequàm ſua tibi debita confiteatur, indulges atque remittis. Non improperas illi, dicens: Quo pacto tranſegiſti tempus tuum? quomodo ætatem conſumpſiſti? Non perquiris quantitatem libelli, in quo deſcripta ſunt peccata eius. Non reuocas in memoriam quantùm te per ſuam exacerbauerit negligentiam. Non exprobras quantùm tua ſpreuerit ipſe beneficia: at humilitatem potiùs atque clamorem, & bonum affectum cordis eius proſpiciens, clamas: Citò proferte ſtolam primam, & induite illum, & Luc. 15.
mactate vitulum ſaginatum. Ad requiem atque lætitiam eius conueniant Angeli, congaudeantque ſuper inuentione filij perditi, ac conuerſione antea errabundi hæredis. Et velut negotiatorem aliquem cum multis opibus ad propria remeantem, ita peccatorem ex tota anima ad te confugientem ſuſcipit gratia tua. Cupit certè videre lacrymas, ſititque pœnitentiam intueri, gratulans iis qui ſeriò pœnitentiæ ſtudio ſe dedunt.

2. In me igitur, Domine, immenſa pietatis tuæ viſcera oſtende, & remitte mihi, vt ab impij corruptoris liberer nexibus, quippe qui vbi me vulnerauerit, illico & ſtans Matth. 8.
cominus, irridet me. Et ſicut in mari turbato diſcipuli ad te confugerunt teque excitarunt, & per benedictam vocem oris tui, procella venti ceſſauit, & tempeſtas maris facta eſt tranquilla: ita quoque exaudi lacrymas meas, quoniam die noctuque ſuſcitant te. Annos duodecim medici laborantes non potuerunt curare fluxum ſanguinis, moleſtiam potiùs quàm ſanitatem ægrotanti præbentes. At quod non potuerunt illi, tu præſtitiſti, & quæ illi confundebant, tu ſanaſti, remediaque abſque vllo labore largitus es. Cùm enim mulier illa fidei plena ſe putaret latere; clam ad veſtimenti tui fimbriam tangendam acceſſit. Non quidem ſanctum tuum corpus attigit; ſed ſola veſtis tuæ ora curationem illi

præbuit & liberationẽ à dedecore multorũ medicorũ. Libera, obsecro, & afflictam animã meam, ab improperiis tribulantis me inimici, piissime medice. Ostende in mẽbris meis infinitam sapientiam tuam; & vulnera animæ meæ sana, & incontaminata custodi, eisque virtutum decorem iugiter insere. Prædicetur in me diuina gratia tua; quoniam ipsa me liberauit, ô Agne immaculate, qui pro salute totius mundi occisus es, cælumque ac terram pacificasti. Ne me, quæso, ad te importunè accedentem, abieceris, neque exprobrans mihi dixeris in die illa terribili atque tremenda, quid mea causa passus sis, quando nobis peccatoribus dices: Nostis quid pro vobis sim perpessus: Cùm enim inuisibilis essem, vobis me videndum exhibui; Cùm immortalis essem, propter vos morte condemnatus sum; Cùm nullum in me peccatum cadere posset, propter vos accusatus & iudicatus sum; Cùm omni crimine essem vacuus, propter vos alapis cæsus sum: ita cùm crucifigerer, non irascebar; Cum irriderer, non maledixi. Ego Dominus vester, in quem omnino nullum cadere poterat peccatum vel crimen, propter peccata vestra ac scelera, ista omnia sustinui; vos autem qui rei estis, quid pro me perpessi estis? Et propterea, ad hæc nullus vestrûm excusationem habet.

3. Sed memineris, Domine, ista te omnia sustinuisse nostrâ causâ propter infinitam pietatem tuam, bonitatemque ac iustitiam, & non propter vlla nostra opera bona. Vt enim tunc pro nobis traditus es bonus, sanctus, & omnis peccati exors, & nunc idem es, Domine. Neque enim mutabilis est summa pietas diuinitatis ac clementiæ tuæ, quam habes secundùm naturam. At nos & tunc impij atque improbi, & nunc peccatores & infirmi sũmus. Munus ergo, quod nobis per immensam pietatem tuam donasti, à nobis quæsumus, ne abstuleris. Nam si tunc quidem propter nostram iustitiam liberasses nos, nunc verò quia peccauimus, iccirco irascereris, & gratiam tuam à nobis auferres; meritò diceremus, tunc nostrâ iustitiâ liberasti nos; modò autem, quia peccauimus, recessisti à nobis. Verùm, vt iam dixi, & tunc impij fuimus, & modò peccatores sumus. Donum ergo istud, quod nobis benignitate illa tua largitus es, in finem vsque firmetur in nobis.

4. Equidem

4. Equidē, Domine, cum afflictione & attritione animi mei iam etiam atque etiam clamo ad te, atque aduersùs hostem meum te interpellare cogor. Respice, Domine, & esto mihi refugium, illosque prædones, qui singulis horis perterrefaciunt me, tua increpatione coërce; distrahunt enim me atque ad res inanes attollunt, & non compungor. Impediunt me, neque vt te implorem sinunt. Norunt enim, si cum gemitu ac lacrymis ad te clamauero, se non posse subsistere. Hei! quid agerem miser, cui cum adeo graui aduersario ad luctam prodeundum est? Sed me felicem, qui tuæ protectionis dexterâ conseruor atque defendor, à quo in certaminibus præmia parantur vincentibus. Basiliscus quidem bestia vtrinque nocens est, aspectu scilicet, & acerbitate morsus. Sed iste draco ex parte vtraque illo nequior est & pernicioſior in lucta & impudentia. At virtus tua sancta, Domine, quæ deuorauit virgas in dracones mutatas, increpet & draconem istum, qui impudenter admodum mihi insidiatur cum summa improbitate pugnæ, qua tamen ingentem thesaurum operatur sustinentibus atque vincentibus: & vexatio quam eius afferunt comminationes, latentem continet felicitatem. Nam istius quidem seculi gaudium tristitia atque dolore plenum est: Quæ autem secundùm Deum tristitia est ac gemitus, gaudium inefſabile vitamque æternam conciliat. Semper infirmus fui, indesinenterque infirmor, Domine: sed indeficiens tua gratia assiduè visitat & sanat me. Horis quoque singulis neglexi ac negligo mercedem curationum eius, cùm omnem pretij æstimationem excedant remedia gratiæ tuæ, quæ tu gratis donas. Et quoniam lacrymis ipsa largiris, da & mihi, obsecro, per meas lacrymas curationem animæ meæ.

Exod. 7.

2. Cor. 7.

5. Perspicuum nanque est omnibus, seculum hoc præsens caueæ, vbi cum bestiis certatur, esse persimile, vbi validus ille draco cum omnibus decertans, ab aliquibus quidem superatur & conculcatur, plerosque autem vincit & pessundat ipse; à quibusdam deijcitur & irridetur, nonnullos deijcit & subsannat ipse. Atque alij quidem ex collucatione cum illo superantur, alij verò coronantur. Hi quidem per accerbitatem eius, æternæ vitæ dulcedinem consequun-

tur, alij autem dulcedine atque blanditiis ipsius emollitiac deliniti, amaritudinem æternorum suppliciorum incurrunt: Alij summa rerum omnium paupertate ipsum facilè prosternunt & vincunt : Alios verò terrenarum rerum cupiditate deuinctos, ipse prosternit ac superat. His, dum ex animo Deum concupiscunt, leuis ac nulla est illius pugna; at mundo affixis, eadem grauis est & intolerabilis.

6. Beati illi, qui Deum ex toto corde diligunt, & per dilectionem eius contemnunt vniuersa. Beati item, qui die noctuque peccata sua lacrymis abluunt, vt à ventura ira liberentur. Beati, qui sponte sua se hîc humiliant; quoniam illic exaltabuntur in patria cælesti. Beati, qui hîc continentes fuerint, quoniam ibi deliciæ paradisi eos manent. Beati, qui hîc sua corpora sponte in vigiliis & exercitationibus virtutis afflixerint, quoniam illic paradisi exultatio iis parata est. Beati, qui sponte facti sunt templa Spiritus sancti; quoniam illi ad dexteram statuentur. Beati, qui charitatem Dei corde & animo possederint; quoniam ipsi amici Christi vocabuntur. Beati, qui seipsos mundo & concupiscentiis eius crucifixerunt; quoniam die ac nocte meditatio eorum in Deum defixa est. Beati, qui verè lumbos suos præcinxerint, lampadesque suas præparauerint, expectantes Dominum suum, quando reuertetur à nuptiis. Beatus, qui mentis oculis speculari potuerit futura cælestis gaudij bona, & contrà, suppliciorum æternorum gehennæ mala; omnique studio ad illa consequenda, & hæc euitanda contenderit. Beatus, cui ob oculos assiduè extrema illa hora horroris atque formidinis plena versatur, studetque placere Deo dum tempus adhuc suppetit. Beatus, qui tanquam omnis perturbationis & immoderatæ affectionis expers, vitam Angelicam in hoc mundo duxerit; vt cum Angelis in die illa, æterno cælestis vitæ gaudio perfrui possit. *Matt. 25.*

7. Conemur ergo, Fratres, superna solùm contemplari, superna sapere, superna cogitare, de supernis disserere, superna animo voluere, superna meditari; superna sentire & intelligere, superna loqui, superna perficere, superna pertractare: in omnibus & per omnia conuersationem nostram in supernis habere, supernisque assuescere. Caueamusque ad inferiora obtutus conuertere, vbi voluptates

blandæ ac noxiæ, concupiſcentiæque inanis atque mortiferi ſeculi huius prauæ dominantur. At præclarum eſt oculis cordis ſemper videre atque proſpicere, ne quid noxij vnquam in pupillam oculi incidat; mentiſque aciem cogitatio aliqua improba, aut quid aliud indignum ac Domino Deo diſplicens perturbet, obtenebretque. Sed audi, quæſo, qui legis (de meipſo autem loquor) & quid perpetuò cogitandum ſit nobis, accipe: Habemus Angelos quos iugiter cogitemus, habemus Archangelos, habemus Poteſtates atque Virtutes, habemus Dominationum gloriam, habemus Cherubim & Seraphim, habemus nos ipſos: habemus Deum ac Dominum vniuerſorum, bonumque ac ſanctum nomen eius: habemus Prophetas, habemus Apoſtolos, habemus ſancta Chriſti Euangelia, diuinoſque ſermones eius: habemus Martyres, habemus Sanctos omnes, habemus Confeſſores, habemus ſanctos Patres noſtros & Patriarchas, habemus Paſtores, habemus Sacerdotes, habemus denique cælos, & omnia quę in eis ſunt. Hæc meditare ſemper, in iſtis mentem ac cognitionem tuam omnem iugiter defige: Eriſque filius Domini ac Dei altiſſimi, gratiâ Domini ac Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti; Cui ſit gloria & imperium, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

VIII. DE TIMORE ANIMI.

1. EGo Ephræm peccator, ignauus ac piger in certamine ſpiritali, in quo aſſiduè ob negligentiam meam animique torporem vincor, vobis, ſtrenui pugiles Deique amantiſſimi Fratres, ingentem animi mei timorem atque tremorem, qui quodam die me miſerum atque diſtractum, tardumque ac deſidem inuaſit, recenſere volo. Solus ſedebam in loco quodam quieto atque ſublimi, & inanes huius vitę curas, tumultus ac perturbationes mente reuoluebam. Et illacrymans dicebam: quomodo vita hæc noſtra velut vmbra fugit, & inſtar velociſſimi curſoris pertranſit, & tanquam flos matutinus marceſcit. Rurſuſque cum dolore ac genitu; quomodo, inquam, ſeculum hoc prætereat,

Iob 8. 14. Pſal. 101. 143.

dum interim ignauiâ, rebusque ac cogitationibus inutilibus distrahimur, nescimus. Hæc dum mecum expendo, repentè oculos in cælum sustuli, & penè à sensibus alienatus, magno cum timore perculsus, oculis cordis Dominum meũ summa in gloria sedentem prospexi, & sic animam meam compellantem audiui: Quamobrem, ô anima, cælestem tuum thalamum lumine gloriæ plenum contemnis? Cur, ô anima sponsa mea, me immaculatum & immortalem sponsum tuum odisti? Cur, ô anima, spernis illa bona, quæ ego in lumine vitæ præparaui tibi? Cur, ô anima, te à me per res & cogitationes indecentes atque inutiles alienasti? Cur omni cum studio ac gaudio aduentum meum non præstolaris? Cur, ô anima, manibus tuis lampadem ardentem non
Matth. 25. tenes, expectans dum vocem illam audias: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei cum lætitia? Cur non festinas tibi vestem decoram dignamque ad nuptias parare? Cur cum gaudio sanctum illum cælestem thalamum non ingrederis? Cur, ô anima, me qui bonus sum, & te à morte in vitam asserui, odisti? Ego, anima, tui causâ mortem oppetij, vt te sponsam mihi conciliarem. Ego, anima, regnum tibi hæreditarium, quod omnibus bonis abundat, acquisiui. Ego, anima, homo propter te factus sum, vt vitam tuam à corruptione liberarem. Ego, anima, salutem tuam cunctis operibus meis semper prætuli. Ego, anima, cælestem tibi thalamum præparaui, Angelisque mandaui, vt in eo coram te ministrarent; vt cum gaudio illuc ingrediaris. Tu verò, ô anima, me cælestem tuum sponsum, & ineffabilia quæ tibi paraui bona, spreuisti. Sed quem quæso præferre mihi potuisti: qui res omnes creatas meâ indulgentiâ conseruo? Quis pater vitam donat vt ego; quem, tu anima, reliquisti, & inimicum odioque dignissimum concupiuisti?

2. His ego, Fratres charissimi, in illa hora coram Domino constitutus, vehementer contremui & expaui; præsertim dum formidabilia illa Domini verba, maximamque animi mei confusionem atque turbationem animaduerterem. Vnde defecit præ timore atque confusione anima mea, cogitabamque vbi me absconderem; quòd tantam ignominiam ferre nequirem, dicebamque apud me: Ve-

nite montes, & me peccatorem ac impium operite. Et demisso capite confusus, alta voce meipsum deflere lamentabiliter cœpi, dicens: Cur ego, inquiens, ex vtero matris prodij, vt Dominum meum sanctum & bonum atque misericordem exacerbarem? Cur conceptionem in vtero matris & corporis incrementum, donaque cælestia, ac sancta gratiæ tuæ remedia, quæ dedisti, Domine, contempsi? Flens tamen procidi, & cum planctu ac dolore cordis mei illacrymans rogaui & exclamaui: Exaudi, Domine, fletum meum, & suscipe verba deprecationis meæ, quæ ego peccator timore perterritus, coram te loquor, clementissime, mitissime, & misericordissime Domine. Ne feceris mihi, obsecro, secundùm cuncta opera mea, neque memineris iniquitatum mearum, quibus ego gratiam tuam, benignissime Domine, irritaui. Tantùm mihi peccatori, hominum amator optime, temporis concede, vt pœnitentiæ spatium habeam. Gratia tua, quæ delicta iuuentutis meæ tulit, & senectutis nunc errata perferat. Noui ego iusiurandum tuum, clementissime Domine, quod per temetipsum iurasti, dicens: Viuo ego, dicit Dominus, quia nolo mortem peccatoris & impij; sed magis vt conuertatur ab omnibus iniquitatibus suis, & viuat. Iurasti, hominum amator optime, pro tuis miserationibus, te mortem peccatoris nolle; sed potiùs vt conuerteretur & viueret. Miserere igitur mei peccatoris, qui adiuro te per misericordiæ tuæ viscera, vt mihi propitius sis, atque ignoscas. Miserere mei, Domine, & ne adiurationis meæ te libertas offendat. Tu qui corda scrutaris & renes hominum, nostrasque cogitationes perspicis, nosti me acerbissimo animi dolore coactum, ista ausum in conspectu tuo eloqui. Respice, ô Christe Saluator, fontes lacrymarum mearum, contritionesque ac gemitus indignæ meæ animæ. Veniat præceptorum tuorum iussio, & me protegat, antequam formidabili iussu tuo imparatus atque confusus deprehendar. Concedat mihi gratia tua exiguum tempus veræ pœnitentiæ. Nequit, clementissime Domine, gratia tua peccatorem despicere lacrymantem. Ignoscit omni animæ, quæ supplex ad te recurrit, & peccatorum quæ patrauit, veniam implorat. Exaudiuit sanctus, & benignus Dominus vocem meam, & ploratum lacrymarum mearum, & miser-

Ezech. 18.

tus est mei. Et nunc me respice, vt longanimis & misericors Dominus, vt ego quoque fructum pœnitentiæ referam. Quamobrem supplico, Domine, vt veræ pœnitentiæ spatium mihi largiaris. Suggerit mihi quotidie viam salutis, & nunquam non me ad vitam trahit Saluator meus, vt saluus fiam.

3. Quoties in mentem mihi venit illius diei ac horæ, in qua me repente timor hic inuasit, totus horreo, lacrymor ac ingemisco. Iterum mox omnium simul obliuiscor, & precum, & lacrymarum, & timoris, & spatij pœnitentiæ mihi largitate diuinæ gratiæ concessi. Sed vnde mihi ista duritia, & negligentia? vnde tanta obliuio? vnde ita subitò fio impudens & timoris expers, elatus & iracundus, adeo vt planè nec timor Dei, nec iudicium futurum mihi versetur ob oculos? Nunquid iniustus est Deus? Nunquid dissimulat, aut non intuetur opera mea? absit. Omnes vos rogo obtestorque, amici Dei & fratres mei chariſſimi, vt pro me homine peccatore & minimo, apud Deum misericordem, & benigniſſimum intercedere velitis. Quæ mihi acciderunt, vel ideo patefeci vobis, vt per vos misericordiam à Deo obtineam. Neque dubito, quin si volueritis, mihi peccatori vestris apud Deum orationibus & supplicationibus succurrere possitis. Noui multorum deprecationes apud Deum, etiam Apostolos è carcere & vinculis, & morte liberare valuisse. Quantò magis vos me peccatorem & impium à morte liberabitis? Succurrite ergo qui timetis Dominum, preces vestras pro me peccatore fundite, vt diuina gratia in ama mea resplendeat, mentemque tenebris circunfusam illuminet, promptusque ac dignus efficiar precibus vestris mediantibus, qui pœnitentiam agam, & veniam merear. Et adueniente diuinâ gratiâ, dulcescat omnis amaritudo mea.

4. Gratiæ enim præsentia, simul cum cordis compunctione, animi dulcedinem & tranquillitatem affert. Exhilarant vndæ diuinæ gratiæ iubarque sancti Spiritus nostra pectora, faciuntque vt anima repente omnium rerum terrenarum, cupiditatumque carnalium ac noxiarum obliuiscatur. Fouent igitur vndæ diuinę gratiæ intellectum simul & animam. Similisque est gratia Dei in anima nostra horto

regio pulchris arboribus & fructibus bonis pleno, qui tum sapore, tum odore, tum iucunditate, & pulchritudine sua, mirificam cunctis sensibus delectationem ac recreationem afferunt. Ita & diuinę gratiæ fructus ac medicamenta nobis splendorem, dulcedinem, lætitiamque præbent. O beata illa anima, quæ operibus diuinæ gratiæ resplendet; illustratur enim eius splendore, afficitur dulcedine, contemplationisque ac suauissimi illius odoris gaudio perfunditur. Iterum dico: O beata illa anima, quæ cunctis diuinæ gratię muneribus ornata est. Nihil anima illa intuetur in terra, sed tota defixa hęret in Deo; Cùm neque sponsi suauitas & gratia, illam aliorsum se vertere permittat.

5. Ecce rursus ad fores Domini mei procido, supplicans, obsecrans atque adorans, & continuè dicens: Ignosce mihi scelera atque delicta mea, clementissime Domine. Expedit enim supplici seruo, posteaquam peccauit, non effugere manus Domini sui, sed omni potiùs cum submissione & humilitate cordis ab eo veniam expectare. Nam sic etiam homines delinquentibus seruis suis offensas ignoscere consueuerunt. Quòd si homines mortales, & improbi, errata conseruis ignoscunt, quantò magis Dominus noster sanctus & bonus, vniuersorum conditor, omniumque creator Deus, cuius misericordia, & mansuetudo, ac pietas, atque clementia est infinita, iniquitates atque delicta cunctis peccatoribus remittet, qui supplices ad eum assiduè confugiunt? Thesaurus siquidem misericordiæ eius, saltem modicam animi nostri resipiscentis atque dolentis de peccatis, requirit promptitudinem: & mox suas profundit diuitias, in requirentes illum cum contritione: Nam similis videtur thesaurus ille fonti vberrimo, qui aquam haurientibus abundè prębet. Vnde facile est cuiuis, explicare, quo pacto fons ille, diuinæ misericordiæ fonti comparetur. Qemadmodum enim fons neminem ab aqua sua arcet; ita gratię thesaurus, nullum prohibet hominem, cur minùs particeps illius reddatur. Modò igitur voluntas accipiendæ gratię adfuerit, illico totus thesaurus gratiæ patebit. Haurite ex hoc fonte, Chariſſimi, cælestium donorum riuos atque fluenta, dum licet. Tempus enim veniet & hora, quando ex eo bibere ac sitim extinguere, planè nemini licebit. Quæso obtestorque

vos, hæredes Dei & Christi Fratres, vt mei memineritis, assiduéque pro me Deum ac Saluatorem exoraueritis: vt per Christum, ab hoste maligno, qui me singulis horis oppugnat, liberer. Sanctissimæ Trinitati sit gloria in secula seculorum, Amen.

IX.

REPREHENSIO SVI IPSIVS ATQVE Confessio.

1. FRatres, compatimini mihi, qui commiserationis habetis viscera: non enim otiosè diuina dixit scriptura: *Prou. 18.* Frater qui adiuuatur à fratre, quasi alta atque munita ciuitas. Nam fundati regni instar, fortis est ac potens. Alibique rursus: *Iacob. 5.* Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt sanemini. Accipite ergo cohortationem, electi Dei, ab eo qui decreuit atque promisit quidem placere Deo, & mentitus est factori suo, vt supplicationibus vestris liberer à peccatis, quæ me complectuntur ac detinent, sanitatique restitutus exurgam è lecto tabifici peccati. Quoniam ab infantia factus sum vas inutile atque abiectum. Et nunc de iudicio audiens, nihili facio, tanquam offensis ac culpis omnibus superior, alioſque mea admonitione ab inutilibus deterrens, hæc ipsa duplo plura à me peraguntur. Hei mihi, in quali damnationis statu reperior. Hei mihi, in quo dedecore iaceo. Hei mihi, quòd in me non est, id quod latet, vt id quod apparet; vnde nisi velociter commiserationes in me diuinæ refulserint, nulla mihi ex operibus spes salutis ostenditur. Dum enim de pudicitia differo, de lasciuia cogito: dum de puritate cordis verba facio, turpium affectionum meditatio in me dies noctesque dominatur. Quam igitur excusationem habebo? Hei mihi, quæ qualisque mihi discussio imminet? Reuera specie tantùm pietatis amictus sum, & non potentiâ atque virtute. Quo igitur ore, quave audacia accedam ad Dominum Deum meum, qui abscondita nouit cordis mei? Tantis malis obnoxius cùm sim, pertimesco in oratione constitutus, ne ignis

ignis de cælo descendat ac deuoret me. Si enim eos, qui offerebant coram Domino ignem alienum in deserto, egressus ignis à Domino, consumpsit: quid ego expectabo, tanto delictorum pondere indutus atque circundatus? Quid ergo; desperabo ne propriam salutem? Absit. Ea quippe aduersarij est solicitudo ac studium, vt cùm aliquem ad desperationem deduxerit, mox eum deiiciat substernatque. Ego verò non despero de meipso, sed Dei confido miserationibus, vestrisque pro me deprecationibus. Ne ergo desistatis ob oratione apud hominum amatorem Deum: vt à seruitute ignominiosarum passionum liberetur cor meum. Inflammatum est cor meum, immutata est pia cogitatio mea, obscurata mens mea: velut canis ad proprium reuertor vomitum, & non est pœnitentia mea pura, non sunt mihi in oratione lacrymæ. Dumque suspiro, sicco faciem meam verecundiæ rubore suffusam, pulso pectus meum domicilium passionum. Gloria tibi, qui sustines: Gloria tibi longanimis: Gloria tibi clementissime: Gloria tibi benignissime: Gloria tibi optime: Gloria tibi, qui solus es sapiens: Gloria tibi, qui animarum ac corporum benefactor es: Gloria tibi, qui solem oriri facis super malos & bonos, pluisque super iustos atque iniustos: Gloria tibi, qui cunctas nutris gentes, omnemque naturam humanam, tanquam hominem vnum: Gloria tibi, qui volucres cæli pascis, & feras atque serpentes ac aquatilia, velut passerculum vilem. Omnia enim in te sperant, vt des escam illorum in tempore opportuno. Magna quippe tua est potestas, & miserationes tuæ super omnia opera tua, Domine. Ideo precor, Domine, ne me abiicias cum iis, qui tibi dicunt: Domine, Domine; & voluntatem tuam non faciunt, precibus & intercessione omnium, qui in conspectu tuo gratos se atque acceptos reddiderunt. Tu enim nosti latentes in me passiones: Tu vulnera animæ meæ explorata habes. Sana me, Domine, & sanabor. Socios vos mihi præbete, fratres, in orationibus: Miserationes à Dei bonitate deposcite: Animam à peccatis exacerbatam, dulcescere facite: Ex vera vite, vos qui palmites eius estis, tradite sitienti de fonte vitæ Qui ipsius ministri digni habiti estis, me ad diuina eius obsequia præstanda corroborate: illuminate cor meum, qui filij lucis euasistis: Me aberrantem, in

Leuit. 10.

Matth. 5.

Psal. 144.

Matth. 7.

Ierem. 7.

viam vitæ deducite, qui in ea persistitis: Me intra regalem portam introducite, sicut dominus proprium seruum, qui hęredes regni euasistis, quoniam comprimitur cor meum. Præueniant me commiserationes Dei, vestra deprecatione; antequam pertrahar vnà cum operantibus iniquitatem. Ibi quæ in tenebris, quæque in aperto gesta sunt, reuelabuntur.

2. Quod me tandem dedecus & rubor occupabit; quando me condemnatum viderint, qui nunc me irreprehensibilem dictitant? Spiritali relicto opere, passionibus obediui: Doceri nolo, & docere alios volo: Subesse recuso, & subiugare ceteros cupio: Laboribus grauari renuo, & aliis imponere eos desidero: Operari nolo, & exactorem ac monitorem operis agere volo: Honorare alios nolo, & honorari gaudeo: Improperia ab aliis ferre non possum, & tamen improperare ac maledicere gestio: Contemni nolo, & alios pro nihilo habere ac spernere volo: Aliorum superbiam ferre non placet, & tamen superbire in alios delectat: Redargui detrecto, & reprehendere amo: Misereri aliorum nolo, & tamen cõmiserationes aliunde requiro: Increpari non volo, & increpare ac obiurgare alios volo: Cõdemnari recuso, & damnare alios studeo: Iniuriam mihi fieri nolo, & iniuriâ alios afficere volo. Obtrectari mihi non fero, & aliis obloqui cupio: audire alios non lubet, & tamen audiri opto: celebrare alios nolo, & celebrari ac prædicari volo: antecellere mihi alios non fero, & superare contendo: In admonendo sapiens, sed non in agendo: Quæ facere oporteret, dico; & quæ nec dicere fas esset, facio.

3. Quis super me non ploret? Deplangite me sancti ac iusti; vt qui in iniquitatibus conceptus sum: Deflete me, qui lucem diligitis, & tenebras odistis: Lugete me, cui tenebrarum opera placent, & non lucis: Plangite me reprobum, qui probi estis, clementes arbitri eum qui misericordiam consecutus est, & adhuc iudicem irritat: Plangite me, qui extra omnem reprehensionem estis, iniquitatibus demersum: Plangite me, qui bonum diligitis, & malũ odio persequimini; mala amplectentem, & bona auersantem: Plangite me, qui vitam religiosam colitis, habitu solùm vitam relinquentem: Plangite me, qui Deo grati & accepti estis, studio hominibus complacendi deditum; qui perfectam possidetis.

charitatem, eum qui verbis quidem diligit, operibus autem proximum odio habet: Plangite me, qui satagitis rerum vestrarum, eum qui de rebus alienis curiosè laborat. Plangite me patientiæ experrem atque infructuosum, vos qui patientiâ instructi fructificatis Deo. Plangite me rudem atque inutilem, qui disciplinam ac doctrinam concupiscitis. Plangite me vt indignum, qui altitudinem cælorum respiciam, vos qui cum fiducia ad Deum acceditis. Plangite me, qui Moysis patientiam habetis, hanc sponte deperdentem. Plangite me, qui Ioseph pudicitiam possidetis, eiusce proditorem. Plangite me, qui Danielis temperantiam diligitis, eâ ipsâ voluntariè priuatum. Plangite me, qui patientiâ Iob ornati estis, ab hac alienum redditum. Plangite me, qui voluntariam Apostolorum tenetis paupertatem, ab ea longè distantem. Lugete me duplicis animi hominem, ignauum ac timidum, improbumque; vos qui fideles ac stabiles in Deum corde estis. Lugete me risu gaudentem, & luctum abominantem; qui planctum diligitis, & risum remouetis. Lugete me, qui templum Dei immaculatum conseruatis, illud contaminantem ac inquinantem. Plangite me, qui separationis ac ineuitabilis viæ recordamini, immemorem atque imparatum ad idem iter. Deplangite me, qui in mente iudicium quod est futurum post mortem, tenetis; confitentem meminisse, & agentem contraria. Deplangite me, inquam, hæredes regni cælestis, hæredem gehennæ ignis. Hei mihi, quòd peccatum non reliquit in me incolume vllum membrum, aut sensum quem non deprauarit: neque id est mihi curæ. Iam finis pro foribus assistit, & de eo non cogito, fratres.

4. Ecce reuelaui vobis vulnera animæ meæ, nolite ergo aspernari me ægrotum; sed medicum pro infirmo deprecemini: pastorem pro oue, Regem pro captiuo, vitam pro morte; vt salutem in Christo Iesu Domino nostro consequar, de peccatis me detinentibus; emittatque gratiam suam, ac animæ lubricitatem confirmet; paratus enim sum ad resistendū improbis passionibus; & dum cum iis confligo, dolosa draconis malignitas contentionē firmitatēque animæ, voluptatis illecebris dissoluit, abripiorque ab iis captiuus.

Rursus studeo eripere illũ qui cõburitur,& ignis odor adhuc me iuueniliter & inconsideratè agentem, ad iguem attrahit. Rursus conuerto animum ad saluandum eum, qui demergitur; & præinexperientia cum ipso demergor. Medicus passionum dum cupio fieri, ipsemet ab iis occupor. Loco medicinæ, ægrotantem obiurgo, ipseque cæcus cæcis ducatum præstare conor: vnde multis indigeo orationibus, vt proprias mensuras cognoscam, Christique gratia obumbret mihi, ac obscuratum cor meum illuminet, & pro ignorantia diuinam cognitionem habitare in me faciat: quoniam non erit impossibile apud Deum omne verbum. Ipse inaccessum mare, peruium reddidit populo suo. Ipse Manna pluit iis, & ex mari coturnices, sicut arenam maris. Ipse ex petra durissima aquam sitientibus præbuit. Ipse solus eum qui in latrones incidit, sua benignitate seruauit. Misericordiâ quoque in me moueatur eius bonitas, vt qui in peccata prolapsus sum, ligatusque tanquam vinculo à malitia. Non est mihi loquendi libertas apud Scrutatorem cordis ac renum. Nemo reperitur, qui sanare animæ meæ possit dolorem, nisi ipse qui nouit profunda cordis. Quoties in meipso terminos constitui, murosque reædificaui inter me & iniquitatem peccati, & inter hostes qui ex aduerso congrediuntur ad bellum? Mens suos præteriuit terminos, murosque euertit; eò quòd termini non essent muniti timore fortioris & potentioris, murique non fundati in syncera ac vera pœnitentia. Vnde & iam pulso, vt aperiatur mihi: persisto in oratione, vt postulatis potiar, ac velut impudens misericordiam à te deposco, Domine. Tu bona præbes, Saluator, ego mala retribuo. Tuam in me peruersum longanimitatem exhibe, non de verbis tantummodò otiosis veniam rogo, sed etiam de actionibus impiis ignosci mihi à tua bonitate deprecor. Libera me ab omni opere malo, Domine, priusquàm me finis præoccupet; vt coram te gratiam in hora mortis inueniam: Nam in inferno quis confitebitur tibi? Salua animam meam de futuro timore, Domine, commaculatamque meam vestem, propter miserationes ac bonitatem tuam dealba: vt & ego licet indignus prælucens, dignus efficiar regno tuo cælesti: gaudioque illo incomparabili donatus, dicam: Gloria ei qui afflictam animã ex ore liberauit leonis, eamque

Luc. 1.
Exod. 16.
Num. 11.
Luc. 10.

in paradiſo deliciarum repoſuit ; Quoniam tibi puriſſimo ac ſanctiſſimo Deo conuenit gloria in cuncta ſeculorum ſecula. Amen.

X. *De non ſcandalizando proximo.*

1. NOn decet eos qui ad pietatis ſtudium accedunt, & manum ad aratrum ponunt, retro conuerti, eorundemque ſtudium Deo complacendi impedire ; ſed ad perfectionem potiùs ſunt dirigendi, cùm de talibus dictum reperiatur : Quoniam qui vos tetigerit, tanquam qui tangit pupillam oculi eius. Qui igitur noluerit violare præceptum ; vndique ſe muniat, ne alteri ſcandalum præbeat, maximè verò, qui ad Dominum Deum acceſſit, & mundi laqueos effugit ; vt non connumeretur & ipſe illis, quos increpat Propheta, dicens : Væ qui potum dat amico ſuo, mittens fel ſuum & inebrians, vt aſpiciat nuditatem eius. Et : Væ, qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis : quorum viæ peruerſæ ſunt, & infames greſſus eorum, qui relinquunt iter rectum, & ambulant per vias tenebroſas. Quoniam his diuinam aduerſùm ſe iram prouocant, ſicut & ex Euangelio patet, vbi ait Dominus : Expedit homini magis, vt mola aſinaria ſuſpendatur in collo eius, & demergatur in profundum maris, quàm vt ſcandalizet vnum de puſillis iſtis, qui in me credunt. Damnum enim quod hinc oritur, explicari non poteſt. Deſcribamus igitur rem ipſam pro viribus, vt hoc vel exiguo exemplo res exprimatur : cognitoque tanto huius detrimento, metu nos cohibeamus, ne proximo vllum offendiculum ſiue ſcandalum ponamus. Filius quidam fuit vnicus parentibus ſuis, quem ipſi vehementer diligebant, quoniam omnem ſuam poſt Deum ſpem, in illo repoſitam habebant, per eum ſperantes, ſe optimam atque decentem vitæ ſpem vltimam habituros, generiſque ſucceſſionem atque reſtaurationem per ipſius procreationem fore. Verùm adoleſcens, repente cunctis rebus fugacibus ac momentaneis abiectis, eremum petit, & fit monachus, dolorem intolerabilem ſuis propinquis & amicis relinquens. Flet pater, plangit mater, ita ſubitò expectatione ſua fruſtrati ; ſimul æſtimantes im-

Luc. 9. *Zach. 2* *Prouerb. 2.* *Habac. 2.* *Prou. 2.* *Matth. 18.*

possibile, eum deinceps fore, sicut fuerat ante secessum. Neque enim fieri poterat, vt amplius domui paternæ præesset, vel operam liberis daret; cùm hominem quodammodo exuisset. In hoc igitur loco sancto versabatur indutus, & adhuc viuus, nihil eorum dissimilis, qui in sepulchro sunt conditi, quod attinet ad humana negotia: quare flet pater, lamentatur mater, proprij filij obsequium requirentes. Sponsa post arrhabonem euertitur, ac spoliatur; Si opificium didicerat, abijcit; Si mercaturam exercebat, relinquit; Si in album erat relatus militum, à militia recedit; Si magistratum gerebat, contemnit: & penè domus euersio, ex hoc illius nouo vitæ instituto consequitur. Omnia enim quæ videntur, & affectionem rerum sensibilium mouere possunt, capillorum instar abscindens, nudus pietatis ac religionis septa ingredi maluerat, vt Christum Dominum gloriæ sibi lucrifaceret. Nunquid igitur hic scandalo aut subuersione dignus erat? absit.

2. Quis ergo eò malitię euasit, vt proditoris atque piratæ officium, huic optimæ negotiationi sibi præferendum censeat? Aut quis ad eam audaciam, tanquam præstantioris rei potiundæ causâ deuenit, vt bene rectéque currentem, in sua alacritate ac bono proposito intercipiat atque impediat, quominùs sequestratus cunctis terrenis, ad cælestia peruenire possit? Nam si post renuntiationem abdicationemque vitæ, quis in virtutis stadio claudicare inceperit, & sensim à recta via resilire, oculosque circumuertere retrorsum; hic & in vita præsenti, erit exemplo: & post suum è viuis excessum, regno cælorum priuatus, indignum seipsum Sanctorum choro reddet; quin & parentibus ipsis ignauia huius in confusionem futura est, amici dolore concident, & inimici gaudebunt super illius desidia atque ruina. Propinqui & affines mortem ei imprecabuntur, quòd terrenis exutus, cælestia non apprehenderit; & sub prætextu pietatis, diaboli iugum subierit: legitimis enim nuptiis spretis, in scortationibus atque impudicitiis volutatur, & in crapula atque ebrietate totos dies transigit. Deplorant parentes damna pariter animæ illius. Hic autem qui corde seductus erat, & vias suas corruperat, horum nihil sibi vendicat; verùm abiecta pietate, impudentiam indutus est, & turpi-

ter ac præter decorem agere non erubuit. Neque enim homines veretur, neque Dei indignationem animo expendit; & iccirco neque parentibus debitum atque conuenientem honorem attribuit, neque spiritali se opere dignum exhibet. Vnde deinceps nascuntur maledicta aduersus promissa, & in pietatem atque religionem blasphemiæ, quod quidem horrendum est & dicere. Et quemadmodum impius cùm in profundum malorum venerit, contemnit, ita & hic in tantam temeritatem impingens, nequaquam est territus, sed instar illius qui vendidit vniuersam suam substantiam, vendensque suam stolam magni pretij, denique verò furore incitatus, hanc impleuit assumentis panni rudis, ac sordidi; qua si vtatur, non ampliùs in laudem & honorem, sed in subsannationem & improperium vtetur. Quis enim non irrideat, aspiciens eum, qui heri in monte seipsum ad ministerium fratrum in vnum habitantium præcinxerat, ad imitationem Domini nostri Iesu Christi, hodie famulorum comitatu stipatum, & ab ancillis eius lauari pedes, eosdemque in molli lecto reponi; & ad fluxum atque remissum affectionibusque plenum vitæ genus, iterum propensum illum intueri? Aut quis eum ludibrio non habeat, qui heri in cella conclusus erat, & multorum conuersationem vitabat; hodie autem cum inhonestis mulierculis viuentem, & in tabernis ebrietati studentem? Aut quis eum non reprehendat, qui die hesterno sua sponte, quæcunque temporalia siue mundana abiecit inopiam amplectens; hodierno autem assidentem in iudiciis: Et quæiam damnarat, studiosè rursus ad se reuocantem, & suam mentem à cælestibus ad terrestria traducentem, iudicesque mancipiorum instar, sequi gestientem: Et loco deprecationis atque meditationis eloquiorum Dei, cum causidicis sermocinantem: Et pro simplicitate atque innocentia, versutiam morum atque sermonum assumentem? *Prouer. 18.* *Matth. 9.*

3. Vtinam autem ex iis quæ videmus, tribunalibus, mente comprehendamus etiam iudicium futurum, fugiamusque vitæ huius ærumnas, ac nostrum viuendi modum cum pietate commutemus. Tunc, enim, tunc inquam, gaudium erit inter Angelos, & lætitia bonis, propinquisque reconciliatio. Luctus enim eorum qui iniquo animo tulerunt eius se- *Luc. 15.*

ceſſum, conuertetur in lætitiam, propter optimam iam vitæ filij rationem initam. Beati enim putantur ac prædicantur ab amicis, iiſque maximè qui caſus eorum qui reuertuntur in vita, conſpiciunt, & tanquam munera Domino Deo offerentes beatificantur. Gloriatur genus de ſtrenuis factis egregij athletæ, & alacres geſtienteſque percontantur quoſcunque obuios. Virtus autem abſcondi nequit; audientque optimam ſuper eo inualeſcentem famam, ac in his glorificabunt Dominum, ſeque amicos ac conſanguineos Creatoris eſſe afferent: Qui in dignitate ſunt conſtituti, hunc ab auctoritate ac dignitate commendabunt: Milites eum à rebus militiæ geſtis, demirabuntur: Eiuſdem artificij homines, hunc in ſimili ſecum arte exercitatum laudabunt. Ita cunctis bene beatéque agentes virtus amabiles celebreſque efficit in Domino: Ideo in gloria cæleſtique regno coronabuntur.

XI. AD EVERSIONEM SVPERBIÆ.

1. VAna eſt omnis exercitatio, omnis temperantia, omnis obedientia, omnis voluntaria paupertas, omniſque diſciplina multiiuga, humilitate deſtituta. Nam quemadmodum principium & finis bonorum eſt humilitas; ita malorum initium, finiſque exiſtit ſuperbia. Verſutus autem ac callidus, multiformiſque eſt hic immundus ſpiritus; vnde etiam in cunctos dominari nititur, ſinguliſque per quas tranſire contigerit vias, in iis laqueos conſtituit: Sapienti per ſapientiam, forti per fortitudinem, diuiti per diuitias, formoſo per pulchritudinem: eloquenti per loquelam, ſonoro atque vocali per vocis præſtantiam; bono opifici, per artis excellentiam; agili per agilitatem. Similiter autem & ſpiritales tentare non ceſſat: eum qui renuntiauit ſeculo, per abrenuntiationem; temperantem ac continentem, per temperantiam ac continentiam; in quiete ac ſilentio viuentem, per quietem & ſolitudinem; paupertatem colentem, per paupertatem; diſcendi ſtudioſum, per addiſcendi facilitatem; apprehenſu facilem, per apprehenſionis facilitatem, Religioſum per religionem, & eruditum per eruditionem: quæ autem re-

uera

uera cognitio est atque scientia, humilitati coniuncta reperitur. Sic ergo in cunctis sua studet seminare zizania. Ideo Dominus noster sciens passionis huius difficultatem, quòd vbi radices egerit, ibi hominem illum cum suo exercitio inutilem planè reddat; suppeditauit nobis aduersùs ipsum pro trophæo atque vexillo humilitatem, dicens: Quando omnia feceritis quæ præcepta sunt vobis, dicite: serui inutiles sumus. Quid ergo nobis ipsis leuitatem atque dementiam asciscimus, cùm dicat Apostolus: Si quis existimat se aliquid esse cùm nihil sit, ipse se seducit: Opus ergo suum probet vnusquisque, & sic in semetipso tantùm gloriam habebit, & non in altero. Cur igitur nosipsos decipimus, in alterutrum elati, sicut qui in mundo sunt celebres, eosque qui sunt modestiores aspernamur? Inuenimus quippe docentem Dominum, quòd quæ hominibus excelsa sunt, abominabilia reperiantur coram Deo. *Luc. 17.* *Galat. 6.*

2. At vt continentes ac moderati, aduersùs infirmiores extollimur? Rursus ab Apostolo corripimur dicente: Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat. Quòd si vt plus aliis laborantes, superbimus aduersùs eos qui vitam quietam ducunt: at Dominũ reperimus Mariam commendantem, quòd optimam partem elegerit. At verò tanquam animi tranquillitatem colentes, aduersùs eos extollimur, qui ministerio distrahuntur? Iterum Dominum docentem inuenimus, atque dicentem: Non veni ministrari, sed ministrare; & ponere animam meã redemptionem pro multis: quare res est omnino repudianda superbia. At quòd in deserto loco & puluerulento sedemus, magnificè de nobis ipsi sentimus? Nihil sanè opus loci nobis proderit, non operantibus in humilitate: Apostolo dicente atque hortante: Non contemplemur quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt, quæ autem non videntur, æterna. At vt in lacu, aut spelunca habitantes inflamur? signa sunt ista mortificationis, & rerum terrenarum contemptionis, atque incuriæ. Quod ergo tibi ipse delegisti ad rectiùs excolendam virtutem, ne tibi sit in lapsum superbiæ: similisque reddaris imperito fabro ferrario, qui suum non nouit opus, & pro gleba ferri, lignum adurere tentat; necessarium igitur fuerit, *2. Cor. 10.* *Luc. 10.* *Matth. 20.* *2. Cor. 4.*

fortiter humilitatẽ apprehendere. At opulentus es, & æquitatis atque iuſtitiæ moderationem obtines? ſed ad Abrahami menſuram non peruenisti, qui ſeipſum terram dicebat ac cinerem. At populi tibi procuratio cõmiſſa eſt? & Moyſes populi curam ſuſcepit, neque mille hominum ſolùm curam & adminiſtrationem; ſed & vulgi multitudinem. Poſtquã enim Ægyptum percuſſit Deus in manu Moyſis & Aaron, exſiccauitque mare rubrum, & per ſiccum traduxit Iſraël, tranſmiſitque eos per ſolitudinem illam terribilem, venerunt iuxta fines Moab, aſpicienteſque Moabitæ multitudinem populi,
Num. 22. ſicut ſcriptum eſt: Dixit Moab ad maiores natu Madian: Ita delebit hic populus omnes, qui in noſtris finibus commorantur, quomodo ſolet bos herbas vſque ad radices carpere.
Num. 1. Cenſus enim habebatur populi, ſecluſis mulieribus ac pueris, & tribu Leuitarum; numerus autem eorum à vigintiannis & ſuprà, omnes qui ad bellum procedere poterant ex Iſraël, ſexcenta tria millia virorum, quingenti quinquaginta, cunctorumque iſtorum ipſe dux erat. Cúmque vnà cum Deo familiariter ageret, eiuſque gloriam contemplaretur, non elatus eſt corde, neque humilitatem omiſit animi. Vnde
Num. 12. ſacra quoque de eo teſtatur ſcriptura, dicẽs: Erat enim Moyſes vir mitiſſimus ſuper omnes homines, qui morabantur in terra. At formoſus, es & viribus vales & coronâ ſeu diademate cingeris? ſed non peruenisti ad menſurã Regis Dauidis, qui
Pſalm. 21. ſumma animi humilitate dicebat: Ego autem ſum vermis, & non homo. At ſcientiâ prædituſ es, & ſapientiâ, atque temperantiâ? non tamen ad menſuras Trium puerorum, ac Pro-
Daniel. 9. phetę Danielis peruenisti: quorum hic quidem dicebat: Tibi, Domine, iuſtitia, nobis autem confuſio faciei; ſicut eſt hodie viro Iuda, & habitatoribus Ieruſalem, & omni Iſraël. Alij
Daniel. 3. autem: in animo contrito, & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur. Et ſi tantam homines iuſti humilitatem oſtenderint; quales nos peccatores eſſe oportebit? Supra modum enim efferri ac ſuperbire carnis, prudentia eſt. Et ſecundùm Apoſtoli ora-
Rom. 8. culum: Si ſecundùm carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Fierique nequit, vt quis paſſiones vincat, ni priùs virtuti excolendæ vacauerit. An non intellexiſti qualia pro pietate beatus Paulus ſub-
2. Cor. 11. ierit? Scribit enim in ſua ad Corinthios Epiſtola: In labori-

bus abundantiùs, in plagis supra modum: à Iudæis quinquies quadragenas, vnâ minùs accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundum maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in ieiuniis multis, in frigore & nuditate, & quæ sequuntur. Nunquid adhæc vel hiscere poterimus? Quin & virtutem intuere: Post tot pericula tantaque rectè facta, cum summa animi humilitate & modestia dicebat: Fratres, ego meipsum nondum existimo comprehendisse. Ista verò dicebat: vt elationē funditus tolleret, cùm sciret quantam iram in eos concitet, qui illā amāt.

3. Verùm quid est superbia? Simile est efferri, ac si quis Deo exprobret propria rectè facta. Sicut enim in rebus humanis, si quis cùm aliquid proximo donauerit, mox aduersùs ipsum efferri supra modum incipiat, beneficia sanè huius inania reddentur; amicitiamque cum proximo sic dirimet, vnde etiam talis abominabilis redditur. Hinc quoque Dominus de nostra salute solicitus, cupiens ab hac nos pernicioſa passione deterrere atque auertere, docuit dicens: *Luc. 17.* Quando feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus. Cùm autem non facimus, neque seruorum quidem inutilium appellatione digni sumus: quoniam magnus Dominus noster, & magna ac præualida dona eius. Et vt discas nos solùm humiliter loqui, sed & humiliter sentire, nos à Domino edoctos esse; qui ipso nos facto instituit, dum linteo præcinctus, pedes lauit discipulorum. Ideo ait: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & inuenietis requiē animabus vestris. *Psal. 146.* *Ioan. 13.* *Matth. 11.*

4. Cùm verò tristia atque acerba præter voluntatem, ac si ad voluntatem fluerent, sustines: tunc teipsum ad mensuras viri pij & religiosi peruenisse agnosce. Expaui cùm intellexi quemadmodum fraudulentam pertuleris cogitationem, quæ tibi nefaria suggerebat: per hos dies assumendus es; atque adeo quàm multi sunt ab huiusmodi suggestione de statu mentis deturbati? Dic tibi ipse, tu quis es? ad quā mensuram peruenisti? Eliasne es; an res miraculosas, instar illius

3. Reg. 17. 18. & Iacob. 5. feceris? Is enim oratione cælum clausit, & non pluit annos tres, & menses sex. Iterumque oratione alia, ter ignem de cælo deduxit. Atqui cunctam fidem obtines? experimentum præbe, signa atque prodigia ostende, mortuos oratione excita, oculos cæcorum aperi, dæmonas depelle, leprosos munda, claudos sana, super mare ambula tanquam in terra arida, aquam in vinum commuta; quinque panibus ac duobus piscibus, copiosam multitudinem oratione pasce.

Ioan. 14. Verax enim est qui ait: Amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio, & ille faciet, ac maiora efficiet. Sed accedens quis forsan dicturus est: Si quis igitur non fecerit, inquiens, res illas diuinas, non habebit is spem salutis? Spem salutis habemus, etiam huiusmodi per nos non præstitis, si imbecillitatem & modicam fidem confiteamur. Nam infirmus misericordiâ indiget, & non elatione. Si autē misericordiam requirimus, etiam humilitate opus habemus: vt per eam nobis ipsi miserationes à Domino conciliemus. Scriptū

Psalm. 131. est enim: Quoniam in humilitate nostra, memor fuit nostri.

Psalm. 114. Et redemit nos de inimicis nostris. Ac rursus: Humiliatus sum, & liberauit me. Quòd si ventis innixi, magnificè de nobis sentimus, non aliud facimus, nisi nos ipsi in abyssum præcipites agimus. Noli igitur superbiæ morbum admittere, ne fortè mentem tuam subitò deprædetur inimicus. Resipisce ergo ab elata cogitatione propriæ complacentiæ. Noli retia propriis iniicere pedibus. Mentem tuam ab hoc veneno mortifero per humilitatem deterge. Doceat te forma atque exemplum eius, qui propriam verrit domum, seque in pauimentum inclinat, & mundat. Quanto maiori studio ac cura incumbere nos decet atque humiliari, ad purgationem animæ; neque in ea permittere, quæ odit Deus. In humili enim anima, habitat simul Pater, & Filius, &

1. Cor. 6. Spiritus sanctus. Nam scriptum habetur: Quæ participatio iustitiæ cum iniquitate? aut quæ societas luci ad te-

Leuit. 26. nebras? Quæ autem conuentio Christi ad Belial? aut quæ pars fideli cum infideli? Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Nos enim templum sumus Dei viui, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis; & inambulabo, & ero illorum Deus: & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum, & separamini, dicit Dominus:

& immundum ne tetigeritis: & ego recipiam vos: & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens. Has ergo habentes promissiones, charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. 2. Cor. 7.

5. Cùm ergo certando exieris de medio rerum temporalium, separatusque fueris à fluctuationibus ac tempestatibus vitæ nequam, tunc abundantiùs decerta; ne cum immundo spiritu superbiæ societatem habeas; vt te recipiat Dominus. Immundus enim verè apud Dominum, omnis qui elato est corde. An non consideras illum, per quem transibimus ignem? Quando igitur pertranseuntes eum, mundi deprehensi fuerimus & irreprehensibiles: tunc cognoscemus nos ipsi quales sumus. Dies enim Domini, vniuscuiusque opus declarabit, sicut scriptum est; quia in igne reuelabitur. Rogemus ergo multa cum humilitate Dominum, vt à futuro nos timore eripiat, raptuque illo nos dignetur, quando iusti rapientur in nubibus obuiam Regi gloriæ in aëra; hæredesque cælestis regni euadamus cum mansuetis atque humilibus. Nam quemadmodum secundùm scripturam: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum: Ita væ superbis & altè sapientibus, quia eorum est caminus ignis. In superbia enim habitat, qui dixit: In fortitudine manus meæ faciam, & in sapientia intellectus auferam terminos gentium, & fortitudinem eorum deprædabor: & concutiam ciuitates habitatas, & vniuersum orbem terræ: apprehendam manu quasi nidum, & quasi oua derelicta tollam; & non est qui effugiat me, aut contradicat mihi. Sed mittet dominator Dominus exercituum, in honorem tuum, ignominiam; & in gloriam tuam, ignem ardentem accendet. Et rursus: Dixisti in corde tuo: In cælum conscendam, super astra cæli exaltabo solium meum. Sedebo in monte excelso, in lateribus aquilonis. Ascendam super altitudinem nubium, & similis ero Altissimo. Veruntamen ad infernum detraheris, in profundum terræ. Fugiamus ergo superbiam, quam detestatur Deus; diligamus verò humilitatem, qua cuncti iusti complacuerunt Deo. Magnum quippe donum est humilitas, magna gloria, magnæ 1. Cor. 3. 1. Thess. 4. Matth. 5. Luc. 6. Esa. 10. Esa. 14.

felicitas, & honor possidentibus eam. In ipsa enim cursus sine defectu est, & sapientia integra atque perfecta. Nam per superbiam Pharisæus ille humiliatus est, & per humilitatem Publicanus exaltatus: Cum quo nos immortalitatis
Luc. 18 hæreditate ac parte dignetur Dominus, cum omnibus iustis, Quoniam ipsi conuenit gloria in seculorum secula. Amen.

XII.

IN MONACHOS VITIOSOS ATQVE ambitiosos.

1. ANgor, Fratres mei, & horreo, ac contremisco, doloreque conficior, dum illud Prophetę animo
Habacu & Actor. 13. reuoluo: Videte contemptores, & admiramini, & dispердimini; Ac primùm quidem maximè ob meam imprudentiam atque ignorantiam: cùm omnem iniquitatis viam sim ingressus, omnique genere peccati singula membra mea constricta teneat inimicus. Debuissem sanè meipsum affligere atque deplangere propter turpitudinem in qua versor, ac deinde aliorum satagere. Debuissem priùs trabem ex propriis oculis euellere, & sic aliorum festucas cernere. Ceterùm qui nunc dominatur contemptus, vehementi dolore me obruit atque demergit. Aspicio enim præsentis
Psalm. 118. disciplinæ negligentiam, & ferre nequeo: at cum Propheta doleo, qui ait: Vidi præuaricantes, & tabescebam. Quæ enim nobis arma non intentauit inimicus: quibusque fraudibus ac dolis nos vincere & occupare non est conatus? Hei mihi! quis impendentia nobis mala non deploret? Verùm iis quæ dicuntur, attendite, obsecro, qui hanc vitæ rationem delegistis, & pertimescite. Cùm enim angelicum feramus habitum, vnà cum diabolo militiam gerimus: habitus quidem est angelicus, at vita mundana. Nunquid inter Angelos in cælis contentiones vigent & æmulationes, sicut nunc inter monachos videmus? Radices quippe egit inter eos æmulatio & inuidia, atque obtrectatio. Diuersimodè sua singulis nobis miscuit venena hostis callidus, arteque ac dolo

vnumquemque noſtrûm ſupplantare ſtudet. Hic quidem, inquit, ieiunium rectè obſeruat, verùm zelo & inuidia vincitur. Alius rurſum à fœda atque abſurda ſe concupiſcentia continet, ſed vanâ conſtrictus eſt gloriâ. Alius diligenter vigilias colit, ſed detractionis malo irretitus eſt. Alius ab hoc vitio alienus eſt, verùm inobedientia ac contradictione plenus. Alius à cibis temperat, verùm inani iactantia & arrogantia demerſus eſt. Alius in oratione patiens eſt ac potens, ſed indignatione atque iracundia ſuperatur. Alius rurſus paululùm in rectè agendo proficit, ſed aduersùs negligentiores extollitur. Alios alio modo malitia ligatos tenet, & non eſt qui intelligat. Propterea rixæ atque diſſenſiones ſunt inter monachos.

2. Hei mihi, quis non ſuſpiret? quis non lugeat? Quo pacto angelicum hoc inſtitutum ac ordinem confudimus? Reliquimus mundum, & quæ mundi ſunt ſapimus. Poſſeſſiones reiecimus, & à contentionibus non ceſſamus. Reliquimus domos & earum cura atque ſolicitudine quotidie abſumimur. Non adſunt opes, ſed non abeſt ſuperbia. Nuptias ſpreuimus, & ab inani cupiditate non recedimus. Exteriùs humilitatem ſimulamus, & animo honores appetimus. Videmur quidem paupertatis amatores, & habendi cupiditate detinemur atque abſorbemur. Ore quidem ac verbo paupertatem colimus: mente autem auaritiæ morbo laboramus. Quis igitur noſtram conditionem atque inſtitutum non doleat? Licet quippe monachorum, iuniorum præſertim ac nouitiorum, intueri & admirari ſtudia. Nondum enim vel verbo, ſeculo renuntiarunt, & iam faſtu atque ſuperbia tument. Nondum aſſecuti ſunt habitum, & iam ſuam arrogantiam oſtendunt. Nondum inſtitutiones audierunt, & iam alios admonent. Nondum veſtibula viderunt, & iam penetralia comminiſcuntur. Nondum primum aſcenderunt gradum, & iam ſuper nubes æqualiter volitant. Nondum pietatis ac religionis exercitia deguſtarunt, & iam vana inſtructi ſunt gloria. Nondum primam diſciplinæ vocem auribus perceperunt, & iam velut magiſtri alios obiurgant. Nondum in fratrum ſodalitium aggregati ſunt, & iam ſibi auctoritatem vſurpant. Nondum portas monaſterij ingreſſi ſunt, & iam alios reprehendunt, condemnant, moleſtant.

Sed quid in his tempus consumo? Varia enim eorum sunt studia: sed non est qui intelligat, non est qui proter amorem Dei mundo renuntiet: vt per obedientiam, seipsum fratribus seruum exhibeat. Verùm si increpetur, iustius arbitratur oratorio more contradicere. Si quid iubeatur, seipsum excusat. Quæ sunt bona, non imitatur; quæ autem inutilia, iis sese accommodat. Vix à tribus diebus seculo renuntiauit; & cum eo qui consenuit in habitu, contendit: nec vult cuiquam subiici, sed technas & imposturas sibi excogitat: corporisque laborem ac æstum non ferentes, alius alium contuetur. Obedientiæ iugum subiit, & aliis vult imperare. Si officij admoneatur, irascitur. Faci istud, frater: Non faciam inquit, nisi & ille mecum venerit. Ille sacrarum scripturarum vacat meditationi, & ego eidem vacare debeo. Sæpe qui ante renuntiationem, domi suæ opifex fuerat, ignorabatque priùs quæ ipsius esset dextera, quæue sinistra; in monasterio literarum studiosus, & interpres doctorque incedit. Frater, inquit, ille quiescit, & me quiescere oportet. Frater ille altioribus intentus est, & ego sublimiora spectare debeo. Frater ille honoribus ornatus est, quare non ego? Frater ille patrum consuetudine fruitur, cur non fruar ego? Frater magistratum assecutus est, & quare non ego? Illi auctoritas, commissa est: nonne & ego dignus sum, cui hoc atque illud credatur & committatur? Hæc sunt præclara iuniorum facta, hæ nouitiorum submissiones, hi labores, hi nouellarum oliuarum fructus. Hæc studia atque certamina, quibus se ad cælestis regni hæreditatem peruenturos sperant; non considerantes, quòd ista animæ perniciem concilient, iisque se Deo inimicos reddant. Vnde liquidò constat, nos ne ad exiguum quidem tempus, externo vitæ instituto, dico, seculari renuntiasse.

3 Specie quidem & apparentiâ mundo renuntiauimus: reuera autem que mundi sunt curamus, nec habemus quo nos excusemus. Habitu monachi sumus, sed moribus crudeles quidem & inhumani: habitu humiles, & moribus pestiferi ac scelerati: habitu religiosi, & moribus exitiosi: habitu amici, & moribus inimici: habitu gratiosi, moribus odiosi: habitu exercitatores seduli, moribus ignaui athletæ: habitu sobrij, moribus prædones: habitu pudici, animo autem adulteri:

adulteri: habitu modesti, moribus & pectore vagabundi: habitu mites, moribus arrogantes: habitu consolatores, moribus contumelioſi: habitu consiliarij, moribus obtrectatores: habitu simplices, moribus difficiles & pernicioſi: habitu ab inuidia alieni, moribus inuidi & homicidæ: habitu defensores ac susceptores, moribus autem proditores. Et vnde, quæso, accidit nos tales esse? nisi inde quòd mutuam inter nos dilectionem perfectam non habeamus? nisi quia pura inter nos non sit concordia? nisi quia vera in nobis humilitas non est? nisi quòd præ oculis timorem Dei non constituamus. Quódque salutaria Dei præcepta despiciamus ac pro nostro ea arbitrio detorqueamus, & pro nugis existimemus? Verbo quippe Dei cæli firmati sunt; & nos ipsum, ne vt fratrem quidem suscipimus. Os illud eius terribile, & incomprehensibile ac formidandum locutum est: Qui vult, inquiens, inter vos maior fieri, sit omnium nouissimus, & omnium seruus. At nos cùm nondum vel à limine religionem salutauerimus, insolescimus, & vnus aduersùs alium extollimur, inuicemque insultamus, & cuncti apud nos ipsos prudentes sumus. Cuncti volumus esse duces, cuncti cum auctoritate: cuncti cum imperio: cuncti reprehendere, cuncti præcipere, cuncti de literis differere, cuncti interpretari, cuncti esse magistri, cuncti domini, cuncti curatores, cuncti œconomi, cuncti primi ac cuncti secundi. Nunquidne Apostolus quidem vobis persuadeat: Si totum, inquiens, corpus auditus, vbi odoratus? Si igitur omnes primi, si omnes principes ac duces, si omnes præceptores: vbi diuinæ dispositionis ordo atque differentia? Nec tamen fidem habebitis dicenti: Nemo sibi assumit honorem, nisi vocatus à Deo? Ac rursus: Nunquid omnes doctores? Nunquid omnes interpretantur sacras scripturas? Alibique iterum, quomodo dicatur: Nolite plures magistri fieri. Propterea principatus ac potestates constituit Deus. Nam si in cælis etiam, vbi omnes incorrupti & immortales, cùm ministratorij sint spiritus, noluit Deus vnicum cunctorum esse ordinem; sed vt cernitis, in iis quoque Potestates constituit, & Dominationes, nemoque præscriptum sibi ordinem excedit; cùm omnia debito ibi modo & ordine constituta sint: cur nos iniustis in inuicem contentionibus exercemur? Angeli & Ar-

Psalm. 30.
Matth. 20.
1. Cor. 12.
Hebr. 5.
1. Cor. 12.
Iacob. 3.

changeli imperata sibi non transgrediuntur; at nos inuicem collidimur, vnusque aduersùs alterum insurgimus: ac alius alium præcedere studet; aliosque vilipendimus & deprimimus, quasi aliquid amplius efficere valeamus. O mentis cæcitatem! Nonne creditis dicenti: Vnusquisque qua vocatione vocatus est, in ea permaneat? Cur saltem non timetis eum, qui ait: Quibus multum datum est, multum exigetur ab iis: vt sic saltem, humilitatem sibi comparent?

1. Cor. 7.

Luc. 12.

4. Non sic, fratres, vitam nostram in confusione transigamus. Non bona est gloriatio nostra. Ne sic absque omni timore viuamus, quasi iudicium illud tremendum non aduenturi. Non sic vitam nostram traducamus, tanquam de singulis actibus nostris, cum increpatione ac seueritate rationem non reddituri. Non sic, obsecro vos. Ne proximis offendiculo simus ac scandalo; neve peccata peccatis accumulemus. Ne præclarus per nos habitus blasphemetur ac vituperetur, sed potiùs commendetur. Veniet enim & non tardabit formidanda illa dies & hora, qua interrogati atque examinati, non inueniemus excusationem. Quid enim ipsi respondere tunc poterimus? Quid potuit nobis ipse facere, & non fecit? An quòd ipsum Deum Verbum, in forma serui humilem non aspexerimus, vt & nos humiliari discamus? an quòd incomprehensibilem ac sanctam eius faciem consputam non agnouerimus: vt nos itidem contumeliis & iniuriis affecti, non exasperemur, & contrà ferociamus? An quod sanctum eius dorsum flagellis cæsum non vidimus: vt nos quoque per omnia nostris præfectis obediamus: An quòd faciem eius decoram atque tremendam, in terris non vidimus à seruo alapis contusam, ne & nos in contemptum adducti sæuiamus? Nonne eum loquentem audiuimus: Ego à meipso facio nihil, ne scilicet audaces simus, arrogantes, nostrique arbitrij ac iuris? Nonne & dicentem audiuimus: Ego autem non repugno, nec contradico: ne inobedientes nos præbeamus ac contumaces? Nonne sic nos commonentem audiuimus: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde: vt nos item mites simus, atque humiles? Nos autem inuicem nobis inuidemus, inuicem nos mordemus, & deuoramus. Sed quam ipsi excusationem afferre poterimus. Ne quæso, fratres charissimi, ne, sic, inquam, nos carnis perturbatio-

Isam. 8.

Esaiæ 50.

Matth. 11.

Galat. 5.

nibus ſuperari patiamur; vt per eas æternæ felicitatis iacturam faciamus. Ne propter caducum honorem ac momentaneum, gloriâ priuemur æternâ. Ne propter contentiones,& æmulationes, atque rancores, horribili condemnemur gehenna.

5. Si omnino ſaluari cupis; cur ita in proximo iudicando curioſus es? Semel te iugo ſubmiſiſti, cur illud iam excutis? Qua tandem ratione, obedientiæ fructus exiſtet? Neque dignitate atque auctoritate, mihi crede chariſſime, neque honore, neque magnificentiâ, neque quòd primus, aut ſecundus dicaris, aut præfectus appelleris: neque quòd gloriâ ac famâ ſis celebris, aut in vllo honoris dignitatiſve gradu conſtitutus, concedetur vt in regnum ingrediaris cælorum. Non enim iſta remiſſionem tribuunt peccatorum, non à ſuppliciis liberant; imò condemnant potiùs ac perdunt, niſi humilitas adfuerit,& obedientia, charitas, patientia, atque longanimitas. Hæc ſunt quæ ſaluant hominem: cùm neque aliter probari, ſalutemve conſequi poſſimus, niſi in cunctis imitemur Dominum. Nonne dicentem audiſtis: Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare? Ac rurſus: Non veni vt faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ~~eius qui miſit me Patris.~~ Rurſuſque alibi: Qui ſe humiliat, exaltabitur: & qui ſe exaltat, humiliabitur. Nonne audiſtis, quos ipſe beatos prædicet: Beati, inquiens, pauperes ſpiritu; quoniam ipſorum eſt regnum cælorum? Nonne audiſtis illud: Sedens aduersùs fratrem tuum loquebaris? Et qua ratione denuntiet fore, vt eum arguat in faciem? Nonne & illud audiſtis: Qui odit proximum ſuum in tenebris eſt? Non audiſtis, diabolum propter ſuam ſuperbiam & inuidiam è cælo excidiſſe? non audiſtis, quomodo ob ſuperbiam & rebellionem aduersùs Deum, à qua & quantâ deturbatus ſit gloriâ? Non audiſtis, quomodo propter vnicum conuicium, Maria ſoror Moyſis correpta ſit leprâ? Cur igitur ad tot tantaque exempla nos aſpidum inſtar aures non dico corporis, ſed cordis noſtri obturamus? Hæc certè audiunt quidem, at illorum memoriam non conſeruant. Cur non credimus dicenti: Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo?

Matth. 20. Ioan. 6.
Luc. 14. 18.
Matth. 5.
Pſalm. 49.
1. Ioan. 2. 3. Eſai. 14.
Num. 12 & Exod. 15.
1. Ioan. 4.

6. Obſecro igitur vos, ô grex Chriſti elecꝛe: Vigilemus & cautè agamus, dum tempus habemus. Temperatè viuamus

& resipiscamus, quoad remissionis tempus durat: ne fortè subitò veniat dies ac hora illa tremenda atque luctuosa, & fleamus amarè, frustra tunc dementiam nostram agnoscentes. Vigilemus, ne in maximam illam incurramus ignominiam, confundamurque coram Deo, & Angelis, atque hominibus. A vanis contentionibus desinamus. Et vos inprimis, quibus adhuc iuuenilis viget ætas, humilitatem pro viribus amplectamini; vt intelligere possitis, quanta Patrum nostrorum temporibus extiterit remissio atque indulgentia; quantaque apud eos perfectio, quanta humilitas, quanta frugalitas, quanta denique rerum humanarum contemptio atque despicientia. At nunc magnum adest bellum. Nolite negligere. Neque existimetis ad perfectionem vos peruenisse. Multis ad salutem consequendam opus est laboribus, variisque certaminibus. Non putetis in cingulo ac veste longa consistere perfectionem monachi; aut in eo salutem positam, quòd mundas ac nitidas manus habeas; aut quòd bene distus sis, quódque scripturas interpreteris; aut quòd capite incedas abraso comamve nutrias; licet etiam proportione respõdentes, congruentesque virtutes desint. Hæc autem non vt deprimam habitum eique detraham dico, quod absit: sed vt habitui mores & opera congruere debere demonstrem. Nam habitus absque operibus nihil est. Nolite ergo vos otio desidiæque tradere: cùm magno sit opus labore vt iuuentus corporisque motus coërceantur. Et si molestiam sentiatis ex dictis meis; me tamen vos commonuisse non pœnitet. Malo enim cauteriis vos in curando corpore vti, quàm vt illud totum computrescat.

7. Quapropter vos hortor & obsecro, vt humilitatem, obedientiam, charitatem, frugalitatem, & mortificationem, atque abnegationem colatis. Per hæc subiicite alij aliis mutuò, & obtemperate per arma ieiunij, vigiliarum, orationis, optimæque vitæ conditionis. Ne in contentionibus fortes sitis, & in Psalmodiis imbecilles. Nolite in cogitationibus esse vigiles, & ferarum instar contueri inuicem, in precationibus autem dormitare & conquinisce re. Ne sitis in nugis afferendis valentes tanquam tauri; & in laudando ac glorificando Deo debiles vti vulpes. Ne in verborum contentionibus sitis inuicti, & in rebus spiritalibus oscitabundi. Ne in iocis ac lusibus sitis hilares; cùm verò admonemini,

truces ac toruum vultum præferentes : in ventre curando per diem sani, at in nocturna oratione ægri ac segnes: in conuersationibus atque colloquiis arrogantes, & in operibus dissoluti : ad iubendum prompti, & ad parendum negligentes: in præcipiendo læti, & in obediendo mœsti: in mandando austeri atque seueri, & in obtemperando queruli ac murmuratores. Ne manicas vsque ad digitos, linguam verò vsque ad pectus: Ne ad mensam agiles ac prompti, in opere autem ignaui atque eneruati: Ne ad edacitatem valentes, & ad ieiunium impotentes: Ne ad vini potationem læti, & in aqua bibenda molesti ac tristes: Ne ad circunspiciendum experrecti, & ad discernendum quid bonum sit tenebris circumfusi. Ne coram mulieribus graues ac hilares, & cum fratribus asperi ac feri.

8. Sed obsecro vos, filij Dei dilectissimi, vt bonorum zelum suscipiatis: & quidquid ad honestatem & grauitatem morum, ad ædificationem & ad bonam famam pertinuerit, amplectamini: ante omnia autem humilitatem, charitatem, benignitatem, mansuetudinem, humanitatem atque æquitatem; inutilibus reiectis contentionibus, vobis mutuò cedite. In vigiliis, & orationibus impigri estote & alacres, vt carnis vitia superare possitis. Ne rebus ac passionibus inanibus, tantorum bonorum iacturam faciamus; neue momentanea ista sectantes, immortalem gloriam deperdamus. Demus quæso operam, dum adhuc in carne sumus, vt quæ grata & accepta sunt Deo, perficiamus. Festinemus atque instemus; magna imminet tempestas. Ne simus negligentes. Non est nobis cum inimicis, quos videmus, colluctatio, vt perspecti propulsari & arceri per nos queant. Inuisibiles sunt hostes qui nos oppugnant : & propterea magnum negligentioribus adest periculum; sicut contra, ingens vincentibus fiet mercedis retributio. Cogitemus igitur, quomodo cautè eos vincere, resistereque ipsis valeamus. Si enim (exempli gratiâ) ad ventris gulæque insaniam nos prouocauerint? ieiunio & abstinentia cum illis pugnemus. Si ad mulieris nos concupiscentiam inimicus titillauerit; patientiæ remedio adhibito sensum coërceamus, & è vestigio profugiet. Si ad iracundiam nos incita-

uerit, pace armemur. Si excandescere nos fecerit, mansuetudinem assumamus. Si ad odium incenderit, charitatem ac beneuolentiam complectamur. Si ad honorem atque ambitionem prouocauerit, nostri ipsorum despicientiam adhibeamus. Si ad gloriam; vilitatem & abiectionem obijciamus. Si ad superbiam instiget, Domini humilitatem contemplemur. Si ad æmulationem erga proximum irritauerit; lapsum Caïm animo reuoluamus. Si ad inuidiam, Esaü perditionem cogitemus. Si ad detractionis vitium nos impulerit, silentio os nostrum obstruamus. Si ergo hisce modis, ipsi restiterimus; à nobis profugiet, & consistere nequibit. Redibit autem ad vos gratia illico, & tanquam victores vos coronabit.

9. Credite, fratres charissimi, me omnium eorum, à quibus vt abstineretis vos cohortatus sum, reum esse. Sed quamuis vos puri sitis, ego autem cœno peccatorum deturbatus; vos tamen rogo, vt bonâ ac verâ miniméque fucatâ vestrâ pœnitentiâ me quoque liberare studeatis. Credite enim me nihil obseruasse eorum, de quibus hactenus locutus sum. Verùm vos factis mea decorate verba. Confido enim fore, vt vos immaculati inueniamini. Ego autem super iis damnabor, quæ dico & non facio. Salutem ergo nostram ne negligamus, fratres; neque quasi in prouerbiis hæc dicta censeamus. Nihil enim à scriptura alienum falsumue protulimus. Faxit misericors Dominus, vt vos omnes diuini verbi huius semen suscipientes, instar bonæ ac fertilis terræ fructum afferatis; alij trigesimum, alij sexagesimum, alij verò centesimum: vt virtutum fructibus onusti atque exornati, gaudium afferatis Domino nostro Iesu Christo; ipseque vos lætos excipiat in requie ac regno suo, in secula seculorum. Amen.

XIII.

DE LINGVÆ MALO.

1. Diuersæ in cunctis hominibus sparsæ reperitur cupiditates, vt vnusquisque aliquod certamen habeat, in quo mentem assiduè exerceat. Sunt enim qui gulæ luxuique sunt dediti, & ab adulterio abhorrent. Alij superbiâ turgent, à furto abstinent. Alij auaritiæ studeant, & corporis voluptates spernunt. Quidam ornatum vestium negligunt, & luxuriâ diffluunt. Nonnulli vino delectantur, & à superbiâ sunt alieni. Alij à fornicationibus remoti sunt, sed occultam in animo dissimulationem atque hypocrisim fouent. Sunt qui vestium ornatum damnant, & obtrectatione gaudent. Sunt quidam vitio aliquo superiores, cùm in alio interim toti volutentur. Nonnulli ab vna aliqua sunt reprehensione remoti, & in alia fœdissimè versantur. Quidam dum laqueum vnum euaserunt, in alio sunt vitiorum cœno sepulti. Multa enim ac infinita sunt vitiorum genera, decipiunturque paulatim homines, & ex minimis principiis in maiora scelera præcipites ruunt. Cúmque hominem circumuenire studet inimicus, in quod vitium procliuior inclinet eius natura, cumprimis considerat; vt dum suis ipse gaudet vinculis, ne exsolui quidem velit. Probè enim nouit callidus & versutus hostis, quibus ac qualibus nos vinculis obstringat; & si nos inuitos in suos casses coniecerit, fore, vt celeriter confractis illis mens nostra iterum in libertatem se vindicet. Quapropter iucunda ac grata vnicuique vincula injicit, in quibus libentiùs conquiescat. Potest enim mens nostra Deo duce, ex inimici se laqueis eximere. Nunc verò iisdem obstricti gaudemus, ipsaque captiuitate superbimus. Qui enim inuidiæ vinculis constringitur, quoniam à libidine alienus est, se liberum planè existimat. Et qui calumniæ vitio obnoxius est, quia rapinas ac furta odit, nullo se prorsus modo vinctum esse arbitratur. Sua quemque latent vincula; & laqueos sibi paratos ignorat, ebriorum instar, qui vino perfusi nec se vinciri sentiunt, neque obiectos sibi laqueos præ ebrietate vident.

2. At benignissimus Deus hoc veluti iugum aliquod, variis quasi occasionibus, omnibus imponit; dum singulis pro ratione virium tentationis onera partitur. Tempore quo tabernaculum ab Hebræis constructum est, à cunctis tam pauperibus quàm diuitibus aliquid ad participationem salutis offerebatur. Pro sua quisque facultate munus afferebat: alius aurum, alius margaritas, alius lapides pretiosos; pauper pilos ac pelles compositas; Mulieres opulentæ sericum, inopes viduæ lanam tinctam. Atque ita vniuersus tabernaculi apparatus ex diuitum simul ac pauperum muneribus conflatus omnes commendauit. Suscipiebat enim singulorum vota Dominus, tam pauperum quàm diuitum, volens in eo ostendere, se, quemadmodum ea quæ ad tabernaculi constructionem quisque pro suis facultatibus obtulerat, accipiebat; & ita pro cuiusque opere preces ac vota singulorum absque vllo personarum respectu suscipere. Sicut enim inimicus noster variis nos occasionibus perimere conatur: ita diuersis occasionibus, Dominus ad salutem perducere studet. Et quemadmodum latro vel vnico confessionis verbo factus est ciuis paradisi; ita vno verbo blasphemiæ, redditur quis reus gehennæ ignis. Vt propter vnum maledicentiæ verbum, Maria, quamuis esset alioquin vates, leprâ multata est; quo tandem genere supplicij digni sunt illi, qui sunt sine vllo delectu contumeliosi? Et cùm id quod erat Maria diceret, veritas tamen reprobata est quòd maledico animo loqueretur. Ita quoque si quis alicui iure maledicat, ipsius iustitia est iniustitiâ referta. Vel enim hominem iure coargue, vel ne clanculum maledicas, vel increpa liberè, vel non occultis insectare contumelijs. Pro nihilo enim habetur iustitia, cùm admiscetur illi dolus & improbitas: quemadmodum & improbatur illa sanctitas, quæ immunditiam sibi coniunctam habet. Inutilis quoque ea est castitas, quæ permiscetur libidinibus. Vana est & illa fides, quæ præstigiis ac vaticinationibus obstricta est. Inanis illa est concordia, in qua cernitur simulatio. Nullius est illa beneficentia, quæ comitem sibi habet superbiam. Nihil fit ieiunium, si detractio adsit. Despicitur & charitas, si zelo vel æmulatione turbetur. Res naturales attendens, disce ab iis quæ scripta sunt. Veritatis pulchritudo deformis redditur,

Exo. 35. 36. &c.

Luc. 23.

Num. 12. & Exod. 15.

redditur, quando super improbitate extenditur. Quin & cibus interficit, in quo aconitum latitat. Caro licet munda, communis immundaque habetur, eo quòd sacrificiis & immolationibus coinquinatur.

3. Ex iis igitur, quæ manifesta sunt, latentia atque occulta intelligi debent. Descriptione enim Mariæ prophetissæ, nobis veritatis exemplum exhibuit. Nam apertè corpus illius lepra occupauit; quia clam lepra peccati animam suam infecerat. Ex manifesto eius malo peccatum innotuit quod latebat. Ex teterrima ipsius lepra docemur quàm graue ac detestabile vitium sit obtrectatio. Corpus quod leprâ infectum cernebatur, velut speculum quoddam fuit animæ, quæ non perspiciebatur, cuius indicabat maculam. Ex illa carnis corruptione patefactum est, quomodo hominis maledici ac detractoris corrumpatur animus. Per hominem verò exteriorem, hominem suum interiorem intellexit. Nam sicut illa defecerat à fratre suo; ita & ab ipsa proprium corpus defecit, vt ex semetipsa charitatem addisceret. Discamus igitur & nos hinc concordiam ac mutuam beneuolentiam fouere. Quemadmodum enim ob corporis mutationem doluit illa, sic illi, quòd à proprio fratre alienior facta esset, indignatus est Deus. Ideoque corpus hominis ob varia peccata variis sæpe morbis affici & immutari videmus. Membra enim corporis ei redduntur inimica quia ipse à Deo & proximo se alienari permittit: atque vt discat ex illa corporis contrarietate concordiam & pacem fouere cum aliis. Peruulgatum est totis castris Mariam repente leprâ correptam esse, quòd linguam in mitissimum fratrem, qui pro ipsa deprecabatur Dominum, exacuisset. Vnde iustus vltor meritas de prophetissa propter petulantiam linguæ eius, pœnas sumpsit. Susurrationes enim & detractiones abominatur, quibus homines insipientes delectantur. *Num. 12.* *Numer. 12.*

4. Plurimis licet signis atque miraculis claruisset Moyses, vbi modicè linguâ lapsus est, è terra promissionis excidit. Magnum & horrendum mare viam ei præcludere non potuit, sed verbum vnicum iniquè ab eo prolatum velut murus aliquis ipsi obstitit, ne vlteriùs progredi posset. Si Moysen, qui Dei instar factus erat Pharaoni, vel solum verbum *Num. 11. Exo. 14. 15.* *Num. 11. 14. 15.*

excluſit à terra promiſſionis; quantò magis nos maledicentia linguæ noſtræ, quam in Deum & homines quotidie exa-
Leuit. 10. cuimus ac ſtringimus, à regno Dei arcebit? Ignis ſanctus iuſtos deuorauit ſacerdotes, qui cùm ſancta tractarent, actionibuſque ac functionibus illis ſacerdotalibus ſancti eſſent, verbis tamen polluti erant. Si tales tantique viri talia ſint perpeſſi, quomodo hoc vitium quaſi paruum lingua noſtra contemnit? Quapropter conuiciis ac maledictis fratres noſtros inſectari deſinamus. Terra tunc prætermiſſis impiis atque impuris, deuorauit maledicos: Mare Ægyptios abſorbuit, & terra contumelioſos, maledicos, & ſuſurrones: Dux exercitus, famis tempore, verbum iniquius
4. Reg. 7. protulit; propter quod meritas pœnas luit, cùm populi pedibus conculcaretur in porta. Ex hoc proximo ſubitoque
Matth. 10. iudicio, de futuro tibi ſit exploratum, iuxta verbum Saluatoris: quo dixit, de omni etiam verbo otioſo reddendam eſſe rationem in die iudicij.

5. Variis igitur occaſionum laqueis miſerandum mortalium genus inuadit inimicus. Alij enim tanquam ære grauati alieno, detinentur; Alij vt fideiuſſores trahuntur; Ipſâque naturâ & experientiâ docemur, alios aliorum occaſione ac nomine quotidie perire, & qui nihil vlli debent, non minùs quàm debitores demergi. Quo quidem exemplo, iuſtorum & iniuſtorum patefiunt debita. In propriis quippe rebus contingit vt iuſtus ſit innocens: at in alienis reus inuenitur. Nam ſi quis eo præſente veritatem ipſam irrideat, aut virum aliquem iuſtum maledictis inſectetur, ipſe autem ad ea conticeſcat; nonne ſilentium hoc eius ipſi vertetur in crimen? Audiendo enim talem, & non reprehendendo, maledicta eius comprobare videtur tanquam vera. Atque hoc ex magnorum etiam Principum intelligi licet poteſtate. Si quis enim vel iure in Regem peccantem inuehatur; qui præſentes ſunt, ea quæ aduerſis Regem dicuntur, audire renunt: ſiquis autem adeſſe pergat & audire, iam idem in vtrumque ſupplicium conſtituitur: vnuſque propter vitium linguæ, alter propter auditum damnatur. Narrat aliquid obtrectator, & tu illi præbes aurem; & quam ille ſuo ore inferre ſtudet necem, tu eam aurium tuarum ſinu excipis, acerbiſſimumque mendacij fermen-

tum in animo tuo commiſces. Vnde mors principium habuit? Nonne per aures Euæ, dum eam ſerpens alloqueretur, aditum ſibi patefecit? Poteſt enim improbus dæmon per os loquentis tacentem occidere: & quem proprio lædere nequiret ore, per auditum interficit; Quoſque opere inſontes videt, cogitatione perimit. Dæmonas ipſos clamoribus veritatem confitentes Saluator noſter obmuteſcere iuſſit. Neque enim ipſe, qui erat veritas, ipſorum operâ atque induſtriâ ſibi fidem haberi voluit; ſed quæ vera ſunt, per veros prædicatores nuntiari. Cur Apoſtoli dæmonem à quo laudabantur, audire renuerunt? nonne ideo ne mundæ ac caſtæ eorum aures impuris illorum vocibus contaminarentur? Si laudes diaboli velut maxima probra vitarunt homines ſancti; quis obtrectationes probare poterit? Verſipellis inimicus, ſpecie veritatis decipere ſolet eum à quo toleratur. Ideo Saluator, ne vera quidem à dæmonibus audire voluit. Eâdem etiam pluuiâ irrigantur herbæ bonæ & malæ; cùm ſit eiuſdem rationis aqua, & quidem bona naturâ, in herbarum tamen vitium influit. Et ſerpens, quamuis dulciſſimis veſcatur, ſubitò ea in amaritudinem vertit, quam ſi in aliquem effuderit, væ illi. Sicque ex veritate mendacium confingitur, velut cicuta mortifera: nam ſub verborum eius dulcedine amaritudo latet exitioſa. Ad fallendos ſimplices linguæ dulcedinem antiquus ſerpens adhibet: cuius rei exemplum tibi ſit Iudas Iſcariotes, qui ſub blando oris oſculo & lingua pacem ſimulante dolum occultans, aduerſùs Dominum, qui ſcrutator eſt cordium, molitus eſt proditionem. Quòd ſi in ipſum Creatorem talis viſus eſt mendax; in te quàlis erit?

Luc. 4. *Actor. 16.* *Marc. 1.* *Matth. 26.*

6. O inſipiens! quis mendace ſceleſtior, niſi is qui ſuas vltro aures verbis illius accommodat? Seipſum ſponte morti obtulit Seruator, & ſermonibus mendacij aurem nequaquam præbuit. Os ſuum aperiens, acetum cum felle guſtauit, qui ſceleſti verba auribus excipere recuſauit. Os proditori oſculandum exhibuit, & deceptori reſponſum dare noluit. Sic & tu os tuum maledicis oſculandum præbe, aures verò minimè. Nam ſi tuum illis os præbueris, oſculum illos condemnabit. Sin aures iis accommodaueris, iam te verborum guſtus occidet. Melius autem fuerit, ſi

Matth. 27.

odorem pariter & gustum veneni euitaueris. Cur fumum celerrimè fugis, mendacem autem cum voluptate ac sedulitate auscultas? à fœtore abhorres, & apud maledicum sedes? Singula corporis membra decenter à rebus noxiis tibi seruanda sunt. Si corpus à libidine alienum sit, os tuum à detractione custodi. Qui enim corpore libidini indulgere nequit, ore sanè mentiri potest, calumniari, & obloqui. Si vnum è membris tuis valeat, & aliud langueat; totus laboras, vno membro laborante. Exemplum à militibus cape: Nonne totum corpus militis ferreo thorace munitur? accidit autem & illud ob laxiorem constitutionem lædi; nam si per tenuem aliquam rimulam telo aditus patefiat, *Genes. 3.* strenuo militi mortem affert: Quantò magis per apertas aurium fores, morti ingressus dabitur. Magna siquidem est auris fenestra, quippe per quam mors in mundum ingressa, cunctas deuorauit gentes ac nationes, & insatiabilis adhuc remanet. Seris igitur ac vectibus obstruendæ sunt tibi aurium fores, ne maledicentia & obtrectatio subintrare possit. Ne detractionis vitium paruum ducas, & tanquam interficere non valeat. Ex volucrum aucupio disce, quæ parua videntur, non ideo contemnenda. Contingit enim vt auis in laqueum incidens minimâ capiatur vnguiculâ, & alarum vires franguntur ac debilitantur ob vnguem vilem; & cùm totum sit corpus extra laqueum, totum tamen retinetur. Diuus quoque Apostolus vnam & eandem in homicidas, & maledicos, luxuriosos, atque adulteros sententiam *1. Cor. 6.* statuit: NEMO, inquiens, istorum regnum Dei possidebit. Et æquè, ait, istos iusti iudicij tempore, cælesti hæreditate priuandos.

7. Vt autem æquale cunctos manere supplicium intelligas: Qua de causa Chanaan in maledictionem æternã incidit? *Genes. 9.* nonne ideo quia iustum irrisit? NEQUE enim ob aliud facinus *Contra irrisores.* aliquod graue damnatus est; sed ob leuem irrisionem in horrendam illam sententiam incurrit; & propter petulantiam linguæ tam acerbas pœnas dedit. Mundæ erant cognitiones eius, sed os eius ipsum perdidit. Si ob modicum risum in tantam ille calamitatem decidit; quis non pertimescat, irrisionesque ac ludibria fugiat, ex quibus execrationes & maledicta eiusmodi emanant. Iustus enim ille, Chanaan à

benedictionibus excludens, tradidit illum maledictionibus; descripsitque in eo iudicium futurum, quod subituri sunt, qui ludibriis atque irrisionibus delectantur. Si calumniator prætextu amicitiæ simulat se exhilarari ac risu oblectari; & Chanaan, dum hilaritatem fingit & risu gaudet, maledictionem sibi conciliauit. De malis ac damnis, quæ in ludibriis & irrisionibus latitant, sapientissimum audi Salomonem ea explicantem: Qui, inquit, irridet hominem, exprobrat factori eius: Hominis enim derisio in Creatorem vergit. Tu quod in risu videtur, simpliciter spectas: quid autem in eo fraudis ac doli reconditum sit, nescis. Iustus Noë dolum agnouit, eumque ignoranti Chanaan non patefaciens, illum à benedictione excluſit, vt vel ex eo, cognita risus pernicie fratrem irridere desinas. Semei in Regem innocuum maledicus fuit. Rursusque Apostolus, horrendam in maledicos sententiam pronuntiauit. Nos quid lucri sibi faciant maledici, considerabimus. Semei non ob adulterij aut furti crimen perniciem sibi conciliauit: sed quòd maledictis sit vsus, ex quibus consuitur calumnia, qua & quæ gesta sunt aperiuntur, & quæ non gesta finguntur. Animus enim dolore stimulatus quemcunque ~~sermonem~~ gignit improbum: atque sic animus affectus Semei, conuiciis innocentem Regem affecit, illum vt Saülis interfectorem accusans, qui frequentius Saülem à morte liberauerat. Et quia falso crimine eum incusabat, meritò à iusto iudice damnatus est. Constitutus erat ei à Salomone terminus, quem transire non poterat, ac quem se seruaturum receperat; illum autem vt transiliit calumniator, in mendacium processere promissa. Ita per mendacium, calumniæ nota iusto inusta fuerat, vt dignas facti sui pœnas meritò calumniator lueret: vt qui linguam in hominem innoxium exacuerat, qua velut gladio eum occiderat, acutum quoque gladium contrà in se sit expertus; vt & in hoc & futuro seculo sibi exitium conscíuerit, æternumque sibi supplicium præparauerit. Quis igitur à maledictis non abhorreat, ne duplici supplicio mulctetur.

Prou. 14.

2. Reg. 16. 13.
2. Cor. 5. 1

3. Reg. 2.

7. Quin & eodem iudicio Apostolus molles atque adulteros, & maledicos condemnauit. Nam Esaü primogenitis propter intemperantiam se spoliauit. Habes & tu

1. C. Gen. 25. 38.

primogenita tua, quæ ne occasione luxus atque intemperantiæ deperdas, caueto: Magnus enim ille vir, nulla re magna se perdidit: sed vili se dedecorauit. Si veritatem amiseris, stultus ac similis Esaü fies. Rem admirandam audi; quomodo verba factis præstiterint, ipsaque fides naturam ac generationis ordinem superauerit: Primogenituræ donum, quod videtur auferri non posse, sermo subingrediens ademit. Et quæ Esaü naturaliter sibi vindicabat, ea fidei studio assecutus est Iacob. Fides & iusiurandum, vnanimiter generationis vim demonstrant. Et primogenita quæ per carnem conceduntur, spiritaliter accepta sunt; quæque iusiurandum exuit, ea fides suscepit. O rem admiratione dignam, quæ inter primogenituræ venditorem, & emptorem eiusdem consecuta est. Nam qui eâ se spoliauit, quasi sensus videtur fuisse expers; & qui eâdem se vestiit, innocens permansit. Sed quomodo Esaü primogenita exuit, quæ deponi nequeunt? aut quomodo illa Iacob induit, quæ adiungi non possunt? Quòd si mercaturam istam pueri illi adeo supra naturam exercuerunt, vt omnino explicari conuenienter nequeat: quis quæstionem illam aggredi audebit, qua ineffabilis vnigeniti filij Dei generatio continetur? Dic mihi rursum, cur Iacob primogenita à Manasse ablata transtulerit in Ephraïm? nonne ideo, vt maior illi gloria decusque inde accresceret? plena enim est primogenitura signis admirabilibus, & muneribus eximiis, atque innumerabilibus. In ea descriptum continetur Baptisma; in ea fides obsignata est, in ea nostra designatur fortitudo; in ea gloriosæ virginitatis figura repræsentatur. Hanc pretio Iacob mercatus erat, & gratis eam Ephraïm tribuit. Et in hoc neque Manasses culpandus est, neque Ephraïm in admiratione habendus: sed potiùs donantis auctoritas, in quam non cadit reprehensio, suspicienda est. Quis igitur gentium primogenituram reprehendere tentabit? Quòd si Iudæi id facere voluerint; reprehendant primùm, quod Manassi adempta sit. Qui enim illam ab eo abstulit; non peccauit, vt suam in hoc auctoritatem ostenderet: ademit autem illam ipsis, quia peccauerant, vt iustum suum in eo iudicium declararet. Quòd si à nemine iure coargui possit Iacob, quamuis à Manasse qui non peccauerat, primogenituram abstulerit: quo-

Gen. 48.

Gen. 27. & 28.

modo quisquam ipsum reprehendere audebit, qui vt iustus iudex primogenituram à Iudæis, qui Dominum occiderant, abstulit?

8. Si igitur iurisiurandi vis tanta fuit, vt ab Esaü potuerit auferre primogenita; cùm enim iurasset solùm, noluit periurij notam incurrere: quibus tradentur suppliciis qui non solùm iureiurando sese obstringunt, sed & periuriis iusiurandum violant? Si Esaü ab iis, quæ cum damno suo pepigerat, recedere noluit; quomodo tu pacta quæ pro salute tua feceris, rumpere audebis? Si Herodes, quæ in suam promiserat perniciem, seruauit; & tu à fœderibus, quæ æternæ vitæ gratiâ pepigisti, resilies? Et quemadmodum oratio sese insinuans, primogenituræ munus abstulit; ita & conuicium subintrans cæde actionem contaminare potest. Lingua enim non minùs nocet, quàm gladius. Et cogitatio ac sermo impudicus inquinat, vt adulterium. Occulta simulatio, laquei instar insidias tendit: Et peruersum consilium quouis veneno perniciosius est suscipientibus. Si enim Esaü solo sermone primogenituræ se suæ exuit, eamque deperdidit: quantò ampliùs, & quidem faciliùs, seruus inutilis temperantiam amittet? Et vanitatem diligendo, atque mendacium quærendo, veritatem quis sui promissi despicit; verbisque fidem abnegando, tenebris obducitur, exuendo se iis quæ ad fidem pertinent: sicut contrà verbis fidem profitens, fide se vestit. Sermo interea dum exercetur, ad effectum se operis producit, improbaque deliberatio non minùs quàm opus malum damnatur: Aspectus illicitus improbum opus arguit: Iracundia perinde atque gladius ferit: Bestialisque inuidia haud secus, quàm telum vulnerat: Exitij foueam calumnia struit.

Marc. 6.

Gen. 25.

Psal. 4.

9. Cogitationes malas fugiamus: Cogitata enim non aliter ac facta censentur. Bonis cogitationibus incumbamus, quibus operum proposita est merces apud eum qui consilia cordium explorat. Operis instar est cogitatio, quippe in qua tanquam in causa omnium effectiua, arbitrij nostri ratio nititur. Suum autem quæque res habet contrarium. Tenebris lux contraria est, amaritudini dulce, & vigilia somno. Qui creauit hæc omnia, nihil reliquit cui non adiunxerit contrarium. Nam si mortalis homo suo ingenio

componit inter se contraria: aduersúsque labores, quietem adhibet, remediaque ac medicamenta terra marique opportunè conquirit: vt suam cuique morbo, vt res tempusque postulat, curationem prudenter adhibeat: quantò magis immortalis ille omnium rerum procreator cuncta suo disposuit ordine, atque ita moderatur, vt ad manum cuique sint, quibus ab inimicis sese defendat? Instructus es ergo armis, ô homo, aduersùs quoscunque hostes & aduersarios tuos. Hæc tibi ad salutem concessa si neglexeris, victus, in die iudicij quomodo teipsum excúses, non habebis. Præsto tibi contra aduersarij machinas sunt arma diuersa. Si ignita sua in nos tela hostis emiserit, habemus & nos orationis scutum inexpugnabile. Si libidinis in nos bellum mouerit; sociam nobis in pugna, animi dilectionem aduersùs illum assumamus. Si nos iniquitate captiuos ducere conatus fuerit, ad iustitiam confugientes, saluti nostræ consulamus. Si te per odium atque malitiam vulnerare studuerit, ad fraternam charitatem accurrito. Si te per arrogantiam atque superbiam oppugnauerit, humilitatem ei opponito. Si corporis concupiscentiam aduersùm te incitauerit, temperantiæ thoracem velociter induito. Si lasciuiæ iacula in nos contorserit; galeam castitatis in eum assumamus. Si diuitiarum nos cupiditate stimularit, paupertatis beatitudinem habemus. Si gulæ nos vitio adortus fuerit, ieiunij nobis alas apremus. Et quia euersionis causa est inuidia; præsto nobis aderit charitas, si velimus, quæ corrigere queat & ædificare. Et sicut sua inimico sunt arma ad oppugnandum: ita & nobis adsunt nostra ad defendendum. Si nos persequatur vt Pharao: adest mare quod eum submergat. Si laqueos nexuerit in terra, est qui nos liberet in cælis. Si irruerit in nos vt Goliath: aderit, qui eum humiliet, Dauid. Si vt Sisara elatus intumuerit, per ecclesiam tolletur è medio. Si instar Sennacherib, nos bello pressérit, sacco & cinere delebitur. Si Babylonicum tyrannum imitatus fuerit, sancti ac temperantes non deerunt, vt Daniel. Si vt Neeman elatus fuerit: aderunt ieiuniis addicti, qui eum deiicere possint. Si luxuriæ flammam accenderit: qui castum Ioseph imitentur, aderunt. Quæ enim eius reperitur machina, quæ à nobis non dissoluatur? Qui morbi, aut quæ mala, quibus

Exod. 14. 1. Reg. 17. Iudic. 4. 4. Reg. 19. Dan. 1. 2. 3. Gen. 39.

quibus sua parata non sint remedia? Quodnam fucatum & adulterinum comparet: ad quod redarguendum fornax non sit parata? Quas ipse struere poterit insidias, quæ nobis non sint exploratæ? Quam ipse moliri poterit machinam, cui deturbandæ non sint apti vel homines idiotæ? Quas afferre secum poterit vires, vt illas nequeant vel fœminæ superare? Quam fornacem paret, quam non fideles pueri restinguant? Lacum effodit, sed eum Daniel contempsit. Epulas parauit, sed illas pro nihilo duxit Ananias. Superbiam inimicus seminauit, sed eam Moysis humilitas conculcauit. Naaman adulatus est auro, sed illud despexit reiecitque Elisæus. Simon Magus pecuniam obtulit, sed meritam in eum sententiam pronuntiauit Petrus: In Christo Iesu Domino nostro; Cui gloria & potentia, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Dan. 3. *Dan. 6. 14.* *Dan. 2.* *4. Reg. 5.* *Act. 8.*

XIV.

NON ESSE RIDENDVM, SED LVGENDVM.

1. INitium euersionis atque interitus animæ monachi, est risus & impunitas atque licentia. In his cùm te, monache, conspexeris, in malorum te concidisse abyssum noueris. Ne desinas igitur orare Dominum, vt ab hac te morte liberet. Risus atque licentia perdit fructus monachi. Risus & licentia monachum in turpes animi passiones coniicit, neque solùm iuuenes, sed & senes. Risus & procacitas monachum deprimit. Dixit quidam Sanctorum de licentia loquens: Licentia ventus est æstuans, monachi fructus corrumpens. De risu autem iam audi: Risus beatitudinem luctus exterminat; Risus non ædificat; Risus non custodit, imò deperdit, ædificiaque deuastat; Risus Spiritum sanctum contristat: animæ obest, & corpus corrumpit; Risus virtutes expellit, non meminit mortis, neque supplicia cogitat. Aufer à me risum, Domine, luctumque ac gemitum mihi concede, quem à me ipse requiris, Deus. Initium luctus est, aliquem nosse seipsum. Sit verò luctus noster non secundùm hominem, neque vt videatur ab hominibus, sed secundùm

Matth. 5.

Deum, qui nouit etiam abſcondita cordis: vt apud eum
2. Cor. 7. mereamur beatitudine perfrui. Hilari itaque atque amœno ſimus aſpectu, gloriantes in Spiritu ſancto ſuper donis
2. Theſſ. 5. Domini: cogitatione autem & animo plorantes atque gementes Deum exoremus, vt ab omni ſpecie mala nos conſeruet, ne cæleſti eius priuemur regno, æterniſque bonis,
1. Cor. 2. quæ præparauit diligentibus ipſum. Luctus ædificat & cuſtodit; Luctus animam lacrymis tergit & mundat; Luctus temperantiam gignit, voluptates excindit, & virtutes perficit. Quid plura? Luctus ab ipſo Deo prædicatur beatus, &
Matth. 5. ab Angelis conſolationem accipit. Vnde & quidam ex diſci-
Iacob. 4. pulis Domini dixit: Riſus veſter in luctum conuertetur, & gaudium in mœrorem. Humiliamini igitur ſub potenti manu Dei, & exaltabit vos.

2. Sed quid ego peccator faciam, qui nec lugeo, nec defleo cum compunctione meipſum? Dico enim, & non facio. Væ mihi, quàm paruipendo eiuſmodi. Væ mihi, quàm ſum negligens ſalutis propriæ. Væ mihi, quoniam ſcienter pecco: Scio cùm malè facio, nec tamen à malo declino. Væ mihi, quia inexcuſabilis ſum. Verbis quidem inter eos, qui ad dexteram futuri ſunt: re autem in iis numeror, qui ad ſiniſtram ſtatuentur. Verùm tibi, Domine, ſoli bono, noſtrarumque offenſionum immemori confiteor peccata mea. Etenim me tacente tu omnia noſti, Domine, nihilque occultum à facie oculorum tuorum. Sed quoniam tu
Iſa. 43 per Prophetam tuum dixiſti, Domine: Dic tu primùm pec-
Luc. 15. cata tua, vt iuſtificeris. Peccaui, Domine, peccaui, & non ſum dignus reſpicere ac contemplari multitudinem cælorum, præ multitudine iniquitatum mearum. Quia ob modicam voluptatem ignem æternum pro nihilo reputaui, regnumque tuum cæleſte non ſum conſecutus. Quid igitur infeliciſſimus ego mortalium faciam? Plangam meipſum noctu dieque, donec tempus adhuc ſuppetit, quo lacrymæ meæ ſuſcipi poſſint. Sed dona mihi, Domine, lacrymas compunctionis, qui ſolus bonus es & miſericors, vt iis tibi ſupplicem, emundari maculas cordis mei. Væ mihi, quid agam? Quo pacto gehennam ignis & tenebras exteriores, vbi fletus eſt & ſtridor dentium, effugiam? Væ mihi, quid faciam, quomodo tartara, ſempiternaque tormenta & vermem nun-

quam moriturum, euadere potero? Væ mihi, quid faciam, quomodo comminationes impiorum, qui tormentis præsunt, Angelorum, subterfugiam? quoniam horrendi sunt, & absque misericordia. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, vt sedens fleam dies ac noctes, Deumque cuius prouocaui iram, placatum reddam? Peccasti, ô anima mea, pœnitentiam age. Nam ecce dies nostri velut vmbra prætereunt. Adhuc modicum, & migrabis ex hoc seculo, formidabilia peragrabis loca, ô anima mea. Ne differas de die in diem conuerti ad Dominum. Væ mihi, ô anima, operibus immundis à te diuinam fugasti misericordiam, sanctosque Angelos custodes tuos. Ne des igitur tibi requiem, anima mea, neque fileat pupilla oculorum; sed procidens optimo & benignissimo Deo, ora eum, vt mittat tibi auxilium ab alto. *Ierem. 9.*

3. Fratres, horrenda atque tremenda non multò post pertransituri sumus loca, fierique non poterit, quin per illam ingrediamur viam. Nullus eorum, quos hîc habemus, nos comitari isthic poterit; non parentes, non fratres, non amici, non genus, non diuitiæ, aut quid his simile. Caueamus igitur operum bonorum esse negligentes, vt ea in tempore necessitatis nostræ inuenire possimus. Sobrij simus & vigilemus in præsenti seculo, ne post corporis separationem nos sibi vendicent principes tenebrarum. Et quis illâ horâ nos adiuuabit, redimetque ex manibus eorum? Si diuina tunc protectione reperiamur despoliati; sæui atque crudeles ibi tenebrarum aderunt principes, qui nec Regem timent, nec tyrannos curant, non paruum, non magnum; nisi solum eum, qui in pietate vitam suam transegerit, in operibusque se bonis occupauerit: ab illius sibi conspectu timebunt, recedentque timore perculsi, magno cum studio transitum præbentes, sicut scriptum est: Quoniam gratia Dei & misericordia in sanctos eius, & respectus in electos illius. Rursusque ait: Iustorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget eos tormentum. Anteibit enim iustitia eorum ante faciem ipsorum, & gloria Dei cooperiet eos. Tunc inuocabunt, & Dominus exaudiet eos: clamabunt, & ipsis dicet: Ecce adsum; fidelis enim est qui promisit. Beatus qui in hora emigrationis ex hac *Sap. 4.* *Sap. 3.*

luce, inuenietur liber. Ne igitur torpescamus, fratres, neque res alienas ac noxias ad nos rapiamus, quæ penitus sunt corruptibiles. Illa via quæcunque destruit. Nam horâ separationis animæ à corpore præoccupante voluptates marcescunt, deliciæ ac vana gloria pereunt; diuitiæ cum auaritia & cupiditate dominandi deficiunt, aduentante hora separationis cuncta ista & his similia finem capient.

4. Domine, horam illam animo mecum reuoluens, procido tuæ bonitati, rogoque ne me tradi patiaris in manus nocentium mihi: Neque glorientur inimici tui aduersùs seruum tuum, benignissime Domine, dentibus stridentes, animamque meam peccatricem exterrentes, neque dicant: In manus nostras venisti, nobis es traditus; veruntamen hic est, quem expectabamus, dies. Ne, Domine, ne quæso obliuiscaris miserationum tuarum. Ne, Domine, ne obsecro, secundùm iniquitates meas retribuas mihi; & ne auertas à me faciem tuam. Ne precor, dixeris mihi: Amen dico tibi, non noui te. Tu autem, Domine, corripe me, verùm pro tua misericordia, vt inimicus meus non supergaudeat mihi. Eius autem minas extingue, omnemque efficacitatem eius destrue, & da mihi viam iniuriæ expertem atque inoffensam. Exorari te sine, Domine, non quidem propter iustitias meas, neque enim quid vnquam boni feci, sed ob miserationes tuas, & propter infinitam bonitatem tuam, salua animam à plaga mortis oppressam. Recordare, bone Domine, quòd & peccans & ad mortem vsque vulneratus ad alium non confugerim medicum, neque manus meas expanderim ad Deum alienũ, nisi ad tuam solius bonitatem. Tu enim es, Domine, vniuersorum Dominus & Deus, qui habes potestatem omnis spiritus. Tu dixisti, Domine: Petite & dabitur vobis, pulsate & aperietur vobis. Mũda me, Domine, antequam moriar, ab omni peccato. Ne repellas deprecationẽ meam, benignissime Domine. Indignum os clamat ad te, & cor non mundum, animaque peccatis contaminata. Exaudi me Domine propter bonitatem tuam; non enim repellis orationẽ verè pœnitentiũ tibi. Verùm mea pœnitẽtia non est pura, sed corrupta: ad horã vnam penitentiam ago, & duabus iram tuã prouoco. Confirma cor meũ in timore tuo, bone Domine. Statue pedes meos, super petram

Psal. 24
Psalm. 102.
Psal. 26.
Matth. 25.
Psal. 37.
Psalm. 43.
Matth. 7.

pœnitentiæ. Vincat malitiam quæ in me est, tua bonitas, Domine. Vincat in me tenebras lumen gratiæ tuæ. Domine, qui aperuisti cæcorum oculos, aperi tenebris circunfusos oculos mentis meæ. Qui solo verbo mundasti leprosos, absterge maculas animæ meæ. Fiat in me gratia tua, bone Domine, sicut ignis comburens in me cogitationes immundas. Tu enim solus bonus es, lumen quod omne lumen excedit, gaudium super omne gaudium, requies superans omnem requiem, vita vera, salus in æternum permanens. Tibi soli bono, ego omnis supplicij reus, ego qui quamcunque pœnam mereor, procido rogans. Tibi soli redemptori supplico, ne in finem aduersarius me præoccuper. Sed tu, Domine, vti solus bonus & malitiæ nostræ immemor, atque misericors; resuscita membra mea, quæ peccatum diffregit, & viuifica animam meam, quam iniquitas occidit, mentemque illumina, quam improba concupiscentia obcæcauit. Libera me ab omni opere malo, & insere in me charitatem perfectam. Bone Iesu Saluator mundi, nomenque serui tui libro vitæ inscribe, perfectum mihi bonum largiens, vt relatâ victoriâ aduersus diabolum citra ruborem atque confusionem procidens adorem te, coram throno regni tui cum omnibus iustis: Quoniam tibi conuenit honor & gloria, in secula. Amen.

5. Obsecro autem & vos, Fratres mei dilectissimi, electi Dei, vt pro me peccatore Ephræm, precibus vestris *Matth. 15.* intercedatis apud Deum, sicut Apostoli super Chananæa digni pro indigno, honorandi super vili atque abiecto: vti oratio mea per acceptabiles vestras preces, dirigatur ante conspectum Dei. Quia ipsi conuenit imperium, Maiestas, & gloria, Patri, & Filio, & Spiritui sancto, ante omne seculum, & nunc, & in omnia secula seculorum. Amen.

XV.

DE FIDE, SEV, FIDVCIA IN DEVM.

1. DOminus noſter in Euangelio ad perfectionem fidei ſuos adducere volens diſcipulos, dicebat: Qui in
Luc. 16. modico fidelis, & in multo fidelis eſt: Et qui in modico infidelis, & in multo infidelis erit. Quid autem ſibi volunt hîc modicum, & multum? Per modicum, ſeculi huius intellige promiſſiones, quas pollicitus eſt ſe præſtiturum omnibus in ipſum credentibus, videlicet victum atque amictum, & reliqua corpori neceſſaria, quietem, ac ſanitatem, & eiuſmodi: præcipiens, ne omnino de iſtis ſimus ſoliciti, ſed in ipſum ſolum ſpem noſtram reponamus. Per multum autem intelligenda ſunt æternæ vitæ & immortalis ſeculi dona, quæ repromiſit daturum ſe illis, qui crediderint in ipſum, aſſiduéque de eiuſmodi ſoliciti flagitauerint illa. Quoniam ſic nobis mandauit Dominus, cùm ait:
Matth. 6. Vos autem quærite primùm regnum Dei & iuſtitiam, & hæc omnia adijcientur vobis, vt ſcilicet ex modicis & momentaneis probetur vnuſquiſque num credat Deo. Et ſi de præſentibus non fuerit ſolicitus, ſolùm autem in futuris atque æternis curam omnem repoſuerit; clarum eſt quòd & circa ea quæ videntur, ſanam atque integram fidem intus reconditam ſeruet, veréque bona æterna quærat. Debet enim vnuſquiſque eorum qui ſermonem audiunt veritatis, ſeipſum probare atque examinare, aut à viris ſpiritalibus probari & examinari, quomodo credat, & ſeipſum Deo deuouerit. Nunquid reuera ſecundùm eius ſermonem, in veritate credat; aut opinionem in ſe duntaxat fidei habeat, quòd ſe credere exiſtimet. Quilibet enim ex verbis Domini, ſi fidem in caducis mundi bonis poſitam habeat, probatur & reprehenditur. Quo pacto? audi: Credere te dicis, quòd regno cælorum efficieris dignus, & filius Dei fies, cùm de cælo natus ſis & cohæres Chriſti, quódque in omne ſeculum ei conregnaturus ſis, deliciiſque ineffabilis lucis per infinita & immenſa ſecula perfruiturus? planè

dices, credo: hac enim de causa, & seculum reliqui, & me Deo deuoui. Proba igitur teipsum, nunquid terrenæ adhuc te curæ detineant, & solicitudines variæ de nutriendo ac vestiendo corpore, aliaque adhibenda cura, ac procuranda requie; cùm tui iam iuris esse velis, ac tui ipsius curam gerere; de quibus iussus es omnino non esse solicitus. Si enim te credis accepturum æterna illa & immortalia omnisque corruptionis expertia bona: Quantò magis fugacia ista atque terrena accipies, quæ Deus etiam concessit feris, atque volucribus cæli, & hominibus impiis. An non credis Dominum ea tibi largiturum, de quibus ipse præcepit, dicens: Nolite soliciti esse quid edatis, aut bibatis, aut quibus vestiamini; hæc enim cuncta gentes mundi inquirunt. Nouit enim Pater vester cæleſtis, quòd his omnibus indigeatis. Et subinfert, exprobrans hominibus modicæ fidei: Respicite volatilia cæli, quoniam neque seminant, neque metunt, & Pater vester cæleſtis pascit ea; quantò amplius vos, qui multùm differtis à volucribus: Et rursus nos confirmans ait: Nolite igitur soliciti esse in crastinum. Si verò adhuc de istis laboras, & non credis sermoni ipsius: Nosce rursus te quoque non credere, quòd bona æterna, quæ sunt regnum cælorum, sis accepturus; & existimas te credere, qui in rebus paruis ac corruptioni obnoxiis repereris incredulus. Et iterum: Sicut corpus pretiosius est indumento: ita & anima corpore. *Matth. 6.*

2. Credis igitur animam tuam à Christo sanandam ab æternis & incurabilibus apud homines, malorum ignominiæ vulneribus; propter quæ etiam ad nos descendit Dominus, vt credentium animas ab insanabilibus apud homines malis curaret, & à sordibus lepræ malitiæ purgaret, qui solus curat, & verus medicus est? Dices, prorsus credo: idcirco enim adsum, & istud ab illo expecto. Quare nosce teipsum discutiens, ne fortè carnales morbi te ad medicos terrenos abripiant, quasi Christus, cui credidisti, te curare non possit. Vide quomodo teipsum decipias, dum te putas credere, & nondum credis vt oportet in veritate. Si enim æterna & incurabilia immortalis animæ vulnera, ac morbos malitiæ, à Christo curari credis; nunquid impossibile putabis ab ipso temporalia quoque corporis mala ac morbos curari posse;

si vtique ad ipsum solum, postposito medicinali curandi officio, confugeris? Nam qui animam creauit, ipse & corpus fecit: Et qui illam ad immortalitatem sanat, corpus etiam à malis morbisque temporalibus omnino liberare atque curare poterit.

3. Sed scio, mihi respondebis, quòd & ista ad corporis medicinam subministrauerit Deus; herbasque ac terræ pharmaca, & medicorum studia ad morbos corporis curandos concesserit, corpori terreno ex differentibus terræ speciebus medicinam componens? Consentio & ego, sic se ista habere; sed noueris velim, quibus ea data sint, & quibus dispensata. Dominus Deus ex multa sua & infinita erga humanum genus liberalitate ac benignitate, postquàm à mandato excidisset homo quod acceperat, subiectusque esset sententiæ iræ, & quasi in captiuitatem ac solitudinem, atque exilium fordinamve ex deliciis paradisi in hunc mundum eiectus, & sub potestate tenebrarum factus; carnisque passionibus ac morbis subijceretur, qui priùs passionum atque morborum expers erat; omnesque præterea qui ab ipso producti fuerant, iisdem malis ac passionibus facti essent obnoxij; hæc tandem infirmis atque incredulis permisit, nolens omnino deperdere hominum peccatorum genus, sed propter multam bonitatem & immensam misericordiam dedit in solatium ac refrigerium & curam atque medelam corporum ista hominibus huius mundi, qui nondum se totos concredere Deo poterant. At tu qui vitâ solitariâ gaudes, & ad Christum accessisti cupiens filius Dei fieri, & desuper ex Spiritu sancto nasci, primoque ac impassibili homine superior euadere; & qui maiora accipis promissa, aduentum diuini beneplaciti, & velut peregrinus ac hospes huius mundi factus, debes fidem aliquam magis nouam & admirandam, intelligentiamque, ac vitæ rationem & institutum præter omnes homines mundi tibi vindicare, cùm & vitam sicut cuncti alij degas. Ecce & mundus nubit, comedit, & bibit, auro & argento vtitur, mercaturam & artes exercet, ac diuitiis gaudet, quæ omnia Deus permisit homini peccatis subdito; neque enim sine Deo quidquam ad vsus humanos dicemus ordinatum.

4. At tu ab his omnibus exemptus es, vt Deo perfectè placeas

placere possis. Sic ergo alienus à cura, in curandis mundi malis, medicorumque industria adhibenda esse debes; vt qui ad Christum profugeris, qui cuncta se largiturum suis seruis promisit. Si autem quæ mundi sunt sapis & pateris, similis hominibus illis mundanis, adhuc es incredulus, licet te fidelem & Christi seruum profitearis. Nouo enim quodam ac peregrino consilio, mente, fide, conuersione, vitæ denique ratione, mundum hunc & curare & obtinere debes, qui Christo perfectè placere, eiusque vestigia persequi cupis, contrariaque hominibus mundi huius sapere: quoniã noua quædam & admiranda credis promissa, & sempiternis te bonis speras esse fruiturum, cælestisque ciuitatis ac regni incorruptibilis deliciarumque perpetuarum ac sempiternæ fruitionis hæreditatem, cordis quoque sanctificationem, & purgationem perfectam, quæ tibi per Spiritum sanctum fit, adepturum. Nam qui verè cupit esse homo Christi, æternisque se bonis perfruiturum sperat, paupertatem, diuitias cum gaudio existimare debet; & afflictionem, recreationem: asperitatem victus, delicias: improperium, honorem: & contumelias, gloriam ducere: hæc enim vera seruorum Dei gloria est. Neque verò solùm improperia ferre debet pugil ac miles Christi, quin & si fortè diuitiæ obuenerint, eas vt stercora respuere oportebit: Si gloria & principatus, non extollatur & superbiat: Si laudes atque honores hominum, tanquam nihil existimanda: quin etiam propter huiusmodi res, quæ habentur gloriosæ, confundi atque lugere oportet, & propter eiusmodi contrà lætari & gaudere, quæ habentur vilia, & abiecta putantur. Potest siquidem aliquis interdum opprobria ferre, gloriam autem & honorem non item. Sed efferri sæpe solet mens, & à seipsa excedere quodammodo, & humilem viam iustitiæ derelinquere. Ait 2.Cor. 6.
enim Paulus: Per arma iustitiæ, à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, vt in vtrisque per omnia probatus, idem & inconcussus inueniatur, extra se nunquam discedens. Talem enim eum esse oportet, qui verè placere cupit Deo, sicque voluntatem suam habere debet fundatam.

5. Et quemadmodum incus aliqua, licet quidem semper

verberetur, non tamen dat tergum, neque concauitatis formam in se recipit, sed eadem semper manet, sibique similis: sic & qui verum se vult gerere Christianum, inter diuersas tribulationes atque tentationes, siue extrinsecus ab hominibus illatas contumelias, persecutiones, damna, aut aliqua eiusmodi; siue intrinsecus à spiritibus malignis inductas angustias diuersissimas, vnus & idem maneat oportet,
Psal. 60. fortiter quæcunque obuenientia perferens. Pro munitione ac castro & turre fortitudinis à facie inimici, semper Christum Dominum habeat, ad eum belli tempore in regione inimicorum constitutus confugiat, & illud Scripturæ vsur-
Psal. 30. pet: Esto mihi in Deum protectorem, & in locum refugij, vt saluum me facias. Sic enim quascunque poterit superare tentationes atque afflictiones ingruentes, omni tempore Dominum, ac firmam in eum fiduciam atque spem ob oculos sibi constituens. Quin & gloriæ humanæ laudes, honores, & principatus ac magistratus, si se obtulerint, vt prædictum est, non concauitates, neque formas in animam impressas relinquant, vt iis oblectetur & acquiescat, & pro-
2. Cor. 6. pterea inflatus superbiat. A dextris enim & à sinistris tentatus homo, id est, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam, idem & constans immotusque vtrobique permanere debet. Sic enim qui super terram fundamentum suum ædificat, ab inundantibus tribulationum fluctibus & tentationum procellis sæuisque improborum
Luc. 6. spirituum ventis impellentibus atque concutientibus non concidit neque commouetur, quoniam fundamentum super petram posuit. Qui ergo circa eiusmodi habitum exercitationemque bonam, fortitudinis dico & generositatis, longanimitatis & patientiæ, fidei, & spei atque fiduciæ, per verbum Dei priùs se occupat, assuefaciens se moribus bonis, sanctoque viuendi instituto; & in reliquis virtutum studiis se exercens, diuinumque sermonem sequens, postea autem virtutem ab alto in expectatione fidei suscipiens; talis verè fundamentum, & domus, atque columna, & firmamentum efficitur in gratia Dei, multarumque animarum vitæ causa; ac plurimorum infirmitatem sufferre valens. Quare & nos ad omne virtutis genus nosipsos

excolentes, & quamoptima ratione ad complacendum Deo nos componentes, cogitationemque noſtram accuratè & enixè ad omnem tentationem præparantes; Diuinâ confirmati gratiâ, æternorum bonorum euadamus hæredes, In Chriſto Ieſu Domino noſtro: Cui gloria & potentia in ſecula ſeculorum. Amen.

FINIS.

INDEX
RERVM ET VERBORVM
MAGIS NOTABILIVM.

Numerus, libri paginam; literæ, a. 13. primas paginæ lineas; b. 13. alias sequentes; c. verò 13. reliquas denotant.

A

ABrenvntiare *seculo quid importet.* 270. b.
Acediæ spiritus quomodo repellendus. 75. b. c. 76. 153. & seq. 349. a. b. 353. a. 359. c. 361. c. 365. c. 368. b. c.
Admonitiones piorum virorum susciendæ. 175. c. 191. c. 222. c. 327. a. b. 336. a. 412. b.
Afflictio afflicto non addenda. 341. a. b. 342. c.
Afflictiones patienter ferendæ. 95. 100. & seq. 156. c. 365. a. b.
Afflictionum duo genera, 175. b. c.
Altaris mysteria cum tremore veneranda, 69. c. *Dignè sunt participanda,* 69. c. 200. c. 380. c. 381. c.
Ambitio fugienda, 342. c.
Amicitia qui seruanda, 27. a. *Carnalis fugienda,* 49. a. b. 335. a.
Amoris diuini virtus, 433. c. 434. a. *vtilitas* 335. a.
Amor proprius comprimendus, 67.
Anachoretarum conuersatio qualis esse debeat, 3. a. b. 4. a. 5. a.
Angelorum officium, 210. c.
Anima qua ratione carnalis efficiatur & spiritalis. 250. *Quomodo excolenda,* 31. b. c.
Animæ pulchritudo in exteriore homine apparet, 338. b.
Animæ separatio à corpore qualis, 388. c.
Animæ salus seriò curanda, 19. 20. 31.
Animas incautas diabolus capit, 33. a. b

Animà captà vtitur diabolus velut auceps perdice, 398. c.
Animarum cura haud appetenda, 416. a. b. Qua solicitudine administranda, 60. b. c. 61. & seq. 117. b. c.
Animus facilè distrahitur, 220. a.
S. Antonij virtutes, 190. b. c.
Athletæ Christi variè impugnantur, 102. 240. & seqq. 386
Auaritia præ cæteris Monacho cauenda, 76. a. b. 91. 210. 211. 305. c. 306. c. 312. a.

B.

Beatus ante mortem nemo prædicandus, 298. a.
Bellum contra diabolum suscipiendum, 4. c. 11. & seqq.
Beneficia Dei in nos quanta, 140. c. 268. c. 269. & seq. 438. & seqq.
Blasphemia damnatur, 139. b. c. 140. & seq.
Bona æterna quærenda, 48. & seq.

C.

Cælestis gloria quomodo acquirenda, 243. c. 264. 265
Calumnia ex inuidia struitur, 341. b.
Patienter toleranda. 98. c. 99
Fugienda. 343. c. 473. a.
Cantica spiritalia commendantur, 37. c. 44. a.
Carnales vitandi, 27. b. c. 183. c.
Caro refrænanda, 196. 226. a. b.
Quì efficiatur spiritualis, 250. 251
Carnis opera quænam sint, 33. b.
Carnis pugna acerrima, 109. a. b. 172. c. 173
Castitas diligenter seruanda, 13. b. 29. c. 46. c. 60. c. 187. 333. c. 336. c. 337. b. c. 370. c. 374. 375. a. b.
Cellæ alienæ nimia frequentatio cauenda, 313. c. 326. a. 333. c. 341. c.
Cellam alienam ingredi non licet nisi priùs ostium pulsetur, 306. a.
E Cella in cellam non oberrandum, 5. c. 17. b. c. 89. c. 116. c.
Certandum est in hac vita, 57. b. c. 240. 243. 385. 386
Charitas virtutum omnium columna, 372. a. b.
Charitatis effectus, 233. c.
Cibus cum gratiarum actione sumendus, 4. b. c.
Cœnobitarum conuersatio qualis esse debeat. 5
Cogitatio cum consensu est instar operis, 479. c.
Cogitationes malæ retundendæ, 77. & seq. 150. b. c. 187
Cogitationes propriæ spiritalibus tantùm aperiendæ. 183. c.

Colloquia inutilia fugienda, 48.a.b. 180.a.b. 184.a. 225.a.
Commercia prauorum vitanda, 6. & seq. 27.b.c. 174.b.c. 183.c. 245.a.
Concordiæ studendum, 343.c.
Concupiscentiæ vis, 196. 241.b.c.
Eius effectus varij, 123.c. 124. 379
Quibus modis reprimenda, 13. 14. 40.c. 41.c. 196. 317.a.b. 319.a. 325.b.c.
Conscientia vespere & manè quotidie examinanda. 277.a.
Consilia impiorum detestanda, 25. & seq.
Consolator spiritalis à sensuali quomodo differat, 103.b.c. 104.
Consuetudo altera natura, 196.b.c.
Contentiones fugiendæ, 57.c. 58.a.
Continentia excolenda, 242.b.c.
Contumeliæ patienter excipiendæ, 98.99. 127.c. 359.b.c.
Conuersatio cum fœminis periculosa, 369. 370 *Inter fratres qualis esse debeat*, 373.c. *Et cum negligentibus*, 185.a. Vide, Cõmercia.
Corpus mortificandum, 63.b.c.
Corpori quomodo medendum, 486. & seq.
Corporis nimia cura cauenda, ibid.
Corona quibusnam detur, 166.c. 186.b.
Correctio quì facienda, 370.b. 377.c.
Crux dicitur humilitas, 98.c.
Scuto comparatur, 234.c.
Crucis Christi virtus, 46.a. 94.c. 124.c. 303.c.
Cruci sistere se debet Monachus, 44.a.
Curiositas vitanda, 221.c. 224.c. 332.c.

D

Delicta minora cauenda, 3.b.
Desperationis spiritui quomodo resistendum, 412.c. 413.
Detractio graue est vitium, 473.a. 3.d.
Cauenda maximè, 245.a. 266.b. 309.c. 325.a.
Deus cordis speculo quì contemplandus, 17.b.
In quibus libenter inhabitet, 262.b.c.
Dei memoria quantum prosit, 33.a.
Dei miseratio quanta, 137.b.c. 244.b.c. 269.c. 270. 293
Secundùm Deum cuncta decet agere, 123.b.
Diaboli malitia & præstigiæ, 36. 40.c. 56.c. 75.b.c. 76. &seq.

83. 218. b. c. 253. b. c. 254. & seq.
Diabolus quibus armis vincendus, 12. a. b. 47. 133. a. b. 150. c. 151. 187. b c. 194. c.
Discretio secundum Patrum regulas tenenda, 282. *quid sit*. 320. b.
Diuitiæ Monacho spernendæ, 210. 211
Docendi optima ratio quænam; 61. a. b. 417. b.
Dormitationi inter psalmodiam quomodo resistendum, 70. b. c. 71
Dubia pro dubiis in narratione referenda, 23. c.

E

Ebrietatis damna, 17. c. 148. a. 240. c. 241. a. b. 305. b. 311. b. 317. b. 323. b. 324. c. 335. a. 342. a.
Euigationes mentis inter orandum cohibendæ, 168. b. 436. b. c.
Euigilans qui gerere se debeat, 68. b. c.
Exprobratione in proximum nunquam vtendum, 244. c.

F

Facies lacrymis lauanda. 284. c. 285. a.
Fama vnde augeatur, 316. b. c.
Fastus humanus spernendus, 15. 58. c. 59. 67. 192. c. 193. a.
Felicitatis tempore quid agendum, 221. c. 377. a. b.
Fidei efficacia, 232. b. c. 297. a.
Fidelis in modico vel multo quis, 486. a.
Fidelium principium & finis, 337. a.
Finis in omni actione respiciendus, 46. b. c.
Fornicatio cani similis, 188. b.
Quomodo fornicationis spiritui resistendum, 109. 173. 187. & seq. 337. b. c. 339. b.
Fugienda quænam sint Monachis, ac tacenda & omittenda, 5. b. c.
Fugitiui resipiscentes benignè tractandi, 87. b. c. 88. & seq. 310. b.
Fundamentum rectæ vitæ ponendum, 51. b. c.

G

Garrientes inter diuina officia duplici reprehensione digni, 148. c.
Gastrimargia, *v. Gulæ vitium.*
Gaudia vitæ æternæ expetenda, 264. a. b.

Quomodo acquirenda, 129. a. b. 243. b. c.
Gloriæ humanæ vanitas, 49. a. V. *Fastus*.
Gloria Monachi in quo consistat, 292. b. c. 311. c. 312. a. 316. c.
Gloria inanis respuenda, 3. b. c. 67 a. b.
Gradus in cælum, 34. a.
Gratiæ diuinæ vis & præstantia, 226. c. 227. & seq. 294, 283. c. 393
de Gratiæ donis non superbiendum, 326. b.
Gubernandi ratio optima quænam, 62. c. 63
Gubernator bonus quis, 21. a.
Gulæ vitium quæ mala pariat, 225. b. 243. b. c. 343. c.

H

Habitus monasticus foliis similis, 186. a
In quo differt à seculari, 29. c. 30
Monacho non sufficit, 266. b. c. 298. a.
Habitudines prauæ quantum noceant, 202. c.
Hæretici non audiendi, 174. b. c. 175. a. b.
Hæretici vitandi, 27. b. c.
Scripturas ad impia figmenta detorquent, 28. b. c. 29. a. b.
Homo noster, alius internus, alius externus, 189. b.
Homo spiritalis & carnalis, quisnam, 249. b. c. 250
Honor verus quis, 335. c.
Hospitalitas cautè exhibenda, 132. 133. 357. b
diligenter exercenda, 221. b.
Humanarum rerum instabilitas, 15. a. 49. a.
Humilitas quid sit, 9. 10.
Humilitas fuga dæmonum, 397. a.
cui & quomodo exhibenda, 149. a. b.
calceo similis est, 234. a. b.
custodia virtutum, 206. c.
Humilitati studendum, 9. b. c. 21. b. 41. a. 46. c. 47. 58. c. 59. 60. a. 62. b. c. 96. 97. a. 98. c. 99. b. c. 322. c. 329. b. 348. a. b. 349. b. 422. b. c.
Hypocrita operam perdit, 400. b.

INDEX.

I

Ieiunium frænum monachi, 41.b.44.c.
Ieiunij terminus, 42.a.
verum ieiunium quodnam, 242.a.
Immisericordes arguuntur, 88.b.
Imperare sapiens recusat, non obedire, 304.b.
Impiorum pœnitentia post mortem inutilis, 241.c.242.a.
Impudentia fornicationis mater, 133.c.341.c.
Impunitas initium malorum, 128.a.
Indigenti subueniendum, 305.b.c.
Inferni tormenta quanta, 157.
flamma reformidanda, 157.b.159.a.
Infidelis in modico vel multo, quis. 486.a.
Infidelitas mater omnis malitiæ, 84.a.
Infirmiores à fortioribus adjuuandi, 166.c.
Infirmi quomodo visitandi, 357.c.358.a.
Infirmis succurrendum, 310.b.c.333.b.
Iniuriarum memoria delenda, 77.b.330.a.b.344.c.332.a.333.b.
341.c.
Inobedientiæ damna, 22.a.
Intemperantiæ effectus, 5.a.
Inuidia fugienda, 305.a.341.b.358.c.
Ira si desit, cessat iracundia, 315.b.
Iracundia quid sit, 332.b.
studiosè comprimenda, 100.b.c.224.b.235.a.322.a.b.335.c.
333.a.b.335.b.c.373.c.374.a.
Irrisores redarguuntur, 245.a.470.c.
Iudex qui se gerere debeat, 223.c.
Iudicium extremum maximè formidandum, 157.a.b.159.a.243.a.
b.274.a.b.275.b.
Iudicium temerarium vitandum, 48.c.334.a.
Iuramenta nullius roboris quæ, 25.c.26.a.
Iuramenti quanta vis, 479
Iuramentis abstinendum, 25.a.b.139.c.140.311.c.
Iustorum & iniustorum comparatio & differentia, 120
Iuueni temerario haud fidendum, 303.c.

L

Laborandum manibus, 344.a 395.a
Labores Deo offerendi, 163.a.
Laborum præmia, 256.c.257.a.
Lacrymarum tria genera, 346.a.
Lapsis citò resurgendum, 33.c.137.c.
Laus homini quando tribuenda, 298.a.
Lazari mendici & diuitis epulonis comparatio, 118.b.c
Eius præmia, 171.a.
Lectio coram fratribus quomodo facienda, 108.a.b.
è Lectione fructus quomodo capiendus, 400.a.
Libero arbitrio Deus hominem donauit, 427.b.
Libidinis nefandæ reprehensio, 201.c.
Libidinosorum pugna, qualis. 11.b.c.
Consuetudo vitanda, 27.b.c.183.c.
Libri Monasterij quomodo tractandi, 314.a.
Linguæ & oris signa & effectus, 266.b.
mala, 471. & seq.
Locorum frequentia multitudo noxia, 84.a.b.85.
Longanimitatis bona, 97.b.c.98.
Lucrum animæ noxium vitandum, 306.c.307.a.
Lugendum potiùs quam ridendum, 481.b.c.482.& seqq.
Luxus mundanus execrandus, 243.b.311.b.323.b.

M

Majores minoribus exemplo esse debent, 61.b.
Mala quatuor, curatu difficilia, 318.c.
Maledicis non credendum 341.b.
Maledici fugiendi, 145.a
Maledicentiâ abstinendum, 145.a.473.a.
Malitiæ pigritia est coniuncta, 169.c.
Malum citò euellendum, 318.c.319.a.
Mandata Dei sedulò perficienda, 194.b.c.297.c.331.c.337.a.435.c.
Mansuetudo commendatur, 111.b.c.112.336.b.
Manuale opus faciendum, 52.b.c.53.a.75.b.c.76
Medicinas corporales quare Deus concessit, 488.& seqq.
Membra mortificanda, 196.a.253.a.b.
Mendacium fugiendum, 223

Mensæ quomodo accumbendum, 309.c.328.b.340.a.
In Mensa silentium seruandum, 148.b.340.a.
Mensa communi contentus sit monachus; 317.b.
Mens in bono confirmanda, 53.b.c.
vtiliter occupanda, 15. & seq.33.a.
Ministerium quomodo exhibendum vel accipiendum, 342.b.
Misericordia exercenda, 88.b.304.a.323.a.332.a.344.a.
Modestia seruanda, 331.a
Monachus qualis esse debeat, 164.166.a.b.210.213.c.214.290.a.b.345.b.c.
beatus quomodo sit, 354.b.
vanus abominandus, 38.a.b.
à rebus secularibus alienus sit, 142.b.210.211.462.b.c.
auarus execrandus, 37.c.210.c.211.a.b.
tertare ad mortem vsque debet, 429.a
ambitionem fugiat, 462. & seqq.
Monachi gloria in quo sita, 292.b.c.311.c.312.a.
Monachum non decet familiaritas cum fœminis, 369.c.370.a.
Monachorum Congregatio, quid sit, 167.a.b.183.a.342.b
Impugnationes variæ, 77.b.c.78. & seq.
Antiquorum vita qualis, 258.c. [illegible] 62.a.
manualia opera varia, 153.154
Monasticæ vitæ à seculari differentia; 164.188.c.
difficultates, 215.218
Mortis hora incerta, 160.b.c.389.b.
memoria saluberrima; 129.a.152.a.b.178.c.336.c.418.b.c.423.c.
Mortificatio carnis amplectenda, 251.c.252. & seqq.317.b.318.b.
Mulierum aspectus cauendus, 109. & seq.
commercia Monachis fugienda, 49.a.132.133. & seq.176.a.225.b.325.b.369.c.370.a.
Multiloquium cauendum, 326.c.331.a.
Mundus pelago similis, 16.c.
Mundi instabilitas, 243.c.
Mundo qui renuntiandum, 400.c.
Munerum corruptelæ, 41.c.122.b.
Murmuratio cauenda, 57.c.307.a.325.b.472.& seq.
Mutationes loci frequentes cauendæ, 84. & seq.

N

Naturæ operationes 267. & seq.
Negligentia excutienda 30. b. c. 31. b. c. 72. a. b. 125. a. b. 130. 165. b. c. 243. b. c. 271. & seqq. 276. c. 277. & seqq. 294. a. b. 321. c. 344. a. 368. b.
Negligentiæ damna quænam, 17. 72. c. 73. & seq. 75. & seq. 102. a. 125. & seq. 215. & seq. 243. b. c. 277. c. 283. b. c. 317. c. 319. a. 321. c. 325. b. 327. a. 331. c. 337. a. 343. a. b. 344. a. 349. b. 368. b.
Negotia quì tractanda, 345. a.
Noctu prompte surgendum ad vigilias, 68. b. c.
Nouitij quomodo gubernandi, 62. c. 63. a.
olim tardiùs induebantur habitu monastico, 362. a. b.

O

Obedientia commendatur, 21. b. c. 24. 63. c. 82. c. 323. c. 343. c. 345. c. 348. a. 355. a. b. 417. c.
Oculi custodiendi, 108. c. 109. 210. 226. b. 309. b. 311. b. 314. c. 318. b. 410. b. 424. b.
Occonomi conditiones recensentur, 324. c. 332. a.
Operi manuum vacandum, 52. b. c. 53. a. 349. b. 362. a. 368. a.
Opera bona in hoc seculo agenda, 14. a. 272. a. 278. 396. a. 434. a. b. 483. b. c.
Oratio quid sit, 242.
Orationis conditiones, 168. b. 192. c. 225. c. 235. b. c. 236. a. 237. c. 291. a.
Ostentatio cauenda, 221. c. 232. b. 371. c.
Ostium pulsandum ante ingressum cellæ alterius, 306. a.

P

Parentes honorandi, 316. a.
Quos habeat Monachus, ibid.
Passiones animi citò reprimendæ, 102. 217. c. 226. a. 247. a. b.
Quomodo sedandæ, 336. b.
Pastori opus vigilantiâ, 306. c. 330. b. c. 335. c. 417. b. c.

Patientia Monacho necessaria. 17. a. 43. c. 44. a. 46. b. 55. a. 100. & seq. 112.
Sanctorum quanta. 54 b. c. 385. b. c.
SS. Patrum vestigijs insistendum. 17. a. 242. a. b. 282. b. 294. a.
Pauper verè quis. 234. b. c.
Paupertas Monacho amanda. 210 c. 211. a. 243. c.
Pax cum omnibus habenda. 245. a.
Peccatum fugiendum. 325. 330. b. 344. a. b.
In nostro arbitrio est situm. 289. b.
Peccati consuetudo periculosa. 134. a. 396. c.
retia seu laqueus. 398. b. c.
corruptio in quibus consistat. 253.
Perfectus secundùm Deum, & secundum diabolum quis. 249. a. 298. b.
Perfidiæ damna. 332. b.
Perseuerandum in bono vsque in finem. 44. a. 46. b. c. 53. & seqq 162. & seq.
cum Peruersis qui versandum. 356. a.
Philosophus diuinus quisnam. 435. a.
Pietas sectanda. ~~69. b. 408. b. c. 429. & seq.~~
Pompa seculo non suspicienda. 192. c. 193. a.
Prælati officium. 17. c. 60. b. c. 61. 62. c. 63. 307. c. 308. a. 330. c. 355. b. 357. a.
Primogenituræ mysteria. 478. b. c.
Proprietas, vide *Auaritia.*
Prosperitatis tempore qui agendum. 221. c. 223. b. 377. a. b.
Proximo quomodo indulgendum. 17. b.
Prudentiæ propriæ haud fidendum. 100.
Psalmodia diligenter frequentanda. 3. c. 68. 69. 89. b. 148. c. 198. a. 200. c. 301. b. c. 344. b.
In ea quomodo standum. 292. a. 371. c. 411. a. b.
Tugna spiritalis quomodo instituenda. 240.
Purgatorii flammæ. 164. c. 461. a.
Pusillanimes quomodo consolandi. 103. b. 104.

R

Rebelles coërcendi. 1140
Regula legitima & Apostolica, seu à patribus instituta obser-

uanda. 3.b.261.a.282.b.
Relaxationes pranæ deteſtandæ. 196.b.c.
Religionis rudimenta. 37.a.
Renuntiatio quid ſit. 170.436.
ubi probetur. 43.c.
firma & ſtabilis eſſe debet. 53.c.454.b.c.
Reprehenſio. vide, *Admonitio.*
Rerum humanarum inſtabilitas. 15.118.
ſolicitudo nimia vitanda. 272.b.322.c.323.a.
Reſpiſcendum à peccato. 33.c.117.b.c.121.a.
Reſponſiones quales eſſe oportet. 195.a.b.
Riſus quantùm noceat. 148.b.481.b.c.482.& ſeq.

S

SAcerdotes honorandi. 221.a.300.a.
Sanctificatio, vide, *Caſtitas.*
Sanctorum labores & ærumnæ. 12.a.b.251.b.c.
vita imitanda. 201.b.204.b.c.242.a.b.307.c.
Sapiens quis. 43.b.299.c.324.c.
Imperare recuſat, non, obedire. 304.b.
Scandala vitanda. 315.c.331.a.373.a.453.& ſeq.
Scripturæ ſacræ vtilitates. 267.c.268.a.299.c.
Screta ſua detegens quomodo tractandus. 189.c.
Secularis vitæ ac monaſticæ differentia. 134.a.164.188.c.
Seditioſi reprimendi. 341.b.
Semen Dei quodnam. 217.a.249.c.
Senes honorandi. 300.a.306.b.325.a.
Senſus exteriores cuſtodiendi. 187.b.c.226.b.
Sermo turpis vitandus. 328.a.
Sermones mutui, quales, quibus-ve de rebus eſſe debeant. 195.a.b.
Silentium amandum. 126.c.127.a.
Societas improborum vitanda. 6.b.c.7.& ſeqq.27.b.c.28.
174.b.c.183.c.191.b.c.370.b.c.
Somnijs non credendum. 322.c.
Somnolentiæ mali effectus. 39.b.68.& ſeq.70.b.c.
Spes futurorum habenda. 233.a.b.
Superbia, latibulum diaboli. 23.b.
mater inobedientiæ. 369.c.

arbor altissima sed putrida. 396. b.
reprimenda. 17. c. 18. a. 50. c. 51. 52. a. 58. c. 59. 60. a. b. 96. 304. b. 307. b. c. 313. a. 316. b. c. 323. c. 329. b. 331. a. 334. c. 342. b. 351. 355. a. 368. b. c. 456. b. 457. & seqq.
Susurro omnibus est odiosus. 306. a.

T

TEmeritatis mala. 156. b. c. 159. b. c.
Temperantia moderanda. 4. c.
exercenda. 32. b. 326. c. 327. a. 343. c.
Tentationes sunt multiplices. 93. 94.
eas in bonum permittit Deus. 255. c.
Tentationibus quomodo resistendum. 73. & s. 75. & s. 77. & s. 83. & s. 106. c. 109. 111. b. c. 132. & s. 163. c. 371. a. b. 374. b. 376. a. b.
Terrena cœlestibus haud conferenda. 432. c.
Timenti Deum adhærendum. 145. a. 335. b.
Timor Dei commendatur. 122. b. c. 143. a. b. 298. c.

V.

VErba sunt velut folia. 113. b.
Vertigo unde proveniat. 92. & s.
Vestis nuptialis, quid sit. 179. b. c.
Vestium ornatus spernendus. 172. 243. b. 311. b. 313. a. 325. b. 338. b. 426. b.
Via angusta tenenda & lata deserenda. 65. 122. 130. 131. 153. 181. & s. 243. 392. c.
Vigilandum semper. 272. b. c. 290. a. 346. b.
Vinum immodicè sumptum nocet. 240. c.
Virginitas amanda. 38. a. 206. a. b.
Virtus operibus demonstranda. 401. b. 421. a.
heroïca commendatur. 285. c. 286.
studiosè exercenda. 16. b. 17. a. b. 23. a. 287. 363.
Vita spiritalis sectanda. 31. 211. b.
Vitæ humanæ brevitas. 271. b. c.
Vngenti infirmum modestia seruanda. 424. c.
Vocationi propriæ satisfaciendum. 345. c.
Voluntas Dei à diaboli voluntate quantum differat. 248. c.
humana quid operetur. 267.
Voluptas carnalis fugienda. 132. c. 133. a.
Vota Deo facta, adimplenda. 6. a.

Errata sic corrigenda.

Pag. 2. l. 17. ſtudioſiſſimè diſcendi.
p. 4. l. 2. Iuſtiſque operibus
p. 7. l. 33. Confirmauitque.
p. 13. l. 33. At cùm.
p. 17. l. 37. Quæ didicit.
p. 21. l. 21. illuſtris eſt &
p. 28. l. 22. conuerſatio.
p. 35. l. 4. inſtar maleficorum
p. 39. l. 2. ingruente
p. 41. l. 23. Nocte dieque
p. 45. l. 1. Monachus ſuſurro Conuentũ.
p. 47. l. 18. Rurſuſque.
p. 54 l. 15. in tempus
p. 58. l. 31. Ego quidem
p. 60. l. 5. tamquam ingrati
Ibid. l. 7. iumentis
p. 63. l 14. atque reiicias
p. 72 l. 29. inſtituto.
p. 87. l. 1. & ſuper
p. 102. l. 23 parefaciam tibi.
p. 105. l. 2. Num noſtro.
p. 107 l. 4 Dei, &.
p. 130 l. 28. ſuperantur,
p. 132. l. 30. res celari
p. 133. l. 2. ante voluptatem.
p. 135 l. 30. factus es.
ibid. l. 31. inde tibi
p. 136. l. 25. quippe meam.
p. 142 l. 17. diſtractione.
p. 143. l. 35 tibi ſuggerenti,
p. 146. l. 30. reperitur.
p. 157 l. 31. permutationes,
p. 160. l. 28. erant in.
p. 161. l. 18. fæcis.
p. 182. l 35. ſpeciei.
p. 186. l. 9. at tibi.
p. 187. l. 1. celamus.
p. 209. l 22. Quæ cùm
p. 210. l. 33. eſt poſſeſſor
p. 214. l. 20. non reſiſtentes
p. 220. l. 33. pepercit.
p. 226. l. 10. neceſſariarum
p. 227. l. 11. lactentes
p. 231. l. 18. frangunt.
p. 233. l. 35. non infirmos?
p. 246. l. 9. to ſequendum te.
p. 247. l. 17 rubigine
p. 248. l. 6. Æris
ibid. l. 33. Quomodo
p. 254. l 10. ſi vt canem.
ibid. l. 38. at de.
p. 255. l. 31. poteſtis.
p. 259. l. 28. gerat, ipſe.
p. 263. l. 1. Demus igitur
p. 270. l. 35. illi &c. dicturus es?
p. 271. l. 20. vide
p. 272. l. 20. teipſum
p. 287. l. 34. oratioque.
p. 288. l 29. Exultabit
p. 296. l. 25 qui reparauit
p. 301 l. 26. ante finem
p. 305. l. 27. nomine.
p. 313. l. 6. viris
ibid l. 31. eſt & ſaluare
p. 317. l. 10. ædificatur turris
p. 345. l. 30. & bonam.
p. 346. l. 20 etiam in nouis.
p. 354. l 7. etiquando.
p. 390. l 9 & interim
p. 394. l. 5. dediſti
p. 398 l. 19. ea quæ.
p. 403. l. 9. ſtercora
ibid. l. 25. efficitur
p. 411. l. 18 quamobrem,
p. 417. l. 1. vltrà
p. 449. l. 23. omnemque
p. 459. l. 27. non ſolum
p. 470. l. 17. derurpatus.
p. 471. l 5. & à furto.
p. 474. l. 34. renuunt
p. 476. l. 35. cogitationes
p. 488. l. 16. fodinamuę